

ნანა მაჭავარიანი

აფხაზურ-ქართული ლექსიკონი

(ლინგვისტური კომენტარებით, ინდექსითა და გრამატიკული ნარკვევით)

A

áa არს. 1. ურთხელი.

áa არს. 2. ღვედი.

áa 4. ნაცვ. აი.

aabá რიცხვ. რვა (ნ.).

aágara ზმნ. მოტანა, მოყვანა მოაქვს იააიგოიტ
დააიგოიტ მოჰყავს ნ. (ადამ.).

aádgylara ზმნ. მოდგომა დაადგყლეიტ
მოადგა.

áazaxya ზედს. ბუთხუზა.

áagylara ზმნ. შეჩერება დააგყლეიტ შეჩერდა.

áai ნაწ. ჰო, კი, დიახ.

aaiǵá ზმნზ. ახლო, ახლოს, მახლობლად.

aáira ზმნ. მოსვლა დააიუეიტ, დააიტ მოდის,
მოვიდა.

áakýdgylara ზმნ. შემოვლა დააკýდგყლეიტ
შემოიარა.

aakýýskya ზმნზ. ამას წინათ, ახლახან, დიდი
ხანი არაა.

áamtá არს. დრო, ჟამი, ხანი.

áamyста არს. აზნაური.

áamyста არს. აზნაურობა (აზნაურის
წოდება)

áamysh'taxh ზმნზ. შემდეგ.

áan ზმნზ. ...დროს.

áangylara ზმნ. გაჩერება გაჩერდა, დადგომა
დადგა; დარჩენა.

ánda არს. ღობე.

áandavýx არს. აწყუაფიცარი.

aándan ზმნზ. პირას ტყისა, ყანისა.

áankylara ზმნ. გაჩერება იაანიკყლეიტ
გააჩერა.

áapkra ზმნ. გაცოფება იააპკუეიტ, იააპკიტ
ცოფდება, გაცოფდა.

áara არს. ურთხლის ტყე.

áara არს. ბრალი, დანაშაული.

aará ზმნ. მოსვლა დააუეიტ, დააიტ მოდის,
მოვიდა.

áarla, aárla xəa ზმნზ. ძლივს.

áartra ზმნ. გაღება იააირტუეიტ, იააირტიტ
აღებს, გააღო.

áarp'shra ზმნ. გამოაშკარაება იააირჴშიტ
გამოააშკარავა.

áarxəra ზმნ. მობრუნება იააირხაეიტ
მოაბრუნა.

aárcə ზმნზ. გამოღმა საპირისპირო ნყრცə
გაღმა.

áac არს. ქვეტყე.

áactá ზმნზ. შედარებით.

áaskyagara ზმნ. ახლოს მოწევა იაასკეიგეიტ
ახლოს მოსწია.

áatra ზმნ. გაღება იათუეიტ, იაათიტ იღება,
გაიღო; აშყə აათუეიტ კარი გაიღება.

aap'trá არს. მწყემსების საზამთრო სადგომი
ადგილი ბარში.

áap'sara ზმნ. დაღლა დააჴსეიტ დაიღალა.

áap'sa ზედს. დაღლილი, დაქანცული,
დამაშვრალი აყაə áap'sa დაღლილი,
დაქანცული კაცი.

áap'shra ზმნ. მოხედვა დააჴშუეიტ, დააჴშიტ
აქეთ იხედება, მოიხედა.

áap'shvara ზმნ. მოხმობა დააიჴხეოიტ,
დააიჴხეეიტ იხმობს, მოიხმო.

áap'syn არს. გაზაფხული.

áap'synra არს. გაზაფხული.

áашья ზმნზ. ზარმაცი.

áшьтра ზმნ. გამოგზავნა, გამოშვება

დააიшьтит გამოგზავნა, გამოუშვა.

áашьышь მრ. áაшьярақәа არს. მაჩვი.

áაცара ზმნ. მოდენა იააიციიტ, იააიციიტ აქეთ
დენის, მოდენა.

áазамта არს. გაზრდილი, გამოზრდილი.

áазара ზმნ. 1. ზრდა დიააჯიტ, დიააჯეიტ
ზრდის, ზარდა.

áазара ზმნ. 2. მოწვდომა იააჯიტ, იააჯეიტ
აქამდე წვდება მოწვდა.

აатцá არს. ტომარა.

აачá არს. წვრილი ღვედი, თასმა.

აачыц არს. სიბრძნის კბილი.

áахара ზმნ. მოხვედრა იáахеიტ მოხვდა;

ááхара ზმნ. მოწვევა დაáხოიტ, დაáхеიტ აქეთ
სწევს, მოსწია.

áахапыц არს. საძირე კბილი.

ááхэара ზმნ. ყიდვა იაáихэоит, იაáихэеит
ყიდულობს, იყიდა.

ááхэатэ არს. საყიდელი.

ááхэаѿ არს. მყიდველი, მუშტარი.

аахытц ზმნზ. ამიერ; გადმოღმა.

аахытц-кавказ არს. ამიერ-კავკასია.

áахэра არს. მობრუნება დაахэიტ მობრუნდა.

áаѿнажьлара შენობაში შემოშვება
იააѿнайжьлеიტ შემოუშვა.

ааѿра იაáѿеიტ, იაáѿიტ ზმნ. ხმის მოლწევა.

аб არს. 1. მამა.

аб არს. 2. ბოტი, ვაცი.

áбаа ზედს. გამხდარი.

áбаахара ზმნ. გახდომა იაбаахэიტ გახდა.

абán ზმნზ. ეგერ, ეგე.

абána არს. აბანო.

абánt ნაცვ. ისინი, იგინი.

абáнс: абáнс абáрс ზმნზ. ასე ისე.

абár ნაცვ. აი, აგერ, აგე.

абáрт ნაცვ. ესენი, ეგენი.

абарскатэí ნაცვ. ამდენი.

ахбс ზმნზ. ასე, აგერ.

абáсала ზმნზ. ამგვარად, ამრიგად,
ამნაირად.

абаскáк ნაცვ. ამდენი.

абаскаѿык ნაცვ. ამდენი (ადამ.).

áбашьра ზმნ. ომოზა დიაáбашьеიტ, დიაáбашьит
ეომება, ეომა.

áбаззеи არს. ძიძის ქმარი, გამზრდელი.

áбду არს. პაპა. ბაბუა.

абицáзатэ არს. დედისერთა ვაჟი.

аби-цэí არს. მამა-შვილი.

áбрагь არს. ყაჩალი, ავაზაკი, ფირალი.

áбрагьра ზმნ. ყაჩაღობა დაбрагьеიტ,
დაбрагит ყაჩაღობს, იყაჩაღა.

абрагьтас ზმნზ. ყაჩაღურად, ავაზაკურად.

абра́тэи ზედს. აქაური.

абра́ха აქეთ.

абрí ნაცვ. ეს.

абриáкара ზმნზ. ამოდენა, ამდენი.

абриéипш ზმნზ. ამისთანა.

абри́нахыс ზმნზ. ამას იქით, ამის იქით, ამის
შემდეგ.

абрыжьэ́í ზმნზ. ახლა.

абры́хра ზმნ. გათხოვილი ქალიშვილის
დაბრუნება დედ-მამის სახლში
გათხოვებიდან, დაახლოვებით ერთი
წლის შემდეგ.

áбѣса არს. მამინაცვალი.

áбшьтра არს. მამის ნათესაობა.

áбшьтѣа არს. საკლავი დაკოდილი ბოტი.

áбѣас მამასავით, მამობრივად.

áбхѣа მამამთილი аѣаца лзы, რძლისთვის სიმამრი амахѣ изы სიძისთვის.

áбхѣараа ქმრისთვის ცოლის მშობლები.

áбхѣында аѣхѣыс лзы лхѣаца иашѣа რძლისთვის ქმრის ძმა მაზლი; ахаѣа изы ქმრისთვის ცოლის ძმა иѣхѣыс лаша ცოლის ძმა.

áбѣар არს. იარაღი.

áбѣармаѣѣа არს. შეიარაღება, იარაღი.

áбѣархаѣыѣ არს. საკბეჩი კბილი.

áга არს. სულელი, ბრიყვი.

агѣáѣ არს. ტყაპანი, ზღართანნი.

агѣаурѣым ზმნ. არაფერია.

агѣирахѣ ზმნზ. მეორე მხარეს.

адырѣáгѣ ზმნზ. ხელმეორედ.

адырѣáгѣых ზმნზ. კიდევ, კვლავ, ისევ.

áдырѣауха ზმნზ. მეორე ღამეს.

áдырѣаѣены ზმნზ. მეორე დღეს.

адѣахѣáла ზმნზ. გარედან.

адѣахѣы ზმნზ. გარეთ.

аѣи ნაწ. ჰო, კი, დიახ.

аиаáира ზმნ. გამარჯვება დიააит გაიმარჯვა.

аиаи ნაწ. ჰო, კი, დიახ.

аиара ზმნ. დაწოლა წვება, დაწვა.

аиара არს. 1. საპალნე ტვირთი.

аиарта არს. ლოგინი, ქვეშაგები.

აიасრა ზმნ. გადასვლა გადავიდა დიასიტ.

áиакѣара მაგ., ფეხით, ცხენით, მანქანით...

გაჩქარებით, გამალეზით გავლა.
дѣакеит გაიარა.

аиаáша არს. სიმართლე, სწორი, ჭეშმარიტება.

áиаѣѣа არს. ვარსკვლავი.

áиаѣѣа ზედს. მწვანე.

áიბа ზედს. ობოლი.

áიბабара ზმნ. ერთმანეთის ნახვა еибабѣит, еибабѣит ერთმანეთს ნახულობენ, ერთმანეთი ნახეს.

áიбага ზედს. аѣаѣ еибага მარჯვე, მარდი, ყოჩაღი.

áიбагузра ზმნ. ერთმანეთის კოცნა. еибáгузуѣит, еибáгузит ერთმანეთს ჰკოცნიან, ერთმანეთი გადაკოცნეს.

áიбадырра ზმნ. ერთმანეთის გაცნობა еибадѣруѣит, еибадѣрит ერთმანეთს ეცნობიან.

áიбажѣяра ზმნ. ერთმანეთის მოტყუება еибажѣыит, еибажѣыит ერთმანეთს ატყუებენ, ერთმანეთი მოატყუეს.

áიбара ზმნ. სიობლე, ობლობა.

áიбардырра ზმნ. ერთმანეთის გაცნობა еибаирдѣруѣит, еибаирдѣрит ერთმანეთს აცნობს, ერთმანეთს გააცნო.

áიбаркѣра ზმნ. ღილისა, კილოსი და მისთანების შებნევა еибаиркѣыит, еибаиркѣыит იბნევს, შეიბნია.

áიбаѣсахра ზმნ. ერთმანეთის შეცვლა еибáѣсахует, еибáѣсахит ერთმანეთს ცვლიან, ერთმანეთი შეცვალეს.

áიашѣяра არს. ომი.

áიбашѣыга ზედს. სამხედრო; საომარი.

áიбашѣы არს. მეომარი.

áიбахара ზმნ. деибახѣит დაობლება

დაობლდა.

áибафара ზმნ. ერთმანეთის დაკბენა
ეибафоит, еибафеит ერთმანეთს კბენენ,
ერთმანეთი დაკბინეს.

áибга ზედს. მთელი.

áибытара ზმნ. აწყობა еибытоит, еибытеит
აწყობს, ააწყო.

аигәара ზმნ. ერთმანეთის ჯიკაობა еигәоит,
еигәоит ერთმანეთს უჯიკავებენ,
ერთმანეთს უჯიკავეს.

áигутасра ერთმანეთის ხელის კვრა
еигутасуеит, еигутасит ერთმანეთს
ხელს ჰკრავენ, ერთმანეთს ხელი ჰკრეს.

áигәлара ზმნ. მეზობლობა, მეზობლური
დამოკიდებულება.

áигурҕьара ზმნ. სიხარული диэигурҕьоит,
диэигурҕьеит უხარია, უხაროდა.

игушьә არს. წაღდი.

áигзара ზმნ. ზოგვა, დაზოგვა деигзоит,
деигზეит ზოგავს, დაზოგა.

áидара არს. ტვირთი.

áидгылара ზმნ. ერთმანეთის გვერდით
დადგომა еидгылоит, еидгылеит
ერთმანეთის გვერდით დგებიან,
ერთმანეთის გვერდით დადგნენ.

áидкылара ზმნ. ერთიმეორეზე მიდებით
დაჭერა, დაკავება еидыкылеит
ერთმანეთზე მიდებით დაიჭირა.

áидкыслара ზმნ. ერთმანეთის შეხება
еидкыслоит, еидкыслеит ერთმანეთს
ეხებიან, ერთმანეთს შეეხნენ.

áидзахылара ზმნ. ერთმანეთს მიკერება
еидызахылоит, еидызахылеит
ერთმანეთს აკერებს, ერთმანეთს

მიაკერა.

áидчаблара ზმნ. ერთმანეთზე შეწებება
еидчаблоит, еидчаблеит ერთმანეთს
ეწებება, ერთმანეთს შეეწება.

áидыжлара ზმნ. ერთიმეორის გვერდით
დამარხვა еидыжлоит, еидыжлеит
ერთიმეორის გვერდით მარხავს,
ერთიმეორის გვერდით დამარხა.

áидыргылара ზმნ. ერთმანეთის გვერდით:
დაყენება еидиргылоит, еидиргылеит
აყენებს, დააყენა.

áидырчаблара ზმნ. ერთმანეთზე შეწებება
еидырчаблоит, еидырчаблеит
ერთმანეთს აწებებს, ერთმანეთს
შეაწება.

áидыслара ზმნ. ერთმანეთის შეტაკება
еидыслеит ერთმანეთს შეეტაკვნენ.

аиéи ნაწ. ჰო, კი, დიახ; შდრ. áаи, аéи, аиáи.

аиéитәкья ნაწ. ჰო, მართლა.

áиешья არს. ძმა.

áивахәара ზმნ. ერთმანეთის გვერდით
დაბმა еивáиxәоит, еивáиxәеит
ერთმანეთის გვერდით აბამს,
ერთმანეთის გვერდით დააბა.

áивнагара ზმნ. ერთმანეთის გზაში აცდენა
еивнагеит ერთმანეთს გზაში ასცდნენ.

áизааигәахара ზმნ. ერთმანეთის დაახლოება
еизáаигәаxоит, еизáаигәаxеит
ერთმანეთს უახლოვდებიან,
ერთმანეთს დაუახლოვდნენ.

áизара ზმნ. შეკრება еизóит, еизéит
იკრიბებიან, შეიკრიბნენ.

áизга არს. წიგნ. კრებული.

áизгара ზმნ. შეგროვება еизыигоит,

ეიზნიგეიტ შეაგროვებს, შეაგროვა,
შეკრება კრებს, შეკრიბა.

აიზцара ზმნ. ერთ ადგილას ერთი
ადგილისაკენ მორეკვა ეიზნიშოიტ,
ეიზნიშეიტ ...ერეკება, ...მორეკა.

აიზыбзиахара ზმნ. ერთმანეთის შეწყობა
ეიზыбзიახეიტ ერთმანეთს შეეწყვენ.

აიзынхара ზმნ. ერთმანეთის შერჩენა
ეიзынхეიტ ერთმანეთს შერჩნენ.

აიзыразхара ზმნ. შეთანხმება ეიзыразხეიტ
შეთანხმდნენ.

აიзытқьара ზმნ. განრისხებულად,
გაბრაზებულად ერთმანეთისათვის
ძგერება ეიзытқეიტ ერთმანეთს
ეძგერნენ.

аизыхәхәара ზმნ. ფხვიერი, მსუბუქი რამის,
მაგალითად, მტვრის, თივის, ნაფოტის
შექურება ეიзынхәхәეიტ, ეიзынхәхәეიტ
...აქურებს, ...შეაქურა.

აიტага არს. წიგნ. თარგმანი, ნათარგმნი.

აიტагара ზმნ. გადატანა ეიტეიგეიტ, ეიტეიგეიტ
გადააქვს, გადაიტანა, გადაწევა
[გადა]სწევს, გადასწია.

აიტакра ზმნ. სითხის ერთი ჭურჭლიდან
მეორეში გადასხმა ეიტაიკუეიტ,
ეიტაიკუეიტ ...ასხამს, ...გადაასხა.

აიტәнеиааира ზმნ. ერთმანეთში მიმოსვლა
ეიტәнеиаაიუეიტ ერთმანეთში დადიან,
ერთმანეთში მიმოსვლა აქვთ.

აიტаңара ზმნ. გახტომა დეიტაңეიტ გახტა.

აიტахатә არს. ნერგი.

აიტахара ზმნ. დარგვა ეიტაიხაუეიტ,
ეიტაიხაიტ რგავს, დარგო.

აიტахәара ზმნ. ნათქვამის გადაცემა

ეიტეიხაეიტ ნათქვამი გადასცა.

აитныпсахра ზმნ. ნივთების... ერთმანეთზე
გადაცვლა, გაცვლა ეიტნიпсахუეიტ,
ეიტნიпсахიტ ერთმანეთზე ცვლის,
ერთმანეთზე გადაცვლა.

аитымтра ზმნ. დაობლება დეიტымიტეიტ
დააობლა; შდრ. аетымтәра.

аитымхара დაობლება დეიტымხეიტ
დაობლდა; შდრ. аибахара.

аиканра ზმნ. გატოლება დიეიკანუეიტ,
დიეიკანიტ ეტოლება, გაეტოლა.

аикәңа არს. ხელცული.

аилабаазара ზმნ. გაწუნვა დეილაბააზეიტ
გალუმპვა გაიწუნა, გაილუმპა.

аилагара ზმნ. არევა, არევ-დარევა დეილაგეიტ
აირია, აირ-დაირია.

аилагады არს. მრ. аилагацаа ჩამშლელი,
დამრღვევი.

аилагзара ზმნ. შეთავსება ეილეიგეიტ,
ეილეიგეიტ ათავსებს, შეათავსა.

аилалара ზმნ. ერთმანეთის შერთვა
ეილალოიტ, ეილალეიტ ერთმანეთს
ერთვის, ერთმანეთს შეერთო.

аилажъра ზმნ. გროვად დაყრა ეილაიჯხეიტ
გროვად დაყარა.

аилажәжәара ზმნ. გაწეწა, გაბურძგნა
ეილაჯәжәეიტ, ეილაჯәжәეიტ იწეწება,
გაიწეწა იბურძგნება, გაიბურძგნა.

аиларңатара ზმნ. დახლართვა
ეილაირңათეიტ, ეილაირңათეიტ
ხლართავს, დახლართა.

аидарөынтра ზმნ. ეილაირөынтуეიტ,
ეილაირөынტიტ არევა-დარევა არევ-
დარევს, არივ-დარია.

áилаџса არს. ნარევი ფხვიერი და მარცვლოვანი რამ.

áилаџсара ზმნ. ფხვიერი და მარცვლოვანი რამის ერთმანეთში: არევა еилаџсóит, еилаџсéит ...ირევა, ...აირია.

áилаџџра ზმნ. ხელით მარგვლა, გამარგვლა еилéиџџуеит, еилéиџџит ხელით მარგლავს, ხელით გამარგლა.

áилаќъ არს. ლიფი, ელეგი.

áилашра ზმნ. ჩუხჩუხი еилашуéит, еилашít ჩუხჩუხებს, აჩუხჩუხდა, დუღილი დულს, ადულდა.

áилашəшəра არს. შებინდება, დაბინდება, შეღამება еилашəшəшəйít შებინდება, დაბინდება, შეღამდა.

áилашəшəшəыра არს. მწუხრი, ბინდი.

áилашəшəшəымта არს. ბინდი, მწუხრი, დაისი; áилашəшəшəымтазы შებინდებისას.

áилацəжəра ზმნ. თათბირი еилацəжəéит ითათბირეს.

áилазара ზმნ. მორიგება ფასში еилазóит, еилазéит ფასში რიგდებიან, ფასში მორიგდნენ.

áилазəра ზმნ. სითხეების ერთმანეთში არევა еилáиזəóит, еилаиזəéит სითხეებს ერთმანეთში ურევს, სითხეები ერთმანეთში აურია.

áилахəра ზმნ. დახლართვა, აწეწა, დაწეწა еилахəéит დაიხლართა, აიწეწა, აიწეწა, დაიწეწა.

áилахəра ზმნ. 2. დახლართვა, აწეწა еилéиxəéит დახლართა, აწეწა.

áилахəлара ზმნ. დაღამება еилáхəлóит, еилáхəлéит დაღამება, დაღამდა.

áилахəхəахутра ზმნ. გავაჭრება еилáхəхəахутуеит, еилахəхəахутит ერთმანეთს ევაჭრებიან; ერთმანეთს გაევაჭრნენ.

áилахынхəра ზმნ. გულის რევა сгəы еилáхынхəуеит, еилáхынхəйт გული მერევა, მაზიდებს.

áилаць არს. ყველშეხედილი ღომი, ილარჯი.

áилахəára არს. ფუთა, ბოხჩა, ნაკრაული.

áилахəара ზმნ. ტანთ ჩაცმა деилáиxəóит, деилáиxəéит აცმევს, ჩააცვა.

áилаџеилас არს. არეულობა, შფოთიანობა, შფოთი, ამბოხი.

áилаџынтра ზმნ. არევა еилаџынтуеит, еилаџынтит ირევიან, აირივნენ.

áилаџынтра არს. არეულობა, შფოთი.

áилгара ზმნ. გამოდარება еилгéит áмш áилгара áмш еилгéит გამოიდარა.

áилќаара გაგება, შეტყობა еилынкаауеит, еилынкааит იგებს, გაიგო, იტყობს, შეიტყო.

áилќьа ზედს. მკვირცხლი, მარჯვე, გერგლიანი, საზრიანი.

áилќьара არს. სამკვირცხლე, სიმარჯვე, გერგლიანობა, საზრიანობა.

áилцара არს. საზრიანობა.

áилыргара გარჩევა, გარკვევა еилиргóит, еилиргéит არჩევს, გაარჩია; არკვევს, გაარკვია.

áилышəшəра ზმნ. გამოყრა еилышəшəéит გამოაყრა.

áилытра ზმნ. განშორება, გათიშვა деилытуеит, деилытцит ერთმანეთს შორდებიან განშორდნენ, ითიშებიან,

გაითიშნენ.

áилыхра ზმნ. 1. ტანს გახდა деилыхуеит, деилыхит ტანთ ხდის, ტანთ გახადა.

áилыхра ზმნ. 2. განშორება еилыхуеит, еилыхит ერთმანეთს გააშორებს, ერთმანეთს გააშორა.

áилыхра ზმნ. 3. გასხვლა еилыхуеит, еилыхит სხლავს, გასხლა.

áилыхра ზმნ. 4. დახარისხება, გადარჩევა, შერჩევა еилыхуеит, еилыхит ახარისხებს, დაახარისხა, არჩევს, გადაარჩია, არჩევს, შეარჩია.

аимаáзахра ზმნ. მეწუღეობა, ხარაზობა.

аимаáзахды არს. მეწულე, ხარაზი.

áимакра ზმნ. 1. დავა еимáркуеит, еимарკит დაობენ; ერთმანეთს წაედავენენ, ერთმანეთს შეედავენენ.

áималара ზმნ. 1. გაბარდება, მობარდება еимáлеит გაიბარდა, მოიბარდა.

áимарщра ზმნ. შეკმუხვნა, მოკმუხვნა еимаирщит შეკმუხვნა, მოკმუხვნა.

áимарфәәара ზმნ. მოკერა еимаирфәәуеит მოუჭირა.

áимарцахура მოღუმვა, შეკმუხვნა еимаирцахуит მოღუმვა, შეკმუხვნა.

áимгуа არს. მაკე.

áимдара ძებნა, ჩხრეკა деимдóит, деимдéит ეძებს, ეძება; ჩხრეკს, გაჩხრიკა.

áимдара ზმნ. 2. დავლა еимýидоит, еимýидеит დაიარება, დაიარა.

áимдара ზმნ. 3. გაცვლა еимýрдоит, еимýрдеит სცვლიან, გასცვალეს.

áимпра ზმნ. გაფანტვა еимппít გაიფანტა.

áимсара ზმნ. ცხვირის დაცემინება деимсóит,

деимсéит ცხვირს აცემინებს, ცხვირი დააცემინა.

áимсы́ არს. მრ. аимсқáá საცვეთი, მესტი; акумзцәатáы პაიჭი.

áимтәара აკლება, დარბევა еимýитцәоит, еимýитцәит იკლებს. აიკლო; არბევს, დაარბია.

áимтәады არს. მრ. áимтәаца мტაცებელი, მძარცველი.

áимфәға არს. კაპი.

áимхәыц არს. მძივი.

аимхáá არს. ხველა.

áиимхәара ზმნ. ხველება, დახველება деимхáóит, деимхáéит ახველებს, დაახველა.

аимхáárшәаа არს. ყივანახველა.

áимыжьра დაშლა еимýжьуеит, еимýжьит შლის, დაშალა.

áимыжьра გლეჯა, დაგლეჯა, ფლეთა, დაფლეთა, ფხრეწა еимыжәжәоит, еимыжәжәéит იგლიჯება, დაიგლიჯა, იფლითება, დაიფლითა, იფხრიწება, გაიფხრიწა.

áимырттаара ზმნ. ქექვა, გაქექვა, ჩხრეკა, გაჩხრეკა еимыирттауéит, еимыирттаáит ქექს, გაქექს, ჩხრეკს, გაჩხრიკა.

áимытра ზმნ. დაშლა еимýтуеит, еимýцит იშლებიან, დაიშალნენ.

áимыхра ზმნ. დაშლა еимýихуеит, еимýихит შლის, დაშალა.

áимѿала არს. თანამგზავრი.

áин არს. პირუტყვის დედა.

áинаалара ზმნ. 1. ერთმანეთთან შეწყობა

еинаáлеит ერთმანეთს შეეწყვენ, ერთმანეთთან შეგუება.

áингалара ზმნ. დამზადება.

áиниара ზმნ. ერთმანეთს შეხვედრა, еинíеит ერთმანეთს ხვდებიან ერთმანეთს შეხვდნენ.

áинраалара ზმნ. შერიგება еинираáлоит, еинираáлеит არიგებს, შეარიგა.

áинкъара ზმნ. ერთმანეთთან დაჯახება 1. еинкéит ერთმანეთს დაეჯახნენ.

áинкъара ზმნ. 2. ერთმანეთზე დაჯახება еинн́и́къоит, еинн́и́кêит ერთმანეთს აჯახებს, ერთმანეთს დააჯახა.

áинцэыш არს. ხვლიკი.

áинтэыш არს. (ბზიფ.).

áиныриара ერთმანეთის შეხვედრება еиныриóит, еиныриéит ერთმანეთს ახვედრებს, ერთმანეთს შეახვედრა.

áиныршэара ზმნ. შერიგება еинн́ыршéоит, еинн́ыршéеит არიგებს, შეარიგა.

áинышэара ზმნ. შერიგება еинн́шéеит შერიგდნენ.

[áижьэлантэ]: არს. хáижьэлантэуп მოგვარეები ვართ.

áижьэылара ზმნ. ერთმანეთზე იერიშის მიტანა еижьэ́ылеит ერთმანეთზე იერიში მიაქვთ, ... მიიტანეს.

аирá ზმნ. დაბადება, შობა დииуéит, დийт იბადება, დაიბადა.

áиргь, áиргь хэа ზედს. ძლივს; სუსტად.

áиргь-áиргь хэа ზედს. ძლივძლივობით.

áирсра ზმნ. ერთმანეთის წაკიდება, ერთიმეორის წაჩხუბება еирс́йт ერთმანეთს წაჰკიდა, ერთიმეორეს წააჩხუბა.

áирыз არს. დოქი პატარა, თიხის ხელადა, ლიტრა.

áисара ზმნ. დანადლევა еисóит, еисéит ნადლევდებიან, დანადლევდნენ.

áисиира ზმნ. დაბუქება еис́иуеит, еис́иит ბუქდება, დაბუქდა.

áисра ზმნ. 1. ჩხუბი, წაჩხუბება დиéисуеит, დиéисит ეჩხუბება, წაეჩხუბა.

áисра ზმნ. 2. ჩხუბი деисуéит, деис́йт ჩხუბობს, იჩხუბა.

áисыр არს. ისლი.

áиуа ზედს. исéиуоу ჩემიანი; ихáиуоу ჩვენიანი, ჩვენგანი.

áиуацэахара ზმნ. ერთმანეთის დანათესაება еиуацэахéит ერთმანეთს დაუნათესავდნენ.

áипъка არს. ქვედა ტანი, ჩიხორა.

áипъшра არს. მსგავსება; დиéипъшуп ჰგავს მას.

áипъшымра არს. განსხვავება, სხვაობა.

áипъхнырфалара ზმნ. სირბილში ერთმანეთის გაჯიბრება. еипъхнн́ырфáлоит, еипъхнн́ырфáлеит სირბილში ერთმანეთს აჯიბრეჭებს, სირბილში ერთმანეთს გააჯიბრა.

аипъхызра ზმნ. სიზმრად ჩვენება დиéипъхызуеит, დиéипъхызит სიზმრად ეჩვენება, სიზმრად ეჩვენა.

áипъыლара ზმნ. ერთმანეთის შეხვედრა еипъ́ылеит ერთმანეთს შეხვდნენ.

аикэá ზედს. ауаé еикэá არს. შავგვრემანი.

áикэа არს. хихитэй áикуа შარვალი; цакатэй áикэа პერანგის ამხანაგი.

áикэатцэа ზედს. შავი.

áикәатәара არს. სიშავე.

áикәатәахара გაშავება დეიқәатәахәит
გაშავდა.

áикәыбаара სულ მთლად დაღობა
ეიқәыбааит სულ მთლად დაღობა.

áикәыкра დეიқәикуეит, დეიқәыикит
დაჩუმება, დაწყნარება აჩუმებს,
დააჩუმა, აწყნარებს, დააწყნარა.

áикәыლара ზმნ. 1. გაღვივება, გაჩაღება
ეიқәыლეит გაღვივდა, გაჩაღდა.

áикәლара ზმნ. 2. 1. ერთმანეთზე დაწყობა
ეიқәლოიტ, ეიқәლეიტ ერთმანეთზე
ეწყობიან, ერთმანეთზე დაეწყვნენ.

áикәлацәა ზედს. მრ. ტოლნი, ერთი ხნისანი.

áикәмшәара ზმნ. ერთმანეთის ვერ
შეხვედრა ეიқუшәом, ეიқუმшәეიტ
ერთმანეთს ვერ ხვდებიან, ერთმანეთს
ვერ შეხვდნენ.

áиқужьра ზმნ. ერთიმეორეზე დაყრა
ეიқуйжьюეიტ, ეიқуйжьиტ ერთიმეორეზე
ყრის, ერთიმეორეზე დაყარა.

áикәршәара ზმნ. 1. ერთმანეთის შეხვედრება
ეიқәირшәეიტ ეიқәირшәოიტ ერთმანეთს
ახვედრებს, ერთმანეთს შეახვედრა.

áикәрхара ზმნ. გადარჩენა ეიқәირхәიტ
გადაარჩინა.

áикәтәара ზმნ. ერთიმეორეზე შესხდომა
ეიқәтәეიტ ერთიმეორეს შესხდნენ.

áикәшахатхара ზმნ. შეთანხმება, მორიგება
ეიқәшахатхеიტ შეთანხმდნენ;
მორიგდნენ.

áикәшьәара ზმნ. 1. შეხვედრა, შეყრა
ეიқәшьәეიტ ერთმანეთს შეხვდნენ,
ერთმანეთს შეეყარნენ.

áикәтара ზმნ. 1. გაჩაღება, გაღვივება,
დანთება ეიқәიციიტ, ეიқәიტეიტ
აჩაღებს, გააჩაღა, აღვივებს, გააღვივა,
ანთებს, დაანთო.

áикәҳара ზმნ. გადარჩენა დეიқәхәიტ
გადარჩა.

áикәҳәალара ზმნ. განასკვა, გამონასკვა,
გამოსკვნა ეიқәიҳәალოიტ, ეიқәიҳәალეიტ
სკვნის, განასკვა, სკვნის, გამონასკვა,
სკვნის, გამოსკვნა.

აიң არს. მსხვილი ღერდილი.

áиңгара ზმნ. მტრობა.

áиңгәцәა არს. მრ. ერთმანეთის მტრები.

áиңгәракра ზმნ. მუცელში შეკრულობა,
ყაბზობა.

áиңьра ზმნ. უკეთესობა; ჯობნა, უმჯობესობა.

áиңьшьара ზმნ. მჯობინება, არჩევა
éиңьишьоიტ, éиңьишьеიტ
ამჯობინებს, ამჯობინა, ურჩევნია,
არჩია.

áиқаратәра ზმნ. 1. გათანაბრება
ეიқарáიტәუეიტ, ეიқарáიტәეიტ
ათანაბრებს, გაათანაბრა.

áиқарáуаа არს. ირონ. ერთი ჭკუის ხალხი,
ერთი ჯურის ხალხი, ერთი რიგის
ხალხი.

áиикәжьәара ზმნ. გახეთქა ეიқәჟეიტ
გახეთქა.

áиқәырғара ზმნ. დაპობა, გაპობა, გაჩეხა
ეიқәირғóიტ, ეიқәირғეიტ აპობს, გააპო,
ჩეხს, გაჩეხა.

áиқәхра ზმნ. გაშველება ეიқәიҳუეიტ,
ეიқәიҳьиტ აშველებს, გააშველა.

áишьтанеира ზმნ. ერთმანეთის მიღვენება

еишьтáнеиуеит, еишьтáнеит ერთმანეთს
მისდევნენ, ერთმანეთს მისდევს.

áишьцáа არს. ძმები ერთმანეთისათვის.

áишьáа არს. ვიწრო, გრძელი და მოკლე
ფეხებიანი მაგიდა.

áишьáахчá არს. პატარა, დაბალი მაგიდა,
მთლიანი ხისაგან ამოჭრილი ნახევარი
წრის ფორმისა.

áичырчáра ზმნ. ერთმანეთზე წაქეზება
еичырчоит, еичырчеит ერთმანეთზე
აქეზებს, ერთმანეთზე წააქეზა.

áиeырбáра ზმნ. ერთმანეთის გაარშიყება еиe
ырбóит, еиeырбéит ერთმანეთს
ეარშიყებიან, ერთმანეთს
გაუარშიყდნენ.

áицáкáра ზმნ. გამოცვლა, წახდენა икáжшá
еицáкyеит, еицáкyит ხასიათი
გამოეცვალა, ხასიათი წაუხდა.

áицáлáцáа არს. მრ. რძლები ძმების ცოლები
ერთმანეთისათვის, შილები.

áицáкyá ზედს. მრუდე ითქმის ბრტყელ
რამეზე.

áицáтáлáра ზმნ. ერთად ჩასვლა еицáтáлeит
ერთად ჩავიდნენ.

áицáкéáшáра ერთად ცეკვა еицyкéáшoит,
еицyкéáшeит ერთად ცეკვავენ, ერთად
იცეკვენ.

áицáлáбрá ერთმანეთის შეჯიბრება
еицáлáбyеит, еицáлáбит ერთმანეთს
ეჯიბრებიან.

áицáрáлáра ზმნ. აპილპილება деицáрáлeит
აპილპილდა.

áицáрáшéáра ზმნ. ერთბაშად ანთება,
ერთბაშად გულის მოსვლა

деицáрáшéáит ერთბაშად ანთო,
ერთბაშად გული მოუვიდა.

áицyсyкáра არს. ერთსულოვნება.

áицáрá ზმნ. ერთად წასვლა еицáрeит ერთად
წავიდნენ.

áицyкyкáра არს. ერთპირობა, ერთსულოვნება.

áицxысáра ერთად სროლა еицxысyеит,
еицxысит ერთად ისვრიან, ერთად
ისროლეს.

áицyшьтáлáра ერთად, ერთმანეთთან წოლა
еицyшьтáлeит ერთად, ერთმანეთთან
დაწვნენ.

аицéá ზედს. უფრო ცუდი, უარესი.

áицéáжéáра ზმნ. საუბარი, ბაასი, მუსაიფი
еицéáжéoит, еицéáжéeит საუბრობენ,
ისაუბრეს, ბაასობენ, იბაასეს,
მუსაიფობენ, იმუსაიფეს.

áицéáтéáра ზმნ. გაუარესება еицéáтéayеит,
еицéáтéait აუარესებს, გააუარესა.

áицéáхáра ზმნ. გაუარესება еицéáхéит
გაუარესდა.

аицéкyкысáра ზმნ. სლოკინი, დასლოკინება
деицéкyкысyеит, деицéкyкысит
ასლოკინებს, დაასლოკინა.

áицéхáра ზმნ. ერთმანეთის ლანძღვა,
გალანძღვა еицéхáyéит, еицéхáait
ერთმანეთს ლანძღვენ, ერთმანეთი
გალანძლეს.

áицéызáра ზმნ. ერთმანეთის დაკარგვა
еицéызит ერთმანეთს დაეკარგნენ.

áицyбрá ზმნ. ერთმანეთთან დავა еицyбyéит,
еицyბит ერთმანეთს ედავებიან,
ერთმანეთს შეედავნენ.

аицáра არს. უმცირესი ნაწილი.

აიტარაკ არს. უმცირესობა (ნ.).

აიტარაფык არს. უმცირესობა ად.

აიტარпапара ზმნ. ჩატენა, გატენა
ეიტაირпапоит, ეიტაირпапеит ტენის,
ჩატენა, ტენის, გატენა.

აიტარпҕхьяра ზმნ. სასმლის, ჩაის: დაყენება
ეიტაირпҕхьбит, ეიტაირпҕхьбит აყენებს,
დააყენა.

აიტархара ზმნ. დაბრკოლება, შეფერხება
ეიტაირхбит დააბრკოლა, შეაფერხა.

აიტатәра ზმნ. შემცირება ეიტაიტәუეит,
ეიტაიტәит ამცირებს, შეამცირა.

აიტапҕхьяра ზმნ. სასმლის, ჩაის: დაყენება
ეიტапҕхьит გამოსვლა გამოვიდა.

აიტақьяра ზმნ. 1. დაბრკოლება, შეფერხება,
ჩაშლა ეიტақйкеит დააბრკოლა,
შეაფერხა, ჩაშალა.

აიტақьяра ზმნ. 2. დაბრკოლება, შეფერხება,
ჩაშლა ეიტақйкеит დაბრკოლდა,
შეფერხდა, ჩაიშალა.

აიტацара ზმნ. 1. გატენა ეიტაцитоит,
ეიტაцитеит ტენის, გატენა.

აიტацара ზმნ. 2. დაწნილება, დამჟავება
ეიტაцитоит, ეიტაцитеит აწნილებს,
დააწნილა, აჟავებს, დაამჟავა.

აიტахарá ზმნ. შემცირება ეიტახэит
შემცირდა.

აიტахара ზმნ. დაბრკოლება, შეფერხება
ეიტახеит დაბრკოლდა, შეფერხდა.

აიტңы ზმნ. უმცროსი.

აიტңыра არს. უმცროსობა.

აიტңыратәи: ზედს. აიტңыратәи აшкъл
დაწყებითი სკოლა.

აიტыбшахә არს. მოძვ. „უმცროსის წილი“

ძმების გაყოფის დროს უმცროსი ძმის
წილი.

აитыңзá ზედს. ყველაზე უმცროსი.

აитыңра არს. უმცირესი ნაწილი.

აитыхра ზმნ. გამართვა, გაწვევა ეიტыхуеит,
ეიტыхит მართავს, გამართა, წვეს,
გასწია.

აичаҳара ზმნ. მოვლა еичаҳауеит, деичаҳаит
უვლის, მოუარა.

აиғағылара ზმნ. ერთმანეთის პირში
წადგომა еиғағылеит ერთმანეთს პირში
წაუდგნენ.

აиғарғылара ზმნ. პირისპირ დაყენება
еиғарғылоит, еиғарғылеит პირისპირ
დააყენა.

аиғартәра არს. ტანადობა, მოყვანილობა;
აგებულება, აღნაგობა.

аиғарпҕара ზმნ. ერთმანეთზე გამოდება
еиғарпҕбит, еиғарпҕбит ერთმანეთს
გამოსდებს, ერთმანეთს გამოსდო.

аиғарпҕшра ზმნ. 1. ერთმანეთისათვის
შეხედება, ერთმანეთისათვის
ყურებინება ирпҕшуеит, ирпҕшит
ერთმანეთს ახედებს, ერთმანეთს
შეახედა, ერთმანეთს აყურებინებს,
ერთმანეთს აყურებინა.

аиғапҕара ზმნ. ერთმანეთის გამოდება
еиғапҕбит, еиғапҕбит ერთმანეთს
ედებიან, ერთმანეთს გამოედვნენ.

аиғапҕшра ზმნ. ერთმანეთის ყურება
еиғапҕшуеит, еиғапҕшит ერთმანეთს
უყურებენ, ერთმანეთს უყურეს.

аиғахәйтхүтра ზმნ. ერთმანეთში ჩურჩული
еиғахәйтхәйтүеит, еиғахәйтхәйтит
ერთმანეთს ეჩურჩულებიან.

áíḡaxýcra ზმნ. მიმოსროლა, ერთმანეთის პირისპირ სროლა **eiḡaxýcyeyit**, **eiḡaxýcyit** მიმოსვრიან, მიმოსროლეს, ერთმანეთს პირისპირ ესვრიან, ერთმანეთს პირისპირ ესროლეს.

áíḡaxara ზმნ. ერთმანეთის შეფეთება, ერთმანეთის შეჩეხება, შეჯახება **eiḡáxait** ერთმანეთს შეეფეთნენ, ერთმანეთს შეეჩეხნენ, ერთმანეთს შეეჯახნენ.

áíḡyḡra ზმნ. გაყოფა **eiḡýḡcit** გაიყვნენ.

áíḡyḡara ზმნ. დავა, შედავება, ცილობა **eiḡýḡxoyt**, **eiḡýḡxeyt** დაობენ, ერთმანეთს ედავებიან; ერთმანეთს შეედავენ, ერთმანეთთან ხილობენ, ერთმანეთში ცილობა ჰქონდათ.

áíḡyḡra ზმნ. აქნა **eiḡýḡxuyeyit**, **eiḡýḡxuyit** ექნის, აქნა.

aiḡá არს. 1. რკინა; ნაჯახი, ცული.

aiḡá არს. 2. ლაგამი.

áíḡaxazalara ზმნ. ერთმანეთთან შეზრდა **eiḡýḡiaazaloit**, **eiḡýḡiaazaleit** ერთმანეთს აზრდის, ერთმანეთს შეაზარდა.

aiḡámḡa არს. რკინიგზა.

áíḡaxara ზმნ. გაწევა, წამოწევა **deiḡxoyt**, **deiḡxeyt** იწევს, იწვევა; გაიწია, იწევს, წამოიწია.

áíḡaxḡḡaxara ზმნ. ერთმანეთზე დაჭერა **eiḡaxirḡḡaxeyt** ერთმანეთს დააჭირა.

aiḡaxḡḡy არს. გავარვარებული, გახურებული რკინა, შანთი.

aiḡaxḡaxara ზმნ. დამცნობინება **eiḡaxirḡaxeyt**,

eiḡaxirḡaxeyt ამცნობინებს; ამცნობინა, დაამცნობინა.

aiḡaxḡcyḡxḡ არს. რკინის მჭრელი სამუშაო იარაღი, მაგალითად, ნაჯახი, ცული, ეჩო.

aiḡáḡ არს. დუგმა; შდრ. **adyḡma**.

aiḡaxḡḡy არს. რკინის შამფური.

aiḡaxḡámachá არს. წვრილი გაფუჭებული რკინეულობა.

aiḡaxa-xḡy არს. ცულის ტარი.

áíḡaxḡa არს. დამცნობილი, ნამყენი.

áíḡaxḡara ზმნ. დამყნა, მყნობა, დამყნობა, მიმყნობა **eiḡáíḡaxuyeyit**, **eiḡáíḡaxuyeyt** ამყნის, დაამყნო, ამყნობს, დაამყნო, ამყნობს, მიაამყნო.

áíḡaxḡara ზმნ. **ashyap-eiḡaxḡara** ფეხის გადადგმა, ფეხის წადგმა **ishyapy eiḡýḡḡeyt** ფეხი გადადგა, ფეხი წადგა.

[áíḡaxḡara] ზმნ. 1. ერთმანეთის აცდენა **eiḡaxḡageyt** ერთმანეთს ასცდნენ.

áíḡaxḡarara ზმნ. მზითვეის მიცემა **deiḡxḡáíḡaxoyt**, **deiḡxḡáíḡaxeyt** მზითვეს აძლევს, მზითვეი მისცა.

aiḡxḡmḡca არს. კვეცი; **aiḡxḡmḡca eiḡixḡshyḡra** ტალის დაკვეცება.

aiḡxḡmḡcitra არს. ხილინდარი საკვეცის, ტალისა და აბედის სატარებელი ტყავის პატარა ჩანთა.

áíḡaxḡḡxḡara ზმნ. საქსუალის აწევ-დაწევა მაქოთი მისაქსუალის გასაყრელად **eiḡaxḡirḡḡxḡoyt**, **eiḡaxḡirḡḡxḡeyt** სწევს, ასწია.

áíḡaxḡḡaxara ზმნ. თავის დაკვრა **deiḡixḡirḡxḡoyt**, **deiḡixḡirḡxḡeyt** თავს

უკრავს, თავი დაუკრა.

áixhshəashəara ზმნ. კოპწიაობით მიდის
deixhshəashəo dnéiueit.

áic̣pra ზმნ. მოკუზვა, მოკუნტვა deic̣p̣ueit,
deic̣p̣iit იკუზება, მოიკუზა, იკუნტება,
მოიკუნტა.

aixaḅn̄ ზედს. უფროსი.

aixaḅn̄pra ზმნ. უფროსობა.

aixára ზედს. 1. მეტი ნაწილი.

aixáarak არს. 1. მეტი ნაწილი უმრავლესობა
(ბ.).

aixárazak არს. 1. დიდი უმრავლესობა (ბ.).

aixharaɔyk არს. უმრავლესობა (ადამ.).

áixətkəykəylara ზმნ. ჩაცუცქება
deixətkəykəyleit ჩაცუცქდა.

áixəsḥỵc̣əa არს. დები ერთმანეთისათვის.

áiḍỵraara ზმნ. ერთმანეთისაგან გარჩევა
eiḍn̄idỵraaueit, eiḍn̄idỵraait
ერთმანეთისაგან არჩევს,
ერთმანეთისაგან გაარჩია.

áiḍkaara ზმნ. გადატიხვრა eiḍn̄ikaauēit,
eiḍn̄ikaait ტიხრავს, გადატიხრა.

áiḍṭəara ზმნ. ორად გაჭრა eiḍn̄iṭəoit,
eiḍn̄əṭəeit ორად ჭრის, ორად გაჭრა.

áiḍỵzara ზმნ. ამხანაგობა.

áiḍəẓia არს. ამხანაგები ერთმანეთისათვის.

áiḍỵrp̣ara ზმნ. გახეთქა eiḍỵrp̣dit,
eiḍỵrp̣eit ხეთქს, გახეთქა.

áiḍsra ზმნ. 1. ერთმანეთისთვის ჩავლა,
ერთმანეთისთვის გავლა eiḍn̄sit
ერთმანეთს ჩაუარეს, ერთმანეთს
გაუარეს.

áiḍysra ზმნ. 2. მიტოლება eiḍn̄sỵueit,
eiḍn̄sit ეტოლება, მიეტოლა.

áiḍỵhra ზმნ. ერთმანეთზე გაცვლა
eiḍn̄p̣x̣ueit, eiḍn̄p̣x̣it ერთმანეთზე
ცვლიან, ერთმანეთზე გაცვალეს.

ak არს. მრავლისაგან ერთი.

akáka რიცხვ. თითო.

akákala ზმნზ. თითო-თითოდ.

áku კავშ. 1. თუ.

ákəyn ზმნ. ის (ბ.) იყო.

ak̄n̄ რიცხვ. ერთი.

ak̄ỵr ნაცვ. რაიმე.

ak̄ỵraamṭa ზმნზ. დიდხანს, კარგა ხანს,
ხანგრძლივ.

ak̄ỵṛẓḅax̣ịọỵ ზედს. ბევრის მნახველი,
ბევრის მომსწრე, ბევრის შემსწრე.

ak̄ỵṛp̣ỵara ზმნზ. ბევრ ალაგას, ბევრგან.

ak̄ỵṛnṭə ზმნზ. ბევრჯერ.

alamála ზმნზ. ადვილად.

álp̣x̣yn̄rak ზმნზ. მთელი ზაფხული, მთელი
ზაფხულის განმავლობაში.

álp̣zyn̄rak ზმნზ. მთელი ზამთარი, მთელი
ზამთრის განმავლობაში.

álỵmṭala ზმნზ. იმ დროს.

ámala კავშ. ოღონდ.

ámalaħag̣ỵ ნაწ. არამცდარამც.

an არს. დედა.

aná ზმნზ. იქ.

aná-ará ზმნზ. აქა-იქ, ეგერ-აგერ.

anátṭəi ზედს. იქაური.

ánāẓzei არს. ძიძა.

anáħ̄ ზმნზ. იქეთ.

anáħ̄itṭəi ზმნზ. იქეთური.

ánban არს. ასო.

ánd̄u არს. დიდედა, ბებია.

ánť ნაცვ. ისინი, იგინი მხედველობის არეში
მყოფნი.

анты́скатѣи ზედს. იმდენი.

áńí ნაცვ. ის, იგი მხედველობის არეში
მყოფი.

анірахь ზმნზ. იქეთ, იქეთა მხარეს.

анірахьтѣи ზედს. იქეთური;

ánра არს. დედობა.

анра-чкунра არს. დედა-შვილობა.

анс 1. ზედს. ისე; 2. ზმნზ. ისეთი.

анс-áрс ზმნზ. ისე და ასე.

анскатиѣí ზედს. იმდენი.

ánпса არს. დედინაცვალი.

ánш არს. ბიძა დედიტ.

ánшьа ипхáыс არს. ბიცოლა დედის ძმის
ცოლი.

ánшьазара არს. ღვიძლი ბიძა დედის ძმა.

ánшьтра არს. დედიტ ნათესაობა.

ánхэа არს. დედამთილი, სიდედრი.

ánхэпхá არს. მული.

анхша-абхшá არს. ერთი დედ-მამის
შვილები.

ажэ ზედს. ბებერი, მოხუცებული.

ájэабатѣи რიცხვ. მეათე (ნ.).

ажэáр არს. წიგნ. ლექსიკონი.

ажэáрдэына არს. შოშია.

ájэеизатѣи რიცხვ. მეთერთმეტე (ნ.).

ájэмыжэ არს. ძველმანი, ძველ-ძვეული.

ájэра არს. მოხუცებულობა, სიბერე.

ájжьэра დაბერება, მოხუცება **дажьѣйт**
დაბერდა, მოხუცდა.

ájжэпá არს. სიბერის დროინდელი
უკანასკნელი ვაჟიშვილი, ნაბოლარა,

ბოლოლა.

ájжэпхá არს. სიბერის დროინდელი
უკანასკნელი ქალიშვილი, ნაბოლარა,
ბოლოლა.

ájжэымта არს. სიბერე, სიბერის ჟამი.

ájжэымташха არს. სიბერის ჟამი,
მოხუცებულობის დრო.

ájжэынтаеха არს. იხ. **ájжэымташха**.

ájжэынтэ ზმნზ. ძველ დროს, ძველად.

ájжэынтэан ზმნზ. ძველად, ძველ დროს.

ájжэынтэ-натэ аахыс ზმნზ. ძველთაგან,
დიდი ხნიდან, ათადან-ბაზადან,
უხსოვარი დროიდან.

ájжэынтэра არს. ძველი დრო.

ájжэытэтѣи ზედს. ძველი, ძველებური.

ájжэытэтáс ზმნზ. ძველებურად.

арá ზმნზ. აქ.

арáнтѣи ზმნზ. აქედან.

арáнжа ზმნზ. აქამდე.

арáтѣи ზედს. აქაური.

арáхь ზმნზ. აქეთ; აქ.

áрба არს. მამალი შვილებითი სახელის
მნიშვნელობითაც

áрбаңь არს. მამალი საერთოდ ფრინველებში;
მამალი ქათამი.

áрбаңьчышь, áрбаңь хучы არს. ყვინჩილა,
მამლაყინწა.

áрдэына არს. შაშვი.

арт ნაცვ. ესენი ად..

арты́скатѣи ნაცვ. ამდენი.

арí ნაცვ. ეს.

арíрахь ზმნზ. აქეთა მხარეს.

арíрахьтѣи ზედს. აქეთური.

árma ზედს. მარცხენა.
áрмарахть ზმნზ. მარცხნივ.
áрмарахь ала ზედს. მარცხნიდან.
áрс ზედს. ასე; ასეთი.
арстэй ზედს. აქედან.
арскáамтá ზმნზ. ამდენ ხანს.
арскáк ზედს. ამდენი; ამდენ ხანს.
арскáтэй ზედს. ამდენი.
аркáаык არს. ამდენი ად..
áрпызба არს. ჭაბუკი, ყმაწვილი კაცი.
áрпыс მრ. áрпыар, áрпыарцаа, áрпыаркыа;
 арпыáрацаакуак ჭაბუკი, ყმაწვილი კაცი.
áрпыа ზედს. მარჯვენა.
áрпыарахь ზმნზ. მარჯვნივ.
áрцына არს. დედალი.
áрхына არს. რუხი შაშვი.
арыма ზედს. ცაცია.
áрымзаа ზედს. უამრავი; აუარებელი,
 აურაცხელი, ბევრი, მრავალი.
ас ზმნზ. ასე.
áса არს. 1. იარაღი მახვილი.
áса ზედს. 2. аyaа áса ჩია და გამხდარი კაცი.
астэй ზედს. აქედან.
атлаз არს. ქსოვილი ატლასი, სტავრა.
áтлас არს. ატლასი.
áу ზედს. 1. გრძელი.
áура არს. 1. სიგრძე.
аурýла ზმნზ. 1. სიგრძით.
áурыхэ არს. პირუტყვი: ხარი, ძროხა,
 აგრეთვე კატა, ძაღლი სრელა, ვეფხვის
 ფერისა, ზოლებ გაყოლებული.
áуха ზმნზ. იმ ღამეს.
áухантэарак ზმნზ. მთელი იმ ღამის

განმავლობაში.
апсá არს. áху-апса ფასი; изыпсáузи? ფასი
 რაა? რა ღირს? რას ფასობს?
апснý არს. აფხაზეთი.
апснýтэй არს. აფხაზეთისა.
áпсуа ზმნზ. მრ. áпсуаа, áпсацаа; áпсабуа
 აფხაზი.
áпсуа бызшыэа არს. აფხაზური ენა,
 აფხაზური. შდრ. áпсшыэа.
áпсшыэа არს. აფხაზური, აფხაზური ენა.
апсýшыэала ზმნზ. აფხაზურად.
апшы ზედს. წითელი; მწითური, ჟღალი.
áпшыбатэй რიცხვ. მეოთხე (ნ.).
áпхья ზმნზ. 1. წინ.
апхьяла ზმნზ. წინიდან.
áпхьяжэа არს. წიგნ. წინასიტყვაობა.
апхýжэацы ზმნზ. გუმინწინის წინადღე.
áпхýжэацтэй ზედს. გუმინწინის
 წინადღინდელი.
апхýцыпхýцаа ზმნზ. შარშანწინის წინა წელი.
апхýцыпхýцаатэй ზედს. შარშანწინის წინა
 წლისა.
аф არს. მსხვილი სეტყვა.
áфа 1. ფუქსი, საბერველი სამჭედლოში.
áфа ზედს. 2. მეჩხერი, თხელი.
áкара ზედს. ოდენა.
áкыа არს. ზვინი.
áкáкá არს. ზედიზედ გასროლის ხმა, ბათქა-
 ბუთქი.
áкыгэ არს. ბრახუნის ხმა; დარტყმის ხმა.
áкыгэ-кýгэ მრავალგზის კაკუნის ხმა, ბრახუნის.
ашýá არს. მრ. áшыцаа ძმა.
áша ზედს. მწარე, მძაღე.

áшара არს. სიმწარე.

áшaxapa ზმნ. გამწარება *иашахóит, иашахéит*
მწარდება, გამწარდა.

ашə არს. ყველი.

áшəa არს. სიმღერა.

áшəaзa არს. ჩვილი ყველი.

áшəa-xy არს. სიმღერის დასაწყისი.

áшəaхəapa ზმნ. გალობა *ашəa ихəóит, аша*
ихəéит გალობს, იგალობა.

ашəaхəaды არს. მრ. *áшьəaхəaцəa*
მომღერალი.

áшəeилатцa არს. სულგუნი, გადაზელილი
ყველი.

áшəрхуa არს. ჩვილი, ახალი სულგუნი
პიტნით შეკაზმული და ჩარძევებული.

áшəңыч არს. ყველიპარია.

áшəxa არს. ყველის კვერეული.

áшəxaaa არს. ხმელი სულგუნის
კვერეული.

ашəырхəн არს. გადაზელილი და
დაგრებილი ყველი.

áшəуaa არს. მრ. მხ. *áшəуa* ჩრდილოეთ
კავკასიაში მოსახლე აბაზები.

ашəн არს. აბაზებით დასახლებული მხარე
ჩრდილოეთ კავკასიაში.

áчa არს. მწყერი.

áчaшьəapa მწყერზე ნადირობა *дачáшьəóит,*
дачáшьəéит მწყერზე ნადირობს,
მწყერზე იწადირა.

aeá ნაცვ. სხვა. (ნ.)

aeазнý ზმნზ. სხვა დროს.

aeак aeакý ნაცვ. სხვა; კიდევ ერთი.

aeнý ზმნზ. იმ დღეს.

aeнýнтəarak ზმნზ. მთელი იმ დღის

განმავლობაში.

áцaлa არს. შილი მაზლის ცოლი.

азəáзəa ზმნზ. თითო-თითო (ადამ.).

азəáзəaлa ზმნზ. თითო-თითოდ (ადამ.).

азəғнý ნაცვ. უარყოფით ზმნასთან ერთად
არც ერთი (ადამ.), არავინ, არავის.

áзə-зaцəык რიცხვ. (ადამ.) მხოლოდ ერთი;
მარტო ერთი, ერთადერთი.

ази, азəн 1. რიცხვ. ერთი (ადამ.).

áзəи-áзəи ნაცვ. ერთმანეთი.

áзýк-áңцýк ნაცვ. თითო-ოროლა (ადამ.).

азýр ნაცვ. ვინმე.

азəырáн ნაცვ. საკმაოდ ბევრი, საკმაოდ
ბევრნი (ადამ.).

axá კავშ. მაგრამ.

áxə არს. ღუზა.

áхубатəи რიცხვ. მეხუთე (ნ.).

áхцəтəи რიცხვ. მესამე (ნ.).

ацýал არს. 1. ბედი, ბედისწერა.

áцýал-хə ბედი, ბედისწერა.

ax არს. მთავარი.

áхамтa, áхаматa არს. ძველად საჩუქარი
უფროსისაგან უმცროსისადმი; 2.
საჩუქარი.

axарá ზმნ. სმენა, გაგონება *иахауэит, иахáит*
ესმის, გაიგონა.

axác ზმნზ. მთავრად.

axтнý არს. 1. მთავრის და აგრეთვე
თავადაზნაურთა სახლკარი; 2.
სასახლე.

axтнýуады არს. შინაყმა, მოჯალაზე.

axтнýқалақ არს. დედაქალაქი.

axтынрá არს. მთავრის და აგრეთვე

თავადაზნაურთა სახლკარი.

ахтыртыс არს. მთავრის და აგრეთვე თავადაზნაურთა სასახლის მსახური ვაჟი.

ахтырхәйс არს. მთავრის და აგრეთვე თავადაზნაურთა სასახლის მსახური ქალი.

áxkəajə არს. 1. მთავრის და აგრეთვე თავადის ან აზნაურის ცოლი; 2. ქალბატონი.

áxpa არს. 1. სამთავრო; аҭсны́ ахра აფხაზეთის სამთავრო; 2. მთავრის უფლება; 3. გადატ. ბატონობა.

ахратәра არს. ბატონყმობა.

ахпáс ზმნზ. 1. როგორც მთავარი; გადატ. დიდკაცურად.

áxəa არს. ხმალი.

ахəшьá არს. მრ. áхшьəшьəца და.

áфбатәи რიცხვ. მეექვსე (წ.).

афтека არს. აფთიაქი.

Б

а-б არს. ბოტი, ვაცი, მამალი დაუკოდავი თხა.

а-бá არს. ფართალი, ფართლეული, ფართლეულობა.

а-баá არს. 1. ციხესიმაგრე.

а-баá არს. ციხე-სიმაგრე.

а-баá ზედს. 2. დამპალი, დამყაყებული, გახრწნილი.

а-баандаәтәра́ ზმნ. დაპატიმრება дбаандадыитәуеит, дбаандадыитәит აპატიმრებს, დააპატიმრა.

а-баандады́ არს. პატიმარი.

а-барá ზმნ. ღობა, დამყაყება ибаáнт დალპა, დამყაყდა.

а-баáppa არს. ჭაობი, ჭინჭრობი, საფლობი.

а-баатə-гуáра არს. ზღუდე, გალავანი.

а-бааҭсрá არს. ბოროტება.

а-баааҭсы́ ზედს. ცუდი, ავი, ბოროტი.

а-бааза ზედს. სველი.

áбаазара დასველება ибаაҭеит დასველდა.

а-баазатәы́ არს. 1. გუდა, რომელშიაც გუდის ყველს აკეთებენ; 2. რძე, რძეულობა.

бáба არს. მამილო, მამიკო.

а-бáба ზედს. ахəхə бáба თავზე თმაგაბურდული.

а-багыáл არს. ცხენის ძუისაგან ან თხის ბალნისაგან დაწნული თოკი.

а-багы́р არს. ბოგა, ბოგირი.

а-базáр არს. ბაზარი, ბაზრობა.

а-бáтиирта არს. საფართლო, ბაზარხანა.

а-бáтииды́ არს. ფართლის ვაჭარი, მეფართლე, ბაზაზი.

а-ба́йа არს. ბაია.

а-баи́рам არს. ბაირამი.

а-бакалу́а არს. ერთგვარი ნიგვზიანი და შაქრიანი, ცხრაფურცელა ნამცხვარი, ფაჰლავა.

бáкун ზმნ. бара бáкун შენ იყავი.

а-балы́шь არს. ბალიში; ақуады́р абалы́шь უნაგირის ბალიში.

а-балини́ца არს. საავადმყოფო.

а-бамбá არს. ბამბა.

а-бамбáазара არს. მებამბეობა.

а-бамбáарыхды́ არს. მებამბე.

а-бамбалы́х ბამბეული.

- ა-ბამბატჿა** არს. პოპოქი.
- ა-ბარა** ზედს. მშრალი ადგილი.
- ა-ბარა** ზმნ. 1. ნახვა იბნით, იბნით 1. ხედავს, ნახა.
- ა-ბარა** ზმნ. 2. შრობა, გაშრობა იბნით, იბნით შრება, გაშრა.
- ა-ბარბალ** არს. ბორბალი, თვალი მაგ. ურმისა.
- ა-ბარბარა** ზმნ. ყბედობა დნარბარუეით, დნარბარით ყბედობს, იყბედა.
- ა-ბარდ** არს. ბარდი.
- ა-ბარდრა** არს. ეკლით გადახლართული ბუჩქნარიანი ადგილი, ბარდნარი.
- აბარტა** არს. აივანი.
- ა-ბარტკალ** არს. ღვედის მოსაქნელი საკმაოდ მსხვილი, ნახევრად გაპობილი ჯოხი; ჭიმი, ბაჭაჭყი.
- ა-ბატ** არს. ზაქი.
- ა-ბაკჿმავ** არს. ბაქმაზი; შდრ. აბეკჿმევ.
- ა-ბაჿრეი** არს. ბელურა, ჭივჭავი.
- ა-ბაჿრეაზა** არს. ნავსადგური, პორტი, ბოლაზი.
- ა-ბაჿს** არს. ბოტი, ვაცი სანაშენე.
- ა-ბაჿსა** ზედს. სქელი ჩვეულებრივ ითქმის საჭმელზე.
- ა-ბაჿა** არს. ძეგლი.
- ა-ბაჿყლ** არს. მორგვი.
- ბაჿша** ზედს. ამაოდ, ფუჿად, ტყუილად, ტყუილ-უბრალოდ.
- ბაჿшак** ნაცვ. ბაჿшак იოუპ არაფერი შვილია.
- ა-ბაჿша-მაჿша** ზმნზ. უბრალო.
- ა-ბაჿხე** არს. ზღმარტლი.
- ა-ბაჿჿე-ჿლა** არს. ზღმარტლის ხე.
- ა-ბაჿხთა** არს. საპყრობილე, საპატიმრო, სატუსალო.
- ა-ბახე** არს. კლდე.
- ა-ბახურა** არს. კლდოვანი ადგილი.
- ა-ბაჿჿ** არს. ბაჿი, მინდი.
- ა-ბაჿა** არს. მდოგვი.
- ა-ბაჿხა** არს. ნიჩაბი.
- ა-ბაჿხა** არს. ბალი, ბაღნარი, წალკოტი.
- ა-ბაჿხაჿაჿარა** არს. მებაღეობა.
- ა-ბაჿხაჿაჿაჿაჿი** არს. მებაღე, მეზვრე.
- ა-ბაჿხა-ჿყჿჿჿინდრა** არს. ხენდრო, მარწყვი.
- ა-ბაჿ** არს. ძვალი.
- ა-ბაჿლაჿა** არს. ძვლის ტვინი.
- ა-ბაჿთე** ზედს. ძვლისა.
- ა-ბაჿთეჿჿრა** ზმნ. ორსულობა, ფეხმძიმობა, ლყნად ლთჿჿიმ ორსულადაა, ფეხმძიმედაა.
- ა-ბაჿხაჿთერა** არს. სახსარი, სადრეკი.
- ა-ბგა** არს. საერთო სახელია მგლისა, ტურისა, მელიასი.
- ა-ბგადჿ** არს. მგელი.
- ა-ბგალაჿჿ** არს. მგელზე პატარაა, ტურაზე დიდია, ცხავი.
- ა-ბგარა** არს. მეწყერი.
- ა-ბგარჿჿჿ** არს. ბზიფ.. ციციხათელა, ელვანა.
- ა-ბგახეჿჿ** არს. 1. ტურა.
- ა-ბგჿჿჿარ** არს. შინდი.
- ა-ბგჿჿჿარა** არს. შინდნარი.
- ა-ბებჿჿტ** არს. ბებუთი.
- ა-ბეიი** ზედს. მდიდარი.
- ა-ბეიიარა** არს. სიმდიდრე.
- ა-ბეიიარა** ზმნ. გამდიდრება დბეიიახეთ გამდიდრდა.
- ა-ბელა** არს. ხათაბალა.

а-бѣр არს. ბერი, მონაზონი.

а-бердана არს. ბერდანი, ბერდანის თოფი.

а-бежмаз არს. ბექმაზი.

а-бз არს. ენა.

а-бза ზედს. ცოცხალი.

а-бзабады ზედს. სასაუბრო კარგად მყოფი, ჯანმრთელი.

а-бзаласа არს. მეორე გაკრეჭის მატყლი.

а-бзамыкә არს. სულელი, ბრიყვი.

а-бзамыкура არს. სისულელე, სიბრიყვე, სირევგნე, სიტუტუცე.

а-бзамыкухара ზმნ. გასულელება
дынзамыкухеит გასულელდა.

бзантык ზმნზ. მისდღეში, თავისდღეში, არასოდეს, ვერასოდეს, არასდროს, ვერასდროს.

а-бзарә სიცოცხლე.

а-бзатәра ზმნ. გაცოცხლება იнзәитәуеит,
ინзәитәит აცოცხლებს, გააცოცხლა.

а-бзахарә ზმნ. გაცოცხლება дынзахәит
გაცოცხლდა.

а-бзеилакыщә ზედს. ენაჩლექია, ჩლიფინა.

а-бзеилакыщәра ზმნ. ენის ჩლექა ინз
еилакыщәуеит ენა ეჩლიქება.

а-бзйа, бзйа ზედს. კარგი, კეთილი.

бзйа ზმნზ. კარგად.

а-бзйабара ზმნ. სიყვარული, შეყვარება бзйа
дыинбәит, бзйа дыинбәит უყვარს,
შეუყვარდა.

а-бзйаибабара ზმნ. ერთმანეთის
სიყვარული, შეყვარება бзйа еиндәიტ,
бзйа еиндәიტ ერთმანეთი უყვართ,
ერთმანეთი შეუყვარდათ.

а-бзйара არს. სიკეთე.

Бзйала! ზმნ. მშვიდობით! ნახვამდის!

бзйа убәаит! ზმნ. გაგიმარჯოს!

мзйа убәит! ზმნ. გაგიმარჯოს! პასუხი
მისალმებაზე.

бзйа ууйт! бзйа ууәаит! ზმნ. გამარჯობა!
პასუხი მისალმებაზე.

а-бзйахара ზმნ. კარგად გახდომა дынзйахеит
კარგად გახდა.

а-бзчыда არს. ნაქი, საკლიტე, სასის ფარდა.

а-бзыпсуа არს. ბზიფელი მრ. бзыпсаа,
აбыпкәа.

а-бзыщәашья არს. ძიძის ძე, ძუმძუმტე, ძიძის
შვილი ვაჟი.

а-бзыщәахәшья არს. ძიძის ასული, ძიძის
შვილი ქალი, ძუმძუმტე ქალი.

а-бйа არს. ბია, კომში.

а-бйашья ипә არს. ბიძაშვილი ვაჟი მამის
ძმისა.

а-бйашья ипәхә არს. ბიძაშვილი მამის ძმის
ქალი.

а-бйашья ипәхәйс არს. ბიცოლა მამის ძმის
ცოლი.

а-бйахәшья лпәхә არს. მამიდაშვილი ქალი.

а-бйахәшьязара არს. ღვიძლი ბიძა მამის
ძხრივ.

а-бйахәшьязара არს. ღვიძლი მამიდა.

а-бла არს. თვალი.

а-блаәм არს. ნარწყევი, ნალველი, ბალღამი.

а-блакьяра ზმნ. თქვლეფა иблакыбит,
იблакәიტ თქვლეფს, ათქვლიფა.

а-бласаркья არს. სათვალე.

а-блатар ზედს. თვალმარჯვე,

თვალგამჭრაიხი.

а-блис არს. ეშმაკი.

á-бна არს. ტყე.

á-бнаазара არს. მეტყვეობა.

а-бна́зара ზმნ. ნადირობა ბეწვეულზე
дыбна́зоит, дыбна́зеит ნადირობს
ბეწვეულზე, ბეწვეულზე ინადირა.

а-бнакრა́ ზმნ. გაველურება, გაგარეულება
ибнакы́ит გაველურდა, გაგარეულდა.

а-бна́лара ზმნ. გაპარვა, გაქცევა, ტყედ გაჭრა
дыбна́леит გაიპარა, გაიქცა, ტყედ
გაიჭრა.

á-бнама́тәахә არს. ხე-ტყე, ხე-ტყის მასალა.

á-бнара არს. ტყიანი ადგილი.

а-бнараса́ არს. გარეული თხილი.

а-бнаршә́ыра არს. უღრანი ტყე, ტევრი;
უდაბური ტყე.

а-бнато́ура არს. ტევრი.

а-бнауа́ды არს. ტყის კაცი, ქაჯი.

а-бна́цә არს. ხარირემი.

а-бна́цәá არს. მაჟალო, პატარა ვაშლი.

á-бна́ҧа არს. წვრილიანი ტყე.

á-бна́хәыгә არს. ბაღარა.

а-бне́а́цә არს. ხარირემი.

б́оуп ზმნ. бара боуп შენ დედაკაცი ხარ.

а-боура არს. ბოსელი.

á-бжаа́ндá არს. ძგიდე, ტიხარი.

á-бжя́гара ზმნ. დარიგება იაბж्याიგოит,
иабжя́иგეит არიგებს, დაარიგა.

а-бжя́гьалды́зра ზმნ. თრევა, კარდაკარ
სიარული дыбжя́гьалды́зуеит,
дыбжя́гьалды́зит დაეთრევა, ეთრია,
კარდაკარ დადის, კარდაკარ იარა.

á-бжя́ра ზმნ. რჩევა диáбжьоит, диáбжьеит
ურჩევს, ურჩია.

а-бжя́ра ზმნ. შუა, შორის.

а-бжя́раá ზმნ. 1. 1. გახედნა ибжя́бит,
ибжя́еит ხედნის, გახედნა.

а-бжя́раá ზმნ. 2. 1. გახედნა дбжя́бит, дбжя́еит
იხედნება, გაიხედნა.

а-бжя́яжя́ра ზმნ. გამორჩენა ибжя́йжьюеит,
ибжя́йжьи́т რჩება, გამორჩა.

а-бжя́рзара́ ზმნ. ორი რისამე, ვისიმე შორის
ჩატევა ибжя́ирзэ́ит, ибжя́ирзэ́ит ორს-
შუა ატევს, ორს-შუა ჩაატია.

а-бжя́с არს. ლიტერატურაში ვეფხვი.

а-бжя́ҧсра́ ზმნ. ორთა მაგალითად,
მოჩხუბართა შორის, ორ საგანს შუა
სიკვდილი дыбжя́ҧсы́т ორთა შუა
მოკვდა.

а-бжя́а́лара ზმნ. რისამე შორის შერევა
ибжя́а́ицалоит, иба́ицалеит რისამე
შორის ერეკება, რისამე შორის შერევა.

а-бжя́а́раá ზმნ. ვისიმე ან რისამე შორის
დადება ибжя́а́ицеит შორის დადო.

а-бжя́а́хара́ ზმნ. ორთა შუა გაჩხერა
ибжя́а́хе́ит ორთა შუა გაიჩხირა.

бжя́ба რიცხვ. შვიდი (б.).

а-бжя́и არს. ძმარი.

а-бжю́бжик არს. ოფოფი.

а-бжя́кьара́ ზმნ. ორ რამეს შორის
გამალეობით, სწრაფად გავლა дыбжя́кьэ́ит
ორ რამეს შორის სწრაფად გაიარა.

а-бжя́ არს. ხმა.

а-бжя́ы́тгара́ ზმნ. ხმის ამოღება ибжя́ы́
ты́игеит ხმა ამოიღო.

а-бжя́ын́ц არს. იელი.

á-ბჟყნტრა არს. იელნარი.

а-бжы́нс ზედს. წამხდარი, გაფუჭებული, ხელიდან წასული.

а-бжы́нсырта არს. გასასვლელი ადგილი.

бжы́н რიცხვ. შვიდი (ადამ.).

бжы́к რიცხვ. შვიდი ადამიანი.

á-бжа რიცხვ. ნახევარი.

бжалá ზმნზ. სანახევროდ.

á-бжарақынза ზმნზ. ნახევრად.

бжацьарá ზმნზ. ნახევარ ადგილას.

а-бжеиты́ра ზმნზ. ნახევარზე ნაკლები.

бжеихáн ზმნზ. მეტხანს, მეტწილად.

а-бжеихáра ზედს. ნახევარზე მეტი.

абжы́ არს. ბოსტანა, ჭიაფანდურა, ხარაბუზა, ნეხვის ჭია.

а-брíньцъ არს. ბრინჯი.

á-брыу არს. ხრახნი.

а-бтýн არს. მერქნის ჩვეულებრივი ბალღინჯო, კენკრის ბალღინჯო, ბალღინჯო მეფარე.

а-бтэ́рá ზმნ. მაკინტალობა, გამაკინტლება იანტაუეიტ, იანტაეიტ მაკინტლობს, გამაკინტლდა.

а-бтэ́н არს. ჯიხვი, ხარ-ჯიხვი.

а-бтэ́нцъ არს. ღორღი.

á-бтэ́жэ ფუფხი.

á-бтэ́жара ზმნ. ბანდალი, ბანცალი დынტაჟეიტ, დынტაჟეიტ ბანდალებს, იბანდალა, ბანცალებს, იბანცალა.

á-бтэ́-кыáртэ́ра ზედს. მალი.

а-бтэ́зáра არს. წელი.

á-бтэ́-хуаршы́ ზურგის ტვინი.

áбтэ́цма არს. შუნი.

á-ბწყრა ზმნ. ბრწყენა, ჩქმეტა დынწყუეიტ იჩქმიტება.

а-бтэ́атара ზმნ. ჩიჩქნა, გაჩიჩქნა იანტაეიტ, იანტაეიტ ჩიჩქნის, გაჩიჩქნა.

а-бтэ́н არს. ფოთოლი.

á-бштэ́а არს. საკვლავი დაკოდლილი ბოტი.

а-бчарах არს. მწყემსების, მონადირეთა უფროსი.

а-бчарá ზმნ. მკა, თავთავების მოჭრა იბჩაიტ, იბჩეიტ მკის, მომკა.

бчан ზმნზ. მკის დროს.

а-бчы́ არს. წითელა.

а-бчэ́á არს. ქლიავი.

á-бчы́н არს. მტვერი.

а-бчы́нкра ზმნ. დამტვერვა იბчы́ნკიტ დამტვერდა.

а-бчы́нцъ არს. ცახე.

а-бчы́каты́ха არს. ობობა, ბაბაჭუა, ფეიქარა.

а-бчы́каты́хара არს. აბლაბუდა, ობობას ქსელი.

á-бчы́шьэа არს. ენა მეტყველების მნიშვნელობით.

а-бчы́кы არს. ბუკი, საყვირი, ნესტვი.

а-бчы́кы-бжы́ არს. ბუკის ხმა.

а-был́ра არს. 1. ხანძარი.

á-был́ра ზმნ. წვა, დაწვა იбылуეიტ, იбылит წვაეს, დაწვა.

а-бы́нкэ́ты არს. ხოხობი.

а-бы́нчá არს. ფურ-ირემი.

á-был́ра ზმნ. 2. წვა, დაწვა იбылуეიტ, იбылит იწვის, დაიწვა.

á-был́фáн არს. ტრუსის სუნი, ნამწრის სუნი.

а-бы́мбыл არს. ბუმბლი, ბუმბლით

გატენილი ლეიბი.

a-бынхэ́ არს. გარეული ღორი, ტახი.

a-бырлаш, абырлыш არს. მარგალიტი.

a-бырчман არს. ეკალა.

a-бырг ზედს. ხანში შესული კაცი.

a-быркы́л არს. მოაჯირი.

a-бырфы́н არს. აბრეშუმი.

a-быста არს. ღომი.

быликапса́н არს. 1. ფოთლების ცვენის დრო;

2. გადატ. შემოდგომა.

a-быкэ. არს. კვირტი, კოკორი.

a-бы́кэ არს. 2. 1. ბოყვი, აფრა; ааны абы́кэ

სახლის ბოყვი, აფრა.

a-быдэра́ ზმნ. ბლული იныдэуэит, иныдэйт

ბლუის, იბლუვლა.

a-бда́ არს. სპილენძი.

a-бдакра ზმნ. მოსინვა ибдакуэит, ибдакйт

ისინება, მოსინა.

a-бдажы́и არს. სპილენძის მჭედელი,

თოქმაჩი.

a-бдатэ́н ზედს. სპილენძისა.

Г

á-га არს. ზღვა.

á-гага არს. აჩრდილი, ლანდი.

a-гандáл არს. გამდელი, გადია.

ганкахы́н ზმნზ. ერთ მხარეზე.

a-гара́ ზმნ. წაღება игéит წაილო, წაყვანა

წაიყვანა.

[**a-гара́ 2.**] ზმნ. игóуп, игáн მიემართება áмда

бнала игоун გზა ტყე-ტყე მიდის.

a-гара́ ზმნ. 3. სმენა игóит, игéит ისმის, გაისმა

ала шы́нж гоит ძაღლის ყევა ისმის.

a-гáра არს. აკვანი.

a-гаралахэ́ არს. არტახი.

a-гаранца́ არს. აკვნის ბავშვი, ქორვა,
ჩვილი.

a-гáра-шьэа არს. ნანა, ნანინა, იავნანა.

a-гáрацара ზმნ. აკვანში ჩაწვენა дгáралцоит,
дгáралцеит აკვანში აწვენს, აკვანში
ჩააწვინა.

a-гарацахэ́ არს. ჩვეულებრივ აყიროსაგან
გაკეთებული საშარდე აკვნის
ნახვრეტქვეშ დაკიდებული.

a-гáрлара ზმნ. აკვანში ჩაწოლა дгáრлеит
აკვანში ჩაწვა.

a-гарзгáн არს. ბოტის ტყავისაგან
გაკეთებული ღვედი ერთ ბოლოზე
რკინის რგოლით, რომელსაც ხმარობენ
ტვირთის ზურგზე მოსაკიდებლად.

a-гáрцра აკვნიდან ადგომა дгáрцит აკვნიდან
ადგა.

a-гáрхра აკვნიდან ამოყვანა дыáрылхыит
აკვნიდან ამოიყვანა

a-гары́ гаеара ზმნ. ბარბაცი дгары́гаеоит,
дагары́гаеоит ბარბაცებს, დაბარბაცდა.

a-гатэ́нлан არს. ზღვისპირეთი საპირისპირო
ашьхатэ́нлан.

á-гауады არს. ზღვისპირელი,
ზღვისპირეთის მოსახლე.

á-гапша არს. ზღვაური.

a-гачамкра ზმნ. შეკრთომა, დაბნევა
дгачмкит შეკრთა, დაიბნა.

a-газá არს. სულელი ბრიყვი.

a-газара́ არს. სიბრიყვე, სისულელე.

газатáс ზმნზ. ბრიყვულად, სულელურად.

a-газахара́ ზმნ. გამოსულელება,

გასულელება дгаҗхѣит გამოსულელდა,
გასულელდა.

á-шьаѣа არს. ზღვისპირა, ზღვის ნაპირი,
ზღვისპირი.

а-гды ზედს. დოლა, ურქო, ქოლიკი.

á-гмыг ზედს. საზიზღარი, საძაგელი.

а-гмыгра არს. სისაძაგლე, საზიზღრობა,
საძაგლობა.

а-грá არს. ნაკლი.

а-граммáтика არს. გრამატიკა.

á-грапара არს. ქაშანი თოვლზე გატკეპნილი
გზა.

а-гѣы არს. გული.

á-гхара ზმნ. 2. გახდომა дáгхѣит გახდა.

á-гхара ზმნ. 3. დაგვიანება дáгхѣит
დაავიანა.

а-гыгшѣыг არს. მხეცი.

á-гызмал არს. ეშმაკი.

а-гýлара არს. 1. სიმაღლე, ტანი.

а-гýлара ზმნ. 2. 1. ადგომა дгýлѣит ადგა.

а-гымтý ზედს. სუსტი, უღონო.

а-гýнчѣс ზედს. ბურვაკი.

á-гыжьра ზმნ. დაკლება ýгижьит დააკლო.

á-гыртѣ არს. ბნედა.

а-гыртѣýла არს. სამეგრელო.

á-гыруа არს. მრ. áгырцаа, áгыркѣа მეგრელი.

á-гырпшьѣа არს. амрагыларахьтѣи иáсуа
апшьá „მეგრული ქარი“-სამეგრელოდან
მონაბერი ქარი აფხაზეთისათვის, მისი
დასავლეთი ნაწილისათვის ეს არის
აღმოსავლეთის ქარი.

á-гыршѣа არს. მეგრული მეტყველება.

á-гырхара ზმნ. მოკლება, დაკლება,

დანაკლებება иáгирхѣит მოაკლო,
დააკლო, დაანაკლულა.

гýцапшь არს. ბარაბულკა, ხონთქარა.

гýаур არს. გიაური.

а-гýáд არს. გედი.

á-гýалара ზმნ. ქანაობა дгýалóит, дгýалѣит
ქანაობს, იქანავა.

а-гýáма არს. გემო.

á-гýаж არს. ბორბალი.

а-гýаргýалáс არს. კავიანი გრძელი ჯოხი,
რომელსაც იყენებენ ხარების
გასახედნად.

á-гежра ზმნ. 1. ტრიალი, ბრუნვა дгежyѣит,
дгежит ტრიალებს, იტრიალა, ბრუნავს
იბრუნა.

а-гýл არს. ვარდი.

Гə

а-гѣáаибагара ზმნ. ერთმანეთის გაჯავრება
ргѣáаибагѣит ერთმანეთი გააჯავრეს.

а-гѣáара ზმნ. 1. გაბრაზება, წყრომა,
გაწყრომა дгѣáаит გაბრაზდა; 2. გაწყრა.

а-гѣáбалáа არს. პატარა გობი, ხელ-გობა,
ბარქაში.

а-гѣáбáн არს. გობანი, ლეიბი.

а-гѣáбанáкѣ არს. გვაზნაკი.

а-гѣáбылрá ზმნ. გულშემატკივრობა игѣн
былуѣит, игѣн былуáн გული შესტკივა,
გული შესტკივოდა.

а-гѣáбыцкѣá არს. გულის ფიცარი, გულის
ყაფაზი.

á-гѣага ზმნ. ძველად მწყემსად გაცემული
ბავშვი.

а-гәазарá ეჭვის, გუმანის ქონა игә изаоит,
игә иза́ит.

а-гәáтара ზმნ. შემჩნევა, შენიშვნა игәáитеит
შეამჩნია, შენიშნა.

á-гәатеира ზმნ. წუხილი, შეწუხება, შფოთვა,
შეშფოთება дгәатеиуеит, дгәатеит წუხს,
შეწუხდა, შფოთავს, შეშფოთდა.

а-гәáкцәа არს. ღვიძლი.

а-гәáла არს. საწყენი, სამდურავი,

а-гәáларшәара 1. მოგონება, გახსენება
игәáлаиршәеит მოიგონა, გაიხსენა.

а-гәáлашәара ზმნ. მოგონება игәáлашәоит,
игәáлашәеит აგონდება, მოაგონდა.

а-гәáлс ზმნზ. საწყენი.

а-гәáлсра ზმნ. წყენა, გულს დაკლება игә́н
иáлсит ეწყინა, გულს დააკლდა.

а-гәáм არს. ნაგავი.

гәанáла: ზმნზ. сгәанáла ჩემი ფიქრით, ჩემი
აზრით.

а-гәáр არს. 2. (ზზიფ.) ბაკმი, შარავანდი,
შარავანდედი; შდრ. ае́нкәаха.

а-гәара ზმნ. მიწოლა да́гәоит, дагәеит აწვება,
მიაწვა.

а-гәáра არს. ღობე.

а-гәáрацара ზმნ. საქონლის ბინაზე,
სადგომზე მორეკა игәáраитцоит
საქონელს ბინაზე სადგომზე ერეკება.

а-гәаргәалéи არს. ბავშვების სათამაშო
ურემი.

а-гәáрлара ზმნ. საქონლის ბინაზე,
სადგომზე მოსვლა игәáрлеит საქონელი
ბინაზე, სადგომზე მოვიდა.

а-гәáрп არს. კარ-მიდამო.

а-гәарцра ზმნ. საქონლის სამოვრად გასვლა
игуáрцуеит, игуáрцит საქონელი
სამოვრად გადის, საქონელი სამოვრად
გავიდა.

а-гәáрцра ზმნ. საქონლის სამოვრად გარეკვა
игуáрихуеит, игуáрихит საქონელს
სამოვრად მირეკავს, საქონელი
სამოვრად გარეკა.

а-гәაпхарá მოწონება игәапхáит,
игәапхәéит მოსწონს, მოეწონა.

а-гәáкукра ზმნ. გულის დადება игә́н
áкуикит გული დაუდო.

а-гәáкупцәара ზმნ. მობეზრება, მოყირჭება
игә́н áкупцәеит მობეზრდა, მოყირჭდა.

а-гәáң არს. კურკა.

а-гәáк ზედს. 1. ტანჯული, დატანჯული,
წამებული; ачымазаа гәáк მძიმე
ავადმყოფი, მწუხარე ავადმყოფი; 2.
გადატ. ღარიბი, ღატაკი.

а-гәáкpra ზმნ. 1. ტანჯვა, დატანჯვა, წამება,
წვალება წვალობს, ეწვალება; ეწვალა
дгәáкუеит, дгәáкит იტანჯება,
დაიტანჯა, ეწამება, ეწამა, акыр сгәáкит
ბევრი ვეწვალე, ვიტანჯე.

гәáкрыла ზმნზ. ვაივაგლახით.

а-гәáшьа არს. აივნის შუა სვეტი.

а-гәáшә არს. ჭიშკარი, ალაცყვის კარები.

а-гәაцәцарá რაზედმე გულის აცრუება игә́н
ацәéит გული აუცრუვდა.

а-гәатцәá არს. ღვიძლი.

а-гәатпәкыра არს. ფილტვების ანთება.

а-гәахшьәара 1. მოყირჭება, მობეზრება игә́н
ахшәéит მოყირჭდა, მობეზრდა.

а-гәáаа არს. ფუტურო, ფულურო.

а-гәаара არს. ჩავარდნილი ადგილი.

а-гәабжъанытә ზედს. შუათანა.

а-гәбжынаца არს. შუა თითი.

а-гәыбжыңқы ზედს. მთელი.

а-гәыбңан არს. საყვედური.

а-гәбылдың არს. გულშემატკივარი.

а-гәгүм არს. თულუხი, თუნგი.

агәыдыкыларა ზმნ. მოხვევა დгәыдыкылоит,
დгәыдыкылеит ეხვევა, მოეხვია.

а-гәыңдыжыларა ზმნ. დიდი, მძიმე რამის
რამეზე: მოგდება игәыңдыжылеит
...მიადლო.

а-гүдцара სროლა игүдичეит ესვრის,
ესროლა.

а-гәыңдхалара ზმნ. დაჯახება დიგәыңдхалеит
დაეჯახა.

а-гәыңდიбакыларა ზმნ. ერთმანეთის
გადახვევა игәыңдибакылоит,
игәыңдибакылеит ერთმანეთს ეხვევიან,
ერთმანეთს გადაეხვივნენ.

а-гәыңдырңууалара ზმნ. გულზე მიკვრა
დიგәыңдырңუуалоит, დიგәыңдыრңууალები
გულზე იკრავს, გულზე მიიკვრა.

а-гәыңдыңსалара ზმნ. მიყრა игәыңдыңსალოит,
игәыңдыңსალები აყრის, მიაყარა.

а-гүдыңууалара ზმნ. გულზე მიკვრა, გულში
ჩაკვრა დიგәыңдыңუუალოит,
დიგәыңдыңუუალები გულზე ეკვრება,
გულზე მიეკვრა, გულში ეკვრება,
გულში ჩაკვრა.

а-гәыңызыבלара ურთიერთ გულის
ტკივილი рыгәыкуа еизыңдыლეит,
рыгәыңкуа еизыңдыლეан ურთიერთზე
გული შესტკივან, ურთიერთზე გული

შესტკივან.

а-гәыңылгара ზმნ. საზრიანობა.

а-гәтәтә შუა; შუაში; შუაზე.

а-гәытаны ზმნ. შუა, შუაგულში, შუაში.

а-гәытәсра ზმნ. ხელის კვრა, ბიძგება, ბიძგის
კვრა დიგәытәსიტ ხელი ჰკრა, უბიძგა,
ბიძგი ჰკრა.

а-гәытәтәი ზედს. შუა.

а-гүтшыаага ზედს. საბრალო, შესაბრალოსი.

а-гәытыңха არს. დარდი, სადარდელო.

а-гәи агәათәეი არს. გულ-ღვიძლი, ჯიგარი.

гәыкала ზმნ. გულწრფელად.

а-гәыла არს. მეზობელი.

а-гәыლара ზმნ. მეზობლად.

а-гәыლაзахра ზმნ. ჩაკერება
იაგәыლაიзахუეიტ, იაგәыლაიзахიტ შიგ
აკერებს, ჩაკერა.

а-гәыლაца არს. გულის ქინძისთავი.

гәылацас ზმნ. მეზობლურად.

а-гәыლაჟәара ზმნ. გახვევა, შეხვევა
იაგәыლაიჟәეიტ, იაგәыლაიჟәეიტ ახვევს;
გახვია, გაახვია, ახვევს; შეხვია, შეახვია.

а-гәыლжәара ზმნ. ამოხვევა იაგәыლжәәეიტ
ამოხვია.

а-гәыლңқара ზმნ. იგәыლңყიკოიტ,
იგәыლңყიკეიტ ამოჭრა სჭრის, ამოჭრა.

а-гәыლшыაң არს. გველეშაპი.

а-гәыლцара ზმნ. 1. კარჭლევა, გაკარჭლევა
იგәыლцუეიტ, იგәыლციტ იკარჭლევა,
გაიკარჭლა.

а-гәыლхра ზმნ. 1. შიგნიდან გამოღება
იგәыლხიხუეიტ, იგәыლხიხიტ შიგნიდან
იღებს, შიგნიდან გამოიღო.

а-гə́нлыџа ზმნ. ამოწერა იაგə́нлыиџიტ
ამოწერა.

а-гə́нмáчхара ზმნ. უქეიფოდ გახდომა,
შეუძლოდ გახდომა, ავად გახდომა
იგə́ы мáчхеит უქეიფოდ გახდა,
შეუძლოდ გახდა, ავად გახდა.

а-гə́ымжə́áцə არს. ღარისებური ეწო,
წკეპარი.

а-гə́ымыркатыл არს. კორკანტელა.

á-гə́наха არს. ცოდვა.

а-гə́ынгарá ზმნ. გულის დაწყდომა
იგə́ыннiгоит, იგə́ыннiгеит გული
სწყდება, გული დასწყდა.

а-гə́ынiбáрхара ზმნ. ერთმანეთისათვის
წყენინება рыгə́ықəа нiбáрхеит
ერთმანეთს აწყენინეს.

а-гə́ынчə́нхи ზედს. გულსაკლავი,
გულსატკენი.

а-гə́ынырхарá ზმნ. წყენინება, გულის
დაწყვეტა игь нiрхə́ит აწყენინა, გული
დასწყვიტა.

а-гь́ж არს. ჯორი.

а-гь́жə́па ზედს. გადატ. გულქვა,
უგრძნობელი, სქელკანიანი

а-гə́ыр არს. ნემსი.

á-гə́ыры არს. მრ. áгyраа გურული.

а-гə́ыра́ არს. შინაარსეულობა, შინაგანი
სამყარო, შინაგანი თვისება ადამიანისა
უმთავრესად.

а-гə́ырага́ არს. სანდო პირი, სანდო
პიროვნება.

а-гə́ырага́ра ზმნ. 1. ნდობა იგə́ыრა игiт,
იგə́ыრა игeит ენდობა, ენდო.

а-гə́ра́мга ზედს. დაუნდობელი,

გაუტანელი, უპირო.

а-гə́ырагара́ ზმნ. დარწმუნება აგə́ыრა
იირгiт, აგə́ыრა იირгeит არწმუნებს,
დაარწმუნა.

а-гə́ырахарцара́ ზმნ. დარწმუნება აგə́ыრა
ихаирцiт, აგə́ыრა ихаирцеит
არწმუნებს, დაარწმუნა.

а-гə́ырахацара́ ზმნ. დარწმუნება, დაჯერება
агə́ырахаицеит დარწმუნდა, დაიჯერა.

а-гə́ргь́л არს. რგოლი.

а-гə́ыргь́ын არს. საქორწინო გვირგვინი.

а-гə́ыргь́ын ахацара́ ზმნ. გვირგვინის
დადგმა, ჯვრის დაწერა აგə́ыргь́ын
рхаицеит, აგə́ыргь́ын рхаицеит;
გვირგვინს ადგამს, გვირგვინი დაადგა,
ჯვარს სწერს, ჯვარი დასწერა.

а-гə́ыргь́ын ахь́хра ზმნ. ჯვარის შეცვლა
агə́ырგь́ын рхь́ихуეит, აგə́ыргь́ын
рхь́ихит ჯვარს უცვლის, ჯვარი
შეუცვალა.

а-гə́ырғə́əара́ ზმნ. გამხნეება игə́ ирғуғуeит
ამხნეებს, გაამხნევა.

а-гь́рғиара ზმნ. გახარება дгə́рғиоит, дгə́რғeит
ხარობს, გაიხარა.

а-гə́нрғь́аху ზედს. სასიხარულო.

а-гə́ркь́уд არს. ცერცვი.

а-гə́нрхáцара ზმნ. გამხნეება, თავის თავის
გამხნეება игə́н ирхáцеит გაამხნევა;
თავის თავი გაიმხნევა.

а-гə́нрхь́нхə́ыга ზედს. გულისამრევი.

а-гə́нршь́тá არს. გვირისტი.

а-гə́нршь́тара ზმნ. დაგვირისტება,
გვირისტით გაკერვა игə́ырышь́тот,
игə́ырышь́теит აგვირისტებს,

დაავგირისტა, გვრისტით კერავს,
გვირისტით გაკერა.

ა-გაყრად არს. დარდი, ჯავრი.

ა-გაყრადარა ზმნ. დარდი დგაყრადიტ,
დგაყრადიტ დარდობს, იდარდა.

ა-გაყრუჯაყრად ზმნ. 1. გულზე გახეთქა იგან
ყუიჯაყრადიტ გულზე გახეთქა.

ა-გაყრუჯაყრად ზმნ. 2. გულზე გასკდომა იგან
ყუჯაყრადიტ, იგუ ყუჯაყრადიტ გულზე სკდება,
გულზე გასკდა.

ა-გაყრუჟა ზედს. გულჩვილი.

ა-გაყრუჟაყრად გულის აჩუყება იგან
ყრუჟაყრადიტ გული აჩუყდა.

ა-გაყრუჟაგა ზედს. მოსაწყენი, გულის
გამწყალელებელი, თავის
მომაბეზრებელი, აბეზარი.

ა-გაყრუჟაყრად ზმნ. თავის მობეზრება, გულის
გაწყალება იგან ყრუჟაყრადიტ თავი
მოაბეზრა, გული გაუწყალა.

ა-გაყრუყრად ზმნ. გულზე წვა იგან
ყრუყრადიტ, იგან ყრუყრადიტ გულზე
სწვავს, გულზე ამოწვა.

ა-გაყრუყრად იმედოვნება, იმედის ქონა
დგუყრადიტ, დგუყრადიტ იმედოვნებს,
იმედოვნა, იმედი აქვს, იმედი ჰქონდა.

ა-გაყრუყრად ბედვა, გაბედვა იგუყრადიტ გაბედა.

ა-გაყრუყრად ზმნ. გულის გაკეთება იგან
ყრადიტ გული გაუკეთა.

ა-გაყრუყრად ზმნ. წყრომა, გაწყრომა, გაბუტვა
დგაყრუყრადიტ, დგაყრუყრადიტ წყრება, გაწყრა,
იბუტება, გაიბუტა.

ა-გაყრუყრად არს. მკერდი, გულმკერდი.

ა-გაყრუყრად არს. ცხოველთა გულმკერდი.

ა-გაყრუყრად არს. გავა.

ა-გაყრუყრად ზმნ. ფიზილად ყოფნა იგუ იე
ანუპ, იგუ იეანინ ფიზილად არის,
ფიზილად იყო.

ა-გაყრუყრად ზმნ. სიფიზილე,
სიფრთხილე; ფიზილად ყოფნა უგან
ყეანუ! ფიზილად, ფრთხილად იყავი!

ა-გაყრუყრად არს. ახლო ნათესავი.

ა-გაყრად აშაგა არს. გუმა, ლინგი, წმინდა
ფქვილი.

ა-გაყრად ზმნ. კოცნა დიგუყრადიტ, დიგაყრადიტ
კოცნის, აკოცა.

ა-გაყრად არს. მოწყენილობა.

ა-გაყრად ზმნ. მოწყენა იგან ყრუყრადიტ,
იგან ყრუყრადიტ მოწყენილია; მოწყენა,
მოსწყენდა.

ა-გაყრად არს. ჭამადი პური, ჭადი, ღომი;
საპირისპირო აცაგა.

ა-გაყრად ზმნ. გულის რევა იგან
ყრუყრადიტ, იგან ყრუყრადიტ გული ერევა,
გული აერია; ცგუ ყრუყრადიტ გული
მერევა.

ა-გაყრად ზმნ. მონატრება იგაყრადიტ,
იგაყრადიტ ენატრება, მონატრა.

ა-გაყრად არს. ქალის ძუძუ.

ა-გაყრად არს. ექვი, გუმანი.

ა-გაყრად ზმნ. კლება, დაკლება იგეიტ
დააკლდა.

Д

ა-და არს. ძარღვი.

ა-და უ..., ნაწ. გარდა გარეშე; ყარა уда მენს
გარდა.

და ზმნ. ძალიან; მეტად.

д́араза ზმნზ. ძალიან.

а-дѓаѓа ზედს. ყრუ, გამოყრუებული.

а-дѓаѓара ზმნ. სიყრუე.

а-дѓаѓахара ზმნ. დაყრუება დѓаѓахеит დაყრუვდა.

дад არს. მრ. д́адраа ამ მოფერებითი სიტყვით მიმართავენ შვილები მამას, შვილიშვილები ბაბუას, ძმისშვილები ბიძას, ძმის შვილიშვილები ბაბუას ძმას, და ასე შემდეგ; აგრეთვე ამავე სიტყვით მოხუცი მამაკაცები მიმართავენ ბავშვებს, საერთოდ უმცროსებს.

дад́ах არს. აბჟ. რძალი ამ სიტყვით მიმართავს მამამთილსა და მის უფროს ძმას. (ბზიფ.) რძალი ამ სიტყვით მიმართავს მამამთილის უფროს ძმას.

д́адраа არს. მრ. მზ. дад.: д́адраа, сѓчкунц́а! მამა, შვილებო!

а-далѓа არს. ტალღა, ზვირთი.

а-дам́а́ќа ზმნზ. ბრტყელი.

а-д́амба არს. ჯებირი.

а-дам́а́т არს. კონა.

а-дамр́а არს. აკლდამა.

а-дамы́т არს. დამლა, დალი.

а-даж́э არს. გომბეშო, მყვარი.

дар́а ზმნ. დაცხრომა ид́еит დაცხრა.

дар́а ნაცვ. ისინი.

д́ара ზმნზ. ძალიან.

д́араза ზმნზ. ძალიან.

д́арбанзаалаќ ნაცვ. ვინც არ უნდა იყოს, ვინც გინდ იყოს.

а-дард́ха არს. კვირისტავი.

а-дарды́ არს. კვირისტავი.

́адарра ზმნ. სუსხვა, დასუსხვა д́адаруеит, д́адарит სუსხავს, დასუსხა.

а-дау́а́т́шь არს. დევი.

а-даумыж́ха არს. დევი.

а-дау́, адау́ы არს. დევი.

а-дау́л არს. დოლი, დაფი, დაფდაფი.

а-д́а́т არს. დაფნა, დაფნის ხე.

а-даѓач́и́а არს. კიბორჩხალი, კირჩხიბი.

́а-даѓ არს. ბაყაყი.

а-д́а́ќа არს. გვერდი კედლისა, ფიცრისა, ფურცლისა და მისთ.

а-дашьм́а არს. იატაკი.

а-д́а́ш არს. მყესი.

́а-дашшы́лара ზმნ. სამძიმრის თქმა д́идашшы́леит სამძიმარი უთხრა.

дае́а ზმნზ. სხვა სხვანაირი; მეორე.

дае́азны́ ზმნზ. სხვა დროს.

дае́აკ́а́ლა ზმნზ. სხვანაირად.

дае́აკ́, дае́აკ́ы ნაცვ. სხვა; კიდევ ერთი არაადამიანი.

дае́აэ́ж́ы́ ზედს. სხვა; კიდევ ერთი ადამიანი.

дае́а́ц́ара ზმნზ. სხვაგან, სხვა ადგილას.

а-д́а́ц არს. ფესვი.

́адгалара ზმნ. მომარაგება и́дигалеит მოიმარაგა.

а-дѓы́ла არს. მოკავშირე.

[́ადгы́лара] 1. რისიმე, ვისიმე გვერდით დგომა д́идгы́лоуп, д́идгы́лан ...გვერდით დგას, ...გვერდით იდგა.

́а-дгы́лара ზმნ. ვისიმე ან რისამე გვერდით დადგომა д́идгы́леит ვისიმე ან რისამე გვერდით დადგა.

́а-дѓы́л არს. მიწა, მიწა-წყალი.

á-дгылбгара არს. მეწყერი.

á-дгылбжаха არს. კუნძული.

á-дгылбжында არს. ყელი.

á-дгылтысра არს. მიწისძვრა.

á-дгыл-тәа არს. მიწა-ვაშლა; შდრ. ачыркуа.

дгылахáан ზმნზ. მისდღემში, თავის დღემში, არასდროს.

дека́бр არს. დეკემბერი.

а-дён́гь არს. атытын дён́гь თამაბაქოს ნაკრავული.

ди, д́иá არს. მიმართვისას დედი, დედიკო, დედილო.

д́иá შორისდ. დედა! გაკვირვებისა; д́иá, исахауáзи! დედა, რა მესმის!

а-дикéán არს. დიაკვანი, დიაკონი.

а-дикуáн არს. დიაკვნობა.

а-д́и́н არს. სარწმუნოება.

á-дкы́лара ზმნ. 1. მიღება იადიკყლეიტ მიადო.

á-дкы́лара ზმნ. 2. 1. მიღება იდიკყლეიტ მიილო.

а-дны́хэ́ალара ზმნ. მილოცვა იдины́хэ́ალოიტ, იдины́хэ́ალოიტ ულოცავს, მიულოცა; იдырны́хэ́ალოიტ მიულოცეს.

á-дтэ́ალара ზმნ. 1. მიჯდომა д́идтэ́ალოуп, д́идтэ́ალან უზის, ეჯდა.

áдтэ́ალара ზმნ. 2. მიჯდომა, ამოჯდომა, მოჯდომა д́идтэ́ალოიტ მიუჯდა, ამოუჯდა, მოუჯდა.

а-дý 1. ზედს. 1. დიდი.

а-дý არს. 2. ხუზარა, ჯილეხი.

дук ахмы́кэá ზმნზ. ცოტა ხნის შემდეგ.

дýк мырты́куá ზმნზ. ცოტა ხნის შემდეგ.

а-дула́н ზმნ. საკმლისა და ჭურჭლის

კარადა.

а-дунéи არს. მსოფლიო, სამყარო, წუთისოფელი, ქვეყნიერება.

дунеихáан ზმნზ. მისდღემში, თავის დღემში, არასდროს.

а-дýра არს. სიდიდე.

а-дýззá ზედს. უდიდესი.

а-дýззáзá ზედს. უდიდესზე უდიდესი.

а-дýхара ზმნ. დიდად გახდომა, დიდად გამოსვლა, გაზრდა иды́ხეიტ დიდი გახდა, დიდი გამოვიდა; გაიზარდა.

а-дф́ры́жэá არს. ერთგვარი ნამცხვარი კვერცხით, თაფლითა და დუმის ქონით შეზავებული.

á-дшэ́ალара ზმნ. 1. დაზომვა იдишэ́ალოიტ დააზომა, დაიზომა; акэ́мжэ́н იдишэ́ალოიტ ჩოხა დააზომა, დაიზომა.

á-дча́лара ზმნ. მიჭედვა იáдича́ლოიტ მიაჭედა.

áдзыхы́ლара ზმნ. დაკერება, მოკერება იáдизыхы́ლოიტ დააკერა, მოაკერა; ацýнá აдизыхы́ლოიტ ჯიბე დააკერა.

а-дзысáлара ზმნ. ვინმესთან, რამესთან ცურვა дáдзысáლოიტ, дáдзысáლოიტ ...ცურავს, ...იცურავს.

а-дтá არს. 1. ვალდებულება.

á-дтáალара ზმნ. 1. მიკითხვა, მონახულება д́идтáალოიტ მიაკითხა, მონახულა.

áдтáალара ზმნ. 2. მიყინვა იáдтáალოიტ მიაყინა.

áдтáра ზმნ. 1. მიღება იáдитáლოიტ, იáдитáლოიტ 1. ადებს, მიადო; аф́н áшэ́ хáхэ́ дук áдитáლოიტ სახლის კარს დიდი ქვა მიადო.

á-дтáра ზმნ. მიხურვა იáдитáლოიტ მიხურა.

ადტყუალარა ზმნ. მიტირება დიდტყუალოიტ, დიდტყუალოიტ მისტირის; მისტირა, მიატირა.

ადჩაბლარა ზმნ. მიწებება იადჩაბლოიტ, იადჩაბლეიტ ეწებება, მიეწება.

ადფაჰაალარა ზმნ. მიბმა იადფაიხალოიტ, იადფამბალოიტ აბამს, მიაბა.

ა-დყდ-მატყყ არს. ელვა-ქუხილი.

ად-დყდრა არს. დაქუხება, ჭეკა, დაჭეკება იდყდუეიტ, იდყდუიტ ქუხს, დაიქუხა, ჭეკს, დაიჭეკა.

დყჟყტყაალაკყ ნაცვ. ვინც არ უნდა იყოს.

ა-დყრ არს. ნაცნობი.

ა-დყრგა არს. ნაჩნევი, გამოსაცნობი ნიშანი.

ა-დყრგან არს. ტყფა.

ა-დყრგანტყყხა არს. ბოლოქანქალა, თოხიტარა, მამზაკუნა.

ა-დყრგანყრშა არს. დანაყილი ნიგვზით ან ყველით გატენილი და დუმის ქონში შემწვარი ნამცხვარი ერთგვარი ღვეზელი.

ა-დყრგუნ არს. ხის ტლანქი ბაკაბუკები, ორჩოფეხები.

დყრგუნ არს. ბავშვის საალერსო სახელი.

ა-დყრგულა არს. ქილა, დერგი.

ა-დყრდყ არს. თითისტარი.

ა-დყრრა ზმნ. ცოდნა, იდყრუეიტ, იდყრუიტ იცის, იცოდა.

ა-დყრრა ზმნ. 1. ცოდნა.

ა-დყრრა ატარა ზმნ. შეტყობინება, ცნობინება, უწყება ადყრრა ითეიტ შეატყობინა, აცნობა, აუწყა.

ადყრჩაბლარა ზმნ. მიწებება, მიკვრა

იადყრჩაბლოიტ, იადყრჩაბლეიტ აწებებს, მიაწება, აკრავს, მიაკრა.

დყრააგყ, დყრაეგყ ზმნზ. კიდეც.

ა-დყსრა ზმნ. დაბუჟება იდყსუეიტ, იდგსიტ ბუჟდება, დაბუჟდა.

ად-დყსალარა ზმნ. მიყრა იადყიყსალეიტ მიაყარა.

ა-დყსკრა ზმნ. მაგრად ცემა, მიბეგვა დიდყყიიტ მიბეგვა.

ად-დყხაჰაალარა ზმნ. შემოყრა, შემოხვავება იადყიხაჰალოიტ, იადყიხაჰალოეიტ გარშემო აყრის, შემოაყარა, გარშემო ახვავებს, შემოახვავა.

ად-დალარა ზმნ. შეხმობა, მიხმობა იადდალეიტ შეახმა, მიახმა.

ა-დაკარშარა არს. ბარი, ვაკე.

დჲ

ა-დააჟა არს. ყამირი, კორდი, უშალი.

ა-დაკყან არს. დუქანი.

ა-დაკაანხყა არს. მედუქნე.

ა-დაკყაშრა არს. ტრიალი მინდორი, გაშლილი მინდორი.

ა-დაჰაჰყშ არს. მცირე მინდორი; მინდორი ტყეში.

ა-დაჰყ არს. მინდორი, ველი.

ა-დაჰნბა არს. მელა, მელია.

ა-დაჰლჟარა ზმნ. შენობიდან გარეთ გამოშვება დდაჰლიჟყტ ...გამოუშვა.

ა-დაჰლყხარა ზმნ. გარეთ გამოხმობა, გარეთ გამოძახება დდაჰლიყხყეიტ გარეთ გამოიხმო, გარეთ გამოიძახა.

ა-დაჰლყარა ზმნ. (სულიერი რისამე)

შენობიდან გარეთ გაგდება დღა́нлицеит
...გააგდო.

а-дә́нлырҗара ზმნ. რაიმე შენობიდან გარეთ
გაგდება, გახტუნება დღа́нлырҗеит
...გააგდო; გაახტუნა.

а-дә́ынцара არს. განავალი.

а-дә́нқула́ра ზმნ. 1. გამგზავრება, წასვლა,
გზას გადგომა დღа́нқулеит გაემგზავრა,
წავიდა, გზას გაუდგა.

а-дә́нқә́пара გასტუმრება, ვისიმე ან რისამე
გაგზავნა и́дә́нқә́ицеит გაისტუმრა,
გაგზავნა.

а-дә́нҗба არს. მატარებელი.

Е

егьа́ ზედს. რამდენიც.

егьяуры́м ზმნ. არაფერია, არა უშავს რა.

егизха́рам ზედს. უბრალო, უდანაშაულო.

егиха́рамкә́а ზმნზ. უბრალოდ,
უდანაშაულოდ.

егьцүа́м ზმნზ. დიდი ხანი არაა; а́рй
ка́леиҗы́те егьцүа́м დიდი ხანი არაა,
რაც ეს მოხდა.

егьы́рт ნაცვ. სხვა, სხვები, დანარჩენნი,
დანარჩენები; е́нцья еиқә́хэ́ит, егьы́рт
та́хэ́ит ორი გადარჩა, სხვები კი
დაიღუპნენ.

а́-еды́гья არს. ადიღელი; де́дыҗы́оуп
ადიღელია.

еибгала́ არს. უვნებლად.

еи́та ზმნ. ისევ, კვლავ, კიდევ.

еи́тoup ზმნ. ბარი-ბარში არიან, ბარი-ბარსა
არიან, ბათილსა არიან.

э́илаҗә́жә́оу ზედს. 1. გაწეწილი,
აბურმგნული, გაფოფრილი; а́хаха
э́илаҗә́жә́а გაწეწილი, აბურმგნული,
გაფოფრილი თმა.

еи́лырҗа́н ზმნზ. გარკვეულად; еи́лырҗа́н
и́нц! გარკვეულად წერე!

э́имақы́роу ზედს. სადაო, საკამათო,
საცილობელი; еи́мақы́роу а́зҗаа́тә́ы
სადავო საკითხი.

э́имгә́аду არს. ორსული, ფეხმძიმე; შდრ.
ადუ.

э́иҗьә́лаңтә́у ზედს. მოგვარეები, შდრ.
а́иҗьә́лаңтә́.

э́иҗә́лоу ზედს. ერთგვარი, ერთგვაროვანი,
თანაგვარი.

еи́пшн́н ზმნზ. ერთნაირად.

э́и́пшү ზედს. ერთმანეთის მსგავსი,
ერთნაირი, ერთგვარი; მსგავსი.

э́иңьны́ ზმნზ. უკეთ, უკეთესად, უმჯობესად.

э́иңьү ზედს. უკეთესი, საუკეთესო,
უმჯობესი.

еи́шьеи-еҳә́шьэ́и არს. და-ძმა.

э́იҗьбу́а არს. მოდავენი.

еи́тә́ ზედს. უფრო ცოტა, უფრო ნაკლები.

еи́ха ზედს. მეტი.

э́ио́ырҗо́у ზმნზ. შუაზე, ორად გახეთქილი.

еиа́кә́заала́кь ზმნზ. არასდროს, არასოდეს.

е́ра́знак, е́ра́знакн́ ზმნზ. უცბად,
ერთბაზად, მამინათვე, დაუყოვნებლივ.

а́-ерха́ра ზმნ. შეექცევა იეირხეიტ შეაქცია.

еса́аира ზმნზ. თანდათან, თანდათანობით,
რაც დრო გადის.

еса́აша́цп̣хья́зә ზმნზ. ყოველ ცისმარე დღეს.

есу́аха́ ზმნზ. ყოველდამ.

есқиынагигь, есқынғын ზმნზ. მუდამ,
 ყოველთვის.
 есеннн ზმნზ. ყოველდღე.
 есымзá ზმნზ. ყოველთვის, ყოველთვისურად.
 есымшá ზმნზ. ყოველდღე.
 есымеыша ზმნზ. ყოველ კვირა დღეს.
 есымеышатәи ზედს. ყოველი კვირა დღის.
 есыуаха ზმნზ. ყოველდღე.
 есышыкуса ზმნზ. ყოველ წელს, ყოველ
 წლიურად.
 есышыкусатәи ზედს. ყოველწლიური.
 á-ешья არს. ძმა.
 á-ешьяра არს. ძმობა.
 á-ешьяпца არს. ძმისწული.
 á-ешьязара არს. ღვიძლი ძმა.
 ешьацáс ზმნზ. ძმურად.
 á-еш არს. ციყვი, თრითინა, თრია.
 á-етәа არს. ვარსკვლავი.
 ехá ზმნ. უფრო.
 á-ехәа არს. საწნახელი.
 á-ехәшья არს. და.
 á-ехәшьяра არს. დობა.
 á-ехәшьяпца არს. დისწული.
 á-ехәшьяпцазара არს. ღვიძლი დისწული
 ვაჟი.
 á-ехәшьяпцаха არს. დისწული ქალი.
 á-ехәшьяпцахазара არს. ღვიძლი დისწული
 ქალი.
 á-ехәшьязара არს. ღვიძლი და.

В

á-вагылара ზმნ. 1. გვერდით დადგომა,

გვერდით, გვერდში ამოდგომა
 дйвагылеит ...დადგა, ...ამოუდგა.

а-ваныза არს. ელენთა, ტყირპი.

а-важъра ზმნ. რისამე გვერდით: მიგდება,
 დაგდება иаваижъит ...მიაგდო,
 ...დააგდო.

а-вацъис არს. ნეკნი, გვერდის ძვალი.

á-вазәира ზმნ. გადახვევა, შეხვევა дáвацәит
 უხვევს, გადაუხვია, უხვევს, შეუხვია.

á-вацәирта არს. მოსახვევი.

á-ваҳәара ზმნ. გვერდით შებმა иáваихәоит,
 иáваихәеит გვერდით აბამს, გვერდით
 შეაბა.

а-вбá არს. ბრალი, დანაშაული.

á-вҳаоа ზმნ. დაბრალება иáвибоит, иáвибеит
 აბრალებს, დააბრალა.

á-всра ზმნ. გვერდით ჩავლა дáвсит გვერდით
 ჩაუარა.

áвкъара ზმნზ. დაჩქარებით, გამალებით
 ფეხით, ცხენით ან სხვა რითიმე ვისიმე,
 რისამე გვერდით გავლა, ...ჩაქროლება
 дйвкәеит ...გაიარა, ...ჩაუქროლა.

á-вцаркъацра ზმნ. დაწეწკა, დაძეწკა
 иáвцаиркъацит დაწეწკა, დაძეწკა.

á-вцатара ზმნ. გარკობა иáвцаитцеит
 გაირკო.

á-вцяхара ზმნ. მოყოლება иáвцахеит მოყვა.

á-вцраара ზმნ. ოდნავ გამოლება ивцрааит
 ოდნავ გამოიღო.

З

а-з არს. ნალველი.

а-з ზედს. 2. წაბლის ფერი. იტყვიან მხოლოდ

ცხენზე. аҕын-з წაბლის ფერი ცხენი.

а-з არს. ცალი.

заа ზმნზ. წინასწარ, წინდაწინ, ადრიოვე.

а-зааиггәахара ზმნ. დაახლოვება
дазааиггәахеит დაუახლოვდა.

заанатц, заанатцы ზმნზ. ადრიოვე, წინდაწინ,
წინასწარ.

а-заандакь არს. მშვილდი.

а-зага არს. საწყავი.

а-залымдарра არს. გაუგებრობა.

залымдарыла ზედს. გაუგებრობით.

а-замана ზედს. კარგი; კეთილი.

заманак ზედს. არც ისე.

а-занаат არს. პროფესია, ხელობა.

а-зажә ზედს. ამპარტავანი, ყოყოჩა.

а-зажәра არს. ყოყოჩობა.

а-зара ზმნ. წყვა, აწყვა изэит, изэит წყავს,
აწყა.

а-заракья არს. მზესუმზირა, მზესუჭვრიტა.

а-зардагы ზედს. ზერდაგი, ჩალისფერი,
ოქროსფერი.

а-зарба არს. ზიარება.

а-зарза არს. რაზა, კოშკი.

закá ზედს. რამდენი; რამდენიც.

закáнтә? ზედს. რამდენჯერ?

закáраан ზედს. რამდენჯერ?

а-заццара ზმნ. ვისთვისმე, რისთვისმე
მომატება изаццыитцеит მოუმატა.

а-зацә არს. ერთადერთი.

а-зацәра არს. 1. მარტოობა, სიმარტოვე; 2.
მარტოხელობა.

а-зацәхара ზმნ. მარტოხელად დარჩენა,
ხელმარტოდ დარჩენა дзацәхэит

მარტოხელად, ხელმარტოდ დარჩა.

зацәк ზმნზ. მხოლოდ, მარტო,
მარტოდენ.

а-захәа არს. ჯიქი.

а-захуа-пъша არს. апрагәахәахынтәи
иасуа апъшá „ზახუური ქარი“ –
ჯიქეთის ქარი – დასავლეთის ქარი.

а-згәаара ზმნ. ვიზედმე ან რაზედმე
გაჯავრება, გაბრაზება, წყრომა
дазгәааит გაუჯავრდა, გაუბრაზდა,
გაუწყრა.

а-згәамтара ზმნ. ვერ შემჩნევა изгәаатом,
изгәамтэит ვერ ამჩნევს, ვერ შეამჩნია.

а-згәакра ზმნ. საჭიროება დაзгәაკит
დასჭირდა.

зегьы ნაცვ. ყველა; სულ.

зегьы-зегьы რიცხვ. სულ ყველა.

зегьынцъара ზმნზ. ყველგან, ყოველგან.

зеипъштám ზედს. ჩინებული, შესანიშნავი,
საუცხოვო.

зеипъшкамлац ზმნზ. ჯერ არ ყოფილი,
უმაგალითო.

зеипъш-дыңкам, зеипъшыңкам ზედს.
უბადლო, სწორუპოვანი,
შეუდარებელი, საუკეთესო.

зеиңъа-дыңкам, зеиңъақам ზედს. იგივეა, რაც
зеипъшыңкам, зеиңъа-дыңкам.

а-зын არს. უფლება ნება.

зында ზმნზ. ნებადაურთველად.

а-зындара არს. უუფლებობა.

а-зын а́тара ზმნ. უფლების მიცემა азын
и́нтоит, азын и́нтеит უფლებას აძლევს,
უფლება მისცა.

а-зыкылатәара ჩასაფრება дзыкылатәеит

ჩაუსაფრდა.

á-зла ზედს. მეტისმეტად ტკბილი.

á-зна ზედს. სავსე.

á-знаша არს. პირველი თობი.

зны ზმნზ. ერთხელ.

знызатәык ზმნზ. მხოლოდ ერთხელ.

зны... зны კავშ. ხან... ხან...

знызынла ზმნზ. ზოგჯერ, ხანდისხან, დროდადრო, დროგამოშვებით.

знык ზმნზ. ერთხელ, ერთჯერ, ერთგზის.

зныккьарала ზმნზ. ერთის მოქნევით, ერთი დაკვრით.

зныкхьаа ერთნაყოლი მაგ., ძროხა.

зныкыр ზმნზ. 1. როდისმე, ოდესმე.

зныкыршыра ზედს. ერთნახადი.

знымзар-зны ზმნზ. 1. ერთხელაც.

а-зныкьуара ზმნ. მოპყრობა დიზныкьუოიტ, დიზныкьუეიტ ეპყრობა, მოეპყრო.

а-зтәара ზმნ. 1. (ითქმის ფასზე) დაჯდომა изтәეიტ დაუჯდა.

[**а-зтәარá** 2.] ზმნ. დაჯდომა изтәоуп უზის.

á-зкуа (მრ.: მხ. არა აქვს) ზურგი; сьзкәа сьхьუეიტ ზურგი მტკივა.

á-зқәынтара აკიდება иáзқәыницоит, иáзқәыницеიტ იკიდებს, აიკიდა.

зқы რიცხვ. ათასი არაადამიანი.

зқы-зықила რიცხვ. ათასობით (ნ.).

зқынтә რიცხვ. ათასჯერ.

зқыңьара ზმნზ. ათას ადგილას.

аз-зтаарá ზმნ. 1. შეკითხვა.

а-зтаарá ზმნ. 2. 1. ვისმესთვის კითხვა დиáзтаауეიტ, დиáзтааიტ ჰკითხავს, ჰკითხა.

а-зтаатәы არს. საკითხი; შეკითხვა.

а-зтысрá ზმნ. ატყდომა изтысйт აუტყდა.

а-зфьтрá ზმნ. დამახება изфьтитит დაუმახა.

а-зхарá ზედს. საკმარისი, საყოფი.

а-зхарá ზმნ. 2. ყოფნა изхэიტ ეყო.

а-зхарáфара ზმნ. გაძლომა изхарá ифэიტ გაძლა.

а-зхынырхәра დაბრუნება изхынирхәуეიტ, изхынирхәйт უბრუნებს, დაუბრუნა.

а-зхьцра 1. მოფიქრება, დაფიქრება дазхьцуеიტ, дазхьхит უფიქრდება, დაუფიქრდა.

а-зхарá ზმნ. ზრდა иазхәуეიტ, иазхәიტ იზრდება, გაიზარდა.

а-зхәарá ქალის ცოლის გარიგება დიზიხәოიტ, დიზიხәეიტ ქალს, ცოლს ურიგებს- ქალი, ცოლი გაურიგა.

а-зыбзйахара 1. მორგება изыбзйазеიტ მოერგო.

а-зымыпхара წყალობა შეწყალება დიзымыпхეიტ შეიწყალა.

зымәатәирахь ზმნზ. ერთ მხარეს.

азындáл არს. იალქნიანი გემი.

зынзá ზმნზ. სულ; სრულებით, სრულიად.

зынзák, зынзáск ზმნზ. სრულიად, სრულებით.

[**а-зыңразрда**] ზმნ. 1. თანხმობა дазыңразуп, дазыңразын თანახმაა, თანახმა იყო.

а-зырхарá ზმნ. 1. კმარება, მყოფინება изирхóიტ, изирхеიტ აკმარებს, აკმარა, ამყოფინებს, ამყოფინა.

а-зырхарá ზმნ. გადიდება иазирхәуეიტ, иазирхәიტ ადიდება, გაადიდა.

а-зыңшра́ ცდა, მოცდა, ლოდინი, დალოდება
 дзыңшит მოუცადა დაელოდა.
зықинашықуса რიცხვ. ათასი წელი, ათასი
 წელიწადი.
зыкьды́ რიცხვ. ათასი ადამიანი.
зықиды́к რიცხვ. ათასი ადამიანი; зықиды́к
 ауа́ ათასი კაცი.
зыкьд-зыкьды́ла რიცხვ. ათასობით (ადამ.).
а-зы́кәтара ზმნ. მომზადება дзы́кәтәит,
 дзы́кәтәит ამზადებს, მოამზადა.
а-зы́щара ზმნ. შეთვლა изы́щәуеит,
 изы́щәит უთვლის, შეუთვალა.
а-зы́зыра ზმნ. სმენა, მოსმენა
 дзы́зырауеит, изы́зыраит უსმენს,
 მოუსმინა.
а-зы́тқара ზმნ. დაძგერება, მივარდნა
 дзы́тқәит დაეძგერა, მიუვარდა.
а-зы́халалхара ზმნ. შერგება изы́халалхәит
 შეერგო.
а-зә́ არს. ჭირი.

Ғ

а́-таара ზმნ. სთვლა, მოსთვალა; ита́ауеит,
 ита́аит ხილის, ყურძნის კრეფა.
а-та́ара ზმნ. 1. მოსაკითხითა და
 მხლებლებით სტუმრება სათხოვრად,
 მაგალითად, მიწისა, ცხენისა... дита́аит
 ესტუმრა.
а-та́ара ზმნ. 2. ბჟუტვა ита́ауеит ბჟუტავს.
а-таары́х არს. ისტორია.
а-таацә́ არს. ოჯახი; ცოლ-შვილი, ქმარ-
 შვილი.
а-таацә́ра არს. ოჯახი; ცოლიანობა;

ცოლშვილიანობა.

таацә́шьәала ზმნ. შინაურულად.
а-табха́ара ზმნ. სკივრში, უჯრაში, რაიმე
 სიღრმეში: ჩაღობა ита́бааит ...ჩაღპა.
а-табарá ზმნ. ამოშრობა, გამოშრობა,
 დაშრობა ита́ბәит ამოშრა, გამოშრა,
 დაშრა.
а-табгара́ ზმნ. ჩანგრევა, ჩამტვრევა,
 ჩატყდომა, ჩაქცევა ита́бгәит ჩაინგრა,
 ჩაიმტვრა, ჩატყდა, ჩაიქცა.
а-та́бия არს. სანგარი, თხრილი.
а́-табуура ზმნ. მაღლობა, მაღლობის
 გადახდა дта́бүеит, дта́бүеит
 მაღლობას იხდის, მაღლობა
 გადაიხადა.
тага́лан არს. შემოდგომა.
тага́лантәи ზედს. შემოდგომისა.
тага́лара ზმნ. ჭირნახულის აღება, მოსავლის
 აღების დრო: შემოდგომა.
а-та́галара ზმნ. შემოკავებულში,
 მაგალითად, ეზოში: შეტანა ита́иғәлит,
 ита́иғәлит ...შეაქვს, ...შეიტანა.
а-та́заара: ზმნ. ута́заара бзы́зааит, ума́зара
 азха́аит! „შენთან ყოფნა კეთილი
 ყოფილიყოს, შენი ქონება გაიზარდოს!“
 ეუბნება სტუმარი მასპინძელს.
а-таты́н არს. თამბაქო.
а-татә́ара ზმნ. 1. ჩასხმა ата́итәәит, ита́итәәит
 ასხამს, ჩაასხა.
а-таиара́ ზმნ. ჩაწოლა ита́иәит ჩაწვა.
[а-таиара́] ზმნ. შიგ წოლა дта́иәуп, дта́иән
 შიგ წევს, შიგ იწვა.
а-та́к არს. პასუხი.
а́-такра ზმნ. პასუხის მიცემა ита́иқәუеит,

иáтаикит პასუხს აძლევს, უპასუხა.

a-тáкpá ზმნ. 1. დამწყდევს იтáикуеит, იтáикуит ამწყდევს, დაამწყვდია.

a-тáкэажэ არს. დედაბერი, ბებერი, დედაკაცი.

a-тáкпъцыкэра არს. პასუხისმგებლობა.

a-тáлара ზმნ. 1. შემოკავებულში (მაგ., ეზოში). შესვლა, შემოსვლა дтáлеит შევიდა, შემოვიდა.

á-талау არს. ხოლერა.

a-талкы არს. ტყავის მოსაქნელი იარაღი.

a-тáмпара ზმნ. პატიება, მიტევება датáимцеит აპატია, მიუტევა.

a-тáмхa არს. სამი, თავებით ერთმანეთზე მიბჯენილი კავებიანი დიდი ჯოხი, რომელზედაც ჩამოჰკიდებენ ნადირთ ხორცს.

a-тáнакътáи ზედს. თუნუქისა.

a-тáнакыи არს. თუნუქი.

a-тáжълара ზმნ. ეზოში, ჭიშკარში, საერთოდ შემოკავებულ ადგილში შეშვება итáижълеит შემოშვდა.

a-тáжра ზმნ. დიდი და მძიმე რამის ჩაგდება итáижит ...ჩააგდო.

a-тáжыцэара ზმნ. ჩაფურთხება дтáжыцэоит, дтáжыцэеит შიგ აფურთხებს, ჩააფურთხა.

a-тáжыцэарта არს. საფურთხი.

a-тáжыэкэцá არს. ფული ან სხვა რაიმე, რასაც აძლევდნენ კაცს დახმარების მიზნით.

á-тара ზმნ. მიცემა йитеит მისცა.

[a-тара] ზმნ. 1. 1. კარადაში, უჯრაში, კოლოფში, ტომარაში, ჯიბეში, და მისთანებში: დება итóуп, итáн ...დევს,

...იდო.

[a-тара] ზმნ. 2. დიტóуп, დитáн, áсac дыитóуп სტუმარი ჰყავს.

a-тáрбарá ზმნ. ჩაშრობა, ამოშრობა итаирбéит ჩააშრო; ამოაშრო.

a-тáрбгáра ზმნ. ჩანგრევა, ჩამტვრევა итаирбгéит ჩაანგრია, ჩამტვრია.

a-тáрттáра ზმნ. ჩახარშვა, ჩამქვლევა итаирттéит ჩახარშა, ჩამქვლევა.

a-тáрпáра ზმნ. წამოგება итáирпéит წამოაგო.

a-тáркъацáра ზმნ. ჩაჭყლეტა итáиркъацит ჩაჭყლიტა.

a-тáршэра ზმნ. პატარა ან მსუბუქი რისამე: ჩაგდება итáиршьéит ...ჩააგდო.

a-тáрчéи არს. ძვ. ეთნ. ერთგვარი თამაში წლისთავზე ქელების დროს ცხენოსნები დაედევნებოდნენ ერთ-ერთ ცხენოსანს, რათა გამოეგლიჯათ ხელიდან ან უნაგირის ქვეშ უკან ამოდებული წითელი ან ლურჯი მატერია, ან და კიდევ წაერთმიათ მიცვალებულის ახლონათესავი ქალიშვილის მიერ ნაბოძები ქისა, პირსახოცი, ცხვირსახოცი და მისთანები.

á-тáрчáра ზმნ. 1. 1. გაბერვა итаирчýéит, итаирчýт ბერავს, გაბერა; áхата апъсýпъ таирчýт გუდა ჰაერით გაბერა.

a-тáреыла ზედს. შეზნექილი.

a-тáреылара ზმნ. ბრტყელი რამის ჩაზნექა, შეზნექა итаирéылеит ჩაზნექა, შეზნექა.

a-тáрцэра ზმნ. დაცლა, დაცარიელება итаирцэýт დაცალა, დააცარიელა.

a-тарзará ზმნ. ჩატევა ითაიჰზიტ, ითაიჰზეიტ
ატევეს, ჩაატია.

a-тархарá ზმნ. დაღუპვა დთაიჰხეიტ დაღუპა.

a-тáрхәалара ზმნ. გრძელი ან მოგრძო რამის:
ჩაზნეჟა იტáიჰხააღეიტ ჩაზნიჟა, ჩაღუნა
ჩაღუნვა.

a-тарцьмáн არს. თარჯიმანი.

a-тасбырсá არს. ატლასი ქსოვილი, სტავრა.

a-тáсра ზმნ. 1. ჩარტყმა, ჩამვრომა, შეძვრომა
дтáсит ჩაარტყა.

a-таттарá ზმნ. ჩახარშვა, ჩამქვლევა იтаттéიტ
ჩაიხარშა, ჩაიმქვლა.

a-татэáртa არს. ჩასაჯდომი.

á-тауад არს. თავადი.

тауáди аамыстéи არს. თავადაზნაურობა.

тауáдпас ზმნზ. თავადურად,
თავადიშვილურად.

a-тапáлара ზმნ. ჩახტომა дтáпáღეიტ ჩახტა;
азы дтáпáღეიტ წყალში ჩახტა.

a-тапáсарá ზმნ. 1. ჩაყრა იтапáсéიტ ჩაყარა.

a-тапáсарá ზმნ. 2. ჩაცვენა იтапáсéიტ
ჩაცვივდა.

[**a-тапáсарá** ზმნ. 3.] ფხვიერის მარცვლეულის
პატარა საგნების შიგ ყოფნა, ყრა
იტაпáсóуп, იтапáсáн შიგ ყრია, შიგ ყყარა.

a-тапáшeрá ზმნ. ჩატყდომა, ჩამტვრევა იтапáшeйт
ჩატყდა, ჩაიმტვრა.

a-тапáшeрá ზმნ. ჩამტვრევა, ჩაღეწვა
იტაпáшeიტ ჩაამტვრია, ჩაღეწა.

a-пáпáшpრა ზმნ. ჩაღრმავებულ რამეში
ჩაფრენა იтáпáшpრიტ ჩაღრმავებულ
რამეში ჩაფრინდა.

a-тáкaара ზმნ. ჩამახება дтáкaაიტ ჩასმახა.

a-тáкәтaшeрa ზედს. ღრანტე, ღირღალი,
ოკრობოკრო, ოღრო-ჩოღრო.

a-тáкьa-тáсpa არს. ღრანტე, ოკრო-ბოკრო,
ოღრო-ჩოღრო.

a-тáшшpრა ზმნ. შემოწვნა იтáишшიტ შემოწნა.

a-тáшeрá ზმნ. მცირე ან მსუბუქი რისამე
ჩავარდნა იтáшeიტ ...ვარდება,
...ჩავარდა.

a-тачрá ზმნ. წყლის, კვამლის... დაგუბება
იტачიტ წყალი ჰაერი, კვამლი...
დაგუბდა.

a-тaеы́лара არს. ჩაზნექილობა.

a-тaеы́лара ზმნ. ბრტყელი რამის; ჩაზნექა
იტaеы́ღეიტ ჩაიზნიჟა.

a-тáца არს. რძალი; 2. პატარძალი.

a-тaцаагарáшeа არს. მაყრული.

a-тáцаагаa არს. მრ. ატაцаაგააეა მაყარი.

a-тáцaлара ზმნ. 1. შერევა, შელაღვა
იტáицaღეიტ შერევა, შელაღა.

a-тaцeрá ზმნ. დაცლა, დაცარიელება
იტaцeიტ დაციღალა, დაცარიეღდა.

a-тaцeы́ ზედს. ცარიელი; თავისუფალი.

a-тaцeы́xа არს. მოცლა.

a-тaзарá ზმნ. ჩატევა, დატევა იтaзóიტ,
იტაзéიტ ეტევა, ჩაეტია, ეტევა, დაეტია.

a-тáзaxpრა ზმნ. ჩაკერვა იтáиzaxyეიტ,
იტáиzaxიტ შიგ აკერებს, ჩაკერა.

a-тaпapá ზმნ. 1. 1. ჩადება იтáитeიტ ჩადო.

a-тaпáртa არს. ჩასადები ადგილი.

a-тaчкúм არს. მუშტი, მჯიღი.

a-тaxарá ზმნ. ჩარჩენა дтaxეიტ ჩარჩა.

a-тaxәáлара ზმნ. მოგრძო ან გრძელი რამის
ჩაზნეჟა, ჩაღუნვა იтáхәაღეიტ ჩაიზნიჟა,

ჩაილუნა.

тахт́ас ზედს. მეგობრულად.

[a-тахр́а] ზმნ. 1. ნდომა იтахუ́п, იтахы́н უნდა, უნდოდა.

a-таххар́а ზმნ. ნდომა, მონდომება იтахუ́п, იтахх́ეიტ უნდა, მოუნდა.

a-тахы́ არს. მეგობარი.

a-та́цха არს. ჩაბერებული ქალი, გაუთხოვრად დარჩენილი ქალი.

a-тах́ара ზმნ. ჩავარდნა, ჩავარდნილი დта́хаიტ ჩავარდა; ადგილი.

á-тах́амада არს. მოხუცი, მოხუცებული, ბებერი, ბერი კაცი, ხნიერი.

á-тах́амадажэ არს. ბებრუცანა, ბებრუცა.

á-тах́амадара არს. ბებრობა.

тах́ма́даци ზედს. ბებერივით, ბებრულად.

á-тбаа ზედს. ფართო, განიერი.

a-тбаат́ыщэра არს. ხალვათობა.

á-тбаара არს. განი, სიგანე.

á-тбаахара ზმნ. გაგანივრება, გაფართოება იтбаах́ეიტ გაგანივრდა, გაფართოვდა.

a-тбар́а ზმნ. შრომა, გამოშრომა итб́ეიტ გამოშრა.

a-тгар́а ზმნ. ამოღება, ამოყვანა итгы́геიტ ამოიღო, ამოიყვანა.

a-т́эл არს. მავთული.

a-т́енцыр არს. სპილენძის ქვაბი.

a-терзы́ არს. მკერავი, თერძი.

a-теры́з არს. თარაზო.

a-тесты́ არს. 1. დასტა.

a-тесты́ არს. 2. სურა.

a-теспы́хэ არს. კრიალოსანი.

á-тиира ზმნ. გაგზავნა тииу́ეიტ, итиит

გზავნის, გაგზავნა.

á-тиира ზმნ. 2. გაყიდვა итииу́ეიტ, итийт ყიდის, გაყიდა.

á-тиитэ ზედს. გასაყიდი.

á-тии́ды არს. გამყიდველი.

a-тны́хра ზმნ. ფასის აღება иатны́хит ფასი აიღო.

a-тоуб́а არს. ფიცი.

a-тоуры́х არს. ისტორია.

a-тоуры́хтэ ზედს. ისტორიული.

a-тоуры́хцара არს. ისტორიოგრაფია.

a-трыкэ́кэ́арá ამოწურვა итиры́кэ́ეიტ ამოწურა.

тры́шь-тры́шь ზედს. მოთეთრო.

a-тсы́с არს. კრავი, ბატკანი დედალი.

a-ттар́а ზმნ. ამოხაპვა итгы́тоიტ, итгы́теიტ ხაპავს, ამოხაპა.

a-ттэ́რá ზმნ. ნერბვა, დანერბვა иттэ́უეიტ, иттэ́йт ინერბება, დაინერბა.

a-тэ́ან არს. ჭერი.

a-тэ́ბáр არს. ძეხვი, კუპატი.

a-тэ́მბéл ზედს. ბოთე, რეგვენი, ჩერჩეტი, ტუტუცი, შტერი.

a-тэ́пы́ál ზედს. კოჭლი.

a-ту́ць არს. თუჯი.

a-ту́цьáр არს. სოვდაგარი, დიდი ვაჭარი.

a-тпы́аарá ამოწვდა, შიშვლება, ამოძრობა итгы́пы́ააიტ ამოიწვდა, იშიშვლა, იძრო.

a-тпы́არá ზმნ. ღრძობა, ამოვარდნა итпы́ეიტ ამოვარდა.

a-тпы́არá ზმნ. 2. კილოების ამოხვევა итгы́пы́ოიტ, итгы́пы́ეიტ კილოებს ახვევს, კილოები ამოახვია.

á-ტყყრა ზმნ. ჩაღრმავებულ რამიდან ამოფრენა იტყყრჲტ ჩაღრმავებულ რამიდან ამოფრინდა.

ტყყკჳა ზედს. йлакәа тқыкжа дыкоуп თვალებდაჴყეტილია, თვალებგადმოკარკლულია.

a-ტყყარა ზმნ. გავარდნა მაგალითად, თოფისა იტყყეიტ გავარდა.

a-ტყყრა ზმნ. ჩაწება იტყყიშჲტ ჩააწო;

ტყყაშა ზედს. ჟუჟუნა.

a-ტყყა ზედს. ვიწრო.

a-ტყყარა ვიწრობი.

a-ტყყარა ზმნ. მსუქანი ან პატარა რისამე: გამოვარდნა იტყყაეიტ ...გამოვარდა, ...ამოვარდა.

a-ტყყაჲარა ზმნ. დავიწროება იტყყაჲეიტ დავიწროვდა.

a-ტყყარა ზმნ. 1. გარიცხვა, გამოგდება, დათხოვნა იტყყიეიტ გარიცხა, გამოავდო, დაითხოვა.

a-ტყყ არს. კედელი.

a-ტყყაჲრა ზმნ. განცხრომა, დატკობა დჲტყყაჲიტ დატკობა.

a-ტყყ არს. ვერძი.

a-ტყყტყნ არს. თამბაქო.

a-ტყყტყნტრა არს. სათუთუნე, თუთუნის კოლოფი.

a-ტყყტყნჲგა არს. ჩიბუხი, ყალიონი.

a-ტყყტყნკატარა არს. მეთამბაქოობა.

a-ტყყტყნკატაჲჲ არს. მეთამბაქოე.

ტყყნ ზმნზ. მშვიდად, წყნარად.

a-ტყყნ ზედს. მშვიდი, წყნარი, უწინარი, მშვიდობიანი

a-ტყყნტრა არს. 1. სიმშვიდე, სიწყნარე; მყუდროება.

a-ტყყნტჲარა ზმნ. დამშვიდება, დაწყნარება დტყყნტჲეიტ დამშვიდა, დაწყნარდა.

a-ტყყნტა არს. ახლო ნათესავი, ჳირისუფალი.

a-ტყყნტადა ზედს. უპატრონო, უჳირისუფლო.

a-ტყყნტადარა არს. უპატრონობა, უჳირისუფლობა.

a-ტყყნტარა არს. 1. ჳირისუფლობა.

a-ტყყნტარა ზმნ. 2. დარჩენა დჲიტყყნტეიტ დარჩა.

a-ტყყნტრა ზმნ. გამოშვება იტყყნტეიტ, იტყყნტეიტ უშვებს, გამოუშვა.

a-ტყყნტრატჲ ზედს. საგამომცემლო.

a-ტყყნტყრტა არს. გამომცემლობა.

a-ტყყნტყჲჲ არს. გამომცემელი.

a-ტყყნტრას არს. გვიძრა; შდრ. áრას.

a-ტყყნტრარა ზმნ. ღრძობა იტირტეიტ იღრძო.

á-ტყყრკჲა არს. მრ. áტყყრკჲაჲა თურქი.

ტყყრკჲტჲჲლა არს. თურქეთი.

á-ტყყრკჲაშჲა თურქული, თურქული ენა.

a-ტყყრკჲარა ზმნ. სროლა, გასროლა იტირკეიტ გაისროლა.

a-ტყყრარა ზმნ. 1. გამოვლება, გამოღანღალეა იტირშბიტ, იითირშეიტ ავლებს, გამოავლო, აღანღალეებს, გამოაღანღალა.

a-ტყყრაშჲარა ზმნ. გამობერტყვა იტირშაშჲეიტ გამობერტყვა.

a-ტყყსრა ზმნ. ჩაღრმავებულ რამეში გავლა დტყყსიტ ...გავიდა.

a-ტყყჲ არს. სივრცე ადგილი; ალაგი.

a-ტყყჲ არს. 2. კარავი.

a-ტყყარა ზმნ. ამოხტომა ძტყყეიტ ამოხტა.

a-ტყყ აკჿტარა ზმნ. მოგვარება ატყყ
იკჿიტეიტ მოაგვარა.

a-ტყყჿა არს. მრ. ატყყჿაჿეა ქალიშვილი.
გასათხოვარი ქალიშვილი, ქალწული.

a-ტყყჿა-ტჿაჿჿა არს. ჩაბერებული ქალი,
გაუთხოვრად დარჩენილი ქალი,
შინაბერა.

a-ტყყ არს. ყოჩი.

a-ტყყჿჿაარა ზმნ. ამოფხეკა იტყყჿჿააიტ
ამოფხეკა.

a-ტყშჿჿარა ზმნ. 1. სიღრმიდან, ღრუიდან,
ჭურჭლიდან და მისთანებიდან: სუნის
ამოსვლა იტყშჿჿეიტ, იტყშჿჿეიტ
...სუნი ამოდის, ...სუნი ამოვიდა.

a-ტყშჿჿარა ზმნ. 2. ბევრი მსუბუქი ან
პატარა რისამე: ამოვარდნა
იტყშჿჿეიტ, იტყშჿჿეიტ ამოცვენა,
გამოცვენა, ...ვარდება, ...ამოვარდა
...ცვივა, ...ამოცვივდა, გამოცვივდა.

a-ტყჿტყ არს. კარმიდამო.

a-ტყჿჿჿაარა ზმნ. ამორეცხვა, გამორეცხვა
იტყჿჿჿააიტ ამორეცხვა, გამორეცხვა.

a-ტყჿრა ზმნ. რაიმე სიღრმიდან ან წყლიდან
ამოსვლა, გამოსვლა ძტყჿიტ ...ამოვიდა,
გამოვიდა.

a-ტყჿრა ზმნ. ჩიჩქნა ძტყჿეიტ, ძტყჿეიტ
ჩიჩქნის, ჩიჩქნა.

a-ტყჿრა ზმნ. 1. ამოღება იტყჿჿეიტ,
ატყჿჿეიტ შიგნიდან იღებს, ამოიღო.

a-ტყჿჿაარა ზმნ. რისიმე შიგნიდან
ელვარება იტყჿჿააეიტ, იტყჿჿააეიტ
...ელვარებს, ...გაიელვარა.

a-ტყჿჿა არს. ჩაბერებული ქალი,

გაუთხოვრად დარჩენილი ქალი.

a-ტყჿრა არს. სორო, ბუნაგი.

a-ტყჿრა ზმნ. დიდი რისამე გამოვარდნა
იტყჿჿეიტ ...გამოვარდა.

ტჿ

a-ტჿა არს. 1. თივა;

a-ტჿა არს. 2. ატჿა- ტჿა ცაცხვი.

a-ტჿა არს. 3. ჩირქი, ბალამი, ბაყლი.

a-ტჿარა ზმნ. 1. (ცხიმეულის ან ლითონის)
დნობა იტჿეიტ, იტჿეიტ დნება,; დადნა.

[ა-ტჿარა] შეფერება იატჿეიტ, იატჿეიტ
შეფერის, შეეფერებოდა.

a-ტჿარტა არს. სათიბი მდელო.

a-ტჿარჿრა ზმნ. თიბვა, მოთიბვა, ცელვა,
მოცელვა ატჿა ირჿეიტ, ატჿა ირჿეიტ
თიბავს, მოთიბა, ცელავს, მოცელა.

a-ტჿარჿრა არს. სათიბი იარაღი.

a-ტჿარჿრა არს. სათიბი ადგილი.

a-ტჿარჿრა არს. მთიბავი, მცელავი.

a-ტჿარჿრა დაჩირქება, დაჩირქიანება იტჿეიტ
დაჩირქდა, დაჩირქიანდა.

a-ტჿარჿრა არს. ხორომი, თივის ზვინი.

a-ტჿარჿრა ზმნ. კადრება იატჿეიტ,
იატჿეიტ კადრულობს, იკადრა;

a-ტჿარა ზმნ. გავსება იტჿეიტ, იტჿეიტ ივსება,
გაივსო.

ა-ტჿჿა არს. შელოცვა.

a-ტჿჿ ზედს. სავსე.

a-ტჿჿჿ არს. ხის ნიჩაბი ნაგვის ასაღები.

ი

-ი კავშ. და.

ია ნაწ. ან:

ა-ია არს. საპალნე, ტვირთი.

იააკურшаны ზმნზ. გარშემო, ირგვლივ.

იაამтам ზმნ. ამის იმის დრო არ არის.

იაаркиаџны ზმნზ. მოკლედ,
შემოკლებულად.

იაარласны ზმნზ. ნაჩქარევად, თათარიანად.

იააკэын ზმნ. იარა იაკэын ის მამაკაცი იყო.

იაალху ზედს. ამორჩეული, არჩეული.

იანამтаз ზმნზ. თავის დროზე.

იანამтамыз ზედს. უდროოდ, უდროოდ
დროს.

იანამтбу ზედს. თავის დროზე.

იანар არს. იანვარი.

იაажэუ ზმნზ. ძველი, დაძველებული, ბებერი.

იარა ნაცვ. ის მამაკაცი; რაღაც

აიара არს. საპალნე ტვირთი.

იარазнак ზმნზ. ერთბაშად, უცებ.

იარა үс ზმნზ. ისევ ისე.

იაашаны ზმნზ. სწორად.

იაцтэй ზედს. გუშინდელი.

იაцүха ზმნზ. გუშინდამ.

იაцы ზმნზ. გუშინ.

იაцынтэарак ზმნზ. მთელი გუშინდელი
დღე.

იაха ზმნზ. წუხელ, წუხელის.

იაхántэарак ზმნზ. მთელი წუხანდელი
ღამე.

იაхатэй ზედს. წუხანდელი.

იაхатэџа ზმნზ. ამაღამვე.

იაхья ზმნზ. დღეს.

იაхьякузаалакь ზმნ. სადაც არ უნდა იყოს.

იაхьяку ზმნზ. საიდანღაც.

იაхьянтэарак ზმნზ. მთელი დღევანდელი
დღე.

იაхьянза ზმნზ. დღევანდლამდე.

იაхьярнахыс ზმნზ. დღეიდან.

იაхьятэй ზედს. დღევანდელი.

იაхьятэџа ზმნზ. დღესვე.

იაха ზმნზ. უფრო.

იაха-იაха ზმნზ. უფრო და უფრო.

избан? ზმნზ. რატომ?

избан ақузар ზმნზ. იმიტომ, რომ.

избанзар კავშ. იმიტომ, რომ; ვინაიდან,
რადგან.

издыруада ზმნზ. ვინიცობაა, იქნებ.

издырхуада ზმნზ. ვინ იცის.

итабүп არს. მადლობა.

а-йка არს. ბიბილო.

иманшэалам ზედს. უხერხულია,
მოუხერხებელია, მოუმარჯვებელია.

ймариоу ზედს. ადვილი.

имачымкэа ზედს. არც თუ ცოტა, ბევრი.

ймариазоу ზედს. 1. სულ ადვილი.

имшацкуан ზედს. უთენია, სისხამ დილით,
უთენებლივ.

инагзам ზედს. დაუმთავრებელი.

йнагзоу ზედს. დასრულებული.

йнауашьтахь ზმნზ. ზეგისზეგ.

йназам ზედს. არასრული.

иназаны ზმნზ. სრულად, მთლიანად,
უკლებლივ.

инеипынкыланы ზედს. ერთი მეორის
მიყოლებით, ერთიანად.

инеитцыхны ზმნზ. ვრცლად, ფართოდ.

ижьэны ზმნზ. ижьэны днѣкан ზარხოშად
იყო, ნასვამი იყო.
приицэзру ზედს. უარესი, უცუდესი,
უგლახესი, უსაძაგლესი.
приицазоу ზედს. უმცირესი.
ареиҳазру ზედს. 1. უფრო დიდი.
и́рласны ზმნზ. მალე.
и́роуны ზმნზ. გრძლად.
иссаны́ ზმნზ. წვრილად.
итáтаны ზმნზ. რბილად.
итатазаны ზმნზ. სულ მთლად რბილად.
иуáнашьтахь ზმნზ. ზეგისზეგ.
и́псáхымкəа ზმნზ. უთუოდ.
и́күршəу ზედს. დაკერებული,
დაკოტიტებული.
а-и́ң არს. მსხვილი ღერდილი.
иңəңəаны́ ზმნზ. მაგრად, ღონივრად.
и́калáп ზმნ. შეიძლება, შესაძლებელია,
შესაძლოა.
и́калахəоу ზედს. ყოფილი, მომხდარი.
и́камлаша ზედს. შეუძლებელი რამ, რაც არ
იქნება, არმოსახდენი.
ишакухалáкь ზმნზ. ასე თუ ისე.
и́цагь ზედს. კიდევ.
аи́цбы ზედს. უმცროსი.
аи́хабы ზედს. უფროსი.

К

-к, -кы ნაწ. რიცხვითი სახელის акы-ს
შეკვეცილი ფორმა.
á-каамет არს. ძვ. მეორედ მოსვლა;
საშინელება.

а-кабарцы́к არს. ქლავი ხახვი.
а-ка́ба არს. ახალუხი.
а-кади́фá არს. ხავერდი.
а-катəарá ზმნ. დაღვრა икатəэит დაიღვარა.
а-катəарá ზმნ. 2. 1. დაღვრა, დანთხევა
икатəэит ღვრის, დაღვარა, ანთხევს,
დაანთხია.
а-казақьына არს. ხმარებიდან გამოსული
ქალის ტანისამოსი გრძელკალთებიანი
კოჭებამდე და ფართო სახელოებიანი.
а-казы́к არს. ადამიანის საშვილოსნო, საშო.
á-ката არს. ბადე.
а-какáл არს. ачá какал პურის კაკალი
მარცვალი.
а-какáл არს. 2. საუზმე.
а-какáлкра ზმნ. საუზმობა.
а-какáн არს. კაკალი.
а-какара ზმნ. კაკანი икакáит, икакéит
კაკანებს, იკაკანა.
á-какач არს. ყვავილი.
а-калáт არს. კალათი.
á-калакүт არს. კაკუტი: კომბალა ჯოხი,
რითაც სიმინდს ფშვნიან.
а-калáм არს. ლერწამი.
а-калáм: არს. 2. асóф акалáм რიკული,
სურაია.
а-калáмхə არს. კალმისტარი.
а-каламь́рза არს. ღორის ქონი, გლემურძი.
а-калачкүр არს. პატარა კალათი.
а-калэи არს. კალა.
а-калэи атыршарá ზმნ. კალვა, მოკალვა
აკалэи თირშოიტ, აკалэи თირшеიტ
კალავს, მოკალა.

a-кáлт არს. კალთა.

a-калмáха არს. კალმახი.

a-кáма არს. კამა.

a-камбáшь არს. კამეჩი.

a-камбáшьтра არს. ბოსელი კამეჩისა

a-камыршáш არს. ბზიფ.; акамыршшá
ლოკოკინა.

a-кáн არს. ჭორფლი.

a-кáн არს. 2. 1. კანი აბრეშუმის ჭიისა; акáн
áтцра კანში ამოსვლა.

a-кандéл არს. კანდელი.

á-канзара ზმნ. ჭკნობა иканзéიტ დაჭკნა.

a-кантыцýра არს. მეჭეჭი.

a-кáнца არს. იალქნიანი გემი.

á-капан არს. წონა.

á-капан არს. 2. საწყავი, რომელიც იტევდა
(900) გრამ მარცვალს.

á-капан არს. 3. ოყა.

á-кабанга არს. სიმძიმის საზომი, სასწორი.

á-капанра ზმნ. икапáнуეიტ, икапáნит აწონა
წონის, აწონა.

á-капанөы არს. მწონავი, ამწონი.

a-капы́ста არს. კომბოსტო.

a-кáжра ზმნ. წაქცევა, დაცემა, дкайжит
წააქცია, დასცა.

a-кáрахара ზმნ. მოქანცვა дкáрахеიტ
მოიქანცა.

á-каркара ზმნ. კრიახი икаркáრუეიტ,
икаркáрит კრიახებს, იკრიახა.

a-карпыжэ არს. (ბზიფ.) საზამთრო; მდრ.
ахабырзакь.

a-картош არს. კარტოფილი.

a-карттарá ზმნ. თხელი რისამე მაგ., ფაფის:

დანთხევა, დაღვრა икаирттéიტ
დანთხია, დაღვრა.

a-каруáт არს. საწოლი, სარეცელი.

a-карҕсарá ზმნ. დაყრევინება икаирҕсéიტ
დააყრევინა.

a-касны́царкья არს. ქალის სამკუთხიანი
თავსაფარი.

a-касы́ არს. ხილაბანდი, თავსაფარი.

a-кас-éицарса არს. ქალის სამკუთხიანი
თავსაფარი, ხილაბანდი.

a-каткатара ზმნ. ფამფალი икаткатóიტ,
икаткатéიტ ფამფალებს. იფამფალა.

a-кáҕара ზმნ. დახტომა дкáҕоит, дкáҕеит
ძირს ხტება, დახტა.

a-каҕкáҕ არს. მთის კაკაბი, შურთხი.

a-каҕсарá არს. ცვენა, ჩამოცვენა, დაცვენა
икаҕсéიტ ჩამოცვივდა, დაცივივდა.

a-каҕсарá ზმნ. 2. 1. დაყრა икайҕсеит
დაყარა.

a-какəхарá ზედ გარჩენა икакəхеიტ ზედ
გარჩა.

a-кашəá ზმნზ. არაფრად.

a-кáҕьцəара ზმნ. გადაფურთხება дкáҕьцəеიტ
გადააფურთხა.

a-кашəарá არს. მსუბუქი ან პატარა რამის
დავარდნა икашəóიტ, икашəéიტ
...დავარდა.

a-кашəарáх არს. 1. ნაპოვნი, ნაპოვარი; 2.
მიგდებული ბავშვი.

a-кацарá ზმნ. რეკა, გარეკა икайцеიტ გარეკა.

a-кацá არს. ბაღლინჯო.

a-кацəхúр არს. კოწახური.

a-кацҕы́ ზედს. ციცაბო.

а-катцѣра არს. ციცაბო ადგილი.

а-качѣи არს. 1. დანაყოლი ნიგვზის გუნდა
ურწყულის გამოწურვის შემდეგ.

а-качѣира არს. სიძუნწე, ძუნწობა.

а-кажѣá არს. ყავა.

а-кажѣáжъѣырта არს. ყავახანა.

а-кажуаѣштѣи ზედს. ყავისფერი.

а-кахѣра ზმნ. სიძვა, მრუშობა.

а-кахѣи არს. მემავი, როსკიპი.

а-киѣиá არს. კიბო.

а-кииá ზმნ. კნავილი იკიიუეიტ, იკიიტ
კატისა კნავის, იკნავლა იხზავლა.

а-киуá ზმნ. ყოფიფი, ხიფხიფი იკიუეიტ,
იკიუიტ ყიფიფიფებს, იყიფიფა,
ხიფხიფებს, იხიფხიფა.

а-кгыи ნაცვ. უარყოფით წინადადებაში: არც
ერთი, არაფერი; აღარაფერი; არაფრის,
არაფრად.

а-кеибажра ზმნ. ერთმანეთის წაქცევა
იკეიბажუეიტ, იკეიბажит ერთმანეთს
აქცევენ, ერთმანეთი წააქციეს.

а-кеи-кеи ზედს. კამკამა.

á-кеиккиá ზმნ. კამკამი იკეიკეიუეიტ,
იკეიკეიტ კამკამებს, იკამკამა.

а-ккаá არს. დიდი უძეძვ-ეკლო ტყე.

а-кнаáхá ზმნ. ჩამოკიდება იкнаиáхáიტ
ჩამოჰკიდა.

а-кныáхá ზმნ. ჩამოხსნა იкныиáхыიტ ჩამოხსნა.

а-краá ზმნ. 1. ჭერა, დაჭერა იკუეიტ, იკეიტ
იჭერს, დაიჭირა.

а-краá ზმნ. 2. დატევა, ჩატევა იაკუეიტ, იაკიტ
ეტევა, დაეტია, ეტევა, ჩაეტია.

а-краá ზმნ. 3. კეტვა, დაკეტვა იაკუეიტ, იაკიტ

იკეტება, დაიკეტა.

а-краá ზმნ. 4. მოკიდება, ანთება იაკუეიტ,
იაკიტ ეკიდება, მოეკიდა, ინთება,
აინთო.

[**а-краá** 5.] ზმნ. ჭერა იკუპ, იкнн უჭირავს,
ეჭირა.

á-кá არს. 1. კონცხი.

á-кá არს. 2. შუქურა.

крымфа-крымжи ზედს. უჭმელ-უსმელი.

крымфа-крымжэ ზედს. ნაჭამ-ნასვამი.

а-крымфá ზედს. ჭამა крyифóიტ, крyифéიტ
ჭამს, ჭამა.

а-крымфáрта არს. სასადილო.

и-крымфáфы არს. მრ. акрымфáцá მჭამელი.

á-кá არს. უბე.

á-кáбáра ზმნ. ბანება იкáбóიტ, იкáбéიტ
აბანებს, აბანავებს, დაბანა.

а-кúбá არს. კუბო.

а-кúбáкáцáфы არს. მეკუბოვე.

а-кубрý არს. კოლო.

á-кáеицеиá ზმნ. ციმციმი იკუეицéიუეიტ,
იკუეицéიტ ციმციმებს, იციმციმა.

а-кúкú არს. 1. გუგული.

а-кúкú არს. 2. მაჩიტა, მაჩიტელა.

а-кукáбáá არს. სოკო.

а-кукúиá არს. მრგვლად დახვეული ძაფი,
მორგვი ძაფისა.

а-кукúмдрá არს. პატარა ბუჩქი.

а-кáмááн არს. სურა.

а-кумзцáá არს. მაუდი ხელთნაქსოვი, შინ
ნაქსოვი.

á-кáмпыл არს. მრგვალი რამ.

- а-кәмжәні** арс. ჩობა.
- á-куна** арс. ფაცერი, გოდორა.
- а-курбан** арс. მსხვერპლი, შესაწირავი, ზვარაკი.
- а-курбанхара** ზმნ. მსხვერპლად შეწირვა
дйкурбанхеит მსხვერპლად შესწირა.
- а-кәркәу** арс. ჩაქუჩი, კვერი.
- а-курма** арс. ყაურმა.
- а-күрт** арс. ქვირილი.
- а-күхь** арс. ისვრიმი.
- á-кша** ზედს. მარქენალი, მრქენელი, მრჩოლელი.
- á-кшара** ზმნ. 1. რჩოლა, რქენა იკშიტი
ირჩოლება, ირქინება.
- а-кҧыдәра** арс. 1. 1. სახლის კუთხე, სადაც აწყობენ ქვეშაგებს.
- а-кҧыдәрамаҧә** арс. ოჯახის ქვეშაგები ერთად.
- а-кыдгылара** 1. 1. მიყუდება, მიყრდნობა
дкыдгылеит მიყუდა, მიყრდნო.
- а-кыддиалара** ზმნ. მიწოლა, მიყრდნობა,
მიყუდება დкыддиалеит მიწვა;
მიყრდნო, მიყუდა.
- а-кыдлара** ზმნ. აღმართზე კედელზე...
ასვლა, აყოლა დкыдлеит ...ავიდა.
- а-кыджыларა** ზმნ. მიჯახება იкыдиджылеит
მიჯახა.
- а-кыдқара** ზმნ. 1. დახეთქება, დახლა
იკыდიқеит დაახეთქა, დაახლა.
- а-кыдцара** ზმნ. დაკიდება, ჩამოკიდება
იკыдидцеит დაკიდა, ჩამოჰკიდა.
- а-кыдыргыларა** ზმნ. მიყუდება, მიყრდნობა
იკыдиргылеит მიყუდა, მიყრდნო.
- а-кыдырғуғуалара** ზმნ. მიჭერა
дкыдирғуғуалеит, მიაჭირა.
- а-кыдырқьацыларა** ზმნ. მიჭყლეტა
дкыдирқьацылеит, მიაჭყლეტა.
- а-кыдыңсалара** ზმნ. რაიმე სიბრტყეზე
მიყრა იкыдиңсалеит ...მიყარა.
- а-кыка** арс. ძუძუ.
- а-кыкахш** арс. ძუძუს რძე ქალისა.
- а-кыкмаңә** арс. ძუძუს თავი, ძუძუს ცერი.
- а-кыла** арс. კონა.
- а-кылаара** арс. ჭუჭრუტანა.
- а-кылаңцәара** ზმნ. ხვრელში მომტვრევა,
...მოტეხა იкылаңцицеит ...მოიმტვრია,
...მოტეხა.
- а-кылашәара** ზმნ. პატარა რამის,
მაგალითად, ფეხის, ჯოხის, თითის,
კენჭის ნახვრეტში, ჭუჭრუტანაში
ჩავარდნა იкылашьәеит ...ჩავარდა.
- а-кылазра** ზმნ. გაქრობა, დაკავება,
გადაკარგვა დкылазит გაქრა, დაიკარგა,
გადაიკარგა.
- а-кылатәә** арс. გულა.
- а-кылахара** ზმნ. გაჩხერა, გახირვა იкылахеит
გაეჩხირა, გაეხირა.
- а-кылдара** ზმნ. გაყრა იкылидоит, იкылиდეит
უყრის, გაუყარა.
- а-кылжәара** ზმნ. 1. შემტვრევა, გამტვრევა
იკылижәеит შეამტვრია, გაამტვრია.
- а-кылжәара** ზმნ. 2. გახევა, გაგლეჯა
იკылжәеит გაიხა, გაიგლეჯა.
- а-кылрыхәхәара** ზმნ. გამოყოფა
იკылирыхәхәеит გამოყო.
- а-кылсра** ზმნ. გაძვრომა, შეძვრომა დкылсрит

გაძვრა, შეძვრა.

აკნлყара ზმნ. დკნлყეიტ ფანჯრიდან,

ხვრელიდან, ნახვრეტიდან:

გადმოხტომა ...გადმოხტა.

ა-кнлყшра ზმნ. შექვრეტა დკნлყшуეიტ,

დკნлყшит იქვრეიტება, შეიქვრეიტა;

ა-кнлшәара პატარა ან მსუბუქი რამის

ნახვრეტიდან გადმოვარდნა იკნлшәეიტ

...გადმოვარდა.

ა-кнлтәара ზმნ. 1. ხვრეტა, გახვრეტა,

ბურღვა, გაბურღვა იкнлтытәეიტ

გახვრეიტა, გაბურღა.

ა-кнлтәара ზმნ. ხვრეტა, გახვრეტა, ბურღვა,

გაბურღვა იкнлтәეიტ გაიხვრეიტა;

გაიბურღა.

ა-кнлхара ზმნ. ჩიჩქნა დკнлხოიტ, დკнлхеიტ

ჩიჩქნის, ჩიჩქნა.

ა-кнлхра ზმნ. რაიმე ნახვრეტიდან. ამოღება,

გამოდრობა იкнлхит ამოიღო,

გამოადრო.

ა-кнлырхәәара ზმნ. გამოყოფა

იкнлырхәәეიტ გამოყო.

акнлყ არს. კვნიტი, კვნიწი

ა-кнлყура არს. თარო, რაფა სახლის კუთხეში

ჭურჭლისათვის.

ა-кырґацара ზმნ. ჭმევა, კვება

акыриґеитцеიტ, акыриґеитцеიტ აჭმევს,

აჭამა, კვებავს, კვება.

а-кнщ არს. კრამიტი.

а-кнщзырта არს. თუნი.

а-кычра ზმნ. დანაოჭება იкычит დანაოჭდა.

а-кычыра არს. ნაოჭი.

а-кәаґгәта არს. რაიმე ნაგებობის შიგნით
კუთხე.

а-кәада ზედს. 1. 1. მოშვებული,
მოდუნებული; 2. სუსტი.

а-кәада 2. მაგარი ძნელად გასარჩევი; ара
кәада მაგარი, ძნელად გასარჩევი
კაკალი.

а-кәадахара ზმნ. მოშვება იкәадахеიტ მოეშვა.

а-кәадыр არს. უნაგირი.

а-кәадыр ақәцара ზმნ. უნაგირის დადგმა,
შეკაზმვა акәадыр ақәитцеიტ, акәадыр
ақәитцеიტ უნაგირს ადგამს, უნაგირი
დაადგა, კაზმავს, შეიკაზმა.

а-кәадыр-баа არს. კეხი, ანჩახი; შდრ. акыахь.

а-кәадырра ზმნ. ცხენის შეკაზმვა, უნაგირის
დადგმა იкәадырыეიტ, იкәадырыტ ცხენს
კაზმავს, ცხენი შეკაზმა, უნაგირს
ადგამს, უნაგირი დაადგა.

а-кәадырқатцады არს. მეუნაგრე, მეკვხე,
სარაჯი.

а-кәаза ზედს. დოვლათიანი, მდიდარი.

а-кәатән არს. გუთანი.

а-кәакәар არს. მოხარშული კვერი.

а-кәакәшь არს. ინდაური.

а-кәакь, акуақьта არს. (რაიმე შენობის
შიგნით) კუთხე.

а-кәалән არს. კოლოფი.

а-кәалкәалара ზმნ. პატარა რისამე ქანაობა.

а-кәалз, акәалзы ჯავშანი, აბჯარი, ჯაჭვი.

а-кәалыкуацъра კამკამი იкәалыкуацьеიტ,
იкәалыкуацьეიტ კამკამებს, იკამკამა.

а-кәампә ზედს. მკვახე, უმწიფარი.

Кә

ა-კაანჲ არს. კოჰი.
ა-კაან-ყიბა არს. უბის ჯიბე
ა-კაანყანრა ზმნ. მერყეობა დკაანყანყანუეიტ
მერყეობს.
ა-კააპეი არს. კოპე, კოკოში.
ა-კაარ არს. იორლა, თოხარიკი ცხენი.
ა-კაარა არს. ღელე.
ა-კაარა ზმნ. 1. მოპირვა, გამოკვერვა იკააიტ,
იკააიტ პირავს, მოპირა, კვერავს,
გამოკვერა.
ა-კაარმა არს. წვეთი, ხვარი.
ა-კაასკა არს. ოდა.
ა-კაასტრა არს. მუგუზალი.
ა-კაატალა არს. ქულა (ბავშვების
თამაშობაში).
ა-კააჲ არს. წერტილი.
ა-კააჲა არს. მაგარი და ხმელი მერქანი.
ა-კააჲარა ზმნ. ცეკვა დკუაჲაიტ, დკუაჲეიტ
ცეკვავს, იცეკვა.
ა-კააჲ არს. ხორცი.
ა-კააჲ-ჯაჲ, იჯაჲყუ აკუაჲ არს. მოხარშული
ხორცი, ხაშლამა.
ა-კააჲ-ჲყუ, იჲყუ აკააჲ არს. შემწვარი ხორცი.
ა-კააჲაბ არს. ჭრაქი.
ა-კუაჲა: არს. აჲაჲა კუაჲა ტყემლის
საწებელი.
ა-კააჲაჲა არს. ბეწვიანი მოუქნელი ტყავი
ქვეშაგებად ხმარებული, ქეჩხო.
ა-კააჲარა ზმნ. ზელა, მოზელა იკააჲაჲეიტ,
იკააჲაჲეიტ ზელს, ზელავს, მოზილა.
ა-კურრა ზმნ. გორაობა პატარა რამისა
იკურყეიტ, იკურყეიტ გორავს, გორაობს;
იგორავა.

ა-კაჲრჲარა ზმნ. გარს შემოვლება
იაკაჲირჲეიტ შემოავლო.
ა-კატარაჲა არს. ვარია, წრიპი.
ა-კატარაჲ არს. კვერცხი.
ა-კატარაჲ-ყი არს. ერბოკვერცხი,
ტაფამწვარი.
ა-კატარაბა არს. მელა.
ა-კატარაჲაჲა არს. ქორი.
ა-კატარა არს. საქათმე.
ა-კატარა არს. საბუდარი ქათმისა.
ა-კატა არს. ქათამი.
ა-კატაჲა არს. ქათმის ხორცი.
ა-კუა არს. კუ.
ა-კაჲამყუა ზმნ. გარშემო, ირგვლივ.
ა-კაჲარა ზმნ. 1. შემოვლა დაკუჲეიტ
შემოჲარა.
ა-კაჲაჲა არს. წიწილა.
კჲ
ა-კა არს. შევარდენი.
ა-კატარა ზმნ. ქრობა, გაქრობა, შრეტა,
დაშრეტა, დავსება იკაატეიტ გაქრა,
დაიშრიტა, დაივსო.
ა-კაატარა ზმნ. გაბედნიერება დკაატეიტ
გაბედნიერდა.
ა-კააკა ზედს. მაგარი.
ა-კალანტარ არს. მალლა ამართული გრძელი
სანთელი წლისთავზე, კელაპტარი.
ა-კამაჲაჲაჲა ცხვრის დუმის ბოლო, პოჲი.
ა-კან არს. წლისთავზე, ქელეხზე
ამართული გრძელი ლატანი, ზემოთ
მორთული სხვადასხვა

ხელსაქმარებით, რომლებსაც სროლით ჩამოაგდებდნენ.

а-кья́нц კენჭი, წილი.

а-кьянча́а ზედს. პაწაწა, პაწაწკინტელა, ერთი ბეწო.

а-кьянца არს. ტიკინა, დედოფალა, თოჯინა.

а-кья́рда არს. მძიმე სასვენი ნიშანი.

а́-кьяраxә არს. ფისტო, ფიშტო, დამჩაბა.

а-кья́са არს. ნაგვიანევი: акья́са латара ნაგვიანევი ნათესი, გვიან დათესილი.

а-кья́т ზედს. კეტი, აზარმაცი.

а-кьята́гәа ზედს. 1. зыхәа кьята́гуа: კუდა, უკუდო; კუდმოკრეჭილი.

а-кьяте́и არს. ნაწლავი.

а-кья́тҭа არს. სუთი, დუმა.

а-кьятҭаbрыу არს. თოფის დუმა, კონდახის ბოლო.

а-кьятҭатра́ არს. სარტყელს მიკერებული ლითონის პატარა კოლოფი, ქონისა იარაღის წასასმელი ან ხურდა ფულის ჩასადები.

а-кья́ф ზედს. მოკლე.

а-кья́ф არს. 2. ბლუზა, ხალათი.

а-кья́фәа არს. სიმოკლე.

а-кья́фза არს. უმოკლესი.

а-кья́фхара ზმნ. კლება, შედგომა икья́фхәит დამოკლდა, შედგა.

а-кья́хь არს. კეხი, ანჩახი.

а-кья́жь, **акья́жь-хәа** ზმნზ. акья́жь-хәа дтә́иуәит გულამოსკვნით, გულამოჯდომით, სლუკუნით ტირის.

а-кья́нда არს. (ზზიფ.) акья́нда მთლიანთ ხისაგან გაკეთებული საფეხურებიანი

კიბე.

а-кьянты́жә არს. კონკი, ძონძი, ჭონჭი, ჩვარი; შდრ. акасы́ж.

а-кьянты́р არს. კიტრი.

а-кья́р არს. კირი.

а́-кьяркья́рра ზმნ. ხვიხვიხი икья́ркья́რუәит, икья́ркья́რит ხვიხვიხებს, იხვიხვიხა.

кья́с ზედს. **кья́с зма́м** ხელუხლებელი.

а-кья́сра ზმნ. შეხება, მიკარება დაкья́სит შეეხო, მიეკარა.

а-кья́пҭхь არს. ბეჭდვითი სიტყვა, პრესა.

а-кья́пҭхьра ზმნ. ბეჭდვა, დაბეჭდვა икья́пҭхит დაბეჭდა.

Л

а-л არს. მურყანი, თხმელა.

а-ла არს. თვალი.

а-ла́ არს. ძალლი.

а-ла́ба არს. ხვადი ძალლი.

а́-лаба́ არს. ჯოხი.

а-лабкья́ра არს. სოფლის უბანი.

а-лабкья́ады არს. სოფლის უბნის უფროსი.

а́-лабжыш არს. ცრემლი.

лабфәба́ ზმნზ. ცხადად, ნამდვილად.

а-лабч́ас არს. თოფის სადგარი.

а-лабы́тә არს. ჩხირი.

а́-лагалара ზმნ. რამეში, მაგალითად, ტყეში, ყანაში: შეყვანა შეიყვანა, შეტანა ды́лаиҭгәәიტ შეიტანა.

а́-лагалара ზმნ. 2. 1. შეტანა иа́лаиҭгәәიტ შეიტანა.

а́-лагара არს. 1. დაწყება, შედგომა далаҭәიტ

დაიწყო, მუდგა.

á-лагара არს. 2. ფქვა, დაფქვა ილაгéит დაფქვა;

á-лагарта არს. დასაწყისი.

a-лага-áгара ზმნ. დატარება, წაყვან-წამოყვანა ილაიგა-áიგიიტ, ილაიგა-áიგიიტ ატარებს, დაატარებს; დაატარა, დაჰყავს, წაიყვან-წამოიყვანა.

á-лагə არს. თვალის კაკალი.

á-лагəимхуц არს. გუგა, თვალის გუგა, ბაია, თვალის ჩინი.

á-лагежра ზმნ. დარევა дрýлагежит დაერია.

á-лада ზმნზ. (ბზიფ.) áлда საპირისპიროა áаада; 1. მიწის დაქანებულობის მიხედვით ქვემოთ.

á-ладара არს. დაღმართი.

a-ладахьы ზმნზ. ქვემოთ.

a-лаз არს. ლაზი, ჭანი.

a-лаз бызшə არს. ლაზური, ჭანური.

a-латрá არს. ძაღლის ხუხულა.

á-лаиара ზმნ. ქვეშაგებში, ბალახში, ნაცარში, ქვიშაში, ტყეში ...ჩაწოლა дýлаиეიტ ...ჩაწვა.

á-лаитəхара ზმნ. ჩარგვა იáлаитəихəეიტ, იáлаитəихəიტ შიგ რგავს, ჩარგო.

á-лакацáа არს. აკაცია.

á-лакრა ზმნ. 1. რამეთი ჭერა იáლაკუეიტ, იáლაიკყიტ რამეთი იჭერს, რამეთი დაიჭირა.

á-лакრა ზმნ. 2. სხვისი რისამე მითვისების მიზნით, შიგ გარევა (მაგალითად, ცხენის თავის ჯოგში) იáლაიკუეიტ, იáლაიკყიტ ...ურევს, ...გაურია.

a-лакə არს. ზღაპარი; საოცრება.

a-лакúмхə არს. ხეჭრელი, (გურული) ლეკუხო, ლუკუფხა.

лакун ზმნ. ის ლარა ლაკუნ ქალი იყო.

á-лакшара ზმნზ. მოქნევით: ჩხვლეტა ილაიკყეიტ განგმირვა ...ჩხვლიტა, განგმირა.

a-лакытə არს. თვალის უპე.

á-лакь ზედს. მოკაკული.

á-лакьакьара ზმნ. შესობა იлакьაკეიტ შეესო.

a-лалá არს. ირათ საქონელი.

áლалара ზმნ. 1. 1. შესობა, შერჭობა იáლალეიტ შეესო, შერჭო.

a-ламтц არს. ძაღლის მწერი.

á-ламысда ზედს. უნამუსო, უპატოსნო, არაკეთილსინდისიერი.

áламысдара არს. უნამუსობა.

a-лапкьə არს. ჭოლოკი, სატყორცნი ჯოხი.

á-лажьра ზმნ. დიდი, მძიმე ვისიმე ან რისამე ტალახში, ტყეში: ჩადგება дáლაიжьყიტ ...ჩაადო.

a-лажьы არს. ძაღლის ხორცი.

a-лартá არს. ფალიის ბუდე, ფოსო.

a-ларта არს. 1. ფიჭის უჯრედი.

a-ларта არს. 2. ფოსო ღერძისა.

a-лартáшьə არს. სამუხველი, სამულოვე, ტარაბუა, ჯარა.

á-ларкьакьара ზმნ. ჩხვლეტა, შეჩხვლეტა ილაირკьაკეიტ ჩხვლიტა, შეჩხვლიტა.

á-ларпшара ზმნ. 1. არჩევინება, ამორჩევინება დáლაირპшыეიტ, დáლაირპყიტ არჩევინებს, ამოარჩევინა.

á-ларқура ზმნ. დაშვება, დაწევა, მოხრა,

დახრა ია́лаиркуйт დაუშვა, დაუწია,
მოხარა, დახარა.

ა́-ларшьшьра ზმნ. ჩასობა, შესობა, ჩარჭობა,
შერჭობა йлаиршьшьит ასობს, ჩაასო,
ასობს, შეასო, არჭობს, ჩაარჭო, არჭობს,
შეარჭო.

ა́-ларшәра ზმნ. პატარა რისამე ტყეში,
ბუჩქებში, კარში ყანაში, ბალახში
შეგდება йлаиршәит ...შეაგდო.

ა́-лас ზედს. მსუბუქი, მჩატე.

ა́-ласа არს. (ბზიფ.) ალას მატყლი.

а-ласбá არს. (ბზიფ.) аласбá ლეკვი.

ა́-ласкәандра ზედს. ძალიან მსუბუქი,
ძალიან მჩატე.

ა́-ласкуандраза ზმნ. უმსუბუქესი,
უმჩატესი.

а-ласкүгә არს. საჩქელი.

а-ласра ზედს. 1. დარევა дáласит დაერია.

ა́-ласра ზმნ. 2. სიმჩატე, სიმსუბუქე.

ა́-ласра არს. 3. 1. სიჩქარე, სისწრაფე.

ласы́, лассы́ ზმნზ. ჩქარა, მალე.

ласы́-ласы, лассы́-лассы ზმნზ. ჩქარ-ჩქარა
მალ-მალე.

ა́-ласхара ზმნ. გამსუბუქება иласхәит
გამსუბუქდა.

ა́-ლაпш არს. თვალი.

ა́-ლაпшкра ზმნზ. გათვალვა ა́ლაпш икы́ит
გაითვალა.

а-лапшра ზმნ. 1. არჩევა длапшуёт, длапшы́т
არჩევს, არჩია.

ა́-лапштпашәра ზმნ. მოფეთება,
მოლანდება йлапш йтпашәит მოფეთა,
მოელანდა.

а-лапшы́ра არს. არჩევანი.

ა́-ლაпшхязара ზმნ. ჩარიცხვა, ჩათვლა
дры́лаипшхязоит, дры́лаипшхязеит
რიცხავს, ჩარიცხა, ათვლის, ჩათვალა.

а-лапшы́кәшәа არს. თვალის თამაში.

а-лапшүм არს. ლალუმი.

ა́-ლაпшырз არს. ცრემლი.

ა́-ლაпша ზმნზ. დაღმა.

ა́-ლაпшара არს. დაღმართი, თავდაღმართი,
ღამრეცი.

ა́-ლაқәра ზმნ. 1. დაშვება, დაწევა, დახრა
илақәйт დაეშვა, დაიწია, დაიხარა.

ა́-ლაқәра არს. დაბლობი.

ა́-ლაқәза ზედს. უმდაბლესი.

ა́-ლაқәхара ზმნ. დადაბლება илақәхәит,
илақәхәит დაბლდება, დადაბლდა.

ა́-лашьшьра ზმნ. 1. 1. ტყეში ბალახში,
ყანაში... შესვლა ды́лашьшьит შევიდა.

ა́-лашьшьра ზმნ. 2. სულ მთლად შესობა,
შერჭობა иа́лашьшьит ...ესობა, ...შეესო
შეერჭო.

ა́-лашьца არს. ბნელი.

ა́-лашьцара არს. 1. სიბნელე, წყვდიადი.

а-лашьцара ზმნზ. 2. ილაშცәит დაბნელება.

ა́-лашьцахара ზმნ. დაბნელება илашьцахәит
დაბნელდა.

ა́-лаша არს. 1. ლაფშა.

ა́-лаша ზედს. 2. ნათელი.

ა́-лашара ზმნ. ნათება. განათება, ბრწყინვა
ილაშәიტ, ილაშәიტ ანათებს, ანათა,
ბრწყინავს, გაიბრწყინა.

ა́-лашшра ზმნ. ჩაღობვა иа́ლაишшит ჩააღობა.

ა́-лашә ზედს. ბრმა, უსინათლო.

ა́-лашәра არს. სიბრმავე.

a-лашәхара ზმნ. დაბრმავება ძлашәхәит
დაბრმავდა.

á-лацалара ზმნ. შერეკვა йлаицалеит შერეკა.

a-лацкьáага არს. საპენტელი.

á-лацәа არს. ქუთუთო, თვალის კილო.

á-лацәаж әара ზმნ. გაემოლაპარაკება
дáлацәажәит გამოელაპარაკა.

á-лацәкәáн არს. წირპლი.

á-лацәкәра ზმნ. თვალის ხამხამი,
დახამხამება ძлацәкәéит, ძлацәкәíит
თვალს ახამხამებს, თვალი დაახამხამა.

á-лацәкүсра ზმნ. 1. ხამხამი, დახამხამება
ძлацәкүсéит, ძлацәкүсít თვალის
თვალს ახამხამებს, თვალი დაახამხამა.

á-лацәкүсра ზმნ. 2. თვალის ჩაკვრა,
თვალით ნიშნება ძлацәкүсéит,
ძлацәкүсít თვალს უკრავს, თვალი
ჩაუკრა, თვალით ანიშნებს, თვალით
ანიშნა.

á-лазара ზმნ. 1. ამტანობა, გამძლეობა
йлазоит, йлазéит იტანს, აიტანა, ძლებს,
გამძლე.

á-лазара ზმნ. 2. ჯერება, დაჯერება дáлазоит,
дáлазéит სჯერდება, დასჯერდა.

á-лазара ზმნ. 3. მორიგება ძйлазéит
მოურიდდა.

a-лацá **áлацара** ყვავილის აცრა алацá
йлацéит ყვავილი აუცრა.

лацáн ზმნზ. თესვის დროს.

á-лацара ზმნ. 1. ჩარჭობა иáлаитцеит
ჩაარჭო, შერჭობა შეარჭო.

á-лацара ზმნ. 2. თესვა, დათესვა илаицáит,
илаицéит თესავს, დათესა.

a-лацара არს. ძალღებით ნადირობა.

a-лахýла არს. მოზიარე.

á-лахуц არს. წამწამი.

á-лахфыха ზედს. მკვირცხლი.

á-лахфыхара ზმნ. სიმკვირცხლე.

á-лахы არს. თავკომბალა, თავბერა, კიდურა.

á-лахь არს. შუბლი.

á-лахь ейкәтара არს. ნაღვლიანობა,
დანაღვლიანება.

á-лахь áтара ზმნ. საყვედურის გამოცხადება
лахь йитеит საყვედური გამოუცხადა.

a-ла́хьча არს. მეძაღლე.

a-лахь-цымшьезáтәра ზმნ. პირჯვრის
გადაწერა йлахь-йцымшь изáтәуэит,
йлахь-йцымшь изáтэит პირჯვარს
იწერს, პირჯვარი გადაიწერა.

a-лахьынцá არს. იღბალი, ბედი, ბედისწერა.

a-лахьынцáцөгъа ზედს. ცუდი ბედისწერის
ადამიანი, უბედური.

á-лахьышәшә ზედს. ბედშავი.

a-ла́х არს. ალახი алах идырп алахма უწყის.

a-лахá არს. ლეღვი.

a-лахарá არს. ლეღვის ტკბილისკვერი.

á-лахәа არს. ყორანი.

á-лахәара ზმნ. გახვევა, შეხვევა, შებურვა
илаихәéит გახვია, შეხვია, შებურა.

á-лахәара ზმნ. 2. ლეწვა, გალეწვა, ცეხვა,
გაცეხვა илахәóит, илахәéит ლეწავს,
გალეწა, ცეხავს, გაცეხავს.

á-лахәара ზმნ. 3. 1. გამოცხადება
ирылаихәóит, ирылаихәéит აცხადებს,
გამოაცხადა.

a-лахәара არს. საცეხველი, ჩამური.

a-лахәарá-цыс არს. ჩამურის ჩიტი, ბელურა,

ჭიკჭიკვი.

a-ლაფ არს. სახუმარო, სასაცილო ამბავი.

ა-ლაფრა 1. ადამიანთა შორის რაიმე ამბის, ცნობის, ხმის გავრცელება, მოდება
ирьлафит ...გავრცელდა, ...მოედო.

ა-ლაფრა ზმნ. 2. რამეთი, რაღაცათი წერა
д́лаауеит, д́лаафит რამეთი წერს,
რამეთი დაწერა.

ა-ლბააგара ზმნ. ჩამოღება, ჩამოტანა,
ჩამოყვანა дьлбаагეит ჩამოიღო;
ჩამოიტანა, ჩამოიყვანა.

ა-ლბაადара ზმნ. ყლაპვა, ჩაყლაპვა,
გადაყლაპვა илбааидеит ჩაყლაპა,
გადაყლაპა.

ა-ლბაара ზმნ. ჩამოსვლა, ჩამოშვება, დაეშვება
дълбааит ჩამოვიდა, ჩამოეშვა, დაეშვა.

ა-ლბააყара ზმნ. ჩამოხტომა дьлбааа́ყеит
ჩამოხტა.

ა-ლბააყყრა ზმნ. ზევიდან ქვევით
ჩამოფრენა илбааа́ყყრйт ზევიდან
ქვევით ჩამოფრინდა.

ა-ლბააқара ზმნ. დაშვება, დაწევა длбаақа́еит
დაეშვა, დაიწია.

ა-ლბააшьтра ზმნ. 1. ჩამოგდება, გადმოგდება
илбааа́шьтрит ჩამოაგდო, გადმოაგდო.

ა-ლბააцара ზმნ. ჩამორეკვა илбааа́ицеит
ჩამორეკა.

ა-ლბაахәазара ზმნ. ჩამოხობება, ჩამოჩოჩება
дълбааа́хәазеит ჩამოხობდა, ჩამოჩოჩდა.

ა-ლბაахәара ზმნ. 1. ჩამოთრევა
дълбааа́ихәеит ძირს, ქვევით ჩამოათრია.

ა-ლბააყара ზმნ. გადმოხტომა, ჩამოხტომა
дълбааа́ყеит გადმოხტა, ჩამოხტა.

ა-ლბაарта არს. ჩასასვლელი, ჩამოსასვლელი.

a-лгара ზმნ. გათავება, მოთავება д́лгеит
გათავა, მოათავა.

ა-лгара ზმნ. 2. ყანიდან, სათიბიდან,
დასახლებული პუნქტიდან...:
გამოყვანა и́а́лигеит გამოიყვანა.

ა-лгара ზმნ. 3. ტყიდან, ტალახიდან...
გამოყვანა, გამოტანა и́лигоит, и́лигеит
გამოიყვანა, გამოიტანა.

ა-лдара ზმნ. გავლება, გაყოლება и́а́лидеит
გაავლო, გააყოლა.

ა-леизқәғара ზმნ. ჩაკეცვა длеизқу́йт
ჩაკეცა.

ა-леитаҳара ზმნ. ჩარგვა и́ა́леитаихауеит,
и́а́леитаихаит შიგ რგავს, შიგ ჩარგო.

л́оуп ზმნ. лара л́оуп ის (ქ.) არის.

ა-лра არს. მურყნარი, თხმელნარი.

ა-лсра ზმნ. ხალხში, ტყეში, ტალახში: გავლა
д́лсрит გაიარა.

ა-лсра ზმნ. 2. 1. ყანაში, სათიბში,
დასახლებულ პუნქტში...: გავლა д́лсрит
გაიარა.

ა-лтарра არს. ახალი მურყნის, თხმელის ტყე;
ნოღნარი.

ა-лтәжәға არს. ლავიწი.

ა-лту არს. წისქვილის ქვა, დოლაბი.

a-лту́гу ზედს. სულელი, გამოჩერჩეტებული.

a-лукъант́а არს. ხელსაფქვავი წისქვილის
შედა დოლაბის საბრუნებელი ტარი.

a-луч́а არს. 2. მრგვალი პური.

ა-лп́қкаара ზმნ. გამოჭრა иалп́қкааит
გამოჭრა.

ა-лп́шаара ამორჩევა, გამორჩევა
далп́шаауеит, д́алп́шааит არჩევს,
გამოარჩია.

ა-ლყშრა ზმნ. ნახვა დალყშით ნახავს იხყ
далყშრა дыкоуп ის ნახავს თავის
სეირს.

ა-ლყაშა ზმნ. ამოკრევა იალიყაშააით
ამოკრევა.

ა-ლყარა ზმნ. 1. შედარებით დიდ
სიმაღლიდან: ჩამოვარდნა,
...გადმოვარდნა დალყაით ...ჩამოვარდა,
...გადმოვარდა.

ა-ლყარა ზმნ. 2. რაიმე გარემოცვიდან,
წრიდან გავარდნა დალყაით ...გავარდა.

ა-ლყარა ზმნ. 3. გატანება იალიყაით გაატანა.

ა-ლყარა შეიძლება ილყოით, ილყოით შეუძლია,
შესძლო.

ა-ლყაშა ზმნ. პატარა რისამე ქვევით
ჩამოვარდნა დალყაშაით ...ჩამოვარდა.

ა-ლყარა ზმნ. გამორეკა იალიყაით გამორეკა.

ა-ლყაშა ზმნ. გამოწუნა, გამოსრუტვა,
ამოწოვა იალიყაშააით გამოწუნა,
გამოსრუტვა, ამოწოვა.

ა-ლყაშა ზმნ. გამოლევა ილყააით გამოელა.

ა-ლყარა ზმნ. გამოსვლა, გახდომა იალიყაით
გამოვიდა, გახდა.

ა-ლყარა ზმნ. 2. ტყიდან, ტალახიდან...:
გამოსვლა ილყაით გამოვიდა.

ა-ლყაყ არს. მრ. ალყარ, ალყარაკა ნოღა,
ახალი მურყნის, თხმელას ხე.

ა-ლყარა ზმნ. გამოძრობა, ამოღება იალიყაით
გამოაძრო, ამოიღო.

ა-ლყარა ზმნ. 2. 1. გაყვანა, გაჭრა იალიყაით
გაიყვანა, გაჭრა.

ა-ლყარა ზმნ. 3. გამოყვანა იალიყაით
გამომიყვანა.

ა-ლყარა ზმნ. 4. 1. ამორჩევა დალიყაით

ამორჩია.

ა-ლყრათ ზედს. საარჩევნო.

ა-ლყად არს. ამომრჩეველი.

ა-ლყაშა ზმნ. განგმირვა ილიყაშაით
განგმირა.

ა-ლყაყ ზედს. სულელი, გამოჩერჩეტილებული.

ა-ლყაჯე არს. ბებერი, მოხუცი კაცი, ბებერი
კაცი.

ა-ლყაყ არს. ურდული, სანძალი.

ა-ლყაყ არს. ლამი, შლამი.

ა-ლყაყ არს. ლომი.

ა-ლყაყ-აყ არს. ძუ ლომი.

ა-ლყაყ არს. ჭუჭყი.

ა-ლყაყა არს. ყური.

ა-ლყაყარე არს. საყურე.

ა-ლყაყაყაყა არს. ყურბალიში.

ა-ლყაყარტ არს. ლაყური.

ა-ლყაყარტაკათა არს. ლაყური.

ა-ლყაყარტახათა არს. ლაყური.

ა-ლყარა ღერძი.

ა-ლყარგარა ზმნ. 1. გათავებინება დალიყრგაით
გათავებინა.

ა-ლყარგარა ზმნ. 2. განკურნება, მორჩენა
დალიყრგაით განკურნა, მორჩენა.

ა-ლყარყშრა ზმნ. ყურება დალიყრყშით
ყურებინა.

ა-ლყარყა არს. წყალობა.

ა-ლყარყარა არს. სხვენი.

ა-ლყაშაშაშა ზმნ. გამოყრა ილყაშაშაით
გამოაყრა.

ა-ლყაყ არს. ნაკეთობა, ნახელავი.

ა-ლყაყ⁰ტა არს. საცერი.

ა-ლყა კვამლი, ბოლი.

á-ლდაჟ არს. ჭვარტლი, მური.

á-ლდატჷ არს. ოხშივარი.

á-ლფჳრა ზმნ. გადმოვარდნა ჩამოვარდნა
დაღფჳრჳტ გადმოვარდა, ჩამოვარდა.

М

ма კავშ. ან.

á-маа არს. სახელური.

a-маа́т არს. მანეთი.

a-маатѳжá არს. ათშაურიათი.

a-маатѳсá ზედს. მანეთის ღირებული.

a-маанá არს. ხერხი, ფანდი.

a-маахыр არს. მაცვალი.

a-магáна არს. ნამგალი.

амáгу არს. ჩექმა, წალა.

a-мáгáкaтaфы არს. მეწალე, მეჩექმე.

a-мáгáзaxpa ზედს. მეჩექმეობა, მეწალეობა,
ხარაზობა.

a-мáгáзaxфы ზედს. მეჩექმე, მეწალე, ხარაზი.

a-мадéн ზედს. მადანი.

[**á-маза(a)pa**] ზმნ. ქონა, ქონება ймоуп, йман
აქვს, ჰქონდა.

a-мáзapa ზედს. ქონება, სიმდიდრე,
დოვლათი, ავლადიდება.

á-мат არს. გველი.

á-матa არს. 1. სახელური, კოტა, ტარი,
ხელტარი ხმლისა, ხანჯლისა.

á-матa არს. 2. სვრელი, ნაპირი; матáк нáзгеит
მარგვლაში ნაპირი ავიტანე, სვრელი
ავიტანე.

a-матáра არს. ტყავის ჭიქა იკეცება.

á-матѳсыз არს. გველთევზა.

á-матəa არს. 1. ტანისამოსი, ფეხსამოსი,
ავეჯეულობა, ჭურჭლეულობა...
საერთოდ.

a-матəár არს. ბეწვიანი გულა ზურგზე
მოსაკიდებელი, რითაც მწყემსები
საგზალს ატარებდნენ.

á-матəaзəəpа ზმნ. სარეცხის რეცხვა
ámatəa изəəəит, ámatəa изəəəит
სარეცხს რეცხავს, სარეცხი გარეცხა.

á-матəaxə არს. მასალა.

á-матəáфытə არს. ბარგი-ბარხანა.

á-макpa ზმნ. შეცილება, შედავება ймаикуеит,
ймаикуйт ეცილება, შეეცილა, ედავება,
შეედავა.

a-макəán არს. (ქსოვილის) პარკი, ტომსიკა,
პატარა ტომარა, თოფრა.

á-макфы არს. მოდავე, მოკამათე, მოცილე.

макьана ზმნზ. ჯერ; ჯერ კიდევ.

макьáназы ზმნზ. ჯერჯერობით.

a-мáл არს. სიმდიდრე, დოვლათი, ავლა-
დიდება.

a-малá ზმნზ. 1. 1. მუქთად, უფასოდ,
უსასყიდლოდ; амала иси́теит უფასოდ
მომცა.

á-мала ზმნზ. 2. მარტო, მარტოკა.

малакры́фа ზედს. მუქთახორა,
მუქთამჭამელი.

a-малаѳур არს. მოლადური.

a-малхáм არს. მალამო.

a-малы́р არს. ნაკლი, ზადი.

мамзáр, мáмзap კავშ. თორემ.

мамзáргы კავშ. თუ არა და, ან და.

мамоу ნაწ. არა, არ.

a-мамы́рцагу არს. ძერა, ყურბი.

a-مامыршәаг არს. საფრთხოვლა.

á-маншәала ზედს. მოხერხებული.

a-маньза არს. მუზარდი, ჩაფხუტი.

мап ნაწ. არა, არ.

ма́пкра ზმნ. უარყოფა, უარის თქმა, უარზე დგომა *ма́п икүеит, ма́п икы́ит* უარყოფს, უარჰყოფს, უარს ამბობს, უარი თქვა, უარზე დგას, უარზე დადგა.

á-мажәа არს. ცომი.

á-марда არს. ფერდობი.

a-марду́ан არს. კიბე.

á-мариа ზედს. იოლი, ადვილი.

a-мари́ал არს. მორიელი.

мари́ала ზმნზ. იაფად.

á-мариара არს. 1. სიადვილე.

á-мариаза ზედს. 1. სულ ადვილი.

á-мариахара ზმნ. 1. გაადვილება *имариахэит* გაადვილდა.

a-марка́л არს. ნადირის გამომრეკავი ნადირობის დროს.

a-марка́н არს. წარმა.

a-маркаты́л არს. მაკრატელი.

a-марма́л, амармалта́шь არს. მარმარილო.

a-маруы́га არს. იარაღი.

a-ма́რнь ზედს. ცალთვალთეთრი, მარლი.

a-марцха́л არს. მისხალი.

a-мархәа́ц ზედს. არს. ორი წლის კვიცი.

a-масáр არს. სარი განაპობი.

a-масáргәар არს. (ბზიფ.), *амасáргуара* მესერი.

a-мати არს. ჭეო.

a-матра́ არს. ძაბრი.

á-мақарра დამუქრება, დაქადება *дмақаруеит*,

дмақарит იმუქრება, დაიმუქრა, იქადის, დაიქადა.

a-ма́қья არს. მაქური, პატარა სალესი ქვა.

a-маңра́ არს. სახელო.

a-мака́ არს. ქამარი, სარტყელი.

á-мака ზედს. ხნიერი საქონელი, იშვიათად, დაცინვით ადამიანი.

á-мак(а)-жы́ არს. ხნიერის მაგალითად, საქონლის ხორცი.

a-макахарá ზმნ. საქონლის ხანში შესვლა *имакахеит ...ხანში შევიდა.*

a-мақәахә́ара არს. წელი.

a-ма́шьа არს. მამა ნაკვერცხლის ასაღები.

ámашьцара ზმნ. მოშინაურება *имашьцеит* მოშინაურდა.

a-машьху́лт არს. იდაყვი, ნიდაყვი.

á-машәыр არს. მარცხი.

машьә́ырны ზმნზ. მარცხად.

ма́чхума ზედს. ბლომად, ბლომდაა.

a-мае́ахәа არს. მინქაფა, მჭადაქვა, თირი.

a-ма́ца არს. ბანქო, კარტი.

á-мацара ზმნზ. მარტო.

a-мацасра ზმნ. ბანქოს თამაში *áмаца да́суеит, ама́ца дасит* ბანქოს თამაშობს, ბანქო ითამაშა.

a-ма́цасо́ы არს. ყომარბაზი, ბანქოს მოთამაშე

a-мацқара́ არს. მასხარა, არასერიოზული ადამიანი.

á-мацақә́псара ბანქოთი მკითხაობა *ама́ца Ы́қәи́псәи́т, ама́ца ықәи́псәи́т* ბანქოთი მკითხაობს, ბანქოთი იმკითხავა.

a-мацә́аз არს. ბეჭედი სამკაული.

a-мацә́азнацәа არს. არათითი.

á-мацәыс არს. ელვა.

á-маза არს. საიდუმლო.

мазала ზმნზ. საიდუმლოდ, მალვით, მალულად, ფარულად.

á-мазара ზმნ. (ზზიფ.) ხუროობა.

a-мазарáx არს. ნაქურდალი, ნაპარავი.

á-мазады არს. (ზზიფ.) ხურო.

a-ма́ца არს. (ზზიფ.) ама́ц კალია.

a-мацуáр არს. მწევარი.

a-мацура́ ზმნ. სამსახური ймациуэит, ймациуит ემსახურება, ემსახურა.

a-мацура́ არს. 2. სამსახური амац иуэит, амац иуйт მსახურობს, იმსახურა.

a-мацýрта არს. სამზარეულო სახლი.

a-мацуды არს. მსახური.

á-мацә არს. ხის ნორჩი და პატარა შტო, ნეკერი.

a-ма́ч ზედს. ცოტა.

a-мачáр არს. მაჭარი.

мачк ზედს. ცოტა; ცოტაღა.

мачсáч: ზედს. ма́ч сáч ýсу цýмшьааит პატარა უბრალო საქმე არ გეგონოს.

a-мачкáр ზედს. ბაჭაჭყანა, ბაჯაჯღანა, ბასარსხლები.

a-маѳá ზედს. ხელის გულის სიფართე.

á-маха არს. 1. ტახტა, კოტა.

á-маха არს. ბარკალი.

á-маха-шьаха არს. კიდურები.

á-маху, áмахута არს. ტოტი, რტო, შტო.

a-махәалáхьа ზედს. ფიცხი, ფხუკიანი.

a-махәáр არს. მკლავი.

a-ма́хе არს. აქლემი.

a-махмыз არს. დეზი.

a-махә არს. სიძე.

á-махәра არს. სიძეობა; სასიძოდ.

a-махәыла არს. ქვისლი.

á-маәара შეხმობა, მიხმობა иáмаәеит შეახმა, მიახმა.

á-мба არს. ბერა, ბურთის თამაშის დროს სპეციალურად აგებული ბოძი ან მის მაგივრად სხვა რომელიმე მონიშნული საგანი (ქვა, ხე...).

á-мгәа არს. მუცელი.

a-мгәадыра ზმნ. ორსულობა, ფეხმძიმობა.

a-мгәады́хара დაორსულება дымгәадухеит დაორსულდა.

a-мгәартá არს. მუცლის ღრუ.

a-мгәархá არს. მოსართავი.

á-мгәа-чапъа არს. საქონლის ნაწლავებისა და კუჭისაგან გაკეთებული კერძი ნაწლავებსა და გრძლად დაჭრილ კუჭს დაწნავენ და მოხარშავენ, შემდეგ დაჭრიან და ნიგვზის წვენიით შეკაზმავენ.

мгәацәакýмлышышь ზედს. დიდმუცელა, დიპიანი.

a-мгәахáсра ზედს. მუცელა, მუცელ-კეთილა.

a-мгýáл არს. მჭადი.

á-мдыр ზმნზ. უმეცარი.

á-мдырра არს. უმეცრება, უვიცობა, უცოდინარობა.

á-мз არს. თვე.

á-мза არს. მთვარე.

a-мзá არს. ფიჭვი.

a-мза-тәы არს. ბადრი მთვარე, სავსე მთვარე, მონავანი, შუქმონავანი მთვარე.

á-мза-тəымта არს. ბადრი მთვარე, სავსე მთვარე, მონავანი, შუქ-მონავანი, მთვარის მოვანება.

á-мза тахámта არს. მცხრალი მთვარე.

á-мхара არს. ფიჭვნარი.

а-мзарчá არს. კვარი.

á-мзатə არს. თვიური, რიგი.

á-мзаға არს. ახალი მთვარე, მთვარის დაბადება.

а-мзыз არს. (რელიგ.) მიზეზი.

а-мхыркұл არს. ჯალღუზა.

а-мта არს. საჩუქარი.

á-мта არს. 2. სახელური, კოტა. ტარი, ხელტარი ხმლისა, ხანჯლისა.

а-милáт არს. ერი.

а-мирáн არს. მირონი.

а-мкəндыр არს. ჭინჭრის მხალი.

á-мла არს. შიმშილი.

á-мла акрá ზმნ. 1. მოშივება áмла дакуéит, áмла дакыйт შია, მოშივდა.

á-мла аркрá ზმნ. დამშევა áмла даиркыйт დაამშია.

а-млағур არს. მოლაღური.

á-млашь ზედს. მშიერი საპირისპირო атəы.

á-млашьра არს. შიმშილობა; შიმშილი.

а-мóта არს. შვილიშვილი.

а-мпахишьы́ არს. ხელსახოცი.

á-мпыл არს. ბურთი.

а-мпы́тжəара ზმნ. ხელიდან გამოგლეჯა импы́тжижəeit ხელიდან გამოგლიჯა.

а-мпы́тжаара ზმნ. ხელიდან გამოტაცება импы́тжижаait ხელიდან გამოსტაცა.

а-мпытшəара ზმნ. პატარა ან მსუბუქი

რისამე: ხელიდან გავარდნა импы́тшəeit ...ხელიდან გაუვარდა.

а-мпы́тжьра ზმნ. ხელიდან გაშვება импы́тжижьит ხელიდან გაუშვა.

а-мпы́тдырра ზმნ. მძიმე რისამე ხელიდან გავარდნა импы́тдырит ხელიდან გაუვარდა.

á-мжыжкра ზმნ. გამიზეზება, გაღიზიანება имжы́жкыит გამიზეზდა, გაღიზიანდა.

а-мжəá, амжəá-тла არს. თუთა, ბჟოლა, თუთის ხე, ბჟოლის ხე.

а-мжьəá-какал არს. (მარცვალი) თუთა, ბჟოლო.

á-мжьəара ზმნ. 1. აგლეჯა, მოგლეჯა иáмыижьəeit აგლიჯა, მოგლიჯა.

а-мжəá-тла არს. თუთის ხე, ბჟოლის ხე.

а-мра არს. მზე.

á-мра агы́лара ზმნ. მზის ამოსვლა áмра гы́леит მზე ამოვიდა.

а-мрагы́лара არს. აღმოსავლეთი.

а-мрагы́ларта არს. აღმოსავლეთი.

á-мратшəártа არს. დასავლეთი.

а-мраташəára არს. დასავლეთი.

á-мса არს. 1. კორძი, კოჭრი, კოჭიჭი.

а-мстхуáг არს. ღომის ჩასაზელი მოკლე და მომსხო ჯოხი.

á-муча ზედს. მუქთახორა, მუქთამჭამელი.

а-мпьы́хьашəара ხელში ჩავარდნა импы́хьашəeit ხელში ჩაუვარდა.

á-мф არს. ეკალი.

á-мфатара 1. წელზე შემორტყმა и́мфаитцеит წელზე შემორტყა, წელზე გაკეთება წელზე გაიკეთა.

á-მწრა არს. ეკალნარი.

á-მწყიშ არს. ეკალიჭა.

á-მწყიცი არს. ერთი ეკალი.

á-მწყიყრა ზმნ. ხელიდან, თითიდან:

მოძვრომა, წაძვრომა იმწყიციტ წასძვრა.

a-მწყიყრაყრა ზმნ. გარჭობა იმწყიყრაიციეიტ
გაირჭო.

á-მწყიყრა ზმნ. წელიდან: შემოხსნა, შეხსნა
იმწყიყიხიეიტ შემოიხსნა, შეიხსნა.

a-მკუბა არს. ბზიფ., ამკუბ აყირო, ყელიანი
გოგრა.

a-მკუბყრ არს. (ბზიფ.) ნესვი.

a-მკუბყრა ზმნ. ხელიდან გავარდნა
იმკუბყრეიტ ხელიდან გაუვარდა.

a-მკუბყიშყრა ზმნ. ხელიდან გამოცლა
იმკუბყიშყრეიტ ხელიდან გამოეცლა.

á-მშყა ზედს. უმწიფარი, მოუმწიფებელი,
უნდილი, მკვახე.

a-მშყამბა არს. მუშამბა.

á-მშყა არს. ცრუმორწ. ფეხი; იმშყა ბზიოუპ
კარგი ფეხისაა; იმშყა ცეგბუპ ცუდი
ფეხისაა.

a-მშყაყლყ არს. იდაყვი, ნიდაყვი.

á-მშ არს. დღე.

á-მშაყ არს. აღდგომა.

მშაყყგრა არს. დიდ-მარხვა.

á-მშ აშყარა ზმნ. (ცრუმორწ.) ამშ იშყბიტ,
ამშ იშყბეიტ აკრძალული დღის დაცვა
აკრძალულ დღეს იცავს, აკრძალული
დღე დაიცვა.

მშაენყ ზმნზ. იმ დღეს მშაენყ ძშყიკაზ,
ძშყიკოუპ ისევე არის, როგორც მაშინ, იმ
დღეს იყო.

მშბზია! არს. გამარჯობა!

á-მშგრა არს. უსაქმურობა ამშ იგბიტ, ამშ
იგბეიტ უსაქმურობს, დროს უსაქმოდ
ატარებს.

მშკყი ზნი ზმნზ. ოდესმე, როდისმე.

მშლა ზმნზ. დღიურად.

ámშ áლაგრა ზმნ. 1. ნამუსის ახდა ამშ
ლყლაიგეიტ ნამუსი ახდა,
გაუპატიურება გაუპატიურა.

á-მშნიყა არს. დღესასწაული.

á-მშნიარც არს. აკრძალული დღე.

a-მშნიყრა არს. (ეთნ.) აკრძალული დღე
(ასეთ დღეს არ მუშაობდნენ).

ámშყაგყა არს. უამინდობა, ავდარი,
ავდრიანი დღე, ცუდი დღე.

a-მშნი არს. ზღვა.

a-მშნი-ყი არს. გედი.

a-მშნი-ყა არს. ზღვის ღორი.

a-მშნიდაჯყა არს. ორმოცი დღე; აყყყ
მშნიდაჯყა იზნიკარყეიტ
მიცვალეზულს ორმოცი გადაუხადეს.

á-მშა არს. დათვი.

á-მშაყრა არს. უშიშრობა; შეუპოვრობა.

á-მშა-აყყ არს. ძუ დათვი.

a-მშაყაი არს. არტახი.

á-მყ არს. ძალა, ღონე.

á-მყ áლყაყრა ზმნ. ღონის მიხდა, ძალის
გამოლევა იმყ ილყააიტ ძალა გამოელია.

a-მყარაბა არს. ქოთაო, სირაჯა, კატუჯარი
ცხენის სენი.

á-მყიბჯ არს. კვირა შვიდი დღე.

á-მყიდაყრა არს. უღონობა, უძლურება.

a-მყიდაყრა ზმნ. დაუძლურება

იმჩნდაიტაუეიტ, იმჩნდაიტაიტ
აუძღურებს, დააუძღურა.

а-мчн́даха́ра ზმნ. დაუძღურება იმჩნდახეიტ
დაუძღურდა.

мчн́ла ზმნზ. ძალად, ძალით, იძულებით,
ძალდატანებით.

а-мчн́ша არს. კვირა დღე.

á-мц არს. ტყუილი, სიცრუე.

á-мца არს. ცეცხლი.

á-мцабз არს. ალი.

ámца-шоура არს. სიცხე.

á-мцкъара არს. უწმინდურობა, უსუფთაობა,
სიბინძურე, ჭუჭყიანობა.

á-мцху ზედს. მეტი, ზედმეტი, ჭარბი.

а-мцхэра́ ზედს. მაგიერი, სამაგიერო,
სანაცვლო.

á-мцхэара ზმნ. ტყუილის თქმა áмц ихэ́იტ,
ámц ихэ́იტ ტყუილს ამბობს.

á-мцхэады ზედს. ცრუ, მატყუარა,
ცრუპენტელა.

á-мцэара არს. უძილობა.

á-мц არს. ბუზი.

á-мца ზმნზ. 1. მაგ., ხის ძირას; áтцла-мца
дтэ́оуп ხის ძირას, ძირში ზის. 2. წინ;
адыны амца дгы́лоуп სახლის წინ დგას.

á-мцажра ზმნ. წინ დაგდება íмцаи́жит წინ
დაუგდო.

á-мцарсра ზმნ. მოტაცება дымцаи́рсит
მოიტაცა.

á-мцасра ზმნ. ხელის ტაცება, ხელის
წავლება дамцасит ხელი სტაცა, ხელი
წაავლო.

á-мтра ზმნ. აძრობა íამтрит ასძვრა.

а-мтырбн́ ира́ არს. ანწლწარი, ანწლიანი.

а-мтэ́нжда არს. ფრთა.

а-мтэ́ншэ არს. გიდელი.

а-мфл́ых ხის ნაწარმი.

а-мфтэ́ы ზედს. ხისა.

а-мф́ы შეშა.

а-мфы́пкára ზმნ. შეშის ჭრა амф́ы п́ыи́коит,
амф́ы п́ыи́кеит შეშას ჭრის, შეშა დაჭრა.

á-мханыхра ზმნ. შემოხარჯვა íამханыхы́ит
შემოეხარჯა.

á-мхап́сра ზმნ. შემოკვდომა ди́амхап́сит
შემოაკვდა.

á-мхаш́ра ზმნ. შემოკვდომა ди́амхаш́ит
შემოაკვდა.

á-мхафара ზმნ. შემოჭმევა íამхафе́იტ
შემოეჭამა.

а-мхн́ызá არს. (მრ. амхн́зца́) ყანაში
მომუშავე.

á-мхра ზმნ. წართმევა, გამორთმევა íмихы́ит
წართვა; გამოართვა.

а-мху́ста ზედს. საყანე.

á-мхшатэ ზედს. არგასაჩენი,
არდასაბადებელი.

а-мх́ы არს. ყანა.

а-мхылд́ыз არს. ანდამატი, მაგნიტი.

а-мхылд́ызкра ზმნ. 1. დამაგნიტება
имхылд́ызи́куеит, имхылд́ызи́кы́ит
ამაგნიტებს, დაამაგნიტა.

а-мх́ыхьча არს. მეველე.

а-мх́абы́ста არს. ლაფერა, ჩოგანი.

а-мхára არს. პატარძალ-სიძის
საცხოვრებელი სახლი, სამთიობო.

а-мх́ацэ არს. კოვზი.

а-мхацыр არს. მუჰაჯირი.

а-мхацырра არს. მუჰაჯირობა.

а-мхэыр არს. ბეჰედი.

á-мфадара არს. უჰმელობა.

а-мыдаңыца არს. ნიჟარა.

а-мызгұт არს. ანძა.

мызла ზმნზ. თვიურად.

á-мыкәкәара ზმნ. გამოლევა იáмыкәкәეит გამოელა.

а-мы́м არს. ბუა.

á-мыжда ზედს. უბედური.

а-мыргә არს. მორგვი.

мырза არს. ქათმის ერთგვარი სენი.

а-мыркылд არს. სადაფი, მარგალიტი.

á-мыршышьара ზმნ. ჩამოპობა, მოჩეხა იáмыыршышьეит ჩამოაპო, მოჩეხა.

а-мырччара ზმნ. წვრილად მოტეხა, შემოტეხა იáмыырччеит წვრილად შემოატეხა.

а-мырхы არს. ფერისმჰამელა.

а-мы́скъ сапын არს. ხელის საპონი.

а-мы́ткума არს. მოთქმა.

á-мыңьңьара ზმნ. მოფხეკა იáмыиңьңეит მოფხიკა.

á-мышышьара ზმნ. მოპობა, ჩამოპობა იáмышышьეит ჩამოეპო.

á-мышшара ზმნ. ихшың იмышшаჟეит იмышшеит: გამოტვინდა.

á-мыччара ზმნ. წვრილად მოტყდომა იáмыччеит წვრილად მოსტყდა.

á-мәа არს. გზა.

а-мәабжарá არს. შუაგზა, ნახევარი გზა.

á-мәадара არს. უგზობა.

а-мәа-дү არს. შარა.

а-мәаны́за არს. თანამგზავრი.

а-мәаны́фа არს. (ბზიფ.) ამәаны́ფ საგზალი.

á-мәасәы არს. გამვლელი.

á-мәа-хара არს. შორი გზა.

а-мәахәáста არს. ბილიკი, საცალო გზა.

á-мәы́рра ზმნ. მძიმე რამის რამისგან: მოვარდნა, მოგლეჯა, მოძრობა იáмәы́рит მოვარდა, მოგლეჯა, მოსძვრა.

Н

ан არს. დედა

á-наа ზედს. გადახრილი.

а-наáлара ზმნ. შერიგება динаáлеит შეურიგდა.

а-наáлара ზმნ. 2. შეშვენება, დაშვენება инаáлоит, инаáлеит შვენის, შეშვენდა, შვენის, დაშვენდა.

á-наара არს. ფერდობი, გვერდობი.

á-наара ზმნ. 2. გადახრა инаáит გადაიხარა; áтла наауеит ხე იხრება.

нааны́тә ზმნზ. დასაბამიდან, მამა-პაპიდან, ათადან-ბაბადან, უხსოვარი დროიდან.

а-набзы́т არს. მზითვევი.

а-на́гара ზმნ. მიტანა ꞑсы зхам მიიტანა.

á-нагзара ზმნ. დაბოლოება, დასრულება инеигჟეит დააბოლავა, დაასრულა.

надаадá ზმნზ. გარდი-გარდმო, განივ.

а-на́тра ზმნ. ნათლვა, მონათვლა дина́тит მონათლა.

а-на́тра-хьз არს. ნათლობის სახელი.

а-на́дгылара მიდგომა дна́дгылеит მიადგა.

a-надэл არს. მამული.

á-нади არს. ცხენი ლობი; ағы нади ლობი ცხენი.

a-нáтра არს. ნათლობა.

a-намзт არს. მზითვევი.

á-намыс არს. სინდისი, ნამუსი.

á-намысда ზედს. უპატიოსნო, უნამუსო, უსინდისო.

á-намысдара არს. უნამუსობა.

á-гамысдахара ზმნ. ნამუსის დაკარგვა
днамысдахеит ნამუსი დაკარგა,
უნამუსო გახდა.

a-нáнамга ზედს. ხელმოკლე, ღარიბი.

нануу არს. ბებია.

a-наныра არს. ფარდული, საბძელი.

нáнхэа არს. მარიამობა.

нáнхэа-мза არს. მარიამობის თვე.

a-напынцá ზედს. ნაღდი.

a-напанцар 1. დაბარება ინაпы იანიцтеит
დააბარა.

a-напанцарá არს. 2. 1. ხელის მოწერა ინაпы
იანიцтеит ხელი მოაწერა.

a-напанцаѳы ხელის მომწერი.

a-напаркрá ხელის მიყოფა, ხელის მოკიდება,
შედგომა ინაпы аиркыит ხელი მიჰყო,
ხელი მოჰკიდა, შეუდგა.

a-нап ағы аáгара დაყოლიება იнап ағы
даáиґеит დაიყოლია.

a-напéибаркра ზმნ. ხელიხელ ჩაკიდება.

a-напéимыхра არს. დანადლევებისას ხელის
გაჭრა рнапқа еимыихыит ხელი
გასჭრა.

a-напéинкьяра არს. ტაშის დაკვრა ინაпы

еиныиґеит ტაში დაუკრა.

a-наптарцá არს. თათმანი, ხელთათმანი.

a-напкылх არს. მრგვალი ფორმის ნამცხვარი,
დუმის ქონით შემწვარი.

a-напсыргэытá არს. ხელისგული, ნები.

a-напкáза არს. ხელოსანი.

a-напкáзара არს. ხელოსნობა.

a-напхáз არს. 1. სამაჯური, სამკლავე,
ხელსაბამი.

a-напхгарá არს. ხელმძღვანელობა,
ხელმძღვანელობის გაწევა.

a-напхгаѳы არს. ხელმძღვანელი.

a-напхы არს. ხელწამკვერელობა.

a-напхыц არს. ფრჩხილი.

a-напы არს. ხელი.

a-напыла-лыу არს. ხელით საფეკვაი
დოლაბი, ხელსაფეკვაი წისქვილი.

a-напымхра ზმნ. ხელის ჩამორთმევა ინაпы
íмихыит ხელი ჩამოართვა.

напышашэала ზმნზ. ხელდახელ,
ხელჩართულად; напышашэала
еикуѳеит, едакыит ხელჩართულად
შეებრძოლნენ ერთმანეთს, ხელდახელ
შეიბნენ.

a-напéира არს. ხელნაწერი.

á-нажра ზმნ. პატიება, მიტევება, შენდობა
иáнаиґит აპატია, მიუტევა, შეუნდო.

á-наргыц, анаргытá არს. ხელისგული.

a-наршэ არს. ხელით გასროლა.

á-нарцэ, нарцэы არს. საიქიო.

á-нархэ-áархэра ზმნ. მიმოზრუნება ინარхэ-
áаирхэуеит, ианрхэ-áаирхэит
მიმოზრუნებს, მიმოზრუნა.

á-нархәра ზმნ. მიბრუნება инаирхәуэит,
 инаирхәйт იქით აბრუნებს, მიაბრუნა.
нас ზმნზ. მერე, შემდეგ.
нас енбá? ზედს. როდის-ღა?
настхá ზმნზ. მოშორებით.
á-настха-аастхара ზმნ. მოწვევა, წაწვევა
 днастхэит მოიწია, წაიწია.
á-настха-аастхара ზმნ. მიწვევ-მოწვევა
 инастхá-аастхэит მიიწ-მოიწიეს.
наскýá ზმნზ. მოშორებით.
á-наскýа-ааскýара ზმნ. მიწვევ-მოწვევა
 инаскýá-áаскеит მიიწ-მოიწიეს, გაწვევ-
 გამოწვევა გაიწ-გამოიწიეს.
á-наскýагара ზმნ. 1. მიწვევა инаскéигеит
 მისწია; инаскýаг! მისწიე!
á-наскýагаа არს. გამცილებელი.
á-наскýара ზმნ. გაწვევა, მიწვევა, წაწვევა
 инаскéит გაიწია, მიიწია, წაიწია.
á-наскýагýхýара ზმნ. გახმობა, გამახეობა
 днаскéипýхэит გაიხმო, გამოიძახა.
á-насыпý არს. ბედნიერება, სვე, ბედი.
á-насыпý змóу ზედს. ბედნიერი, ბედსვიანი.
á-насыпýда ზმნზ. უბედო, ავბედი.
á-насыпýдара არს. უბედობა, ბედშავობა,
 ბედუკუდმართობა.
á-насыпýеиқәатцәа ზედს. ბედშავი.
á-насыпýцәгýа ზედს. ბედკრული.
á-наур არს. მოჩვენება.
а-напýанага არს. მარცვლოვანთა მოსავალი;
 2. მარცვლოვანთა ღვთაება.
á-напýшаапýшра ზმნ. იქით-აქეთ ყურება
 днапýшáапýшуэит, днапýшáапýшит იქით-
 აქეთ იყურება, იქით-აქეთ მიიხედ-

მოიხედა.
á-напýшды არს. მაყურებელი.
á-напýхара არს. ბეზღება, დაბეზღება
 მაბეზღრობა днапýхэит იმაბეზღრა.
á-напýхады ზმნ. მაბეზღარი.
á-накә ზედს. დაბალი.
á-накәа არს. ნისლი, ბურუსი, ჯანდი.
á-накәоу არს. მყინვარი.
а-наша არს. ბზიფ. კიტრი; შდრ. акýынтыр.
а-нашпýá ზმნზ. ჯიშნარევი; инашпóп
 ჯიშნარევი.
а-наехуарá ზმნ. წატრახახება днаехуэит
 წაიტრახახა.
анáцара მორეკვა инéицеит მორეკა.
а-нацýхара ზმნ. წახემსება, წასაუზმება
 днацýхаит წაიხემსა, წაისაუზმა.
á-нацýхара ზმნ. შეთვლა инайцýхаит
 შეუთვალა.
а-нацәá არს. თითი.
а-нацәáз არს. 1. ბეჭედი, 2. სათითე,
 სათითური.
а-нацәáз-нацәа არს. არათითი.
а-нацәкýыс არს. ნეკი მრ. анацәкýарақәа.
а-нацә-кáгәа არს. ცერი.
а-нацәхкуршá არს. დუდკო, გარცმულა,
 საწერელი.
а-нацәхýн არს. ცერი.
á-назара ზმნ. მიწვდომა дназóит, дназéит
 წვდება, მიწვდა.
назáа ზმნზ. მარად, სამარადისოდ.
а-нахаáра ზმნ. მიწვევ-მოწვევა днахаáхэит
 მისწი-მოსწია.
á-нахара ზმნ. შერჩენა иánaхэит შერჩა;

ამაზარა.

ა-ნაჩარა ზმნ. გაწევა, გადაწევა *днáхейт*
გასწია, მისწია, გადასწია.

ა-ნახაერá ზმნ. მოსმა, ღვინო მოსვი! *днaxéйт*
მოსვა; *ааы унаухэа*

ánáззеи არს. ძიძა, დედამძუძე, გამზრდელი.

ა-ნახააყშრა ზმნ. შეხედვა, დახედვა
днáнхэаყшит შეხედა, დახედა.

ა-ნáхэтá არს. ავშარა, ქორაკი.

нахьхьы ზმნზ. იქ შორს.

нахьхьынзá ზმნზ. იქამდის შორს.

нацнáтэ ზმნზ. დასაბამიდან, მამა-პაპიდან,
ათადან-ბაბადან, უხსოვარი დროიდან.

á-ნაхэра ზმნ. მიბრუნება, მიტრიალება
днaxэйт მიბრუნდა, მიტრიალდა.

ა-ნáფრა ზმნ. ხმის: მიღწევა *ინáფейт ...მიაღწია;*
ибжьы харá инáфуейт მისი ხმა შორს
აღწევს.

ა-ндарá ზმნ. დანიავება *ინíდოит, инíдейт*
უნიავებს, დაუნიავა.

ა-ნéи არს. საუბ. მომსვლელი.

анду არს. დიდედა, ბებია

á-ნеи-ááра ზმნ. წინ და უკან სიარული *днеи-*
ááнуейт, дни-ááит წინ და უკან დადის,
წინ და უკან იარა.

á-неимдáаимдара ზმნ. ხელიდან ხელში
გადაცემა *ინეимдáаимырдейт* ხელიდან
ხელში გადასცეს.

ა-нéира ზმნ. მისვლა *днéйт* მივიდა.

ა-ნიარá ზმნ. 1. შესწრება *дანიéйт* შეუსწრო;
áизара саниéйт კრებას შევესწარი.

ა-нйбархара ზმნ. ერთმანეთის დარჩენა
йнибархейт ერთმანეთი დაარჩინეს.

ა-нкýлара ზმნ. შეკავება *ინйкýлейт* შეაკავა.

á-нкýа ზმნზ. ოდესღაც, უწინ, წინათ.

á-нкýзны ზმნზ. ოდესღაც.

á-нкýапыштá არს. შარდის ბუშტი, ქანთილი.

á-ნашьаипҭá არს. ბიძაშვილი ვაჟი (დედის
ძმისა).

á-нлашьаипҭхá არს. ბიძაშვილი ქალი
(დედის ძმისა).

ა-нлаҳэшьаҭҭá არს. დეიდაშვილი ვაჟი.

á-нлаҳэшьаҭҭхá არს. დეიდაშვილი ქალი.

á-нлаҳэшьáзара არს. ღვიძლი დეიდა.

ა-нраáлара ზმნ. შერიგება *ანიраáლოит,*
ანიраáლეит ურიგდება, შეურიგდა.

ა-нҭҭარá ზმნ. ასხლეტა *იანҭóит, ианҭéйт*
ასხლტება, ასხლტა

ა-нкýарá ზმნ. მიჯახება, დაჯახება, დატაკება
даникýейт მიაჯახა, დააჯახა, დაატაკა.

ა-нкýарá 2. მიჯახება, დაჯახება, დატაკება
данкéйт მიეჯახა, დაეჯახა, დაეტაკა.

ანшьá არს. ბიძა (დედით)

ანшьá иҭҭхэыс არს. ბიძოლა (დედის ძმის
ცოლი)

á-ншьáн არს. ხალი.

ანшьáзара არს. ღვიძლი ბიძა (დედის ძმა)

ა-нцэá არს. ღმერთი.

ა-нцэá-иньýс შორისდ. ღმერთმანი.

ა-нзáлара ზმნ. 1. ბრტყელსა და ოდნავ
ამოღრმავებულ რამეზე: დატევა
იანзáლეიტ ...დაეტია.

ა-нҭარá ზმნ. 1. ბრტყელსა და უფეხო,
აგრეთვე ოდნავ ამოღრმავებულ რამეზე
დადება *იანიҭцеიტ* დადო.

ა-нҭýра ზმნ. გაძლება *ნიҭцит* გაძლო.

ა-нҭэარá ზმნ. გამოლევა, გათავება *ინҭэéйт*

გამოილია, თავდებ, გათავდა.

á-нча არს. ნეკერჩხალი.

a-нхáра არს. მეურნობა.

a-нхарá ზმნ. 1. დასახლება дынхóит, дынхéит სახლობს, დასახლდა.

a-нхарá ზმნ. 2. დარჩენა дынхéит 1. დარჩა; уá акýраамта ханхéит იქ დიდხანს დავრჩით.

a-нхáрта არს. დასასახლებელი, საცხოვრებელი ადგილი.

нхаѳцáс ზედს. გლებურად.

a-нхаѳы არს. გლები, გლებკაცი.

нхытц არს. იმიერ, გადაღმა.

анхэа ზედს. დედამთილი.

á-нхьяхь არს. პატარძლის მისალოცი ქმრის ახლო ნათესავებისაგან.

a-нýга არს. საწველი, დურკი.

a-нýдгылара ზმნ. გზად გავლა, გზად შევლა днýжыгылеит გზად გაუარა, გზად შეუარა.

a-нýлара ზმნ. 1. ჩაწერა данýлеит ჩაეწერა.

a-нýлара ზმნ. 2. გზის გადგომა данýлеит გაუდგა.

a-нýжра ზმნ. დატოვება, მიტოვება инýжит დატოვა, მიატოვა.

a-нýриарá ზმნ. 1. შემთხვევა данириéит შემთხვია; арý сызнуриáзи? ამას რას შემამთხვიე?

a-нýршáлара ზმნ. მოვლება ианиршáлеит მოავლო.

a-нýртэара ზმნ. განადგურება иниртэéит განადგურა, გაჟლეტა გაჟლიტა.

a-нýрхага-цэы არს. მუშა ხარი.

a-нýрхарá ზმნ. 1. დასახლება дынирхеит

დასახლა.

a-нýрхарá ზმნ. 2. დარჩენა дынирхеит დაარჩინა.

a-нýпгара ზმნ. ჩამოხტომა, გადმოხტომა данýпгеит ჩამოხტა, გადმოხტა.

a-нýпшра ზმნ. დატყობა инýпшýт დაეტყო.

a-нýкэиара ზმნ. მიწოლა днýкэиеит მიწვა.

a-нýкэра ზმნ. დაფიცება динýкэéит დაიფიცა.

a-нýкэрпáлара ზმნ. შეხტუნება инýкэирпáлеит შეახტუნა.

a-нýкэпáлара ზმნ. შეხტომა днýкэпáлеит შეახტა.

a-нýкэтэара ზმნ. ჩამოჯდომა, წამოჯდომა днýкэтэéит ჩამოჯდა, წამოჯდა.

a-нýкэашьэá არს. სიარული; სვლა.

анпса არს. დედინაცვალი

a-нýкэгара ზმნ. რჩენა, საზრდოობა, შენახვა инýкэéгоит, инýкэéгеит არჩენს, არჩინა ასაზრდოებს, ასაზრდოვა ინახავს, შეინახა.

a-нýкэгатэ არს. სარჩენი; კმაყოფაზე მყოფი.

a-нýкэгაѳ არს. მარჩენალი.

a-нýкэаѳы არს. მგზავრი, მოგზაური.

a-нýкэибагара ზმნ. ერთმანეთის რჩენა инýкэибагоит, инýкэибагеит ერთმანეთს არჩენენ, ერთმანეთი არჩინეს.

a-нýшь არს. ნავი იხ. афлýка.

a-нýшхьча არს. მენავე.

a-нýштэ არს. მიწა.

a-нýшьэара ზმნ. შერიგება динýшьэéит შეურიგდა.

a-нýшэапшь არს. თიხა.

ა-ნышьәапышьра არს. თიხნარი.
ა-нышьәахә ზედს. წყევლა სამიწე.
ა-нышьәгәәл არს. ბელტი, გოროხი.
á-нышьәгуәлра არს. ბელტნარი.
ა-нышә-цәы არს. (ბზიფ.). მუშა ხარი.
ა-нышәынтра არს. საფლავი, სამარე.
ა-ныцә არს. კანაფი.
ა-ныцра ზმნ. 1. ამოწერა даныцит ამოწერა;
აшьәкәын саныцит წიგნიდან ამოვეწერე.
ა-ныцра ზმნ. 2. გადმოსვლა даныцит
გადმოვიდა.
ა-ных არს. გასავალი, ხარჯი.
ა-ныха არს. ხატი.
ა-ныхра ზმნ. 1. ბრტყელი რამისაგან აღება
иніхыит ...აიღო.
ა-ныхра ზმნ. 1. ხარჯვა иніхыит დახარჯა;
აпыра нихыит ფული დახარჯა.
ა-ныхра ზმნ. 3. წაშლა иანიҳыит წაშლა,
ამოშლა ამოშალა.
ა-ныхра ზმნ. 4. გადაშენება иანიҳыит
გადააშენა.
ა-ныхра ზმნ. 5. გაღება, გამოშვება иანიҳეит
გამოიღო, გამოუშვა.
ა-ныхәагәтә არს. სალოცავი.
ა-ныхәара 1. 1. ლოცვა, დალოცვა диніхәოит,
диніхәეит ლოცავს, დალოცა; ймәә
иніхәეит გზა დაულოცა.
ა-ныхәара 2. ლოცვა днйхәოит, днйхәეит
ლოცულობს, ილოცა; днйхәалон
ლოცულობდა.
ა-ныхәача არს. სადღეგრძელო.

О

а-óлагыр არს. ორაგული

П

а-пá ზედს. წვრილი.
а-пап არს. მღვდელი, ხუცესი.
а-папыч არს. უსაქუსრო წაღა.
á-патара ზმნ. ბოდვა дпатойт, дпатейт
ბოდავს, იბოდა.
а-пáтла არს. ვადა, ყავლი.
á-патуқәцара ზმნ. პატივისცემა пату
йқәйтит, патуіқәйтит პატივს სცემს,
პატივი სცა.
á-патқалеира ზმნ. ტიტინი дапатқалиеиуеит,
дпатқалейт ტიტინებს, იტიტინა.
а-патырцьан არს. 2. ბადრიჯანი.
á-патыу არს. პატივი.
а-пáш ზედს. მოტვლეპილი; ихы пáшуп თავი
მოტვლეპილი აქვს. მელოტია.
а-пашра არს. მოტვლეპილობა, სიმელოტე.
а-пáшхара ზმნ. გამელოტება, გაქაჩლება,
მოტვლეპა ипáшхеит გამელოტდა,
გაქაჩლდა, მოიტვლიპა.
а-пáшә ზედს. ჩათეთრებული.
а-пáф ზედს. პატარა.
а-пафә არს. ტკიპა, ჯღიბა.
á-пеипеира ზმნ. გაპიპინება ипеипеиуеит,
ипеипеиуа йқан გაპიპინებულია,
გაპიპინებული იყო.
á-пқа არს. წერო, ფარანდა.
á-пқара ზმნ. გალახვა, ცემა дипқейт გალახა;
სცემა.
а-пқáш არს. კობრი.

a-пылхат არს. წუმვე, ტლაპო.

a-пырпыл არს. წიწაკა, პილპილი.

a-пырпылцьыка არს. დანაყილი წიწაკა მარილით, ნივრითა და სხვადასხვა სანელებლებით შეზავებული.

a-пыхә არს. კურტუმო.

Жь

a-жь არს. ყურძენი.

a-жья́ არს. კურდღელი.

a-жья́бағы არს. მამალი კურდღელი.

a-жьяра́ ზმნ. მოტყუება, მოლორება, თვალის ახვევა *дижьэит* მოატყუა, მოალორა, თვალი აუხვია.

a-жьяп̄ар̄кья არს. ბაჭია მოზრდილი.

a-жья́п̄с არს. დედალი კურდღელი.

a-жья́кца არს. ჟანგი.

a-жья́кцара ზმნ. ჟანგვა, დაჟანგვა *ижья́кцеит* დაიჟანგა.

á-жьяғы არს. ჭაჭა.

a-жьяғыр̄ага არს. ჭაჭის გასაწერი.

a-жья́хәа არს. ურო, სანგი.

a-жьба́ არს. ლემი, მძოვრი.

á-жьтаара არს. ყურძნის კრეფა, სთველი, რთველი; *áжь итаауэит*, *áжь итаáит* ყურძენს კრეფს, ყურძენი მოკრიფა; *áжьтаара ááит* სთველი, რველი დადგა.

á-жьтаады არს. ყურძნის მკრეფავი.

a-жьи́ არს. მჭედელი.

a-жьи́ира არს. 1. სამჭედლო, სამჭედური; *ажьи́иракны дь́коуп* სამჭედლოშია.

a-жьи́ира არს. 2. მჭედლის ხელობა,

მჭედლობა; *ажьи́ирагы* *йлоуп* მჭედლობაც იცის.

a-жьи́ира ზმნ. 3. მჭედლობა, ჭედა *джьи́уэит*, *джьи́ит* მჭედლობს, ჭედა, ჭედავს, ჭედა; *ажьи́* *дди́уэит* მჭედელი ჭედავს, მჭედლობს.

á-жьқәатца არს. ვენახი, ზვარი.

a-жьцә́ არს. ფურთხი, ნახველი.

a-жьца́ არს. შაშხი, ლორი, აპოხტი.

a-жьи́мдыр არს. ხორცმეტი, კორძი.

a-жьи́мжә́ არს. ყურძნის მტევანი.

a-жьи́нтәры არს. სელშავი, მოცვი.

á-жьи́ргә́нц არს. ყურძნის მარცვალი.

a-жьи́рзы́ არს. წყალ-მაჭარა.

a-жьи́шара ზმნ. ხორცის მოწყურება.

a-жьи́хтә́н არს. ქვაბიდან მოხარშული ხორცის ამოსაღები ორი ან სამკავიანი რკინის შამფური.

Ж

á-жа არს. იფანი, კოპიტი.

a-жакья არს. წვერი, *ажакья* *иҭачы́* წვერგაბარდული, წვერგაბანჯგული, გაბურძმენული.

á-жара არს. იფნარი, კოპიტნარი.

á-жахәара ზმნ. ცოხნა *ижახәóит*, *ижახéит* იცოხნის, იცოხნა.

a-жра́ ზმნ. 1. თხრა, გათხრა *იжуéит*, *იжит* თხრის, გათხრა.

a-жатә ზედს. იფნისა, კოპიტისა.

a-жы́га არს. ბარი.

a-жгцә ზედს. მოზარდი, შედერებული.

Жә

жә- რიცხვ. რიცხვითი სახელი жьәбә-ს შეკვეცილი ფორმა; жә-цәак ცხრა ვაშლი.

а-жә არს. ძროხა.

жәа- რიცხვ. რიცხვითი სახელი жәабә-ს შეკვეცილი ფორმა; жәа-цәак, ათი ვაშლი.

á-жәа არს. სიტყვა.

жәá რიცხვ. თვრამეტი (ნ.).

жәáады რიცხვ. თვრამეტი (ადამ.).

жәáадык რიცხვ. თვრამეტი (ადამ.).

жабá რიცხვ. ათი (ნ.).

жәаабә-жьәабá რიცხვ. ათ-ათი (ნ.).

жәабә-жьәабáла რიცხვ. ათ-ათად (ნ.).

жәабáкá რიცხვ. ათიოდე (ნ.).

ажә არს. ბებერი

á-жәабж არს. ამბავი.

á-жәагуара ზმნ. ჩურთვა, დაჩურთვა, გმანვა, დაგმანვა ижәагуáит, ижьәагуéит ჩურთავს, დაჩურთა, გმანავს, დაგმანა.

жәантә რიცხვ. ათჯერ.

а-жәарá ძეძვა, დაძენძვა, ბეგვა, დაბეგვა ижәáбит, ижәéит ძენძს, დაძენძა, ბეგვავს, დაბეგვა.

жәáха რიცხვ. ცამეტი (ნ.).

жәахá ზმნზ. ამას წინაზე.

жәахауахык ზმნზ. რამდენიმე დღის წინ ღამეს, ღამით.

жәахаенáк ზმნზ. რამდენიმე დღის წინ.

жәáхады რიცხვ. ცამეტი (ადამ.).

жәáхадык რიცხვ. ცამეტი (ადამ.).

жәáцьара ზმნზ. ათ ადგილას.

жәаф რიცხვ. თექვსმეტი (ნ.).

жәáфды რიცხვ. თექვსმეტი (ადამ.).

жәáфдык რიცხვ. თექვსმეტი (ადამ.).

жәáаады რიცხვ. თორმეტი (ნ.).

жәáаадык რიცხვ. თორმეტი (ადამ.).

жәáаадык რიცხვ. თორმეტი (ადამ.).

жәады́ რიცხვ. ათი (ადამ.); жәае-хацәа ათი მამაკაცი; жәады́-хәса ათი ქალი.

жәады́к ათი (ადამ.).

жәады́к-жәадык ათ-ათი (ადამ.).

жәады́кка ათიოდე (ადამ.).

жәады́к-жәады́ла ათ-ათი (ადამ.).

жәба ცხრა (ნ.).

жәба-жьәбá ცრა-ცხრა (ნ.).

жәба-жьәбáла ცხრა-ცხრად (ნ.).

жәбакá ცხრაოდე (ნ.).

á-жәга არს. სასმისი.

á-жәга არს. 2. რითაც ხარშავენ; შდრ. ажә́нга.

á-жәгәара არს. ძროხის ბავი.

жәéиза რიცხვ. თერთმეტი (ნ.).

жәéизады რიცხვ. თერთმეტი (ადამ.).

жәéизадык რიცხვ. თერთმეტი (ადამ.).

á-жәеилатца რიცხვ. კომპოზიტი, რთული სიტყვა.

á-жәеинраала არს. ლექსი.

а-жәéипъшьаа არს. ნადირობის ღვთაება, ნადირთ ღვთაება.

жәецтә́й ზედს. გუმინწინდელი.

жәецәнатә́й ზმნზ. გუმინწინდამინდელი.

жәецә́нха ზმნზ. გუმინწინდამ.

жәецы́ ზმნზ. გუმინწინ.

á-жәзәа ჯილეხი, ხუზარა.

а-жәтра არს. ბოსელი.

жәйбж რიცხვ. ჩვიდმეტი (ნ.).

жәйхжы რიცხვ. ჩვიდმეტი (ადამ.).

жәйбждык რიცხვ. ჩვიდმეტი (ადამ.).

жәйпш რიცხვ. თოთხმეტი (ნ.).

жәйпшыды რიცხვ. თოთხმეტი (ადამ.).

жәйпшыдык რიცხვ. თოთხმეტი (ადამ.).

а-жәкамбаш არს. ფურკამეჩი.

а-жәла არს. თესლი.

а-жәлантә არს. მოგვარე.

а-жәлар არს. ხალხი, ერი.

а-жәмыжә არს. ძველმანი, ჯღანმანი, ძველ-ძეული.

жәтхә რიცხვ. თხუთმეტი (ნ.).

жәтхуды რიცხვ. თხუთმეტი (ადამ.).

жәтхудык რიცხვ. თხუთმეტი (ადამ.).

а-жәпа ზედს. სქელი.

а-жәпа ზედს. დიდძალი, მრავალრიცხოვანი; ბევრი.

а-жәпара არს. სისქე.

а-жәпахара ზმნ. გასქელება *ижәпахәйт* გასქელდა.

а-жәра ზმნ. სმა, დალევა *ижәүәйт*, *ижәйт* სვამს; შესვა, დალია.

а-жәра ზმნ. მოხარშვა *ижәүәйт*, *ижәйт* იხარშება, მოიხარშა.

а-жәрытә არს. ურდული, საკვალთი, საკეტი.

а-жәркәы არს. ნეხვი, ფუნა.

а-жәшәкә არს. ბეჭი.

а-жәцәеимаа არს. ქალამანი, ტყაპუჭი.

а-жәзы არს. დორბლი.

а-жәцара ზმნ. *йцәицеит* 1. გადაჭირება გადაუჭირა.

а-жәц, а-жәтыс არს. მერცხალი.

а-жәхя არს. მეწველი ძროხა, საწველი ფური.

а-жәхяча არს. ძროხის მწყემსი, მეძროხე.

жәцарә ზმნზ. ცხრა ადგილას.

а-жәыга არს. სახარშავი ჭურჭელი.

а-жәыларә ზმნ. იერიშის მიტანა, შეტევა, მივარდნა, ძგერება, მიწყდომა *дйжәлеит* იერიში მიიტანა შეუტია, მივარდა, ეძგერა, მიაწყდა.

а-жәынтх არს. ზუთხი.

жәынтәы რიცხვ. ცხრაჯერ.

а-жәырт არს. შამბი, შამბნარი, ჟალტამი.

а-жәырзы არს. ღვია.

жәыу: *фи сымамызт, жәыу сымамызт* უჭმელ-უსმელი ვიყავი.

а-жәышәкә არს. ბეჭი.

а-жәәа არს. 1. მხარი.

а-жәәа არს. 2. ნიჩაბი, ხოფი.

а-жәәан არს. ცა, ზეცა.

а-жәәахыр არს. მხარი.

а-жәәахыркәкә არს. მხარბეჭიანი, მხარბეჭიანიერი.

Р

а-р არს. ჯარი, ლაშქარი, სპა.

а-ра არს. კაკალი (ხე).

а-ра არს. 2. წყრთა ზომა; *рак* ერთი წყრთა; *ржә-рак* შვიდი წყრთა.

а-рааигуара ზმნ. დაახლოვება *йраагуәйт* დაახლოვა.

а-раара ზმნ. გაჩეხა *йрааит* გაჩეხა.

a-რაარა ზმნ. 2. თხოვება ირააიტ ათხოვა.

ა-რააყსარა ზმნ. დაღლა, ...დაქანცვა

დირააყსეიტ ...დაღალა, დაქანცა.

a-რახბარა ზმნ. ბეგვა, მიბეგვა დირახბეიტ

მიბეგვა.

a-რადგ არს. წყრთა დამუშტული თითებით.

ა-რახნი არს. ვერცხლი.

a-რახკი არს. ბედი, იღბალი.

ა-რახკიდა ზედს. უიღბლო, უბედო.

a-რახკიყაგა ზედს. ბედშავი, უბედური.

a-რახკა არს. მხვიარა.

რახენ ზმნ. დარა რახენის ისინი იყენენ.

რამჩხაჯა ზმნ. პირველად,

თავდაპირველად, უწინარეს ყოვლისა.

a-რაპარა ზმნ. 1. ტკეპნა, დატკეპნა, ბეკნა,

დაბეკნა ირაპეიტ, ირაპეიტ ტკეპნის,

დატკეპნა, ბეკნის, დაბეკნა.

a-რახჯერა ზმნ. დაბერება, მოხუცება დირახჯეიტ

დააბერა, მოახუცა.

a-რახა არს. თხილი.

a-რახატრა არს. თხილნარი კულტურული.

a-რახარა არს. თხილნარი ტყიური.

a-რახაც არს. ერთი ცალი თხილი თხილის

ცალი.

ა-რახარა არს. გვიმრიანი ადგილი; შდრ.

ატყარა.

a-რახტა არს. საფალარათო, სასაქმებელი.

a-რახტრა ფალარათება, მუცელში გახსნა

დარახტეიტ, დარახტეიტ აფალარათებს,

აფალარათა, მუცელში ხსნის, მუცელში

გახსნა.

a-რახტ არს. ზანგი, ნეგრი.

a-რახტა არს. წენვო.

a-რახტარა ზმნ. გამეჩხერება ირახტეიტ, ირახტეიტ

ამეჩხერებს, გაამეჩხრა.

a-რახშ არს. რაში, მერანი.

ა-რახ არს. თელა.

a-რახში არს. ურწყული, ნიგვზის ზეთი.

a-რახშიხ არს. (ბზიფ.) ურწყული, ნიგვზის

ზეთი. არახშიხ საზნალ ურწყულიანი

საწებელი.

ა-რახტარა ზმნ. მარგველა დრახტეიტ,

დრახტეიტ მარგლავს; მარგლა,

გამარგლა.

ა-რახტა რიცხვ. ბევრი, მრავალი.

a-რახტა არს. ნახშირი.

a-რახტა არს. საწური, ავრეზი.

ა-რახტარა ზმნ. 1. დროება, დაცლა ირაჟეიტ

ადროვა; დააცალა.

ა-რახტარა ზმნ. 2. წურვა, გაწურვა ირაჟეიტ

გაწურა.

a-რახტარა ზმნ. დამჯიღვა ირახტეიტ

დამჯიღა.

a-რახტ ზედს. მრ. არახტა რახტელი.

ა-რახტ არს. საქონელი, პირუტყვი.

a-რახტაჯარა არს. მეცხოველეობა.

a-რახტუ არს. ძაფი.

a-რახტე არს. ძაფი, მკედი.

a-რახტე არს. ძაფისა.

a-რახტა ზედს. რეჰანი.

a-რახტარა ზმნ. მალა აწევა ირახტეიტ მალა

წევს, მალა აწია.

a-რახტარა ზმნ. ლობობა, დალობობა ირახტეიტ

დალობობა.

ა-რახტარა ზმნ. დასველება ირახტეიტ

დასველა.

a-რბარა ზმნ. 1. ჩვენება, დანახვება ირბეიტ
აჩვენა; დანახვა.

a-რბარა ზმნ. 2. 1. შრომა, გამშრომა ირბეიტ
გააშრო.

a-რბეიარა ზმნ. გამდიდრება დირბეიეიტ
გაამდიდრა.

a-რბზარა ზმნ. ლოკვა, გალოკვა ირბზეიტ
გალოკვა.

ა-რბჟკრა ზმნ. გახელება, გალიზიანება
დირბჟკეიტ გაახელა, გაალიზიანა.

a-რბყტრა ზმნ. დანამცეცება, ფშვნა, დაფშვნა
ირბყტეიტ, ირბყტეიტ ანამცეცებს,
დაანამცეცა, ფშვნის, დაფშვნა.

ა-რგარა ზმნ. გაღმა, გაყვანა, გადაყვანა
დირიგეიტ წყალზე, ხიდზე
გაიყვანა,...გადაიყვანა.

a-რგაარა ზმნ. გაჯავრება, გაგულისება,
გაბრაზება დირგააეიტ გააჯავრა,
გააგულისა, გააბრაზა.

a-რგამტრა ზმნ. შეწუხება ირგამტეიტ,
ირგამტეიტ აწუხებს, შეაწუხა.

a-რგააკრა ზმნ. 1. შეწუხება დირგააკეიტ,
დირგააკეიტ აწუხებს, შეაწუხა.

ა-რგანზყრა ზმნ. მიაღერსება
დირგანზყეიტ, დირგანზყეიტ
ეაღერსება, მიაღერსა.

a-რგაყრყიარა ზმნ. გახარება დირგაყრყეიტ
გაახარა.

a-რგანყრა ზმნ. დაიმელება დირგანყეიტ,
დირგანყეიტ აიმელებს, დააიმედა.

a-რგნლარა ზმნ. 1. აყენებს დირგნლეიტ აყენა.

a-რგნლარა ზმნ. 2. აშენება ირგნლეიტ,
ირგნლეიტ აშენებს, ააშენა.

a-რგნლაფი არს. მშენებელი.

ა-რგალარა ზმნ. ქანაობა ირგალეიტ, ირგალეიტ
აქანავებს, აქანავა.

ა-რგეჯრა ზმნ. 1. ტრიალი, ბრუნვა
ირგეჯეუეიტ, ირგეჯეიტ ატრიალებს,
ატრიალა, აბრუნებს, აბრუნა.

a-რდარა ზმნ. დაცხრობა იარდრეიტ, იარდეიტ
აცხრობს, დააცხრო.

a-რდურა ზმნ. გადიდება ირდურეიტ გაადიდა.

a-რდურრა ზმნ. 1. ცნობა ირდურეიტ აცნობა.

ა-რტმაკ არს. აზგა.

ა-რტტრა ზმნ. დამკვიჭება იარტეიტ დამკვიჭდა.

a-რტშეარა ზმნ. დავიწროება ირტშეეიტ
დაავიწროვა.

a-რტინჩრა ზმნ. დამშვიდება დირტინჩეიტ
დაამშვიდა.

a-რტეარა ზმნ. დნობა, დადნობა ირტეეიტ
დაადნო.

a-რტეარა ზმნ. ავსება, გავსება, ავსება ირტეეიტ
გაავსო, აავსო.

a-რიარა ზმნ. დაწვენა დირიეიტ დააწვინა.

a-რიაშარა ზმნ. გამართვა, გასწორება
ირიაშეიტ გამართა, გაასწორა.

ა-რიეცეარა ზმნ. 1. გამწვანება ირიეცეეიტ
გაამწვანა.

a-რიირა ზმნ. შობა, დაბადება დырირეიტ შვა,
დაბდა.

ა-რიკეატეარა ზმნ. გაშავება ირიკეატეეიტ
გააშავა.

a-რკარარა ზმნ. მოქანცვა, დაქანცვა
დირკარეიტ, დირკარეიტ მოქანცა, დაქანცა.

a-რკრა ზმნ. 1. დაკეტა იაირკეიტ დაკეტა.

a-რკრა ზმნ. 2. მოკიდება, ანთება იაირკეიტ
მოკვიდა, აანთო.

a-რკრá ზმნ. 3. დაჭერინება, დაკავებინება
ირკყიit დააჭერინა, დააკავებინა.

a-რკრá ზმნ. 4. ჩატევა, დატევა იაირკყიit
ჩაატა, დაატა.

a-რკჿადარá ზმნ. მოშვება ირკჿადეit მოუშვა.

a-რკჿკჿარá ზმნ. დაწობა ირკჿკჿეit
დააწო.

a-რკჿáჿრა ზმნ. 1. შემოკლება, დამოკლება
ირკჿáჿრეit შეამოკლა, დაამოკლა.

a-კჿáტარა ზმნ. 1. ქრობა, ჩაქრობა, შრეტა,
დაშრეტა, დავსება ირკჿáტეit ჩააქრო,
დაშრიტა დაავსო.

a-რკჿáტარა ზმნ. გაბედნიერება დირკჿáტეit
გააბედნიერა.

á-რლასრა ზმნ. 1. დაჩქარება ირლასეit დააჩქარა.

á-რლაშყარა ზმნ. დაბნელება ირლაშყეit
დააბნელა.

á-რლაშარა ზმნ. განათება, გაშუქება,
გაბრწყინება ირლაშეit გაანათა,
გააშუქა, გააბრწყინა.

á-რლაშჿრა ზმნ. დაბრმავება დირლაშჿეit
დააბრმავეა.

á-რმანშჿალარა ზმნ. ხელის შეწყობა
დირმანშჿალეit ხელი შეუწყო.

á-რმარიარა ზმნ. 1. გაადვილება, გაიოლება
ირმარეit გაადვილა, გააიოლა.

á-რმაშყაჿკრა ზმნ. მოშინაურება, შეჩვევა,
ხელზე მიჩვევა ირმაშყაჿკეit,
ირმაშყაჿკეit აშინაურებს,
მოაშინაურა, იჩვევს, შეიჩვია, ხელზე
იჩვევს, ხელზე მიიჩვია.

a-რმáჿრა ზმნ. შემცირება ირმáჿრეit შეამცირა.

á-რმჿყყყჿკრა ზმნ. გაარჯლება,
გაღიზიანება, გამიზიანება

ირმჿყყყჿკეit,; ირმჿყყყჿკეit
ჿრილობისა აარჯლებს, გააარჯლა,
ამიზიანებს, გამიზიანა.

á-რნაარა ზმნ. გადახრა ირნაეit გადახარა.

a-რნყჿჿარა ზმნ. დირნყჿჿეit, დირნყჿჿეit
გასეირნება.

a-რóურა ზმნ. 1. დაგრძელება, წაგრძელება
ირóუეit დააგრძელა, წააგრძელა.

á-რჿჿრა ზმნ. სმევა, დალევინება იირჿჿეit
ასმევს, ასვა, დაალევინა.

á-რრა ზმნ. წყალზე გასვლა, წყალს გაღმა
გასვლა დირრეit წყალზე გავიდა, წყალს
გაღმა გავიდა.

á-რ რყმთა არს. შარავა.

á-რსარა ზმნ. მონელება იარსეit მონელა.

á-რსრა ზმნ. დარჿობა, დასობა იაირსეit
დაარჿო, დაასო.

a-რტáტარა ზმნ. დარბილება არტáტეit
დაარბილა.

á-რტლარა ზმნ. დარღვევა ირტლეit დაარღვია.

a-რტყტრá ზმნ. ჩიჩქნა, მოჩიჩქნვა ირტყტეit
ჩიჩქნა, მოჩიჩქნა.

a-რტჿარá ზმნ. დასმა დირტჿეit დასვა.

a-რჿá არს. ქერი.

a-რჿსაარა ზმნ. ლბობა, დალბობა ირჿსაეit
დაალბო.

á-რჿსაჿრა ზმნ. სესხება ირჿსაჿყეit ასესხა.

á-რჿსაჿჿრა ზმნ. ლტობა, დალტობა
ირჿსაჿჿეit დაალტო.

a-რჿსრá ზმნ. (ბზიფ.) ქრობა, ჩაქრობა, შრეტა,
დაშრეტა ირჿსრეit ჩააქრო, დაშრიტა.

a-რჿსყლარა ზმნ. სუქება, გასუქება
ირჿსყლეit გაასუქა.

არჿყყ არს. ჿაბუკი, ყმაწვილი.

a-რქშრა ზმნ. ყურებინება ირქშით აყურებინა.

a-რქშშარა ზმნ. გამოშრობა ირქშშით, ირქშშეით აშრობს, გამოაშრო.

á-რქშჰარა ზმნ. 1. გალამაზება დირქშჰოით, დირქშჰეით ალამაზებს, გაალამაზა.

a-რქშარა ზმნ. გათბობა ირქშოით, ირქშეით ათბობს, გაათბო.

á-რქშაშყარა ზმნ. 1. შერცხვენა დირქშაშყეით შერცხვენა.

á-რქურა ზმნ. ფიცის დადებინება დირქურით ფიცი დაადებინა, ფიცება აფიცა.

á-რქანწყარა ზმნ. განაზება, გააზიზება, გასათუთება დირქანწყით გაანაზა, გაააზიზა, გაასათუთა.

a-რქიარა ზმნ. გამართლება დირქიეით გაამართლა.

á-რქავ არს. ხაზი.

a-რქანყარა ზმნ. ფეხებისა ჩაჩხვა, გაჩაჩხვა ირქანყეით გაჩაჩხა.

á-რქყვარა ზმნ. ბანის თქმა ირქყვით ბანი სთქვა.

á-რქაწყშყარა ზმნ. გაწითლება ირქაწყშყეით, ირქაწყშყით აწითლებს, გააწითლა.

á-რქაყარა ზმნ. გაკეთებინება ირქაყეით გააკეთებინა.

a-რქანდარა ზმნ. სითხის, ჰაერის გათბობა ირქანდოით, ირქანდეით ათბობს, გაათბო.

a-რქათარა ზმნ. მოქნა ირქათეით მოქნა.

a-რქუდრა ზმნ. კრეჭა, გაკრეჭა ირქუდით გაკრეჭა.

a-რქადტყარა არს. ფაფარ შეკრეჭილი ერთი წლის კვიცი.

a-რქაყყარა ზმნ. ჰმუჭნა ირქაყყით დაჰმუჭნა.

a-რქანტაჰარა ზმნ. გაშიშვლება, გატიტვლება დირქანტაჰით გააშიშვლა, გაატიტვლა.

a-რქათყარა არს. კოლინჯი.

a-რქაყყარა ზმნ. გაბრტყელება ირქაყყით გააბრტყელა.

a-რქაყყარა ზმნ. ჰყელეცა, გაჰყელეცა ირქაყყით გაჰყელიცა.

რქა ზმნ. დაპობა ამყარა რქა დაპობილი შემა.

á-რქაშამხნაშყარა ზმნ. მუხლის მოდრეკინება, დაჩოქება, მუხლის მოყრევინება დირქაშამხნაშყეით მუხლი მოადრეკინა, დააჩოქა, მუხლი მოაყრევინა.

a-რქაშარა ზმნ. პობა, გაპობა ირქაშოით, ირქაშეით აპობს, გააპო.

a-რქაშარა ზმნ. მოკვლევიანება დირქაშით მოაკვლევიანა.

a-რქაშარა ზმნ. გამოთრობა, დათრობა ...დაირქაშით გამოათრო, დაათრო.

a-რქაშაშყარა ზმნ. ხდა, დახდა ირქაშაშყეით, ირქაშაშყეით ხდის, დახდა.

a-რქაშაშყარა ზმნ. ლესა, ამოლესა, გალესა ირქაშაშყეით, ირქაშაშყით ლესავს, ამოშლესა, ლესს, გალესა.

á-რქაშაშყარა ზმნ. შეჩვევა, მიჩვევა, დაჩვევა ირქაშაშყეით შეაჩვევა, მიაჩვევა დააჩვევა.

á-რქაშარა ზმნ. გრეხა, დაგრეხა ირქაშოით, ირქაშეით გრეხს, დაგრეხა.

a-რქაშარა ზმნ. გათენება ირქაშეით გაათენა.

á-რქაშაშყარა ზმნ. გათეთრება ირქაშაშყეით, ირქაშაშყეით ათეთრებს,

გაათეთრა.

á-რშრა არს. მუცლის ტიფი.

a-რშრá ზმნ. 1. ადუღება 1. ირшуéит, იршіт
ადუღებს, აადუღა; აзé იршуéит წყალს
ადუღებს.

a-რშრá ზმნ. 2. ყეფება ირшуéит, იршіт
აყეფებს, აყეფა.

á-რშაა არს. სივილი.

a-რშარá ზმნ. 1. შეშინება, დაშინება
диршáéит შეაშინა, დააშინა.

a-რშარá ზმნ. 2. გადახდევინება იირшáéит
გადახდევინა.

a-რშარá ზმნ. დაჩირქება, დამწიფება ირшáít
დააჩირქა; დაამწიფა.

a-რშაშარა ზმნ. ბერტყვა, დაბერტყვა
ირшáшáéит, ირшáшáéит ბერტყავს,
დაბერტყა.

á-რჩчара გაცინება ზმნ. дírччóит, дírччéит
აცინებს, გააცინა.

á-рчыхучыхура ზმნ. ხიჩინი, ღიტინი
дírчыхучыхуéит, дírчыхучыхуит
უხიჩინებს, უხიჩინა, უღიტინებს,
უღიტინა.

a-რეéира ზმნ. 1. გამოსწორება иреéиуéит,
ирééит ასწორებს, გამოსწორა.

a-რერá ზმნ. დაკეცვა иреит დაკეცა.

a-рехуарá ზმნ. ქება, შექება дирехуóит, дирé
хуéит აქებს, აქო.

á-реуаѣхыз არს. ქება, ქება-დიდება.

á-рцагуара ზმნ. დაბლაგვა, დაჩლუნგება
írцагуéит, írцагуит ბლაგვავს,
დაბლაგა, აჩლუნგებს, დააჩლუნგა.

a-рцарá ზმნ. გაცხელება ирцóит, ирцéит
აცხელებს, გააცხელა.

á-рщакра ზმნ. აჩქარება, დაჩქარება
írщакыит დააჩქარა.

á-рцэаакра ზმნ. ნამვა, დანამვა írцэаакыит
დანამა.

á-рцэага არს. დასაძინებელი.

a-рцэáжъара ზმნ. 1. ალაპარაკება
дирцэáжъéит აალაპარაკა.

á-рцэара ზმნ. 1. დაძინება дírцэéит დააძინა.

á-рцэара ზმნ. 2. ჩაქრობა, გაქრობა, დაშრეტა,
დავსება írцэéит ჩააქრო,
გააქრო, დაშრეტა; დავსო.

a-рцэарá ზმნ. აწოვებს იაირцэéит აწოვებინა.

á-рзара ზმნ. გამომჟღავნება, გამხელა írзéит
გამომჟღავნა, გაამხილა.

á-рзра ზმნ. დაკარგვა írзéит დაკარგა.

á-рзсара ზმნ. ცურვა дирзсéит აცურავა.

a-рзэарá ზმნ. წაღებინება, პირიდან საქმება,
რწყევინება, ამორწყევინება дарзэéит
წააღებინა, პირიდან ასაქმა,
ამორწყევინა.

á-рзээара ზმნ. გარეცხვინება იირзээéит
გაარეცხვინა.

a-рцáга არს. სასწავლო.

a-рцарá ზმნ. სწავლება, გაწვრთნა иирцóит,
иирцéит ასწავლის, ასწავლა, წვრთნის,
გაწვრთნა.

a-рцáрта არს. სასწავლებელი.

á-рцарра ზმნ. ლესვა, გალესვა írцаруéит,
írцарит ლესავს, გალესა.

a-рцáжарá ზმნ. გათხელება ирцáж-éит
გათხელა.

a-рцáдрá არს. მასწავლებლობა.

a-рцáды არს. მასწავლებელი.

ა-რტყსრა ზმნ. რყევა, დარყევა ირტყსუეიტ, ირტყსიტ არყევს, დაარყია.

ა-რტჿაა, არტჿაა ხჿა არს. წივილი ახუჩნ არტჿაა-ხჿა ახჿაჿარა დაფყუპ ბავშვი წივის.

ა-რტჿაა-სყრტჿაა არს. წივილ-კივილი არტჿაა სყრტჿაა-ხჿაინეილალტ წივილ-კივილი მორთეს ქალებმა, ბავშვებმა.

ა-რტჿეირა ზმნ. მოგრება ირტჿეიიტ მოგრიხა.

ა-რტჿ-მყრტჿყნ არს. წნილი, მჟავე.

ა-რტჿარა ზმნ. 2. მოქნა ირტჿაუეიტ, ირტჿჳიტ ქნის, მოქნა.

ა-რტჿყნ არს. წნილი; მჟავე.

ა-რტჿყნრა არს. სასუქი, პატივი, ნაკელი.

ა-რტჿყნრაჿაჿც არს. ჭიყეულა.

ა-რტჿყნრაჿა ზედს. ამატირებელი, ტირილის გამომწვევი რამ.

ა-რტჿყნრაჿარა ზმნ. ატირება დირტჿყნუეიტ ატირა, აატირა.

ა-რტჿარა ზმნ. დახდა ირტჿოიტ, ირტჿეიტ ხდის, დახდა.

ა-რტჿარა ზმნ. გაახალგაზრდავება დირტჿეიტ გაახალგაზრდავა.

ა-რტჿყნრა ზმნ. განახლება ირტჿყნციტ განახლა.

ა-რტჿყნრა ზმნ. გაღვიძება დირტჿყნჿეიტ გააღვიძა.

ა-რტჿარა ზმნ. დატკობა ირტჿააიტ დაატკობ.

ა-რტჿარა ზმნ. 1. წევინება დაირტჿეიტ აწევინა; აცჿკჿა აყარდყნ იასყრტჿეიტ ხარებს ურემი ვაწევინე.

ა-რტჿარა ზმნ. 1. გაცვითა, დახვეა ირტჿეიტ გაცვითა, დახია.

ა-რტჿარა ზმნ. 2. ხელის გაწვდენა ირტჿეიტ გაიწოდა, გაშვერა გაიშვირა.

ა-რტჿარა ზმნ. დაშორება ირტჿარეიტ დააშორა.

ა-რტჿარა ზმნ. ხელების, თითების ირტჿაჿეიტ გაფარჩხვა, გაპარტყყვა, გაფარჩხა, გაპარტყყა.

ა-რტჿარა ზმნ. 1. მომზადება, გამზადება, დამზადება ირტჿეიტ მოამზადა, გაამზადა, დაამზადა.

ა-რტჿარა ზმნ. 2. 1. მორთვა, მოკაზმვა ირტჿეიტ მორთო, მოკაზმა.

ა-რტჿარა ზმნ. 3. მომართვა, აწყობა ირტჿეიტ მომართა, ააწყო.

ა-რტჿყნყნრა არს. ქვაბის საკიდელი, ცანდი.

ა-რტჿარა ზმნ. მკა, მომკა ირტჿუეიტ, ირტჿყნ მკის, მომკა.

ა-რტჿარა ზმნ. დასაჭურისება ირტჿოიტ, ირტჿეიტ ასაჭურისებს, დაასაჭურისა.

ა-რტჿარა ზმნ. 1. ღუნვა, მოღუნვა, ზნექს, დრეკა, მოდრეკა ირტჿოიტ, ირტჿეიტ ღუნავს, მოღუნა, ზნექს, მოზნიქა, დრეკს, მოდრიკა.

ა-რტჿარა ზმნ. 2. მოსახვევი; ამჿაჿ არტჿარა გზის მოსახვევი.

ა-რტჿარა ზმნ. მღვრევა ირტჿარაშყნუეიტ, ირტჿარაშყნ აშღვრევს, ააშღვრია.

ა-რტჿარა ზმნ. დაპატარავება ირტჿყნუეიტ, ირტჿყნციტ აპატარავებს, დააპატარავა.

ა-რტჿარა ზმნ. 1. მოჭიმვა, მოჭერა ირტჿხიტ, ირტჿეიტ ჭიმავს, მოჭიმა, უჭერს, მოუჭირა.

ა-რტჿარა ზმნ. გაჯაგჯაგება ირტჿყნყნყნუეიტ, ირტჿყნყნყნციტ აჯაგჯაგებს, გააჯაგჯაგა.

ა-რტჿარა ზმნ. დამძიმება ირტჿანტოიტ, ირტჿანტეიტ აძიმებს, დააძიმა.

á-რხარხარა ზმნ. ჟღარუნი, აჟღარუნება
 írხარხარუეიტ, írხარხარიტ
 აჟღარუნებს.

a-რხრა ზმნ. ტკენა იირხიტ ატკინა.

á-რხშაშაშა ზმნ. გაცივება
 írხშაშაშაოიტ, írხშაშაშაეიტ აცივებს,
 გააცივს.

a-რцарá ზმნ. ძრახვა, დაძრახვა დირცბიტ,
 დირცბეიტ ძრახავს, დაძრახს.

a-რхарá ზმნ. დაფრთხობა ირხაუეიტ, ირხაიტ
 ფრთხობს, დაფრთხობს.

a-рхарá ზმნ. 2. შრომით, მუშაობით,
 ვაჭრობით და მისთ.: შეძენა, შოვნა,
 ირხაუეიტ, ირხაიტ ...იძენს, შოულობს;
 ...შეიძინა, იშოვს.

a-рхазарá ზმნ. თრევა ირხააზეიტ ათრია.

a-рхээрá ზმნ. თქმევიწინება იირხაეიტ
 ათქმევიწინა.

a-рхээрáx არს. ჯიგარი; ფილტვ-გულ-
 ღვიძლი.

a-рхэрá ზმნ. ძოვება ირხაუეიტ, ირხაეიტ
 აძოვებს, აძოვს.

a-рхэрá ზმნ. ძარცვა, გაძრცვა დირხაუეიტ,
 დირხაეიტ ძარცავს, გაძრცავს.

a-рхээрá ზმნ. 3. ძახვა, დაძახვა, მოძახვა
 ირხაუეიტ, ირხაეიტ ძახავს, დაძახს, ძახავს,
 მოძახს.

a-рхэдí არს. მძარცველი, ავაზაკი.

a-рýтá არს. მარწუხი, გაზი.

a-рýмз არს. (ბზიფ.) სკამლოგინი.

a-рýжьэтé ზმნ. სასმელი.

a-рýрхарá ზმნ. დაფრთხობა ირýрхაუეიტ,
 ირýрхაიტ აფრთხობს, დააფრთხობს.

a-рурá ზმნ. გაკეთებინება იირუეიტ

გაკეთებინა.

a-рýпкья არს. ირეჭი მახეა ერთგვარი
 арýпкья იაკýит მახეში გაება.

a-рýптá არს. რიკი, ტიზი, ჭურჭელთ
 საცობი ჩხირი.

a-рýпхра ზმნ. ასხმა, აცმა არýпхýეიტ აასხს
 ააცვს.

a-рýпхь, арýпхья არს. ხალა, ჭოკი გრძელი
 ჯოხი, რითაც ჩვეულებრივ ბერტყავენ
 კაკალს.

a-рýпчá არს. ფილტვი.

a-рýпчарахь ზმნზ. მარჯვნივ, მარჯვენა
 მხრით, მარჯვენა მხარეს.

a-рýщ არს. მარცვალი, კაკალი.

a-рýщкьяра ზმნ. წმენდა, გაწმენდა,
 გასუფთავება ირýщкýეიტ, ირýщкýეიტ
 წმენდს, გაწმენდა ასუფთავებს,
 გაასუფთავს.

a-рýщха ზედს. უბედური, საწყალი,
 საბრალო, საცოდავი.

a-рýщхара არს. საცოდაობა, უბედურება.

рýщхарýла ზმნზ. 1. საცოდავად.

a-рýщхатэра არს. გაუბედურება
 ირýщхაитэეიტ გააუბედურს.

a-рýщхашьяра ზმნ. შებრალება
 ირýщхаишьეიტ, ირýщхаишьეიტ
 იბრალებს, შეიბრალებს.

рýщхашьярáда ზმნზ. ულმობელად,
 უწყალოდ, უმოწყალოდ.

a-рýщхашьэтé ზედს. შესაბრალოსი,
 საბრალო, საცოდავი, საწყალი.

a-рýщхахухара ზმნ. გასაცოდავება
 дрýщхахухеიტ გასაცოდავს.

a-рýхьтшьэра ზედს. დარýхьтшит ციება.

a-რდა: არს. ашәыр-რда ჩირი, ხმელი ხილი.

a-რდара ზმნ. 1. ხმოზა, გახმოზა ирდәит, ирдәит ახმოზს, გაახმო.

á-რდაш არს. ნაკადული.

a-რდэжьра ზმნ. გაყვითლება ирдэжьит გაყვითლა.

a-რдрá ზმნ. დაწერინება ийрдеует, ийрдеит აწერინებს, დააწერინა.

á-რдра ზმნ. გაჭენება ирдеует, ирдеит აჭენებს, გააჭენა.

C

a-cá არს. ნაჭერი.

a-caát არს. საათი.

a-caát-бжа არს. ნახევარი საათი.

a-caátkapaды არს. მესაათე.

a-caán არს. საინი, თეფში.

a-caára არს. გობი.

a-cába არს. მტვერი.

a-cabáп არს. მადლი.

á-cabи არს. ბავშვი, ბალდი, ყმაწვილი.

a-cabráд, асабýрад არს. ნილაბი.

a-cáбша არს. შაბათი.

a-cagəréи არს. პატრუქი.

a-cadaкы ზედს. სამოწყალო, ნაწყალობევი.

á-cазан არს. ტრიალი მინდორი.

á-cакаса არს. საკაცე.

cáкун ზმნ. сара сқун მე ვიყავი.

a-cакумáл არს. საკმეველი.

a-cáл არს. სოლი.

á-cалам არს. 1. სალამი, მოკითხვა.

á-cалам-шы́көы არს. წერილი, ბარათი.

a-cалкым არს. ფინდიხი, მსხვილი საფანტი.

á-cамаркүл არს. სახუმარო, სასაცილო ამბავი.

a-cампáл არს. ჩახმახი.

a-cапýн არს. (ბზიფ.) асапáн საპონი.

a-cапýнтра არს. სასაპნე.

a-cапýнóшра ზმნ. საპნის ხარშვა, საპნის კეთება.

a-cár არს. მრ. მხ. асыс; асар рýмда ცის იკანკლედი, ირმის ნახტომი, ხარის ნავალი, დათვისფეხა.

сарá ნაცვ. მე.

a-sará ზმნ. 1. პარსვა, გაპარსვა исéит გაპარსა.

a-sará ზმნ. 2. ბურღულის, ღერღილის ხარშვა, მოხარშვა исéит მოიხარშა.

a-sarákьa არს. დოღბანდი, ჩალმა, ყაუხი.

a-saráncь, a-saráць არს. ფიტი, ფიჭა, ხვეზა თაფლისა.

a-sarýнa-xəша არს. კარაქი.

a-cárкьa არს. მინა.

a-sаркьáл არს. დიდი ზარი, სარეკელი асаркьáл иасы ზარს რეკენ.

á-cac არს. სტუმარი

a-cáca არს. პირი, ხახა პირუტყვთა.

a-cacaáирта არს. სასტუმრო.

a-cacгéáшə არს. საუბ. სტუმრის შემოსასვლელი ალაყაფის კარები.

á-cасра ზმნ. სტუმრობა, дсасуеит, дсасýт სტუმრობს.

á-cапýнць არს. სტუმრის მიერ დატოვებული კერძის ნაწილი.

асасхə კონკილა.

a-cáкy არს. პუდრი, დენდრა, ხრილი.

a-caḱəá არს. კუნძი.
a-cáṣ არს. ჯიქი.
a-caṣṅáḷ არს. საწებელი, წვენი.
a-caḱṭán არს. ტარსიკონი, სახტიანი, სნატი, მოქნილი ტყავი.
a-caḱṭanəyápa არს. თოქალთო.
a-caḱəréi არს. ჩული, ყაჯარი, ასალი, სამაგრავი.
a-cáḱḅa არს. სახე, პირი, პირისახე.
a-cáḱḅatḱhra ზმნ. სურათის გადაღება ისáḱḅa tíḱḅit სურათი გადაუღო.
a-cáḱḅatḱḅəy არს. მხატვარი.
a-cáḅán არს. საყენი.
a-caṭáḱ არს. სამფეხი; ზედადგარი.
a-céigudṭa არს. თოვლაობა.
a-céigəyṭṭara ზმნ. თოვლაობა აცí eiḱyṭṭoit, აცíeiḱyṭṭeit თოვლაობენ, ითოვლავენ.
coṭp ზმნ. მე ვარ.
a-coṭ არს. აივანი.
a-crá ზმნ. 1. ქსოვა, მოქსოვა ისუéit, ისḅit ქსოვს, მოქსოვა.
a-crá ზმნ. 2. ქროლა ისუéit, ისḅit ქრის, ქროდა; იქროლა.
á-cra ზმნ. ცემა ძísit სცემა.
a-crápa არს. თოვლის გუნდა.
á-cca ზედს. წვრილი.
a-cca-mýssa არს. წვრილმანი, ხურდა-მურდა.
á-ccaṣa ზედს. უწვრილესი.
a-ccaṣaxara ზმნ. ძალზე, ძალიან დაწვრილება ისcaṣaxéit ძალზე, ძალიან დაწვრილდა.

á-ccaḱara ზმნ. დაწვრილება ისcaḱéit დაწვრილდა.
á-ccir არს. 1. სეირი; áccir cymḅni! სეირს არ შევესწარი!
a-cṭáḷ არს. თოვლის ფიფქი, ფარტენა.
cḱḅa-cḱḅá! შორისდ. ესი! სი! ეცი!
a-cḱy არს. თოვლი.
a-cḱḅḱára არს. ზვავი.
a-cḱṭəḱə არს. ქარბუქი, ბუქი.
cymḱəei! ზმნ. მეთქი! usṭḱṭṭ, cymḱəei! გამეცალე-მეთქი!
a-cḱṅḱəra ზმნ. პატარა ჯამი.
a-cḱṛṣ არს. გამდნარი თოვლი.
a-cḱṛḱḅḱ არს. ხორხოშელა თოვლი.
a-cḱy არს. კრავი, ბატკანი.
a-cḱṭsa არს. თოვლყინული.
a-cḱṭsaḱəá არს. ბუქი, ქარბუქი.

T

a-tamá არს. ატამი.
a-tará ზმნ. ჩამჩვა, ამოჩამჩვა, ხაპვა, სითხის ამოღება იტéit ამოჩამჩა, ხაპა, სითხე ამოიღო.
a-tarán არს. ტარანი.
á-tarra ზმნ. მოქნილობა, ღვენთვა იტarruéit, იტarrít იღვენთება, მოიღვენთა.
a-táta ზედს. რბილი, თონთლო.
a-tátara არს. 1. რბილობი, რბილეული; რბილი ადგილი; რბილი ნაწილი.
a-tátaḱara ზმნ. დარბილება იტátaḱoit, იტátaḱeit რბილდება, დარბილდა.

а-ткѣац არს. ტკეჩი.

á-тлара ზმნ. გარღვევა იтлѣит გაირღვა.

á-тра ზმნ. გაფაღარათება дáтуеит, дaтѣит
აფაღარათებს, გააფაღარათა.

а-тсá არს. ტყვია, ბრვენი.

а-ттарá ზმნ. გაფხრეწა иттѣит გაიფხრიწა.

а-ты არს. ბუ, ბუკიოტი.

а-ты́кѣра ზმნ. მიბეგვა диты́кѣуеит მიბეგა.

а-ты́кѣ არს. ყუა, გნდე.

а-ты́ша არს. უფსკრული.

а-ты́шахѣара გათრევა иты́шаихѣеит: ала́
зшы́ыз иты́шаихѣеит ანდაზა ძალლი
ვინც მოკლა იმან გაათრიაო.

а-ты́хра აოშვა иты́хыит აოშა.

а-ты́дарѣар არს. ჭოტი.

Тә

а-тәáамаара ზმნ. აჯა-ბაჯად სიარული
дтәáамаауеит აჯა-ბაჯად დადის.

а-тәáмбара ზმნ. აბუჩად აგდება дaтәáи́бoм,
дaтәáи́мбeит აბუჩად იგდებს, აბუჩად
აიგდო.

а-тәáн არს. ნახარში, წვენი.

атѣара ზმნ. 1. ჯდომა дтѣаруп, дтѣáн ზის,
ოჯდა.

а-тѣарá ზმნ. ჯდომა дтѣeит დაჯდა.

а-тѣáртa არს. 1. დასაჯდომი ადგილი.

а-тѣрá არს. მონობა.

а-тѣы́ არს. მონა.

а-тѣы́ла არს. ქვეყანა.

а-тѣы́м ზედს. უცხო, გარეშე.

а-тѣы́мцара არს. უცხო ადგილი.

а-тѣы́нда არს. რქა.

а-тѣы́ндазатѣ არს. ცალრქა.

á-тѣаа არს. ჩახმახი.

а-тѣáсѣра ბუსკნაობა итѣáсѣуеит, итѣáсѣит
ბუსკნაობს, იბუსკნავა.

У

á-уа არს. ნათესავი.

а-уаá არს. მრ. (მხრ. ауаáн) ხალხი,
ადამიანები.

а-уаарá ზედს. ნათხოვარი, სანათხოვრო.

а-уаарá атара ზმნ. თხოვება, მინათხოვრება
ауаарá и́тѣит ათხოვა, მიანათხოვრა.

а-уааѣсѣра არს. ადამიანთა სული.

а-ýбжарз არს. ფერდი, საზარდული.

а-уáда არს. ოთახი.

á-уадаа, áуадааа ზედს. ძნელი.

а-уáз არს. ქადაგება.

а-уатáх არს. ოთახი.

а-уáтѣа არს. ბარძაყი.

á-уаешьара, áуаишьара არს. სახლიკაცობა.

уáкун ზმნ. уара уáкун შენ (მკ.) იყავი.

а-уáл არს. 1. ვალი.

уáлла ზმნზ. ნისიად.

а-уалагýр არს. ორაგული.

а-уалафахэы́ არს. ჯამაგირი.

уáлтaмыжь ზედს. ვალის არ შემრჩენელი.

уáлмшѣа ზედს. ვალის არ გადამხდელი.

а-уáлшѣаады ზედს. ვალის გადამხდელი.

а-уáлхѣаады ზედს. მევალე.

а-уалы́р არს. კასრი.

а-уалы́рқацара არს. მეკასრეობა.

a-уалы́рқатарта არს. სავასრო (სახელოსნო).

a-уалы́рқатаөы არს. მეკასრე.

a-уантá არს. უთო.

á-уантара ზმნ. დაუთოება дуантóит,
дуантéит აუთოებს, დააუთოვა.

a-уáпа არს. ნაბადი.

a-уапсцөы არს. პეშვი, მუჭა, ბლუჯი.

a-уапцá არს. ქეჩა, თექა.

уажə-аакы́нская ზმნზ. ახლახან, დიდი ხანი
არაა.

уажə-азы́ ზმნზ. ამჟამად.

уажəгы́ ზმნზ. ახლაც.

уажəнáтə ზმნზ. ამთავითვე, აქედანვე.

уажəтəй ზედს. ამდროინდელი, ახლანდელი,
აწინდელი.

уажəшьтá აწ, უკვე.

уажəшьтáрнахыс ზმნზ. ამიერიდან.

уажəы́ ზმნზ. ახლა; ამჟამად.

уажəы́раанза ზმნზ. აქამდე.

уəжə-уəжəы́ ზმნზ. ხშირ-ხშირად, ძლიერ
ხშირად, წამდაუწყუმ.

уəжəы́ңцəкы́а ზმნზ. ახლაც, ხელად.

á-уара არს. ნათესაობა.

уарá ნაცვ. შენ (მამაკაცი).

a-уарáш არს. ლუდი.

a-уáрба არს. არწივი, ორბი.

a-уáрбажə არს. ძერა.

a-уáргыала საქანელა.

a-уарды́н არს. ურემი.

a-уарды́нхы́а არს. მეურმე.

a-уартáл არს. ქცევა.

á-уарчан ზედს. გულარლო, ოჩანი.

á-уарчанра ზმნ. ოჩნობა иуарчáнуеит,
иуарчáнит ოჩნობს, იოჩნა, გულარდობა
გულარდობს.

a-уархáу არს. ნობი, ხალიჩა.

a-уасá არს. ცხვარი.

á-уаса-гуáрта არს. არვე, ფარა (ცხვრისა).

á-уасары́мға ზმნ. ირმის ნახტომი, ცის
იკანკლელი, ხარის ნავალი,
დათვისფეხა; შდრ. асары́мға.

a-уасáхы́ча არს. მეცხვარე.

a-уастá არს. ხურო.

a-уастара ზმნ. ოსტატობა дуастóит, дуастéит
ოსტატობს, იოსტატა.

уасеи-цмéи არს. ცხვარი და თხა.

a-уасиáт არს. ანდერძი.

a-уасцрá არს. ცხვრის ტყავი.

a-уасхы́р არს. სამირკველი.

a-уатáла არს. ჯირკვეალი.

уашьтáн ზმნზ. მერე, შემდეგ.

уашьтáнгы ზმნზ. მერეც, შემდეგაც.

уатцəу́ха ზმნზ. ხვალ ღამეს.

уатцəтəй ზედს. ხვალინდელი.

уáңкы́а ზმნზ. იქვე.

уатцəы́ ზმნზ. ხვალ.

уатцəы́нза ზმნზ. ხვალამდე.

уахá ზმნზ. ამაღამ.

уахатəй ზედს. ამაღამდელი.

á-уахара ზმნ. დანათესავება, დამოყვრება
дйуахеит დაუნათესავდა,
დაუმოყვრდა.

уахáрнахыс ზმნზ. ამ ღამიდან.

a-уахуáма არს. ტამარი.

a-уаххы́а არს. ვახშამი.

yaхьи-е́ный არს. დღე და ღამე.
yaхы́к ზმნზ. ერთ ღამეს.
yaцы́к ала ზმნზ. ერთს ღამეში, ერთი ღამის განმავლობაში.
yaхынгы́—ынгы́ ზმნზ. დღედაღამ.
yaхы́нла ზმნზ. ღამით, ღამღამობით.
yaхь ზმნზ. იქ; იქით.
a-yaхьáд არს. ჯოგი, რემა (ცხენისა).
yaхы́нтә ზმნზ. იქიდან.
a-yaца́ák არს. ბუხარი.
a-yaца́ákkaцады არს. მელუმელე.
кyaҳа ნაცვ. მეტი, სხვა.
a-yaә-áса ზედს. ტანდაბალი, ტანმომცრო, ჩია კაცი.
á-yaәбжара არს. შუა ხნის კაცობა.
a-yaәдý არს. დიდკაცი.
a-yaәдýра არს. დიდკაცობა.
yaә-йимбац ზედს. არნახული.
yaә-имаха́ц ზედს. გაუგონარი.
a-yaәкы́ ზედს. ხელმოჭერილი, ძუნწი, წუწურაქი, პურადმვირი.
a-yaәжы́фара არს. კაციჭამიობა.
a-yaәжы́фады არს. კაციჭამია.
á-yaәра́ არს. ადამიანობა.
á-yaәтәра ზმნ. კაცად ქცევა, კაცად გახდენა
 дуаәйтәит კაცად აქცია, კაცად გახადა.
a-yaәпсы́ არს. კაცი, ადამიანისშვილი.
a-yaәпсы́фа არს. კაციჭამია.
yaәпáс ზედს. ადამიანურად, კაცურად.
á-yaәхара ზმნ. კაცად გახდომა дуаәхәит კაცად გახდა.
a-yaәхжә́ ზედს. უკმეხი ადამიანი.

a-yaәы́ (მრ. аyaа́); ადამიანი, კაცი.
a-yaәы́тәы́са მრ. аyaа́тәы́са არს. საერთოდ ადამიანი, კაცი.
yaбáс ზედს. ისე.
yaбáскан ზმნზ. მაშინ.
yaбáскантәи ზედს. მაშინდელი, იმდროინდელი.
yaбáскантәкьа ზმნზ. მაშინვე, მაშინათვე.
yaбри-áкара ზედს. იმდენი, იმოდენი.
yaбри акны́тә ზმნზ. იმიტომ, იმის გამო.
yaбы́с ზედს. ისე.
yaбы́скантәкьа ზმნზ. მაშინვე, მაშინათვე.
yaбы́стәкьа ზმნზ. სწორედ ისე.
yaезгы́ ზმნზ. მაინც.
yaезгы́-yaезгы́ ზმნზ. 1. მაინცდამაინც.
a-ýтра არს. ბოსტანი.
a-yaтраты́х არს. ბოსტნეული.
a-yaтрака́цара არს. მებოსტნეობა.
a-ýтрака́цады არს. მებოსტენი.
yaна́шьтахь ზმნზ. მაზეგ.
yaнц! შორისდ. ხაზარდა! გადატ. დაიკარგე! გაეთრიე! შეაყოლე!
a-yaоды́ху არს. კასრის სალტე, გვერგვი.
a-yaорха́л არს. ნოხი, ხალიჩა.
yaо́уп ზმნ. შენ yaра́, yóуп, ya ypóуп მამაკაცი ხარ.
yaоцәзы́ ზმნზ. ხვალისათვის, სახვალიოდ.
yaоцәáшьтахь ზმნზ. ხვალზევით, ზეგ.
yaоцәáшьтахьтәи ზედს. ზეგინდელი.
yaоцә́ынжа ზმნზ. ხვალამდე.
yaоцә́áс ზმნზ. ადამიანურად.
á-yaуп ზმნ. ის ияра́ а́уп არაადამიანი.

a-ýжәра არს. ყამირო.
á-ура ზმნ. 1. მიღება, შოვნა ийуит მიიღო;
 იშოვა.
a-ýра ზედს. 1. ურა; aе-ýра ურა ცხენი.
a-ýра არს. 2. ურო.
a-ура́ არს. 1. მოსავალი, ჭირნახული.
a-ура́ არს. 2. ქმნა иуит ქმნა.
a-уратага́лара არს. მოსავლის ადების დრო.
урт ნაცვ. ისინი.
a-ýрт არს. ბუქი, ქარბუქი.
a-ýс არს. საქმე.
ус ზმნზ. ისე.
ус а́на́куха მამ, მამასადამე.
a-ýсбарта არს. დაწესებულება.
ýсгы ზმნზ. მაინც.
a-ýсдара არს. უსაქმურობა.
ус ზმნზ. ისე.
a-ýсзуды არს. მუშაკი.
усты́хә! ზმნ. ხმა ჩაიკვიდე! გაჩუმდი!
a-ýсура არს. მუშაობა; სამუშაო.
a-ýсура ზმნ. 2. მუშაობა аýс иуэит, аýс иуít
 მუშაობს, იმუშავა.
a-ýсуратә არს. სამუშაო.
a-ýсурта არს. სამუშაო ადგილი.
ус-ýс ზმნზ. თანდათან.
a-ýсутә ზმნზ. სამუშაო.
a-ýсуцәа მრ. მხ. аýсуды მუშები.
a-ýсуды არს. (მრ. аýсуцәа) მუშა.
a-ýсп̄ка არს. ბრძანებულება.
ускák ზმნზ. იმდენად.
ýскан ზმნზ. მაშინ; შდრ. убáскан.
ýскантәкья ზმნზ. მაშინაღვე, მაშინვე.

a-уу́ არს. ალიაქოთი, აურზაური.
a-ýура ზმნ. ძაღლის, მგლის ღმუილი,
 დაღმუილება иýуеит, иýуит ღმუის,
 დაიღმუილა.
a-ýуу არს. უღელი.
ýула უღლად; ზმნზ. წყვილად.
ýуу-ýуула ხარები, ხარ-კამეჩები,
 ჩურჩხელები... წყვილად,
 წყვილწყვილად, ორ-ორად, უღლად.
ушьтáн ზმნზ. მერე, შემდეგ.
ушьтáншәа ზმნზ. ცოტა ხნის შემდეგ.
á-ушьтра ზმნ. 1. გამგება дóуишьтит გაუშვა.
a-ýхә არს. უკანალი.
ухәан-схáн არს. ჭორი, მითქმა-მოთქმა.
ухәлá ზმნზ. უკანით.
ухә-шьтахькá ზმნზ. უკან.

П

á-п̄а არს. ბზე, პურის ჩალა.
a-п̄á არს. (მრ. ап̄ацәа) ვაჟი, ვაჟიშვილი, ძე.
a-п̄ааимбáр არს. წინასწარმეტყველი.
a-п̄áгья ზედს. ამაყი, ქედმაღალი, ყოყოჩა.
a-п̄áгьяра არს. ამაყობა, ყოყლოჩინობა,
 ყოყოჩობა, ამპარტავნობა.
a-п̄áгьяхара ზმნ. გაამაყება, გაამპარტავნება,
 გაყოყოჩება дп̄áгьяхейт გაამაყდა,
 გაამპარტავნდა, გაყოყოჩდა.
a-п̄áзатә არს. დედისერთა ვაჟი.
a-п̄áтхь (ბზიფ.) ყანწი. შდრ. ап̄ахья.
a-п̄áкәа არს. ობი.
a-п̄áкәахара ზმნ. დაობება ип̄áкәахейт
 დაობდა.

ა-ჟაკხალ არს. ბადეკონი.

ჟალა-ჟალა ზმნზ. ბარდნა ფანტელ-ფანტელ

асн ჟალა-ჟალა ჯაа иауэт ბარდნის.

ა-ჟან არს. ფონი.

ა-ჟარა ზმნ. წვნა, დაწვნა იჟოიტ, იჟენტ წვნავს, დაწნა.

ა-ჟარა ზმნ. ხტომა, ხტუნვა ძნჟეიტ იხტუნავა, იხტუნა.

ა-ჟარა არს. ფული.

ა-ჟარადარა არს. უფულობა.

ა-ჟარატრა არს. საფულე.

ა-ჟარდა არს. ფარდა.

ა-ჟარტა არს. 1. მომყოლი, ბუდე.

ა-ჟარტა არს. 2. ქვირითი.

ა-ჟარტხალეირა ზმნ. ფართხალი დჟარტხალეიუენტ, დჟარხალეიტ ფართხალეებს, იფართხალა.

ა-ჟარჟალყ არს. პეპელა.

ჟაა ზმნზ. უწინ; წინათ.

ა-ჟაა ზედს. ადრეული, ნაადრევი.

ჟაათაი ზედს. წინანდელი, უწინდელი.

ა-ჟაა ზმნ. გასწრება, გადასწრება დიაჟისიტ გაუსწრო, გადაუსწრო.

ა-ჟაა არს. გერი (ვაჟი).

ა-ჟაკჟაკჟრა ზმნ. იჟაკჟაკჟუენტ, იჟაკჟაკჟიტ ფორთხვა ფორთხავს, იფორთხა, ფორთხიალი ფორთხიალეებს, იფორთხიალა.

ა-ჟაა არს. ფაშა.

ა-ჟაა არს. ფესვი, ძირი.

ა-ჟაა არს. მხეცთ წინამძღოლი.

ა-ჟაა არს. ღვიძლი შვილი (ვაჟი).

ა-ჟაა არს. ულვაში.

ა-ჟაა ზმნ. პირის გაპარსვა იჟააა ისეიტ პირი გაიპარსა.

ჟააგუმჟაა ზედს. თხაწვერა.

ა-ჟაა არს. სადალაქო, საპარიკმახერო.

ა-ჟაა არს. დალაქი, პარიკმახერი.

ჟააკჟალა ზედს. თხაწვერა.

ა-ჟაა ზედს. მოქსოვილი.

აჟაა ზედს. მაღალი, ციცაბო ნაპირი.

ა-ჟაა არს. რკინის ბორკილი.

ა-ჟეიჟა არს. შვილიშვილი (ვაჟი ვაჟიშვილისა) შდრ. ამრთა.

ა-ჟეიჟა არს. შვილიშვილი (ქალი ვაჟიშვილისა).

ა-ჟელუან არს. ფალავანი, მოჭიდავე.

ა-ჟენწყერ არს. სარკმელი, ფანჯარა.

ა-ჟენჟ არს. ბედი, ბედისწერა, სვე.

ა-ჟეხამბარ არს. წინასწარმეტყველი.

ა-ჟეა არს. ღრუბელი.

ა-ჟეა არს. ცხვრის პირველი გაპარსვის მატყლი.

ჟია ზმნზ. პირდაპირ, მიუხვევ- მოუხვეველად; ჟია უაა პირდაპირ წადი.

ა-ჟლაკ ზმნზ. მჟადის, ხაჟაპურის გამოსაცხობი ქვის კეცი.

ა-ჟეარა ზმნ. 1. ხევა, გახევა იჟეაეიტ გაიხა, ფხრეწა, გაფხრეწა გაიფხრიწა.

ა-ჟეარა ზმნ. იჟეაეიტ ხევა, დახევა.

ა-ჟრა არს. აფრა, იალქანი.

ა-ჟა არს. 1. შუბი, ლახვარი.

ა-ჟა არს. 2. სოჭი.

ა-ჟა არს. ფასი; изаჟცóუзи? ფასი რაა? აჟუ

აქსა რამდენი ღირს?

ა-ქსაა არს. ფრინველი.

ა-ქსა-ააგარა ზმნ. მოსულიერება იქსაიტ
ააიგეიტ მოსულიერა.

ა-ქსაარა ზმნ. ლობა, დალობა იქსააიტ
დალბა.

ა-ქსააბტა არს. ფრინველი.

ა-ქსააბტააჟარა არს. მეფრინველეობა.

ა-ქსაბარა არს. ბუნება.

ა-ქსადგყლ არს. სამშობლო.

ა-ქსატა არს. სასუფეველი.

ქსატაბზია არს. ცხონებული; განსვენებული;
შდრ. ქსატაშკააკა.

ა-ქსატატა არს. მკვდრის სახელზე საკლავი.

ქსატაშკუაკუა არს. ცხონებული,
განსვენებული; შდრ. ქსატაბზია.

ა-ქსარდ არს. ღუქარდი.

ა-ქსაცა არს. წვრილფეხა საქონელი.

ა-ქსაქა არს. მადლი; ქსაქაოუ მადლია.

ა-ქსაკარა ზმნ. დანიაება, განიაება
იქსაკაბიტ, იქსაკაბეიტ ანიაებს,
დაანიავა, ანიაებს, გაანიავა.

ა-ქსა-ქლა არს. სოჭი.

ა-ქსაქარა ზმნ. ღირებულება არი ზყკა
მაატ იაქსაქონიტ ეს ათასი მანეთი
ელირება.

ა-ქსაქა არს. საცვლები, საცვალი.

ა-ქსაქაქარა სიცოცხლის შეწირვა
იქსაქაქაქაიტ, იქსაქაქაქაიტეიტ
სიცოცხლეს სწირავს, სიცოცხლე
შესწირა.

ა-ქსაქრა ზმნ. 1. გამოცვლა იქსაქაქაიტ
გამოცვალა.

ა-ქსაქარა ზმნ. 2. სესხება იქსაქაქაიტ ისესხა.

ა-ქსაქარტა არს. სასესხებელი აქარა
აქსაქარტა სმრუიტ ფული სასესხებლად
ვერ ვიშოვე.

ა-ქსაქა ზედს. მოლაღატე, მუხთალი,
მუხანათი.

ა-ქსაქარა ზმნ. ლტობა, დალტობა
იქსაქაბეიტ დალტა.

ა-ქსაქაგარა სულის მოთქმა იქსა
ბეიტეიტ სული მოითქვა.

ა-ქსტა არს. ტყვია, ბრპენი.

ა-ქსტა არს. ხეობა.

ა-ქსტაჯარა ზმნ. სიცოცხლე, ცხოვრება.

ა-ქსტალარა ზმნ. მოსულიერება იქსა ტალეიტ
მოსულიერდა.

ა-ქსტაქარა ზმნ. სულის ჩადგმა იქსა
ტაბეიტ სული ჩაუდგა.

ა-ქსტაქა არს. ღრუბელი.

ა-ქსტყრ არს. ჯარი, ლაშქარი; არ, აქსტყრ
ლაშქარი.

ა-ქსტაქა არს. ნეზვი, დედალი არჩვი.

ა-ქსტა არს. წავი.

ა-ქსტყრ: ქვიშა აქსტყრ კუაზ.

ა-ქსტყრ არს. ქვიშრობი, ქვიშიანი
ადგილი.

ა-ქსტყრ არს. ტირიფი.

აქსტა არს. აფხაზეთი

აქსტა არს. აფხაზი

ა-ქსტა ზმნ. სიკვდილი, კვდომა,
გარდაცვალება დყსიტ მოკვდა.

ა-ქსტა ზმნ. 2. (ბზიფ.) ქრობა, გაქრობა,
შრეტა, დაშრეტა, დავსება იქსაქა გაქრა,
დაიშრეტა, დაივსო.

ა-წყრავინ ზმნზ. სასიკვდილოდ.

წყრა-ენინჟა ზმნზ. სამარის კარამდე, კუბოს ფიცრამდე.

ა-წყსარა ზმნ. გვა, დაგვა იწყსოიტ, იწყსეიტ გვის, დაგავა.

ა-წყსადი არს. დამგველი.

ა-წყსთან არს. ცხოველი.

ა-წყსკინ არს. საჭე.

ა-წყსშარა ზმნ. დასვენება.

[ა-წყსი აცარა] ზმნ. სულწასულობა, სულის წასვლა იწყსი აციტ, იწყსი აცეიტ სული მისდის, სული წაუვიდა.

ა-წყსააჩა არს. სიკვდილის ღვთაება.

ა-წყსჯარა ზმნ. სულის განაზვა იწყსი იჯიტ, იწყსი იჯეიტ სულს ნაზავს, სული განაზა.

ა-წყსაჟსრა (ნ.) უდანოდ, უიარალოდ მოკვდომა, ჩაღრმობა იწყსაჟსრეიტ უდანოდ, უიარალოდ მოკვდა, ჩაღრმო.

ა-წყსაჟს-ჯხინ არს. უდანოდ, უიარალოდ ჩაღრმობილის ხორცი.

ა-წყსაჟსინ არს. უდანოდ, უიარალოდ, – სისხლგამოუშვებლად, – მკვდარი ჩამღრმვალი საქონელი, ფრინველი.

ა-წყსხუ არს. იხ. აჟსხურა.

ა-წყსხურა არს. ქელები.

ა-წყსხა არს. აფხაზეთის მთავარი, მფლობელი.

ა-წყსხაისტრა არს. სირსველი.

ა-წყსინ არს. 1. სული.

ა-წყსინ არს. (მრ. აჟსაა) 2. მკვდარი, მიცვალებული.

ჟსყი ზმნზ. კინაღამ ჟსყი იგხეიტ დკაჟარე კინაღამ დაეცა.

ა-ჟსყლა ზედს. მსუქანი, ქონიანი.

ა-ჟსყლაჟარა ზმნ. გასუქება იჟსყლაჟეიტ გასუქდა.

ა-ჟსყლყშაჟარა ზმნ. გულის შეწუხება, გულისწუხილი, გულის წასვლა იჟსყი ილყშაჟეიტ გული შეწუხდა, გული წაუვიდა.

ა-ჟსყმა არს. მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაცმელი, სამოსი.

ა-ჟსყმათა არს. მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაცმელი, სამოსი.

ა-ჟსყმრა არს. მზე ჩასვლისას, ჩამავალი მზე მკვდარი მზე.

ჟსყმშა ზედს. მოუსვენარი, დაუდეგარი.

ა-ჟსყინგყრე არს. გრდემლი.

ა-ჟსყინკუა ზედს. კელა.

ა-ჟსყინჟყრ-კხაჟ ზედს. დღემოკლე, უხანო.

ა-ჟსყინჟყრე არს. დღეგრძელობა, ხანგრძლივობა; აჟსყინჟყრე უბააიტ! იღღეგრძელე!

ა-ჟსყინჟრა ზმნ. დაკრძალვა, დასაფლავება; დაკრძალვა, აჟსყინჟრა ანინკუ? დასაფლავება როდისაა?

ა-ჟსყინჟყრე არს. სასაფლაო.

ა-ჟსყინჟყრე არს. მრ. აჟსყინჟყრე მესაფლავე.

ა-ჟსყინჟრა არს. 1. გარდაცვალების, სიკვდილის ადგილი; იჟსყინჟრა უაან იჯინჟრამ სად მოკვდა არავინ იცის.

ა-ჟსყინჟყრე ზედს. მომაკვდავი.

ა-ჟსყინჟყრე ზედს. წმინდა სული, წმინდა სულიერი; აჟსყინჟყრე იხრუჟ წმინდა სულის პატრონია, კეთილშობილი კაცია.

ა-წყწყა ზედს. ხარბი, გაუმადლარი.

ა-წყწყარა არს. გაუმადლობა, მსუნაგობა, სიხარბე.

ა-წყყ არს. თევზი.

წყყა არს. ციდა.

ა-წყყკრა ზმნ. თევზის ჭერა, თევზაობა აწყყ იყუეიტ, აწყყ იყუეიტ თევზს იჭერს, თევზი დაიჭირა, თევზაობს, ითევზავა.

ა-წყყკო არს. მეთევზე; მებაღური აკატალა, თევზის მონადირე.

წყყა არს. საშველი.

ა-წყტარა ზმნ. კერძილობა, დაკერძილება იაწყტაუეიტ, იაწყტაეიტ კერძილობს, დაკერძილდა.

ა-წყტ არს. ფუთი.

წყტ-წყტლა ზმნზ. ფუთობით.

ა-წყკარა არს. 1. წესი.

ა-წყკარა ზმნ. 1. ჭრა, დაჭრა იწყყიკოიტ, იწყყიკეიტ ჭრის, დაჭრა, გაჭრა.

წყყალა ზმნზ. ნელა.

ა-წყყარა ზმნ. კურთხევა იწყყბიტ, იწყყეიტ აკურთხებს, აკურთხა.

ა-წყყაშ არს. (ბზიფ.), აწყყაშა ხუთშაბათი.

წყყბა რიცხ. ოთხი (არაადამიანი).

წყყბა-წყყბა რიცხვ. ოთხ-ოთხი (ბ.).

წყყბა-წყყბალა ზმნზ. ოთხ-ოთხად (ბ.).

წყყბაკა რიცხვ. ოთხიოდე (ბ.).

ა-წყყგარა ზმნ. შემოღება იაწყყყიგეიტ შემოიღო.

ა-წყყრა არს. სატკბური, საყმაწვილო.

ა-წყყრაჟაშა ზმნ. ასისთავა.

აწყყარა ზმნ. გაქერავება, გაქარცება დაწყყეიტ გაქერავდა, გაქარცდა.

წყყნაწყყა ზმნ. ოთხით სიარული ცწყყნაწყყა აწყყყარა.

წყყნტა რიცხვ. ოთხჯერ.

წყყნდაჟა რიცხვ. ოთხმოცი (ბ.).

წყყნდაჟაა რიცხვ. ოთხმოცი (ადამ.).

წყყნდაჟაეი **ჟააბა** რიცხვ. ოთხმოცდაათი (ბ.).

წყყნდაჟაეი **ჟააბი** რიცხვ. ოთხმოცდაათი (ადამ.).

ა-წყყრჩა არს. სარქვანი; მთლიანი ხისაგან გამოთლილი ცილინდრისებური ჭურჭელი.

წყყშა რიცხვ. ოთხასი (ბ.).

წყყშაა რიცხვ. ოთხასი (ადამ.).

წყყშარა ზმნზ. ოთხ ადგილას.

წყყა რიცხვ. ოთხი (ადამ.).

წყყაიკ რიცხვ. ოთხი (ადამ.); ცყყაიკ ახაა ოთხი მამაკაცი.

წყყაიკა რიცხვ. ოთხიოდე (ადამ.).

წყყა-წყყა ოთხ-ოთხი, ოთხ-ოთხად (ადამ.).

ა-წყა არს. იბ. აწყყყეი, აწყყყეი.

ა-წყა არს. ქარი.

ა-წყაარა ზმნ. ძეგნა დწყყააყეიტ, დწყყააეიტ ეძებს, ეძება.

ა-წყაარა ზმნ. 2. მოძებნა 1. იწყყააეიტ მოძებნა.

ა-წყააა მრ. აწყყაააა მძებნელი.

ა-წყაანდა არს. მარაო.

ა-წყაარაა არს. ქარის სივილი.

ა-წყაატლაყა არს. გრიგალი, ქარიშხალი.

á-ყшаза არს. ჭყინტი სიმინდი.

a-ყშáxь არს. ცივი ქარი.

a-ყшахьарсра არს. გასეირნება.

a-ყштйы არს. ფერი; შდრ. дпштəы́, апшшьəы́.

á-ყшлапкьа არს. სიმინდის ტარო, კოტა; იხ. аьщыкəреи-лапкьа.

a-ყშრá ზმნ. 1. 1. ცქერა, მზერა, ყურება დпшүэит, дпшит იცქირება, იცქირა, იმზირება, იმზირა, იყურება, იყურა.

a-ყშრá არს. 2. 1. შესახედაობა, გარეგნობა, იერი; ипшрá мзйоуп სადი, კარგი შესახედაობა, გარეგნობა, იერი აქვს; კარგი შესახედაობისაა.

a-ყშრá ზმნ. 3. გადარჩევა, დარჩევა ипшүэит, ипшй́т არჩევს, გადაარჩია, არჩევს, დაარჩია.

a-ყშრá ზმნ. 4. მკითხაობა, მარჩიელობა дапшүэит, дапшй́т მკითხაობს, იმკითხავა, მარჩიელობს, იმარჩიელა.

a-ყштəы́ არს. ფერი.

á-ყшгунтə არს. ნაქუჩი.

a-ყшшарá ზმნ. გამოშრობა ипшшóит, ипшшэ́ит შრება, გამოშრა.

a-ყшзá არს. თრია, თრითინა, ციყვი.

á-ყшза ზედს. ლამაზი, ტურფა.

ყшзáла დალოცვის ფორმულა ყшзáла иурхааит! მშვიდობაში! ბედნიერებაში!

á-ყшзара არს. სილამაზე, სიტურფე, სიმშვენიერე.

á-ყшзаза ზედს. ულამაზესი.

á-ყшыртa არს. სიმინდის ყანა.

a-ყшшьца არს. ლაფათინი, სავარცხელი

საფეიქრო.

a-ყшшьхура ზმნ. ზვერვა, დაზვერვა дыпшшьхуэит, дыпшшьхуит ზვერავს, დაზვერა.

a-ყшшьхуады არს. მზვერავი.

a-ყшщы არს. მკითხავი, მარჩიელი.

á-ყшəма არს. მასპინძელი; პატრონი (მხოლოდ; ოჯახის უფროსის მიმართ).

á-ყшəмара ზმნ. მასპინძლობა.

a-ყшшьəымара ზმნ. სტუმრად.

a-ყшчáтла არს. სიმინდის საცხეველი ოთხფეხზე დაყენებული ძარა.

á-ყшчарах ზმნ. მწყემსების, მონადირეთა უფროსი; შდრ. апшатá.

a-ყшчыкə არს. მარცვლეულის საწყავი ხისა.

a-ყшერá ზმნ. ტეხა, გატეხა ипшй́иеит გატეხა.

a-ყшერá ზმნ. 2. ტყდომა ипшкй́т ტყდება, გატყდა.

a-ყшехá არს. ნატეხი, ნამსხვრევი.

a-ყшцарá ზმნ. დაწესება.

a-ყшцы (ბზიფ.); შდრ. апшатá.

a-ყштəара ზმნ. გაწყვეტა ипшй́итəэит გაწყვეტა.

a-ყштəарá ზმნ. 2. გაწყდომა ипштəéит გაწყდა; ашаха пштəéит თოკი გაწყდა.

a-ყштəахá არს. 1. ნაგლეჯი, ნაწყვეტი.

a-ყшчачáр არს. ქოჩორი.

á-ყшха ზედს. თბილი.

á-ყшхамшьа ზედს. უსირხვილო, ურცხვი.

a-ყшхáра არს. სითბო.

a-ყшхарá ზმნ. 1. 1. თბობა, გათბობა ипшхóит, ипшх́эит თბება, გათბა.

a-ყшхáрахарa ზმნ. დათბობა ипшхараэит

დათბა.

а-пѣхърра არს. სითბო.

а-пѣхъррахара ზმნ. დათბობა **ипѣхъррахеит** დათბა.

а-пѣхастá არს. ზიანი.

а-пѣхастатәрá ზმნ. წახდენა, გაფუჭება **ипѣхастáитәит** წაახდინა, გააფუჭა.

а-пѣхастахара ზმნ. გაფუჭება, წახდენა, დაზიანება **ипѣхастахәит** გაფუჭდა, წახდა, დაზიანდა.

á-пѣхашьара ზმნ. 1. რცხვენა, შერცხვენა **дпѣхашьóит, дпѣхашьәит** რცხვენია, შერცხვა.

а-пѣхашьáрапу არს. სიძის მიერ თავისი მშობლების და ნათესავების გამასპინძლება და დასაჩუქრება.

а-пѣхашрахьашьá, апѣхашьарахешьá არს. იხ. **апѣхашьехьá**.

а-пѣхашьехьá არს. მოძვ. მამამთილის საჩუქარი რძალს მასთან პირველად გამოლაპარაკების გამო.

áпѣхашьады ზედს. მორცხვი, მორიდებული, მოკრძალებული.

а-пѣхастарá ზმნ. უკუქცევა, გაქცევა, გაძევება, გარეკვა, გაგდება **ипѣхáищеит** უკუაქცია, გააქცია, გააძევა, გარეკა, გააგდო.

á-пѣхт, áпѣхты ზედს. მღიერიანი, ქეციანი, მუნნიანი.

а-пѣхтра არს. ქეცი, მუნი, მღიერი.

а-пѣхтрá ზმნ. გაქეციანება, გამუნნიანება **дпѣхтит** გაქეციანდა, გამუნნიანდა.

а-пѣхнýга არს. მუშტის ოდენა მომრგვალო ქვა, რომლითაც სპეციალური დანიშნულების ბრტყელ ქვაზე **ахáкьа-**

ზე ნაყავენ მარილს, წიწაკას, ნიგოზს და სხვა.

á-пѣхныдлара ზმნ. ვინმესთან სირბილში შეჯიბრება, გაჯიბრება, ვინმესთან ერთად გასწრებაზე გარბენა, გაქცევა **диáпѣхныдлеит** სირბილში გაეჯიბრა, ვილაცასთან ერთად გასწრებაზე გაიქცა.

а-пѣхзáша არს. შრომაში გამონადენი ოფლი.

пѣхзáшала ზმნზ. ოფლით.

а-пѣхзýн არს. ოფლი.

á-пѣхын არს. ზაფხული.

á-пѣхынра არს. ზაფხული.

á-пѣхынрахара ზმნ. ზაფხულის დადგომა **ипѣхынрахәит** ზაფხული დადგა.

а-пѣхýнз არს. სიზმარი.

пѣхýнзрыла ზმნზ. სიზმარში; სიზმარში ნახა.

а-пѣхýнзбара ზმნ. დასიზმრება **апѣхýнз ибәит** დაესიზმრა.

а-пѣхьáра ზმნ. კითხვა, წაკითხვა **дáпѣхьóит, дáпѣхьәит** კითხულობს, წაკითხა.

а-пѣхьарá ზმნ. ღამის გათევა **дпѣхәит** ღამე გაათია.

á-пѣхьарта არს. სამკითხველო; **áпѣхьарта азáла** სამკითხველო ზალა.

а-пѣхьáрта არს. ღამის სათევი ადგილი.

а-пѣхьáршәра ზმნ. შეკეცვა, აკეცვა **ипѣхьáиршәит** შეკეცა, აკეცა.

а-пѣхьарцá არს. ჭიანურის მსგავსი ორსიმიანი საკრავი (სიმები ძუისა).

á-пѣхьарылара ფრინველის დაჯდომა ღამის გასათევად, დაბუდება **ипѣхьарýлеит** დაბუდდა.

а-пѣхьарýларта არს. ფრინველის ღამის გასათევი დასაჯდომი ადგილი,

ფრინველთ საბუდარი.

пхьаká! ზმნ. წინ! **пхьаká!** გასწიეთ წინ!

á-пхьазара ზმნ. 1. თვლა, დათვლა
и́пхьиазэ́ит, и́пхьиазэ́ит თვლის,
დათვალა.

á-пхьазара ზმნ. 2. მიჩნევა, ჩათვლა
и́пхьазэ́ит, и́пхьазэ́ит მიაჩნია, მიიჩნია,
თვლის, ჩათვალა.

а-пхьынзaráх არს. ფაშვი.

а-пхá არს. (მრ. áпхaцáа) ასული,
ქალიშვილი.

а-пхáзaтә არს. დედისერთა ქალიშვილი.

а-пхáл არს. კოკა.

а-пхалпá არს. შვილიშვილი (ვაჟი ქალი
შვილის მხრივ).

а-пхалпá არს. შვილიშვილი (ქალი ქალი
შვილის მხრივ).

а-пхaпá არს. გერი (ქალი).

а-пхáзара არს. ღვიძლი ქალიშვილი.

á-пхә არს. ჩალა.

á-пхәаkуа არს. ჩალის ზვინი.

а-пхәýзба არს. ქალიშვილი, გასათხოვარი
ქალი.

а-пхәýс არს. ქალი, დედაკაცი, დიაცი.

а-пхәýсаагара ზმნ. დაქორწინება, ცოლის
შერთვა, ცოლისს თხოვა **пхәýс**
დააიგეიტ დაქორწინდა, ცოლი შეერთო,
ცოლი ითხოვა.

а-пхәýс азхәарá ზმნ. ცოლის შერთვა,
დაქორწინება, ქალის გარიგება **пхәýс**
დიზიხეიტ ცოლი შეერთო, დააქორწინა,
ქალი გაურიგა.

пхәýспас ზმნზ. დიაცურად ქალურად.

а-пхәýсхәара **пхәýс** დიხაéит ცოლის თხოვა,
შერთვა ცოლი შეერთო.

а-пхýза არს. ბელადი.

а-пхýзара ზმნ. წინამძღოლობა დიპхýзэит
უწინამძღოლა.

а-пхýзаа არს. ბელადი; მძრ. აпхýза.

пхýтк რიცხვ. ცოტა, ცოტაოდენი.

пхýтраамтáк ზმნზ. ცოტა ხანს.

пхýтрак ზმნზ. ცოტა ხანს; **пхýтрак** уаапхýш!
ცოტა ხანს მოიცადე!

а-пхýткýр არს. კვირტი, კოკორი.

пхýт-чýтк რიცხვ. ცოტა რამ.

пхýтáк ზედს. ცოტანი.

а-пхýлара ზმნ. შეხვედრა, შემოხვდომა,
შეყრა დიпхýлеит შეხვდა, შემოხვდა,
შეეყრა, შემოეყრა.

а-пхýлгыды არს. მენჯი, პოჭოჭივი.

а-пхýматә არს. ბარკლის წინა ნაწილი.

а-пхýнта არს. ცხვირი.

а-пхýнтапáссара ზმნ. ცხვირის მოხოცვა
и́пхýнта и́пáссэит ცხვირი მოიხოცა.

а-пхýнтакý არს. წვინტლი, ჟღვინტი.

а-пхýнтеихачра არს. სურდო.

а-пхýнжәара არს. უპირატესობა.

а-пхýრაқнахара ზმნ. წინ ჩამოფარება
и́апхýრაқнаи́хаит წინ ჩამოაფარა.

а-пхýрахаа არს. წინსაფარი.

а-пхýрга არს. წვრილი ფული.

а-пхýргара ზმნ. მოცილება, მოშორება
и́пхýрыгеит მოცილა, მოიშორა.

а-пхýргарá ზმნ. 1. დახურდავება იпхýргэит
დაახურდავა; აпáра пхýргэит ფული
დაახურდავა.

ა-წყრა ზმნ. ფრენა, გაფრენა იყრით გაფრინდა.

ა-წყრტლარა ზმნ. 1. შეხსნა იყრტლენი შეხსნა; имака იყრტლენი ქამარი შეიხსნა.

ა-წყრწყნ არს. ნალვერდალი, ნაკვერჩხალი.

ა-წყრწყა არს. ფაფარი; ჯაგარი.

ა-წყრტრა ზმნ. ჩამოშორება, ჩამოცილება, ჩამოცლა, გაცლა დიწყრტრით ჩამოშორდა, ჩამოცილდა, გაეცალა.

ა-წყრჩაგა არს. მავნე, მავნებელი, საზიანო.

ა-წყრჩაგახარა 1. ხელის შემლა დიწყრჩაგახეით ხელი შეუშალა.

ა-წყრჩრა ზმნ. თავიდან მოშორება, თავიდან მოცილება დიწყრჩრით თავიდან მოიშორა, თავიდან მოიცილა.

ა-წყრწყი ზედს. მფრინავი.

ა-წყრწყრა ზმნ. წასწრება, გასწრება, გადასწრება, დასწრება დიაწყრწყრით წაუსწრო, გაასწრო, გადაუსწრო, დაასწრო.

ა-წყრტლარა ზმნ. 1. შეხსნა იწყრტლენი შეხსნა; имака იწყრტლენი სარტყელი შეეხსნა.

ა-წყრწყა ზმნ. 1. ცდა, გამოცდა იწყრწყაით სცადა, გამოსცადა.

ა-წყრწყტრწყ არს. რძით გაკეთებული თხელი ფაფა წვრილად დაფქვილი ფეტვის ფქვილისაგან.

ა-წყრწყაწყრწყრა ზმნ. ჩალიმება დწყრწყაწყრწყრით ჩალიმა.

ა-წყრჩხარა ზმნ. 1. დამსხვრევა, დალეწვა იწყრჩხარით დაამსხვრია, დალეწა.

ა-წყრჩხარა ზმნ. 2. დამსხვრევა, ლეწვა, დალეწვა იწყრჩხარით დაიმსხვრა, დაილეწა.

წყრჩხა ზმნზ. 1. პირველად.

ა-წყრწყ არს. ბალთა, აბზინდა.

კ

ა-კადა არს. დოინჯი.

ა-კადა ახი აკრა ზმნ. დოინჯის შემოყრა აкада ახი აკრით დოინჯი შემოიყრა.

ა-კადაწყრა ზმნ. ორატორობა დკადაწყრით, დკადაკრით ორატორობს, იორატორა.

ა-კადაწყი არს. ორატორი, ქადაგი.

ა-კალაყ არს. ქალაქი.

ა-კალაყხარა ზმნ. გაქალაქება, ქალაქად ქცევა აკალაყხეით გაქალაქდა, ქალაქად იქცა.

ა-კამსა, ზედს. (ზზიფ.) აკამს ბანჯგვლიანი, ბალნიანი, ბეწვიანი.

ა-კამსარა ზმნ. ბანჯგვლიანი, უშნო დიდი რამის ან ვინმეს ბაჯბაჯი დკამსრით, დკამსრით ბაჯბაჯებს, იბაჯბაჯა.

ა-კამსაწყრწყ ზედს. საალერსო ბანჯგვლიანი.

ა-კამსი ზედს. ბანჯგვლიანი, ბალნიანი, ბეწვიანი; ხშირბეწვა.

ა-კამსწყრა არს. ბანჯგვლიანობა, ფაჩვნიერობა.

ა-კარწყ არს. კიპრუჭი.

ა-კარა არს. ქარვა.

ა-კატ არს. 1. ხის ტყავქვეშა კანი; 2. ნაქაფი; ქაფი.

ა-კაში არს. ფაფა.

ა-კაშაყაშა ზმნ. ბიბინი აკაშაყაშაით, აკაშაყაშაით ბიბინებს, იბიბინა.

ა-კაყა არს. ქაჯი.

ა-კდი არს. მორი, დირე, ჯირკვი.

а-кдыжә ზედს. უვარგისი მორი, დირე.

а-клямышь არს. ფელამუში, თათარა.

а-клапъад არს. წინდა.

а-қәá არს. წვიმა.

а-қыта-нхашә არს. სოფლის მეურნეობა.

а-қыта-уафы არს. სოფლელი, სოფლის მცხოვრები.

а-қәба-сабаá არს. თოვლ-ჭყაპი.

Қә

а-қәáb არს. ქვაბი სპილენძისა.

а-қәбаá გაწუწვა არს. ақәбаá ихьыкәкәá даáит გაწუწული მოვიდა.

а-қәáкәтәфы არს. მექვაბე.

а-қәáшьта არს. (ბზიფ.) ақәáшьт კარდალი, პატარა ქვაბი სპილენძისა.

а-қәáдара არს. უწვიმოზა.

а-қәáмáшь არს. ფარჩა, სტავრა.

а-қәарпәссá არს. იხ. ақәарпәсатá.

а-қәаршәы, **ақуаршыә** არს. (ბზიფ.) თავსხმა, კოკისპირული წვიმა, ღვართქაფი, თქეში.

а-қуасáб არს. არჩვი.

á-қәасқуасра ზმნ. ძუნძული дқуасқуáсуеит, дқуасқуáсит ძუნძულებს, იძუნძულა.

а-қәатәá ზმნ. სელის ქსოვილი.

а-қуапәсатá არს. თქოში, თქორი.

а-қәáқәá არს. საპნის ბუმტი.

а-қәáча არს. იხვი.

а-қәáцә არს. მრგვალად ამოყვანილი წნულკედლებიანი ქოხი კონუსისებრი სახურავით.

а-қәáтә არს. 1. მაღლარი (აბჟ.); 2. მოვლილი გაშენებული პატარა ტყე.

а-қәáтәра არს. 1. მაღლარიანი ადგილი (აბჟ.) 2. ადგილი, სადაც არის პატარა მოვლილი გაშენებული ტყე.

á-қәáымáра ზმნ. თავმომწონედ, დარბაისლურად სიარული дқәáцымáцуеит, дқәáымáцит თავმომწონედ, დარბაისლურად დადის.

á-қәыблаара ზმნ. გადაწვა, გადაბუგვა иқәиблааит გადასწვა, გადაბუგა.

á-қәыбла ზმნ. 1. გადაწვა иқәблит გადაიწვა.

á-қәыгуғра ზმნ. ვინმეზე, რამეზე იმედის დამყარება дйқәгуғәеит, дйқәгығит ვინმეზე, რამეზე იმედს ამყარებს.

á-қәыгылара ზმნ. 1. რამეზე დადგომა дйқәгылеит რამეზე დადგა.

á-қәызаара ზმნ. адунәи икәу зегьы ყველა ვინც, რაც მსოფლიოში არის дйқәып, дйқәын არის, იყო.

á-қәытәара ზმნ. ზედ დასხმა, ზედ გადასხმა иқәтәеит ზედ დაასხა, ზედ გადაასხა.

а-қәыиара ზმნ. აწეულზე, ამაღლებულზე, დაფენილზე დაწოლა дйқәиეит ...დაწვა.

á-қәйтра ზმნ. რამეზე უფლების ქონა.

á-қәйттәра ზმნ. ნების დართვა, ნების მიცემა дақәйттитәит ნება დართო, ნება მისცა.

á-қәкра ზმნ. 1. მიშვერა, მითითება иқәიқыит მიუშვირა, მიუთითა.

á-қәкра ზმნ. 2. წასწრება дақәიқыит წაასწრო.

áқәла ზმნ. ტოლი, ერთი ხნისა.

á-қәлара არს. ტოლობა, თანამოასაკეობა.

á-კალარა ზმნ. 1. აცოცება ძыკულეიტ აცოცდა.

ა-კაჲლარა ზმნ. თავდასხმა, თავს დაცემა, შესევა, თარეში დიკაღეიტ თავს დაესხა, თავს დაეცა, შეესია, ითარეშა.

ა-კაჲლაფი ზმნ. თავდამსხმელი.

á-კაჲმაკარრა არს. დამუქრება დიკაჲმაკარუეიტ, დიკუმაკარიტ ემუქრება, დაემუქრა.

ა-კაჲნაგაá არს. სარგო, მისაგებელი.

კაჲნაგაáლა ზმნ. რიგანად, წესიერად, ჯეროვანად, სათანადოდ.

á-კაჲნაგარა რგება იკაჲნაგოიტ, იკაჲნაგეიტ ერგება, ერგო.

á-კაჲნტაარა ამოწყდომა იკაჲნტაეიტ ამოწყდნენ.

ა-კუნყ არს. სელი.

á-კაჲჯჲრა ზედ შეგდება, ზედ დაგდება იკაჲნჯიტ ზედ დააგდო შეაგდო.

á-კაჲჯაარა ზმნ. მოთხრა, გადათხრა იკაჲნჯააიტ მოთხარა, გადათხარა.

ა-კაჲრა ზმნ. დაფიცება, ფიცის მიცემა, ფიცის დადება დკაჲიტ დაიფიცა, ფიცი მისცა, ფიცი დადო.

á-კურა არს. ასაკი, ხნოვანება, წლოვანება.

á-კაჲრაჲმაცრა არს. მცირეწლოვანობა.

á-კაჲრანამზარა არს. ასაკუსრულობა, უწლოვანობა, არასრულწლოვანობა.

á-კაჲრგაჲრა ზმნ. დაპირება დაკაჲრგაჲრეიტ, დაკაჲრგაჲრეიტ ჰპირდება, დაჰპირდა.

á-კაჲრგჲლარა ზმნ. იკაჲრგჲლეიტ აწეულ, ამალღებულ რამეზე დადგმა.

á-კაჲრგეჲრა ზმნ. რამეზე დატრიალება იკაჲრგეჲრეიტ ...დაატრიალა.

á-კაჲრპკარა ზმნ. უხვად მოკვრება, მოშხეფება, მოსხურება იაკაჲრპკეიტ უხვად მოაკვრა, მოაშხეფა, მოასხურა.

á-კაჲრტაარა ზმნ. ასმა, შესმა დაკაჲრტაეიტ ასვა; შესვა.

á-კაჲრჲრუჲრარა ზმნ. იაკაჲრჲრუჲრეიტ 1. დაჭერა დააჭირა.

ა-კაჲრკაá არს. კოჭი.

á-კაჲრშაჲატრა ზმნ. 2. დათანხმება დაკაჲრშაჲატრეიტ თანახმა გახდა.

ა-კაჲრშჲა არს. 1. გადასაფარებელი.

ა-კაჲრშჲა არს. 2. საკერებელი, სადგმელი, ბეზკი.

ა-კაჲრშაარა ზმნ. მოხვედრა, მორტყმა იაკაჲრშაეიტ მოახვედრა, მორტყა.

á-კაჲრშაარა ზმნ. 1. წამოხურვა, გადაფარება იაკაჲრშაეიტ წამოახურა, გადააფარა.

á-კაჲრშაარა ზმნ. 2. შეგდება იკაჲრშაეიტ შეაგდო.

ა-კაჲრშა-ტარშაარა ზმნ. მიკერ-მოკერება.

á-კაჲრჩაბრა ზმნ. დაწებება, დაკვრა იაკაჲრჩაბეიტ დააწება, დააკრა.

á-კაჲრჩაჲაარა ზმნ. ფხვიერი რამის: მოყრა, წყრა იაკაჲრჩაჲაეიტ მოაყარა, წააყარა.

á-კუსრა ზმნ. ხიდზე, მინდორზე, ეზოზე გადავლა დიკუსეიტ გადავიდა.

á-კაჲრჲარა ზმნ. 1. 1. ჭიდაობა დიკაჲრჲეიტ, დიკაჲრჲეიტ ჭიდაობს, იჭიდავა.

á-კაჲრჲარა ზმნ. 2. ჭიდაობა დიაკაჲრჲეიტ ეჭიდავა.

á-კაჲრჲაფი არს. 1. მოჭიდავე.

á-კაჲრჲსარა ზმნ. 1. დაყრა იაკაჲრჲსეიტ დააყარა.

á-кәыпсара ზმნ. 2. გამოყრა იკәынапсეит
გამოაყარა.

á-кәыпсичхара ზმნ. ამოოხვრა, ამოხვნეშა
დкәыпсичхაит ამოოხვრა, ამოხვნეშა.

а-кәыпш ზედს. მოზარდი.

а-кәыпшылары არს. ზედაპირი.

á-кәыпычера ზმნ. გამოტეხა იკәыпыიეიტ
გამოტეხა.

á-кәыңуғуара ზმნ. დაჭერა დაкәыңғәеит
დააჭირა.

á-кәыңғыра მოფხეკა, გადაფხეკა, აფხეკა
იკәыиңғыеит მოფხეკა, გადაფხეკა,
აფხეკა.

á-кәықаара ზმნ. დაყვირება, შეყვირება
дйкәықааит დაყვირია, შეყვირია.

á-кәықара ზმნ. 1. ფეხებ მოსხლეტით:
დაცემა, წაქცევა дйкәықәеит ...დაეცა,
წაიქცა.

á-кәықара ზმნ. 2. ფეხებმოსხლეტით:
წაქცევა, დაცემა дйкәықәеит წაქცია,
დასცა.

á-кәышь ზმნ. (ბზიფ.) შალაშინი, ქუსტარი;
შდრ. ашьалашы́н.

á-кәышьра ზმნ. გადასმა, მოსმა იკәыишыт
გადაუსვა, მოუსვა.

á-кәышахатра არს. თანხმობა.

á-кәышахатхара ზმნ. 1. დათანხმება
дйкәышахатхеит დათანხმდა.

á-кәышахатхара ზმნ. 2. დათანხმება
дйкәышахатхеит ეთანხმება.

á-кәышьәара ზმნ. 1. მოხვდომა იაკәышьәеიტ
მოხვდა.

а-күц არს. ჯაგი.

á-кәыцалара ზმნ. (ადამიანის, ცხოველის)
შეგდება იკәიцалеит შეაგდო.

á-кәыцара ზმნ. საიდანმე გაგდება იკәიцеит
...გააგდო.

а-кәыцра არს. ჯაგნარი.

á-кәыцшышәара ზმნ. 1. იკәიцшышәააит
გადაბუგვა გადაბუგა.

á-кәыцшышәара ზმნ. 2. იკәიцшышәააит
გადაბუგვა გადაიბუგა.

á-кәыцә არს. (ბზიფ.) მწვერვალი; კენწერო,
წვერო ხისა; შდრ. áцәкә.

á-кәыцәара ზმნ. ზევიდან ათლა
იкуицәааит ზევიდან ათალა.

á-кәзәара ზმნ. ამოწყდომა, გადაშენება
дйкәзәааит ამოწყდა, გადაშენდა.

á-кәызахра ზმნ. დაკერება იაკәიзахыт
დააკერა.

ákәызра არს. სხვის გამო დაღუპვა дйкузит
სხვის გამო დაიღუპა.

а-кәытпа არს. ზეთგამოწურული დანაყილი
ნიგვზის გუნდა.

á-кәтара ზმნ. იკәтეიტ ზედ დადება.

а-кәтара́ ზმნ. ქარგვა дыкәтә́ит, дыкутә́ит
ქარგავს, ქარგა.

а-кәытара ზმნ. ქარგვა, მოქარგვა икәитә́ит,
икуитә́ит ქარგავს, მოქარგა.

а-кәытатәы არს. წამოსასხამი, წამოსახურავი
რამ.

á-кәытпа ზმნ. 1. გადმოსვლა, ჩამოსვლა
დაкәытпит გადმოვიდა, ჩამოვიდა.

а-кәытәраара ზმნ. სრიალი, გასრიალება
დйкәтәырааит გასრიალდა.

á-кәытәыrra ზმნ. ფეხის დაცურება, ფეხის
გასხლტომა дыкутәырит ფეხი

დაუცურდა, ფეხი გაუსხლტა.

აკაჩაბრა ზმნ. დაწებება იაკაჩაბიტ დაეწება.

აკაყაყაბრა ზმნ. მიძახება იაკაყაყაბიტით
მიძახა.

აკაყაყარა ზმნ. დარჩენა დიკაყაყაბიტ დარჩა;
ашьақы астыл იაკაყაყაბიტ წიგნი მაგიდაზე
დარჩა.

აკაყაყარა ზმნ. ზედ გარჩენა იაკაყაყაბიტ ზედ
გარჩა.

აკაყარა ზმნ. 1. ამალღებული ზედაპირიდან:
აღება იაკაყაყაბიტ; იაკაყაყაბიტ აიღო.

აკაყაყულარა ზმნ. შემოღამება იაკაყაყაბიტ
შემოღამდა.

აკაყაყარა ზმნ. მძიმე ვისიმე, რისიმე
ვინმეზე, რამეზე დავარდნა, დაცემა
დიკაყაყაბიტ; დაკაყაყაბიტ ...დავარდა, ...დაცა.

აკაყაყაბრა ზმნ. გადაგლეჯა იაკაყაყაბიტ
გადაგლეჯა.

აკაყაყაბრა ზმნ. ტუქსვა, დატუქსვა,
გაკიცხვა, ჯორვა, გაჯორვა
იაკაყაყაბრაბიტ დატუქსა, გაკიცხა,
გაჯორა.

აკაყაყაბრა ზმნ. შეყვირება, დაყვირება
დიკაყაყაბრაბიტ შეყვირა, დაყვირა.

აკაყაყა არს. მგელი.

აკაყაყაბრა გახმობა, მოხმობა იაკაყაყაბრაბიტ
გახმა, მოხმა.

აკაყაყაბრა წაწერა იაკაყაყაბრაბიტ წაწერა.

აკაყაყა არს. სოფელი.

აკაყაყა-მოა არს. სასოფლო გზა.

აკაყაყაბრა არს. ქართული ენა.

აკაყაყაბრა არს. საქართველო.

აკაყაყაბრა არს. (მრ. აკაყაყაბრა, აკაყაყაბრა)

ქართველი.

აკაყაყაბრა ზმნ. ცახცახი, აცახცახება
დკაყაყაყაბრაბიტ, დკაყაყაყაბრაბიტ ცახცახებს,
აცახცახდა.

კა

აკაყაყაბრა არს. ქალაქი.

აკაყაყაბრა არს. (ბზიფ.) აკაყაყაბრა კარავი.

აკაყაყაბრა არს. იბ. აკაყაყაბრა.

აკაყაყაბრა არს. პარტახი, ნასახლარი.

აკაყაყაბრა არს. (ადამიანისა და ოთხფეხის)
კუჭი, სტომაქი.

აკაყაყაბრა არს. მოგება, ხეირი.

აკაყაყაბრა არს. მოჯამაგირე.

აკაყაყაბრა ზმნ. მოჯამაგირეობა
დკაყაყაყაბრაბიტ, დკაყაყაყაბრაბიტ
მოჯამაგირეობს, იმოჯამაგირა.

აკაყაყაბრა არს. აგური.

აკაყაყაბრა არს. აგურსაწვავი ღუმელი,
აგურხანა.

აკაყაყაბრა არს. ძელი.

აკაყაყაბრა არს. ქისა.

აკაყაყაბრა არს. ზუმბა.

აკაყაყაბრა არს. ულაყი, ვაყა, აჯილა.

აკაყაყაბრა არს. მაჭანკალი.

აკაყაყაბრა არს. ლაზღანდარა.

აკაყაყაბრა ზმნ. ლაზღანდარობა
დკაყაყაყაბრაბიტ, დკაყაყაყაბრაბიტ
ლაზღანდარობს, ილაზღანდარა.

აკაყაყაბრა არს. გუნება, ქეიფი.

აკაყაყაბრა მრ. აკაყაყაბრა: 2. იკაყაყა, იკაყაყაბრა
კატანყი დიკაყაყაბრა ზარზოზად, ქეიფიანად
არის.

ა-ყაფურა ზმნ. განცხრომა, ნეტარება *кѣѣф иуѣит*, *кѣѣф иуѣит* განცხრომაშია, განცხრომაში გაატარა დრო, ნეტარებაშია, ნეტარება ნახა, სიტკბოება ნახა.

ა-ყაფына არს. ყალამქარი.

ა-ყишьмыр არს. ქიშმირი.

ა-қйа ზედს. პატოსანი.

ა-қйара არს. პატოსნება.

ა-қыра ზმნ. კვნესა, ოხვრა *дыкѣуѣит*, *дкит* კვნესის, იკვნესა, ოხრავს, იოხრა.

ა-қыржыы არს. კვნესა, ოხვრა, კვნესის ხმა, ოხვრის ხმა; ხვნეშა, ხვნეშის ხმა.

ა-қызққызра ზმნ. ქვითინი *дкыызқызыуѣит*, *дкыызқызыт* ქვითინებს, იქვითინა.

ა-қынттыз არს. ღვინის დასალევი ხის სასმისი, რომელიც ირეცხებოდა მხოლოდ ღვინით.

ა-қыра არს. ქირა.

қырала ზმნზ. ქირით, დაქირავებით.

қырала акра ზმნ. დაქირავება, ქირაობა, ქირით დაჭერა.

а-қырмыт არს. აგური.

қырса არს. შობა.

а-қырсиан ზედს. ქრისტიანი.

а-қырсианра არს. ქრისტიანობა.

а-қышьмѣи არს. ყალყი.

а-қышьмышь არს. ქიშმიში, ჩამიჩი.

а-қышә არს. ბაგე, ტუჩი; ლაში.

а-қышәеицакѣа ზედს. პირმოღრეცილი.

а-ңа არს. მტერი, დუშმანი.

а-ңар ზედს. ღარიბი.

а-ңара ზმნ. მტრობა, გადამტერება *диңәрит*, *диңәрит* მტრობს, გადაემტერა.

а-ңарра არს. სიღარიბე, სილატაკე.

а-ңархара ზმნ. გაღარიბება, დაღარიბება *дңархоит* გაღარიბდა, დაღარიბდა.

а-ңахарá ზმნ. 1. მტრად ქცევა, მტრად გახდომა *дңархоит* მტრად იქცა, მტრად გახდა.

а-ңахарá ზმნ. 2. გამეჩხრება *иаңахеит* გამეჩხრდა.

а-ңача ზედს. ჯუჯა, ჩია.

á-ңба არს. გემი, ხომალდი.

а-ңлам არს. ღლავე, ლოქო.

á-ңра არს. ჭრელი, ფერად-ფერადი.

а-ңрала ზმნ. 1. მუცელში, ტანში: შეძვრომა *диңралеит* ...შეუძვრა.

á-ңрара არს. სიჭრელე.

а-ңу არს. ფიცარი.

а-ңуáкѣамыса არს. ერთგვარი ხანჯალი, სატევარი, ყამა.

а-ңңара არს. სითხელე, მარჩხობა წყლისა.

а-ңңра ზმნ. ღრენა *иңңуѣит*, *иңңит* იღრინება, იღრინა.

а-ңызра ზმნ. 1. ხვნეშა, დახვნეშება *дңызуѣит*, *дңызыт* ხვნეშის, დაიხვნეშა, ოხრავს, დაიოხრა ოხვრა, დაოხრება.

á-ңырлара ზმნ. ყურძნის შეთვალვა *иңырлеит* შეითვალა.

а-ңытысра ზმნ. გამოზამთრება *дңытысит* გამოიზამთრა.

ბ

ნა

ა-ნააკია არს. агуакиа кама ერთგვარი ხანჯალი, სატევარი.

ა-ნააყუ არს. 1. აპკი.

ა-ნააჰარა ზმნ. ბოყინი, დაბოყინება დჷაჰაჰაყეიტ, დჷაჰაჰაიტ აბოყინებს, დააბოყინა.

ა-ნაყრტყ არს. ჭიაყელა.

ა-ნაყრბჯყ: აჰაა ნაყრბჯყ ღორის დრუხუნი.

ა-ნაყრა არს. აღვირი.

ა-ნაყრრა 1. კრუტუნი, დაკრუტუნება ინაყრუეიტ, ინაყრიტ კრუტუნებს, დაიკრუტუნა.

ა-ნაყნა ზედს. ღონიერი.

ა-ნაყნაყმაყა პატარა ფიცარი.

ა-ნაყნყყა სახერხი ხე-ტყისა.

ნა

ა-ნაყრა არს. ნახნავი, ხნული.

ა-ნაყრა ზმნ. (იარისა, წყლულისა) მოშუშება, მორჩენა, პირის შეკვრა ინაყნეიტ მოშუშდა, მორჩა, პირი შეიკრა.

ა-ნაყრატაყა არს. ტაბიკი.

ა-ნაყრნა ზმნზ. ინაყრნყნყნა ნაყრნაყრუ მოჭირებული წითელია.

ა-ნაყრნაყრა ზმნ. გაფხეკა ინაყრნეიტ გაფხეკა.

ა-ნაყრნყ არს. ქურდი, მპარავი.

ა-ნაყრნყარაჰ ზედს. ნაქურდალი, ნაპარევი.

ა-ნაყრნყრა ზმნ. პარვა, მოპარვა, ქურდობა დნაყრნყეიტ, დნაყრნყეიტ იპარავს, მოიპარა, ქურდობს, იქურდა.

ა-ნაყრნყ ზედს. ჭირვეული, ანხელი, ქავარი.

ნა

ა-ნაყრბჯყ ყვირილის ხმა; ყვირილი.

ა-ნაყრა ზმნ. ყვირილი, დაყვირება დნაყრეიტ, დნაყრეიტ ყვირის, დაიყვირა.

ა-ნაყრბ არს. გოგრა, კვახი.

ა-ნაყრა არს. ოსტატი.

ა-ნაყრა არს. ოსტატობა, დახელოვნებულობა.

[ა-ნაყრა] ზმნ. ყოფნა დნაყრეიტ, დნაყრეიტ არის, იყ.

ა-ნაყრნაყრა ზმნ. ხასიათი.

ა-ნაყრნაყრა არს. დანავსვა დნაყრნაყრეიტ დანავსა.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. მშვენიერი.

ა-ნაყრნაყრეიტ ზედს. ყაითანი.

ა-ნაყრა არს. ციხე, ციხე-სიმაგრე.

ა-ნაყრალა ზმნ. მოხდენა დინამიკ. ინაყრალეიტ მოხდა რაღაცად იქცა, დამწიფდა, ახდა ასრულდა; სტატ. ინაყრალეიტ, ინაყრალეიტ არის, იყ.

ა-ნაყრა არს. ხანჯალი, სატევარი, ყამა.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. მათრახი; შოლტი.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. ყანწი.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. აბრეშუმის ჭია.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. მეაბრეშუმეობა.

ა-ნაყრნაყრეიტ არს. მეაბრეშუმე.

ა-ნაყრალა ზმნ. დამოშმინება დნაყრალეიტ დამოშმინა.

ა-ნაყრალა არს. სვია, ფშალა.

ა-ნაყრალაყრეიტ არს. ბულბული.

ა-ნაყრალაყრეიტ არს. ტლანქი ბაკაბუკები,

ორჩოფეხები.

a-kacáбырта არს. საყასბო; ხორცის სავაჭრო.

a-kaуár არს. (ზზიფ.) akaуr ყავარი.

a-kaᄁkáᄁ არს. ოჩოფეხი, ბაკაბუკი.

a-kaᄁшь არს. წითელი.

á-kaᄁшьра არს. სიწითლე.

á-kaкара ზმნ. დეჟვა, დადეჟვა икакóит,

икакéит დეჟს, დადეჟა.

a-kaшьра არს. ალაფი.

á-kaцара ზმნ. კეთება, გაკეთება, ქმნა

икаицóит, икаицéит აკეთებს, გააკეთა შვრება, ქნა.

á-kaцатə ზმნ. გასაკეთებელი.

á-клан ზედს. მიუვალი, მაგარი ღობე-ყორე.

a-кны თანდ. 1. ...თან; сара скны 2. ...ში;

ашкóл акны სკოლაში.

a-кра́ (სატეხით) ამოტება, ამოჭრეთა икыит

ამოტება, ამოჭრითა.

a-кызтра არს. საბატე.

a-кызхьча არს. მებატე.

a-кыжра ზმნ. ჟღურტული, დაჟღურტულება

икыжуеит, икыжит ჟღურტულებს, დაიჟღურტულა.

a-кыра ზმნ. კვეთი, ნაჭერი, კალაპოტი

საპონი; сапын кырак ერთი კვეთი, ნაჭერი, კალაპოტი საპონი.

a-кыра ზმნ. დაჩხავლება икыруеит, икырит

ჩხავის, დაიჩხავლა.

a-кыркмыщ ზმნ. ხვანჩი.

a-кыркыда არს. ხორხი, სასულე.

a-кыркы არს. ყანყრატო, ყელი, ხორხი,

საყლაპავი.

кыт! არს. ხმა! სიტყვა! კრინტი!

a-кыт-бжы არს. კრინტი.

á-кыуцəыуура ზმნ. წუწუნი дкыуцəыууеит,

дкыуцəыууит წუწუნებს, იწუწუნა.

a-кычра ზმნ. მოჯერება икычит მოიჯერა; игу

икычит გული მოიჯერა.

Кə

a-кəáz ზედს. მსხვილი.

a-кəалмыта არს. პიტნა.

a-кəáнда ზედს. თბილი, ნელ-თბილი (სითხე,

ჰაერი).

a-кəáндара ზმნ. (ჰაერის, სითხის) თბობა,

გათბობა икəáндеит გათბა.

a-кəандашьшьыра ზედს. სითხე, ჰაერი, ქარი

მალიან თბილი.

a-кəáндахара სითხის, ჰაერის, ქარის

икəáндахеит თბობა, გათბობა გათბა.

a-кəарá არს. რიყე.

a-кəараáн არს. ყვავი.

a-кəарá-мчы არს. წყალში ნაყარი შეშა.

a-кəарасá არს. გვრიტი.

a-кəараᄁ არს. ქამანდი, საგდებელი.

a-кəарá-кəанеа არს. აწონ-დაწონა.

a-кəараш არს. თეთრი ქვებით მოფენილი

რიყე.

a-кəárdə არს. დაბალი და შედარებით

ჰატარა, მოგრძო სკამი.

a-кəárt არს. კრუხი.

a-кəártəра არს. სახსარი, სადრეკი.

á-кəареарра ზმნ. დაძველებული მორყეული

ურმის, სკამის, მაგიდის და მისთ.

ჯახაჯუხი икəареáрует, икəареáрит

...ჯახაჯუხი გააქვს, ...ჯახაჯუხი

გაჰქონდა.

a-kəaryl არს. ყვერული.

a-kəatá არს. მოქნილი, რბილი ტყავი.

a-kəatará არს. ტყავეულობის მოქნილობა, სირბილე.

a-kyataxará ზმნ. ტყავეულობის დარბილება, მოქნა *ikəataxéit* დარბილდა, მოიქნა.

a-kyaq! არს. დარტყმის ხმა; თოფის ხმა.

a-kəákəa არს. ზურგი.

a-kəápra თავის განებება, მოშორება *dyikyúáçit* თავი გაანება, მოშორდა.

a-kəbár არს. ყვიბარი, პატარა ჭური, ქოცო.

a-kəýnbára ზმნ. ნაყოფის, ხილეულის: დაბერტყვა *ikəýnbeit* დაბერტყა.

a-kəýnblará ზმნ. არიდება, აშორება *ikəýnblaait* აარიდა, ააშორა.

a-kəd არს. ლობიო.

a-kəýd kalíá არს. პარკი ლობიო.

a-kəýndra ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი; შდრ. *akəýndypta*.

a-kəýd-xarkalei არს. კირკაჟი ლობიო.

a-kəýndypta არს. ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი; შდრ. *akəýndra*.

a-kəýndyprəady არს. ლობიოთი მკითხავი.

a-kəýndyryššyšyšyš არს. შელესილი ლობიო.

a-kəýndyryššəšəšá არს. ხორციტ გაკეთებული ლობიო.

a-kəýnkrá ზმნ. აშმორება *ikəýnkýit* აშმორდა; *aššyšlá kəýnkýit* ფქვილი აშმორდა.

a-kəýky ზედს. შმორიანი, აშმორებული.

a-kəməšəšəšə ზედს. ფაფუკი, ფუნჩულა.

á-kəýndkundra ზმნ. დუდუნნი *dkəýndkúndyuit*, *dkəýndkəýnýt*

დუდუნებს, იდუდუნა, დუდუნნი დუდუნებს, იდუდუნა.

a-kəýnčy არს. ჩალის ღერო, ჩალის ნამწვერალი.

á-kəýrkəýpra ზმნ. 1. დუდუნნი, დალუდუნება *ikəýrkəýryuit*, *ikəýrkəýryit* დუდუნებს, დაილუდუნა.

á-kəýrkəýpra ზმნ. 2. ჭუყჭუყი, დაჭუყჭუყება *ikəýrkýryuit*, *ikəýrkýryit* ჭუყჭუყებს, დაიჭუყჭუყა.

a-kəýryššy არს. შაური, შაურიანი.

a-kəýryššy-ryca შაურიანი, შაურის ღირებული.

a-kəýsra ზმნ. ხამხამი, დახამხამება *ikəýsryuit* ხამხამებს.

á-kəýskəýsra ზმნ. ხამხამი, დახამხამება *ikəýskýsəryuit* ხამხამებს.

a-kəýkəýá არს. 1. უღელი, მხეთქელ საქორნელზე დადებული.

a-kəýkəýá არს. 2. ქედი მთებისა.

a-kəýš ზედს. ჭკვიანი, გონიერი.

a-kəýšá არს. განყოფილება.

a-kəýšpra არს. ჭკუა, სიჭკვიანე.

kəýšrylá ზედს. ჭკვიანად, ჭკვიანურად, ჭკუით.

a-kəýšxara დაჭკვიანება *dkəýšxoyit*, *dkəýšxeyit* ჭკვიანდება, დაჭკვიანდა.

á-kəýšəara აკრეფა *ikyəýšyšəoyit*, *ikəýšyšəoyit* კრეფს, აკრეფა.

a-kəýšpra შეწყვეტა, თავის დანებება, მიტოვება, ხელის აღება *dakəýšçit* შეწყვიტა თავი დაანება, მიატოვა, ხელი აიღო.

a-kýpəa არს. (მდინარის) ტოტი.

а-кәычра ზმნ. ჭმუჭნა, დაჭმუჭნა икәычйт დაიჭმუჭნა.

а-кәыщра ზმნ. მიტოვებინება, დაგდებინება дакәыихыит მიატოვებინა, დააგდებინა.

а-кыга არს. სატეხი, საჭრეთელი.

а-кыз არს. ბატი.

Кь

а-кы́ала ზედს. გზადაბნეული.

а-кы́алара ზმნ. გზის დაბნევა дкы́алейт გზა დაეკარგა.

а-кыамса́р არს. ნაგავი.

а-кыара́ ზმნ. ენევა икы́аит, икы́ейт აქნევს, აქნია.

а-кыата́ ზედს. თხელი, დღლუ.

а-кыатарма́гә ზედს. ძალზე თხელი, დღლუ.

а-кыа́ңс ზედს. ბრტყელი.

а́-кыашь ზედს. დასვრილი, ჭუჭყიანი.

а́-кыашьра ზმნ. დასვრა, გაჭუჭყიანება икыашьйт დაისვარა, გაჭუჭყიანდა.

а́-кыашьра ზმნ. დასვრა, გაჭუჭყიანება икыашьйт დასვარა, გააჭუჭყიანა.

а-кыа́ш ზედს. გადატიტვლებული, გახრეკილი, ტიტველი.

Шь

а-шьа́ არს. სისხლი.

а-шьа́быста არს. შველი.

а́-шьата არს. 1. ძირი.

а́-шьата არს. 2. საფუძველი.

шьата́нкы́ла ზმნზ. ძირფესვიანად.

а-шьака́тәара́ ზმნ. სისხლის ღვრა ашьа́

кайтәоит, ашьа́ кайтәейт სისხლს ღვრის, სისხლი დაღვარა.

а-шьакы́та́хья არს. შაკივი.

а-шьа́л არს. შალი.

а-шьалашьы́н არს. შალაშინი.

а-шьама́ка́ არს. 1. მსხვილფეხა საქონელი.

а-шьамашәы́га არს. ჭიაფერა; შდრ. აჯამფაზ.

а-шьама́чра არს. სისხლანკლებობა.

а-шьамтла́хә არს. ბორკილი; ხუნდი.

а-шьамхды́рдха́ არს. კვირისთავი.

а-шьамхтарҕа́ არს. სამუხლე, საბარკული, საწვივე.

а-шьамхнышлара ზმნ. დაჩოქება, მუხლის მოდრეკა, дшьамхнышлейт დაიჩოქა, მუხლი მოიდრიკა.

а-шьамхы არს. მუხლი.

а-шьа́на არს. შანი.

а-шьанзә́ф არს. ფურჩალი.

а-шьа́нҕа ტალი, კაჟი.

а-шьап-е́икәы́ршәра არს. ფეხის ფეხზე გადადება ишьапы́н еикәы́რшәейт ფეხი ფეხზე გადაიდო.

а-шьап-е́ихгара ზმნ. ფეხის გადადგმა ишьапы́н еихы́нгейт ფეხი გადადგა.

а́-шьапкра ზმნ. ვედრება, ხვეწნა, диа́шьапкит ევედრა, ეხვეწა.

а-шьапсы́ргү́ҕа არს. ფეხისგული.

а-шьапә́ршә არს. კვანტი, სარმა, მოგვერდი.

а-шьапхы́ңц არს. 1. ფრჩხილი.

а-шьапы́ არს. ფეხი.

а-шьапы́ акра́ ზმნ. 1. საფუძვლის ჩაყრა ашьапы́н икы́нйт საფუძველი ჩაუყარა.

а-шьапы́затә არს. სავათი.

шъапыла ზმნზ. ქვეითად, ფეხით.

а-шъапыматѳа არს. ფეხსამოსი.

а-шъапымпыл არს. ფეხბურთი.

а-шъапымпыласды არს. მრ.

ашъапымпыласцѳа ფეხბურთელი.

а-шъапықѳа არს. აკვანში ჩაწვენილი ბავშვის მუხლებზე დასადები პატარა ბალიში.

а-шъајѳады ზედს. სისხლისმსმელი.

а-шъара ზმნ. 1. 1. დაპობა, დაჩეხა, გაპობა ишьбит, ишьѳит იპობა, დაიპო, იჩეხება, დაიჩეხა, იპობა, გაიპო.

а-шъара ზმნ. 2. ишьбит, ишьѳит ეთნოგრ.: 1. ადამიანის ან ცხოველის სახელის ტაბუ, ნამდვილი სახელის მაგივრად სხვა სახელის შერქმევა.

а-шъаргуацѳ არს. წვივი, კანჭი.

а-шъаргѳнцѳ არს. (ზზიფ.) ашьаргѳнцѳ; შდრ. ашьапсыргѳнцѳ.

шъарда რიცხვ. ბევრი.

шъардахааит: ზმნ. ѳсалам шъардахааит! მრავალჯამიერ იყოს შენი სალამი! ეტყვიან სალამის გადმომცემს.

шъардацъара ზმნზ. ბევრგან; გადატ. ბევრჯერ.

а-шъаршьа́л არს. ლოლუა.

а-шъаршьа́ф არს. ზეწარი.

а-шъауардын არს. შევარდენი.

а-шъаура ზმნ. სისხლის ალება, შურისძიება, შურისგება ашьа иуйт სისხლი აიღო, შური იძია.

а-шъау́с არს. სისხლის სამართლის საქმე.

а-шъауа́ды არს. შურისმაძიებელი, სისხლის

ამღები.

а-шъау́сá არს. სისხლის ფასი.

а-шъақáр არს. შაქარი.

а-шъақáртра არს. საშაქრე.

á-шъақáргыларá ზმნ. დადგენილება ишьақáиргýлеит დაადგინა.

á-шъақá არს. ბოძი.

á-шъақáады არს. ქვეითი; áшьақá уаа ქვეითნი.

а-шъақáр არს. ყლორტი.

а-шъашѳн არს. შედედებული, დალეკერტებული სისხლი, ლეკერტი.

а-шъáц არს. მოლი.

а-шъаацáра ზმნ. სისხლის დენა, ტაბასტა.

а-шъаацмá არს. საფანტი.

а-шъаацра მოლიანი ადგილი.

а-шъаацхáа არს. ხაფანგი.

а-шъаацá არს. ფეხის თითი.

а-шъаацкýнс არს. ფეხის ნეკი.

а-шъаацкýрақáа არს. მრ. მზ. ашьаацá ფეხის თითები.

а-шъаацхнýслáра წაბორძიკება, ფეხის წაკვრა, წაფორხილება ишьаацхнýსлеит წაიბორძიკა, ფეხი წაიკრა, წაიფორხილა.

а-шъаацхýн არს. ფეხის ცერი.

а-шъацá არს. ფეხსაცმელი.

á-шъаацáра ზმნ. წელს ქვევით ფეხებზე ჩაცმა ишьааитѳент ...ჩაიცვა.

а-шъаацáтѳн არს. ფეხსაცმელი.

а-шъаацкýнá არს. ერთი წყვილი ლანჩა, ძირი ფეხსაცმლისა.

а-шъаацхáа არს. ქალამნის თასმა.

а-шъაфá არს. ნაბიჯი, ბიჯი.

а-шъахáра ზმნ. 1. სისხლად ქცევა ишьахáит

სისხლად იქცა.

ашьахарá ზმნ. 2. ფეხზე ჩამოწდომა ძшьახéიტ
ფეხზე ჩამოწდა.

а-шьáхә ზედს. 1. რიგიანი, დიდებული,
წესიერი.

а-шьазхәá არს. ძვლის ტვინი.

а-шьахәышәáра ზედს. (საზომი) ერთი
წვივის ოდენა, ერთი კანჭის ოდენა.

á-шьахага არს. ბორკილი.

á-шьахара ზმნ. შებორკვა, დაბორკვა
(ცხენისა, საქონლისა) ишьахáიტ
შებორკვა, დაბორკვა.

а-шьахариа არს. ვერმიშელი.

а-шьахә́ырзыз არს. ხომი, კომახი.

а-шьаѿра́ ზმნ. გოჭების დაყრა ишьаѿуéიტ,
ишьаѿйт გოჭებს ყრის, გოჭები დაყარა.

á-шьыж არს. დილა.

шьежълá ზმნზ. დილაობით.

шьежънáтә ზმნზ. დილიდანვე.

шьежънатѿ ზმნზ. დილა-ადრიაზ.

шьыжхъá არს. საუზმე.

шьежъымтáн ზმნზ. დილით.

тѿта ზმნზ. აჲ; шыта уаала!. აჲ წავიდეტ!

á-шьта არს. კვალი; ნაკვალევი.

á-шьтабжъ არს. ფეხის ხმა.

[á-шьтазаара] ზმნ. 1. დადევნება, მიდევნა
дйшьтоуп, дйшьтан მისდევს,
დასდევდა, მისდევს, მისდევდა.

[а-шьтáзаара] ზმნ. 1. დება ишьтáრуп, ишьтáн
დევს, იღო.

á-шьтазааѿы ზმნ. მრ. áшьтазааѿა
მდევნელი, მდევარი.

á-шьтакра არს. ძირს, დაბლა მიჭერა

ишьтáикыит ...მიაჭირა.

á-шьталара ზმნ. 1. დადევნება, გამოდევნება,
გამოდგომა, გამოკიდება дйшьтáлеит
დაედევნა, გამოედევნა, გამოუდგა,
გამოეკიდა.

á-шьталара ზმნ. 2. დაწოლა дыштáлеит
დაწვა.

á-шьтамта არს. ნაკვალევი; კვალი.

á-шьта-мышьта არს. ნაკვალევი; კვალი.

á-шьтáнеира ზმნ. უკან მიდევნება
дйшьтáнеиуеит, дйшьтáнеит უკან
მისდევს, უკან მისდია.

á-шьтáныкәара ზმნ. უკან მიდევნება
дйиштáныкәуеит უკან მისდია, უკან
მიყოლა უკან მიჰყვა.

á-шьтапъшра ზმნ. თვალთვალი
дйшьтапъшуеит, дйшьтапъшит
უთვალთვალებს, უთვალთვალა.

а-шьтаѿáча ზედს. ჩასკვნილი, ჯმუხი.

а-шьтáзытра ზმნ. აღნობა иштáзытит აღნა.

á-шьтапара ზმნ. 1. დაბლა, ძირს დადება
иштáიტеит ...დადო.

á-шьтапара ზმნ. 2. 1. ადევნება, დადევნება,
გამოდევნება дйшьтаიტеит დაადევნა,
გამოადევნა.

á-шьтахъ ზმნზ. შემდეგ, მერე.

á-шьтахъ ზმნზ. 2. უკან.

шьтахълá: ზმნზ. шытахъла днаскъóит უკან-
უკან მიიწევს.

á-шьтахъкa ზმნზ. უკან.

а-шьтахъы́н ზმნზ. შემდეგ, შემდეგში, მერე.

á-шьтра არს. შთამომავლობა.

á-шьтра ზმნ. 2. გაგზავნა ишьтáт გაგზავნა.

шьтралá ზმნ. მემკვიდგრობით.

á-шьтѣраара ზმნზ. აფრენა ишьтѣраáит აფრინდა.

á-шьтѣыრა ზმნ. აფრენა ишьтѣрыт აფრინდა.

á-шьтырцкъаара ზმნ. აწმინდა ишьтырцкъааит აწმინდა.

а-шьтыңара არს. ახტომა дыштыңеит ახტა.

á-шьтыхра ზმნ. აღება, აწევა ишьтыыхыт აილო ასწია.

а-шькыл არს. პაჭანაგი, საკოჭური.

шьоукы ნაცვ. 1. ვიღაცები.

шьоукы-шьоуки ნაცვ. ზოგიერთი; ზოგიერთნი.

а-шьрá ზმნ. მოკვლა дишит მოკლა.

а-шьтá არს. საკლავი დაკოდილი მამალი თხა.

а-шьт-ы ზედს. მოსაკლავი.

а-шьúшьа არს. ჭიჭლა, ბუმტულა.

á-шькыыра ზმნ. შრიალი ишькыыруéит, ишькыырыт შრიალებს, იშრიალა.

а-шьшь ашьшьы́хэа ზმნზ. ნელ-ნელა; წყნარ-ყწყნარად.

а-шьшьрá ზმნ. ხელის გადასმა ишьыéит, ишьшьыт ხელს უსვამს, ხელი გადაუსვა.

а-шьшьы́га არს. ლასტებისაგან გაკეთებული დაუხურავი სადგომი თიკნებისა, ბატკნებისა და ცხვრისათვის.

а-шьшьы́хэа ზმნზ. ნელა, წყნარად.

а-шьчóтка არს. ჯაგრისი.

а-шьцы́лара არს. ჩვეულება.

á-шьцы́лара ზმნ. მიჩვევა, დაჩვევა дашьцы́леит მიეჩვია, დაეჩვია.

á-шьха არს. 1. მთა.

á-шьха არს. 2. ფუტკარი.

а-шьхагáра არს. საფუტკრე.

а-шьхáлбаан ზმნზ. მთებიდან, იალაღებიდან, ბარში საქონლის ჩამორეკის დრო.

шьха-ны́хэа არს. ფუტკრის სალოცავი.

а-шьхáр არს. მუშა ფუტკარი.

á-шьхара არს. მთიანი ადგილი.

а-шьхарáн არს. დედაფუტკარი.

á-шьхарахьтэ ңша არს. მთის ქარი.

а-шьхара́ц არს. ჟოლო.

а-шьхарңы, ашьхарңыра არს. მთების წყებათა წინ მდებარე ადგილი.

á-шьхаруа არს. 1. მრ. áшьхарааца მთიელი; 2. მრ. áшьхаруаа აშხარელი ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აფხაზების აბაზების ერთ-ერთი განშტოება.

а-шьхатáнла არს. მთიანეთი საპირისპირო агатáнла.

á-шьхауады არს. მთიელი.

á-шьхашьапы არს. მთის ძირი.

шьхáцан ზმნზ. მთაში, იალაღებში საქონლის გარეკვის დრო.

а-шьхáтэ არს. გუნდი ფუტკრისა.

а-шьхэа არს. ქუსლი.

á-шьххэара ზმნ. ტლანქად, უხეზად, მოურიდეზლად: წელქვეშ გახდა ишьхыихэეит ...გაიხდა; ...გახდა.

а-шьхы́мза არს. სკა.

á-шьхы́ц არს. ერთი ფუტკარი.

á-шьы́нжь არს. შუადლე.

шьы́нжьóн არს. შუადლე.

á-шыыбжьон ზმნზ. შუადღეს, შუადღისას.

шыыбжьонла ზმნზ. შუადღეობით.

а-шыыбжьхьá არს. სადილი.

а-шыыбжьхьáфара ზმნ. სადილობა

шыыбжьхьá ифóит, шыыбжьхьá ифéит
სადილობს, ისადილა.

шыыбжьышытахь ზმნზ. ნაშუადღევი;

ნაშუადღევს.

á-шыыбжьышытахь ზმნზ. ნაშვადღევი;

ნაშვადღევს.

а-шыыгахушэ არს. საწამლავი, სამსალა,

შხამი.

шыыжы бзйá! დილა მშვიდობისა!

шыыри ნაწ. ნეტავ, ნეტა.

á-шыышь არს. გოჭი.

á-шыышьжы არს. გოჭის ხორცი.

а-шыыщар არს. ლერწამი.

а-шыыщра ზმნ. შემურება ძшыыцуеит,

дшыыщит შურს, შემურს; შემურდა.

а-шыыщды შურიანი, ხარბი.

а-шыызра ზმნ. მობათქაშება ишыыхыит

მობათქაშა.

а-шыыхэ არს. პიტნა.

III

а-ш არს. ტილო, ქათანი, მიზღურა.

á-ша არს. მწარე.

а-шá ზედს. თოკი, ბაწარი, საბელი.

шáанза ზმნზ. უთენებლივ, უთენია.

а-шанхарá ზმნ. გარინდება, გაშეშება

дшанхéит გარინდება, გაშეშდა.

а-шáра ზმნ. გათენება.

шарá ზმნ. 1. თენება, გათენება ишейт
გათენდა.

а-шарá ზედს. ишейт შექმნა.

а-шарá ზმნ. 3. 1. გაყოფა, განაწილება ишейт

გაყო, განაწილა.

а-шарҭаззá ზმნზ. დილა-ადრიან,

განთიადზე.

шарҭыетпá არს. ხარიპარია დილას,

ცისკრის ვარსკვლავი.

á-шарыларá ზმნ. (ძროხის) გამრობა

ишарылеит შრება, გაშრა.

шакá ზედს. რამდენი (ნ.).

шакá хэá ზედს. რამდენად, რა ფასად; шакá

хэá иаáухуеи? რამდენად რა ფასად
იყიდე?

шакáын ზედს. რამდენი (ადამ.).

á-шакéá ლაყე.

á-шакуáра ზმნ. გალაყება ишакéит

გალაყდა.

á-шакь-шакьáра ზმნ. 1. წანწალი дшакь-

шакьóит, дшакь-шакéит წანწალებს,
იწანწალა.

а-шацéá არს. მრ. (მხოლოდითი არა აქვს)

გამჩენი, შემომქმედი, შემქმნელი.

а-шáха არს. თოკი, საბელი, ბაწარი; შდრ.

ашá.

áшáхáра ზმნ. გამწარება иашахéит გამწარდა.

á-шáхáт არს. მოწმე.

á-шáхáтáра ზმნ. მოწმედ დადგომა,

მოწმეობის გაწევა.

á-шеишеира ზმნ. ელვარება ишеишеиуеит,

ишеишéит ელვარებს, იელვარა.

шеишыкэсá ზმნზ. მთელ წელიწადს.

ა-швóф არს. კვარტი ჭურჭელი.

ა-штрá არს. ფეტვის ბელელი.

á-шкəакəуа არს. თეთრი.

á-шкəакəара არს. სითეთრე.

á-шкəაკуахара ზმნ. გათეთრება
дшкəáкəахейт გათეთრდა.

á-шла ზედს. ჭადრა.

á-шлара ზმნ. გაჭადრაკება лышлéйт
გაჭადრაკდა.

а-шьларкəында არს. ურწყულიანი ღომი.

а-шоуара არს. სიცხე, პაპანება, პაპანაქება.

а-шрá ზმნ. 1. ყეფა ишуéйт, ишит, ყეფს,
დაიყეფა.

а-шрá ზმნ. 2. დუღილი ишуéйт, ишит დუღს,
ადუღდა.

а-штəрá ზმნ. მძუვნება, ამძუვნება иаштəйт
ამძუვნდა.

а-штырхá არს. სამკერდული, სამკერდე
ცხენისა.

á-шш არს. წნელღობე, წნული ღობე,
ტრუმული.

а-шшá არს. ცხიმი, ქონი, საპოხი.

á-шшагьнч არს. წიწკანა.

á-шшра ზმნ. ჩივილი дашшйт იჩივლა.

á-шшра ზმნ. 2. 1. წნელით ღობვა ишшынйт
დაღობა.

á-шшыбжь არს. ყეფა, ყეფის ხმა.

á-шшыпъхыз არს. საჩივარი.

á-шшды არს. 1. მწვნელი, მღობავი; акалат
áшшды კალათის მწვნელი.

á-шшды არს. 2. მომჩივანი, მოჩივარი.

á-шхəа არს. მთლიანი ხისაგან გაკეთებული
საკმაოდ დიდი მრავალნიჭიანი ნავი.

á-шхəараады არს. მრ. áшхəарааца მკობრე.

а-шхырцагъ არს. კრაზანა, ბზიკი.

á-шхам არს. შხამი, გესლი, სამსალა.

а-шы არს. ფეტვი, ჭადის-მჭადა.

а-шыла არს. ფქვილი.

а-шыми არს. მწყერფება, მწყერის-ფება.

а-шымха არს. წყავი.

а-шымхазы არს. სასმელი წყავზე
დაყენებული, წყავის ბურახი.

а-шыртá არს. საფეტვე, ფეტვის ყანა.

а-шыслампыр არს. თხუნელა.

á-шыкус არს. წელიწადი, წელი.

á-шыкəстъхьазара არს. წელთაღრიცხვა.

шыкəысы-бжьáх шыкусык ზმნზ. წელ-
გამოშვებით.

шыкəысыктəи ზედს. წლიური.

а-шыншкамса არს. ჭიანჭველა.

а-шың ბზა.

а-шыңпра არს. ბზიანი ადგილი.

а-шыңцламшə არს. ხავსი.

а-шыңз არს. ციება, ციებ-ცხელება.

Шə

á-шə არს. 1. წიფელა.

а-шə არს. 2. კარი.

шəа ნაცვ. шыəара-ს შეკვეცილი ფორმა.

а-шəáга არს. 1. სიგრძის საზომი.

á-шəагаа არს. სიმაღლე, ტანი ადამიანისა.

а-шəáкуа არს. ბრკე ღვივისა.

шəáкун ზმნ. шыəара шыəáкун თქვენ იყავით.

шəаны არს. სვანეთი.

á-шəаныуа ზმნ. მრ. áшьəан, áшьəанца,

áшьәанкya სვანი.

á-шәара არს. მარგვლა 1. дашьә́ит, дашьә́ит
მარგლავს, მარგლის; მარგლა.

á-шәара არს. მარგვლა, გამარგვლა 2.
иашьә́ит; иашьә́ит მარგლავს,
მარგლის; გამარგლა.

a-шә́ара არს. საშიშროება, საფრთხე, ხიფათი,
შიში, განსაცდელი.

шәарá ნაცვ. თქვენ; შდრ. шьәарт, шьәа.

a-шәарá ზმნ. 1. ишә́ит, ишә́ит ზომვა,
გაზომვა ზომავს, გაზომა.

a-шәарá არს. შიში.

a-шәарá ზმნ. 3. გადახდა ишә́ит იხდის,
გადაიხდა.

a-шәарá ზმნ. 4. დაშლა, აშლა ишә́ит, ишә́ит
შლის, დაშლა, შლის, აშლა.

a-шәарá ზმნ. 5. რეცხვა, წარეცხვა иашә́ит
გარეცხა, წარეცხა.

á-шәарацара ზმნ. ნადირობა дшәарáцоит,
дшәарáцеит ნადირობს, ინადირა.

a-шәарацады მონადირე.

á-шәарах არს. ნადირი.

á-шәарах-жы არს. ნადირის ხორცი.

a-шәаргында ზედს. მშიშარა, მხდალი,
ლაჩარი, ჯაბანი, ქალაჩუნა.

a-шә́арта ზედს. სახიფათო, საფრთხილო,
საშიში, საშიშარი.

a-шә́артахара ზმნ. дшә́артахеит საშიშად
გახდომა საშიში გახდა.

a-шәартлеи არს. სახვევი, გრაგნილი წვივისა,
შარვალზე, წვივისაკრავი.

a-шәáпшь არს. დაფიონი.

a-шәапшыцап არს. მცენარეულობა.

a-шәáкъ არს. თოფი.

ашәáкъ амфы არს. თოფის ხე.

ашәáкъ-шьәха არს. თოფის კონდახი.

a-шәáкъ-хушә არს. თოფის წამალი, დენთი.

á-шәафь არს. წიწიბო.

a-шәáх არს. ქაფი, პერი, პერეული.

a-шәáхтә არს. გადასახადი; ხარკი.

a-шәáхыста არს. ნაიარევი, ნაჭრილობევი.

a-шәахья́ არს. ორშაბათი.

á-шәаҳара ზმნ. ამოქოლვა, ამოყორვა,
ამოშენება ишьәаҳáит ამოქოლა,
ამოყორა, ამოაშენა.

á-шәааа არს. თხილამური, ზანკალი.

a-шәаáнь არს. 1. გადამხდელი.

a-шәéи არს. ვულგ. უკანა ტანი, სახსენე.

шәеитróуп ზმნ. ბარი-ბარში ხართ. ბარი-
ბარსა ხართ, ბათილსა ხართ.

a-шәвáз არს. კარის ჩარჩო, ბაზო.

á-шәт არს. ყვავილი.

á-шәттра არს. ყვავილნარი.

á-шәтра ზმნ. აყვავება ишәтуéит, ишәт́иит
ყვავის, აყვავდა.

á-шәтфәаҳәара არს. თაიგული, კონა
ყვავილებისა.

á-шәтыц არს. ერთი ყვავილი.

шәй акы́ რიცხვ. ას ერთი (ნ.).

a-шәиáк არს. ქამბალა, ხვია, ტაბაკა თევზი;
შდრ. ашәи азәнь.

шәи азәнь რიცხვ. ას ერთი (ადამ.).

á-шәиигк ზედს. წყელი, შეჩვენებული,
დაწყველილი.

á-шәиира ზმნ. 1. წყელა, დაწყველა
дыишәи́ит დასწყველა.

á-шәиира 2. წყელა, დაწყველა дшьәи́иуéит,

дшьәийт იწყევლება, დაიწყევლა,
კრულვა იკრულვება.

шәийпхьаэ ზედს. წყელი, შერვენებული,
დაწყევლილი, დაკრულილი.

á-шәииды არს. მაწყევარი, მკრულავი,
შემვენებული.

а-шәии-шийи არს. (ბზიფ.) იხ. акәákәышь,
агәáгәышь, ინდაური.

шәкы́ რიცხვ. ასი (ბ.).

шәкы́-шәкы რიცხვ. ას-ასი (ბ.).

шәкы́-шәкыла რიცხვ. ასობით (ბ.).

шәóуп ზმნ. шәа шәóуп, шәара шәóуп თქვენ
ხართ.

á-шәпа ზედს. მსხვილი.

á-шәпара არს. სიმსხო.

á-шәпахара ზმნ. დამსხვილება იшәпахóит,
ишәпахéит მსხვილდება, დამსხვილდა.

á-шәра არს. წიფლნარი.

а-шәра́ ზმნ. 1. ლეზვა, შეღებვა ишьәйт შეღება.

а-шәра́ ზმნ. მომწიფება, დამწიფება ишәит
момწიფდა, დამწიფდა.

á-шәра́ ზმნ. 3. დაჩირქება, დამწიფება.

á-шәра́ არს. 4. მუწუკი; ашәра йлтит მუწუკი
გაუჩნდა.

а-шәра́ ზმნ. 5. გაყინვა, ишәйт გაიყინა.

á-шәуабга არს. ჯილდაო.

а-шәкәы არს. წიგნი; წერილი.

а-шәкәынбънщ არს. ფურცელი წიგნისა.

а-шәкүды არს. მრ. ашәкәынбѣа მწერალი.

á-шәч არს. სურო.

а-шәшьыра არს. ჩრდილი, ჩერო.

а-шәцара́ ზმნ. 1. 1. საერთოდ ჩაცმა
ишәыитцеит ჩაიცვა.

а-шәцара́ ზმნ. 2. 1. წელს ზევით ტანსაცმლის
ჩაცმევა ишьәыитцеит ...ჩააცვა.

а-шәцатәы́ არს. ტანსაცმელი, ტანსამოსი,
სამოსი.

á-шәхарпгара ზმნ. წამოსხმა ишәхаирпгéит
წამოსხა.

а-шәхахара́ ზმნ. ტანზე შემოცვეთა, ტანზე
შემოგლეჯა ишьәхахéит ტანზე
შემოაცვეთა, ტანზე შემოაგლეჯა.

а-шәхымса არს. (ბზიფ.) ашәхымс კარის
ზღურბი.

шәды-шәды́ ას-ასი რიცხვ. (ადამ.).

á-шәуа მრ. áшәуаа ჩრდილოეთ კავკასიაში
მოსახლე აფხაზი.

а-шәны́га არს. საღებავი.

а-шәны́ არს. ძაძა, შავები.

а-шәны́ არს. 2. ჩრდილოეთ კავკასიაში აფხაზი
ტომებით დასახლებული მხარე.

а-шәымгъár არს. ღრუბელი (ზღვისა).

а-шәынды́кәра არს. ზანდუკი, სკივრი.

а-шәны́ра არს. ხოკერი, ბოყვი.

а-шәны́раазара არს. მეხილეობა.

а-шәны́рбахча არს. ხილნარი.

а-шәны́нтә არს. ასჯერ.

á-шәырҭаҭа არს. ჩვილი ყველი.

а-шәны́рҭииды არს. მეხილე, ბაყალი.

а-шәыршәны́р არს. სასტვენი.

á-шәыр-шәырга არს. სასტვენი.

а-шәыр-шәырра ზმნ. 1. სტვენა дшәыр-
шәны́რцеит, дшәыр-шәны́рит სტვენს,
დაისტვენა.

а-шәыр-шәырра ზმნ. 2. ფრიალი
ишәыршәыრцеит, ишәыршәны́рит

ფრიალებს, აფრიალდა; абирак
шәыршәыруйт დროშა ფრიალებს.

a-шәырхн არს. დაგრეხილი ყველი და
გადაზელილი.

a-шәынта არს. დალილავებული,
გალურჯებული ადგილი სხეულზე,
ლები, ლიბრი.

a-шәышәра ზმნ. სტვენა 1. дшәышәуэйт,
дшәышәйт სტვენს, დაისვტვინა.

a-шәыншьәра ზმნ. 2. ишәышәуэтк;
ишәышәыт მურვა, გამურვა მურავს,
გამურა.

a-шәынхра რიცხვ. ишәынхыт წელს ზევით
ტანისამოსის გახდა ...გაიხადა,
...გახადა.

шәынцәра ზმნზ. ას ადგილას, ასგან.

шәды რიცხვ. ასი (აღამ.).

шәдык რიცხვ. ასი (აღამ.).

ყ

a-ч არს. ფერდის ქარი, ფერდელა.

a-чá არს. პური.

a-чаврá არს. ცხვირსახოცი.

a-чáз არს. ბზე.

a-чáи არს. ჩაი.

a-чáи-жәырта არს. საჩაიე.

á-ча არს. მწყერი.

a-чáкуаха არს. პურის ფქვილის ცომი.

á-чалаа არს. ჭალვი.

a-чáлт არს. ჩელტი, ლასტი.

a-чáлтды არს. მფარცხავი.

a-чамгәы́р არს. ჩონგური.

a-чамскýл არს. ჩამჩა, ციცხვი.

á-чамықәа არს. ყველითა და რძით
გაკეთებული ღომი.

a-чанáба არს. ჩვენება.

a-чанáх არს. თეფში.

a-чанáх არს. 2. მინანქარი.

a-чанáх-гәааа არს. მათლაფა.

a-чанáх атшьрá ზმნ. მომინანქრება ачанáх
тýишьыт მოამინანქრა.

a-чанáх-кыапыс არს. ფრიალო თეფში.

a-чáра არს. პურობა, ლხინი, ნადიმი.

a-чарá ზმნ. 1. ჭამა дчит, дчит ჭამს, ჭამა.

a-чáраз არს. ხორბალი, პური მარცვლად.

a-чáрт არს. уардын ачáрт ურმის ხელნა.

a-чартá არს. პურის ყანა.

a-чáртә არს. მწყემსების სამგზავრო,
უფეხებო პატარა და მოგრძო ფაცარ-
მაგიდა, ჩვეულებრივ შუაში
ამოთლილი, ამოდრმავებული; შდრ. ае
áртә.

a-чáртра არს. 1. ფურნე, თორნე, სახაზო;
შდრ. афрына.

a-чáртра არს. 2. პურის ცხობა, ხაზაზობა.

a-чáртды არს. ხაზაზი, პურის მცხობელი,
მეპურე, მეფურნე, მეთორნე.

a-чáрхь არს. სალესავი ჩარხი.

a-чархәы́ არს. ბლითი; შდრ. абанлы́ка.

á-чапәра ზმნ. 1. 1. ჭედვა, დაჭედვა ичапәыт,
ичапәыт ჭედს, დაჭედა.

á-чапәра ზმნ. 2. ичапәыт, ичапәыт საჭმლის
შენელება ანელებს, შეანელა.

a-чапә́ра არს. ლასტი გაკეთებული
ჩვეულებრივ სიმინდის ღეროებისაგან
აბრეშუმის ჭიების დასასხამად.

á-чапашья არს. მოყვანილობა, ტანადობა.

a-чапраз არს. ლითონის საკინძე, შესაკრავი.

a-чáпшь არს. ხორბალი.

a-чакы არს. (ბზიფ.) კალმის დანა, ჯიბის დანა, ჯაყვა.

a-чáңьa არს. ხემსი.

a-чакáá არს. ხის მოზრდილი ხელიანი ტოლჩა.

a-чáкáa არს. გროვა, ხვაგი.

a-чашыла არს. პურის ფქვილი.

a-чашə არს. ხაჭაპური.

a-чачмá არს. საპირფარეშო.

a-чáзырта არს. სახაბაზო, პურის საცხობი.

a-чáx ზედს. ჭმეული, გასუქებული; аyaca-чáx ჭმეული, გასუქებული ცხვარი.

a-чáхаa არს. ნაზუქი.

a-чáхра გასუქება ичaxуeит, ичáxыит ასუქებს, გაასუქა.

a-чaxáткa არს. ჭლექი.

a-чáць არს. 1. ყველით გატენილი თაფლიანი ღვეზელა პური, დუმის ქონში შემწვარი.

a-чaxáржə არს. ხინკალი.

a-чадыр არს. გუდის ყველი.

a-чáра არს. მარხვა.

a-чгарá არს. მარხულობა дычгóит, дычгéит მარხულობს, იმარხულა.

a-чгахьá ზედს. სამარხვო.

á-чгады არს. მემარხულე.

ачéи-цыка არს. პურ-მარილი.

á-чта არს. 1. დაკლული თხის, ძროხის, ფურკამეჩის და მისთანების ცური.

á-чта არს. 2. ანჯამა, რკინის კილო.

a-чкамжэ́ыр არს. წირპლი.

á-чма არს. სიძის საჩუქარი სიმარ-სიდედრისადმი საცოლის მიზნად; ურვათი.

á-чныр რამდენიმე წლით ჩვეულებრივ ხუთი წლით მწყემსად წასული კაცი.

чóу შორისდ. აჩუ! შემახილი ცხენის გასარეკად.

a-чрá ზმნ. გასივება, დასივება дчйт სივდება, გასივდა, დასივდა.

a-чуáн არს. ქვაბი.

a-чп́нхэшьəтра არს. საპირისწამლე.

á-ччара ზმნ. სიცილი дыччóит, дыччéит იცინის, გაიცინა.

á-ччархэ́н ზედს. სასაცილო, საცინელი, საცინარი; дыччархузи!

á-ччархэ́ыра არს. სიგლახაკე.

ччáрхусəы სასაცილოდ, მასხრად.

a-ччархэ́ытəра ზმნზ. დაგლახაკება дччáрхэ́ыитəит დააგლახაკა.

á-ччархухара ზმნ. დაგლახაკება дччáрхэ́ыхеит დაგლახაკდა.

a-ччíа ზედს. გლახაკი.

a-чхэ́н არს. ქერტლი, თებო.

a-чхэ́ырá ზმნ. შარდზე გასვლა дычхэ́ыит შარდზე გავიდა, შარდი.

a-чхь́нч არს. ქვების ჩამოსაკიდებელი, ცეცხლის პირას აღმაცერად დასობილი ჭდებიანი ჯოხი.

á-чхара ზმნ. 1. თმენა, მოთმენა ичхáуeит, ичхáит ითმენს, მოითმინა.

a-чы́нда არს. უხაო თექისაგან შეკერილი, ხალათის მაგვარი სამოსელი, რომელსაც მწყემსები იცვამდნენ.

a-чымазара არს. ავადმყოფობა, სენი, სნეულება; ачымазара ფკყ გადამდები ავადმყოფობა.

a-чымазаахарá ზმნ. ავად გახდომა, დაავადება дымзазаахэит ავად გახდა, დაავადდა.

a-чымазаады ავადმყოფი, სნეული, დაავადებული.

á-чыргэы არს. ცური, ჯიქანი.

a-чырчара ზმნ. ვინმეზე წაქეზება, გადაკიდება дичырчэит ვილაგაზე წააქეზა, გადაჰკიდა.

a-чысмагэа არს. ჭურჭელი, ჭურჭლეულობა სუფრისა.

a-чыскагэады არს. მზარეული.

a-чыкты-касы არს. მარმაშის ხილაბანდი, თავსაფარი.

a-чыкты არს. მარმაში.

a-чыкэрэи არს. (ბზიფ.); შდრ. ачыкэрэи.

a-чык არს. ბუჩქი, ჩირგვი.

a-чыкымцаыá არს. კოლოფი, ზარდახშა.

a-чыкыра არს. ბუჩქნარი, ჩირგვნარი.

a-чыкэ არს. ჩინჩახვი.

a-чычá არს. ხობოზიკი; შდრ. ачынчá.

a-чыху არს. ფოჩი; ахтырға чыхэ ყაბალახის ფოჩი.

a-чыхуча არს. ხინდა ხორი, ახორი, ბაგა.

a-чыщыха არს. ხობოზიკი; შდრ. ачынчá.

ე

a-еá არს. ფურირემი.

еааны ზმნზ. გაისად.

a-еáба არს. მამალი ცხენი, აბტა, ვაყა (საპირისპირო a-án).

a-еáбаа, аеáбаажэ არს. ჯაგლაგი, ჯახრაკი ცხენი.

a-еáга არს. (ბზიფ.) аеáг თოხი.

a-еáгагцакaнт არს. თოხწერაქვა.

a-еагылара არს. საირმე. ის ადგილი, სადაც ირემი ცხოვრობს.

a-еадá არს. ვირი, საერთოდ.

a-еадáбағы არს. ვირი, სახედარი.

a-еадáгс არს. ჭაკი ვირი, ფაშატი ვირი, ხრდალი.

a-еáдылара ზმნ. თავის შეკვლა ие áдыишылеит თავი შეაკვლა.

a-еадхэыс არს. ჩოჩორი, მუტრუკი.

a-еáвагэахра ზმნ. ამოფარება ие áваигэахыит ამოეფარა.

a-еазкрэá ზმნ. მონდომება, დაპირება ие азыккыит მონდომა, დააპირა.

a-еазыкгагара ზმნ. მომზადება, გამზადება иеазыкгаигэит მოემზადა, გაემზადა.

a-еán არს. ფაშატი, ჭაკი (ცხენი, ვირი და მისთ.).

a-еанышэара ზმნ. ცდა иеаныишэეит ეცადა.

a-еарá ზმნ. ბარვა, დაბარვა, თოხნა, დათოხნა иеéит დაბარა, დათოხნა.

a-еаргарá ზმნ. (иеаиргэит: ады иеаиргэит) ღვინოში ჩაიხორჩო; ღვინით გაილეშა.

a-еáргу არს. მოგრძო ფიცარი, რომელიც მაგიდის მაგივრობას უწევდა მწყემსებს.

a-еáгэ არს. ხარირემი.

a-еацэыхичара ზმნ. გაფრთხილება ие

ацѣнихичоит, иеацѣнихичеит
უფრთხილდება, გაუფრთხილდა.

a-еахэтѣ́н არს. ცხენით მკერდაობა.

a-еахэ́ыс არს. ირმის შვილი, ირმის ხბო,
ბიჟიკი.

a-еаѿра́ არს. მოსავალი; аеѿра́ нзѣахеит
მოსავალი კარგი გამოვიდა.

a-еаѿра́дагъ არს. მოსავლის ბაყაყი, ვასაკა.

a-еаѿра́тага́лара არს. შემოდგომა ϵ
аѿра́тага́лароуп შემოდგომაა.

ѿаѿра́тага́лан ზმნზ. შემოდგომაზე.

ѿаѿра́тага́лантѿи ზედს. საშემოდგომო;
შემოდგომისა.

a-ѿаѿра́тага́ларатѿи ზედს. საშემოდგომო;
შემოდგომისა.

a-ѿбы́га არს. ცელი.

a-ѿеи არს. 1. კეთილი, სიკეთე.

a-ѿѿилахѿара ზმნ. ჩაცმა иѿѿилаихѿоит, иѿ
ѿѿилаихეит იცვამს, ჩაიცვა.

a-ѿѿи́лыхра ზმნ. ტანთ გახდა иѿѿѿи́лыхуеит,
иѿѿѿи́ лыхыит ტანთ იხდის, ტანთ
გაიხადა.

a-ѿѿимаа არს. (ცხენის) ნალი, ლუმბა,
საჭედარი.

a-ѿѿი́қѿá არს. შავი ცხენი, შავრა.

a-ѿѿи́кукრა დამშვიდება, დაწყნარება иѿ
ѿი́куиқыит დამშვიდდა, დაწყნარდა.

a-ѿѿи́ра́цара ზმნ. გატყვრომა иѿѿи́რაитцеит
გატყვრა.

a-ѿѿи́ѿшара ზმნ. ორად გაყოფა аѿѿи́ѿнашоит,
аѿѿи́ѿнашеит ორად იყოფა, ორად გაიყო.

a-ѿвакы́ არს. მარქაფა ცხენი.

a-ѿт́ра არს. საჯინბო, თავლა.

a-ѿкна́хара ზმნ. 1. თავის ჩამოკიდება иѿ
кна́ихаит თავი ჩამოვიკიდა.

a-ѿкуя́р არს. იორლა, თოხარიკი ცხენი.

a-ѿларц́ არს. თეთრა (ცხენი).

a-ѿлымсырпы́ра იხ. ацѿы́слымпы́р.

a-ѿна́к ერთ დღეს, ერთხელ.

a-ѿрѿщкя́ра ზმნ. თავის გასუფთავება иѿ
ѿрѿщкя́еит თავი გაისუფთავა.

a-ѿу́ра არს. ურა ცხენი.

a-ѿпны́хѿა არს. საყვედური, ყვედრება.

a-ѿпны́хѿара ზმნ. საყვედურის თქმა,
დაყვედრება, დამადლება иаѿ
пны́ыхѿеит უსაყვედურა, დააყვედრა,
დაამადლა.

a-ѿпырхы́ არს. სამკერდული, სამკერდე,
ჯირიმი.

a-ѿпйы́ч არს. ცხენის ქურდი, ცხენიპარია.

a-ѿпйы́чра ზმნ. ცხენის ქურდობა,
ცხენიპარიობა.

a-ѿкы́н არს. ჩონჩორიკი.

a-ѿшра́ ზმნ. თავის მოკვლა,
თვითმკვლელობა иѿшри́шит თავი
მოიკლა.

a-ѿцѿá არს. მრ. (მხ. аѿцѿаѿы) ცხენოსნები,
მხედრები.

a-ѿпарақѿа არს. მრ. (მხ. аѿпѿыс).

a-ѿпѿыс არს. კვიცი.

a-ѿхარззала ზედს. ყოყოჩი, მზვაობარი,
ზვიადი, ქედმაღალი, დიდგული,
ამპარტავანი.

a-ѿхарззала ზმნ. ქედმაღლობა иѿ
ха́ирззалеит იქედმაღლა.

a-ѿхарѿарта არს. ცხენების მისაბმელი
ტოტებიანი ბოძი.

a-exəa მკვეხარა, ტრაზახა, ბაქია; ақуцал ехəа
მკვეხარა ქოთანო.

a-exəara ზმნ. თავის ქება дығхуоит, дығхуеит
თავს იქებს, თავი იქო.

á-exəady არს. მკვეხარა, ტრაზახა, ბაქია.

á-exəa არს. ცეცხლის პირი.

á-exəagylara ზმნ. 1. ცეცხლისპირას
დადგომა иехəагылейт ცეცხლისპირას
დადგა. 2. ცეცხლისპირას დგომა ие
хəагылоу, иехəагылан ცეცხლისპირას
დგას, ცეცხლისპირას დადგა.

a-exəargylara ზმნ. ცეცხლის პირას მიდგმა,
დადგმა иехəаиргылейт ცეცხლისპირას
დადგა.

a-exəatəarā ზმნ. 1. ცეცხლის პირას ჯდომა
дығхəатəейт ცეცხლის პირას დაჯდა.

a-exəatəara 2. ცეცხლის პირას ჯდომა дығ
хəатəоуп, дығхəатəан ცეცხლის პირას
ზის, ცეცხლის პირას იჯდა.

a-ey არს. ცხენი.

a-eyxɔakaxa არს. მოჯირითე.

a-eyɣara არს. ბორცვაკი.

a-eydara არს. უცხენობა, ცხენის უყოლობა.

adyz ქურანი, რასხი, შვინდა, წაბლისფერი
ცხენი.

a-eyt ზედს. (ერთი) ბეწო, ცოტა პატარა.

eyteytla ზმნზ. ნაწილ-ნაწილად.

a-eykəabara ზმნ. ბანაობა иейикуабейт
იბანავა.

a-eykəabarta არს. საბანაო, საბანებელი
(ადგილი).

a-eykəabady არს. მობანავე

a-eykəaxa არს. ბაკმი, ბაკი, შარავანდი,
შარავანდედი.

a-eykəbəl არს. უბელო, შეუკაზმავი ცხენი.

a-eylaxəara ზმნ. თავის გახვევა иейлаих
ейт თავი გაიხვია.

a-eymatəa არს. აკაზმულობა ცხენისა.

eynla ზმნზ. დღისით.

a-eyjəlara ზმნ. ცხენზე შეჯდომა де
ыжəлейт ცხენზე შეჯდა

a-eyjəɔara ზმნ. ცხენიდან ჩამოხტომა де
ыжəɔейт ცხენიდან ჩამოხტა.

a-eyjəɔara ზმნ. ცხენზე შესმა деыжəтцейт
ცხენზე შესვა.

a-eyjəɔra ზმნ. ცხენიდან ჩამოხტომა де
ыжəтцейт ცხენიდან ჩამოხტა.

a-eyjəxra ზმნ. ცხენიდან გადმოსმა,
ცხენიდან ჩამოსმა де
ыжəыхейт ...გადმოსვა, ...ჩამოსვა.

a-eyraaɔsara ზმნ. თავის დაღლა ие
йрааɔсейт თავი დაიღალა.

a-eyrbəbara ზმნ. გაბღინძვა иеирбəбейт
გაიბღინძა.

á-eyrbara ზმნ. არშიყობა, გაარშიყება длэйи-
ырбейт, длэйи-ырбейт ეარშიყება,
გაეარშიყა.

aeyrbara ზმნ. 2. კობტაობა деырбəბейт, де
ырбейт კობტაობს, იკობტავა.

a-eyrbara ზმნ. შემრობა, შემოშრობა ие
ирбəბейт; иеирбəბейт იშრობს, შეიშრო,
იშრობს, შემოიშრო.

a-eyrdəgəara ზმნ. წაყრუება, ყურის
მოყრუება еирдəгуйейт წაყრუა, ყური
მოიყრუა.

a-eyrdura ზმნ. თავის გადიდკაცება иеирдуйейт
თავი გაიდიდკაცა.

a-eyrzəjəra ზმნ. გაამპარტავნება,

გაყოფილება იეირзáжэит გაამპარტავნდა,
გაყოფიდა.

ა-ყერთынчра ზმნ. თავის დამშვიდება, თავის
დაწყნარება იეერთынчит თავი
დაიმშვიდა, თავი დაიწყნარა.

ა-ყერთсрá ზმნ. თავის მომკვდარუნება
იერთсрит თავი მოიმკვდარუნა.

ყერთсы: არს. ყერთсы áкацара თავის
მომკვდარუნება.

ა-ყеркьантазра ზმნ. თავის გატიტვლება,
თავის გაშიშვლება იეъркьантазит თავი
გაიტიტვლა, თავი გაიშიშვლა.

ა-ყерчрá ზმნ. ბლინძვა, გაბლინძვა, ჭაჭვა,
გაჭაჭვა იეერчуэит, იეერчйт იბლინძება,
გაიბლინძა, იჭაჭება, გაიჭაჭა.

ყерцаа ზმნ. ყерцаа áкацара თავის
მომძინარება.

ა-ყерхумарра ზმნ. ჯირითობა აყი
ърхумаруэит, აყი ърхумарит
ჯიროთობს, იჯირითა.

ა-ყерѳара ზმნ. ცხენის ჭენება აყი ърѳуэит, აე
ყი ирѳит ცხენს აჭენებს, ცხენი აჭენა;
დოლი, მარულა.

ა-ყиуардын არს. ეტლი.

ა-ყиуардынхьча არს. მეეტლე.

ა-ყиуаѳ არს. მრ. аѳѳá, ѳѳакуáк მხედარი,
ცხენოსანი.

ა-ყицсахга არს. საცვალი.

ა-ყицсахра ზმნ. ტანისამოსის გამოცვლა იე
ყицсахыит ტანისამოსი გამოიცვალა.

ა-ყиқэтэара არს. ცხენოსნობა, ჯირითობა.

ა-ყиштывж არს. თქარათქური.

ა-ყишькыл არს. უზანგი, ავჟანდა.

ა-ყишкылкѳы არს. ჯილავედარი.

ა-ყишѳара ზმნ. ცდა იყიшѳэит ეცადა.

ა-ყызгá არს. მიზეზი.

ა-ყызгара მომიზეზება იაყიызгоит, იაყიგეит
იმიზეზებს, მოიმიზეზა.

ა-ყицгá არს. საბაზი.

ა-ყицѳахра ზმნ. თავის დამალვა იე
ყицѳахыит დაიმალა.

ა-ყихэа ზედს. სისვი, ნისლა, ტრედანა
ცხენი; ლურჯა.

ა-ყихэаиатѳа ზედს. აბრაში.

ა-ყихэшэтѳара ზმნ. წამლობა იე
ყихэшэтѳуэит, იყიхэшэтѳэит წამლობს,
იწამლა, თავის მკურნალობა.

ა-ყихэыча არს. ახორი, ბაგა.

ა-ყихьча არს. მეჯინიბე; ცხენის მწყემსი.

ა-ყихэхэáга არს. სამურველი, გაბრა.

ა-ყиѳ არს. დოლის ცხენი.

ა-ყиѳразы არს. თხელი ფაფა ფეტვის
ფქვილისა.

Ц

а-ц არს. ნისკარტი.

а-ц არს. სიმინდის ერთი მარცვალი.

á-ца არს. 1. კუჭი.

á-ца არს. ბალი, კახაბალი.

а-ца́ არს. სასიმინდე; ნალია.

а-ца́ ზედს. 2. ცხელი; აძ. ца́ ცხელი წყალი.

а-ца́ ზედს. 3. მწარე, ცხარე.

а-цагə ზედს. ჩლუნგი, ბლაგვი.

а-ца́гəхара ზმნ. დაჩლუნგება, დაბლაგვება

ицагəхəიტ დაჩლუნგდა, დაბლაგვდა.

а-цала́кья არს. სასიმინდის, ნალიის კარის

წინ გადებული ძელი ან ფიცარი.

á-цар არს. დვრიტა, მაჭიკი, კვეთი.

ацала არს. შილი (მაზლის ცოლი)

а-цара́ არს. წასვლა დცეიტ წავიდა.

цас, ца́с-хəа ზმნზ. განზრახ, ჯიბრზე, ჯიბრით, განგებ, ყასიდად.

а-цагьца́ არს. გასაღები.

а-цагьра́ ზმნ. გამზრდელების მიერ გაზრდილის მშობლებისათვის წარდგენა.

á-цакья არს. 1. სიპი ქვა.

á-цакья არს. 2. ეჩო.

á-цаша არს. ბალამწარა.

а-цахара́ ზმნ. გაცხელება იцахეიტ გაცხელდა.

ца́хə არს. გაისის მეორე წელი.

а-цəы არს. კატა.

а-цəáбəгь არს. ხვადი კატა.

а-цəáгьс არს. კატა (ბუ).

а-цгьгьшк არს. კნუტი, ცინდალი.

а-цтəá არს. ამბავი; ицтəá здьруада? მისი

ამბავი ვინ იცის! ицтəá кам მისი ამბავი არ ისმის.

á-цтəалара ზმნ. დამატებით დასხმა, სითხის

ჩამატება, დამატება иацьилтəалəიტ დამატებით

დაასხა, ...ჩააამატა, ...დაამატა.

а-цига́р არს. ацига́р киаад პაპიროსის ქალაღი.

а-цйл არს. ცილა.

а-цйнк არს. თუთია.

а-цирк არს. ცირკი

а-цкы́ არს. სამაგიერო; ацкы́ ийтəიტ სამაგიერო მისცა.

á-цлабра ზმნ. შეჯიბრება диацлабит შეეჯიბრა.

а-цламхá არს. ნიკაპი.

á-цлара ზმნ. 1. მომატება, მატება, ადიდება ицлəიტ მოემატა, იმატა, ადიდდა.

á-цлара ზმნ. 2. შეერთება дицхлəიტ შეუერთდა.

а-цлымхá არს. 1. ნიკაპი; 2. ყბა; ицлымхá циршааит სილა გააწნა.

á-цныкуара ზმნ. ვინმესთან რამესთან ხლება дицныкуəიტ მასთან აიარა.

а-цра́ არს. მარცვალი.

а-цра́лара ზმნ. მოკიდება иацра́лəიტ მოკიდა.

а-црацара́ ზმნ. ცეცხლის მოკიდება, ცეცხლის წაკიდება ицра́цəიტ ცეცხლი მოუკიდა, ცეცხლი წაუკიდა.

а-црахəара ზმნ. უკან მიბმა иацра́ихəəიტ ...უკან მიაბა.

а-цры́пра ზმნ. მოშორება, ჩამოშორება дицры́цит მოშორდა, ჩამოშორდა.

а-цры́хра ზმნ. 1. მოშორება иацры́ихьит

მოაშორა.

á-цубжара არს. სასოფლო გზა.

á-цуфара არს. გამოცანა.

á-цкѣа ზედს. სუფთა, წმინდა.

á-цкѣа არს. 2. (რელიგ.) წმინდანი.

á-цкѣара არს. სისუფთავე, სიწმინდე;
ацкѣара бѣѣа и бѣнит სისუფთავე უყვარს.

á-цкѣахара ზმნ. წმენდა, გაწმენდა,
გასუფთაება ицкѣахѣит გაიწმინდა,
გასუფთავდა.

á-цкѣара ზმნ. 1. გაპენტვა ицкѣიტ გაპენტვა;
а б а м н á и ц к ѣ и т ბამბას პენტავს; 2.
გაფანტვა (გაფანტა).

á-цшра ზმნ. წაკლვა иáцишит წაკლა.

á-цц არს. ქინქლა.

á-ццакра ზმნ. სიჩქარე дццакүѣит, дццакѣит
ეჩქარება, ჩქარობს, იჩქარის,
მოეშურება; იჩქარა.

á-ццакыра ზედს. სასწრაფო, საჩქარო,
საშური.

á-ццара ზმნ. გაყოლა, წყოლა дѣццеит გაჰყვა,
წაჰყვა.

а-ццахá არს. პატარა ნაჭერი (ქსოვილისა).

á-ццышə არს. ფერფლი.

á-ццышəтра არს. საფერფლე.

á-ццышəтəра ზმნ. დაფერფლვა иццышəитəит
დაფერფლა.

á-ццышəхара ზმნ. ფერფლად ქცევა
иццышəхѣит ფერფლად იქცა.

á-ццара ზმნ. 1. მიმატება, დამატება,
მომატება иáцишитეит მიუმატა, დაამატა,
მოუმატა.

á-ццара ზმნ. 2. გაყოლება дѣццитѣит

გაყოლა.

á-цха არს. თაფლი.

á-цхабжон არს. შუალამე.

á-цхамажəа არს. პურის ფქვილის, ან ქერის
ფქვილის ცომი თაფლით შეზავებული.

á-цхамгѣал არს. თაფლიანი მჭადი.

а-цхарпá არს. უცეცხლო თაფლი.

а-цхарцѣн არს. თაფლანაწალი, შარბათი.

а-цхаршəн, ацхаршəнѣра არს. თაფლით
მოდულებული სიმინდის ან ფეტვის
ფქვილის ტკბილკვერი.

á-цхацəа არს. თაფლანაწალი (რომლითაც
წყურვილს იკლავენ).

á-цхраара ზმნ. შველა дѣцхраауѣит,
дѣцхрааит შველის, უშველა.

а-цхыраара ზმნ. დახმარება.

á-цхысра ზმნ. ვინმესთან ერთად სროლა,
გასროლა дѣцхысит ვინმესთან ერთად
გაისროლა.

á-цхь არს. კატის სენი; áцхь уагáаит! კატის
ჭირმა წაგიღოს!

á-цха არს. ხიდი.

á-цхауа ზმნ. 1. კბენა ицхауѣит იკბინება.

á-цхара ზმნ. 2. კბენა, კბენა, დაკბენა ицхаит
უკბინა, დაკბინა.

á-цхаруа ზმნ. 3. შეთვლა ицхáит შეუთვალა.

а-цхарáжəхəаѣы არს. მოციქული.

а-цхатəрѣн არს. ზანზალა, კოჭის ხიდი.

цыгүтáс ზმნზ. კატასავით.

а-цынаха არს. 1. თავად-აზნაურთა
სასახლეებში მსახური ქალი, რომლის
მოვალეობას შეადგენდა საჭმელ-
სასმლის შენახვა და ულუფის, კერძის

დარიგება; 2. ლხინში, ჭირში ულუფის, კერძის დამრიგებელი.

ა-цýнаҳара ზმნ. 1. თავად-აზნაურთა სასახლეებში მსახური ქალის მოვალეობა, რომელიც გამოიხატებოდა სურსათ-სანოვავის შენახვასა და ულუფა, კერძის დარიგებაში; 2. ლხინში, ჭირში ულუფის, კერძის დარიგება.

ა-цынхурá ზედს. სამაგიერო, მაგიერი.

ა-цынхурáс ზმნზ. მაგივრად.

ა-цыжəжəáx არს. ნაგლეჯი, ნაფლეთი, ნარჩენი (ქაღალდისა, ქსოვილისა).

ა-цыжəхə არს. ნაკუწი. ნაჭერი, ნაფლეთი, ნაგლეჯი ბებვი.

á-цыр არს. კვეთი.

ა-цýра არს. ცალი.

а-цыркь ზედს. კოჭლი, მკელობელი.

á-цыркьра ზმნ. კოჭლობა дцыркьуэит, дцыркьйт კოჭლობს, იკოჭლა.

á-цыркьтəра ზმნ. დაკოჭლება дцыркьнитəит დააკოჭლა.

á-цыркьхəра ზმნ. დაკოჭლება дцыркьхəит დაკოჭლდა.

á-цырғызра ზმნ. (иáцырғызруэит, иáцырғыззит) ბანის მიცემა.

а-цырцырра ზმნ. ბრწყინვა ицырцыруэит, ицырцырит ბრწყინავს, გაბრწყინდა.

á-цырзы́ არს. დვრიტის წყალმარილი.

á-цырзəзəəx არს. ნარეცი, ნაბანი (წყალი).

а-цырзəзəəхə არს. საპნიანი წყალი, ნარეცი, ნაბანი წყალი.

а-цыржəжəáx არს. ნახევი, ნაგლეჯი, ნაფლეთი, ნაფხრეწი.

а-цырцəəxá არს. 1. ნატეხი.

а-цырцəxá არს. გასადები.

а-цырцəхь არს. შხეფი.

а-цýн არს. კვერნა.

а-цýнцəхəра ზმნ. კვერნაზე ნადირობა

á-цытталəра ზმნ. ვინმესთან დაწოლა дйцытталəит ვინმესთან დაწვა.

а-цýщə არს. ზამთრის ბოლოკი.

а-цýхə არს. თალგამი.

á-цыхтəxí არს. ნაოხარი, უპატრონოდ დარჩენილი ქონება.

а-цýфə არს. შეჭამადი.

а-цýфəхə არს. ნასუფრალი, ნახორხალი.

Цə

а-цə არს. ხარი.

а-цəá არს. 1. ტყავი.

а-цəá არს. 2. ცვილი, თაფლის სანთელი.

á-цəə არს. ძილი.

á-цəəəк ზედს. ნესტიანი ტენიანი; სველი.

á-цəəəкəра ზმნ. დანესტიანება, დატენიანება ицəəəкьйт დანესტიანდა, დატენიანდა.

á-цəəəкьəра არს. ტენიანობა, სისველე.

а-цəəбáжə არს. ფიჭა, ფიჭი, ხვეზა.

а-цəəтцəрá ზმნ. გადატ. ტყავის ძრობა ицəá дтýицеит ტყავი გააძრო.

а-цəəтýцəра ზმნ. გადატ. ტყავში გაძრომა ицəá дтýнцит ტყავში გაძვრა.

а-цəáлəшəəра ზმნ. წინაგრძნობა; ицəá иáлəшəэит ტანმა უგრძნო.

а-цəáлəшəьəра ზმნ. 2. დაორსულება лцəá иáлəшəьэит დაორსულდა.

ა-ცაალაჰა ზმნზ. მიმინარა; ძილის გუდა.

ა-ცააма არს. მუცლის ჭია.

ა-ცაამათა არს. ტანისამოსი, ტანსაცმელი.

ა-ცაამт: არს. уцаамәт хаахааит! ტკბილი ძილი.

ა-ცაამыжыма არს. მერქნის ცილა, ნაქურთენი.

ა-ცააჯაара ზმნ. გამოლაპარაკება, გაბასება
ди́ацаажаоит, ди́ацаажаеит ელაპარაკება,
გამოელაპარაკა, ებასება, გაებასა.

ა-ცააჯაара ზმნ. ლაპარაკი ძააჯაოит,
ძააჯაეит ლაპარაკობს, ილაპარაკა.

ა-ცააჯაады არს. მოლაპარაკე.

ა-ცაара ზმნ. დაძინება ძყაეит დაიძინა.

ა-ცაара ზმნ. 2. ჩაქრობა, გაქრობა, დავსება,
დაშრეტა იყაეит ჩაქრა, გაქრა, დაივსო,
დაიშრიტა.

ა-ცაара ზმნ. წოვა, მოწოვა იაააოит, იაააეит
(ნ.) წოვს, მოწოვა.

ა-ცაарта არს. საძინებელი ადგილი.

ა-ცაартá არს. ლოგინი, ქვეშაგები.

ა-ცაარдажы არს. ტახტი (გაფიცრული საწოლი
კედლის სიგრძეზე).

ა-ცაарталáршә არს. ზეწარი.

ა-ცაарсыс არს. თვლელა.

ა-ცააჯაара ზმნ. 1. ხვნა ძააააოит, ძააააეит
ხნავს, ხნავდა.

ა-ცააჯაара ზმნ. 2. ხვნა, მოხვნა, ხვნა, დახვნა
იძაააეит მოხვნა, დახვნა.

ა-ცააჯაარста არს. ნახნავი, ხნული,
თერძული.

ა-ცააჯაаста არს. კვალი.

ა-ცააჯაады მხენელი, გუთნის დედა.

ა-ცააჯы არს. კურო, ბუდა.

ა-ცააკәа არს. ცისარტყელა.

ა-ცააшьáршь არს. ცვილულა.

ა-ცააшьы́ არს. თაფლის სანთელი, წმინდა
სანთელი.

ა-ცააშәтатә არს. ტანსაცმელი, ტანისამოსი.

ა-ცააშәтатә́ არს. ტანსაცმელი, ტანისამოსი.

ა-ცააჯы́ არს. ცვილის მოხდის შემდეგ
დარჩენილი წყალი.

ა-ცაახы́хра ზმნ. 1. გატყავება, ტყავის
გაძრობა აააá хы́хыит გაატყავა, ტყავი
გააძრო.

ა-ცაá ахышьá ზმნ. გასანთვლა აააá
ахы́ишьуеит, აააá ахы́ишьеит
სანთლავს, გასანთლა.

ა-ცაахәá არს. ზოლი.

ა-ცაбы́лдыз ზედს. აყლაყუდა, ალაწოდა.

ა-ცაгарá ზმნ. ჩამორთმევა, წართმევა
ица́и́геит ჩამოართვა, წაართვა.

ა-ცაгәы́шра́ მდურვა, წყრომა, გაბუტვა
дица́гәы́шуеит, дица́гәы́шы́т ემდურის,
ემდუროდა, ებუტება, გაებუტა.

ა-ცაгәа არს. ცუდი, ავი.

ца́гәбнзáзарыла ზმნზ. ვაი-ვაგლახით.

ца́гәáшакә ცუდი განზრახვით.

ца́гәзá ზმნზ. მეტისმეტად, ძალიან.

ა-ცაéи́лагара ზმნ. შეშლა იца́éи́лагеит
შეეშალა.

ა-ცაéи́жы́ არს. სხეული.

ა-ცაéи́кәá ზედს. მოშავგვრემანო.

ა-ცაéи́кәáра არს. მოშავგვრემანობა.

ა-ცაéи́ха არს. სახნისი.

ა-ცაéи́и́гк ზედს. ცელქი, ანცი.

á-цәиикра ზმნ. ცელქობა, ანცობა
 дцәиикрәит იცელქა, იანცა.
а-цәйқәатцәа ზედს. მოშავო.
а-цәкәтәарá ზმნ. დაღვრა იцәкәтәәит
 დაელვარა.
а-цәкашәарá ზმნ. მსუბუქი ან პატარა რამის
 დავარდნა იцәкашәәәит დაუვარდა.
á-цәкамбашь არს. ხარკამეჩი.
а-цәкáҳара ზმნ. მძიმე ან დიდი რამის
 დავარდნა იцәкáҳаит დაუვარდა.
а-цәкумжыáр არს. (ბზიფ.) წირპლი.
á-цәлаа არს. ძმერხლი.
á-цәмаа არს. მანჭო, ხელა.
á-цәмаакәы არს. გუთნის დედა.
á-цәматәа არს. კავი, აჩაჩა, ოქოქა, ერქვანი.
а-цәнырхарá ზმნ. გადარჩენა дацәнырхәәит
 გადაარჩინა.
а-цәрá თლა, გათლა, თრაშვა, გათრაშვა
 იцәуәәит, იцәәйт თლის, გათალა,
 თრაშავს, გათრაშა.
á-цәрашәа ხვნის სიმღერა.
а-цәтәрá ზმნ. ქუქუნება იцәтәәйт იქუქუნა.
а-цәңыза არს. საკვეთი გუთნისა.
á-цәкәы (ბზიფ.) მწვერვალი.
а-цәәыурңá არს. ზვირთი, ტალღა.
а-цәкәырңара ზმნ. ბობოქრობა
 იцәкәырңәәит, იцәкәырңәәит
 ბობოქრობს, იბობოქრა.
а-цәкәыáнда ზედს. ნელთბილი.
а-цәкәыáнара ზმნ. (ჰაერზე, სითხეზე)
 განელთბილება იцәкәыáндаәит
 განელთბილდა.
а-цәкяá არს. მახე.

а-цәкяáра არს. სამიზნე, მიზანი, ნიშანი.
а-цәкяáра ზმნ. 1. გადატყავება იцәйкәәит
 გადაატყავა.
а-цәшъхәыá არს. სახვნელი კბილი.
а-цәшәარá ზმნ. ვისიმე ან რისიმე შიში
 дицәшәәәит, дицәшәәәит მისი ეშინია,
 მისი შეეშინდა.
а-цәцарá ზმნ. 1. გაქცევა дицәәәәит გაექცა.
á-цәцә არს. ბურბუშელა, წარანდი.
á-цәцәара ზმნ. წუწნა იцәцәәәიტ, იцәцәәәიტ
 წუწნის, წუწნა.
а-цәцарá ზმნ. მზეზე, წვიმაში, საერთოდ
 გარეთ. გამლა, გაფენა იцәйцәәәიტ გამლა,
 გაფინა.
ацәтыс არს. (ბზიფ.) (მრ. ацәтарақәа)
 მოზვერი.
а-цәхәыцхарá ზმნ. პატარად მოსვლა, არ
 მორგება იцәхәыцхәәәიტ პატარა მოუვიდა.
á-цәхяа არს. 1. аәы злáржәуа ყანწი; аңáтхь.
а-цәхяа არს. 2. ფოსობიანი, ბრტყელი და
 მრგვალი კოლოფი ტყვიების
 ჩასაწყობად.
а-цәхáр არს. ხის (მაგ. თუთის ხის) წვრილად
 გახდილი კანი, ლაფანი, ხრალი.
á-цәҳара ზმნ. 1. გინება, შეგინება, ლანძღვა,
 გალანძღვა диáцәҳауәәიტ ; диáцәҳаәәიტ
 აგინებს, აგინა, ლანძღავს, გალანძღა.
á-цәҳара ზმნ. 2. გინება, შეგინება დцәҳауәәიტ,
 დцәҳაәәიტ იგინება, შეიგინა.
á-цәҳаәы არს. მაგინებელი, მლანძღველი,
 მთათხველი.
а-цәыნбылрá ზმნ. 1. შემოწვა იцәйнбылыәәიტ
 შემოწვა.
а-цәыნбылхы არს. ნამწვი.

ა-ცყბზა არს. (ახაჲა) საყვარელი, კურო,
აჲჲაჲს ხასა, ხარაჲა.

ა-ცყბლარა ზმნ. გამოკოპიტება
იჲჲბიბლიჲტ გამოაკოპიტა.

ა-ცყბლახი არს. მაჲლაჲუნა.

ა-ცყბჲახარა ზმნ. გამორჩენა, გამოტოვება
იჲჲბჲახაჲტ გამორჩა, გამოტოვა.

ა-ცყბგჲაჲა არს. არამზადა.

ა-ცყბკუბარ არს. წვეთი, ცვარი, ღვეთი.

ა-ცყბლარა ზმნ. მინდორში, მზეზე, წვიმაში:
გამოსვლა, გამოფენა დჲჲბლჲტ
გამოვიდა, გამოეფინა.

ა-ცყბლახარა არს. ჩამობნელება,
დაბინდება იჲჲბლახაჲტ ჩამობნელდა
დაბინდდა.

ა-ცყბლახამტა არს. ცისკარი, რიჲრაჲი,
გარიჲრაჲი, ალიონი, განთიადი, აისი.

ა-ცყბლახამტაჲი ზმნზ. განთიადზე,
გარიჲრაჲზე, ალიონზე, ცისკარზე.

ა-ცყბლახარა არს. 1. განთიადი, რიჲრაჲი,
გარიჲრაჲი, აისი, ალიონი.

ა-ცყბლახარა ზმნ. 2. რიჲრაჲი, გარიჲრაჲება
იჲჲბლახაჲტ, იჲჲბლახაჲტ რიჲრაჲდება,
გარიჲრაჲდა.

ა-ცყბლსრა ზმნ. გამოჲონვა, გამოტანება
იჲჲბლსრაჲტ გამოჲონა, გამოატანა.

ა-ცყბმზა არს. სანთელი.

ა-ცყბმზკრა ზმნ. (იჲჲბმზკბიჲტ)
ბუნაკბენობა, ბუნაკბენის
წამობტომა და მოკურცხვლა.

ა-ცყბმზმკრა ზმნ. უძილობა
დჲჲბმზმკბუჲტ უძილობა სჲირს.

ა-ცყბმსა არს. აბედი.

ა-ცყბმფრა არს. სიძულვილი, ძაგება
იჲჲბმფრუჲ, იჲჲბმფრუჲ სძულს, სძულდა,
სძაგს, სძაგდა.

ა-ცყბმფხარა ზმნ. შეძულება, შეჲავრება
დიჲჲბმფხაჲტ შესძულდა, შეჲავრდა.

ა-ცყბმტა არს. ბუნაკვალი.

ა-ცყბმხა არს. საწოვარა.

ა-ცყბინხარა ზმნ. 1. გადარჩენა დაჲყბინხაჲტ
გადარჩა.

ა-ცყბინხარა ზმნ. 2. დარჩენა იჲყბინხაჲტ
დარჩა მას.

ა-ცყბრგარა ზმნ. 1. გამოტანა, გამოყვანა,
გამორჩენა იჲყბინხაჲტ გამოიტანა,
გამოიყვანა, გამოაჩინა.

ა-ცყბრსყი არს. თვლემა.

ა-ცყბრჲშჲა ყვავილი, (ავადმყოფობა).

ა-ცყბრჲშჲაჲბჲ ზედს. ნაყვავილარი,
ჩოფურა, დაკენკილი.

ა-ცყბრჲჲანდარა ზმნ. (სითხის)
განელთბილება, მოთბობა
იჲჲრჲჲანდეჲტ გაანელთბილა, მოათბო.

ა-ცყბრჲჲა არს. თაფლით და ქონით
შეზავებული ღომი.

ა-ცყბრჲჲაგა ზედს. სამაგელი, მახინჯი,
გონჯი, პირნასი, მაიმახი, ართვალი.

ა-ცყბრჲჲაგარა არს. სამაგლობა, სისამაგლე.

ა-ცყბრჲჲაგახარა ზმნ. გასამაგლება
დჲჲყბრჲჲაგაჲტ გასამაგლდა.

ა-ცყბრჲჲრა ზმნ. სხვისი რამის დაკარგვა
იჲჲრჲჲიტ დაუკარგა.

ა-ცყბრჲჲრა ზმნ. გამოჩენა, გამოსვლა
დჲჲრჲჲიტ გამოჩნდა, გამოვიდა.

ა-ცყბრჲჲრა ზმნ. ბდღვნა, გაბდღვნა, ჰუტვა,

გაპუტვა იცაიჩხაიტ გაბდღვნა, გაპუტა.

a-цэыслампыр არს. თხუნელა, მუდო.

a-цэыпссарá ზმნ. თლა, გათლა, ფცქენა, გაფცქენა იცაინიფსსოიტ, იცაინიფსსეიტ თლის, გათალა, ფცქენის, გაფცქენა.

a-цэыпцрá ზმნ. 1. ფხაჰნა, დაფხაჰნა იცაინიფჰიტ დაფხაჰნა, ზღაჯნა, დაზღაჯნა.

a-цэыпцрá ზმნ. 2. ფხაჰნა, დაფხაჰნა იცაინიფჰიტ დაიფხაჰნა.

აцэнышлара ზმნ. (ქლიავის, ვაშლის) დამწიფება იცაინიფსლეიტ დამწიფდა.

a-цэнышхара ზმნ. გაფითრება, გაფერმკრთალება დცაინიფსხეიტ გაფითრდა, გაფერმკრთალდა.

a-цэыцэрá ზმნ. გალალება იცაინიფსეიტ გალალდა.

აцэныз არს. დანაკარგი.

a-цэнызრა ზმნ. დაკარგვა იცაინიფსიტ დაეკარგა.

a-цэныпажра ზმნ. ჩაფლვა, დაფლა იცაინიფსაიჰიტ ჩაფლა, დაფლა.

a-цэныпцабаара ზმნ. რისამე ქვეშ დაღობა იცაინიფსცაბააიტ (რისამე შვექ დაღობა).

a-цэныпцагалара ზმნ. გამოქვაბულში, მიყრუებულ-ჩაზნელებულ კუნჭულში...: შეტანა, შეყვანა დცაინიფსცაიგაღეიტ ...შეიტანა, ...შეიყვანა.

a-цэныпцалара ზმნ. გამოქვაბულში, მიყრუებულ-ჩაზნელებულ ადგილას, კუნჭულში შეძვრომა დცაინიფსცაღეიტ ...შეძვრა.

a-цэныпцара არს. მიყრუებულ-ჩაზნელებული ადგილი ტყეში, ყანაში.

a-цэныпчычара ზმნ. ხითხითი დცაინიფსчыჩოიტ

იხითხითა.

a-цэныхара არს. 1. ქეცი, მუნი, მღიერი; აცაინიფსხარა ჰნიხუა მუნიანი, ქეციანი.

a-цэныхара ზმნ. 2. ქავილი დცაინიფსხეიტ, დცაინიფსხეიტ ექავება, აქავდა.

a-цэныхэа ზედს. მონაცრისფრო, მორუხო, მოყომრალი, მოღეგაო.

a-цэныхэашь ზედს. მომღვრიო.

a-цэныхэашьრა ზმნ. შემღვრევა იცაინიფსხეიტ შეიმღვრა.

a-цэныхэпссарá ზმნ. რანდვა, გარანდვა იცაინიფსხეიტ, იცაინიფსხეიტ რანდავს, გარანდა.

a-цэныхышэაშэара ზმნ. 1. გაგრილება, გაცივება იცაინიფსხეიტ გაუგრილდა, გაუცივდა.

a-цэныхышэაშэара ზმნ. 2. გადატ. ვინმეზე რამეზე გაგულგრილება აცაინიფსხეიტ ...გაგულგრილდა.

a-цэныжэ ზედს. გამზღვპილი, გაქუცული.

a-цэныжэ ზედს. მოყვითანო.

a-цэныжэრა არს. მოყვითანობა.

á-цэнычара არს. ტანისამოსი.

3

a-з არს. რწყილი.

a-за არს. მტკაველი.

á-за ზედს. ნედლი.

a-зáакра ზმნ. წყალში ან საერთოდ სითხეში ჰერა, დაკავება იзáაიკჰეიტ ...დაიჰირა, დაიკავა.

a-зáаргылара ზმნ. ჩაყენება зáარгыღეიტ წყალში ან საერთოდ სითხეში ჩაყენა.

a-ჯაართალარა ზმნ. ჩასმა ძჯააირთალეიტ
წყალში ან საერთოდ სითხეში ჩასვა.

a-ჯაარქურლარა ზმნ. ჩადირვა იჯააირქურლეიტ
ჩადირა.

a-ჯააჟსალარა ზმნ. ჩაცვენა იჯააჟსალეიტ
სითხეში ჩაცვივდა.

a-ჯააქურლარა ზმნ. ჩადირვა იჯააქურლეიტ
ჩადირა.

a-ჯააჟარა ზმნ. ჩადება იჯააიჟეიტ წყალში ან
საერთოდ სითხეში ჩადო.

a-ჯააჟრა ზმნ. ნათლვა, მონათლვა, ნათლობა
ძჯააჟხეიტ მონათლა.

a-ჯააჟხეიტა არს. ნათლული.

a-ჯააგა არს. მუჯა.

a-ჯააგა არს. ლოყა, ყბა, ღაწვი, ყვრიმალი.

ა-ჯარა ზმნ. 1. რგება, შეხვედრა, წილად
ხვდომა იაჟეიტ ერგო, შეხვდა.

ა-ჯარა არს. 2. დრო, ვადა.

a-ჯარა არს. წელი.

a-ჯარა ზმნ. მოპარვა იჟეიტ მოიპარა.

a-ჯარატარშა არს. უკალთო ჩოხა, წელამდე
ჩოხა.

a-ჯარჟეი არს. ღვლერჭი.

a-ჯატა არს. ზვარაკი.

a-ჯაჟა ზედს. 1. მძაღე; აკაკან ჟაჟა მძაღე
ნიგოზი.

a-ჯაჟა არს. 2. ბებერა, ბურცი.

a-ჯაჟახარა ზმნ. დამძაღება იჯაჟახეიტ,
იჯაჟახეიტ მძაღდება, დამძაღდა.

a-ჯაჟა არს. ხის ქერქი.

a-ჯაჟა არს. სადგისი.

a-ჯაჟა არს. ცვარი, ნამი.

ა-ჯაჟ არს. ნაკერი.

ა-ჯაჟრა ზმნ. კერვა, შეკერვა იჯაჟეიტ,
იჯაჟხეიტ კერავს, შეკერა.

ა-ჯაჟთა, აჯაჟთა ზედს. შესაკერავი, შესაკერი.

a-ჯაჟთა არს. ვაზი.

ა-ჯაჟხრეიტა არს. ნაკერი.

ა-ჯაჟხეიტ არს. მკერავი, თერძი.

a-ჯაჟა არს. წყურვილი.

a-ჯაჟა-კრა ზმნ. წყურვილი, მოწყურება აჟა
დაჟეიტ, აჟა დაჟხეიტ წყალი სწყურია,
მოსწყურდა.

ა-ჯაჟხა არს. ამბავი.

ა-ჯაჟხეიტ არს. მოსამართლე.

a-ჯაჟა არს. ჭარლი, ალკუნი, ზამთარმჩეკი,
წყალჩიტა.

a-ჯაჟა არს. ტბა.

ა-ჯაჟრა არს. სარწყილე.

a-ჯაჟრა ზმნ. დნობა, დადნობა, ღღობა,
გაღღობა იჟეიტ, იჟეიტ დნება, დადნა,
ღღება, გაღღვა.

a-ჯაჟა არს. ტბა.

a-ჯაჟა არს. შარვალი.

a-ჯაჟარა არს. წისქვილი.

a-ჯაჟარახეიტა არს. მეწისქვილე.

a-ჯაჟარა ზმნ. გაჯირჯება იჯაჟა
გაჯირჯვდა.

a-ჯაჟა არს. ჭაობი, ჭანჭრობი.

a-ჯაჟარა არს. ჭაობიანი ადგილი.

a-ჯაჟაჟეიტ არს. პატარა ტბა.

a-ჯაჟარჟეიტ ზმნ. წყლის გაღმა.

ა-ჯაჟრა ზმნ. დაკარგვა დჟეიტ დაიკარგა.

a-ჯაჟრა ზმნ. 2. ცხობა, გამოცხობა იჟეიტ, იჟეიტ
ცხება, გამოცხვა.

a-ჯაჟარა ზმნ. წრთობა, გაწრთობა

изырыңжәуейт, изырыңжәйт аңртобс,
გამოაწრო.

á-зсара ზმნ. ცურვა дзысџит, дзысџит ცურავს,
ცურობს; იცურავა.

á-зсаады არს. მცურავი, მოცურავე

á-зҥаб არს. გოგო, გოგონა.

а-зҥы არს. ლოყა, ღაწვი.

а-зҥың არს. ჩქარმავალი მდინარე.

á-зкы არს. ჩვილი, ქორფა, თოთო ბავშვი,
ძუძუმწოვარა ბავშვი.

а-зкџи არს. ძიძა.

а-зтџытџы არს. მქვე წყალი (მინერალური).

а-зхá არს. წელის მიდამო.

а-зхыңтра არს. წყალდიდობა.

а-зы არს. წყალი.

а-зыңга არს. მატყლის გრეხილი ძაფი.

а-зыгмацџáз არს. სათითე, სათითური.

а-зыиас არს. (ახალი წიგნ.) მდინარე; შდრ.
азымаас.

а-зыкуты არს. გარეული იხვი.

а-зыммахэ არს. (ახალი წიგნ.) შენაკადი.

а-зымтáр არს. ღარი; შდრ. азынтáр.

а-зымаас არს. (ახ. წიგნ.) მდინარე; შდრ.
азыиас.

а-зын არს. ზამთარი.

á-зынра არს. ზამთარი; зынрџуп ზამთარია.

á-зынрахара ზმნ. დაზამთრება изынрахџит
დაზამთრდა.

а-зыркџи არს. ციციანთელა.

а-зырлашэ არს. ძლოკვი, ანკარა, გველხოკერა.

а-зыржәра ზმნ. (ბზიფ.) წრობა,
გამოწრობა изыңржәуейт, изыңржәйт
აწრობს, გამოაწრო.

а-зыржәтэ არს. სასმელი წყალი.

а-зырңхá არს. სამკურნალო თბილი წყალი
(მაგ., წყალტუბო).

а-зыркџáнда არს. თბილი წყალი.

а-зыршла არს. მაწონ ნარევი წყალი,
რომელსაც სვამენ წყურვილის
მოსაკლავად.

а-зыршы არს. მდულარე წყალი.

а-зырцá არს. გაცხელებული წყალი.

азыңрааш არს. ნაკადული.

а-зырџара ზმნ. სმენა, მოსმენა дзырџуейт,
дзырџит უსმენს, მოუსმინა.

а-зыс არს. თიკანი, ციკანი.

а-зысаамта არს. გაზაფხულ-გაფხულში
წვიმიანობა.

а-зыткџа არს. გუბე.

а-зышьтра არს. მდინარის კალაპოტი.

а-зышьтырта არს. წყალჩასაშვები
азлагаракны წისქვილის.

а-зыш არს. ძერა дзышза дышлџит ძერ-
ქორივით გაჭაღარავდა.

а-зыш არს. წყურვილი.

а-зышара ზმნ. წყურვილი дзышоит, дзышеит
სწყურია, მოსწყურდა.

а-зыщэа არს. ყანჩა.

а-зыңзара ზმნ. ძრწოლა, შეძრწოლება,
შეკრთომა дзыңзоит, дзыңзеит ძრწის,
შეძრწოლდა, კრთის, შეკრთა.

а-зыңлан არს. ალი, ფერია.

а-зычча არს. პატარა, თხელი წყალი, მდინარე.

азыңхь არს. წყარო, азыңхь-зы წყაროს წყალი.

азың хьшәашәа არს. ცივი წყალი.

á-зџара ზმნ. შეზავება изџаит, изџеит აზავებს,

შეაზავა.

Зә

а-зәарá ზმნ. პირის ლეზინება ძჷაით, ძჷაით ალეზინებს, ალეზინა.

á-зәәара ზმნ. ბანა, დაბანა იჷჷაით, იჷჷაით ბანს, დაბანა.

а-зәәатә არს. სარეცხი.

Ц

а-ца არს. 1. ფსკერი; амшын áца ზღვის ფსკერი.

а-ца არს. 2. ყუნწი (ნემსისა); агур áца ნემსის ყუნწი.

а-ц არს. ტილი, მკბენარი.

а-цаá არს. 1. ყინული.

а-цаá ზედს. მწუთხე, მარილიანი, მლაშე.

á-цаара ზმნ. დამარილება იцаაუეიტ, იцаაიტ ამარილებს, დაამარილა.

а-цаáра ზმნ. 1. ყინვა იцаაუეიტ, იцаაიტ ყინავს, ყინვა იყო.

а-цаáра არს. მარილ-წიწაკით შეკაზმული ცხარე შეჭამადი (ლობო, მხალი და მისთანანი).

а-цаарá ზმნ. კითხვა დцаაუეიტ, დцаაიტ კითხულობს, იკითხა.

а-цааршәыра არს. საუბ. ყინული.

а-цаатәы არს. მარილ-წიწაკიანი საჭმელი.

а-цаатцла არს. არყი, არყის ხე.

а-цаады არს. მკითხავი.

á-цабаара ზმნ. რისამე ქვეშ დაღობა იцаაბააიტ რისამე ქვეშ დაღპა.

á-цабгара ზმნ. ჩანგრევა იцаბგეიტ ჩაიბგრა.

а-цабыргазы ზმნ. მართლა.

а-цабырг არს. სიმართლე.

а-цабыргцәкыа არს. ნამდვილი სიმართლე, ხალასი სიმართლე.

а-цабыргхара ზმნ. გამართლება იцабыргხეიტ გამართლდა.

á-цагылара ზმნ. ვისიმე, რისამე ქვეშ დადგომა dáцагылеიტ ...დადგა.

á-цаиара ზმნ. რისამე ქვეშ წოლა, დაწოლა dáцаиеიტ...დაწვა.

а-цакрá ზმნ. შებმა იцаიკხეიტ შეაბა.

а-цакрá ზმნ. 2. გატილიანება, ტილის, მკბენარის დახვევა დцкакხეიტ გატილიანდა, ტილი დაეხვია.

á-цакра ზმნ. 1. რისამე ქვეშ შემწყვდევა იцакхეიტ შეამწყვდია.

á-цакра ზმნ. 2. ქვეშ შესმა იáцаиკхეიტ ქვეშ შეუსვა.

á-цалара ზმნ. 1. რისამე ქვეშ შესვლა дыцалеიტ ...შევიდა.

á-цан არს. ზღაპრული ჯუჯა ხალხი, ქონდრის ხალხი.

а-цанахәалара ზმნ. სახლის ქვეშ, აივანზე, გამოქვაბულში და მისთანებში: შემობუქვა, შემოყრა იцанахәалеიტ შემომობუქა, შემოაყარა.

á-цар ზედს. 1. მახვილი, მჭრელი, მკვეთრი, ბასრი.

á-цар ზედს. 2. წკრიალა; ахжын-цар წკრიალა ხმა.

а-царá ზმნ. სწავლა იцáიტ, იцéიტ სწავლობს, ისწავლა.

а-царá ზმნ. 2. კვერცხის დება იацáიტ, იацéიტ: акутáнь ацáიტ, акутáнь ацéიტ კვერცხს

დებს, კვერცხი დადო.

a-царгәá არს. ბიჯგი, საბრჯენი, ბრჯენი.

a-царгәара ზმნ. ბრჯენის შედგმა ициргәáит, ициргәáит ბრჯენს უდგამს, ბრჯენი შეუდგა.

á-царгылара ზმნ. შედგმა, შეყენება иáцаиргылеит შეუდგა, შეუყენა.

a-царты́ша არს. ქრთამი.

a-царты́шагаады არს. მექრთამე, ქრთამის ამღები.

a-царкánt არს. წერაქვი, წალკატი.

a-царма́къ არს. დარიშხანა, თავგის შაქარი, თავგის წამალი.

á-царра არს. 1. მჭრელობა, სიმკვეთრე, სიმახვილე, სიბასრე.

a-царра ზმნ. წკნავილი ицаруеит, ицарит წკნავის, იწკნავლა.

a-царпáлара წათელვა ицаирпáлеит წათელა.

a-царшы́ არს. ლანჩა, ძირი.

á-царшәра ზმნ. 1. მსუბუქი ან პატარა რისამე: ქვეშ შეგდება и́цаиршә́ит ქვეშ შეაგდო.

a-царе́ылара ზმნ. შიგ შეკეცვა ицаире́ылеит შიგ შეკეცა.

á-цархара ზმნ. 1. წაგებინება, მოგება, დამარცხება და́цаирхеит წააგებინა, მოუგო, დაამარცხა.

á-цархара ზმნ. 2. ქვეშ მოყოლება иáцаирхеит ქვეშ მოაყოლა.

a-цархәарá ზმნ. ბღვერა, დაბღვერა и́лакуа цаирхуйт დაიბღვირა.

a-цары́ ზედს. ცქვიტი, მარდი.

цары́хә ზედს. წკრიალა აბჯხы́ парыу კრიალა, წკრიალა, წკარუნა ხმა.

a-цáс არს. წესი, ჩვეულება, ადათი.

á-цасра არს. ჩარტყმა дн́цасит ჩაარტყა.

á-цатәара ზმნ. რისამე ქვეშ ჯდომა, დაჯდომა дн́цатә́еит დაჯდა.

a-цатә́ არს. შესასწავლი, გაკვეთილი.

a-цау́лара არს. სიღრმე.

á-цапсара ზმნ. 1. ქვეშ შეყრა ицаи́псеит შეყარა.

á-цапсара ზმნ. 2. მოკეცვა, მორთხმა áцаи́псеит მოკეცა, მოირთხა.

á-цапќара ზმნ. ძირში მოჭრა ицапќი́еит ძირში მოჭრა.

á-цапчәра ზმნ. ვისიმე ან რისამე ქვეშ: ჩატყდომა, ჩამტვრევა и́цапчә́еит ჩაუტყდა, ჩაემტვრა.

á-цапчә́ара ზმნ. ვისიმე ან რისამე ქვეშ: ჩატყდომა, ჩამტვრევა и́цапчә́́ეит ჩაუტყდა, ჩაემტვრა.

á-цакы́ра ზმნ. ტვირთქვეშ: ხვნემა, ამოხვნემა да́цакы́еит, да́цакит ...ხვნემის, ...ამოიხვნემა.

a-цаңá არს. თხელი, სიფრიფანა.

a-цаңáпс ზედს. ძალზე თხელი, სიფრიფანა.

á-цаңахара ზმნ. გათხელება ицаңахә́იტ გათხელდა.

á-цака ზმნზ. ქვეშ.

цакáლა ზმნზ. ქვევიდან, ქვეშიდან, ქვემოდან, ძირიდან.

цакатә́ ზედს. ქვედა, ქვემო.

цакатә́ **áикуа** არს. პერანგის ამხანაგი, ნიფხავი.

á-цашы́щра არს. შურიანობა, სიხარბე дн́цашы́щит შემურდა, შეეხარბა.

á-пашьыщы ზედს. შურიანი, ხარბი.

á-пачаңара ზმნ. ქვევიდან მიჭედება
иáпачаиңаит ქვევიდან მიაჭედა.

á-пачалара ზმნ. 1. რისამე ქვეშ შერევა
иңцеицалеит ...შერევა.

á-пачалара ზმნ. 2. ღრმად ჩასობა, ღრმად
ჩარჭობა иңцеицалеит ღრმად ჩაასო,
ღრმად ჩაარჭო.

á-пазахра ზმნ. ამოკერება, ქვევიდან, ქვეშ
გამოკერება иáпацизахыит
ამოაკერა, ...გამოაკერა.

á-пачара ზმნ. 1. ქვეშ ამოდება иáпачаит
ქვეშ ამოსდო.

а-пачу́ არს. საფენი საგები; საგები
(საქონლისა).

á-пачаҳара ზმნ. აკვრა, აბმა иáпачаиҳаит
აკვრა, ააბა.

á-пачара ზმნ. 1. ქვეშ მოყოლა dáпачаит ქვეშ
მოჰყვა.

á-пачаара ზმნ. გაბმა, შებმა ипачаиҳаит გააბა,
გაუბა, შეაბა, შეუბა.

á-пачаҳара ზმნ. შეყვირება dáпачаиҳаит
შეუყვირა.

а-пачы არს. მოსწავლე, მოწაფე.

á-пעיбатара ზმნ. 1. ერთმანეთის ჩაფლვა
иңцеибацеит ერთმანეთი ჩაფლეს.

а-пйаа არს. მცენარე.

а-пйар არს. მწევარი.

пис არს. ფისო, ფისუნია.

а-пкы არს. კაბა.

а-пла არს. ხე.

á-пла არს. 2. შირა.

á-плара ზმნ. შირათი წებვა иплóит, иплéит

შირათი წებავს, შირათი დაწება.

а-пларкүку არს. კოდალა, ხეკოდალა,
ხეკაკუნა.

á-плаш არს. ჭადარი, ჭადრის ხე.

а-пмыҳаҳар არს. ნაძირალი; 2. გადატ.
ნაძირალა; ქურდბაცაცა.

á-пжаара ზმნ. ძირის გამოთხრა, ქვეშიდან
გამოთხრა иңцижааит ძირი გამოუთხარა,
ქვეშიდან გამოუთხარა.

á-пжәара ამოგლეჯა, ამოძრობა, ამოთხრა
иңцижәаит ამოგლიჯა, ამოაძრო,
ამოთხარა.

а-прá ზმნ. დროის გასვლა ипүеит, ипйт დრო
გასულია, დრო გავიდა.

а-псаарá ზმნ. ამოპარსვა ипсасааит ამოპარსა.

á-псра ზმნ. 1. ვისიმე, რისამე ქვეშ გასვლა
дáпсрит ...გავიდა.

á-ппыраара ზმნ. ნელ-ნელა აფრენა
иңпырааит ...აფრინდა.

á-ппырра არს. აფრენა иңпырырит აფრინდა.

а-ппы́па არს. ქეჩა, ჩული.

пкаркүтхйа არს. რელიგ. ნათლისღება,
წყალკურთხევა.

á-пкыа არს. 1. სარჩული, ქვესადები.

á-пкыара ზმნ. ავარდნა, წამოჭრა, წამოვარდნა,
წამოხტომა дыңкეит ავარდა, წამოიჭრა,
წამოვარდა, წამოხტა.

а-пшыра ზმნ. 1. გამოსმა, ქვევიდან გასმა;
გამოსმა иáпшыишыит გამოუსვა;
ქვევიდან გამოუსვა.

á-пшыра ზმნ. 2. მორევა иáпшыишыит მოურია;
амхáпцәла иáпшырышеит კოვზით
ურევენ.

á-пшәара ზმნ. პატარა რისამე ამოვარდნა

იტყაეიტ ...ამოვარდა.

ა-ყრა ზმნ. 1. რისამე ქვეშიდან, ქვემოდან გამოსვლა დატყიტ ...გავიდა, გამოვიდა.

ა-ყრა ზმნ. 2. ამოსვლა იტყიტ ამოვიდა; ავხე იტყუეიტ წყარო ამოდის.

ა-ყ არს. ღამე.

ა-ყაა არს. ნახრახნი.

ა-ყახჯონ არს. შუაღამე.

ა-ყარა ზმნ. 1. დატყეიტ: აშააკე აშაპაი დატყეიტ თოფს დააცემინა.

ა-ყარა ზმნ. 2. (ცეცხლის) შეკეთება დატყეიტ შეუკეთა.

ა-ყარა ზმნ. 1. ამოთხრა, ამოგდება იტყიხეიტ ამოთხარა, ამოგდო.

ა-ყარა ზმნ. 2. ქვეშიდან გამოღება იატყიხეიტ 1. ქვეშიდან გამოიღო; ახახე იატყიხეიტ ქვის ქვეშიდან ამოიღო; 2. გადატ. გამომჟღავნება, გამოაშკარავება, მხილება.

ა-ყბრა არს. ქონდარი.

ა-ყბრა ზმნ. წიხლვა, წიხლისკვრა, წიხლის სროლა იტყბრეიტ, იტყბიტ იწიხლება, წიხლი ისროლა, წიხლს იკვრევენება, წიხლს ისვრის.

ა-ყბრელ არს. წურბელა.

ა-ყრკააკეარა ზმნ. აკარწახება, დაკარწახება, აკაპიწება დაკაპიწება, დაკოტავება იტყრკააკეეიტ დაიკარწახა, დაიკაპიწა, დაიკოტავა.

ა-ყრკაკყარა ზმნ. წვეტიანი რისამე მსუბუქად დარჭობა, დასობა იტყრკაკეეიტ დაარჭო, დაასო.

ა-ყრკაკყარა ზმნ. ფეხების თითებზე, ცერებზე დადგომა იტყრკაკყეიტ,

იტყრკაკყეეიტ ფეხების თითებზე, ცერებზე დგება.

ა-ყრკყარა ზმნ. ასკინკილაობა დტყრკყეეიტ, დტყრკყეეიტ ასკინკილაობს, იასკინკილავა.

ა-ყრტლარა ზმნ. შებმულის, მაგალითად ხარის, ცხენის: გამოშვება, გამოხსნა იტყრტლეიტ გამოლუშვა, გამოხსნა.

ა-ყრუა არს. სვრელი.

ა-ყრყადაარა ზმნ. შეკრეჭა, შემოკრეჭა იტყრყადააიტ შეკრიჭა, შემოკრიჭა.

ა-ყრშარა ზმნ. გავლება, გამოვლება იატყრშეიტ გაავლო, გამოავლო.

ა-ყრყრრა წრიბინი, წრუწუნო იტყრყრრეიტ, იტყრყრრეიტ წრიბინებს, იწრიბინა, წრუწუნებს, იწრუწუნა.

ა-ყრც არს. ჩიტი.

ა-ყრც არს. ტრა ჩიტის ბუდე.

ა-ყრცტყორა არს. ჩიტის ბუდე.

ა-ყრცრა ზმნ. 1. რყევა, შერყევა, რხევა, შერხევა, ქანაობა იტყრცრეიტ, იტყრცრეიტ ირყევა, შეირყა, ირხევა, შეირხა, ქანაობს, იქანავა.

ა-ყრცჯახეა არს. კრიკინა, უსურვაზი.

ა-ყრცხა არს. მუწუკი.

ყრყხ ზმნ. შარშან.

ყრყხტეი ზედს. შარშანდელი.

ყრყხცეა ზმნ. შარშანწინ.

ყრყხცეატეი ზედს. შარშანწინდელი.

ა-ყრც არს. წილი.

ა-ყრცჯეაარა ზმნ. გამობანა იტყიჯეააიტ გამობანა.

ა-ყრცეა არს. 1. კული.

a-тыхэаны ზმნ. ბოლოს.

a-тыхэаршэшэარá ზმნ. 1. კუდის ქნევა
итыхэаршэшэарит, итыхэаршэшэарит
კუდს აქნევს, კუდი აქნია.

a-тыхэაпцэара ზმნ. ბოლოს მოღება აძიხა
пцэарит, აძიხა пцэарит ბოლოს
უღებს, ბოლო მოუღო.

a-тыхэытэантэй ზედს. უკანასკნელი.

a-тыхэытэанзá ზმნ. სულ ბოლოს.

a-тыхэытэаны ზმნ. ბოლოს, დასასრულს.

a-тыхэыпáд არს. სამუე, ბალდუმი.

á-төө 1. არს. ქვედა დოლაბი (საპირისპირო
ахóá [2]).

төө-змáм რიცხვ. აუარებელი; ურიცხვი.

Цэ

a-тэá არს. ვაშლი.

á-тэаа-бжыы არს. 1. კვილის, წივილის ხმა;
კვილი, წივილ-კვილი.

á-тэаара ზმნ. წივილი, დაწივლება, კვილი,
დაკვილება тэаарыт, тэаарит წივის,
დაწივლა, კვიის, დაკვილა.

a-тэáтама არს. გარგარი.

a-тэáпшы არს. ფერუმარილი, საცხი
ტუჩებისა, ლოყებისა.

á-тэагэара არს. ხაზვა, დახაზვა итэагыт,
итэагыт ხაზავს, დახაზა.

á-тэагэаста არს. ნახაზი.

á-тэагэады არს. მხაზველი, მხაზავი.

a-тэáкья არს. ნაფოტი; შდრ. акуáж.

a-тэáша არს. მაქალი; შდრ. атэáсса

a-тэá-тла არს. ვაშლის ხე.

a-тэáх არს. პროშტი.

á-тэахра ზმნ. 1. შენახვა итэахуэит, итэахыт
ინახავს, შეინახა.

á-тэахтэ, á-тэахтэы ზედს. შესანახი.

тэахы შენახული тэахык нýмазар? თუ
შენახული რაიმე გვაქვს?

a-тэхэ არს. კავი, კაუჭი, ლაკარტი.

a-тэгүр არს. ანკესი.

a-тэрá ზმნ. დაწნილება, დამჟავება
итэйтდაწნილდა, დამჟავდა.

a-тэры ზედს. 1. ბერწი.

a-тэры ზედს. 2. გრძელი.

a-тэрыпсара წვერის წათლა, წაწვეტება
итэирыпсеит წვერი წაუთალა,
წაწვეტა.

á-тэца არს. 1. ჭიქა.

a-тэцá არს. 2. ბროლი.

тэцоуп ზმნ. áжыөаан тэцоуп ცა
მოწმენდილია, გადაწმენდილია.

a-тэтэá არს. ზარი.

a-тэтэá-сра ზმნ. ზარის რეკა атэтэá дáсуэит,
атэтэá дáсит რეკს, დარეკა.

a-тэý არს. 1. апáга ჩხირი, წკირი.

a-тэýнзы არს. პეპელა (პირუტყვის
ავადმყოფობა, სენი).

атэýгэыгэы არს. მიწაზე დასასობი კავიანი
მოკლე პალო.

a-тэýзы ზედს. უშნო გრძელი, აყლაყუდა.

a-тэýмн ლურსმანი.

a-тэýмкá არს. სატეხი, საჭრეტელი.

a-тэýнтэлáн არს. ფრინველთ კუჭი.

a-тэýрса არს. გაფუებული ცომი.

a-тэýрынтарá ზმნ. დაწნილება

იტყვირნიტციოიტ, იტყვირნიტციეიტ
აწნილეს, დააწნილა.

ა-ტყვიყარა ზმნ. 1. ტირილი, დტყვიყოიტ,
დტყვიყეიტ ტირის, იტირა.

ა-ტყვიყარა ზმნ. 2. დატირება დყიტყვიყოიტ,
დყიტყვიყეიტ დასტირის, დაიტირა.

ა-ტყვიყათე ზედს. სატირალი.

ა-ტყვიყადყ არს. (მრ. ატყვიყაყეა) მოტირალი,
დამტირებელი.

ა-ტყვიყყარა ზმნ. ამოსვლა, აღმოცენება
იტყვიყეიტ ამოვიდა, აღმოცენდა.

ა-ტყვიყტყარა ზმნ. დამყავება, დამმარება
იტყვიყეიტ დამყავდა, დამმარდა.

ა-ტყვიყტყენი ზედს. მყავე; ატ-ტყვიყტყენი მყავე,
ამყავებული ღვიწო.

ა-ტყვიყტყენიყარა ზედს. მყავე.

ა-ტყვიყი არს. წუმწუმა, ასანთი.

ა-ტყვიყან არს. სარი, მარგილი.

ყ

ა-ყადყრა ზმნ. 1. წებვა იყადყეიტ, იყადყუნ
იწებება, იწებებოდა.

ა-ყადყრყეა არს. ხეზი.

ა-ყადყ, **აყადყყი** არს. ყურმნის ჯიშია
ერთგვარი.

ა-ყადყან არს. უმემკვიდრეოდ დარჩენილი
ქონება.

ა-ყადყარა არს. ჭადარი.

ა-ყადყანყარა ზმნ. ქონების, მამულის, ოჯახის
უმემკვიდრეოდ დარჩენა, პარტახად
ქცევა იყადყანყეიტ ...დარჩა; პარტახად იქცა.

ა-ყადყან არს. ჭიპი.

ა-ყადყარყეა არს. ხეზი.

ა-ყარა ზმნ. დახდა იყრით, იყრეიტ იხდება,
დაიხდა.

ა-ყარამ არს. ჭერამი.

ა-ყარყალ არს. ჭარხალი.

ა-ყარყალ არს. 2. (ზზიფ.) მხალი: ნიგვზით
გაკეთებული კომბოსტო-მხალი.

ა-ყარყაყყარა ზმნ. 1. ავადმყოფისთვის,
მიცვალეზულისთვის დამის თევა, ტეზა
დყარყაყაყეიტ, დყარყაყაყეიტ ავადმყოფს,
მიცვალეზულს დამეს უთევეს;
ავადმყოფს, მიცვალეზულს დამე
გაუთია.

ა-ყარყა არს. თირკმელი, ჭაჭა.

ა-ყარყაყი არს. თევეზიყლაპია, მეთოველია, ჭარო,
ფოცხვი, დედა-მთვერალა.

ა-ყარყაყინ არს. 1. (ზზიფ.) ახალგაზრდა,
ყმაწვილი.

ა-ყარყაყინ არს. ვაჟი, ვაჟიშვილი.

ა-ყარყაყინყარა არს. 1. ახალგაზრდობა,
სიყმაწვილე.

ა-ყარყაყინ **ყაყრა** არს. ახალგაზრდული
შესახედაობა, გარეგნობა.

ა-ყარყაყინაყარა გაყმაწვილეზა დყარყაყინაყეიტ,
დყარყაყინაყეიტ ყმაწვილდეზა,
გაყმაწვილდა.

ა-ყარყა არს. (მრ. აყარყაყეა) აჭარელი.

ა-ყარყარაყარა არს. ორთითი, ორკაპი; შდრ.
აყარაყარა.

ა-ყარყარა არს. ეპისკოპოსი.

ა-ყარყარაყარა არს. ონჯა.

ყარყარა ზმნზ. განსაკუთრებით.

ა-ყარყარ ზმნზ. კინალამ, ცოტა გაწყდა.

ა-ყარყარე არს. ვარცლი.

ა-ყარყარა არს. პატარა ჩიტი, რომელიც

ლობებში ძვრება.

ა-чыркәа არს. მიწავაშლა.

ა-чырчырра ზმნ. ჭიკჭიკი იჩырჩირუეიტ, იჩырჩირიტ ჭიკჭიკებს, იჭიკჭიკა.

ა-чыңкә არს. ნარმა.

ა-чыңчыңყრა ფინია ძაღლის ყევა იჩыңყჩыңყუეიტ, იჩыңყჩыңყიტ ყეფს, იყევა.

ა-чыңшыа არს. მისაქსელი, საზედაო, სარბიკი.

ა-чыңшәра გამურვა იჩნაუეიტ, იჩნაშაიტ მურავს, გამურა.

ა-чычрә ზმნ. ხალვა, მოხალვა იчычуეიტ, იчычიტ ხალავს, მოხალა.

ა-чычынга არს. ჩიხრიხი.

ფ

ა-фа არს. თასი.

ა-фа́ ზედს. ახალგაზრდა; ახალი ნორჩი.

ა-фа́гәабзыңра ზმნ. პირფერობა დიფა́гәабзыңყუეიტ, დიფა́გәабзыңყუიტ პირში ეფერება, პირში მოეფერა.

ა-фагы́лара ზმნ. 1. აღმართზე დადგომა დაფагы́ლეიტ აღმართზე დგება, აღმართზე დადგა.

ა-фағы́ш: ზედს. მჭევრმეტყველი.

ა-фатарá ზმნ. (რელიგ.) აღთქმის მიცემა იფა́итеიტ აღთქმა მისცა.

ა-фатахы́а ზმნ. (რელიგ.) აღთქმა.

ა-факра́ ზმნ. პირში დაჭერა იფა́იკყუიტ პირში დაიჭირა.

ა-фа́жыцәара ზმნ. პირში შეფურთხება დიფა́жыцәეიტ პირში შეაფურთხა.

ა-фа́лара ზმნ. გამოსხმა, გამობმა იაფა́ლეიტ

გამოსხმა, გამოესხმა, გამოიბმა, გამოებმა.

ა-фамкыара ზმნ. უშნო ჭამა, ღეჭა დფамкы́ეიტ, დფамкы́ეიტ უშნოდ ჭამს, ღეჭავს.

ა-фамға არს. ყლაპი, ყლუპი.

ა-фанты́шы́лара არს. გამომეტყველება (სახისა) შესახედაობა.

ა-фа́р არს. ახალგაზრდობა, ახალგაზრდები, ყმაწვილკაცობა, ყმაწვილკაცები.

ა-фа́ра არს. ახალგაზრდობა, სიყმაწვილე.

ა-фара́ ზმნ. 1. წნელის მოჭრა იფე́ეიტ მოჭრა.

ა-фарпа́н, афарпы́н არს. სალამური.

ა-фартра́ ზმნ. მარხვისაგან პირის გახსნა, გახსნილება.

ა-фарпа́ра ზმნ. გამოდება, მოდება, წამოდება იაფა́ირყე́ეიტ გამოსდო, მოსდო, წამოსდო.

ა-фарпы́шра́ ზმნ. შედარება იაფა́ირყუ́ეიტ, იაფა́ირყუ́ეიტ ადარებს, შეადარა.

ა-фаршәра́ ზმნ. გამოდება, მოდება, წამოდება იაფა́ირშაე́ეიტ გამოსდო, მოსდო, წამოსდო.

ა-фарххарá ზმნ. მოჭიმვა იაფა́ირყყე́ეიტ მოუჭიმა.

ა-фархы́ра ზმნ. პირში მიხლა იაფა́ირყიტ პირში მიახალა.

ა-фаса́хыа არს. სახე, პირისახე.

ა-фа́сра ზმნ. სახეში გარტყმა, სახეში ჩართყმა დიფა́სეიტ სახეში გაართყა, ჩაართყა.

ა-фа́ңа არს. ალიკაპი, აკაპი (ქეჩისა ადამიანისთვის, ხისა თიკნისთვის).

ა-фаңара́ ზმნ. გამოდება, მოდება, წამოდება დაფა́ңეიტ გამოედო, მოედო, წამოედო.

ა-фаңшы́ра ზმნ. პირისახეში ცქერა, შეხედვა, ყურება დიფა́ңყუ́ეიტ, დიფა́ңყუ́ეიტ

პირისახეში უცქერის, პირისახეში უცქირა, უყურებს; შეხედა, უყურა.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ ზმნ. რისამე წინ.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ ზმნ. გამოტება დეაᄡᄡᄡᄡეიტ გამოტება.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ ზმნ. პირში შეფურთხება დიფაᄡᄡᄡᄡეიტ პირში შეაფურთხა.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ არს. ჭდე, ნაჭდევი.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ ზმნ. დაჭდევა აფაᄡᄡᄡᄡიტ, აფაᄡᄡᄡᄡეიტ აჭდევს, დააჭდია.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ არს. ჭდე, ნაჭდევი.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ ზედს. ციცაბო ფერდი, ციცაბო ფერდობი, ციცაბო გვერდობი.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ არს. ციცაბო ფერდობიანი, ციცაბო გვერდობიანი ადგილი.

a-ფაᄡᄡᄡᄡ არს. ციცაბო გვერდობი, ციცაბო ფერდობი, ციცაბო ფერდი.

ფაშაᄡᄡ: ფაშაა უმბუააიტ! (წყევლაა) პირში არაფერი ჩაგსვლოდეს!

a-ფაშაᄡᄡ ზმნ. 1. მოდება, წამოდება იაფაშაᄡᄡეიტ მოედო, წამოედო.

a-ფაშაᄡᄡ ზმნ. 2. პირში მოხვედრა, ჩასვლა იფაშაᄡᄡეიტ პირში ჩაუვიდა.

a-ფაᄡᄡ არს. 1. (ყაბალახის, შარფის, ცხვირსახოცის და მისთანების) ბოლო.

a-ფაᄡᄡ არს. ნერწყვი.

a-ფაᄡᄡ არს. ლუკმა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. 1. ჭმევა, წოვება, მოწოვება იფაᄡᄡეიტ, იფაᄡᄡეიტ აჭმევს, აჭამა; აწოვებს, მოაწოვა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. 2. დაგირავება, დაწინდება იფაᄡᄡეიტ დააგირავა, დაწინდა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. 3. დაკვეთა, შეკვეთა იფაᄡᄡეიტ დაუკვეთა, შეუკვეთა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. გაყმაწვილება დაფაᄡᄡეიტ გაყმაწვილდა.

a-ფაᄡᄡ: ფაᄡᄡ აბᄡᄡᄡᄡ ერთი ამოგება ღომი.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. ძირში მიჭრა იფაᄡᄡეიტ ძირში მიაჭრა.

a-ფაᄡᄡ არს. პირსახოცი.

a-ფაᄡᄡ ზედს. მუნჯი.

a-ფაᄡᄡ-დაᄡᄡ ზედს. ყრუ-მუნჯი.

a-ფაᄡᄡ-დაᄡᄡ არს. ყრუმუნჯობა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. სიმუნჯე, მუნჯობა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. შეფეთება, შეჩეხება დიფაᄡᄡეიტ შეეფეთა, შეეჩეხა.

a-ფაᄡᄡ ზედს. ბლუ, ენაჩლუნგი, ენაბორძიკი.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. დამუნჯება დეაᄡᄡეიტ დამუნჯდა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. 1. შეკვრა იფაᄡᄡეიტ შეკრა; ფაᄡᄡეიტ ბარგი შეკრა.

ა-ფაᄡᄡ ზედს. შესაკრავი.

a-ფაᄡᄡ არს. კულული, ზილფი, კავი.

a-ფაᄡᄡ არს. სილის გარტყმის, აგრეთვე ჯოხის, ტოტის, ხის და მისთანების გადატყდომის ხმა.

a-ფაᄡᄡ არს. მთიანი ადგილი.

a-ფაᄡᄡ არს. მთიანეთი.

a-ფაᄡᄡ არს. ჩრდილოეთის ქარი.

ფაᄡᄡ-ფაᄡᄡ არს. ღრაჭა-ღრუჭი (მაკრატლისა).

a-ფაᄡᄡ ზმნ. მარხვა.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. პირის დაღება იფაᄡᄡეიტ ეიხᄡᄡეიტ პირი დააღო.

a-ფაᄡᄡ არს. ძახილის ხმა, ძახილი.

a-ფაᄡᄡ ზედს. გადამდები.

a-ფაᄡᄡ ზმნ. ამორწყევა, პირის ღებინება,

პირიდან საქმება იენáхыит
ამოარწყევინა, პირიდან ალებინა,
პირიდან ასაქმა.

ა-ფჯაарá ზმნ. 1. მოგლეჯა იაფნიжәит
მოგლიჯა.

ა-ფრაха ზედს. პირლია, დოყლაპია, შტერი,
ყეყეჩი, ჩერჩეტი.

ა-ფუшыларá არს. შესახედაობა, გარეგნობა,
იერი.

ა-ფყარá ზმნ. სარის, პალოსა და მისთანების
წაწვეტება, წაწვრილება
იფნიкеит ...წაწვეტა, წაწვრილა.

ა-ფყარá ზმნ. 2. ცივაბო კლდიდან
გადმოვარდნა დაქეიტ გადმოვარდა.

ა-ფშá არს. ფური.

ა-ფშაарá ზმნ. პატარა მსუბუქი რისამე
მოწყდომა, მოვარდნა იაფшьәит
მოწყდა, მოვარდა.

ა-ფჰაарá არს. ვადა.

ა-ფყ არს. პირი.

ფყ თანდ. თან; сара ცფყ ჩემთან.

ა-ფყნгарá ზმნ. ჩამოქცევა, ჩამოშლა იფყნгәит
ჩამოიქცა, ჩამოიშალა.

ა-ფყტრა ზმნ. 1. დამახება იფყтит დაიძახა.

ფყმт ზედს. ჩუმი.

ფყმткәá ზმნზ. უჩუმრად, ჩუმად, დუმილით,
უსიტყვოდ, მდუმარედ, ხმა
ამოუღებლივ.

ა-ფყმჰჰა ზედს. პირუბანელი.

ა-ფყнахара ზმნ. გამართვა იფყнаихәит
გაემართა.

ა-ფყрпы არს. წვრილი ფული.

ა-ფყრқыара არს. პირის ნახევი.

აფყრჰჰაга არს. პირსაბანი.

ა-ფყрхás არს. მთქნარება.

ა-ფყрхásра ზმნ. მთქნარება, დამთქნარება
дфყрхásуәит, дфყрхásит ამთქნარებს,
დამთქნარა.

ფყмтын! ხმა, კრინტი!

ა-ფყкә არს. 1. ნაპირი აჰყн афқы წყლის
(მდინარის) ნაპირი.

ა-ფყкә არს. 2. სარეკელი.

ა-ფყшра ზმნ. თავის ბანა, თავი დაბანა
იფყшуәит, ифқышт თავს ბანს, თავი
დაბანა, თავს იბანს, თავი დაიბანა.

ა-ფყщ ზედს. ახალი; áшыкүс ფყц ახალი წელი.
ფყц ზმნზ. ხელახლა, თავიდან.

ა-ფყщнаады ზედს. ახალმოსახლე,
ახალბინადარი.

ა-ფყщза ზედს. უახლესი, ახალთახალი.

ფყщха ზმნზ. პირქვე.

ა-ფყщыххара ზედს. ახალთახალი.

ა-ფყჰჰაаара ზმნ. მობანა, მორეცხვა
იფყиჰჰაааит მობანა, მორეცხა.

ა-ფყჰჰაара ზმნ. პირის დაბანა იფყн ჰჰაәит,
იფყиჰჰაәит პირს იბანს, პირი დაიბანა.

ა-ფყпгзара ზმნ. პირში დატევა
იფყпгзәит პირში დაიტია.

ა-ფყпакра ზმნ. პირში ჩადება იფყпайкыит
პირში ჩაუღო.

ა-ფყзахья არს. თურქული (საქონლის
ავადმყოფობა).

ა-ფყтқыара ზმნ. წამოცდენა იფყткәит
წამოსცდა.

ა-ფყтшәара ზმნ. 1. მსუბუქი და პატარა
რისამე პირიდან გავარდნა, პირიდან
გამოვარდნა იფყтшәәит პირიდან
გაუვარდა, პირიდან გამოუვარდა.

ა-ფწყხრა ზმნ. პირიდან გამოღება
იფწყხით პირიდან ამოღლო.

ა-ფწყყრგარა ზმნ. სილის გაწვნა, თხლეშა
იფწყყრგეიტ სილა გააწნა, თხლიშა.

ა-ფწყყშაშაჰარა ზმნ. სუნის ამოსვლა
იფწყყშაშაჰეიტ, იფწყყშაშაჰეიტ სუნი
ამოსდის, სუნი ამოჴვიდა.

ა-ფწყყჴირრა ზმნ. დიდი და მძიმე რისამე
პირიდან გამოვარდნა იფწყყჴირიტ
პირიდან გამოჴვარდა.

ა-ფწყხარა ზმნ. გაღვიძება, გამოღვიძება
დფწყხეიტ გაიღვიძა, გამოიღვიძა.

ა-ფწყხრა ზმნ. 1. მოწყვეტა იფწყხით მოწყვიტა.

ა-ფწყხრა ზმნ. 2. მოხსნა, ჩამოხსნა იფწყხით
მოხსნა, ჩამოხსნა.

ა-ფწყხრა ზმნ. 3. დახსნა, გამოხსნა დფწყხით
დაიხსნა, გამოიხსნა.

ა-ფწყხრა ზმნ. 4. ჩამორთმევა იფწყხით
ჩამოართვა.

ა-ფწყხრა ზმნ. 5. ამონთხევა, ამორწყევა
იფწყხით ამონთხია, ამორწყეია.

ა-ფწყხჴარა ზმნ. მოსმა, პირის გასველება,
გემება, გემოს ნახვა დაფწყხუეიტ მოსვა,
პირი გაისველა, იგემა, გემო ნახა.

X

х- хца რიცხვ. რიცხვითი სახელის
შეკვეცილი ფორმა; х-цак სამი ვაშლი.

а-х არს. თხლე.

á-ха არს. ტოტებშემოკვეცილი ბოძი; 2.
ტოტებშეკვეცილი ჭიგო; 3.
ტოტებშეკვეცილი ბარჯი კიბედ
სახმარი.

á-хаа ზედს. ტკბილი, გემრიელი.

хаáла ზმნზ. თავაზიანად.

á-хаа-мы́хаа არს. ტკბილეულობა.

а-хаán ზმნზ. თავის დღეში, (უარყოფით
ფრაზაში) არასდროს, არასოდეს.

á-хаара არს. სიტკბო.

á-хаатэқәа არს. ტკბილეულობა.

а-хаатэ́н ზედს. სახსნილო (საპირისპირო
ачгахы́á)

а-хаатá არს. 1. დედა (მაწვნისა); (რძის
შესადედებელი მასალა ყველისთვის).

á-хаахара ზმნ. გატკბილება, დატკბილება
ихаахéიტ გატკბილდა, დატკბილდა.

а-хабáр არს. ამბავი.

а-ха́бжь ზედს. ფუთხიანი. თავფუთხიანი.

а-ха́бжьра არს. თავფუთხიანობა.

а-ха́бжьхара ზმნ. ფუთხიერობა,
გაფუთხიერება дха́бжьхеიტ
გაფუთხიერდა.

а-ха́га ზედს. გიჟი, გაგიჟებული, გადარეული.

а-ха́галара ზმნ. ამოტანა ихáнгалеიტ
ამოიტანა.

а-ха́гара არს. სიგიჟე, შეშლილობა,
გადარეულობა.

а-ха́гахара ზმნ. გაგიჟება, ჭკუაზე შეშლა
дха́гахеიტ გაგიჟდა, ჭკუაზე შეიშალა.

хагэ́ыхá ზმნზ. შვეულად, ჩამოსწვრივ,
ჩამოსწორ.

а-хагýлара ზმნ. თავზე დადგომა ди́хагýлеიტ
თავს დაადგა.

а-хгýлара ზმნ. თავზე დგომა ди́хагýлоуп
თავზე ადგას, თავზე ადგა.

а-хаге́жьра ზმნ. რამეზე: ტრიალი

იახაგეჯუენტ,

იახაგეჯუიტ ...ტრიალებს, ...ტრიალა.

ა-хазма́м ზედს. მოუცლელი.

хаз-хазы́ ზმნზ. ცალ-ცალკე.

хазы́ ზმნზ. ცალკე. ცალკე,
განცალკევებულად ვსახლობ ხაზы́
сынхóит ვცხოვრობ.

á-хазына არს. 1. ხაზინა.

á-хазына ზედს. 2. მშვენიერი, ტურფა,
ნატიფი.

хазынхады́ არს. ერთპიროვნული მეურნე.

а-хата ნაცვ. თვით, თვითონ.

хата́ла ზმნზ. პირადად.

хата-хата́ла ზმნზ. ცალ-ცალკე, სათითაოდ.

а-хата́псата ზედს. პირწავარდნილი,
ნამდვილი.

а-хаты́псуаѳа არს. მოადგილეობა.

а-хаты́псуады არს. მოადგილე.

а-хáла ზმნზ. თავისით.

а-хáлара ზმნ. ასვლა დхáлеიტ ავიდა.

а-хáларта არს. ასასვლელი.

а-хáлады არს. მისანი.

х-áмамкəа **ты́хə-áмамкəа** ზმნზ.
უთავბოლოდ, გაუგებრად.

а-хáмухəы́ ზედს. პატარა.

а-хамы́ არს. ქურქი.

а-хəн არს. სასახლე.

а-хáнра არს. 1. სახანო.

á-хантəаѳра́ არს. თავმჯდომარეობა.

а-хантəады́ არს. თავმჯდომარე.

а-ханы́ ზმნზ. თავში.

а-ханы́нза ზმნზ. თავამდე, პირამდე.

а-ханы́тə ზმნზ. 1. პირველადვე, იმთავითვე,

თავიდანვე.

а-хapá ზმნზ. სიმღერის დასაწყისი.

а-хáжылара ზმნ. აშვება, ამოშვება
дхайжылеит ამოშვება.

á-хара ზმნ. 1. წევა დახოიტ, დახეიტ სწევს,
ეწევა; მოსწია.

хapá ზმნზ. შორს, შორი, შორეული.

а-хáра არს. ბრალი, დანაშაული.

а-зарá ზმნ. გაცვეთა იხეიტ გაცვითა.

хáр áмам ზედს. გვარიანია, რიგიანია, არა
უშავს რა.

харáнтə ზმნზ. შორიდან, შორი მხრიდან.

á-харара არს. სიშორე.

харáтə ზმნზ. შორიდან, შორი მხრიდან.

á-харатəи ზედს. შორი, შორეული.

а-хáратəра ზმნ. ბრალის დადება,
დანაშაულის დაწამება, დაბრალება
ихáраитəит ბრალი დასდო, დანაშაული
დასწამა, დააბრალა.

харазá ზმნზ. 1. ძალიან შორს.

хара-харá ზმნზ. შორი-შორს.

а-харгы́лара ზმნ. ზედ დადგმა, დაშენება
იაхаირгы́леит ზედ დაადგა, ზედ
დააშენა.

а-хартəаара ზმნ. შევსება ихáиртəаауენტ,
ихáиртəааит ავსებს, შეავსო.

а-харкpá ზმნ. დაწყება, შედგომა ахы́ аиркыит
დაიწყო, შეუდგა.

а-хáрп არს. პერანგი.

а-харпá არს. ზეწარი ауарды́н атəы (ურმისა).

а-харпəра́ ზმნ. ჩამოცმა იაхаირпəიტ ზედ
ჩამოაცვა.

á-харпəпəарá ზმნ. ზედ დამაგრება

იახაირფჷჷჷჷჷჷ ზედ დაამაგრა.

a-xarkənsra ზმნ. თვლელმა, ჩათვლელმა
dхаркənsуеит, dхаркənsит თვლელს,
ჩასთვლიდა.

a-xərštʰra ზმნ. დავიწყებინება იხაირშტიტ
დაავიწყებინა.

a-xəršə არს. პატარძლის მისალოცი
საჩუქარი, პირის სანახავი.

a-xəršəra ზმნ. წამოცმა, გადაცმევა
იახაირშაუეიტ, იახაირშაჷტ აცმევს,
წამოაცვს, აცმევს, გადააცვს.

a-xəršera არს. ლანდი (მაფისა).

a-xarɕaləŋ არს. მძევალი კვერცხი.

a-xarɕarə ზმნ. დაჯერება, დარწმუნება
იახაირჷეიტ დააჯერა, დაარწმუნა.

a-xarɕəzɪɾɕ ზმნ. მარილ-წიწაკით,
მწვანელით შეზავებული მაწვნის წვენი.

a-xarɕəŋ არს. მაწონი.

a-xarxá არს. ტახტის ზემოთ
ჰორიზონტალურად მთელი სიგრძე-
სიგანით გაჭიმული საფარი. ტახტზე
დაწყობილი ქვეშაგებლის ფერფლისა
და ჰვარტლისაგან დასაცავად.

a-xəršəra ზმნ. მოხმარება იხჷ იაირჷუეიტ
მოიხმარა.

a-xáscra არს. მთარული სენი.

a-xatəarə ზმნ. 1. ზედ, მაგ., მაგიდასთან
ჯდომა დახატაჷეიტ მაგიდასთან დაჯდა;
áишь–а иахатəán მაგიდასთან მაგიდაზე
ისხდნენ.

a-xaɕsarə ზმნ. ზედ დაყრა იახაიჷსეიტ ზედ
დაყარა.

xaɕsɪra არს. ვაგლახი, ვაი-ვაგლახი, ვაი-
უბედურება, გაჭირვება.

a-xáɕxəra ზმნ. წესის აგება, ანდერძის აგება
дыихáɕxеит წესი აუგო, ანდერძი აუგო.

a-xaɕýza ზედს. განებივრებული,
თავგასული, თავაშვებული,
თავაწყვეტილი, აღვირახსნილი.

a-xaɕýzara ზმნ. თავგასულობა,
თავაშვებულობა, აღვირახსნილობა.

a-xáɕýrra ვისიმე, რისამე თავზე ფრენა
дыихáɕýруеит, дыихáɕýрит ვისიმე,
რისამე თავზე ფრენს.

a-xaɕýɕ არს. კბილი.

a-xaɕəitra არს. თავისუფლება.

a-xáɕəɕara ზმნ. თავის დადება áɕəицеит
თავი დადო.

a-xaša არს. (ბზიფ.) ахáш отохშáბათი.

a-xáštʰra ზმნ. დავიწყება იხაშტიტ
დაავიწყდა.

a-xáššaaara ზმნ. ჩივილი, შეჩივლება
дахáššaaуеит, дахáššaaит ჩივის,
უჩივის; შესჩივლა.

a-xášəalara ზმნ. 1. მორჩომა дахášəалеит
მორჩა.

a-xašəalara ზმნ. 2. გამორჩენა, მოგება
ихášəалеит გამორჩა, მოიგო.

a-xašəalaxəŋ არს. შემოსავალი.

a-xašəarə ზმნ. იახაშაჷეიტ მსუბუქი რისამე
ზედ ჩამოცმევა.

a-xaɕəgarə ზმნ. თავის დაღწევა
ихŷáɕəŋигеит თავი დააღწია.

a-xaɕəá: иаɕəá дŷkəсит თავში ჩაჰკურა.

a-xáɕa არს. (მრ. ахаɕəá; хáɕəкyак) 1. კაცი,
მამაკაცი: ვაჟკაცი; 2. ქმარი.

xáɕa áтиира ზმნ. გათხოვება, хáɕa дитиуеит,
хáɕa дитийт ათხოვებს, გაათხოვს.

a-xაყარა ზმნ. 1. დაცემა, ჩამოცმევა
იახაიყეიტ დააცვა, ჩამოაცვა.

a-xაყარა ზმნ. 2. დახურვა იხაიყეიტ დაიხურა.

a-xაყარა ზმნ. 3. გაბმა სიმისა იახაიყეიტ სიმი
გააბა.

a-xაყარა ზმნ. 4. დაჯერება, რწმენა იხაიყეიტ,
იახაიყეიტ სჯერა, დაიჯერა, სწამს, იწამა.

ხაყაცარა ზმნ. გათხოვება ხაყა დყეიტ
გათხოვდა.

ხაყაცაც ზმნზ. ვაყვაცურად, მხნედ,
მამაცურად, გულადად.

a-xაყახარა ზმნ. 1. დავაყვაცება, დხაყახეიტ
დავაყვაცდა.

ხაყეი-ყხაყისი არს. ცოლ-ყმარი.

ხაყეი-ყხაყისრეი არს. ცოლყმრობა.

a-xაყაყუარა ზმნ. ზედ დატირება
დყიხაყაყუეიტ, დყიხაყაყუეიტ ზედ
დასტირის, ზედ დასტირა.

a-xაყაყარა არს. ხაყაყური; შდრ. აყაყაყა.

a-xაყაყახა არს. პირისახე.

a-xაყაყი არს. სახე, პირისახე.

a-xაყახარა ზმნ. რთვა, მორთვა, დართვა
იახაიყეიტ, იხაიყეიტ, რთავს, მორთო,
რთავს, დართა.

a-xაყარა ზმნ. დარჩენა დახაიყეიტ დარჩა;
აკლასს დახაიყეიტ კლასში დარჩა.

a-xაყაყგა არს. საცობი, ცობოლა.

a-xაყაყგარა ზმნ. თავის დაცობა იახაიყაყუეიტ
თავი დაუცო.

a-xაყახარა ზმნ. წამოგება, წამოცმევა იახაიყაიყ
წამოგეო, წამოგევა.

a-xაყარა ზმნ. შერგება იხაიყაიყ შერგო.

a-xაყა არს. ქვა; აყაყარა ხაყა რიყის ქვა.

a-xაყა-გაყალ არს. ლოდი.

a-xაყაყრა არს. ქვაყენარი, ქვალოჯი; ლადა-
ლუდა.

a-xაყაყრაყა არს. ქვაყანხშირი.

a-xაყაყა ზედს. ქვისა, ქვიტიკირისა.

a-xაყაყაყრა ზმნ. გაყვაცება დხაყაყაიყუეიტ,
დხაყაყაიყაიყეიტ აყვაცებს, გააყვაცა.

a-xაყაყაყაყა არს. ნიყენივი, ჩალანგარი.

a-xაყაყახარა ზმნ. გაყვაცება დხაყაყაიყეიტ
გაყვაცდა.

ა-ხაყი არს. მწეველი აყაყაყიყ თამბაყოსი.

a-xაყაყაყა ზედს. უმწო მალალი.

a-xაყაყაყაყა არს. ტყინი.

a-xაყაყაყა არს. ნამწვი.

a-xაყაყაყრა ზმნ. შენობის, ერთიმეორეზე
დაწყობილი რამის: გვერდზე დახრა,
გადახრა იხაყაყაიყ ...გადაიხარა.

a-xაყაყაყაყა არს. ტყინი.

a-xაყარა ზმნ. 1. გადატანა, რამეზე გადატანა
იახაიყეიტ გადაიტანა, ...გადაიტანა.

a-xაყაიყაყარა ზმნ. შეშლა, გაგიყება, გადარევა
იახაიყეიტ ეილაგეიტ შეიშალა, გაგიყდა,
გადაირია.

a-xაყაყრა ზმნ. აკვიატება, აჩემება, დაყინება
იახაიყაიყეიტ აიკვიატა, აიჩემა, დაიყინა.

a-xაყაყაყაყა არს. თოფის გასატყენი მოკლე
ზუმბა (ჩვეულეებრივ ხმარობდენს სამს
ერთად).

a-xაყრა არს. ძვ. ხის ბრტყელი და მრგვალი,
ბუდეებანი კოლოფი ტყვიებისათვის.

a-xაყაყა ზედს. თავყარიანი.

a-xაყაყაყარა ზმნ. საფასურის მიცემა.

a-xაყაყრა არს. ყაბალახი, ჩაბალახი, ბაშლაყი.

a-xт́ыс არს. თავგადასავალი.

a-xт́ып არს. ნატყვიარი.

a-xтыпшшыа თავცარიელი, ჩერჩეტი.

a-хьарá აწყობა, მომართვა იხი́ეит აეწყო,
მოიმართა.

хаир: ხეირი! სიცოცხლე! хаир, абы́ара
у́анахааит ხეირი? სიცოცხლე!

a-хкаáра არს. შემოღობილი ადგილი,
რომელიც ეზოს აკრავს.

a-хкаарá ზმნ. შემოღობვა იхы́йкааит
შემოღობა.

a-хкэарá ზმნ. (წვიმის, თოვლის) გადაღება
ихкэ́ეит გადაიღო; ақәá хкэ́ეит წვიმამ
გადაიღო.

a-хкы არს. ჭაშნიკი.

á-хла არს. ცოლ-ქმრის დედები
ერთმანეთისათვის, მძახალი.

a-хмачы́р არს. მაგარი ჯიშის ხის კორმისაგან
გაკეთებული სახელურიანი პატარა
ტოლჩა.

a-хмырхэ́ыга არს. საშალი, სახრახნისი.

a-хны́қәцара ზმნ. თავის მიღება, მიწოლა
ихы́ ны́қәицеит თავი მიღო, მიწვა.

a-хны́кәгара ზმნ. თავის რჩენა, თავის
შენახვა იхы́ ны́кәიгоит, იхы́ ны́кәიгеит
თავს ირჩენს, თავი ირჩინა, თავს
ინახავს, თავი შეინახა.

a-хны́шьяхага არს. დუშაყი, ფალმანდი,
პალვანდი.

a-хпáш ზედს. მელოტი, თავმოტვლეპილი.

a-хпáшра ზედს. მელოტი, სიმელოტე.

a-хпáф არს. პატარა კუნძი.

a-хжэ́ылаара ზმნ. დაყოლება
иахы́иჯэ́ылаауеит, иахы́иჯэ́ылааит

აყოლებს, დაყოლა.

á-хра ციცაბო კლდე.

a-хра́ ზმნ. 1. ტივტივი იхы́уп, ихы́н
ტივტივებს, ტივტივებდა.

a-хра́ ზმნ. 2. ლესვა, გალესვა иху́ეит, ихы́ит
ლესავს, გალესა.

a-хра́ ზმნ. 3. ხერხვა, დახერხვა, ხერხვა,
გახერხვა иху́ეит, ихы́ит ხერხავს,
დახერხა, ხერხავს, გახერხა.

a-хра́ ზმნ. 4. ხეხვით ნაყვა, დანაყვა иху́ეит,
ихы́ит ხეხვით ნაყავს, ხეხვით დანაყა;
ацы́ка иху́ეит მარილს ნაყავს.

á-храта არს. სასუფეველი.

a-хразáга არს. საწური (რძისა).

a-хра́ға არს. ხის თასი, ფახრაჯა.

a-хры́кәшара ზმნ. თავის მომრგვალება
ихы́ირкәшоит, ихы́ირкәшеит თავს
უმრგვალებს, თავი მოუმრგვალა.

хры́жь-хры́жь ზმნზ. სვენებ-სვენებით,
დინჯად, ხამუმ-ხამუმად, ნაწყვეტ-
ნაწყვეტად.

a-хсаáла არს. თარგი.

a-хсарá ზმნ. 1. მოკვეთა ины́сеит ჰკვეთს,
მოჰკვეთა.

a-хтрá ზმნ. 1. თავის მოხდა, ახდა ихы́итит
თავი მოხდა, ახდა.

a-хтэ́алара ზმნ. ბუდეში, წყალზე, საერთოდ
სითხეზე დაჯდომა ихтэ́алеит ...დაჯდა.

Хә

хә-хәы́ба რიცხვ. რიცხვითი სახელის
შეკვეცილი ფორმა.

á-хә არს. ფასი.

á-хә ზედს. 2. (მრ. áхәцә; ахәцәкәák)
დაჭრილი, დაკოდლილი.

a-хә არს. 1. ულუფა, კერძი.

a-хә არს. 2. ნაწილი, წილი.

a-хә არს. 3. გორაკი, ბორცვი, ბექობი.

a-хә არს. 4. ტარი, სახელური, ხელტარი
(დანისა, თოხისა, ნაჯახისა, ხმლისა და
მისთ.).

a-хә არს. 5. თმა.

a-хә არს. 6. ბუმბული, გერმა.

a-хә არს. 7. ყელი; амагә ахә́н ჩეკმის ყელი.

á-хәа არს. 1. ნაცარი.

á-хәа არს. 2. акәмжьә́н-хәа ლეგა ჩოხა.

á-хәа ზედს. 3. მრუდი; ала́н-хәа მრუდი
ჯოხი.

á-хәа 4. ხორცის მატლი.

a-хәაара ბლავილი, ღრიალი, дхәаау́ეит,
дхәაáит ბლავის, იბლავლა, ღრიალებს,
იღრიალა.

á-хәаахә́ытра ზმნ. ვაჭრობა дхәაáхә́тუეит,
дхәაáхә́нтит ვაჭრობს, ივაჭრა.

á-хәаахә́ытәы არს. მრ. áхәаахә́ытцә;
хәაáхә́нт кәкәәк ვაჭარი.

a-хәáмц არს. ტანი (წელს ზევით).

á-хәაжә არს. შქერი.

á-хәაжәа არს. კონუსისებრი კვერი,
რომელსაც სპეციალურად მსხვერპლის
შეწირვის დროს, ანდა ყველიერის
თავზე აკეთებდნენ.

a-хәажәкы́ра არს. ყველიერი.

á-хәажәра არს. შქერნარი.

á-хәара ზმნ. დახმარება, შველა, ხელის
შეწყობა дйхәоит, дйхәеит ეხმარება,
დაეხმარა, შველის, უშველა, ხელს

უწყობს, ხელი შეუწყო.

a-хәарá ზმნ. 1. წურვა, დაწურვა, წნება,
დაწნება иху́ит, иху́еит წურავს,
დაწურა, წნებს, დაწნობა.

a-хәарá ზმნ. 2. ზელა, დაზელა иху́ит,
иху́ეит ზელს, დაზილა.

a-хәарá ზმნ. 3. ლამბვა, დალამბვა,
შებლანდვა иху́იტ, иху́ეიტ ლამბავს,
დალამბა, ბლანდავს, შებლანდა.

a-хәарá ზმნ. 4. მოზნეკა, მოლუნვა иху́იტ,
иху́ეიტ იზნიეკა, მოიზნიეკა, ილუნება,
მოილუნა.

a-хәарá ზმნ. 5. მოსმა, даху́იტ, даху́ეიტ
მოსვამს, მოსვა; аә́н даху́ეიტ ღვინო
მოსვა.

хәартá არს. 1. საშველი; хуарта имбу́ит
საშველი არ მიეცა, ვერაფერმა უშველა.

a-хәартá არს. 2. ჩამოსაკიდებელი ხელიანი
ხელკალათა (მეგრ. კარაჩხა),
რომელშიაც საქმელს (ღომს, ყველს...)
ინახავდნენ.

á-хәартахара ზმნ. მოხდომა; რგება, შველა
дйхәартахеит არგო, უშველა.

a-хәáртахара ზმნ. ვარგისობა, გამოდგომა
ихәáртахеит ივარგა, გამოდგა.

á-хәарра ზმნ. ხელით, ბაწრით და
მისთანებით: დახრჩობა, ჩამოხრჩობა
дйхәарй́т დაახრჩო, ჩამოახრჩო.

a-хәáрш, ахәаршы́ არს. ბობოლი (ხის დიდი
მატლი).

a-хәáрхь არს. ხერხი.

a-хәáрхьра არს. ხერხვა, დახერხვა
ихәáрхьуеит, ихәáрхит ხერხავს,
დახერხა.

ა-ხააჟა არს. (ბზიფ.) ოზი, ფორი.

ა-ხააჟსა ზედს. 1. ჭიანი, დაჭიანებული, დამატლული.

ა-ხააჟსახარა ზმნ. დაჭიანება იხააჟსახაჲიტ, დიხააჟსჲიტ დაჭიანდა.

ა-ხააჟშარა ზმნ. 1. ცქერა, ყურება უცქერის, უცქირა, უყურებს, უყურა.

ა-ხააჟშთაღა ზედს. ნაცრისფერი, ლეგა, რუხი.

ა-ხააშ ზედს. მღვრიე, ამღვრეული.

ა-ხააშრა ზმნ. მღვრევა იხააშრჲიტ აიმღვრა.

ა-ხააშა ზედს. საწყალი, საბრალო, საცოდავი, ბეჩავი, ბეჩარა.

ა-ხააშაბგა არს. პარასკევი.

ა-ხააშა არს. ნამცეცი. ნაფხვენი, ნაფშვენი.

ა-ხააჩარა არს. შამბი, შამბნარი, ჟალტამი.

ა-ხააჩა-ხააჩა არს. შხაპუნნი.

ა-ხააერა 1. პირში, ცხვირში ხელის მოჭერით ან კვამლით, გაზებით აირით, წყალში: ხრჩობა, დახრჩობა დიხააჲიტ დაიხრჩო.

ა-ხააჲ არს. ჭია.

ა-ხააჲ არს. ჭინჭარი.

ა-ხააჲრა არს. ჭინჭარი.

ა-ხააჲა-მაჲა არს. 1. ჭია-ლუა. 2. მწერი.

ა-ხააჲა ზედს. მრუდე.

ა-ხააჲარა არს. სიმრუდე.

ა-ხააჲარა ზმნ. ბეგვა დირხააჲაჲეიტ მიბეგვა.

ა-ხააჲა არს. მოლა.

აჲაჲა რიცხვ. ხუთი.

აჲაჲა რიცხვ. ხუთიოდე (წ.).

აჲა-აჲა რიცხვ. ხუთ-ხუთი (წ.).

აჲა-აჲა რიცხვ. ხუთ-ხუთად (წ.).

ა-აჲა არს. ნახევარფასი.

ა-აჲა არს. კისერი.

აჲა ზმნზ. უფასოდ, უსასყიდლოდ.

ა-აჲააგჲა არს. ხუნაგი, ყალათმა.

ა-აჲააჲარა არს. ქეზო (ადამიანისა).

ა-აჲაარჲა არს. ყბაყურა.

აჲაარჲა: აჲაარჲაჲინჲა სჲჲარა-ჲოჲჲ ყელამდე მამლარი ვარ.

აჲა-აჲა ზმნზ. უფასოდ, უსასყიდლოდ.

ა-აჲააჲარა არს. ყელჭრელა.

ა-აჲააჲა არს. კეფა, კინწი.

ა-აჲა არს. ხრტილი, კაკნატელა.

ა-აჲააჲა არს. თავდები.

ა-აჲააჲარა არს. თავდებობა.

აჲააჲა ზმნზ. თავდებად.

ა-აჲა არს. წილი, ხვედრი.

აჲააჲა ზმნზ. ჩურჩულით.

ა-აჲააჲარა ზმნ. 1. ჩურჩული დჲაჲააჲაჲეიტ, დჲაჲააჲაჲეიტ ჩურჩულეგს, იჩურჩულა.

ა-აჲააჲარა ზმნ. ზმორება, გაზმორება დჲაჲააჲაჲეიტ, დჲაჲააჲაჲეიტ იზმორება, გაიზმორა.

ა-აჲა არს. ხვიტი, (გურული) კეჲერა.

ა-აჲა არს. ხვიმირი, ძაბრი (წისქვილისა).

ა-აჲააჲა არს. სასუნთქი მილი.

ა-აჲარა ზმნ. 1. დაღამება იაჲაჲეიტ დაღამდა.

ა-აჲააჲა არს. საღამო.

აჲააჲაა ზმნზ. საღამოობით.

ა-აჲააჲა ზედს. საღამოსი, მწუხრისა.

ა-აჲააჲა ზმნზ. საღამოს.

აჲააჲაა ზმნზ. საღამოობით.

ა-აჲააჲა არს. დამურა, მდამიობი; შდრ.

ахәлмтшҭыс.

хәлпҭыетцәа არს. ხარიპარია (საღამოს),
მწუხრის ვარსკვლავი.

ა-хәыҭлхრა ზმნ. ბდღვნა, გაბდღვნა, პუტვა,
გაპუტვა ихәыҭлхуеит, ихәыҭлхыит
ბდღვნის, გაბდღვნა, პუტავს, გაპუტა.

ა-хәыҭмарга არს. სათამაშო.

ა-хәмарра ზმნ. თამაში.

ა-хәмарра ზმნ. თამაში, თამაშობა თამაშობს,
ითამაშა.

ა-хәмарырта არს. სათამაშო ადგილი.

ა-хәмароы არს. მოთამაშე.

ა-хәмга ზედს. საძაგელი, საზიზღარი.

ა-хәмგара არს. სისაძაგლე, საზიზღრობა.

а-хәмпәл არს. ისარი; ахыҭци ахумпәли
მშვილდისარი; შდრ. ахәа.

а-хәыҭмшра არს. ხუთდღიური.

а-хәмцәар არს. ხვანჯარი.

а-хәнара ზმნ. ასვლა дыхәნәит ავიდა.

хәынтә რიცხვ. ხუთჯერ.

а-хәжәарә ზმნ. წელში გაწყდომა, წელის
მოწყვეტა дыхәжәәит წელში გაწყდა,
წელი მოსწყდა.

а-хәра: ихәра цәгьоуп ძვირად აფასებს.
მეძვირეა.

а-хәра არს. 1. ჭრილობა, იარა, წყლული;
ихәра мжыҭжыкыит ჭრილობა
გაუმიზეზდა.

а-хәра ზმნ. 2. დაჭრა, დაკოდვა дихәйт დაჭრა,
დაკოდა.

а-хәრә ზმნ. ცრა, გაცრა ихәუеит, ихә • ит
ცრის, გაცრა.

а-хәырма არს. ხურმა.

а-хәырцыҭын არს. ხურჯინი, აზგა.

а-хәыс, хәыс-хәыс არს. ხბო (ბავშვის ენაზე,
აგრეთვე სააღერსო).

а-хәысхәა არს. ქინძი.

а-хәыпҭха არს. 1. გაზრდილი ирааза; 2.
ნათლია аҭаахәы.

а-хәыпҭхара არს. ნათლიობა.

а-хәыпҭхы: არს. ацыка хәыпҭхы დაფხვნილი
მარილი.

а-хәшәა არს. ერბო; კარაქი.

а-хәышტაарә არს. 1. კერა; 2. ажыра-
хәышტаарә ქურა.

а-хәшტაарахы არს. კერის ამალღებული თავი.

а-хәшлапҭсә არს. თეთრწინწკლებიანი
(ცხენი).

а-хәшпҭырҭын არს. ლადარი.

а-хәшырб არს. (ბზიფ.) მტვერი; შდრ. асаҭа.

а-хәшықәсәтәи ზედს. ხუთწლიანი.

а-хәшә არს. წამალი.

а-хәшышә რიცხვ. მეხუთასე (ნ.).

хәшә რიცხვ. ხუთასი (ნ.).

а-хәшәтәრә ზმნ. წამლობა, მკურნალობა
дихәшәтәუеит, дихәшәтәйт წამლობს,
უწამლა, მკურნალობს, უმკურნალა.

а-хәшәтәырта არს. სამკურნალო
(დაწესებულება).

а-хәшәтәәы არს. მკურნალი.

хәшәәы, хәышәәык რიცხვ. ხუთასი (აღამ.).

а-хәшәтарә არს. (ბზიფ.) ажыратә ქურა,
ბრძმედი.

а-хыц არს. (ერთი), თმა, ბეწვი.

а-хәыцхә არს. ნასუფრალი, ნახორხალი.

а-хәыз არს. ღომი (მარცვალი).

a-xəpaxá არს. აპეური.

a-xəpə́n არს. ყუნწი.

a-xə́ynncxapa ზედს. პაწაწა, პაწაწკინტელა, ერთი ბეწო.

a-xə́ckypšá არს. არტახი.

a-xə́ycpá არს. ბავშვობა, მალღობა.

a-xə́yczá არს. სულ ბავშვი, სულ პატარა.

xə́yczák ზმნზ. ძალიან ცოტა, ერთი ბეწო, სულ ცოტა.

a-xə́yczazá ზმნზ. ყველაზე პატარა.

xə́yczác ზმნზ. ბაღურად, ბავშვურად.

a-xə́ycxará ზმნ. 1. დაპატარავება *ixə́ycxéit* დაპატარავდა.

xə́yc-xə́ycn ზმნზ. ცოტ-ცოტა.

a-xə́ycn 1. პატარა, მცირე, მომცრო.

a-xə́ycnımyc არს. წვრილმანი რამ.

a-xə́ycnımyctıııdy არს. მეწვრილმანე.

xə́ycn-xə́ycła ზმნზ. ცოტ-ცოტა.

a-xə́xará ზმნ. ვისიმე ან რისამე კერძად, წილად გახდომა *da-xə́yxéit* ...გახდა.

a-xə́yxə ზედს. გრძელი.

xə́nc̣p̣ara ზმნზ. ხუთ ადგილას.

á-xə́nc̣x̣aaxə́yṭra ზმნ. ვაჭრობა
dxə́nc̣x̣aaxə́yṭyeit, *dxə́nc̣x̣aaxə́yṭıt*
ვაჭრობს, ივაჭრა.

á-xə́nc̣x̣aaxə́yṭıııdy არს. მრ. *á-xə́nc̣x̣aaxə́yṭıııcə*
ვაჭარი.

xə́nc̣ რიცხვ. ხუთი (ადამ.).

xə́nc̣ık რიცხვ. ხუთი (ადამ.).

xə́nc̣ıkka რიცხვ. ხუთიოდე (ადამ.).

xə́nc̣ık-xə́nc̣ık რიცხვ. ხუთ-ხუთი (ადამ.).

xə́nc̣ı-xə́nc̣ık რიცხვ. ხუთ-ხუთი (ადამ.).

X

xp̣a რიცხვ. სამი (ნ.).

á-xp̣ara ზედს. მეტიზარა, მატრაკვეცა.

xp̣aká რიცხვ. სამიოდე (ნ.).

xp̣a-xp̣á რიცხვ. სამ-სამი (ნ.).

xp̣a-xp̣ála რიცხვ. სამ-სამი, სამ-სამად (ნ.).

a-xp̣raara ზმნ. საბუდარიდან გაფრენა, გადმოფრენა *ixp̣raáıt* ...გაფრინდა, გადმოფრინდა.

a-xḳá არს. პირი (ბალიშისა, ლეიბისა, მუთაქისა), შალითა.

a-xḳara ზმნ. 1. დაფარვა, მოფენა *ixḳéıt* დაიფარა, მოიფინა.

a-xḳara ზმნ. 2. გადაკვრა, პირის გადაცმა *ixnıkeıt* გადააკვრა; პირი, საპირე გადააცვა.

a-xḳara ზმნ. 3. გადავარდნა *ixḳéıt* გადაუვარდა.

a-xḳara ზმნ. გადაკვრა, გადაჭირება *ixnıkeıt* გადაჰკვრა, გადაუჭირა.

xṣ̌ap̣ık ზედს. სამფეხა.

a-xṣ̌p̣á ზმნ. 1. გადმოფენა, გადაკიდება *ixnıṣ̌p̣ıt* გადმოფინა, გადაკიდა.

a-xṣ̌ არს. რძე.

a-xṣ̌ára არს. 1. შვილი (ადამიანისა).

a-xṣ̌ara ზმნ. შობა, დაბადება *dlyxṣ̌éıt* შობა, დაბადა, *axučn* *dlyxṣ̌éıt* ბავშვი დაბადა, შობა.

a-xṣ̌araura არს. მშობიარობა.

a-xṣ̌aradara არს. უშვილობა, უძეობა.

a-xṣ̌c̣á არს. გახურებული ქვით გაცხელებული ახლად მოწველილი რძე.

á-xṣ̌c̣ə́g̣ya არს. აშრატებული რძე.

a-xsh́nbaды არს. ტვინი.

a-xsh́nd არს. ჭკუა; ихш́нд გამოსულელდა, გამოყეყეკდა, გამოტვინდა.

a-xsh́nda ზედს. უტვინო.

a-xsh́ndara არს. უჭკუობა.

a-xsh́ndkbaფ ზედს. ჭკუამოკლე.

a-xsh́aara ზმნ. 1. რამეში მიცემა, გადახდა ფულისა იახნიშააიტ რაღაცაში ფული მისცა გადაიხდა.

a-xsh́aara ზმნ. 2. სხვის მაგიერ გადახდა ихნიშააიტ სხვის მაგიერ გადაიხდა.

a-xsh́aara ზმნ. 3. 1. წაყინვა, მოყინვა, დაზრობა ихш́аауэйт, ихш́ааит იყინება, წაიყინა, იყინება, მოიყინა.

a-xsh́álara ზმნ. პატარა, მსუბუქი რამის სითხეში, თვალში ჩავარდნა ихш́áleიტ ...ჩავარდა.

a-xsh́eara ზმნ. 1. არღვევა, გადაძრობა ихნიშაეიტ არღვია; გადააძრო.

a-xsh́eara ზმნ. 2. გადავარდნა ихш́éიტ გადაუვარდა.

a-xch́urtul არს. ქოჩორი (ფრინველებისა).

a-xch́y არს. ბალიში.

á-xch́ylara ზმნ. ჩამოწოლა ихч́yleიტ ჩამოაწვა.

a-xch́ykh́kba არს. ბალიშისპირი.

a-xch́ara ზმნ. მაღლობზე გადარეკვა, მაღლობზე გადატარება дах́ищеიტ გადარეკა, მაღლობზე გადაატარა.

a-xch́éy არს. ნაწნავი.

a-xzh́y არს. 1. ფარფლი.

a-xzh́y არს. 2. ცილა.

a-xzh́yzaara ზმნ. ვინმეზე, რამეზე: კანკალი дах́yнzaaуэიტ დაჰკანკალებს.

a-xch́ara ზმნ. 1. წოდება იახნიტეიტ უწოდა.

a-xch́ara ზმნ. 2. 1. გემის, ნავის... წყალში ჩაშვება ихნიტეიტ ...ჩაუშვა; áнba амш́ын ихч́ртеიტ გემი ზღვაში ჩაუშვეს.

a-xch́ara ზმნ. 3. გადასახლება дч́иштеიტ, дч́иштеიტ სასახლებს, გადასახლა.

a-xch́ara არს. (ბზიფ.) ач́ар სერი (ნიშანი); áжэ сыч́ара анып ძროხას ჩემი სერი აქვს.

ach́ach́a არს. (თოფის) საცობი ტიზი.

a-xch́yста არს. ალაგე (ღობეზე გადასასვლელი ადგილი, გადასაბიჯი).

a-xch́eara ზმნ. 1. 1. გადაჭრა ихნიტაეიტ გადაჭრა.

a-xch́eara ზმნ. 2. 1. საცხოვრებელი ადგილიდან აყრა дыч́аéიტ...აიყარა.

a-xch́eakh́a არს. მონაჭერი, მონაკვეთი.

a-xch́eakh́y არს. მონაჭერი, მონაკვეთი.

á-xch́ey არს. (ბზიფ.) რქა (ვაზისა).

a-xch́at არს. ნაღები.

a-xch́a არს. ისარი ლითონის თავიანი, ბოძალი; შდრ. ахумпал.

a-xch́atра არს. კაპარჭი.

a-xch́eara ზმნ. ახოს გატეხა ихნიფეიტ ახო გატეხა.

a-xch́eapa არს. ახო განაკავი.

a-xch́ach́a არს. ხსენი.

a-xch́éyцei არს. ძირკვი.

a-xch́eá არს. სავარცხელი.

a-xch́eara ზმნ. ვინმეზე ან რამეზე რისამე თქმა ихნიშააიტ ...თქვა.

a-xch́eara ზმნ. წვერის, კატრის ამოღება ихч́éიტ წვერის, კატარი ამოიღო.

а-ххә́тцә არს. საგველა.

а-хы́ არს. თავი.

а-хы́н არს. სახურავი.

а-хы́нба არს. ქალა (თავისა).

а-хы́нбра ზმნ. ხურვა, დახურვა ихы́нбит დახურა.

а-хы́нблаара́ ზმნ. 1. თავის შემოწვა ихы́нблааит თავი შემოწვა.

а-хы́нжа არს. თავის ნახევარი (საპატივცემულო კერძი).

а-хы́гежъяара არს. თავმომრგვალებულობა, დამრგვალებულობა, მომრგვალებულობა.

хы́да ზმნზ. უთაოდ, უთავბოლოდ.

а́-хы́з არს. შრატი, სველი, წაქა.

а-хы́за არს. საბანი.

а-хы́затқя არს. საბნის ზეწარი.

а-цы́затә არს. ტყვია, ცალტყვია (საფანტის საპირისპირო).

а-хы́тқя́ ზედს. თავქარიანი, ქარაფშუტა.

а-хы́и а́цы́хуеи არს. თავი და ბოლო; თავი და თავი.

а-хы́нбахра ზმნ. ერთმანეთის გადაბირება ихы́нбахыит ერთმანეთი გადაბირეს.

а-хы́кәшара შემოვლა дахы́кәшеит შემოუარა.

хы́ланцы́ ზმნზ. თავქვე, თავდაყირა, კირწი-კორწით.

а-хы́ლара ზმნ. 1. 1. მოდება ихы́леит მოედო.

а-цы́ლара ზმნ. 2. აცურება, ატივტივება дхы́леит აცურდა; ატივტივდა.

а-хы́ლара ზმნ. 3. ოჯახში დაბრუნება дахы́леит ოჯახს დაუბრუნდა.

а-хы́лархара ზმნ. დაპირქვაება, გადმოპირქვაება ихы́ლაирхеит დაპირქვაა, გადმოპირქვაა.

а-хы́ლაпшы́ды არს. (მრ. ахы́лапшы́ца) 1. მეთვალყურე, ზედამხედველი, თავმდეგი.

а-хы́лаңъара არს. თავდადმართი; დადმართი.

а-хы́лпға არს. ქული.

а-хы́лпғарч არს. ფაფახი, ბოხოხი.

а-хы́лпғажахды არს. მექუდე, ჭონი.

а-хы́ლә-псы́лә არს. ორთქლი.

а-хы́маа არს. 1. ხის ორჩოფეხებზე, ბაკაბუკებზე გადაჭირებული ტყავი, მატერია.

а-хы́маа არს. 2. ერთგვარი არფა.

хы́ма-псы́ма ზმნზ. ჰაი-ჰარად, ფაცა-ფუციტ, თათარიხნად.

а-хы́мбабы́л არს. ქოჩორი (ფრინველისა).

хы́мпғада ზმნზ. აუცილებლად, უთუოდ.

а-хы́мца არს. საქონლის დასაცავად სამოვრებზე მწყემსების მიერ გაჩაღებული კოცონი.

а-хы́мхәа ზედს. უმწეო.

а-хы́мхуара არს. უმწეობა.

хы́мха-цы́мшы́а ზმნზ. უსარგებლო-უმაღურად.

а-хы́мәас არს. როყიო ტყვია.

а-хы́наара ზმნ. გადახრა дхы́наауеит, дхы́нааит იხრება, გადაიხარა.

хы́нтә რიცხვ. სამჯერ.

а-хы́ншы́әлара ზმნ. დამგვანება, ნაცნობად მოჩვენება дихны́ишы́әлеит დაამგვანა, ნაცნობად მოჩვენა.

а-хы́нхәра́ ზმნ. დაბრუნება ихы́нхәйт დაბრუნდა.

a-ხყნყრჰრ ზმნ. დაბრუნება იხყნყრჰყტ დააბრუნა.

ხყნფაჟჰ რიცხვ. სამოცი (ნ.).

ხყნფაჟჰაფ რიცხვ. სამოცი (ადამ.).

ხყნფაჟჰაფიკ რიცხვ. სამოცი (ადამ.).

ხყნფაჟჰეი ჟჰაბა რიცხვ. სამოცდაათი (ნ.).

ხყნფაჟჰეი ჟჰაფყ რიცხვ. სამოცდაათი (ადამ.).

a-ხყრბგალარ ზმნ. დარღვევა, დანგრევა, დაქცევა იხყრბგალეიტ დაარღვია, დაანგრია, დააქცია.

a-ხყრგჰდრ ზმნ. 1. ხვრა, მოხვრა იხყრგჰდყტ მოხრა.

a-ხყრგჰაგჰ არს. ღვლერჰისაგან ან ეკალიჰისაგან გაკეთებული რგოლი, რომელშიაც დგამენ თუჯის ქვაბს ღომის დაზელის დროს; მეგრ. ჩართი.

a-ხყრტჰარ ზმნ. შევსება იხყრტჰაყტ შეავსო.

a-ხყრტყტარ ზმნ. გადაქექვა იხყრტყტაყტ გადაქექა.

a-ხყრყჰარ ზმნ. თავის გამართლება იხყ რყჰეიტ თავი გაიმართლა.

a-ხყრყ არს. ღერლილი, ნაღერლი.

a-ხყრყყისრა ზმნ. თვლელმა, ჩათვლელმა დხყრყყისყეიტ, დხყრყყისყიტ თვლელმს, ჩათვლელმს.

a-ხყრყყყყერ ზმნ. მოხრა იხყრყყყყეყტ მოხრა.

a-ხყრშჰტრა ზმნ. 1. პირქვე დამბობა, გადაბრუნება იხყრშჰყტყტ პირქვე დაამბო, გადააბრუნა.

a-ხყრჰჰარ ზმნ. თავის ქება, კვებნა იხყ რჰჰეჰყტ, იხყ რჰჰეჰეჰყტ თავს იქებს, თავი იქო, შეიქო, იკვებნის, დაიკვება.

a-ხყრჰჰაფ არს. თავის მამებარი, მკვებარა, ბაჰია, ტრამბახა.

a-ხყრყარ ზმნ. 1. ნაწიბურის ამოხვევა, შემოტეხვა იხყრყჰყტ ნაწიბური ამოუხვია, შემოტეხა.

a-ხყრჰარტა არს. მიმართულება.

a-ხყრჰა არს. ქატო.

a-ხყრჰჰარ თავის დაკვრა დხყრჰჰეჰყტ, დხყრჰჰეჰყტ თავს ხრის საღმის მისაცემად, თავი დახარა საღამის მიცემის ნიშნად.

ა-ხყრხყრრა ზმნ. ხვრინვა.

ა-ხყრხყრ ჰჰა ზმნ. ხვრინვით.

a-ხყრყჰაყჰარ: აჰაყრყრჰჰა რყრყჰაყჰარა კბილების კრეჰა.

a-ხყრჰაგა: ხყრჰაგაყ იუბყაყტ! სასიკეთოდ დაგირჩეს! გაამოს! შეგერგოს!

a-ხყის-ნაყჰა არს. საღოკი თითი, საჩვენებელი თითი.

a-ხყისრა ზმნ. 1. სროლა, გასროლა a-ხყისრა გაისროლა.

a-ხყისრა ზმნ. 2. გავლა დახყისყეჰყტ, დახყისყიტ გადის, გაიარა.

a-ხყისსარ ზმნ. 1. ჰრა, მოჰრა იხყისსეჰყტ, იხყისსეჰყტ ჰრის, მოჰრა.

a-ხყისყბჰჰ სროლის ხმა, სროლა.

a-ხყისფყ არს. მსროლელი.

a-ხყყარ ზმნ. 1. გადახტომა დახყყეჰყტ, დახყყეჰყტ ზედ ხტება, გადახტა.

a-ხყყარ ზმნ. 2. გადაცილება იაყრყეჰყტ გადაცილდა.

a-ხყყსარ ზმნ. 1. გამოფხიზლება იყრყსაყტ გამოფხიზლდა.

ა-ცყჲსალარა ზმნ. 1. სითხეში, თვალში: ა) ცვენა, ჩაცვენა იხყჲსალეიტ ...ჩაცვივდა.

ა-ხყჲსალარა ზმნ. 2. სითხეში, თვალში შეყრა იხყჲსალეიტ ...შეყარა.

ა-ხყჲშა არს. მძოვრის სუნნი.

ა-ხყჲშა არს. 2. ჰაერის ტალღა.

ა-ხყჲშყლარა ზმნ. სითხის ზედპირზე, თვალში ყურება დხყჲშყლოიტ, დხყჲშყლეიტ ...უყურებს, ...უყურა.

ა-ხგჲყყყარა არს. თავსამტვრევი.

ა-ხყჲხყჲყრა ზმნ. ჩაქჩაქი, ჩორთით სიარული იხყჲხყჲყუეიტ, იხგჲხყჲყიტ ჩაქჩაქებს, იჩაქჩაქა, ჩორთით მიდის.

ა-ხყჲხყაჯალარა ზმნ. მითვლა, მირიცხვა იახყჲყჲჯალაეიტ მიათვალა, მიარიცხა.

ა-ხყჲხყაჯარა არს. რაოდენობა, ოდენობა, სათვალავი.

ა-ხყჲკა არს. წყლის (მდინარის, ზღვის, ტბის), თხრილის ნაპირი.

ა-ზყჲყყყყლარა ზმნ. რისამე ნაპირზე დადგომა დხყჲყყყყლეიტ ...დადგა.

ა-ხყჲყყყყლარა რისამე ნაპირზე დგომა დხყჲყყყყლოუპ, დხყჲყყყყყლან დგას, იდგა.

ა-ხყჲყყარა არს. მოფიცრული, ფიცარნაგი.

ა-ხყჲშყტა არს. მოსართავი სამკერდული, შუა მოსართავი.

ა-ხყჲშა არს. 1. სახლის წინაკარი.

ა-ხყჲშა არს. 2. სარკმელი (უფანჯრო სახლში პატარა ოთხკუთხი ნახვრეტი კედელში სინათლისათვის).

ა-ხყჲშა რიცხვ. სამასი (წ.).

ა-ხყჲშატრა ზმნ. პირქვე დამხოზა დხყჲშატრეიტ პირქვე დაემხო, 2. გადაბრუნება

გადაბრუნდა.

ხყჲშაყყ რიცხვ. სამასი (ადამ.).

ხყჲშაყყყ რიცხვ. სამასი (ადამ.).

ა-ხყჲყყარა ზმნ. დაცინვა დიხყჲყყოეიტ, დიხყჲყყეიტ დასცინის, დასცინა.

ა-ხყჲყყაყყაყ ზედს. დამცინავი, მასხრად ამგდები, მქირდავი.

ა-ხყჲშა არს. ბალახეულის წვრილი ღერო.

ა-ხყჲშაყყყყ არს. საქოჩრე, კორტოხი. კინკრიხო.

ა-ხყჲშაყყყარა ზმნ. გამოკოპიტება იხყჲშაყყყაეიტ გამოაკოპიტა.

ა-ხყჲშაყყყარა არს. თავშესაფარი.

ა-ხყჲშა ზმნ. 1. ძროზა, გამძროზა, გადაძროზა იხყჲშაეიტ გასძვრა, გადასძვრა.

ა-ხყჲშა ზმნ. 2. შესრულება იხყჲშაეიტ შესრულდა.

ა-ხყჲშაყყარა არს. გადასავალი, გადასასვლელი მაგ., ლობეზე.

ა-ხყჲშა ზმნ. 1. გამძროზა იახყჲშაეიტ გააძრო; აცაა ახყჲშაეიტ ცხვარს ტყავი გააძრო.

ა-ხყჲშაყარა ზმნ. თავის შველა იხყჲ დახყოეიტ, იხყჲ დახყეიტ თავს შველის, თავს უშველა.

ა-ხყჲშაყარა ზმნ. სითხით ძალზე გავსება, გაპიპინება, იხყჲშაყარაეიტ, იხყჲშაყარაეიტ გაპიპინებულა, გაპიპინდა.

ა-ხყჲშაყყ არს. მიწაში ჩასობილი და თავებით ერთმანეთზე მიბჯენილი კარგა მოზრდილი ჯოხები, რომლებზედაც ჰკიდებენ ქვებს ან სხვა რამეს.

ა-ხყჲშაყარა ზმნ. რამეზე კვერცხის დება, დადება იხყჲშაყარაეიტ, იხყჲშაყარაეიტ რამეზე კვერცხს დებს.

а-хыххыла არს. მწვანელი, რომელსაც ზედ აჭრიან საქმელს შეკმაზვის დროს. (გურ.) წასაჭარი.

а-хыххыларა ზმნ. დაჭრა **ихыиххылоит**, **ихыиххылеит** აჭრის, დააჭრა.

а-хы́хды არს. მაცთური.

а-хыхь არს. თავის ტკივილი.

хых ზმნზ. ზევით, ზევითკენ.

хыхьтэй ზედს. ზედა.

а-хы́хьчара ზმნ. თავდაცვა, თავის დაცვა **ихы́** **ихьчóит**, **ихы́** **ихьчéит** თავს იცავს, თავი დაიცვა.

хы́хьынтə ზმნზ. ზევიდან, ზემოდან.

хы́цьара ზმნზ. სამ ადგილას.

а-хы́цьгəгə́ын არს. მორგვი ძაფისა.

а-хə́ არს. 1. სარქველი, თავსახური, ხუფი (ჭურჭლის) სახურავი.

а-хə́ არს. 2. ზედა დოლაბი; (საპირისპირო 1. **áцə**).

а-хə́əpá ზმნ. 1. დახურვა, დაფარება **ихы́идеит** დახურა, დააფარა.

хə́н რიცხვ. სამი (ადამ.).

хə́нк რიცხვ. სამი (ადამ.).

хə́нкка რიცხვ. სამიოდე (ადამ.).

а-хə́нлаара ზმნ. გადაწერა **ихы́идылааит** გადაწერა.

хə́ык-хə́нк რიცხვ. სამ-სამი (ადამ.).

хə́ы-хə́нла რიცხვ. სამ-სამი (ადამ.).

Хь

á-хьа არს. წაბლი.

а-хьáа არს. ტკივილი, სატკივარი.

а-хьатpá არს. ხალთა, გუდა.

á-хьамтə ზედს. მძიმე.

á-хьамтара არს. სიმძიმე.

а-хьáмуамpа ზმნ. (ბზიფ.) მეწველი საქონლის ურჩობა წველაში. **ихьáмуамpуеит**, **ихьáмуамpიტ** ...ურჩობს, ...იურჩა.

а-хьамəám არს. ბერწი (ძროხა, ცხვარი და მისთ.).

á-хьантə ზედს. მძიმე.

á-хьантара არს. 1. სიმძიმე.

á-хьантəхара ზმნ. 1. დამძიმება **дхьантəхэит** დამძიმდა.

á-хьəж არს. ჩხიკვი, ჯაფარა.

а-хьəpá ზმნ. 1. ხბოს მოგება **ихьóит**, **ихьéит** ხბოს იგებს, ხბო მოიგო.

а-хьəpá ზმნ. 2. წველა, მოწველა **ихьóит**, **ихéит** წველის, მოწველა.

á-хьəpа არს. წაბლნარი.

а-хьəpəхə მეწველი საქონელი.

а-хьəpжəтə არს. რძეულობა.

а-хиápəpа ზმნ. გადაკეცვა, გადმოკეცვა **ихьáиpéит** გადაკეცა, გადმოკეცა.

á-хьəpхьpа ზმნ. ჟღარუნი **ихьəpхьəpуеит**, **ихьəpхьəpიტ** ჟღარუნებს, იჟღარუნა.

а-хьəpхьəpқə არს. ჩხარუნები, ჟღარუნები, ეჟუნები.

а-хьáса: **абы́ста хьáса** დაუმუშებელი ღომი.

а-хьáсахара ზმნ. დაუმუშებლად დარჩენა **ихьáсахеит** დაუმუშებელი დარჩა.

á-хьəтə ზედს. წაბლისა.

á-хьəпəpəpч არს. ზღარბი იხ. **áхəpəpəpч**.

а-хьəпштəáла ზედს. წაბლისფერი, შავწითელი.

ა-ხააფრა ზმნ. უკან მოხედვა დხააფრით უკან მოიხედა.

ა-ხაა არს. რცხილა.

ა-ხემა ზედს. 1. 1. მძიმე; 2. ორსული, ფეხმძიმე.

ა-ხემა არს. 2. ჰარამხანის ქალი.

ა-ხენტა ზედს. 1. 1. მძიმე; აიდარა ხენტა მძიმე ტვირთი; 2. ორსული, ფეხმძიმე.

ა-ხენტა არს. 2. ჰარამხანის ქალი.

ა-ხეჟაკუჟე ზედს. დაფლეთილი, დაკონკილი.

ა-ხეარჩ არს. ობ. ახაარჩ.

ხეხაა არს. ახალი წლის დღესასწაული.

ა-ხა არს. სიცივე.

ა-ხათარა ზმნ. აცივება იხათაჟეიტ აცივდა, სიცივე დაიჭირა.

ა-ხა არს. ქინაქინი.

ა-ხანრჟალარა ზმნ. ვინმეზე, რამეზე ჩამოკიდება, მობმა, მიბმა იხანირჟაჟეიტ ჩამოჰკიდა, მოაბა, მიაბა.

ა-ხარა ზმნ. 1. ტკივილი იხაჟეიტ, იჟიტ სტკივა, ეტკინა.

ა-ხათაჟე ზედს. ოქროსი; ახათაჟე ოქროს საათი.

ა-ხაჟე არს. ქორი.

ა-ხურჟე არს. ღომის წყალი.

ა-ხაჟრა ზმნ. 1. წაცხება, წასმა იახაჟეიტ წაუცხო; წაუსვა.

ა-ხაჟრა არს. მიმინო.

ა-ხაააა ზედს. ცივი, გრილი.

ა-ხაააარა არს. სიგრილე.

ა-ხაააარა ზმნ. გაცივება იხააააჟეიტ გაცივდა.

ა-ხააააარა ზმნ. გაცივება

იხაააააჟეიტ გაცივდა.

ა-ხაააარა ზმნ. აგრილება იხაააააჟეიტ აგრილდა.

ა-ხა არს. მწყემსი.

ა-ხაარა ზმნ. 1. მწყემსობა იხაააჟეიტ, იხაააჟეიტ მწყემსობს, მწყემსი იყო.

ა-ხაარა ზმნ. 2. 1. მწყემსვა იხაააჟეიტ, იხაააჟეიტ მწყემსავს, მწყემსა.

ა-ხა არს. სახელი.

ა-ხაარა ზმნ. დაწევა, მიწევა, მოწევა დიხაააჟეიტ დაეწია, მიეწია, მოეწია.

ა-ხა-ა-ა არს. დიდება, სახელი.

ა-ხაარა ზმნ. სახელის დარქმევა იხაააჟეიტ სახელი დაარქვა.

ა-ხაარა ზმნ. მოვარაყება იხაააჟეიტ, იხააააჟეიტ ავარაყებს, მოვარაყა.

ა-ხაააარა ზმნ. წატირება დიხააააჟეიტ, დიხააააჟეიტ მისტირის, წასტირა.

ა-ხაა არს. ჩუხჩუხი, რაკრაკი.

ა-ხაააარა დანანება დახააა • ეიტ, დახააა • იტ ნანობს, ინანა.

ა-ხაააარა ზმნ. ჩამოცურვა დახააააჟეიტ, დახააააჟეიტ ქვევით ცურდება, ჩამოცურდა.

ა-ხა არს. ოქრო.

ა-ხა არს. ოქრომჭედელი.

ა-ხაარა არს. (დიხაააჟეიტ, დიხაააჟეიტ) ოქრომჭედლობა.

ა-ხაააა არს. აუგი, სირცხვილი.

ა-ხაააა აარა ზმნ. სირცხვილის ჭამა ახააააჟეიტ სირცხვილი ჭამა.

ა-ხააააარა ზმნ. წაპოტინება, დაბლაუჭება დახაააააჟეიტ

წაეპოტინა, დაებლაუჭა.

а-хьынх́алара ზმნ. მობლაუჭება
дахьынх́алент მოებლაუჭა.

а-хьыжэкэ́нжьэ ზედს. დაფლეთილი,
დამონძილი.

а-хьы́рп̄ар არს. ბრწყინვალე ახალგაზრდობა.

а-хьыршара́ ზმნ. გადავლება იახყირშით,
иаხყირშéიტ ავლებს, გადაავლო.

а-хьы́რшьэ́н არს. ოქროს ზოდი.

а-хьырхэ́რა დანანება дахьყირхэ• იტ ანანა,
სანანებლად გაუხადა.

а-хьы́шьаш არს. კავშა, კოჭბროლი.

а-хьы́шьтра: áжэ ахьы́шьтрака ицéит ძროხა
ნაჩვევ ადგილას (იქ, სადაც გაზრდილი
იყო) წავიდა.

а-хьы́зцынхэ́რა არს. ნაცვალსახელი.

хьы́зхэ́ლა ზმნზ. სახელდობრ.

áхьы́хамплаць ზმნზ. ოქროს ზოდი.

Ць

а-ць არს. მუხა.

ацаама́ არს. მეჩეთი, მიზგითი, ჯამე.

а-цаба́а არს. 1. ჯაფა.

а-цабарა́ ზმნ. გლოვა ძцаბáიტ, ძцабéიტ
გლოვობს, იგლოვა.

а-цабаѳа́с ზმნზ. მგლოვიარესავით.

а-цабаѳа́н არს. (მრ. ацабаѳа́) მგლოვიარე.

цаб́ран ძვ. თხის ქალღემერთი.

а-ца́аз არს. თითბერი.

а-ца́акьал არს. დეკეული, უშობელი.

а-ца́ám არს. 1. სმპარსი, ირანელი.

а-ца́ám არს. 2. ჯამი.

а-ца́амп̄áз არს. ჭიაფერა.

а-ца́ámш არს. შრომადღე.

а-ца́анат არს. სამოთხე; სასუფეველი; ца́анат
гыларта́с იუ́дуааит! ღმერთმა
სასუფეველი დაგიმკვიდროს!

а-ца́анца́ныхэа არს. ჩურჩხელა, ჯანჯუხა.

а-ца́ár არს. 1. შეკრებილი ხალხი; аца́ár (ду)
ეизы́ит დიდძალი ხალხი შეგროვდა.

а-ца́ár არს. 2. ჯვარი.

ца́ара́ ზმნზ. ერთ ადგილას.

ца́арáкыр ზმნზ. სადმე.

ца́арáмзар-ца́ара: ზმნზ. სადმე.

ца́ара́-ца́ара ზმნზ. ადგილ-ადგილ; ალაგ-
ალაგ, ზოგგან, აქა-იქ.

а-ца́аргэ́ál არს. ძელური; аца́аргэ́ál-сны
ძელური სახლი.

ца́аргь́н ზმნზ. (უარყოფითს წინადადებაში)
არსად, ვერსად.

а-ца́армы́кьа არს. ბაზარი.

а-ца́арса́хьа არს. ჯვარის სახე.

а-ца́ап̄са́ არს. ხელფასი, ქირა, გასამრჯელო.

а-ца́აп̄хана́ არს. (ахьн и áхушэи) ტყვია და
წამალი.

á-ца́აңь არს. 1. რკო.

á-ца́აңь არს. 2. (ზზიფ.) ძაჩა; შდრ. áжьаңь.

а-ца́აკу́á არს. 1. ჯაყვა, ჯიბის დანა, კალმის
დანა; შდრ. ачакь́н.

а-ца́აკу́á არს. 2. ხარისძირა.

а-ца́ашьара́ ზმნ. გაკვირვება, განცვიფრება,
გაოცება ица́ишоит, ица́ишеит უკვირს,
გაუკვირდა, განცვიფრებაშია,
განცვიფრდა, გაოცებაშია, გაოცდა.

а-ца́ашьатэ́н ზედს. საოცარი, გასაოცარი,
საკვირველი, განსაცვიფრებელი.

ა-ძაძა ზედს. 1. მსხვილი; ხამი.

ძაჰანым არს. ჯოჯობეთი; ჯანდაბა.

ა-ძბარა ზედს. მაგარი; атытын ძბара მაგარი თამბაქო.

ა-ძგარა ზმნ. დაჩურთვა, გამოჩურთვა, გამოტენა იძგაით, იძგაით ჩურთავს, დაჩურთა, ჩურთავს, გამოჩურთა, ტენის, გამოტენა.

ძიტ არს. თვალხუჭუნა, დამალობანა.

ა-ძმა არს. თხა.

ა-ძმატრა არს. სათხებო.

ა-ძმაჯხი არს. თხის ხორცი.

ა-ძმაჟატი არს. თხაწვერა.

ა-ძმაქხი არს. დენგრა. კურკელი.

ა-ძმაჯაა არს. რკოს ბუდე.

ა-ძმაჯა არს. თხის მწყემსი.

ა-ძნა არს. სატანა, ეშმაკი.

ძოუკი-ძოუკი ნაცვ. ზოგიერთი.

ა-ძრა არს. მუხნარი.

ა-ძრა ზმნ. ხრაკვა, მოხრაკვა იძუაით, იძაით ცრაკავს, მოხრაკა.

ა-ძრა არს. რკო.

ა-ძუა არს. ვერცხლის წყალი.

ა-ძუათა არს. ვერცხლის წყლისა.

ა-ძუჯა არს. რკოს ბუდე.

ა-ძაშარა ზმნ. 1. მადლობა იძააით, იძააით უმადლის, დაუმადლა.

ა-ძარა ზმნ. 2. წყალობა (იძააბუ, იძააბა); წყალობაა, წყალობა იყო.

ა-ძაშარა ზმნ. გონება ძააით, ძააით ჰგონია, ეგონა.

ა-ძაშათა ზედს. გასაოცარი, საკვირველი, საოცარი, განსაცვიფრებელი.

ა-ძაშა ზედს. საკვირველება, გასაკვირი, გასაოცარი, საოცარი, საოცრება.

ა-ძაბა არს. ჯიბე.

ა-ძაბა არს. მარილი.

ა-ძაბატრა არს. სამარილე.

ა-ძაბაკა არს. კვნიწი მარილი.

ა-ძაბაკაჯი არს. მარილწყალი, წათხი.

ა-ძაბაკაქი არს. სუფრის მარილი.

ა-ძაბაბატრა არს. მხიარულობა, ლხენა.

ა-ძაბაბა არს. წარბი.

ა-ძაბაბაქა არს. ერთი თავი ხახვი.

ა-ძაბაბაბი არს. ხახვი.

ა-ძაბაბაბა არს. მამული, სამშობლო; შდრ. აბაბაბა.

ა-ძაბაბაბატრა ზედს. სამამული აბაბაბატრა სამამული ომი.

ა-ძაბაბა არს. ნორჩი მუხის ტყე.

ა-ძაბაბა არს. სიმინდი.

ა-ძაბაბა-ლაბა არს. სიმინდის ტარო; შდრ. აბაბა-ლაბა.

ა-ძაბაბა ზედს. კუზიანი აბაბაბა.

ა-ძაბაბა არს. კუზი; კუზიანობა.

ჟ

ა-ჟ არს. კანის ჭუჭყი.

ა-ჟადრა ზედს. აღამხა ჟადრა დიდყურიანი, ფართო ყურიანი, დიდყურა.

ა-ჟარაჟრა ზმნ. (იჟარაჟრეით, იჟარაჟრით) სიმინდი გახარებულია.

ჟაჟა არს. ნაყოფიერების, მოსავლიანობის ღმერთქალი, რომელიც, თუ თავი არ შეაწყალებს, ზიანს აყენებს ნათესს და

ხელს უშლის ყანაში მუშაობას.

а-цыр არს. ფოლადი.

а-цырлых ზედს. ფოლადისაგან გაკეთებული.

а-цыртә ზედს. ფოლადისა.

а-цыш არს. ნიორი.

а-цыш არს. წყალმანვი.

а-цых ზედს. ჯმუხი.

Х

х- хара ნაცვ. ნაცვალსახელის შეკვეცილი ფორმა; х-ан ჩვენი დედა.

ха ნაცვ. ნაცვალსახელი хара-ს შეკვეცილი ფორმა.

а-ха არს. 1. მსხალი.

а-ха არს. 2. ქსელი, საქუსალი.

а-хабырзакь არს. საზამთრო.

хазтәу ზედს. საყოვლადწმინდო.

а-хазыр არს. ჩოხის მასრა.

а-хазырта არს. ჩოხის მასრის ჩასაგები. ჯიბეები.

á-хата არს. (аá-азн, ღვინისა): ტივი, სატკბილე.

а-хатархә́нхә არს. გუდაფშუტა (სოკო).

а-хатгүн არს. მატური.

а-хатхүжә არს. ხალთა, გუდა.

á-хатыр არს. პატივი.

á-хатыркә́пара ზმნ. პატივის ცემა ахатыр йкә́тцит, áхатыр йкә́тцит პატივს სცემს, პატივი სცა.

хайтәуп ზმნ. ბარი-ბარში ვართ, ბარი-ბარსა ვართ, ბათილსა ვართ.

а-хайр არს. ჰაერი.

á-хайуан არს. პირუტყვი, საქონელი.

ха́кун ზმნ. (хара ха́кун) ჩვენ ვიყავით.

а-халал ზედს. კეთილი, გულკეთილი.

á-халалра არს. გულკეთილობა.

á-халалхара ზმნ. სასმელის, საჭმელის საამოდ გახდომა, შერგება ихалалхеит საამო გახდა, სასარგებლო გახდა.

а-халу́а არს. 1. თავლ და დუმის ქონგარეული სიმინდის ან ფეტვის ფქვილის ტკბილიკვერი.

а-халу́а არს. 2. ხალვა, ალვა, ალვახაზი.

а-халкá არს. ანჯამა, რკინის კილო.

а-хамám არს. მიწურიატაკიანი სახლის უკანა კუთხეში, სოხანში ამოდრმავებული და ქვადაყრილი ადგილი, სადაც ჭურჭელს, სარეცხს რეცხავენ და ტანსაც იბანენ.

хамтак, хамтакы́ ზმნზ. ცოტა ხანს; хамтак уааңшы́! ცოტა ხანს მოიცადე, დაიცადე!

хамтакы́ ზმნზ. ცოტა ხანს, ერთ ხანს.

хара ნაცვ. ჩვენ.

а-хара ზმნ. საქსუალის გაბმა ихауэит, ихаит საქსუალს აზამს, საქსუალი გააზა.

á-харак ზედს. მაღალი (ყველაფერი გარდა ადამიანისა).

á-харакра ზმნ. აწევა, მაღლა აწევა, ამაღლება ихарáикыит ასწია, მაღლა ასწია, აამაღლა.

á-харакза ზედს. უმაღლესი.

á-харакы ზედს. მაღალი.

á-харакыра არს. მაღლობი.

хара хтә́н ნაცვ. ჩვენი.

а-ха́ргь არს. ქოლგა.

а-ха́рць არს. მაქმანი.

a-xacá არს. სილა, რომელიც ამღვრულ
მდინარეს მოაქვს.

a-xacxьh არს. ბალახი.

a-x მთავარი.

a-xacxьhpa არს. ბალახიანი ადგილი.

a-xayá არს. ჰავა, კლიმატი.

xáуп ზმნ. (xapa xáуп) ჩვენ ვართ.

a-xaпшья არს. ქვევრი, ჭური.

a-xaпшьяpзpa არს. სამეურნეო სახელოსნო.

a-xaпшьяkaпaды არს. მეთუნე.

a-xaпшьяxэxага არს. სარცხი, ორჩხუმი.

a-xaпш არს. გამოქვაბული, მღვიმე.

xaпшья ზმნზ. მერმის, გაისი, მომავალი
წელი; გაისად, მომავალ წელს.

a-xák არს. ამაგი.

a-xakьm არს. ექიმი.

a-xákьa არს. შუაში ამოღრმავებული,
საკმაოდ სქელი ბრტყელი ქვა,
რომელსაც ხმარობენ მარილის წიწაკის,
ნიგეზისა და სხვათა დასანაყად.

a-xáша, a-xашá არს. 1. თეთრი თიხა.

a-xáша არს. 2. წვრილი და თეთრი ჯიშის
მსხალი.

a-xaшxатepá ზმნ. საქსუალის დამზადება,
გაბმა ქსოვილისათვის **ихашxáит**
საქსუალი გააბა ქსოვისათვის.

á-xaшxатeш არს. საქსუალად გამოყენებული
ძაფი; სასაქსუალო ძაფი.

a-xaчáш არს. (ძველად) სტუმრის მისაღები
სახლი სოფლად.

a-xaчá არს. გარეული მსხალი, პატარა
მსხალი.

á-xaxapa ზმნ. ხარზად ჭამა **ихахаyéит**,

ихахáит ხარზად ჭამს, ხარზად ჭამა.

á-xaxaды არს. მყვლეფელი.

Хə

a-xəá არს. ღორი.

a-xaá არს. საზღვარი, მიჯნა, ზღვარი.

a-xəaнxыт არს. 1. საზღვარგარეთი;
уи xəaнxытyп ის საზღვარგარეთია.

a-xəaнxыттeи ზედს. საზღვარგარეთელი,
საზღვარგარეთული საზღვარგარეთის.

a-xəáaзapa არს. მელორეობა.

a-xəáxьчaды არს. მენაპირე, მესაზღვრე
ჯარისკაცი.

a-xəaгүж არს. ჯაჭვი.

a-xəazá-мазapa ზედს. ლასლასი, ლასლასით
სიარული.

a-xəazapá ზმნ. ცოცვა, ხოხვა **дхəазит**,
дхəазéит ცოცავს, იცოცა, ხოხავს, იხოხა.

a-xəатpá არს. საღორე.

a-xəажьы არს. ღორის ხორცი.

a-xəapá ზმნ. 1. თქმა **ихəóит**, **ихəéит** ამზობს,
თქვა.

a-xəapá ზმნ. 2. თხრობა, მოთხრობა, მოყოლა
иáихəéит უთხრა, მოუთხრო, მოუყვა.

a-xəapá: ზმნ. 3. **апxəýсxəapa** ცოლის თხოვა,
ცოლის შერთვა **пxəýс** **дихəéит** ცოლი
ითხოვა, ცოლი შეერთო.

a-xəapá ზმნ. 4. ვარცხნა, დავარცხნა **ахəóит**,
ихəéит ვარცხნის, დავარცხნა.

a-xəapá: ზმნ. 5. **azáя** **ахəapá** ნამვა, დანამვა
azáя **хəóит**, **azáя** **хəéит** ნამავს, დანამა.

á-xəapa ზმნ. 1. მახოვრობა **дáхəóит**, **дáхéит**
მათხოვრობს, იმათხოვრა.

á-хәара ზმნ. 2. თხოვნა დახოით, დახოით
ითხოვს, ითხოვა.

á-хәара ზმნ. 3. თხოვნა, ხვეწნა დიხოით,
დიხოით თხოვს, თხოვა, ეხვეწება,
შეეხვეწა.

хәара-тахума ნაწ. რასაკვირველია, რა თქმა
უნდა, დიად, ოღონდაც, უქველად,
ცხადია.

хәарас иатахузи ნაწ. რა თქმა უნდა.

а-хәартра არს. სახბორე; შდრ. ахә́стра.

а-хәарсхә́рса ზმნ. მსუქანი რამის ან
ვინმეს სიარული: გვანგვალი
дхәарсхә́რсуеит, дхәарсхә́рсит
დაგვანგვალობს, იგვანგვალა.

а-хә́асаг არს. ხვედა.

а-хә́ათә́ ზედს. სათქმელი; хә́ათә́ сымам
არაფერი მაქვს სათქმელი.

а-хә́ა́гә არს. ტახი, ქოსმენი.

а-хә́ა́гә́ არს. კერატი.

а-хә́ა́шьха არს. შური; შდრ. ахә́ршьха.

а-хә́ა́шьх́ არს. ძირდიდა, ძირმაგარა, ბმო;
შდრ. ащы́сха.

а-хә́ა́щы́с არს. (ბზიფ.) გოჭი.

а-хә́ა́хьча არს. მელორე, ღორის მწყემსი.

а-хә́ა́ады́ არს. მათხოვარი, გლახა, გლახაკი.

а-хә́й́ира არს. შამბი, შამბნარი.

а-хә́ра́ ზმნ. 1. ცარვა, დაცარვა, ძახვა, დახვევა
ихә́уе́იტ, ихә́йт იცარვება, დაიცარა,
იძახება, შეიძახა.

а-хә́ра́ ზმნ. 2. ძოვა ихә́уе́იტ, ихә́йт ძოვს,
მოძოვა.

а-хә́რшьха არს. შური; შდრ. ахә́ა́шьха.

á-хә́са არს. ქალები.

á-хә́сахә́қәа არს. მრ. (მხ. аҗхә́нзәа)
ქალიშვილები, ქალწულები,
გასათხოვარი ქალები.

а-хә́шьады́ არს. მამიდა.

а-хә́тә́ არს. (საქონლის, მაგ., ცხენის)
მკერდი, გულმკერდი.

á-хә́хә́а́нжь არს. ყვირილის ხმა, ყვირილი.

а-хә́хә́а́га არს. ფოცხი.

а-хә́хә́ара ზმნ. ყვირილი, დაყვირება
ды́хә́хә́იტ, ды́хә́хә́იტ ყვირის,
დაიყვირა.

а-хә́ы́гә́ არს. ბორცვაკი.

а-хә́ы́зә არს. დანა.

á-хә́ы́зә́тра არს. დანის ქარქაში.

á-хә́й́хә́ы́кრა ზმნ. დაკუტება дхә́й́хә́ы́кы́იტ
დაკუტა.

а-хә́ы́мца არს. კოცონი სამოვრებზე,
მწყემსების მიერ გაჩაღებული.

а-хә́ы́на́гә არს. თავვი.

а-хә́ы́на́гә́ду არს. ვირთაგვა, ვირთხა.

а-хә́ы́на́гә́кы́нга არს. სათაგური.

а-хә́ы́нтқ́ар არს. მეფე, ხონთქარი, ხელმწიფე.

а-хә́ы́нтқ́арра ზმნ. მეფობა.

а-хә́ы́нтқ́арра არს. 2. სახელმწიფო, სამეფო,
საბრძანებელი.

а-хә́ы́нтқ́ა́ არს. ტალახი, ლაფი, ტლაპო.

а-хә́ы́нтқ́а́ра́ არს. ტალახიანი ადგილი.

а-хә́ы́нтқ́ა́რა́ არს. ღილი.

а-хә́ы́нтқ́ა́რә́гы́шь არს. გულწითელა.

а-хә́ы́нтқ́а́რә́гы́шь არს. (ბზიფ.) იხ.
ахә́нтқ́а́რә́қа́гы́шь გულწითელა.

а-хә́ы́რта არს. სამოვარი, საბალახო.

а-хә́ы́с არს. ხბო.

а-ҳаётра არს. სახბორე.

а-ҳаёт-ҳьча არს. მეხბორე.

а-ҳаётшә არს. ოთხ ბომზე მოწყობილი
სადარაჯო ყანაში.

а-ҳаётшәт არს. ოთხ ხის ბომზე აღმართული
სადარაჯო; ჩვეულებრივ მას აწყობდნენ
ყანაში.

а-ҳаётхә არს. მტრედი.

а-ҳаётхәпштәála ზედს. მტრედის ფერი,
ცისფერი, ღია ლურჯი.

Ф

ф- რიცხვ. რიცხვითი სახელი **фна**-ს
შეკვეცილი ფორმა.

а-фара ზმნ. ჭამა.

а-фара არს. 2. მჭამელი **ачымазара**
ავადმყოფობა.

а-фартын არს. ქარიშხალი, ქარტეხილი,
გრიგალი.

а-фәрхь არს. ფიჩხი.

а-фáсра ზმნ. მეხის დაცემა (მეხი დაეცა).

á-фатә არს. საჭმელი, საკვები.

á-фатә áжәтә არს. საჭმელ-სასმელი,
სურსათ-სანოვაგე.

á-фатәкәтәды არს. მზარეული.

а-фáкъ არს. ორთქლი.

фна რიცხვ. ექვსი (ნ.).

фнакá რიცხვ. ექვსიოდე (ნ.).

фна-фна რიცხვ. ექვსი-ექვსი (ნ.).

фна-фнáла რიცხვ. ექვსი-ექვსად (ნ.).

á-фéргь, афéргь хәа ზმნზ. ძლივძლივობით,
რის ვაინაჩრობით.

феврáли არს. თებერვალი.

á-феида არს. მოგება.

а-ферым! შორისდ. ბარაქალა! ყოჩაღ!
აფერუმ! аферым, árпыс, аферым!
აფერუმ, ბიჭო, ეფერუმ!

а-фéска არს. რეცი. ფესი.

фи! შორისდ. ფუ! ფუი! ფიე! ფი.

а-финáр არს. ფანარი; შდრ. афонáр.

а-флӣка არს. ნუშა (მცირე ნავი); შდრ. анышь.

а-фликахьча არს. მენავე.

фо: фо-сымамызт, жьәңу сымамызт უჭმელ
უსმელი ვიყავი; ოხ. жәңу.

а-фы არს. 1. ჭექა-ქუხილის ღმერთი.

а-фы არს. 2. მეხი.

фымзтәи ზედს. ექვსთვანი.

фымштәи ზედს. ექვსდღიანი.

фынтә რიცხვ. ექვსჯერ.

а-фыртым არს. ქარიშხალი, ქარტეხილი,
გრიგალი; შდრ. афартын.

а-фырмахьц არს. (ბზიფ.) წნელი; შდრ. ачын.

а-фырхáпа ზედს. ყოჩაღი, ვაჟკაცი, მამაცი.

а-фырхáпара არს. ვაჟკაცობა, სიმამაცე.

а-фырхáтәтәс ზმნზ. ყოჩაღად, მამაცურად,
ვაჟკაცურად.

а-фырхәтәхәра ზმნ. дфырхәтәхеит
ვაჟკაცობის, მამაცობის გამოჩენა.

а-фырцáн არს. სირჩა.

á-фырхәа ზმნზ. მყის, სასწრაფოდ, წამსვე.

фышьә რიცხვ. ექვსასი (ნ.).

фншьәды რიცხვ. ექვსასი (ადამ.).

фнцьәра ზმნზ. ექვს ადგილას.

а-фәрá ზმნ. ყნოსვა, დაყნოსვა, სუნვა,
დასუნვა дафәуэит, дафәйт ყნოსავს,
დაყნოსა, სუნავს, დასუნვა.

ა-აწაჯყლარა ზმნ. შენობაში, ოთახში: შეშვება, შემოშვება
 иаწაიჯყლეит ...შეუშვა, ...შემოუშვა.

ა-აწაჯყრა ზმნ. დიდი, მძიმე რისამე შენობაში შეგდება иаწაიჯყრით ...შეაგდო.

ა-აწრტა არს. ოჯახი.

ა-აწარყყარა ზმნ. შენობაში, ოთახში შენათება иაწაირყყაიტი ...შეანათა.

ა-აწარშარა ზმნ. მსუბუქი რისამე შენობაში, ოთახში შეგდება иаწაირშაიტი ...შეაგდო.

ა-აწარყრა ზმნ. კვამლის, ორთქლის და მათ მსგავსთა შენობაში, ოთახში დაგუბება иაწაირყრით ...დააგუბა.

ა-აწარყააზარა ზმნ. (შენობაში, ოთახში) შეთრევა иაწაირყააზაიტი შეათრია.

ა-აწაწყყრა ზმნ. (სახლში, ოთახში) შეფრენა иაწაწყყრით შეფრინდა.

ა-აწაყააზარა ზმნ. შენობაში: შეცოცება, შეძვრომა, შეხობვა иაწაყ-ააზაიტი შეცოცდა, შეძვრა, შეხობდა.

ა-აწარყრა ზმნ. გამორეკვა, გამოგდება, გარეკვა иაწაწყყრით გამორეკვა, გამოაგდო, გარეკა.

ა-აწაწყყრა არს. სახლი.

ა-აწაწყყრა არს. ავეჯი, ავეჯეულობა, დგამი.

ა-აწაწყყრა ზმნ. შიგნიდან.

ა-აწაწყყრა ზმნ. რაიმე შენობიდან, ოთახიდან გამოფრენა иაწაწყყრით ...გამოფრინდა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. შინ; ааწაწყყრა დაიტი შინ წავიდა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. შენობიდან, სუნის დენა иაწაწყყრაიტი; иаწაწყყრაიტი სუნი გამოდის, სუნი გამოვიდა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. გამოსვლა, გასვლა დააწყყრით გამოვიდა; გავიდა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. 1. დღეება, გადღეება თქვეფა, ათქვეფა, გათქვეფა, გაქნა иაწყყრით, иაწყყრით დღეებს, გადღეება, თქვეფს, ათქვეფა, თქვეფს, გათქვეფა, ქნის, გაქნა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. 2. წერა иაწყყრით, иაწყყრით წერს, დაწერა.

ა-აწაწყყრა-აწაწყყრა ааწყყრა არს. უწიგნურობა, წერა-კითხვის უცოდინარობა.

ა-აწაწყყრა-აწაწყყრა ааწყყრა ზედს. უწიგნური.

ა-აწაწყყრა არს. ღვინო.

ა-აწაწყყრა არს. 1. სადღეები იარაღი.

ა-აწაწყყრა არს. 2. საწერი იარაღი.

ა-აწაწყყრა არს. ტკბილი ღვინისა, ამბოხი.

ა-აწაწყყრა არს. მრ. ааწყყრა ააწყყრა.

ა-აწაწყყრა ზმნ. ააწყყრა.

ა-აწაწყყრა ზედს. უშნოდ გრძელი.

ა-აწაწყყრა არს. ერთგვარი არფა.

ა-აწაწყყრა არს. ცოცხი.

ა-აწაწყყრა არს. მეორე თოხი, მეორეჯერ გამარგვლა.

ა-აწაწყყრა არს. ღვინის მწდე, მერიქიფე.

ა-აწაწყყრა რიცხვ. ორჯერ, ორგზის.

ა-აწაწყყრა ზედს. ორნახადი.
 ааწყყრა уатка ორნახადი არაყი.

ა-აწაწყყრა არს. ანაოშვი.

ა-აწაწყყრა არს. აოშვა.

ა-აწაწყყრა რიცხვ. ორმოცი (ბ.).

ა-აწაწყყრა რიცხვ. ორმოცდაათი (ბ.).

ა-აწაწყყრა რიცხვ. ორმოცდაათი (ადამ.).

ა-წყრა არს. დამწერლობა.

ა-წყრაა არს. ეშმაკი.

ა-წყრაა ზმნ. ეშმაკობა, ქაჯობა.

ა-წყრა არს. მეღვინეობა.

ა-წყრა არს. მეღვინე.

წყრა რიცხვ. ორასი (წ.).

წყრა რიცხვ. ორასი (ადამ.).

ა-წყრა ზმნ. შეშვობა, მორთვა **წყრა**,
წყრა ამკობს, შეამკო, რთავს, მორთო.

ა-წყრა არს. მარანი.

ა-წყრა არს. იღლია.

ა-წყრა არს. იღლია.

ა-წყრა ზმნ. ამოღლია, იღლიაში
ამოღლია, იღლიაში ამოღლია
წყრა ამოღლია, იღლიაში

ამოღლია, იღლიაში ამოღლია.

ა-წყრა ზმნ. ამოღლია, იღლიაში
ამოღლია, იღლიაში ამოღლია **წყრა**
ამოღლია, იღლიაში ამოღლია,
იღლიაში ამოღლია.

ა-წყრა ზმნ. ამოღლია, იღლიაში
ამოღლია, იღლიაში ამოღლია
წყრა ამოღლია, იღლიაში
ამოღლია, იღლიაში ამოღლია.

წყრა რიცხვ. ორი (ადამ.), ორნი.

ა-წყრა რიცხვ. ორივე კაცი, ადამიანი.

წყრა ზმნ. ორ ადგილას.

წყრა რიცხვ. ორივე (ადამ.).

წყრა-წყრა რიცხვ. ორ-ორი (ადამ.).

წყრა-წყრა რიცხვ. ორ-ორი, ორ-ორად
(ადამ.).

აფხაზურ ქართული ლექსიკონის ინდექსი

აბაზებით დასახლებული მხარე ჩრდილოეთ კავკასიაში	ашәы́	16
აბანო	абана	2
აბგა	а-ртмак	70
აბგა	а-хәы́рцьы́н	137
აბედი	а-цәы́мсá	117
აბეზარი	а-гәы́пцәáга	27
აბზინდა	á-пъы́ц	89
აბლაბუდა	а-бызкатáхара	21
აბრაში	а-еы́хәаиацәа	111
აბრეშუმში	а-бырфьы́н	22
აბრეშუმის ჭია	а-кáнч	95
აბუჩად აგდება	а-тәáмбара	78
აბჯარი	а-кәáлз, акәалзы́	46
აგლეჯა	á-мжьәара	57
აგრილება	á-хышәашәарахара	143
აგური	а-кьармы́т	93
აგური	а-кьырмы́т	94
აგურსაწვავი ღუმელი	а-кьармы́тзырта	93
აგურხანა	а-кьармы́тзырта	93
ადათი	а-цáс	122
ადამიანთა სული	а-уаапсы́ра	78
ადამიანი	а-уаы́	80
ადამიანის საშვილოსნო	а-казы́к	42
ადამიანისშვილი	а-уააпсы́	80
ადამიანობა	á-уაәра́	80
ადამიანურად	уаәцáс	80
ადამიანურად	уоәцáс	81
ადგილ-ადგილ	цьара́-цьара	145
ადგილი, სადაც არის პატარა მოვლილი გაშენებული ტყე	а-кәáцара	90
ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი	а-кәы́дра	97
ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი	а-кәы́дырта	97
ადგომა	а-гь́лара	23
ადევნება	á-шьтатара	100
ადვილად	аламáла	13
ადვილი	ймариоу	41
ადილელი	á-еды́гьа	31
ადნობა	а-шьтáзытра	100
ადრეული	а-пáса	82
ადრითვე	зáанатц, заанатцы́	33
ადულემა	а-ршра́	73
ავად გახდომა	а-чымазаәхара́	108

ავადმყოფი	a-чымазаады	108
ავადმყოფისთვის, მიცვალებულისთვის ღამის თევზა	á-цагъшыара	126
ავადმყოფობა	a-чымазара	108
ავარდნა	á-цкъара	123
ავეჯი	a-оныматәа	152
ავი	a-баааҕсы	17
ავი	á-цәгъа	115
ავჟანდა	a-еышыкъл	111
ავრეზი	a-разјага	69
ავსება	a-ртәра	70
ავშარა	a-нахәта	63
აზარმაცი	a-кьát	48
აზნაური	áамыста	1
აზნაურობა	áамыстара	1
ათ ადგილას	жәáцъара	67
ათ-ათად	жәаба-жъәабáла	67
ათ-ათი	жәааба-жъәабá	67
ათ-ათი	жәаадык-жәаадык	67
ათ-ათი	жәаадык-жәаадыла	67
ათას ადგილას	зкъынцъара	34
ათასი ადამიანი	зыкьды	35
ათასი ადამიანი	зықидык	35
ათასი არაადამიანი	зкъы	34
ათასი წელი	зықинашықуса	35
ათასობით	зкъын-зықила	34
ათასობით	зыкьд-зыкьдыла	35
ათასჯერ	зкъынтә	34
ათი	жабá	67
ათი	жәады	67
ათი	жәадык	67
ათიოდე	жәабака	67
ათიოდე	жәаадыкка	67
ათშაურიანი	a-маатбжа	54
ათჯერ	жәантә	67
აი	áа	1
აი	абáр	2
აივანი	áбáрца	18
აივანი	a-соф	77
აივნის შუა სვეტი	a-гәáшьа	24
აისი	a-цәылашамта	117
აკაზმულობა ცხენისა	a-еыматәа	110
აკაპი	a-ғáҕа	127
აკარწახეზა	a-тыркәáкәара	124
აკაცია	á-лакация	49
აკვანი	a-гáра	22
აკვანში ჩაწვენა	a-гáрацара	22
აკვანში ჩაწვენილი ბავშვის მუხლებზე დასადები პატარა	a-шьапыкәтá	99

ბალიში		
აკვანში ჩაწოლა	a-гáрлара	22
აკვიატება	a-хтакрá	133
აკვნიდან ადგომა	a-гáртца	22
აკვნიდან ამოყვანა	a-гáрхра	22
აკვნის ბავშვი	a-гаранцá	22
აკვრა	á-цаґахәара	123
აკიდება	á-зкәынцара	34
აკლდამა	a-дамрá	28
აკლება	áимтәара	7
აკრეფა	á-кәышәара	97
აკრძალული დღე	á-мшґиарс	58
აკრძალული დღე	a-мшшьара	58
ალაგე	a-хцы́ста	139
ალაპარაკება	a-рцәáжьәара	73
ალაფი	a-кәшьрá	96
ალაწოდა	á-цәбылды́з	115
ალახი	a-лáх	51
ალვა	a-халуá	147
ალვახაზი	a-халуá	147
ალი	á-мцабз	59
ალი	a-зы́злан	120
ალიაქოთი	a-уу́	81
ალიკაპი	a-ґәáҗа	127
ალიონი	a-цә́лашамта	117
ალკუნი	a-зтáс	119
ამ ღამიდან	уахáрнахыс	80
ამაგი	a-хáк	148
ამაოდ	бáша	18
ამას იქით	абр́йнахыс	2
ამას წინაზე	жәахá	67
ამას წინათ	аакы́ска	1
ამატირებელი	a-рцә́уага	74
ამალამ	уахá	79
ამალამდელი	уахатә́й	79
ამალამვე	иахáтә́кә	41
ამალღებულ რამეზე დადგმა	á-кәыргыларა	91
ამაყი	a-җáґә	81
ამაყოზა	a-җáґәра	81
ამბავი	á-жәабж	67
ამბავი	a-цтә́	112
ამბავი	á-збахә	119
ამბავი	a-хабáр	130
ამგვარად	абáсала	2
ამდენ ხანს	арска́амта	15
ამდენ ხანს	арска́к	15
ამდენი	абарска́тәй	2
ამდენი	абаска́к	2
ამდენი	абаска́кык	2
ამდენი	арты́ска́тәи	14

ამდენი	арска́к	15
ამდენი	арска́тәи	15
ამდენი	арка́дык	15
ამდროინდელი	уажәтә́й	79
ამთავითვე	уажәна́тә	79
ამიერ	аахы́тц	2
ამიერიდან	уажәшьтáрнахыс	79
ამიერ-კავკასია	аахы́тц-	2
ამის იმის დრო არ არის	иáамтам	41
ამისთანა	абриéи́тш	2
ამოგლეჯა	á-тжә́ара	123
ამოდენა, ამდენი	абриáка́ра	2
ამოვარდნა	а-тҭа́ра	38
ამოთხრა	á-тҭра	124
ამოიღლიავენა	а-ы́тцра́тцара	153
ამოკერება	á-тә́жәхра	123
ამოკრეფა	á-лкә́шәара	53
ამომრჩეველი	á-лхы́	53
ამონთხევა	а-фы́хра	130
ამოთხვრა	á-кә́ытшы́чҳара	92
ამოპარსვა	а-тса́ара	123
ამორეცხვა	а-ты́тәәаара	40
ამორჩევა	á-лт́шаара	52
ამორჩევა	а-лхра	53
ამორჩეული	иáлху	41
ამორწყევა	а-фна́хра	128
ამოსვლა	á-тцра	124
ამოსვლა	а-тә́ытшы́ара	126
ამოტანა	а-хáгала́ра	130
ამოტეხა	а-ќра	96
ამოფარება	а-еáва́тәәахра	108
ამოფხევა	а-ты́тшы́әара	40
ამოქოლვა	á-шә́аҳара	104
ამოღება	а-тҭа́ра	38
ამოღება	а-ты́хра	40
ამოღლიავენა	а-ы́тцра́кრა	153
ამოღლიავენა	ә-ы́тцра́რшра	153
ამოყვანა	а-тҭа́ра	38
ამოყვანა	а-ә́агара	151
ამოყორვა	á-шә́аҳара	104
ამოშენება	á-шә́аҳара	104
ამოშრობა,	а-та́ბара	35
ამოძრობა	а-тҭа́ара	38
ამოწერა	а-гә́ылы́әра	26
ამოწერა	а-ны́тцра	65
ამოწვდა	а-тҭа́ара	38
ამოწურვა	а-тры́кәкәара	38
ამოწყდომა	á-кә́ынтә́ара	91
ამოწყდომა	á-кә́әара	92
ამოჭრა	а-гә́ылт́ка́ра	25

ამოჭრეთა	a-krá	96
ამოხაპვა	a-тгарá	38
ამოხევა	a-гə́нлжə́əра	25
ამოხტომა	a-тн̄ჟара	40
ამპარტავანი	a-əxárpззала	109
ამპარტავანი, ყოყოჩა	a-зáжə	33
ამჟამად	уажə-азы́	79
ამტანობა	á-лазара	51
ამხანაგები ერთმანეთისათვის	áиəзциа	13
ამხანაგი	a-ə́нза	152
ამხანაგობა	áиəызара	13
ამხანაგურად	ə́нзатцас	152
ან	иá	41
ან	ма	54
ანაოშვი	a-ə́нцəფəə	152
ანდამატი	a-мхылды́з	59
ანდერძი	a-уасиáт	79
ანთება	a-кpá	44
ანკარა	a-зырлашə	120
ანკესი	a-цəгýр	125
ანჩახი	a-кəადýр-ბაə	46
ანჩახი	a-кьáхь	48
ანჩხლი	a-ңьə́н	95
ანცობა	á-цəиигкpа	116
ანძა	a-мызгýт	60
ანწლნარი	a-мцырბ̄ნ иpá	59
ანჯამა	á-чта	107
ანჯამა	a-халкá	147
აოშვა	a-тн̄хра	78
აოშვა	a-ə́нцəფəəра	152
აპეური	a-хəтpархá	138
აპილპილეზა	áицралара	10
აპკი	a-ңəáңу	95
აპოხტი	a-жьцаá	66
არა	мап	55
არა უშავს რა	əгьяурýм	31
არა, არ	мамоу	55
არავინ	əзəгь́н	16
არავის	əзəгь́н	16
არათითი	a-мацəáзнацəə	56
არათითი	a-нацəáз-нацəə	62
არამზადა	a-цəыгь́хн̄фа	117
არამცდაარამც	ámалахагь́ы	13
არასდროს	дгь́ылахáан	29
არასდროს	əнакəзаалакь	31
არასრული	йназам	41
არაფერი	a-кгь́н	44
არაფერი შვილია	бáшак	18
არაფერია	əгьяурýм	3
არაფერია	əгьяурýм	31

არაფრად	а-кашәá	43
არგასაჩენი	á-мхшатә	59
არევა	áилагара	5
არევა	áилаәынтра	6
არევა-დარევა	áидарәынтра	6
არეულობა	áилаәеилас	6
არვე	á-уаса-гуáрта	79
ართვალი	а-цәыршәáга	117
არიდებ	а-кәы́блаара́	97
არნახული	уаә-йимбац	80
არსად	цъаргы́	145
არტახი	а-гаралахәá	22
არტახი	а-мшәкәán	58
არტახი	а-хәчкуршá	138
არფა	а-хы́маа	140
არღვევა	а-хшәара́	139
არყი	а-цáаатла	121
არყის ხე	а-цáаатла	121
არშიყოფა, გაარშიყება	á-еырбара	110
არჩევა	а-лап̄шра	50
არჩევანი	а-лап̄шы́რა	50
არჩევილება	á-ларп̄шара	49
არჩვი	а-қуасáб	90
არც ერთი	а-кгы́	44
არც თუ ცოტა	имáчы́мкәа	41
არც ისე	замáнак	33
არწივი	а-уáрба	79
ას ადგილას	шәы́цъара	106
ას ერთი	шәй акы́	104
ას ერთი	шәи а́жәы́	104
ასაკი	á-қура	91
ასაკუსრულობა	á-кәыранам́жара	91
ასალი	а-сахәре́и	77
ასანთი	а-цәы́ц	126
ასასვლელი	а-хáларта	131
ას-ასი	шәкы́-шәкы	105
ას-ასი	шәәы-шәәы́	105
ასე	абáнс	2
ასე	ах́бс	2
ასე	áрс	15
ასე	ас	15
ასე თუ ისე	ишакухалáкы	42
ასეთი	áрс	15
ასვლა	а-хáлара	131
ასვლა	á-хәнара	137
ასი	шәкы́	105
ასი	шәәы	106
ასი	шәәык	106
ასისთავა	á-п̄шьрахәышә шкәáкәа	85
ასკინკილობა	а-пыркы́п̄жара	124

ასმა	á-қәыртәара	91
ასო	ánбан	14
ასობით	шәкы-шәкыла	105
ასული	a-пхá	88
ასხლეტა	a-нпáра	63
ასხმა	a-рнпхра	75
ასჯერ	a-шә́нтә	105
ატამი	a-тамá	77
ატირება	a-რцә́уара	74
ატლასი	átлас	15
ატლასი ქსოვილი, სტავრა	a-тасбырса́	37
ატყდომა	a-зцысра́	34
აუარებელი	цәа-змám	125
აუგი	á-хьымзჳ	143
აურზაური	a-уу́	81
აუცილებლად	хымпáада	140
აფერუმ!	a-фeрým!	150
აფთიაქი	афтeка	17
აფრა	a-ბн́кә	22
აფრა	á-п́ра	82
აფრენა	á-шьт́раара	101
აფრენა	á-шьт́ы́рра	101
აფრენა	á-т́ы́рра	123
აფხაზეთი	აფსны́	15
აფხაზეთი	აფსны	83
აფხაზეთის მთავარი	a-псхá	84
აფხაზეთისა	აფსнытәи	15
აფხაზი	áпсуа	15
აფხაზი	აფсуа	83
აფხაზურად	აფсы́шьәала	15
აფხაზური	áпсшьәа	15
აფხაზური ენა	áпсуа бызшьәа	15
აქ	арá	14
აქა-იქ	анá-арá	13
აქამდე	арánжа	14
აქამდე	уажә́браанжа	79
აქაური	абрáтәи	2
აქაური	арáтәи	14
აქედან	арáнтәи	14
აქედან	арстә́й	15
აქედან	астә́й	15
აქეთ	абрáха	2
აქეთ	арáхь	14
აქეთა მხარეს	арíрахь	15
აქეთური	арíрахьтәи	15
აქლემი	a-мáхe	56
აქნა	áифыхра	12
აღდგომა	á-мшап́	58
აღება	á-шьты́хра	101
აღება ამაღლებული ზედაპირიდან	á-қәхра	93

აღვირი	á-ნჳრა	95
აღთქმა	a-ფათახბა	127
აღთქმის მიცემა	a-ფათარა	127
აღმართზე დადგომა	a-ფაგბლარა	127
აღმართზე კედელზე ასვლა	a-კბდლარა	45
აღმართი	a-ფადარა	151
აღმოსავლეთი	a-მრაგბლარა	57
აღმოსავლეთი	a-მრაგბლართა	57
აღმოცენება	a-ტფბნბარა	126
აღნაგობა	აიფართჳრა	11
აყენებს	a-რგბლარა	70
აყვავება	á-შჳტრა	104
აყირო	a-მკბბა	58
აყლაყუდა	á-ტფბლბდბზ	115
აყლაყუდა	a-ტფბზბ	125
აშენება	a-რგბლარა	70
აშვება	a-ხაბბლარა	131
აშმორება	a-კბბკრა	97
აშრატებული რძე	á-ხშცაგბა	138
აშხარელი	á-შბხარუა	101
აჩაჩა	á-ტჳმატჳა	116
აჩრდილი	á-გაგა	22
აჩუ!	ტბუ	107
აჩქარება	á-რშცაკრა	73
აცივება	á-ხბტახარა	143
აცოცება	á-კჳლარა	91
აცურება	a-ცბლარა	140
ადრობა	á-მტრა	59
აწ	უაბბშბტბ	79
აწ	ტტა	100
აწევა	á-შბტბხრა	101
აწევა	á-ხარაკრა	147
აწეულზე, ამაღლებულზე, დაფენილზე დაწოლა	a-კბბიარა	90
აწმენდა	á-შბტბრცკბაარა	101
აწოვებს	a-რცჳარა	73
აწონა	á-კაპანრა	43
აწონ-დაწონა	a-კჳარა-კჳანჳა	96
აწყობა	აიბბტარა	4
აწყობა	a-ხბარა	134
აჭარელი	a-ტბუ	126
ახალგაზრდა	a-ტკბბნ	126
ახალგაზრდა	a-ფა	127
ახალგაზრდობა	a-ტკბბნრა	126
ახალგაზრდობა	a-ფარ	127
ახალგაზრდობა	a-ფარა	127
ახალგაზრდული შესახედაობა	a-ტკბბნ რბშრა	126
ახალთახალი	a-ფბშცბხხარა	129
ახალი	a-ფბც	129
ახალი მთვარე	á-მზაჳა	57

ახალი მურყნის, თხმელის ტყე	á-лтарра	52
ახალი წელი	a-дың	129
ახალი წლის დღესასწაული	хечхәама	143
ახალმოსახლე	a-дыңнхады	129
ახალუხი	a-кáба	42
ახლა	абрыжьәы́	2
ახლა	уажә́н	79
ახლავე	уажә́нцә́кья	79
ახლაც	уажә́гын	79
ახლახან	уажә-аакы́нска	79
ახლო ნათესავი	a-гәыщү́	27
ახლო ნათესავი, ჭირისუფალი	a-тынхá	39
ახლო, ახლოს, მახლობლად	ааигә́á	1
ახლოს მოწევა	áаскьягара	1
ახო	a-хә́арра	139
ახორი	a-е́нхә́ыча	111
ახოს გატეხა	a-хә́ара	139
ახტომა	a-шьт́нп́ара	101
ახტომა	a-ә́ап́ара	151
აჯა-ბაჯად სიარული	a-тә́аáмаара	78
აჯილღა	a-кы́акәа	93
ბაასი	áицә́ажәара	10
ბაბაჭუა	a-бы́зкатáха	21
ბაბუა	áбду	2
ბაგა	a-е́нхә́ыча	111
ბაგე	a-кы́ншә	94
ბადე	á-ка́та	42
ბადექონი	a-п́акы́ál	82
ბადრი მთვარე	a-мза-тә́н	57
ბადრი მთვარე	á-мза-тә́ымтá	57
ბადრიჯანი	a-паты́рцьáн	65
ბავშვების სათამაშო ურემი	a-гә́არгә́алéи	24
ბავშვი	á-са́би	76
ბავშვის საალერსო სახელი	ды́ргү́н	30
ბავშვობა	a-хә́ычра	138
ბაზანი	a-ბáტიи́ды	17
ბაზარი	a-базáр	17
ბაზარი	a-цъармы́кья	145
ბაზარხანა	a-ბáტიирта	17
ბაზო	a-шә́вáz	104
ბაზრობა	a-базáр	17
ბაია	a-ბáйá	17
ბაია	á-лагә́eimхуц	49
ბაირამი	a-баи́რám	17
ბაკი	a-е́нкә́аха	110
ბაკმი	a-гә́ár	24
ბაკმი	a-е́нкә́аха	110
ბალამწარა	á-ца́ша	112
ბალახეულის წვრილი ღერო	a-хы́щә	142
ბალახი	a-хаскы́н	148

ბალახიანი ადგილი	a-хаскьына	148
ბალდუმი	a-цыхэыцад	125
ბალთა	á-гьыц	89
ბალი	á-ца	112
ბალიში	a-балышь	17
ბალიში	a-хчы	139
ბალიშისპირი	a-хчыхькьá	139
ბალღამი	a-блаám	19
ბალღი	á-саби	76
ბალღურად	хэыццáс	138
ბამბა	a-бамбá	17
ბამბეული	a-бамбалых	18
ბანა, დაბანა	á-зəзəара	121
ბანაობა	a-еыкəабара	110
ბანდალი	á-бьаьара	21
ბანება	á-кəабара	44
ბანის თქმა	á-рьызра	72
ბანის მიცემა	á-цырьызра	114
ბანქო	a-маца	55
ბანქოთი მკითხაობა	á-мацакəтсара	55
ბანქოს თამაში	a-мацсра	55
ბანცალი	á-бьаьара	21
ბანჯგვლიანი	á-қамса,	89
ბანჯგვლიანი	á-қамсыс	89
ბანჯგვლიანობა	á-қамсысра	89
ბაჟი	a-бáць	18
ბარაბულკა	гьыцагьышь	23
ბარათი	á-салам-шыкəы	76
ბარაქალა!	a-ферьым!	150
ბარბაცი	a-гары гаеара	22
ბარგი-ბარხანა	á-матəáытə	54
ბარდი	a-бáрд	18
ბარდნა	гьалá-гьалá	82
ბარდნარი	a-бáрдра	18
ბარვა	a-еара	108
ბარი	a-дəкáршəра	30
ბარი	a-жыга	67
ბარი-ბარში არიან	еитəуп	31
ბარი-ბარში ვართ	хаитəуп	147
ბარი-ბარში ხართ	шəеитəуп	104
ბარკალი	á-маха	56
ბარკლის წინა ნაწილი	a-гьымацə	88
ბარქაში	a-гəабалáа	23
ბარში საქონლის ჩამორეკის დრო	a-шьхáлбаан	101
ბარძაყი	a-уáтəа	78
ბასრი	á-цар	121
ბატი	a-кьз	98
ბატკანი	a-сыс	77
ბატონობა	áхра	17
ბატონყობა	ахратəра	17

ბაქია	a-еxәа	110
ბაქია	a-хыреxәаәы	141
ბაქმაზი	a-бақмаз	18
ბალარა	á-бнахәыгә	20
ბალი	a-бáхча	18
ბალლინჯო	a-бты	21
ბალლინჯო	a-каца	44
ბალნარი	a-бáхча	18
ბაყალი	a-шәыртииы	105
ბაყაყი	á-дағы	28
ბაშლაყი	a-хтырпá	133
ბაწარი	a-шá	102
ბაწარი	a-шаха	102
ბაჭაჭყანა	a-мацқар	56
ბაჭაჭყი	a-барцқал	18
ბაჭია მოზრდილი	a-жьапáрқья	66
ბაჯბაჯი	á-қамсара	89
ბდღვნა	a-цәрхәра	117
ბდღვნა	a-хәылхра	137
ბებერა	a-жáғыа	119
ბებერი	ажә	14
ბებერი	á-тахмада	38
ბებერი	иáжәу	41
ბებერი	a-лыгажә	53
ბებერი	ажә	67
ბებერივით	тахмадатас	38
ბებია	áнду	14
ბებია	нануу	61
ბებია	анду	63
ბებვი	a-қәыршьә	91
ბებრობა	á-тахмадара	38
ბებრუცანა	á-тахмадажә	38
ბებუთი	a-бәбут	18
ბეგვა	a-жәарá	67
ბეგვა	a-ра́бара	69
ბეგვა	a-хәáхәара	136
ბედვა	á-гәҗира	27
ბედი	ацъал	16
ბედი	áцъал-хә	16
ბედი	a-разкы	69
ბედი	a-пә́пш	82
ბედისწერა	ацъал	16
ბედისწერა	áцъал-хә	16
ბედისწერა	a-пә́пш	82
ბედკრული	á-насыпцәгыа	62
ბედნიერება	á-насып	62
ბედნიერი	á-насып змóу	62
ბედშავი	á-лахышәшә	51
ბედშავი	á-насыпәикәәтәа	62
ბედშავი	a-разкыцәгыа	69

ბევრ ალაგას	акырцъара	13
ბევრგან	шьардацъара	99
ბევრი	á-рацаа	69
ბევრი	шьарда	99
ბევრის მნახველი	акырзбахиоу	13
ბევრჯერ	акырнтә	13
ბეზღება	á-напъхара	62
ბელადი	а-пъызა	88
ბელადი	а-пъызат	88
ბელტი	а-нышьөгәл	65
ბელტნარი	á-нышьөгүлпра	65
ბერა	á-мба	56
ბერდანი	а-бердана	19
ბერი	а-бёр	19
ბერი კაცი	á-тахмада	38
ბერთყვა	а-ршәшәара	73
ბერწი	а-цәры	125
ბერწი	а-хамәám	143
ბექმაზი	а-бекъмаз	19
ბექობი	а-хә	135
ბელურა	а-бафреи	18
ბელურა	а-лахәарá-цыс	52
ბერავი	á-хәаша	136
ბერარა	á-хәаша	136
ბეწვი	а-хуц	137
ბეწვიანი გუდა ზურგზე	а-матәár	54
მოსაკიდებელი, რითაც		
მწყემსები საგზაღს		
ატარებდნენ		
ბეწვიანი მოუქნელი ტყავი	а-кәáхьча	47
ქვემაგებად ხმარებული		
ბეჭდვა	а-кьыпъхьра	48
ბეჭდვითი სიტყვა	а-кьыпъхь	48
ბეჭედი	а-мацәáz	56
ბეჭედი	а-мхәыр	60
ბეჭედი	а-нацәáz	62
ბეჭი	á-жәшәáкья	68
ბეჭი	а-жәышәáкья	68
ბზა	а-шыц	103
ბზე	á-пъа	81
ბზე	а-чáz	106
ბზიანი ადგილი	а-шыцра	103
ბზიკი	а-шхьрцәафь	103
ბზიფ	áинтәыш	8
ბზიფ	а-камыршáш	43
ბზიფ	á-цафь	145
ბზიფელი	а-бзыпъуа	19
ბია	а-бйа	19
ბიბილო	а-йка	41
ბიბინი	á-кашәкашәара	89

ბილიკი	а-мѡахѣаста	60
ბინდი	áиლашѣшѣымта	6
ბიჟიკი	а-ѣахѣыс	109
ბიცოლა	ánшьа ипѣхѣыс	14
ბიცოლა	á-биашья ипѣхѣыс	19
ბიცოლა	аншьа ипѣхѣыс	63
ბიძა	аншьа	63
ბიძა დედით	ánш	14
ბიძაშვილი ვაჟი	á-биашья ипѣ	19
ბიძაშვილი ვაჟი	á-нашьаипѣа	63
ბიძაშვილი ქალი	áбиашья ипѣхá	19
ბიძაშვილი ქალი	á-нлашьаипѣха	63
ბიძგება	а-гѣытáсра	25
ბიჯგი	а-царгѣá	122
ბლაგვი	а-цагѣ	112
ბლითი	а-чархѣы	106
ბლომად	мáчхума	55
ბლუ	а-ѣахѣáс	128
ბლუზა	а-кьяѣ	48
ბნედა	á-гыртѣ	23
ბნელი	á-лaшьца	50
ბობოლი	а-хѣáрш, ахѣаршы	135
ბობოქრობა	а-цѣкѣырѣара	116
ბოგა	а-багьыр	17
ბოგირი	а-багьыр	17
ბოდვა	á-патара	65
ბოთე	а-тѣмбѣл	38
ბოლი	á-лѣа	54
ბოლო	а-ѣáцѣ	128
ბოლოს	а-цыхѣаны	125
ბოლოს	а-цыхѣытѣаны	125
ბოლოს მოღება	а-цыхѣაпѣцѣара	125
ბოლოქანქალა	а-дырганцыхѣа	30
ბორბალი	а-барбáл	18
ბორბალი	á-гьяж	23
ბორკილი	а-шьáмтлáхѣ	98
ბორკილი	á-шьахага	100
ბოროტება	а-баапѣсрá	17
ბოროტი	а-бааапѣсы	17
ბორცვაკი	а-ѣыгуара	110
ბორცვაკი	а-хѣыгѣრა	149
ბორცვი	а-хѣ	135
ბოსელი	а-б ура	20
ბოსელი	а-камбáшьтра	43
ბოსელი	а-жѣтра	68
ბოსტანა	абжы	21
ბოსტანი	а-ýтра	80
ბოსტნეული	а-утратых	80
ბოტი	а-б	17
ბოტი	á-бапѣ	18

ბოტი, ვაცი	აბ	2
ბოლაზი	ა-ბაჟაზა	18
ბოყვი	ა-ბნკა	22
ბოყვი	ა-შაჩრა	105
ბოყინი	ა-ბაჟარა	95
ბოძალი	ა-ხაა	139
ბოძი	ა-შაჩა	99
ბოხობი	ა-ხნლარჩ	140
ბოხჩა	აილაჟა	6
ბჟოლა	ა-მჟაა, ამჟაა-ტლა	57
ბჟოლის ხე	ა-მჟაა, ამჟაა-ტლა	57
ბჟოლის ხე	ა-მჟაა-ტლა	57
ბჟოლო	ა-მჟაა-კაკალ	57
ბჟუტვა	ა-ტაარა	35
ბრალი	ა-ვბა	32
ბრალი	ა-ხარა	131
ბრალი, დანაშაული	აარა	1
ბრალის დადება	ა-ხარატარა	131
ბრახუნის ხმა	აჩყგა	15
ბრინჯი	ა-ბრინჯი	21
ბრიყვი	აგა	3
ბრიყვი	ა-ბზამყა	19
ბრიყვი	ა-გაჯა	22
ბრიყვულად	გაჯატა	23
ბრკე ღვინისა	ა-შააყა	103
ბრმა	ა-ლათა	50
ბროლი	ა-ტაა	125
ბრპენი	ა-ტა	78
ბრპენი	ა-ტსტა	83
ბრტყელი	ა-დამაჩყა	28
ბრტყელი	ა-ჩაატყ	98
ბრტყელი რამის ჩაზნეჟა	ა-ტარაა	36
ბრტყელი რამის; ჩაზნეჟა	ა-ტარაა	37
ბრტყელი რამისაგან აღება	ა-ნჩრა	65
ბრტყელი ქვა	ა-ჩაჩყა	148
ბრტყელსა და ოდნავ ამოღრმავებულ რამეზე:	ა-ნჯა	63
დატევა		
ბრტყელსა და უფეხო, აგრეთვე ოდნავ ამოღრმავებულ რამეზე დადება	ა-ნტარა	63
ბრუნვა	ა-გეჟრა	23
ბრძანებულება	ა-ყსტყა	81
ბრძმედი	ა-ხაეტარა	137
ბრწყენა	ა-ბწყრა	21
ბრწყინვა	ა-წყწყრა	114
ბრწყინვალე ახალგაზრდობა	ა-ხწყტარ	145
ბრჯენის შედგმა	ა-ტარგარა	122
ბუ	ა-ტყ	78
ბუა	ა-მყ	60

ბუდეში, წყალზე, საერთოდ სითხეზე დაჯდომა	a-xтәáлара	134
ბუზანკალი	á-цәымтц	117
ბუზი	á-мтц	59
ბუზნაკბენობა	a-цәымзкრá	117
ბუთხუზა	áазахъа	1
ბუკი	a-ბыкы	21
ბუკიოტი	a-ты	78
ბუკის ხმა	a-быкы-бжы	21
ბულბული	a-карматыс	96
ბუმბლი	a-бымбыл	22
ბუმბული	a-хә	135
ბუნაგი	a-тыгара	40
ბუნაგი	á-გара	151
ბუნება	a-псабáра	83
ბურბუმელა	á-цәцә	116
ბურვაკი	a-гынчәс	23
ბურთი	á-мпыл	57
ბურღვა	a-кылтәара	46
ბურღულის, ღერღილის ხარშვა	a-сарá	76
ბუსკნაობა	a-тәәáсра	78
ბუქი	a-сыпсакәá	77
ბუქი	a-ýрт	81
ბულა	a-цәаფь	115
ბუმტულა	a-шьýшьа	101
ბურქი	a-чык	108
ბურქნარი	a-чыкыра	108
ბუხარი	a-уацáк	80
ბღავილი	a-хәара	135
ბღვერა	a-цархәарá	122
ბღინძვა	a-еырчрá	111
ბღული	a-быгәрá	22
ბღუჯი	a-уапсцәы	79
გაადვილება	á-мариахара	55
გაადვილება	á-рмариара	71
გაამაყება	a-пáгъахара	81
გამპარტავნება	a-еырзáжәра	111
გარჯლება	á-рмжыжыкыра	71
გახალგაზრდავება	a-рәара	74
გაბარდვა	áималара	7
გაბედნიერება	a-кыáтара	47
გაბედნიერება	a-ркыáтара	71
გაბერვა	á-тарчрá	36
გაბმა	á-цахәара	123
გაბმა სიმისა	a-хацарá	133
გაბრა	a-еыхәхәáга	111
გაბრაზება	a-гәáара	23
გაბრაზება	a-згәáара	33
გაბრტყელება	a-ркыпсыра	72
გაბურძგნა	áилажәжәара	5

გაბუტვა	a-гəышра	27
გაბუტვა	á-цəгəышрá	115
გაბლინძვა	a-ყырბáბარა	110
გაგანივრება	á-ტბაახარა	38
გაგება	áилкаара	6
გაგზავნა	á-ტირა	38
გაგზავნა	á-шьтра	101
გაგიმარჯოს!	бзиá убáаит!	19
გაგიმარჯოს! პასუხი მისალმებაზე	мзиá убéит!	19
გაგიჟება	a-xáгáхარა	130
გაგრილება	a-цəы́хьшəაშəარა	118
გადაბრუნება	a-xыршəтра	141
გადაბუგვა	á-кəыщышəаара	92
გადაგლეჯა	á-кəхəარა	93
გადავარდნა	a-xкьарá	138
გადავარდნა	a-хшəарá	139
გადავლა ხიდზე	á-курсá	91
გადავლება	a-хьыршарá	145
გადაკეცვა	a-хиáрера	143
გადაკვრა	a-xкьарá	138
გადაკვრა	a-xкьара	138
გადამდები	a-фкы́	128
გადამხდელი	a-шəаəы́	104
გადარჩევა	a-пшрá	86
გადარჩენა	áикəрхара	9
გადარჩენა	áикəхара	9
გადარჩენა	a-цəнырхарá	116
გადარჩენა	a-цəынхара	117
გადასავალი	a-хы́тырта	142
გადასაფარებელი	a-кəыршьə	91
გადასახადი	a-шəəáхтə	104
გადასახლება	a-хцарá	139
გადასვლა	áиасра	3
გადასმა	á-кəышьра	92
გადატანა	áитáгара	5
გადატანა, რამეზე გადატანა	a-хгарá	133
გადატიტვლებული	a-кьáш	98
გადატიხვრა	áиəкаара	13
გადატყავება	a-цəкьарá	116
გადაფურთხება	a-кáңьцəარა	43
გადაქეჟვა	a-хыртытаарá	141
გადაღება(წვიმის, თოვლის)	a-хкəარá	134
გადაშენება	a-ны́хра	65
გადაცილება	a-хы́пъара	141
გადაწერა	a-хəы́лаара	143
გადაწვა	á-кəыблáара	90
გადაწვა	á-кəыблра	90
გადაჭირება	á-жəцара	68
გადაჭრა	a-хцəарá	139
გადახდა	a-шəарá	104

გადახდევინება	a-ршәарá	73
გადახვევა	á-вазәира	32
გადახრა	á-наара	60
გადახრა	á-рнаара	71
გადახრა	a-хíнаара	140
გადახრილი	á-наа	60
გადახტომა	a-хыҭара	141
გადია	a-гандáл	22
გადიდება	a-зырхарá	35
გადიდება	a-рдúра	70
გადმოვარდნა ჩამოვარდნა	á-лөыра	54
გადმოსვლა	a-нýтра	65
გადმოსვლა	á-кәытра	92
გადმოფენა	a-хшьрá	138
გადმოღმა	аахýт	2
გადმოხტომა	á-лбааҭара	52
გაემოლაპარაკება	á-лацәаж әара	51
გაფა	a-гәчáма	27
გავარდნა მაგალითად, თოფისა	a-ткьарá	39
გავარვარებული, გახურებული რკინა	аихаршы	12
გავაჭრება	áилахәхаахутра	6
გაველურება	a-бнакрá	20
გავლა	a-хýсра	141
გავლება	á-лдара	52
გავლება	á-тыршара	124
გავსება	a-тәрá	40
გაზაფხულ-გაფხულში წვიმიანობა	a-зысаамта	120
გაზაფხული	áаҭын	2
გაზაფხული	áаҭынра	2
გაზრდილი	áазамта	2
გაზრდილი	á-хәýҭха	137
გათავება	a-лгара	52
გათავებინება	á-лыргара	53
გათანაბრება	áиқаратәра	9
გათბობა	a-рҭхарá	72
გათეთრება	á-ршқуақуара	73
გათეთრება	á-шкәақуахара	103
გათენება	a-ршарá	73
გათენება	a-шáра	102
გათვალვა	á-лаҭшқра	50
გათრევა	a-тышахәара	78
გათხელება	a-рцаҭарá	74
გათხელება	á-цаҭахара	122
გათხოვება	хáца áтиира	132
გათხოვება	хáцацара	133
გათხოვილი ქალიშვილის დაბრუნება დედ-მამის სახლში	абрыҭра	3
გაისად	еааны	108
გაისი	хаҭýхьа	148

გაისის მეორე წელი	цáхә	112
გაკეთებინება	á-рkацара	72
გაკეთებინება	а-рурá	75
გაკვეთილი	а-цатә́н	122
გაკვირვება	а-цъашьарá	145
გალავანი	а-баатә-гуáра	17
გალამაზება	á-რп̄шзара	72
გალაღება	а-цәыцә́რá	118
გალაყება	á-шакуара	102
გალახვა	á-пkара	66
გალობა	áшәахә́ара	16
გამალებით გავლა	áиакъара	3
გამართვა	а-риáшара	70
გამართვა	а-фьнахара	129
გამართვა, გაწევა	áитцыхра	11
გამართლება	а-рқíара	72
გამართლება	а-цабыргхара	121
გამარჯვება	аиаáира	3
გამარჯობა!	мшбз́а!	58
გამარჯობა! პასუხი მისალმებაზე	бз́аа уу́йт! бз́аа ууáаит!	19
გამგზავრება	а-дә́ыкулара	31
გამდელი	а-гандáл	22
გამდიდრება	а-д́е́иахара	18
გამდიდრება	а-рд́е́иара	70
გამდნარი თოვლი	а-сы́рз	77
გამელოტება	а-пáшхара	65
გამეჩხერება	а-рáңара	69
გამეჩხრება	а-ңахарá	94
გამვლელი	á-мәасды	60
გამზრდელების მიერ გაზრდილის შზობლებისათვის წარდგენა	а-цаңь́рá	112
გამიზეზება	á-мжыжќра	57
გამოაშკარავება	áарп̄шра	1
გამობანა	а-цызә́жәарá	124
გამობერტყვა	а-тыршә́шәარá	39
გამოგდება	а-тцарá	39
გამოგზავნა	áшь́тра	2
გამოდარება	áилгара	6
გამოდება	а-фә́рп̄არá	127
გამოდება	а-фә́ршә́რá	127
გამოდება	а-фә́რარá	127
გამოვლება	а-тыршарá	39
გამოზამთრება	а-ңь́тысыра	94
გამოთრობა	а-ршь́ра	72
გამოკოპიტება	а-цә́ыбларá	117
გამოკოპიტება	а-хыцә́фь́цә́ра	142
გამოლაპარაკება, გაბაასება	á-цә́ажә́ара	115
გამოლევა	á-мыкә́кә́ара	60
გამოლევა	а-нцә́არá	64
გამომეტყველება	а-фә́нп̄шы́лара	127

გამომჟღავნება	á-рჟара	73
გამომცემელი	а-тѣжьѣы	39
გამომცემლობა	а-тѣжьѣрта	39
გამოყონვა	а-цѣѣлсра	117
გამორეკა	á-лцара	53
გამორეკვა	а-ѣнцара	152
გამორჩენა	а-ѣжьáжьра	20
გამორჩენა	а-цѣѣбжьахара	117
გამორჩენა	а-хашѣалара	132
გამოსვლა	á-лцра	53
გამოსვლა	а-ѣнѣцра	152
გამოსვლა მინდორში	а-цѣѣლара	117
გამოსმა	а-цшьра	123
გამოსულებე	а-гаџахарá	23
გამოსწორება	а-реѣира	73
გამოსხმა	а-ѣáлара	127
გამოტანა	а-цѣѣргара	117
გამოტება	á-кѣѣпъѣера	92
გამოტება	а-ѣაпъѣера	128
გამოტვიცნა	á-мышшара	60
გამოფენა მინდორში	а-цѣѣლара	117
გამოფხიზლება	а-хыпъсаарá	141
გამოქვაბული	а-хапъѣ	148
გამოდმა	аáрцѣ	1
გამოყვანა	а-лхра	53
გამოყოფა	а-кѣѣлрыхѣхѣара	46
გამოყოფა	а-кѣѣлырхѣхѣара	46
გამოყრა	áилышѣшѣара	6
გამოყრა	á-лышѣшѣара	53
გამოყრა	á-кѣѣпъсара	92
გამოყრუებული	а-дгáгѣа	28
გამოშვება	а-тѣжьра	39
გამოშრობა	а-рпъшшарá	72
გამოშრობა	а-пъшшарá	86
გამოჩენა	а-цѣѣრцра	117
გამოცანა	á-цуѣара	113
გამოცვლა	á-пъсахра	83
გამოცვლა, წახდენა	áицакრა	10
გამოცხადება	á-лахѣара	51
გამოდრობა	á-лхра	53
გამოწუწუნა	á-лцѣѣაара	53
გამოჭრა	á-лпъкаара	52
გამსუბუქება	á-ласхара	50
გამურვა	а-цѣѣშѣრა	127
გამყიდველი	á-тииѣы	38
გამჩენი	а-шацѣá	102
გამცილებელი	á-наскъагаѣ	62
გამწარება	áшахара	16
გამწარება	áшахара	102
გამწვანება	á-риетѣара	70

გამხდარი	áбaa	2
გამხნევება	a-гəyрҭəҭəpá	26
გამხნევება	a-гəyрхáцapа	26
განადგურება	a-нyрцəpа	64
განავალი	a-дəyнцápа	31
განაზება	á-ркəнцyщpа	72
განათება	á-рлашapа	71
განაკაფი	a-хəáppа	139
განასკვა	áиқəхəалapа	9
განახლება	a-рəyщpа	74
განგმირვა	á-лхəpа	53
განებივრებული	a-хaҭyзa	132
განელთბილება	a-цəкəyáнapа	116
განელთბილება	a-цəyркəáндapа	117
განზრახ	цac, цáс-хə	112
განთიადზე	a-шapҭəзyá	102
განთიადზე	a-цəyлшaмтəзы	117
განთიადი	a-цəyлшaмтa	117
განთიადი	a-цəyлшapа	117
განი	á-тбaapа	38
განიერი	á-тбaa	38
განკურნება	a-лыргapа	53
განრისხებულად	áизыткьapа	5
განსაკუთრებით	чыдалa	126
განსვენებული	ҭсaтáбзйa	83
განსვენებული	ҭсaтáшкyაკyа	83
განსხვაეება	áиҭyшыmpа	8
განყოფილება	a-кəyшá	97
განშორება	áилыщpа	7
განშორება	áилыxрa	7
განცხრომა	a-кьáфyрa	94
განცხრომა, დატკობა	a-тxაщpа	39
გაპარვა	a-бнáлapа	20
გაპენტვა	á-цкьapа	113
გაპიპინება	á-пeипeиpа	65
გაპობილი ჯოხი	a-бapтцкáл	18
გარგარი	a-цəáтaмa	125
გარდაცვალების ადგილი	a-ҭсyртa	84
გარდი-გარდმო	нaдaадá	60
გარეგნობა	a-ҭyშpá	86
გარეგნობა	a-фəҭyшылapа	129
გარედან	адəaxьáлa	3
გარეთ	адəaxьы	3
გარეთ გამოხმობა	a-дəyлҭyхьapа	30
გარეული თხილი	a-бнapacá	20
გარეული იხვი	a-зькyтy	120
გარეული მსხალი	a-хаччá	148
გარეული ღორი	a-бyнхəá	22
გარეცხვინება	á-рyжəpа	73
გარინდება	a-шaнxapá	102

გარიჟრაჟი	а-цəнлашамта	117
გარიცხვა	а-тцарá	39
გარკვეულად	еилырганý	31
გარს შემოვლება	á-кəыршара	47
გარღვევა	á-тлара	78
გარშემო	иаáкуршаны	41
გარშემო, ირგვლივ	á-кəшамýкуша	47
გარჩევა	áилыргара	6
გარცმულა	а-нацəхкуршá	62
გარჭობა	á-вцатцара	32
გარჭობა	а-мýнцратцара	58
გასავალი	а-нýх	65
გასათხოვარი ქალი	а-пýхəнзба	88
გასაკეთებელი	á-кацатə	96
გასამრჯელო	а-цəпýсá	145
გასანთვლა	á-цəá ахьшýрá	115
გასაოცარი	á-цýшьатə	146
გასასვლელი ადგილი	а-бжýнсырта	21
გასაღები	а-цапýщá	112
გასაღები	а-цыпýхá	114
გასაყიდი	á-тиитə	38
გასაცოდავება	а-рыщахухара	76
გასაძაგლება	а-цəыршəагахара	117
გასეირნება	а-рнýкəара	71
გასეირნება	а-пýшахьярсра	86
გასივება	а-чрá	107
გასტუმრება	а-дəнқəтцара	31
გასულელება	áбзамýкухара	19
გასუქება	а-пýсýлахара	84
გასუქება	а-чáхра	107
გასქელება	á-жəпахара	68
გასწრება	а-пýáсра	82
გასხვლა	áилыхра	7
გატანება	á-лкьяра	53
გატენა	áитцарпапара	11
გატენა	áитцатцара	11
გატილიანება	а-цакрá	121
გატკბილება	á-хаахара	130
გატოლება	áиканра	5
გატყავება	á-цəахýхра	115
გატყვრომა	а-еéиýратцара	109
გაუარესება	áицəатəра	10
გაუარესება	áицəахара	10
გაუბედურება	а-рыщхатəра	75
გაუგებრობა	á-залымдарра	33
გაუგებრობით	залымдарыла	33
გაუგონარი	уаə-имахáц	80
გაუმადლარი	а-пýсýцəгья	85
გაუმადლობა	а-пýсýцəгьяра	85
გაფანტვა	áимппра	7

გაფართოება	á-ტბაახარა	38
გაფალარათება	á-ტრა	78
გაფენა	ა-цәцарá	116
გაფითრება	ა-цә́шхარა	118
გაფრთხილება	ა-еацә́шхичარა	109
გაფუებული ცომი	ა-цә́რса	125
გაფუჭება	ა-пхастатә́რá	87
გაფუჭება	ა-пхаста́харა	87
გაფუჭებული	ა-бжьы́с	21
გაფხეკა	á-ფხფხარა	95
გაფხრეწა	ა-ттарá	78
გაქალაქება	á-қалақьхარა	89
გაქარცება	áпшьхარა	85
გაქერავება	áпшьхარა	85
გაქეციანება	ა-пх́ტრá	87
გაქვავება	ა-хáхә́тәრა	133
გაქვავება	ა-хáхә́харა	133
გაქრობა	ა-кы́лазრა	45
გაქცევა	ა-ბნáლარა	20
გაქცევა	ა-цәцарá	116
გალარიბება	ა-ғáрхარა	94
გაღება	áარტრა	1
გაღება	áатრა	1
გაღება	ა-ны́хра	65
გაღვივება	áикә́цара	9
გაღვივება, გაჩაღება	áикә́ылара	9
გაღვიძება	ა-рә́ыхარა	74
გაღვიძება	ა-ғы́харა	130
გაყვანა	ა-лхра	53
გაყვანა	á-ргара	70
გაყვითლება	ა-рә́жьრა	76
გაყვითლება	ა-ә́жьцара	151
გაყიდვა	á-тиრა	38
გაყინვა	ა-шә́რá	105
გაყმაწვილება	á-чкә́ынахарა	126
გაყმაწვილება	ა-қа́харá	128
გაყოლა, წაყოლა	á-ццара	113
გაყოლება	á-ццара	113
გაყოფა	áиқы́цра	12
გაყოფა	ა-шарá	102
გაყოყოჩება	ა-еырзáжәრა	111
გაყრა	ა-кы́лдара	45
გაშავება	áикә́ацә́ахарა	9
გაშავება	á-рикә́ацә́არა	70
გაშვება	á-ушь́ტრა	81
გაშველება	áиқә́хра	10
გაშველებილი	ა-цә́áжә	118
გაშიშველება	ა-ркы́антазრა	72
გაშლა	ა-цә́царá	116
გაშრობა (ძროხის)	á-шары́ლара	102

გარღება	áикәщара	9
გარერება	áангылара	1
გარერება	áанкылара	1
გარება	áикәырҭара	9
გარება	a-раара	69
გარჩქნა	a-ბნჷátარა	21
გარხერა	a-кылахара	45
გაცვეთა	a-рхарá	74
გაცვეთა	a-зарá	131
გაცვლა	áимдара	7
გაცივება	á-рхьшәашәара	75
გაცივება	a-хьшәáшәара	143
გაცივება	a-хьшәáшәахара	143
გაცინება	á-рччара	73
გაცოფება	áапкра	1
გაცოცხლება	a-бзатәра	19
გაცოცხლება	a-бзахарá	19
გაცხელება	a-рцарá	73
გაცხელება	a-цахарá	112
გაცხელებული წყალი	a-зырцá	120
გაძვრომა	a-кылсра	46
გაძლება	a-нцыра	64
გაძრობა	a-хыхра	142
გაძლომა	a-зхарáфара	34
გაწევა	áихара	12
გაწევა	á-наскъара	62
გაწევა	a-на́хара	63
გაწეწა	áилажәжәара	5
გაწეწილი	éилажәжәоу	31
გაწითლება	á-рҕаҭшьра	72
გაწუნვა	áилабаазара	5
გაწუნვა	a-кәабáá	90
გაწყდომა	a-ҭцәарá	86
გაწყვეტა	a-ҭцәара	86
გაწყრომა	a-гәышра	27
გაჭალარავება	á-шлара	103
გაჭაჭვა	a-еырчра	111
გაჭენება	á-рәра	76
გახარება	a-гүрҭиара	26
გახარება	a-ргәырҭиара	70
გახდომა	áбаахара	2
გახდომა	á-гхара	23
გახედნა	a-бжъарá	20
გახევა	a-кылжәара	45
გახეთქა	áиикәжъәара	9
გახეთქა	áиырҭара	13
გახელება	á-рбжкра	70
გახვევა	a-гәылахәара	25
გახვევა	á-лахәара	51
გახმოზა	á-наскъаҭхъара	62

გახმოზა	á-қәыӘаара	93
გახრწნილი	a-ბაა	17
გახსენება	a-გәáларшәара	24
გახსნილება	a-ფართá	127
გახტომა	áитаҭара	5
გახურებული ქვით გაცხელებული ახლად მოწველილი რძე	a-хшцá	138
გაჯაგჯაგება	á-рхыҭхыҭра	74
გაჯავრება	a-згәáара	33
გაჯავრება	a-ргәáара	70
გაჯირჯვება	a-злачрá	119
გედი	a-гъáд	23
გედი	a-мшын-кыз	58
გემი	á-ნბა	94
გემის, ნავის წყალში ჩაშვება	a-хцарá	139
გემო	a-гъáма	23
გემრიელი	á-хаа	130
გერგლიანი	áилкья	6
გერი (ვაჟი)	a-ҭაҭсá	82
გერი (ქალი)	a-ҭхаҭсá	88
გერმა	a-хә	135
გესლი	á-шхам	103
გვა	á-ҭссара	84
გვაბანაკი	a-гәабанáкь	23
გვარიანია	хáр áмам	131
გველემუპი	a-гәылшьяп	25
გველთევზა	á-матҭсыз	54
გველი	á-мат	54
გველხოკერა	a-зырлашә	120
გვერგვი	a-уодыху	80
გვერდი კედლისა	a-дáкья	28
გვერდით დადგომა	á-вагылара	32
გვერდით შებმა	á-вахәара	32
გვერდით ჩავლა	á-всра	32
გვიმრა	a-ты́рас	39
გვიმრიანი ადგილი	á-расра	69
გვირგვინის დადგმა	a-гәырғын ахатцарá	26
გვირისტი	a-гәыршьтá	26
გვრიტი	a-кәарасá	96
გზა	á-мәа	60
გზად გავლა	a-ныңдылара	64
გზადაბნეული	a-кья́ла	98
გზის გადგომა	a-ныңлара	64
გზის დაბნევა	a-кья́лара	98
გიაური	гья́аур	23
გიდელი	a-мцәы́шә	59
გინება	á-цәхара	116
გინება	á-цәхара	116
გიჟი	a-хáга	130
გლაზაკი	a-чч́а	107

გლემურბი	а-каламырза	42
გლები	а-нхаабы	64
გლებურად	нхаабыс	64
გლეჯა	áимыжьра	7
გლოვა	а-цабарá	145
გმანვა	á-жаагуара	67
გნდე	а-тыкə	78
გობანი	а-гəаbán	23
გობი	а-саáра	76
გოგო	á-ჟəаb	120
გოგრა	а-кáб	95
გოდორა	á-куна	45
გომბეშო	а-дажə	28
გონება	а-цышьарá	146
გონიერი	а-кəыш	97
გონჯი	а-цаыршəáга	117
გორაკი	а-хə	135
გორაობა პატარა რამისა	а-курра	47
გოროხი	а-нышьəгəáл	65
გოჭების დაყრა	а-шьəаbá	100
გოჭი	á-шьышь	102
გოჭი	а-хəацыс	149
გოჭის ხორცი	á-шьышьжьы	102
გრამატიკა	а-граммáтика	23
გრდემლი	а-тəсынгыры́	84
გრეხა	á-ршара	72
გრიგალი	а-тəшáтлаку	86
გროვა	а-чáкəа	107
გროვად დაყრა	áилажьра	5
გრძელი	áу	15
გრძელი	а-цəры́	125
გრძელი	а-хəыхəа	138
გრძელი ან მოგრძო რამის: ჩაზნექა	а-тáрхəалара	37
გრძლად	ирóуны	42
გუბე	а-ჟы́ткəа	120
გუბა	á-лагəeimхуц	49
გუგული	а-кúку	44
გუდა	а-бəаzатəы́	17
გუდა	а-хьатрá	143
გუდა	а-хатхúжə	147
გუდაფშუტა	а-хатáрхəы́хə	147
გუდის ყველი	а-чааы́р	107
გუთანნი	а-кəатáн	46
გუთნის დედა	á-цəаҗəааы́	115
გუთნის დედა	á-цəмаакəы́	116
გულა	а-кы́латəа	45
გულამოსკვნით ტირის	а-кы́жы́, акы́жы́-хəа	48
გულარდო, ოჩანი	á-уарчан	79
გულზე გასკდომა	а-гəы́пəжьəарá	27
გულზე გახეთქა	а-гəы́рпəжьəарá	27

გულზე მიკვრა	a-гәндырбууалара	25
გულზე მიკრა	a-гудыбууалара	25
გულზე წვა	a-гәнкубыларა	27
გული	a-гәы	23
გულის აჩუყება	a-гәпшқахара	27
გულის გაკეთება	a-гәыкацара	27
გულის დადება	a-гәაკукра	24
გულის დაწყდობა	a-гәынгарá	26
გულის რევა	áилахынхәра	6
გულის რევა	a-гәыхынхәра	27
გულის ფიცარი	a-гәабыцкьá	23
გულის ქინძისთავი	a-гәылатца	25
გულის ყაფაზი	a-гәабыцкьá	23
გულის შეწუხება	a-гәсынлышәшәара	84
გულისამრევი	a-гәырхынхәыга	26
გულკეთილობა	á-халалра	147
გულმკერდი	a-гәшпын	27
გულსაკლავი	a-гәынчнхи	26
გულსატკენი	a-гәынчнхи	26
გულქვა	a-гүжәпа	26
გულ-ღვიძლი	a-гәи агәацәéи	25
გულშემატკივარი	a-гәбыләын	25
გულშემატკივრობა	a-гәабылрá	23
გულჩვილი	a-гәыпшқа	27
გულწითელა	a-хәынтәрáпшь	149
გულწითელა	a-хәынтәркáпшь	149
გულწრფელად	гәыкала	25
გუმანი	a-гәáра	27
გუმანის ქონა	a-гәазәарá	24
გუნდი ფუტკრისა	a-шьхáтә	101
გუნება	a-кьáт	93
გურული	á-гәыры	26
გუშინ	иацын	41
გუშინდელი	иацтәй	41
გუშინდამ	иацүха	41
გუშინწინ	жәецын	68
გუშინწინდელი	жәецтәй	67
გუშინწინის წინადღე	апынжәацы	15
გუშინწინის წინადღინდელი	áпынжәацтәи	15
გუშინწინდამ	жәецәынха	67
გუშინწინდამინდელი	жәецәнатәи	67
გუძა	a-гәзá ашыла	27
და	ахәшьá	17
და	á-еҳәшьá	32
და	-и	41
დაახლოვება	a-зáаигәахара	33
დაახლოვება	á-рааигуара	69
დაბადება	аирá	8
დაბადება	a-хшарá	138
დაბალი	á-накә	62

დაბარება	а-напантар	61
დაბერება	áжьәра	14
დაბერება	а-рáжәра	69
დაბერტყვა	а-кәы́бара	97
დაბინდება	а-цәы́лашьцара	117
დაბლაგვა	á-рцагуара	73
დაბლობი	á-лакәра	50
დაბნევა	а-гачамкра	22
დაბნელება	а-лашьцара	50
დაბნელება	á-лашьцахара	50
დაბნელება	á-рлашьцара	71
დაბოლოება	á-нагзара	60
დაბრალება	á-вхаоа	32
დაბრკოლება	áитцакьара	11
დაბრკოლება	áитцахара	11
დაბრკოლება, შეფერხება	áитцархара	11
დაბრმავება	а-лашәхара	51
დაბრმავება	á-рлашьәра	71
დაბრუნება	а-зхыны́рхәра	34
დაბრუნება	а-хынхәра́	140
დაბრუნება	а-хыны́рхәра́	141
დაბუჟება	áисиира	8
დაბუჟება	а-ды́сра	30
დაგვიანება	á-гхара	23
დაგვირისტება	а-гәы́ршьтара	26
დაგირავება	а-ҧащара́	128
დაგლახაკავება	á-ччархухара	107
დაგლახაკება	а-ччархәы́тәра	107
დაგრეხილი ყველი	а-шәы́рхы́	106
დაგრძელება	а-ро́ура	71
დადაბლება	á-лакәхара	50
დადგენილება	á-шьақәргыларა	99
დადგომა	áангыларა	1
დადება	á-шьтацара	100
დადევნება	[á-шьтазаара]	100
დადევნება	á-шьталара	100
დავა	áимакра	7
დავა	áиҧыхара	12
დავაჟკაცება	а-хáццахара	133
დავიწროება	а-тшәахарá	39
დავიწროება	а-ртшьәарá	70
დავიწყება	а-хáштра	132
დავიწყებინება	а-хáрштра	132
დავლა	áимдара	7
დაზამთრება	á-зынрахара	120
დაზომვა	á-дшәалара	29
დათანხმება	á-кәы́ршахатра	91
დათანხმება	á-кәы́шахатхара	92
დათანხმება	á-қәы́шахатхара	92
დათბობა	а-ҧхáрахара	87

დათბობა	a-пхáррахара	87
დათვი	á-мшə	58
დათვისფეხა	a-сáр	76
დათვისფეხა	á-уасарымəа	79
დათხოვნა	a-тцарá	39
დაიძელება	a-ргə́нцра	70
დაისი	áилашəшəымта	6
დაკაგვა	a-кы́лаჟრა	45
დაკარგვა	á-рჟრა	73
დაკარგვა	a-цə́ნჟრა	118
დაკარგვა	á-ჟრა	119
დაკენკილი	a-цə́რп̄шჟატы́п̄	117
დაკერება	á-кə́ყзахра	92
დაკერება, მოკერება	áджахы́лара	29
დაკერებული	ик̄ურшə́ყ	42
დაკერშილება	a-п̄тə́რá	85
დაკეტა	a-рќрá	71
დაკეცვა	a-рə́рá	73
დაკვეთა	a-ყაцарá	128
დაკიდება	a-кы́дцара	45
დაკლება	á-гы́жьრა	23
დაკოჭლება	á-цыркь́тəრა	114
დაკოჭლება	á-цыркь́ხара	114
დაკრძალვა	a-п̄სы́ჟრა	84
დაკუტება	á-хə́იხə́ყიკრა	149
დალაქი	a-п̄აцаса́ы́	82
დალილავებული	a-шə́ны́та	106
დალოცვა	a-ны́хə́რა	65
დალოცვის ფორმულა	п̄шჟáლა	86
დამაგნიტება	a-мхылды́зკრა	59
დამარილება	á-цаара	121
დამარცხება	á-цархара	122
დამატებით დასხმა	á-цтə́ალара	112
დამაშვრალი	áап̄са	1
დამგვანება	a-хыншы́áლара	140
დამგველი	á-п̄сса́ы	84
დამზადება	áингалара	8
დამკვიჭება	á-ртра	70
დამოყვრება	á-уахара	79
დამპალი	a-баá	17
დამჟავება	a-цə́ყцə́რá	126
დამსხვილება	á-шə́пахара	105
დამსხვრევა	a-п̄ы́ххара	89
დამსხვრევა	a-п̄ы́ххара	89
დამტვერვა	a-ды́нкრა	21
დამუნჯება	a-ყაхара́	128
დამუქრება	á-мақарра	55
დამუქრება	á-кə́ყмақарра	91
დამლა	a-дамы́н	28
დამყაყებული	a-баá	17

დამყნა	áихаҳара	12
დამყნობილი, ნამყენი	áихаха	12
დამყნობინება	аихархара	12
დამშევა	á-мла аркρά	57
დამშვიდება	а-тýнчхара	39
დამშვიდება	а-ртýнчра	70
დამშვიდება	а-еéиқуқра	109
დამჩაბა	á-кьарахэ	48
დამცინავი	а-хýччааáы	142
დამძალება	а-зáñяхара	119
დამძიმება	á-рхъантара	75
დამძიმება	á-хъантаҳара	143
დამწერლობა	а-а́ыра	153
დამწიფება	ацáшлара	118
დამწყდება	а-такра́	36
დამჯიღვა	а-ра́тцара	69
დანა	а-хэызба	149
დანაესვა	á-ка́тара	95
დანათესავეება	á-уаҳара	79
დანაკარგი	ацáы	118
დანამცეცება	а-рбы́тра	70
დანანება	а-хьхэы́ра	143
დანანება	а-хьырхэ́ра	145
დანაოჭება	а-кычра́	46
დანაყილი ნიგვზის გუნდა	а-качбéи	44
დანაყილი წიწაკა	а-пырпылцьыка	66
დანაძლევება	áисара	8
დანაძლევებისას ხელის გაჭრა	а-напéимыхра	61
დანესტიანება	á-цааакра	114
დანთება	áикэ́цара	9
დანიავება	а-ндара́	63
დანიავება	а-пýса́кьара	83
დანის ქარქაში	á-хэызба́тра	149
დაობება	а-пýაკéаҳара	82
დაობლება	áибаҳара	4
დაობლება	áитымтра	5
დაობლება	áитымҳара	5
დაორსულება	а-мгéаду́ҳара	56
დაორსულება	а-цáлашьéара	114
დაპატარავება	а-рхучра́	74
დაპატარავება	а-хэычҳара́	138
დაპატიმრება	а-баандаа́тэра́	17
დაპირება	á-кэргéыра	91
დაპირება	а-еазкრა́	108
დაპირქვავება	а-хýларҳара	140
დაპობა	áикэ́ырпýара	9
დაპობა	ршьа	72
დაპობა	а-шьара́	99
დარბევა	áимтцэ́ара	7
დარბილება	а-ртáтара	71

დარბილება	a-tátaxara	78
დარგვა	áitaxara	5
დარდი	a-gəytxa	25
დარდი	a-gəyrəá	27
დარდი	a-gəyrəará	27
დარევა	á-lagejra	49
დარევა	a-lasra	50
დარიგება	á-bjəgara	20
დარიშხანა	a-tarmákь	122
დარტყმის ხმა	ákyə	15
დარტყმის ხმა	a-kyak!	97
დარღვევა	á-rtlara	71
დარღვევა	a-xyrbgalara	141
დარჩენა	áangylara	1
დარჩენა	a-tynxará	39
დარჩენა	a-nxará	64
დარჩენა	a-nyrxará	64
დარჩენა	á-kəyxara	93
დარჩენა	a-cəynxará	117
დარჩენა	a-xaxará	133
დარწმუნება	a-gəyraryarará	26
დარწმუნება	a-gəyrahartarará	26
დარწმუნება	a-gəyrahaxararará	26
დარჭობა	á-rsra	71
დასაბამიდან	naanýtə	60
დასაბამიდან	naɕnátə	63
დასავლეთი	á-mratšəártə	57
დასავლეთი	a-mratəšəára	57
დასასახლებელი	a-nxártə	64
დასასრულს	a-tyxəytəanýt	125
დასაფლავება	a-ṭsəyǰra	84
დასამინებელი	á-rcəaga	73
დასაწყისი	á-lagarta	49
დასაჭურისება	a-rxəará	74
დასახლება	a-nxará	64
დასახლება	a-nyrxará	64
დასაჯდომი ადგილი	a-təártə	78
დასველება	ábaazara	17
დასველება	á-rbaazara	70
დასვენება	a-ṭsəšyára	84
დასვრა	á-kyəšyara	98
დასვრილი	á-kyəšy	98
დასიზმრება	a-ṭsəxýzbarə	87
დასმა	a-rtəará	71
დასრულებული	ýnaǰzo	41
დასტა	a-təstýt	38
დატაკება	a-nkyará	63
დატარება	a-laga-əágara	49
დატევა	a-krá	44
დატირება	a-təyýara	126

დატკბობა	á-рхаара	74
დატოვება, მიტოვება	а-нынжа	64
დატყობა	а-нынтшра	64
დაუდეგარი	тсымшьа	84
დაუთოება	á-уантара	79
დაუმთავრებელი	инагзám	41
დაუნდობელი	а-гэрámга	26
დაუმუშებელი ღომი	а-хьáса	143
დაუმუშებლად დარჩენა	а-хьáсахара	143
დაუძღურება	а-мчýдатара	59
დაუძღურება	а-мчýдахара	59
დაფარვა	а-хкьарá	138
დაფდაფი	а-дау́л	28
დაფერფლვა	á-щышөтәра	113
დაფი	а-дау́л	28
დაფიონი	а-шәáтшь	104
დაფიცება	а-нынкәра	64
დაფიცება	а-кәы́рá	91
დაფლეთილი	а-хежәкүжә	143
დაფლეთილი	а-хьыжәкәы́жьә	145
დაფნა	а-дáт	28
დაფნის ხე	а-дáт	28
დაფრთხობა	а-рхарá	75
დაფრთხობა	а-ры́рхара	75
დაფშვნა	а-рбы́тრა	70
დაფხვნილი მარილი	а-хә́тпхь	137
დაქანცული	áа́тса	1
დაქირავება	кы́рала акра́	94
დაქორწინება	а-тхә́нсаагара	88
დაქუხება	á-дыдра	30
დაღამება	áилахә́лара	6
დაღამება	á-ху́лара	136
დაღვრა	а-ка́тәра́	42
დაღვრა	а-ка́тәра́	42
დაღვრა	а-цә́კატәра́	116
დაღი	а-дамы́т	28
დაღლა	áа́тсара	1
დაღლა	á-раа́тсара	69
დაღლილი	áа́тса	1
დაღმა	á-ла́тша	50
დაღმართი	á-лада́ра	49
დაღმართი	á-ла́тшара	50
დაღუპვა	а-тархарá	37
დაყვირება	á-кәы́каара	92
დაყოლება	а-хжә́нлаара	134
დაყოლიება	а-на́п а́тн а́агара	61
დაყრა	а-ка́тсара́	43
დაყრა	á-кәы́тсара	92
დაყრევინება	а-кар́тсара́	43
დაყრუება	а-дáгә́ахара	28

დაშვება	á-ларқура	50
დაშვება	á-лакәра	50
დაშვება	á-лбаакәра	52
დაშლა	áимыжьра	7
დაშლა	áимытра	7
დაშლა	áимыхра	7
დაშლა	а-шәарá	104
დაშორება	á-рхарара	74
დაშოშმინება	á-қажара	95
დაჩირქება	а-тәáсра	40
დაჩირქება	а-ршәрá	73
დაჩირქება	á-шәрá	105
დაჩლუნგება	а-цагәхара	112
დაჩოქება	а-шьамхнышлара	98
დაჩუმება, დაწყნარება	áиқәыкра	9
დაჩურთვა	а-цъгәарá	146
დაჩქარება	á-рласра	71
დაჩქარებით გვერდით გავლა	áвқьара	32
დაჩხავლება	а-кы́рра	96
დაცემა	а-хатцарá	133
დაცემა ფეხებ მოსხლეტით	á-қәықьара	92
დაცინვა	а-хыччара	142
დაცლა	а-тарцәрá	37
დაცლა	а-тацәарá	37
დაცხრობა	а-рдарá	70
დაცხრომა	дарá	28
დაძახება	а-зәытра	34
დაძახება	а-фьтра	129
დაძგერება	а-зы́цкьара	35
დაძველებული	иáжәу	41
დაძინება	á-рцәара	73
დაძინება	á-цәара	115
და-ძმა	еишьеи-еҳәшьеи	31
დაძმარება	а-цәыцәрá	126
დაწებება	á-қәырчабра	91
დაწებება	áқәчабра	93
დაწევა	а-хьзარá	143
დაწერინება	а-рәрá	76
დაწესება	а-пцарá	86
დაწესებულება	а-ýсбарта	81
დაწეწკა	á-вцаркьацра	32
დაწვენა	а-риарá	70
დაწვრილება	á-ссахара	77
დაწთობა	а-ркәкәарá	71
დაწინდება	а-фәцарá	128
დაწნილება	áитцара	11
დაწნილება	а-цәрá	125
დაწნილება	а-цәырынтцарá	125
დაწნული თოკი	а-багьáл	17
დაწოლა	аиарá	3

დაწოლა	á-шьталара	100
დაწყება	á-лагара	49
დაწყება	a-харкρά	131
დაწყებითი სკოლა	аитѣнратѣи	11
დაწყეველილი	á-шѣиикг	104
დაჭდევა	a-ѣакѣარá	128
დაჭერა	á-кѣырѣууара	91
დაჭერა	á-кѣырѣууара	92
დაჭერინება	a-ркра	71
დაჭეეება	á-дыдра	30
დაჭიანება	á-хѣаѣсахара	136
დაჭკვიანება	a-кѣншхара	97
დაჭრა	á-хѣра	137
დაჭრა	a-хыххыларა	143
დაჭრილი, დაკოდილი	á-хѣ	135
დახარისხება	áилыхра	7
დახდა	a-рчарá	74
დახდა	a-чарá	126
დახეთეება	a-кыдѣкара	45
დახელოვნებულობა	a-кѣзара	95
დახლართვა	áиларѣатара	5
დახლართვა	áилахѣара	6
დახმარება	a-цхыраара	113
დახმარება	á-хѣара	135
დახსნა	a-ѣыхра	130
დახტომა	a-кѣѣара	43
დახურდავება	a-ѣыргарá	88
დახურვა	a-хацарá	133
დახურვა	a-хѣარá	143
დაჯახება	a-гѣыдхалара	25
დაჯდომა	a-зтѣара	34
დაჯდომა	[a-зтѣарá]	34
დაჯერება	a-хартцарá	132
დაჯერება	a-хацарá	133
დება	[a-шьтáзаара]	100
დები ერთმანეთისათვის	áихѣшьцѣа	13
დედა	ан	13
დედა	ан	60
დედა (მაწვნისა)	a-хаатá	130
დედა!	дѣда	29
დედაბერი	a-тáкѣажѣ	36
დედაკაცი	a-ѣхѣыс	88
დედალი	áрцына	15
დედალი არჩვი	a-ѣслáхѣ	83
დედალი კურდღელი	a-жьáѣс	66
დედა-მთვრალა	á-чныш	126
დედამთილი	áнхѣа	14
დედამთილი	анхѣа	64
დედაფუტკარი	a-шьхарáн	101
დედაქალაქი	ахтныќалакъ	17

დედა-შვილობა	ანრა-ყკუნრა	14
დედი	დი, дѣа	29
დედით ნათესაობა	ანшьтра	14
დედინაცვალი	ანჴსა	14
დედინაცვალი	ანჴსა	64
დედისერთა ვაჟი	აბიჴაზატჿ	2
დედისერთა ვაჟი	ა-ჴაზატჿ	81
დედისერთა ქალიშვილი	ა-ჴაზატჿ	88
დედობა	ანრა	14
დედოფალა	ა-кѣанѣа	48
დევი	ა-дауაჴშь	28
დევი	ა-даумыჯха	28
დევი	ა-დაუ, адаუын	28
დეზი	ა-маҳмыз	56
დეიდაშვილი ვაჟი	ა-нлаҳәшьаჴა	63
დეიდაშვილი ქალი	ა-нлаҳәшьаჴა	63
დეკემბერი	დეკაბრ	29
დეკუული	ა-цѣакѣал	145
დენგრა	ა-цѣмакѣын	146
დენდრა,	ა-сáку	77
დენთი	ა-шәáқь-хушә	104
დერგი	ა-дыргьла	30
დვრიტა	ა-цар	112
დვრიტის წყალმარილი	ა-цырзын	114
დიაკვანი	ა-дикәán	29
დიაკვნობა	ა-дикуán	29
დიაცი	ა-ჴხәынс	88
დიაცურად ქალურად	ჴхәынсцас	88
დიახ	აаи	1
დიდად გახდომა	ა-дүхара	29
დიდგული	ა-еҳáрззала	109
დიდება	ა-хьз-აჴშა	143
დიდედა	ანду	14
დიდედა	анду	63
დიდი და მძიმე რამის ჩაგდება	ა-тáжра	36
დიდი და მძიმე რისამე პირიდან გამოვარდნა	ა-ғынтөырра	130
დიდი ვაჭარი	ა-туцьár	38
დიდი ზარი	ა-саркѣál	76
დიდი რისამე გამოვარდნა	ა-төырра	40
დიდი უმრავლესობა	აихáразак	13
დიდი უძებვე-ეკლო ტყე	ა-ккáра	44
დიდი ხანი არაა	егьцуám	31
დიდი, მძიმე ვისიმე ან რისამე ტალახში, ტყეში: ჩადგება	ა-лажьра	49
დიდი, მძიმე რამის რამეზე: მოგდება	ა-гә́йджьыларა	25
დიდი, მძიმე რისამე შენობაში შეგდება	ა-өна́жьра	152
დიდკაცი	ა-уаөдү	80

დიდკაცობა	a-yaᄁdura	80
დიდ-მარხვა	mšapɥɥara	58
დიდმუცელა	mɥaɥaɥakɥlyšyšy	56
დიდყურიანი	a-ɥádra	146
დიდძალი	á-žəpa	68
დიდხანს	akɥraamta	13
დილა	á-šyž	100
დილა მშვიდობისა!	šyžyžy bžya!	102
დილა-ადრიან	šyžyžnatɥy	100
დილა-ადრიან	a-šarɥazžá	102
დილაობით	šyžyžlá	100
დილიდანვე	šyžyžnáta	100
დილით	šyžyžymta	100
დირე	a-ɥdɥy	90
დისწული	á-eɥəšyɥɥa	32
დისწული ქალი	á-eɥəšyɥɥaxa	32
დნობა	a-təara	40
დნობა	a-ɥtəara	70
დნობა	a-žtrá	119
დობა	á-eɥəšyara	32
დოვლათიანი	a-ɥáza	46
დოინჯი	a-ɥáda	89
დოინჯის შემოყრა	á-ɥada aɥy akra	89
დოლა	a-ɥdy	23
დოლაბი	á-ly	52
დოლბანდი	a-saraɥɥa	76
დოლი	a-daɥl	28
დორბლი	a-žəžy	68
დოქი პატარა	áiryž	8
დოდის ცხენი	a-eɥə	111
დოყლაპია	a-ɥraɥa	129
დრო	áamta	1
დრო	á-žara	119
დროგამოშვებით	žnyžynla	34
დროდადრო	žnyžynla	34
დროება	á-ražara	69
დროის გასვლა	a-ɥra	123
დროს	áan	1
დუგმა	aixáɥ	12
დუდკო	a-naɥəɥkɥuršá	62
დუდუნი	á-ɥəɥndkɥundra	97
დუქანი	a-dəɥɥán	30
დუქარდი	a-ɥsárd	83
დუღილი	a-šrá	103
დუშაყი	a-ɥnyšyɥaxaɥa	134
დუშმანი	a-ɥá	94
დღე	á-mš	58
დღე და ღამე	yaɥyɥy-eɥny	80
დღეგრძელობა	a-ɥsynɥyry	84
დღედაღამ	yaɥyngy—yngy	80

დღევანდელი	иахьатәи	41
დღევანდლამდე	иахьánჟა	41
დღეიდან	иахьáрнахыс	41
დღემოკლე	а-п̄сынцыр-кьáჟ	84
დღეს	иахьá	41
დღესასწაული	á-мшныхәа	58
დღესვე	иахьáтәкьа	41
დღვება	а-әрá	152
დღისით	әынла	110
დღიურად	мшлá	58
დღლუ	а-кьатá	98
ეგერ	абán	2
ეზოში შეტანა	а-тáгалара	35
ეკალა	а-бырчман	22
ეკალი	á-м̄ჟ	57
ეკალნარი	á-მ̄ჟრა	58
ეკალიჭა	á-მ̄ჟыш	58
ეკლით გადახლართული ბუჩქნარიანი ადგილი	а-ბáрдра	18
ელეგი	áилакь	6
ელენტა	а-ваныза	32
ელვა	á-мацәыс	56
ელვანა	а-бгарым̄ჟ	18
ელვარება	á-шеишеира	103
ელვა-ქუხილი	а-дыд-мацәыс	30
ენა	а-бз	19
ენა მეტყველების მნიშვნელობით	á-бызшьәа	21
ენაზორიკი	а-әахаჟáс	128
ენაჩლექია	á-ბзеилакьыцә	19
ენაჩლუნგი	а-әахаჟáс	128
ენის ჩლექა	á-ბзеилакьыцәра	19
ეპისკოპოსი	а-чкндáр	126
ერბო	á-хәшәа	137
ერბოკვერცხი	а-кәтáჟь-цьы	47
ერთ ადგილას	цьарá	145
ერთ ადგილას ერთი ადგილისაკენ მორეკვა	áизцара	5
ერთ დღეს	а-енáк	109
ერთ მხარეზე	ганкахьы	22
ერთ მხარეს	зымәатәирахь	34
ერთ ღამეს	уахьк	80
ერთად სროლა	áицхысра	10
ერთად ჩასვლა	áицталара	10
ერთად ცეკვა	áицкәашара	10
ერთად წასვლა	áиццара	10
ერთად წოლა	áицьышьталара	10
ერთადერთი	á-затә	33
ერთბაშად	иарáзнак	41
ერთბაშად ანთება	áицрашәара	10
ერთგვარი	éижәлоу	31

ერთმანეთის ვერ შეხვედრა	áиқәмшәара	9
ერთმანეთის კოცნა	áибагузრა	3
ერთმანეთის ლანძღვა	áицәхара	10
ერთმანეთის მიდევნება	áишьтаниира	10
ერთმანეთის მოტყუება	áибажъара	3
ერთმანეთის მსგავსი	éиṭшу	31
ერთმანეთის მტრები	áиṭაцә	9
ერთმანეთის ნახვა	áибабара	3
ერთმანეთის პირში წადგომა	áиṭагылара	11
ერთმანეთის რჩენა	а-нъиқәибагара	64
ერთმანეთის სიყვარული	а-ბзйáиიბაბара	19
ერთმანეთის ყურება	áиṭаṭшრა	11
ერთმანეთის შერთვა	áиლалара	5
ერთმანეთის შერჩენა	áизынхара	5
ერთმანეთის შეტაკება	áидыслара	4
ერთმანეთის შეფეთება	áиṭаṭхара	12
ერთმანეთის შეცვლა	áибаṭсыахра	3
ერთმანეთის შეწყობა	áизыбзиахара	5
ერთმანეთის შეხება	áидкыислара	4
ერთმანეთის შეხვედრა	áиṭыларა	8
ერთმანეთის შეხვედრება	áиныриара	8
ერთმანეთის შეხვედრება	áиқәршәара	9
ერთმანეთის შეჯიბრება	áицлабра	10
ერთმანეთის ჩაფლვა	á-тעיбацара	123
ერთმანეთის წაკიდება	áირსრა	8
ერთმანეთის წაქცევა	а-кéибажრა	44
ერთმანეთის ხელის კვრა	áигутасრა	4
ერთმანეთის ჯიკაობა	აიგәара	4
ერთმანეთისაგან გარჩევა	áиṭдыраара	13
ერთმანეთისათვის შეხედება	áиṭарṭшრა	11
ერთმანეთისათვის წყენინება	а-гәыниṭбархара	26
ერთმანეთის მიკვრება	áидзახыларა	4
ერთმანეთის შეხვედრა	áиниара	8
ერთმანეთში მიმოსვლა	áიტანიეаაира	5
ერთმანეთში ჩურჩული	áиṭаṭахәыṭхутრა	12
ერთმანეთის გვერდით დაბმა	áиვაхәара	4
ერთნაირად	еиṭшны	31
ერთნაყოლი	зныкхъаа	34
ერთნახადი	зныкыршыრა	34
ერთპირობა	áицфыкრა	10
ერთპიროვნული მეურნე	хазынхаṭы	131
ერთს ღამეში	уацык ала	80
ერთსულოვნება	áицṭсыкრა	10
ერთხელ	зны	34
ერთხელ	знык	34
ერთხელაც	знымзар-зны	34
ერი	а-милаṭ	57
ერი	á-жәлар	68
ერქვანი	á-цәმაṭәа	116
ეს	абры	2

ეს	арӣ	14
ესენი	абарт	2
ესენი	арт	14
ეტლი	a-eŋyардын	111
ექვს ადგილას	фѣшьара	150
ექვსასი	фѣшьә	150
ექვსასი	фѣшьәды	150
ექვსდღიანი	фѣмштәи	150
ექვს-ექვსი	фѣык-фѣык	151
ექვს-ექვსი	фѣы-фѣыла	151
ექვსთვითი	фѣმзтәи	150
ექვსი	фба	150
ექვსი	фѣы	151
ექვსი	фѣык	151
ექვსი-ექვსად	фба-фბაღა	150
ექვსი-ექვსი	фба-фба	150
ექვსიოდე	фбака	150
ექვსიოდე	фѣыкка	151
ექვსჯერ	фѣнтә	150
ექიმი	a-xaқьым	148
ემშაკი	a-ბლიс	20
ემშაკი	ა-გызмал	23
ემშაკი	ა-ფыстаа	153
ემშაკობა	ა-ფыстаара	153
ერო	ა-цакья	112
ეჭვი	a-გәәара	27
ეჭვის	a-გәәазәара	24
ვაგლახი	хапъсыра	132
ვადა	a-пáтла	65
ვადა	ა-ჯара	119
ვადა	a-ფჰәარა	129
ვაზი	a-ჯახәა	119
ვაივაგლახით	гәәкрыла	24
ვაი-ვაგლახით	цәгьабзәзарыла	115
ვაკე	a-дәкаршәра	30
ვალდებულება	a-дцá	29
ვალი	a-уáл	78
ვალის არ გადამხდელი	уáлмшәა	78
ვალის არ შემრჩენელი	уáлтамыжь	78
ვალის გადამხდელი	a-уáлшәაды	78
ვაჟი	ა-чкөын	126
ვაჟი, ვაჟიშვილი, ძე	a-пъá	81
ვაჟკაცობა	a-фырхáтара	150
ვაჟკაცობის, მამაკაცობის გამოჩენა	a-фырхатцахара	150
ვაჟკაცურად	хáтатцас	133
ვარგისობა	a-хәáртыхара	135
ვარდი	a-гйл	23
ვარია	a-кәтáршац	47
ვარსკვლავი	áიაтцәა	3
ვარსკვლავი	á-ецәა	32

ვარცლი	a-чнкә	126
ვარცხნა	a-хәарá	148
ვასაკა	a-еадáдаფь	109
ვაცა	a-кьáқәа	93
ვაშლი	a-цәá	125
ვაშლის ხე	a-цәá-цла	125
ვაცი	a-ბ	17
ვაჭარი	á-хәаахәытәы	135
ვაჭარი	á-хәыхаахәытәы	138
ვაჭრობა	á-хәаахәытра	135
ვაჭრობა	á-хәыхаахәытра	138
ვახშამი	a-уаххьá	80
ვედრება	á-шьапкრა	98
ვენახი	á-жьқәатца	66
ვერ შემჩნევა	a-згәámтара	33
ვერმიშელი	a-шьахариа	100
ვერცხლი	á-разны	69
ვერცხლის წყალი	a-цьюá	146
ვერცხლის წყლისა	a-цьюатәын	146
ვერძი	a-тын	39
ვინ იცის	издърхуада	41
ვინაიდან	избáнзар	41
ვინიცობაა	издъруада	41
ვინმე	аҟыр	16
ვინმეზე ან რამეზე რისამე თქმა	a-ххәарá	139
ვინმეზე რამეზე გაგულგრილება	a-цәынхшьәашәара	118
ვინმეზე წაქეზება	a-чырчара	108
ვინმეზე, რამეზე იმედის დამყარება	á-қәыгуҟра	90
ვინმეზე, რამეზე ჩამოკიდება	a-хьнырхáлара	143
ვინმესთან დაწოლა	á-цытталара	114
ვინმესთან ერთად სროლა	á-цыысра	113
ვინმესთან რამესთან ხლება	á-цныкуара	112
ვინმესთან სირბილში შეჯიბრება	á-ҟхныфлара	87
ვინმესთან, რამესთან ცურვა	a-дзысалара	29
ვინც არ უნდა იყოს	дáрбанзаалакь	28
ვინც არ უნდა იყოს	дызýстзаалакь	30
ვირთაგვა	a-хәынаҟду	149
ვირთხა	a-хәынаҟду	149
ვირი	a-еадá	108
ვირი	a-еадáდაფь	108
ვისთვისმე, რისთვისმე მომატება	a-зáцтара	33
ვისიმე ან რისამე გვერდით	á-дгылара	28
დადგომა		
ვისიმე ან რისამე კერძად, წილად	a-хәарá	138
გახდომა		
ვისიმე ან რისამე ქვეშ: ჩატყდომა	á-цаҟყера	122
ვისიმე ან რისამე ქვეშ: ჩატყდომა	á-цаҟყәара	122
ვისიმე ან რისამე შორის დადება	a-бжатарá	20
ვისიმე ან რისიმე შიში	a-цәшәарá	116
ვისიმე, რისამე თავზე ფრენა	a-хáҟырра	132

ვისიმე, რისამე ქვეშ გასვლა	á-тсра	123
ვისიმე, რისამე ქვეშ დადგომა	á-цагылара	121
ვისმესთვის კითხვა	а-зцаарá	34
ვიღაცები	шьоукы	101
ვიწრო	а-тшэá	39
ვიწრო, გრძელი და მოკლე ფეხებიანი მაგიდა	áишьэа	10
ვიწროები	а-тшэáра	39
ვრცლად	инеитыхны	42
ზადი	а-малыр	54
ზამთარი	а-зын	120
ზამთარი	á-зынра	120
ზამთარმჩეკი	а-зтáс	119
ზამთრის ბოლოკი	а-цыца	114
ზანგი, ნეგრი	а-рагь	69
ზანდუკი	а-шэындыкэра	105
ზანზალა	а-цхатцэрý	113
ზანკალი	á-шэааа	104
ზარდახმა	а-чыкымцабá	108
ზარი	а-цэцэá	125
ზარის რეკა	а-цэцэá-сра	125
ზარმაცი	áашья	2
ზარხოშად არის	а-кыáф	94
ზარხოშად იყო	ижьэны	42
ზაფხული	á-гьхын	87
ზაფხული	á-гьхынра	87
ზაფხულის დადგომა	á-гьхынрахара	87
ზაქი	а-бáт	18
ზახუური ქარი	а-захуа-гьша	33
ზეგ	уотцэáшьтахь	80
ზეგინდელი	уотцэáшьтахьтэи	80
ზეგისზეგ	йнауашьтахь	41
ზეგისზეგ	иуáнашьтахь	42
ზედ გარჩენა	а-какэхарá	43
ზედ გარჩენა	а-кэыхарá	93
ზედ დადგმა	а-харгылара	131
ზედ დადება	á-кэцара	92
ზედ დამაგრება	á-харгэцэарá	131
ზედ დასხმა	á-кэытэара	90
ზედ დატირება	а-хатцэýуара	133
ზედ დაყრა	а-хагьсарá	132
ზედ შეგდება	á-кэыжьра	91
ზედა	хыхьтэí	143
ზედა დოლაზი	а-хóá	143
ზედამხედველი	а-хылагьшшы	140
ზედაპირი	а-кэýнпшылара	92
ზედიზედ გასროლის ხმა	akəkəá	15
ზევიდან	хыхьынтэ	143
ზევიდან ათლა	á-кэыцэаара	92
ზევიდან ქვევით ჩამოფრენა	á-лбаагьыра	52

ზევით, ზევითკენ	хых	143
ზეთთამოწურული დანაყილი ნიგვზის გუნდა	а-кэыца	92
ზელა	á-кəахара	47
ზელა	а-хəарá	135
ზემოთ	á-ѿада	151
ზემოთ	а-ѿадахьы	151
ზერდაგი	а-зардагы	33
ზეცა	á-жəѿан	68
ზეწარი	а-шьаршьəф	99
ზეწარი	á-цəарталáршə	115
ზეწარი	а-харцá	131
ზვავე	а-сыбáра	77
ზვარაკი	а-курбáн	45
ზვარაკი	а-зáтə	119
ზვარი	á-жыкəаца	66
ზვერვა	а-цъшы́хура	86
ზვიადი	а-ехáрззала	109
ზვინი	áкya	15
ზვირთი	а-далгá	28
ზვირთი	а-цəыурцá	116
ზიანი	а-цъхастá	87
ზიარება	а-зарéба	33
ზილფი	а-ѿафáкь	128
ზმორება	á-хəитəиира	136
ზოგვა, დაზოგვა	áигзара	4
ზოგიერთი	шьоукы́-шьоуки	101
ზოგიერთი	цъоуки-цъоуки	146
ზოგჯერ	зны́зынла	34
ზოლი	á-цəахəá	115
ზომვა	а-шəарá	104
ზრდა	áазара	2
ზრდა	а-зхарá	34
ზუთხი	а-жəы́нтхь	68
ზუმბა	а-кьацъсы́кь	93
ზურგი	á-зкуа	34
ზურგი	а-кəáкəа	97
ზურგის ტვინი	á-ბჟა-хуаршы́	21
ზღაპარი	а-лáкə	49
ზღაპრული ჯუჯა ხალხი	á-цан	121
ზღარბი იხ. áხეცარч	á-хьацъарч	143
ზღვა	á-га	22
ზღვა	а-мшы́н	58
ზღვარი	а-хáá	148
ზღვაური	á-гацъша	22
ზღვის ღორი	а-мшы́н-хəа	58
ზღვისპირა	á-шьаѿа	23
ზღვისპირეთი	а-гатə́ылан	22
ზღვისპირელი	á-гауаѿы	22
ზღმარტლი	а-ბáхə	18

ზღმარტლის ხე	a-ბაцә-цла	18
ზღუდე	a-ბაатә-гуара	17
თაგვი	a-хәйнап	149
თაგვის შაქარი	a-цармакъ	122
თაგვის წამალი	a-цармакъ	122
თავადაზნაურობა	тауади аамыстәи	37
თავადი	á-тауад	37
თავადის ან აზნაურის ცოლი	áхкәажә	17
თავადურად, თავადიშვილურად	тауадцас	37
თავაზიანად	хаала	130
თავამდე	a-ханннжа	131
თავბერა	á-лахы	51
თავგადასავალი	a-хтыс	134
თავგასულობა	a-хапъызара	132
თავდამსხმელი	a-кәылааы	91
თავდასხმა	a-кәылара	91
თავდაღმართი	a-хылафъара	140
თავდაცვა	a-хыхъчара	143
თავდებად	худыкәцас	136
თავდები	á-хәдыкәца	136
თავდებობა	á-хәдыкәцара	136
თავზე დადგომა	a-хагылара	130
თავზე დგომა	a-хгылара	130
თავზე თმაგაბურღული	a-ბაба	17
თავი	a-хы	140
თავი და ბოლო	a-хыи атыхуеи	140
თავიდან მოშორება	a-пъырхра	89
თავის ბანა	a-фышра	129
თავის გადიდკაცება	a-еырдыра	111
თავის გამართლება	a-хыркъара	141
თავის განებება	a-кәацра	97
თავის გასუფთავება	a-ерыцкъара	109
თავის გატიტვლება	a-еыркъантазра	111
თავის გაშიშვლება	a-еыркъантазра	111
თავის გახვევა	a-еылахәара	110
თავის დადება	a-хакәцара	132
თავის დაკვრა	áихырхәара	13
თავის დაკვრა	a-хырхәара	141
თავის დამალვა	a-еыцәахра	111
თავის დამშვიდება	a-еыртынчра	111
თავის დაღლა	a-еырапъсара	110
თავის დაღწევა	a-хацәгарá	132
თავის დაცობა	a-хацьгәарá	133
თავის დროზე	ианаамтáз	41
თავის დროზე	ианаамтóу	41
თავის დღეში	дгылахаán	29
თავის დღეში	a-хаán	130
თავის მაქებარი	a-хырехаааы	141
თავის მიდება	a-хныкәцара	134
თავის მობეზრება	a-гәыпъцәарá	27

თავის მოკვლა	a-ешрá	109
თავის მომკვდარუნება	a-еырҭсрá	111
თავის მომკვდარუნება	еырҭсҭ	111
თავის მომრგვალება	a-хрҭкәшара	134
თავის მომძინარება	еҭрцәа	111
თავის მოხდა	a-хтрá	134
თავის ნახევარი	a-хыбжа	140
თავის რჩენა	a-хныкәгара	134
თავის ტკივილი	a-хыхь	143
თავის ქება	a-ехәара	110
თავის ქება	a-хырехәарá	141
თავის შეკვლა	a-еáдылара	108
თავის შემოწვა	a-хыблаарá	140
თავის შველა	a-хыхәара	142
თავის ჩამოკიდება	a-екнáхара	109
თავისით	a-хáла	131
თავისუფალი	a-тацәҭ	37
თავისუფლება	a-хакәитра	132
თავკომბალა	á-лахыҭ	51
თავლა	a-етрá	109
თავმდეგი	a-хыблаҭшы	140
თავმომრგვალებულობა	a-хыгежәаара	140
თავმჯდომარე	a-хантәааҭ	131
თავმჯდომარეობა	á-хантәаарá	131
თავსამტვრევი	a-хгҭҭыҭга	142
თავსაფარი	a-касҭ	43
თავსაფარი	a-чыкты-касы	108
თავსახური	a-хá	143
თავსხმა	a-кәаршәҭ, ақуаршы	90
თავფუთხიანობა	a-хáбжәра	130
თავქარიანი	a-хткәá	133
თავქარიანი	a-хыткәá	140
თავქვე	хыланцҭ	140
თავშესაფარი	a-хыцакырта	142
თავში	a-ханы	131
თავში ჩაჰკრა	a-хацәá	132
თავცარიელი	a-хтыҭшыа	134
თათარა	a-қламышь	90
თათბირი	áилацәажәара	6
თათმანი	a-наптарҭá	61
თაიგული	á-шәтәхәара	104
თალგამი	a-цыха	114
თამაბაქოს ნაკრაული	a-дәнгь	29
თამაში	á-хәмарра	137
თამაში	á-хәмарра	137
თამბაქო	a-татын	35
თამბაქო	a-тытын	39
თან	a-кны	96
თან	ყҭ	129
თანამგზავრი	áимәала	8

თანამგზავრი	a-moаныза	60
თანამოასაკეობა	á-кәларә	91
თანდათან	есаáира	31
თანდათან	ус-ýс	81
თანხმობა	[a-зы́разрда]	34
თანხმობა	á-кәышахатра	92
თარაზო	a-теры́з	38
თარგი	a-хсаáла	134
თარგმანი	áитага	5
თარო	a-кы́бура	46
თარჯიმანი	a-тарцьма́н	37
თასი	á-ға	127
თაფლაწყალი, შარბათი	a-цхару́н	113
თაფლი	á-ца	113
თაფლიანი მჭადი	á-цхамгя́л	113
თაფლით და ქონით შეზავებული ლომი	a-ца́ырцәма́	117
თაფლის სანთელი	a-ца́	114
თაფლის სანთელი	a-ца́ашы́н	115
თაფლწყალი	á-ца́жәа	113
თბილი	á-тү́ха	86
თბილი	a-кә́ანда	96
თბილი წყალი	a-зы́ркә́ანда	120
თბობა	a-тү́хара́	86
თბობა	a-кә́ანдара	96
თბობა	a-кә́ანдахара	96
თებერვალი	февра́ли	150
თევზაობა	a-тү́сы́зкра	85
თევზი	a-тү́сы́з	85
თევზის ჭერა	a-тү́сы́зкра	85
თევზიყლაპია	á-чы́ныш	126
თეთრა	a-еларц	109
თეთრი	á-шкә́акәуа	103
თეთრი თიხა	a-ха́ша, a-хаша́	148
თეთრი ქვებით მოფენილი რიყე	a-кә́араш	96
თეთრწინწკლებიანი (ცხენი)	a-хә́шлапү́са́	137
თელა	á-раш	69
თენება	шара́	102
თერთმეტი	жә́еиза	67
თერთმეტი	жә́еизаады	67
თერთმეტი	жә́еизаадык	67
თერძი	a-терзы́н	38
თერძი	á-за́хады	119
თერძული	a-ца́әңә́рста	115
თესვა	á-ла́цара	51
თესვის დროს	латáн	51
თესლი	á-жә́ла	68
თეფში	a-чана́х	106
თექა	a-уа́пцә́	79
თექვსმეტი	жә́აф	67

თექვსმეტი	жәáфды	67
თექვსმეტი	жәáфдык	67
თვალგამჭრიახი	а-блатцар	20
თვალეზდაჭყეტილია	ткыкжа	39
თვალთვალი	á-шьтапшра	100
თვალი	á-бла	19
თვალი	а-ла	48
თვალი	á-лапш	50
თვალის გუგა	á-лагәeimхуц	49
თვალის თამაში	а-лапшкәшәа	50
თვალის კაკალი	á-лагә	49
თვალის უპე	а-лакытә	49
თვალის ჩაკვრა	á-лацәкүсра	51
თვალის ჩინი	á-лагәeimхуц	49
თვალის ხამხამი	á-лацәкәра	51
თვალმარჯვე	а-блатцар	20
თვალხუჭუნა	цыт	146
თვე	á-мз	56
თვით, თვითონ	а-хатә	131
თვიურად	мызлә	60
თვიური	á-мзатә	57
თვლა	á-пхьәзәра	88
თვლემა	á-цәарыс	115
თვლემა	а-цәрыс	117
თვლემა	а-харкәысра	132
თვლემა	а-хыркыысра	141
თვრამეტი	жәá	67
თვრამეტი	жәáады	67
თვრამეტი	жәáадык	67
თიზვა	а-тәархрә	40
თივა;	а-тәá	40
თივის ზვინი	а-тәáкүа	40
თითბერი	а-цъаз	145
თითი	а-нацәá	62
თითისტარი	а-дырды	30
თითო	акáка	13
თითო-თითო	აჟәáჟәა	16
თითო-თითოდ	акáкала	13
თითო-თითოდ	აჟәáჟәაала	16
თითო-ოროლა	áჟык-дыцъак	16
თიკანი	а-зүс	120
თირი	а-маәáхәа	55
თირკმელი	а-цáча	126
თიხა	а-нышәапшь	65
თიხის ხელადა	áирыз	8
თიხნარი	а-нышьәапшьяра	65
თლა	а-цәрә	116
თლა	а-цәыпссарә	118
თმა	а-хә	135
თმა	а-хүц	137

თმენა	á-чҳара	107
თოვლაობა	a-сéигудца	77
თოვლაობა	a-сéигэыдцара	77
თოვლი	a-сы	77
თოვლის გუნდა	a-срапа	77
თოვლის ფიფქი	a-сгáл	77
თოვლყინული	a-сыпса	77
თოვლ-ჭყაპი	a-қаба-сабаа	90
თოთო ბავშვი	á-жы	120
თოთხმეტი	жәйпшь	68
თოთხმეტი	жәйпшьы	68
თოთხმეტი	жәйпшьык	68
თოკი	a-ша	102
თოკი	a-шаха	102
თორემ	мамзár, мáмзар	54
თორმეტი	жәáааы	67
თორმეტი	жәáааык	67
თორმეტი	жәáааык	67
თორნე	a-чáрзра	106
თოფი	a-шәáкъ	104
თოფის გასატენი მოკლე ზუმბა	a-хтацáлага	133
თოფის დუმა	a-кьаџабрýу	48
თოფის კონდახი	ашәáкъ-шьәха	104
თოფის სადგარი	a-лабчáс	48
თოფის წამალი	a-шәáкъ-хушә	104
თოფის ხე	ашәáкъ амѣы	104
თოფს დააცემინა	á-цҳара	124
თოქალთო	a-сахтанеуáпа	77
თოქმაჩი	a-бәажыйи	22
თოხარიკი ცხენი	a-екуáр	109
თოხი	a-еáга	108
თოხიტარა	a-дырганцýхәа	30
თოხნა	a-еарá	108
თოხწერაქვა	a-еáгатакант	108
თოჯინა	a-кьанца	48
თრაშვა	a-цәрá	116
თრევა	a-бжәáгьалдызра	20
თრევა	a-рхәазарá	75
თრია	á-еш	32
თრია	a-пшьзá	86
თრიითინა	á-еш	32
თრიითინა	a-пшьзá	86
თრობა	a-ы́ аршьрá	151
თუ	áку	13
თუ არა და	мамзáргы	55
თუთა	a-мжәá, амжәá-цла	57
თუთა	a-мжьәá-какал	57
თუთია	a-цýнк	112
თუთის ხე	a-мжәá, амжәá-цла	57
თუთის ხე	a-мжәá-цла	57

თულუხი	a-гəгүм	25
თუნგი	a-гəгүм	25
თუნი	a-кыцзырта	46
თუნუქი	a-танакың	36
თუნუქისა	a-танакытəң	36
თურქეთი	тыркəтəңла	39
თურქი	á-тыркəа	39
თურქული	a-фызахыа	129
თურქული ენა	á-тыркəшəа	39
თუჯი	a-түц	38
თქარათქური	a-еңштыбж	111
თქვენ	шəарá	104
თქვენ იყავით	шəáкун	104
თქვენ ხართ	шəóуп	105
თქვლეფა	á-блакыара	19
თქმ	a-хəарá	148
თქმევიწიება	a-рхəарá	75
თქოში	a-кыаҭсатá	90
თხა	á-цыма	146
თხაწვერა	ҭаҭагүмжатə	82
თხაწვერა	ҭаҭақыáла	82
თხაწვერა	a-цымаҭаҭá	146
თხელი	áҭа	15
თხელი	a-кыатá	98
თხელი	a-цаҭá	122
თხელი რისამე დანთხევა	a-карттарá	43
თხელი ფაფა	a-еыəразың	111
თხილამური	á-шəаəа	104
თხილი	a-расá	69
თხილნარი კულტურული	a-расáтрá	69
თხილნარი ტყიური	a-расарá	69
თხის მწყემსი	á-цымахыча	146
თხის ქალღემერთი	цыбрáн	145
თხის ხორცი	á-цымажыы	146
თხლე	a-х	130
თხმელა	a-л	48
თხმელნარი	á-лра	52
თხოვება	a-рáара	69
თხოვება	a-уаарá атара	78
თხოვნა	á-хəара	149
თხოვნა	á-хəара	149
თხრა	a-жрá	66
თხრობა	a-хəарá	148
თხუთმეტი	жəóхə	68
თხუთმეტი	жəóхуəы	68
თხუთმეტი	жəóхуəык	68
თხუნელა	a-шыслампыр	103
თხუნელა	a-цəыслампыр	118
იავნანა	a-гáра-шыəа	22
იალქანი	á-ҭра	82

იალქნაანი გემი	азында́л	34
იალქნაანი გემი	а-кánца	43
იანვარი	ианáр	41
იარალი	áбцъар	3
იარალი	áбцъарматəа	3
იარალი	а-маруыга	55
იარალი მახვილი	áса	15
იატაკი	а-дашьмá	28
იაფად	мариáла	55
იგივეა, რაც	зеиҕьа-ды́кам, зеиҕьáкам	33
იდაყვი	а-машьхúлтц	55
იდაყვი	а-мшьхúлтц	58
იელი	а-бжынц	21
იელნარი	á-бжьынцра	21
იერი	а-п̄шрá	86
იერი	а-ф̄п̄шы́лара	129
იერიშის მიტანა	а-жə́ы́лара	68
ილარჯი	áилаць	6
იმ დროს	áлымтала	13
იმ დღეს	аены́	16
იმ დღეს	мшаены́	58
იმ ღამეს	áуха	15
იმდენად	ускáк	81
იმდენი	анты́с̄катəи	14
იმდენი	анскатиəй	14
იმდენი	убри-áкара	80
იმედოვნება	а-гə́ыҕра	27
იმიერ	нхытц	64
იმიტომ	убри а́кны́тə	80
იმიტომ, რომ	избáн áкузар	41
იმიტომ, რომ	избáнзар	41
ინდაური	а-кə́ákəшь	46
ინდაური	а-шə́ии-шийи	105
იოლი, ადვილი	á-мариа	55
იონჯა	а-ц̄кə́артáт	126
იორლა	а-кə́ár	47
იორლა	а-екуáр	109
ირანელი	а-ц̄ьáм	145
ირაო საქონელი	а-лалá	49
ირგვლივ	иаáкуршаны	41
ირეჭი მახეა ერთგვარი	а-ры́п̄к̄ьа	75
ირმის ნახტომი	а-сáр	76
ირმის ნახტომი	á-уасары́мəа	79
ირმის შვილი	а-еахə́ыс	109
ირმის ხზო	а-еахə́ыс	109
ის	áни́	14
ის	á-уп	81
ის არის	лóуп	52
ის იყო	áкə́ын	13
ის მამაკაცი	иарá	41

ის მამაკაცი იყო	иáкэын	41
ის ქალი იყო	лáкун	49
ისარი	а-хэмпáл	137
ისარი ლითონის თავიანი	а-хéá	139
ისე	абáнс	2
ისე	анс	14
ისე	убáс	80
ისე	убыс	80
ისე	ус	81
ისე	ус	81
ისე და ასე	анс-áрс	14
ისევ	еитá	31
ისევ	œeпъхьá	151
ისევ ისე	иара úс	41
ისეთი	анс	14
ისვრიმი	а-кúхь	45
ისინი	абáнт	2
ისინი	áнт	14
ისინი	дарá	28
ისინი	урт	81
ისინი იყვნენ	рáкэн	69
ისლი	áисыр	8
ისტორია	а-таары́х	35
ისტორია	а-тоуры́х	38
ისტორიოგრაფია	а-тоуры́хцара	38
ისტორიული	а-тоуры́хтэ	38
იფანი	á-жа	66
იფნარი	á-жара	66
იფნისა	а-жатэ	66
იქ	aná	13
იქ	уáхь	80
იქ შორს	нахьхь́и	63
იქამდის შორს	нахьхь́ынза	63
იქაური	anáтэи	13
იქეთ	anáхь	13
იქეთ	aníрахь	14
იქეთური	anáхитэи	14
იქეთური	aníрахьт́и	14
იქვე	уáцœкьа	79
იქიდან	уáхьынтэ	80
იქით-აქეთ ყურება	á-напъшаапъшра	62
იღბალი	а-лахьынтá	51
იღლია	а-œы́ца	153
იღლია	а-œы́цра	153
იხ	áжэынтáœа	14
იხ. áхьაпъарч	á-хეпъარч	143
იხ. áқалақь	á-қьалақь	93
იხ. áбыкуреи, ачыкуреи	а-пъш	85
იხ. ақәапъсатá	а-қәарпъссá	90

ობ. აფხაშьехьá	ა-ფхашрахьашьá, აფхашьарахешьá	87
ობ. აფსхურá	ა-ფсху́	84
ობ. აцəыслымпыр	ა-елымсырпы́ра	109
ობვი	ა-кəáчá	90
კაბა	ა-цкы́	123
კადრება	ა-тəашьара	40
კავებიანი დიდი ჯობი	ა-тáмхá	36
კავი	á-цəмáтəá	116
კავი	ა-цəхə	125
კავი	ა-фəфáкь	128
კავიანი გრძელი ჯობი	ა-гьаргьáлáс	23
კავშა	ა-хьы́шьаш	145
კაკალი	ა-кáкáн	42
კაკალი	ა-рá	68
კაკანი	ა-какара	42
კაკნატელა	ა-хəдьáра	136
კაკუტი	á-калакúт	42
კალა	ა-калéи	43
კალათი	ა-калáт	42
კალვა	ა-калéи атыршарá	43
კალთა	ა-кáлт	43
კალია	ა-мáтá	56
კალმახი	ა-калмáхá	43
კალმის დანა	ა-чáкь	107
კალმისტარი	ა-калáмхə	42
კამა	ა-кáмá	43
კამეჩი	ა-камбáшь	43
კამკამა	ა-кеи-кéи	44
კამკამი	á-кеиккира	44
კამკამი	ა-кəáлыкуацьра	46
კანაფი	ა-ныцə	65
კანდელი	ა-кандéл	43
კანი აბრეშუმის ჭიისა	ა-кáн	43
კანის ჭუჭყი	ა-ц	146
კანკალი	ა-хьы́ჯáара	139
კანჭი	ა-шьáргуáцə	99
კაპარჭი	ა-хəáтрá	139
კაპი	áимфəпá	7
კაჟი	ა-шьáнтá	98
კარადაში, უჯრაში... დება	[ა-тáра]	36
კარავი	ა-ты́п	40
კარავი	ა-кьáлá	93
კარაქი	ა-сары́ңá-хəшá	76
კარაქი	á-хəшəá	137
კარგად	бзйá	19
კარგად გახდომა	ა-бзйáхáра	19
კარგი	ა-бзйá, бзйá	19
კარგი	á-замáна	33
კარდალი	ა-кəáбшьá	90

კარი	a-шә	103
კარის ზღურბი	a-шәхымса	105
კარის ჩარჩო	a-шәвáz	104
კარმიდამო	a-тызтыпъ	40
კარ-მიდამო	a-гәáрпъ	24
კარტი	a-мáца	55
კარტოფილი	a-картош	43
კარჭლვა	a-гәылтра	25
კასრი	a-уалыр	79
კასრის სალტე	a-уодыху	80
კატა	a-цгәы	112
კატა (ძუ)	a-цгәáпс	112
კატასავით	цыгуцáс	113
კატის სენი	á-цхь	113
კაუჭი	a-цәхә	125
კაცად გახდომა	á-уаөхара	80
კაცად ქცევა	á-уаөтәра	80
კაცი	a-уаөпсы	80
კაცი	a-уаөы	80
კაცი	a-хáца	132
კაციჭამია	a-уаөжы́фады	80
კაციჭამია	a-уаөпсжы́фа	80
კაციჭამიობა	a-уаөжы́фара	80
კაცურად	уаөцáс	80
კახაბალი	á-ца	112
კბენა	á-цхауа	113
კბენა	á-цхара	113
კბილების კრეჭა	a-хырцья́цьяра	141
კბილი	a-хапъыц	132
კედელი	a-тжы	39
კეთება	á-кацара	96
კეთილი	a-бзйá, бзйá	19
კეთილი	á-замана	33
კეთილი	a-еei	109
კეთილი, გულკეთილი	a-халал	147
კელა	a-псынкуá	84
კელაპტარი	a-кьалантáр	47
კენწერო	á-қәыцә	92
კენჭი	a-кья́нч	48
კეჟერა	a-хәы́л	136
კერა	a-хәыштаарá	137
კერატი	a-хәáпгаფь	149
კერვა	á-захра	119
კერის ამადლებული თავი	a-хәштаарахы	137
კერშილობა	a-птәра	85
კერძი	á-мгәa-чапъa	56
კერძი	a-хә	135
კეტვა	a-кpá	44
კეტი	a-кья́т	48
კეფა	a-хәдацья́л	136

კები	a-кәадыр-баа	46
კები	a-кьáхь	48
კვალი	á-шьта	100
კვალი	á-цааҕааста	115
კვამლი	á-лаа	54
კვამლის, ორთქლის და მათ მსგავსთა შენობაში, ოთახში დაგუბება	a-өнарчá	152
კვანტი	a-шьапéаршə	98
კვარი	a-мзарчá	57
კვარტი ჭურჭელი	a-швóф	103
კვახი	a-кáб	95
კვეთი	a-кьíра	96
კვეთი	á-цар	112
კვეთი	á-цыр	114
კვერი	a-кəркоу	45
კვერნა	a-цыҕ	114
კვერნაზე ნადირობა	a-цыҕхара	114
კვერცხი	a-кəтáҕь	47
კვერცხის დება	a-царá	121
კვესი	аихьмца	12
კვეხნა	a-хырехəарá	141
კვირა დღე	a-мчьша	59
კვირა შვიდი დღე	á-мчыбж	59
კვირისთავი	a-шьамхдырдхá	98
კვირისტავი	a-дардха	28
კვირისტავი	a-дарды	28
კვირტი	a-быкə	22
კვირტი	a-ҕыткúр	88
კვიცი	a-еҕыс	109
კვლავ	еитá	31
კვნესა	a-кьрá	94
კვნესა	a-кьыбжьы	94
კვნიტი	акьпҕ	46
კვნიწი მარილი	a-цьыкац	146
კი	áаи	1
კიბე	a-мардуán	55
კიბო	a-кибейа	44
კიბორჩხალი	a-даҕачиá	28
კიდევ	адырəáҕьых	3
კიდევ	дырəáҕь, дырəегь	30
კიდევ	еитá	31
კიდევ	йцагь	42
კიდევ ერთი	аеак аеакы	16
კიდურა	á-лахы	51
კიდურები	á-маха-шьаха	56
კივილი	á-цаара	125
კივილის, წივილის ხმა	á-цааа-бжьы	125
კითხვა	a-ҕхьáра	87
კითხვა	a-цаарá	121

კილოების ამოხვევა	а-тҭара	39
კინალამ	ҭсык	84
კინალამ	а-чык	126
კინკრიხო	а-хыцәкукун	142
კინწი	а-хәдацьял	136
კიპრუჭი	а-карбыч	89
კირი	а-кьыр	48
კირკაჟი ლობიო	а-кәыд-харкалеи	97
კირჩხიბი	а-даҭацья	28
კისერი	а-хәда	136
კიტრი	а-кьынтыр	48
კიტრი	а-наша	62
კლდე	а-бахә	18
კლდოვანი ადგილი	а-бахура	18
კლება	а-гхара	27
კლება	а-кьяҭхара	48
კლიმატი	а-хауа	148
კმარება	а-зырхара	34
კნავილი	а-кйира	44
კნუტი	а-цгүтшк	112
კობრი	а-пкәш	66
კოდალა	а-цларкүку	123
კოვზი	а-мхәцә	60
კოკა	а-ҭхәл	88
კოკორი	а-быкә	22
კოკოში	а-кәапәи	47
კოლინჯი	а-ркьатәы	72
კოლოფი	а-кәаләҭ	46
კოლოფი	а-чыкьмцаьа	108
კოლოფი ტყვიებისათვის	а-хтра	133
კომახი	а-шьахәырзых	100
კომბოსტო	а-капыста	43
კომპოზიტი	а-жәеиლაца	67
კომში	а-бйа	19
კონა	а-дамәт	28
კონა	а-кьла	45
კონკი	а-кьынтыжә	48
კონკილა	асасхә	77
კონუსისებრი კვერი	а-хәажәа	135
კონცხი	а-кра	44
კოპე	а-кәапәи	47
კოპიტი	а-жа	66
კოპიტისა	а-жатә	66
კოპიტნარი	а-жара	66
კოპწიაობით მიდის	аихышәашәара	13
კორდი	а-дәәҭа	30
კორკანტელა	а-гәымыркатыл	26
კორტოხი	а-хыцәкукун	142
კორძი	а-мса	57
კორძი	а-жьымдыр	66

კოტა	á-мта	57
კოტა	á-тшлапкъа	86
კოღო	а-кубры́	44
კოშკი	а-зарза́	33
კოცნა	а-гəыцра	27
კოცონი საძოვრებზე	а-хə́мца	149
კოწახური	а-кацаху́р	44
კოჭბროლი	а-хьышьыаш	145
კოჭი	а-кə́анч	47
კოჭი	а-кəრ̄кьá	91
კოჭის ხიდი	а-цхатəры́	113
კოჭლი	а-тə́пáл	38
კოჭლი, მკელობელი	а-цыркь	114
კოჭლობა	á-цыркьра	114
კობტაობა	аеырбара	110
კრავი	а-тс́ыс	38
კრავი	а-с́ыс	77
კრაზანა	а-шхы́рцаəҭь	103
კრამიტი	а-кы́щ	46
კრებული	áицга	5
კრეჭა	а-р̄кудрá	72
კრიალოსანი	а-тес̄п̄ыхə	38
კრიახი	á-карка́рра	43
კრიკინა	а-цысцəхəа	124
კრინტი	а-кы́т-бжыы	96
კრინტი!	кыт!	96
კრინტი!	ҭы́умтын!	129
კრუტუნე	а-ҭə́ы́рра	95
კრუხი	а-кə́арт	96
კუ	а-кы́уа	47
კუბო	а-кы́ба	44
კუდა	а-кьатáгəа	48
კუდი	а-цыхəа	124
კუდის ქნევა	а-цыхəаршəшəарá	125
კუზი	а-цы́нкəра	146
კუზიანი	а-цы́нкə	146
კუზიანობა	а-цы́нкəра	146
კუთხე	а-кə́акь, аку́акьта	46
კულული	а-ҭə́აҭакь	128
კუნძი	а-са́кəá	77
კუნძული	á-дгы́лбжаха	29
კუპატი	а-тə́ბáр	38
კურდღელი	а-жы́á	66
კურთხევა	а-ტყ̄шьარá	85
კურკა	а-გə́აҭь	24
კურკელი	а-цьма́кьы	146
კურო	а-цəაҭь	115
კურო	а-цəы́ბза́	117
კურტუმო	а-пыхə	66
კუჭი	а-кьамсá	93

კუჭი	á-ца	112
ლაგამი	аихá	12
ლავიწი	á-лтəжəə	52
ლაზი	а-лáz	49
ლაზური	а-лáz бызшə	49
ლაზლანდარა	á-кьачакь	93
ლაზლანდარობა	á-кьачакьра	93
ლაკარტი	а-цəхə	125
ლამაზი	á-пшш	86
ლამბვა	а-хəрá	135
ლამი	а-лòыкь	53
ლანდი	á-гага	22
ლანდი	а-хáрера	132
ლანჩა	а-царшьы	122
ლანძღვა	á-цəхара	116
ლაპარაკი	а-цəájəара	115
ლასლასი	а-хəзá-мазара	148
ლასტი	а-чáлт	106
ლასტი	а-чапáра	107
ლატანი	á-кьан	48
ლაფათინი	а-пшшьца	86
ლაფანი	а-цəхáр	116
ლაფერა	а-мхáбыста	59
ლაფშა	á-лаша	50
ლაქა სახეზე	а-əаза	151
ლალუმი	а-лабум	50
ლაცე	á-шакə	102
ლაცური	а-лымхарт	53
ლაცური	а-лымхартаката	53
ლაცური	а-лымхартахата	53
ლამი	а-кьышə	94
ლამქარი	а-р	68
ლამქარი	á-пстыр	83
ლანარი	а-шəргəында	104
ლახვარი	á-пса	82
ლბობა	а-рпсаара	71
ლბობა	á-псаара	83
ლეგა	á-хəапштəала	136
ლეგა ჩობა	á-хə	135
ლეიბი	а-гəабáн	23
ლეკერტი	а-шьашəы	99
ლეკვი	а-ласбá	50
ლეკუხო	а-лакумха	49
ლერწამი	а-калáм	42
ლერწამი	а-шьыцар	102
ლესა	а-ршьшьрá	72
ლესვა	á-рцарра	73
ლესვა	а-хрá	134
ლექსი	á-жəеинраала	67
ლექსიკონი	ажəáр	14

ლეღვი	a-лаха́	51
ლეღვის ტკბილისკვერი	a-лаха́რᄁა	51
ლეში	a-жьба́ა	66
ლეწვა	á-лаха́әра	51
ლითონის პატარა კოლოფი	a-кыа́рᄁтра	48
ლითონის საკინძე	a-ча́рᄁაზ	107
ლინგი	a-гә́зá ашы́ла	27
ლიტერატურაში ვეფხვი	a-б́жáс	20
ლიტრა	áиры́з	8
ლიფი	áилакы́	6
ლობიო	a-кә́д	97
ლობიოთი მკითხავი	a-кә́ндырᄁады	97
ლოგინი	аиáрта	3
ლოგინი	a-цә́ртá	115
ლოდი	a-ха́хә-гә́áл	133
ლოდინი	a-зы́рᄁრა	35
ლოკვა	a-р́бза́ра	70
ლოლოუა	a-шьа́ршьáл	99
ლომი	a-лым	53
ლორი	a-жь́цаá	66
ლოქო	a-ᄁла́м	94
ლოყა	a-з́ámᄁа	119
ლოყა	a-з́ყ́н	120
ლოცვა	a-ны́хәра	65
ლოცვა	a-ны́хәра	65
ლოზობა	a-ბა́რა	17
ლოზობა	a-р́ბაარá	69
ლოტობა	á-რᄁса́хәра	71
ლოტობა	a-ᄁса́хәარá	83
ლოუდი	a-уа́раш	79
ლოუკმა	a-ყა́тá	128
ლოუკუფხა	a-лакы́мха	49
ლოუმბა	a-е́émaа	109
ლოურსმანი	a-цә́мыᄁ	125
ლოურჯა	a-е́ыхәа	111
ლოლობა	a-з́тра	119
ლოხენა	a-цы́лыᄁтра	146
ლოხინი	a-ч́ára	106
მაბეზლარი	á-на́рᄁады	62
მაბზაკუნა	a-ды́рганцы́хәа	30
მაგარი	a-кы́акыа	47
მაგარი	á-цы́бара	146
მაგარი და ხმელი მერქანი	a-кә́áшьа	47
მაგარი ძნელად გასარჩევი	a-кә́აда́	46
მაგიდასთან ჯდომა	a-хатә́არá	132
მაგიერი	a-мц́хәра	59
მაგივრად	a-цы́нхура́с	114
მაგინებელი	á-цә́хады	116
მაგრად	иᄁᄁә́аны	42
მაგრად ცემა	a-ды́қра	30

მაგრამ	axá	16
მადანი	a-мадén	54
მადლი	a-саба́ღ	76
მადლი	a-ტყაღა	83
მადლობა	á-табуура	35
მადლობა	иҭабу́п	41
მადლობა	a-цъшьара	146
მავთული	a-тél	38
მავნე	a-ტყყრხა́га	89
მაზეგ	уна́шьтахь	80
მაზლის ცოლი	áцала	16
მათლაფა	a-чана́х-гəаа	106
მათრახი	a-камч́ы	95
მათხოვარი	a-хəаа́ы	149
მაიმახი	a-цəыршə́ага	117
მაინც	уезѓы	80
მაინც	ýсѓы	81
მაინცდამაინც	уезѓы-уезѓы	80
მაკე	áимѓуа	7
მაკინტალობა	a-ბტə́რა	21
მაკრატელი	a-маркаты́л	55
მალამო	a-малх́ам	54
მალე	ырласны	42
მალი	á-ბნა-кyáртəра	21
მამა	аб	2
მამა, შვილებო!	да́драа	28
მამალი	áрба	14
მამალი	áрбағь	14
მამალი დაუკოდავი თხა	a-ბ	17
მამალი კურდღელი	a-жьáбағь	66
მამალი ცხენი	a-eáба	108
მამამთილი	áбхəа	3
მამამთილის საჩუქარი	a-ტყხაშьехьá	87
მამასავით, მამობრივად	áбтас	3
მამა-შვილი	аби-ტყéи	2
მამიდა	a-хəшьады́	149
მამიდაშვილი ქალი	á-биахəшьа лт́хá	19
მამიკო	ბáბა	17
მამილო	ბáბა	17
მამინაცვალი	áბტყა	3
მამის ნათესაობა	áбшьтра	3
მამლაყინწა	áрбағьчышь, áрбағь хуцы	14
მამული	a-наде́л	61
მამული	a-цъ́ынцътə́ыла	146
მანეთი	a-маáт	54
მანეთის ღირებული	a-маатტყ́á	54
მანჭო	á-цəмаа	116
მაჟალო	a-ბნатə́á	20
მაჟალო	a-тəáша	125
მარად	на́жáжа	62

მარანი	a-ыцарá	153
მარაო	á-гшандáга	85
მარგალიტი	a-бнрлаш, абырлыш	22
მარგალიტი	a-мыркылд	60
მარგველა	á-рашәара	69
მარგვლა	á-шәара	104
მარგვლა	á-шәара	104
მარგილი	a-цәәán	126
მარდი	a-цары	122
მართლა	аиéицәкьа	4
მართლა	a-цáбьргазы	121
მარიამობა	нánхәа	61
მარიამობის თვე	нánхәа-мза	61
მარილი	a-цьн́ка	146
მარილიანი	a-цаá	121
მარილ-წიწაკიანი საჭმელი	a-цаатәы	121
მარილწყალი	a-цьыказырз	146
მარმარილო	a-мармáл, амармалтáшь	55
მარმაში	a-чыкты	108
მარმაშის ხილაბანდი	a-чыкты-касы	108
მარტო	á-мала	54
მარტო	á-мацара	55
მარტობა	á-зацәра	33
მარტოხელად დარჩენა	a-зацәхара	33
მარქაფა ცხენი	a-евакы	109
მარქენალი	á-кша	45
მარდი	a-мáрды	55
მარჩენალი	a-нн́кәгаә	64
მარჩიელობა	a-гшрá	86
მარცვალი	a-рыц	75
მარცვალი	a-црá	112
მარცვლეულის საწყავი ხისა	a-гчы́кә	86
მარცვლოვანთა მოსავალი	a-нáгъанага	62
მარცვლოვანთა ღვთაება	a-нáгъанага	62
მარცხად	машьәы́рны	55
მარცხენა	áрма	15
მარცხი	á-машәыр	55
მარცხნიდან	áрмарахь ала	15
მარცხნივ	áрмарахть	15
მარწუხი	a-ры́тәа	75
მარწყვი	a-бáхча-цыцн́ндра	18
მარხვა	a-чгáра	107
მარხვა	a-әбаарá	128
მარხვისაგან პირის გახსნა	a-фартрá	127
მარხულობა	a-чгарá	107
მარჯვე	áибага	3
მარჯვე	áилкьа	6
მარჯვენა	áрдыа	15
მარჯვნივ	áрдыарахь	15
მარჯვნივ	a-ры́ндыарахь	75

მასალა	á-მათაჲ	54
მასპინძელი	á-ჴშაჲ	86
მასპინძლობა	á-ჴშაჲრა	86
მასწავლებელი	a-რცაჲ	74
მასწავლებლობა	a-რცაჲრა	74
მასხარა	a-მაჴკარა	55
მასხრად	ჩჩარჴსაჲ	107
მატარებელი	a-დჲნბა	31
მატრაკვეცა	á-ჴჴარა	138
მატური	a-ჴატური	147
მატყელი	á-ლასა	50
მატყლის გრეხილი ძაფი	a-ჴნგა	120
მაუდი ხელთნაჴსოვი	a-კუმჴა	45
მაქმანი	a-ჴარჴ	147
მაქური	a-მაჴა	55
მაღალი	აჴა	82
მაღალი	á-ჴარაკ	147
მაღალი	á-ჴარაკჲ	147
მაღლა ამართული გრძელი	a-კჲალანტარ	47
სანთელი წლისთავზე		
მაღლა აწევა	a-რაჴარა	69
მაღლარი	a-კჲაჴა	90
მაღლარიანი ადგილი	a-კჲაჴარა	90
მაღლობზე გადარეკვა, მაღლობზე	a-ჴარა	139
გადატარება		
მაღლობი	á-ჴარაკჲრა	147
მაყარი	a-ტაჴაგა	37
მაყვალი	a-მააჴჲ	54
მაყრული	a-ტაჴაგარაშა	37
მაყურებელი	á-ნაჴშაჲ	62
მაშ	უს ანაკუჴა	81
მაშა	a-მაშა	55
მაშასადამე	უს ანაკუჴა	81
მაშინ	უბასკან	80
მაშინ	უსკან	81
მაშინადვე	უსკანტჲა	81
მაშინდელი	უბასკანთჲ	80
მაშინვე	უბასკანტჲა	80
მაშინვე	უბასკანტჲა	80
მაჩვი	ააშჲშ	2
მაჩიტა	a-კუკუ	44
მაცთური	a-ჴნჴა	143
მაწვნის წვენი	a-ჴარტჴჴჴ	132
მაწონ ნარევი წყალი	a-ჴჴრშლა	120
მაწონი	a-ჴარტჴნ	132
მაწყევარი	á-შაჲიჲ	105
მაჭანკალი	a-კჲაჴარა	93
მაჭარი	a-მაჴარ	56
მაჭიკი	á-ცარ	112
მახე	a-ცჲა	116

მახვილი	á-цар	121
მახინჯი	a-цəыршəáга	117
მახოვრობა	á-хəара	148
მაჯღაჯუნა	a-цəыблакы	117
მგელი	a-бгадý	18
მგელი	a-кýма	93
მგზავრი	a-ныкəаады	64
მგლოვიარე	a-цабабады	145
მგლოვიარესავით	a-цабабащáс	145
მდევენელი	á-шьтазааады	100
მდიდარი	a-бéиa	18
მდიდარი	a-кəáза	46
მდინარე	a-зыиас	120
მდინარე	a-зымөөс	120
მდინარის კალაპოტი	a-зышьтра	120
მდინარის ტოტი	a-кýтəа	98
მდოგვი	a-бацá	18
მდურვა	á-цəгəышрá	115
მდულარე წყალი	a-зыршы	120
მე	сарá	76
მე ვარ	сoуп	77
მე ვიყავი	сáкун	76
მეაბრეშუმე	a-кánчаазаады	95
მეაბრეშუმეობა	a-кánчаазара	95
მეათე	áжəабатəи	14
მებადური	a-п̄сýзкды	85
მებამბე	a-бамбáарыхды	18
მებამბეობა	a-бамбáазара	17
მებატე	a-кызхьча	96
მებაღე	a-бáхчакатцады	18
მებაღეობა	a-бáхчакатцара	18
მებოსტნე	a-ýтракатцады	80
მებოსტნეობა	a-утракатцара	80
მეგობარი	a-тахы	38
მეგობრულად	тахцáс	38
მეგრელი	á-гыруа	23
მეგრული მეტყველება	á-гыршəа	23
მეგრული ქარი	á-гырп̄шьəа	23
მედუქნე	a-дакəáнхьча	30
მეეტლე	a-еыуардынхьча	111
მეექვსე	áфбатəи	17
მევალე	a-уáлхəаады	79
მეველე	a-мхыхьча	59
მეზვრე	a-бáхчакатцады	18
მეზობელი	a-гəыла	25
მეზობლად	a-гəылара	25
მეზობლობა	áигəлара	4
მეზობლურად	гəылащáс	25
მეთამბაქოე	a-тытýнкатцады	39
მეთამბაქოობა	a-тытýнкатцара	39

მეთევზე	a-Სსყჷკაფი	85
მეთერთმეტე	áჟჿეიზათჿი	14
მეთვალყურე	a-ხყლაᲡყფი	140
მეთოვლია	á-ყნყშ	126
მეთუნე	a-ხაᲡყშყáჷკაყაფი	148
მეთქი!	ყმყჿჿეი!	77
მეკასრე	a-ყალყრკაყაფი	79
მეკასრეობა	a-ყალყრკაყარა	79
მეკეხე	a-კჿადყრკაყაფი	46
მეკობრე	á-შხჿარააფი	103
მეკუბოვე	a-კუბაკაყაფი	44
მელა	a-დჿყბგა	30
მელა	a-კჿტრყბგა	47
მელოტი	a-ხᲡáშ	134
მელოტი	a-ხᲡáშრა	134
მემარხულე	á-ყგაფი	107
მემკვიდგრეობით	შყტრალá	101
მენავე	a-ნყშხყჩა	64
მენავე	a-ფლიკაყჩა	150
მენაპირე	a-ხჿაáყჩაფი	148
მენჯი	a-Სყყლყდყ	88
მეოთხე	áᲡყშყბათჿი	15
მეომარი	áიბაშყფი	4
მეორე გაკრეჷის მატყლი	a-ბჿáლასა	19
მეორე დღეს	áდყრჿაყენყ	3
მეორე თოხი	a-ყწყნაშჿა	152
მეორე მხარეს	აგყრაყ	3
მეორე ღამეს	áდყრჿაყუხა	3
მეორედ მოსვლა	á-კაამეტ	42
მერანი	a-რáშყ	69
მერე	ნას	62
მერე	ყაშყტáნ	79
მერე	ყშყტáნ	81
მერე	á-შყტაყ	100
მერეც	ყაშყტáნგყ	79
მერიქიფე	a-ყწყნაყა	152
მერმის	ხაᲡყშყყა	148
მერყნის ცილა	a-ყაáყმყჷყყმა	115
მერყეობა	á-კჿანყზანრა	47
მერცხალი	a-ჟჿტ, áჟჿტყყ	68
მესაათე	a-საáტკაყაფი	76
მესაზღვრე ჯარისკაცი	a-ხჿაáყჩაფი	148
მესამე	áხᲡყათჿი	16
მესაფლავე	a-Სსყჷჟფი	84
მესერი	a-მასარგჿარ	55
მესტი	áიმსყ	7
მეტი	ეიხა	31
მეტი	á-მყყუ	59
მეტი ნაწილი	აიხáრა	13
მეტი ნაწილი უმრავლესობა	აიხáრაკ	13

მეტი, სხვა	куаха	80
მეტისმეტად	цэгъаჯá	115
მეტისმეტად ტკბილი	á-зла	34
მეტიჩარა	á-хџара	138
მეტყვეობა	á-бнааჯара	20
მეტწილად	бжеихán	21
მეტხანს	бжеихán	21
მეუნაგრე	а-кәадýрқацады	46
მეურმე	а-уардынхьча	79
მეურნობა	а-нхáра	64
მეფართლე	а-бáттииды	17
მეფე	а-хәынткáр	149
მეფობა	а-хынткáрра	149
მეფრინველეობა	а-џсаáтәаჯара	83
მექვაბე	а-кәабқацады	90
მექრთამე	а-цартýшагады	122
მექუდე, ჭონი	а-хылџаჯахы	140
მელვინე	а-бнkацады	153
მელვინეობა	а-бнkацара	153
მელორე	а-хәáхьча	149
მელორეობა	а-хәáჯара	148
მელუმელე	а-уáцьáккцады	80
მერეთი	ацýаамá	145
მერექმე	а-мáгәкцады	54
მერექმე	а-мáгәჯахы	54
მერექმეობა	а-мáгәჯахра	54
მერხერი	áџа	15
მეცხვარე	а-уасáхьча	79
მეცხოველეობა	а-рахәаჯара	69
მეძავი	а-кахџýн	44
მეძალლე	а-лáхьча	51
მეწალე	а-мáгәкцады	54
მეწველი საქონელი	а-хьáрахә	143
მეწველი საქონლის ურჩობა	а-хьáмуамра	143
წველაში		
მეწველი ძროხა	á-жәхьа	68
მეწვრილმანე	а-хәýчýмычттииды	138
მეწისქვილე	а-џлагáрахьча	119
მეწულე	аимаáჯахы	7
მეწულეობა	аимаáჯахра	7
მეწყერი	а-бгáра	18
მეწყერი	á-дгýлбгара	29
მეჭეჭი	а-канцýщýра	43
მეხბორე	а-хәýс-хьча	150
მეხი	а-фýн	150
მეხილე	а-шәýрттииды	105
მეხილეობა	а-шәýრაаჯара	105
მეხის დაცემა	а-фáсра	150
მეხუთასე	а-хәýшә	137
მეხუთე	áхубатәи	16

მეჯინიბე	a-eñxьча	111
მზარეული	a-чн̄с̄кацааы	108
მზარეული	á-фатəкацааы	150
მზე	a-мра	57
მზე ჩასვლისას	a-п̄с̄ымра	84
მზერა	a-п̄шра́	86
მზესუმზირა	a-зарáкьа	33
მზვაობარი	a-eхáрззала	109
მზვერავი	a-п̄шын̄хуаы	86
მზითევი	a-набзы́т	60
მზითევი	a-намзт	61
მზითევის მიცემა	áихращара	12
მზის ამოსვლა	á-мра агы́лара	57
მთა	á-шьха	101
მთავარი	ах	16
მთავარი	a-х	148
მთავრად	ахáс	16
მთავრის და აგრეთვე თავადაზნაურთა სახლკარი	ахтынра́	17
მთავრის უფლება	áхра	17
მთაში, იალაღებში საქონლის გარეკვის დრო	шьхáцан	101
მთების წყებათა წინ მდებარე ადგილი	a-шьхарп̄ы, ашьхарп̄ы́ра	101
მთელ წელიწადს	шеишыкəсá	103
მთელი	áибга	4
მთელი	a-гəыбжьы́тцкьа	25
მთელი გუმინდელი დღე	иацы́нтəарак	41
მთელი დღევანდელი დღე	иахьáнтəарак	41
მთელი ზამთარი	áлзынрак	13
მთელი ზაფხული	áлп̄хынрак	13
მთელი იმ დღის განმავლობაში	аены́нтəарак	16
მთელი იმ ღამის განმავლობაში	ау́хантəарак	15
მთელი წუხანდელი ღამე	иахáнтəарак	41
მთვარე	á-мза	56
მთვარის დაბადება	á-мзаъа	57
მთიანეთი	a-шьхатəы́ла	101
მთიანეთი	a-ъáаара	128
მთიანი ადგილი	á-шьхара	101
მთიანი ადგილი	a-ъáаа	128
მთიბავი	a-тəархə́н	40
მთიელი	á-шьхаруа	101
მთიელი	á-шьхауааы	101
მთის კაკაბი	a-кап̄кáп̄	43
მთის ქარი	á-шьхарахьтə п̄ша	101
მთის ძირი	á-шьхашьапы	101
მთქნარება	a-ъырхáс	129
მთქნარება	a-ъырхáсра	129
მიაღერსება	á-ргəбзы́რა	70
მიბეგვა	a-ды́кра	30

მიბეგვა	a-тѣkra	78
მიბმა	á-дѣахәалара	30
მიბრუნება	á-нархәра	62
მიბრუნება	á-нахәра	63
მიგდებული ბავშვი	a-кашәарáx	43
მიდგომა	a-нádгыларა	61
მიღება	á-дкыларა	29
მიღება	ádцара	29
მიემართება	[a-гарá]	22
მივარდნა	a-зы́цкьара	35
მიზგითი	ацъаамá	145
მიზღურა	a-ш	102
მიზეზი	a-мзыз	57
მიზეზი	a-еызгá	111
მითვლა	a-хы́пъхьазалара	142
მითითება	á-қәkra	90
მითქმა-მოთქმა	ухәан-схán	81
მიკერ-მოკერება	a-кәыршә-пáршәра	91
მიკითხვა	á-дцаалара	29
მილოცვა	a-дныхәалара	29
მიმართულება	a-хырхáрта	141
მიმატება	á-ццара	113
მიმინო	a-хьшыцбá	143
მიმობრუნება	á-нархә-áархәра	62
მიმოსროლა	áиѣахысра	12
მინა	a-сáркья	76
მინანქარი	a-чанáx	106
მინდი	a-ბáць	18
მინდორი, ველი	a-дә́н	30
მინქაფა	a-маеáхәа	55
მირონი	a-мирán	57
მისანი	a-хáлады	131
მისაქსელი	a-чы́шьа	127
მისდღეშში	дгы́лахáан	29
მისდღეშში	дунеихáан	29
მისდღეში	бзанцы́к	19
მისვლა	a-нэ́ира	63
მისხალი	a-марцхáл	55
მიტანა	a-нáგара	60
მიტევება	a-тáмцара	36
მიტირება	ádтәыуалара	30
მიტოვებინება	a-кәыцра	98
მიტოლება	áидысра	13
მიუვალი	á-клан	96
მიღება	á-дкыларა	29
მიღება	á-ура	81
მიყინვა	ádцаалара	29
მიყრა	a-гә́ндыпъсалара	25
მიყრა	á-дыпъсалара	30
მიყრუებულ-ჩაბნელებული	a-цә́нцара	118

ადგილი ტყეში, ყანაში		
მიყუდება	а-кыдгылара	45
მიყუდება	а-кыдыргыларა	45
მიშვერა	á-кәкра	90
მიჩვევა	á-шыцылара	101
მიჩნევა	á-пыхъазара	88
მიცემა	á-тара	36
მიცვალებული	а-псы	84
მიძახება	а-кәықтыра	93
მიწა	á-дгыл	29
მიწა	а-нышә	64
მიწავაშლა	а-чыркәа	127
მიწა-ვაშლა	á-дгыл-тәа	29
მიწაში ჩასობილი და თავებით ერთმანეთზე მიბჯენილი კარგა მოზრდილი ჯობები, რომლებზედაც ჰკიდებენ ქვაბს ან სხვა რამეს	а-хыхшы	142
მიწა-წყალი	á-дгыл	29
მიწებება	áдчаблара	30
მიწებება	áдырчаблара	30
მიწევა	á-наскъагара	62
მიწევ-მოწევა	á-настха-аастхара	62
მიწევ-მოწევა	á-наскъа-აаскъара	62
მიწევ-მოწევა	а-нахаáра	63
მიწვდომა	á-назара	62
მიწის დაქანებულობის მიხედვით ქვემოთ	á-лада	49
მიწისძვრა	á-дгылтцысра	29
მიწოლა	а-гәара	24
მიწოლა	а-кыдиаалара	45
მიწოლა	а-ныкәиара	64
მიჭედვა	á-дчапалара	29
მიჭერა	а-кыдырбууалара	45
მიჭერა	á-шьтакра	100
მიჭყლეტა	а-кыдыркъацылара	45
მიხურვა	á-дцара	30
მიჯახება	а-кыджыларა	45
მიჯახება	а-нкъарá	63
მიჯდომა	á-дтәалара	29
მიჯდომა	áдтәалара	29
მიჯნა	а-хаá	148
მკა	а-бцарá	21
მკა	а-рхрá	74
მკერავი	а-терзы	38
მკერავი	á-захәы	119
მკერდი	а-гәшпы	27
მკვახე	а-кәámпы	47
მკვდარი	а-псы	84
მკვდრის სახელზე საკლავი	а-псыáтатә	83

მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაცმელი	a-тҭсыма	84
მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაცმელი	a-тҭсыматәа	84
მკვეთრი	á-тар	121
მკვებარა	a-ехәа	110
მკვებარა	á-ехәады	110
მკვებარა	a-хырехәады	141
მკვირცხლი	áилкҭа	6
მკვირცხლი	á-лахҭыха	51
მკითხავი	a-тҭшды	86
მკითხავი	a-тҭაადы	121
მკითხაობა	a-тҭшра	86
მკის დროს	бҭан	21
მკლავი	a-махәар	56
მკურნალი	a-хәшәтәды	137
მლაშე	a-тҭაá	121
მოადგილე	a-хатҭтҭуады	131
მოადგილეობა	a-хатҭтҭуაәра	131
მოარული სენი	a-хáсра	132
მოაჯირი	a-быркҭыҭл	22
მობათქაშება	a-шьызра	102
მობანა	a-ფыҭәәаара	129
მობანავე	a-фыкәабады	110
მობეზრება	a-гәáкутҭәәара	24
მობეზრება	a-гәахшьәара	24
მობრუნება	áархәра	1
მობრუნება	áахәра	2
მობლაუჭება	a-хынхáлара	145
მოგება	a-кҭяр	93
მოგება	á-тҭархара	122
მოგება	á-феида	150
მოგვარე	á-жәлантә	68
მოგვარება	a-тҭытҭ áкәтҭара	40
მოგვარეები	[áижьәлантә]:	8
მოგვარეები	éижьәлантәу	31
მოგვერდი	a-шьапәárшә	98
მოგზაური	a-ныкәады	64
მოგლეჯა	a-ფжәარá	129
მოგონება	a-гәáларшәара	24
მოგონება	a-гәáлашәара	24
მოგრება	a-რтәиირა	74
მოგრძო ან გრძელი რამის ჩაზნექა, ჩაღუნვა	a-тахәáлара	38
მოგრძო ფიცარი	a-еáრҭу	108
მოდავე	á-макды	54
მოდავენი	éиҭбуа	31
მოდგომა	аáдгылара	1
მოდება	a-ფაშәარá	128
მოდება	a-хыლара	140

მოდენა	áацара	2
მოვარაყება	а-хьзыркра	143
მოვლა	áичахара	11
მოვლება	а-ныршáлара	64
მოვლილი გაშენებული პატარა ტყე	а-кэáтца	90
მოზარდი	а-жгцэ	67
მოზარდი	а-кэ́нпш	92
მოზვერი	ацэ́цыс	116
მოზიარე	а-лаху́ла	51
მოზნექა	а-хэа́ра	135
მოთამაშე	á-хэмаро́ды	137
მოთეთრო	тры́шь-тры́шь	38
მოთქმა	а-мы́ткума	60
მოთხრა	á-кэ́ыжаара	91
მოკავშირე	а-дгы́ла	28
მოკაკული	á-лакь	49
მოკეცვა	á-ца́тсара	122
მოკვეთა	а-хса́ра	134
მოკვლა	а-шьра́	101
მოკვლევიანება	а-ршьра́	72
მოკიდება	а-кრა́	44
მოკიდება	а-ркра́	71
მოკიდება	а-цра́ლара	112
მოკლე	а-кы́аф	48
მოკლება	á-гырхара	23
მოკლედ	иааркиа́фны	41
მოკრძალებული	áпхашы́ады	87
მოკუზვა	áицъра	13
მოლა	а-хэа́ца	136
მოლაპარაკე	а-цэа́жаады	115
მოლალური	а-мала́гур	54
მოლალური	а-мла́гур	57
მოლეგაო	а-цэ́хэа	118
მოლი	а-шьа́ц	99
მოლიანი ადგილი	а-шьа́цра	99
მომავალი წელი	ха́тны́хьа	148
მომაკვდავი	а-тсы́тска	84
მომარაგება	áдгалара	28
მომართვა	а-рхиара́	74
მომატება	á-цлара	112
მომზადება	а-зы́катцара	35
მომზადება	а-рхиара́	74
მომზადება	а-еазы́катцара	108
მომიზეზება	а-еы́згара	111
მომინანქრება	а-чана́х атшьра́	106
მომსვლელი	а-не́и	63
მომღერალი	ашэа́хэады	16
მომღვრიო	а-цэ́хэაшь	118
მომყოლი	а-ტარტა́	82
მომჩივანი	á-шшы́	103

მომწიფება	a-шəpá	105
მონა	a-тə́н	78
მონადირე	a-шəpаpаcафы	104
მონაგანი	a-мза-тə́н	57
მონაზონი	a-ბér	19
მონატრება	a-гəхьáаgара	27
მონაცრისფრო	a-цə́нхəа	118
მონაჭერი	a-хцəахá	139
მონაჭერი	a-хцəахы	139
მონდომება	a-еазкpá	108
მონელეობა	á-рсара	71
მონობა	a-тəpá	78
მოპარვა	a-ჯapá	119
მოპირვა	a-кəapá	47
მოპობა	á-мышьшьара	60
მოპყრობა	a-зны́кyара	34
მორგება	a-зыбзйáахара	34
მორგვი	a-ბაკýл	18
მორგვი	a-мы́ргə	60
მორგვი ძაფისა	a-хыщьгəгə́н	143
მორევა	á-тщьpа	123
მორეკვა	анáцара	62
მორთვა	a-рхиapá	74
მორი	a-кды	90
მორიგება	á-лазара	51
მორიგება ფასში	áилазара	6
მორიდებული	áпхашьафы	87
მორიელი	a-мариáл	55
მორუხო	a-цə́нхəа	118
მორჩომა	a-хáшəалара	132
მორცხვი	áпхашьафы	87
მოსავალი	a-урá	81
მოსავალი	a-еapá	109
მოსავლის აღების დრო	a-уратaгáлара	81
მოსავლის ბაყაყი	a-еapáдафь	109
მოსაკითხითა და მხლებლებით სტუმრება სათხოვრად	a-тáара	35
მოსაკლავი	a-шьт-ы́	101
მოსამართლე	á-ჯбыфы	119
მოსართავი	a-мгəрхá	56
მოსართავი სამკერდული	a-хышьтə	142
მოსაწყენი	a-гə́нпцəáга	27
მოსახვევი	á-вaцəирта	32
მოსახვევი	á-рхəара	74
მოსვლა	аáира	1
მოსვლა	аapá	1
მოსინვა	a-ბəაკpа	22
მოსმა	a-нахəapá	63
მოსმა	a-ფы́хəара	130
მოსმა	a-хəapá	135

მოსულიერება	a-ᄡc-aagará	83
მოსულიერება	a-ᄡcáᄡlára	83
მოსწავლე	a-ᄡaᄡᄡ	123
მოტანა	aágará	1
მოტაცება	á-mᄡarcsra	59
მოტვლეპილი	a-pásh	65
მოტვლეპილობა	a-pashra	65
მოტირალი	a-ᄡᄡᄡᄡᄡ	126
მოტყუება	a-ᄡᄡᄡᄡ	66
მოუსვენარი	ᄡcᄡᄡmshá	84
მოუცლელი	a-xazmám	131
მოფეთება	á-laᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	50
მოფერებითი სიტყვა	დად	28
მოფიქრება	a-zhúᄡra	34
მოფიცრული	a-xᄡᄡᄡᄡ	142
მოფხეკა	á-mᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	60
მოფხეკა	á-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	92
მოქანცვა	a-kárahara	43
მოქანცვა	a-rkára	70
მოქნა	a-rᄡᄡᄡᄡᄡ	72
მოქნა	a-rᄡᄡᄡᄡ	74
მოქნევით: ჩხვლეტა	á-lakhara	49
მოქნილი, რბილი ტყავი	a-kᄡᄡᄡ	97
მოქნილობა	á-tarra	77
მოქსოვილი	a-ᄡᄡᄡᄡ	82
მოღალატე	á-ᄡᄡᄡᄡᄡ	83
მოღლუშვა	áimarᄡᄡᄡᄡᄡ	7
მოყვანილობა	á-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	107
მოყვითანო	a-ᄡᄡᄡᄡᄡ	118
მოყვითანობა	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	118
მოყირჭება	a-gᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	24
მოყირჭება	a-gᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	24
მოყოლება	á-vᄡᄡᄡᄡᄡ	32
მოყომრალი	a-ᄡᄡᄡᄡᄡ	118
მოშავგვრემანო	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	115
მოშავგვრემანობა	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	115
მოშავო	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	116
მოშვება	a-kᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	46
მოშვება	a-rkᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	71
მოშვებული, მოდუნებული	a-kᄡᄡᄡᄡ	46
მოშივება	á-mᄡᄡᄡᄡᄡ	57
მოშინაურება	á-mashᄡᄡᄡᄡᄡ	55
მოშინაურება	á-rmashᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	71
მოშორება	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	112
მოშორება	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	112
მოშორებით	naᄡᄡᄡᄡ	62
მოშორებით	naᄡᄡᄡᄡ	62
მოშუშება	a-ᄡᄡᄡᄡᄡ	95
მოჩვენება	á-naur	62
მოცვი	a-ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ	66

მოცილება	a-пѣн҃гара	88
მოციქული	a-цхарáжәхәады	113
მოცლა	a-тацә́нха	37
მოძებნა	á-пѣшаара	85
მოძველება	a-ᄁáзахара	151
მოძველება	a-ᄁáзахахара	151
მოწევა	aáxара	2
მოწევა	á-настха-аастхара	62
მოწვდომა	áаҗара	2
მოწმე	á-шахат	102
მოწმედ დადგომა	á-шахатра	102
მოწოვება	a-җащара́	128
მოწონება	a-гәаҗхарá	24
მოწყენა	a-гәыҗыңьра	27
მოწყენილობა	a-гәыҗыңь	27
მოწყვეტა	a-җы́хра	130
მოჭერა	áимарҗәҗәара	7
მოჭიდავე	a-җелуан	82
მოჭიდავე	á-қәыҗады	91
მოჭიმვა	a-рххарá	74
მოჭიმვა	a-җарххарá	127
მოჭირებული წითელია	a-җы́ңьа	95
მოხარშვა	a-жәра́	68
მოხარშული კვერი	a-кәакәár	46
მოხარშული ხორცი	a-кәáц-жәы, ижә́у акуáц	47
მოხდენა	á-калара	95
მოხდომა	á-хәартахара	135
მოხედვა	áаҗшра	1
მოხერხებული	á-маншәала	55
მოხვდომა	á-қәышьәара	92
მოხვედრა	áаxара	2
მოხვედრა	a-қәыршәара	91
მოხვევა	aгә́ндкыларა	25
მოხმარება	a-хáрхәара	132
მოხმოზა	áаҗхьара	2
მოხრა	a-хыркә́ыуҗара	141
მოხსნა	a-җы́хра	130
მოხუცება	áжьәра	14
მოხუცებული	ажә	14
მოხუცებული	á-тахмада	38
მოხუცებულობა	áжәра	14
მოხუცი	á-тахмада	38
მოჯალაბე	aхтн́ыуады	16
მოჯამაგირე	á-қьаранц	93
მოჯამაგირეობა	á-қьарнцьра	93
მოჯერება	a-кы́чра	96
მოჯირითე	a-җы́җақаха	110
მჟავე	a-рцә́н	74
მჟავე	a-цә́ыцә́н	126
მჟავე	a-цә́ыцә́нра	126

მჟავე წყალი	a-շթայթჳნი	120
მრ. (მხ aεπϋς)	a-επαρακῆα	109
მრავალგზის კაკუნნი	áκνγῶ-κίνῶ	15
მრავალნიჩბიანი ნავი	á-шхῆα	103
მრავალჟამიერ იყოს შენი სალამი!	шьáрдахааит	99
მრავლისაგან ერთი	აკ	13
მრგვალად ამოყვანილი	a-кῆáцῶ	90
წნულკედლებიანი ქობი		
მრგვალი პური	a-лучá	52
მრგვალი რამ	á-кῆмпыл	45
მრგვალი ფორმის ნამცხვარი	a-напкýлх	61
მრგვლად დახვეული ძაფი	a-кукýиa	44
მრუდე	a-хῆахуa	136
მრუდე ითქმის ბრტყელ რამეზე	áицакýа	10
მრუდი	á-хῆa	135
მრუშობა	a-кахпýрá	44
მრჩოლელი	á-кша	45
მსახური	a-мaцyῶნი	56
მსახური ვაჟი	ахтýнрῆуc	17
მსახური ქალი	ахтýнῆхῆуc	17
მსახური ქალი	a-цýнaхa	113
მსახური ქალის მოვალეობა	a-цýнaхaрa	114
მსგავსება	áиῆшрa	8
მსოფლიო	a-дунéи	29
მსროლელი	a-хýнcῶы	141
მსუბუქი	á-лac	50
მსუბუქი ან პატარა რამის	a-кашῆарá	43
დავარდნა		
მსუბუქი ან პატარა რამის	a-цῆкашῆарá	116
დავარდნა		
მსუბუქი ან პატარა რისამე: ქვეშ	á-царшῆрa	122
შეგდება		
მსუბუქი და პატარა რისამე	a-ῆýнцшῆарa	129
პირიდან გავარდნა, პირიდან		
გამოვარდნა		
მსუბუქი რისამე ზედ ჩამოცმევა	a-хашῆарá	132
მსუბუქი რისამე შენობაში, ოთახში	a-ῆнáршῆрa	152
შეგდება		
მსუნაგობა	a-ῆýсýнцῆḡარa	85
მსუქანი	a-ῆýсýла	84
მსუქანი ან პატარა რისამე:	a-тшῆарá	39
გამოვარდნა		
მსუქანი რამის ან ვინმეს სიარული:	a-хῆარсхῆáрсрa	149
გვანგვალი		
მსხალი	a-хá	147
მსხვერპლად შეწირვა	a-курбáнхaрa	45
მსხვერპლი	a-курбáн	45
მსხვილი	a-кῆáз	96
მსხვილი	á-шῆпa	105
მსხვილი	a-цýáῆýа	146

მსხვილი საფანტი	a-салқым	76
მსხვილი სეტყვა	аҢ	15
მსხვილი ღერდილი	аиҢ	9
მსხვილი ღერდილი	a-иҢ	42
მსხვილფეხა საქონელი	a-шыамака	98
მტაცებელი	аимтцаады	7
მტერი	a-ҥа	94
მტვერი	а-быб	21
მტვერი	a-саба	76
მტვერი	a-хашырб	137
მტკაველი	a-за	118
მტრად ქცევა	a-ҥахарá	94
მტრედი	a-хәыҥхә	150
მტრედის ფერი	a-хәыҥхәҭштәála	150
მტრობა	аиҥара	9
მტრობა	a-ҥара	94
მუგუზალი	a-каастҥа	47
მუდამ	ескийнагиҥь, ескынгыҥь	32
მუდო	a-цаыслампыр	118
მუზარდი	a-маныза	55
მული	аиҥхәҭха	14
მუნი	a-цаыҥхара	118
მუნიაანი	а-ҥхт, аҥхты	87
მუნჯი	a-ҥаха	128
მურვა	a-шәышьәра	106
მური	а-лаак	54
მური	a-хәрышьха	149
მურყანი	a-л	48
მურყნარი	а-лра	52
მუსაიფი	аицаажәара	10
მუქთად	a-мала	54
მუქთახორა	малакрыҥфа	54
მუქთახორა	а-муча	57
მუშა	a-ысуды	81
მუშა ფუტკარი	a-шьхаp	101
მუშა ხარი	a-нырхага-цаы	64
მუშა ხარი	a-нышә-цаы	65
მუშაკი	a-ысуды	81
მუშამბა	a-мшьамба	58
მუშაობა	a-ысура	81
მუშაობა	a-ысура	81
მუშები	a-ысуцаә	81
მუშტი	a-тачкым	37
მუშტის ოდენა მომრგვალო ქვა	a-ҥхныҥга	87
მუცელა	a-мҥаха́сра	56
მუცელი	а-мҥә	56
მუცელში შეკრულობა	аиҥракра	9
მუცელში, ტანში: შეძვრომა	a-ҥра́лара	94
მუცლის ტიფი	а-ршра	73
მუცლის ღრუ	a-мҥәртá	56

მუცლის ჭია	á-цəама	115
მუწუკი	á-шəрá	105
მუწუკი	а-щíсха	124
მუჭა	а-уапсцəы	79
მუხა	а-цъ	145
მუხანათი	á-п̄сахəды	83
მუხთალი	á-п̄сахəды	83
მუხლი	а-шьамхы	98
მუხლის მოდრეკინება	á-р̄шьамхнышлара	72
მუხნარი	á-ц̄бра	146
მუჯა	а-ჯáга	119
მუჭაჯირი	а-м̄хац̄ыр	60
მუჭაჯირობა	а-м̄хац̄ырра	60
მფარცხავი	а-ч̄áлтəды	106
მფრინავი	á-п̄ырəды	89
მღამიობი	а-хəылп̄щíс	136
მღვდელი	а-пап	65
მღვიმე	а-хап̄ы	148
მღვრევა	á-р̄хəаш̄ьра	74
მღვრევა	á-хəаш̄ьра	136
მღვრიე	á-хəаш̄ь	136
მღიერი	а-цəы́хара	118
მღიერიანი	á-п̄хт, áп̄хты	87
მყესი	а-да́ш	28
მყვარი	а-дажə	28
მყვლეფელი	á-хахаəды	148
მყიდველი, მუშტარი	аáхəəə	2
მყინვარი	á-накəəу	62
მყის	á-фыр̄хəа	150
მშენებელი	а-рг̄ылаəды	70
მშვენიერი	á-кайма́т	95
მშვენიერი	á-хазына	131
მშვიდად	тынч	39
მშვიდი	а-ты́нч	39
მშვიდობით!	бз̄йáла!	19
მშვილდი	а-заандáкъ	33
მშიერი	á-млашь	57
მშიშარა	а-шəаргəында	104
მშობიარობა	а-х̄шáраура	138
მშრალი ადგილი	а-бáра	18
მცენარე	а-щíаа	123
მცენარეულობა	а-шəაп̄ыцап̄	104
მცირე ან მსუბუქი რისამე ჩავარდნა	а-ташəарá	37
მცირე მინდორი	а-дəхəы́п̄ш	30
მცირეწლოვანობა	á-қəырамачра	91
მცურავი	á-ჯсаəды	120
მცხრალი მთვარე	á-мза тахáмта	57
მძარცველი	áимтəəəды	7
მძარცველი	а-р̄хəəы	75
მძალე	áша	16

მძალე	a-ჟაჟა	119
მძახალი	á-хла	134
მძებნელი	á-ჟაააა	85
მძევალი კვერცხი	a-харталаჟა	132
მძივი	áимхაჟ	7
მძიმე	á-хьамта	143
მძიმე	á-хьанта	143
მძიმე	á-хемта	143
მძიმე	á-хента	143
მძიმე ან დიდი რამის დავარდნა	a-цакáхара	116
მძიმე ვისიმე, რისამე ვინმეზე, რამეზე დავარდნა	á-кəыхара	93
მძიმე რამის რამისგან: მოვარდნა, მოგლეჯა, მოძრობა	á-мəырра	60
მძიმე რისამე ხელიდან გავარდნა	a-мпызəырра	57
მძიმე სასვენი ნიშანი	a-кьáрда	48
მძინარა	a-цəалахá	115
მძოვრი	a-жьბáá	66
მძოვრის სუნი	a-хыჟშá	142
მძუვნება	a-штəრá	103
მწარე	áша	16
მწარე	á-ша	102
მწარე	a-цá	112
მწევარი	a-мáцуáр	56
მწევარი	a-циáр	123
მწვეელი	á-хəы	133
მწერალი	a-шəкьəы	105
მწერი	a-хəაца-мáца	136
მწვანე	áиатəа	3
მწვანილი	a-хыххьла	143
მწვერვალი	á-кəыцə	92
მწვერვალი	á-цəкəы	116
მწვნელი	á-шшəы	103
მწითური	aჟშь	15
მწონავი	á-капанəы	43
მწუთხე	a-цáá	121
მწუხრი	áилашəшəымта	6
მწუხრი, ბინდი	áилашəшəьəыра	6
მწყემსად წასული კაცი	á-чныр	107
მწყემსების საზამთრო სადგომი ადგილი ბარში	aაჟტრა	1
მწყემსების სამგზავრო	a-чáრჟə	106
მწყემსების, მონადირეთა უფროსი	a-რчарах	21
მწყემსების, მონადირეთა უფროსი	á-ჟчарах	86
მწყემსვა	a-хьчара	143
მწყემსი	áхьча	143
მწყემსობა	á-хьчара	143
მწყერზე ნადირობა	áчашьəара	16
მწყერი	áча	16
მწყერი	á-ча	106

მწყერფება	а-шымы	103
მჭადაქვა	а-маѳахѳа	55
მჭადი	а-мгѳа́л	56
მჭამელი	и-крыѳаѳы	44
მჭამელი	а-ѳара	150
მჭედელი	а-жьи́и	66
მჭედლის ხელობა	а-жьи́ира	66
მჭედლობა	а-жьи́ира	66
მჭევრმეტყველი	а-ѳаѳы́ц	127
მჭრელი	ა́-цар	121
მჭრელობა	ა́-царра	122
მხაზველი	ა́-цѳაѳѳაѳы	125
მხალი	а-цархა́л	126
მხარბჭიანი	а-жѳѳахыркѳаѳѳа	68
მხარი	ა́-жѳѳა	68
მხარი	а-жѳѳахы́р	68
მხატვარი	а-сѳхьятыхѳы	77
მხდალი	а-шѳарგѳында	104
მხედარი, ცხენოსანი	а-ѳыѳაѳ	111
მხედრები	а-ѳѳა́	109
მხეცთ წინამძღოლი	а-ѳѳა́ч	82
მხეცი	а-гыгшѳы́г	23
მხვიარა	а-რა́კѳა	69
მხვნელი	ა́-цѳაѳѳაѳы	115
მხიარულობა	а-цѳымы́тра	146
მხოლოდ	заѳѳы́к	33
მხოლოდ ერთი	ა́ჟѳ-заѳѳы́к	16
მხოლოდ ერთხელ	зны́заѳѳы́к	34
მჯიღი	а-тачкѳ́м	37
მჯობინება	ა́иѳышьѳара	9
ნაბადი	а-ѳა́па	79
ნაბიჯი	а-шьაѳა́	100
ნაბოლარა	ა́жѳѳა	14
ნაგავი	а-გѳა́მ	24
ნაგავი	а-кѳამсáр	98
ნაგვიანევი	а-кѳáса	48
ნაგლეჯი	а-ѳѳѳაхá	86
ნაგლეჯი	а-цыжѳжѳáх	114
ნადიმი	а-чáра	106
ნადირი	ა́-шѳарах	104
ნადირის გამომრეკავი ნადირობის დროს	а-маркáл	55
ნადირის ხორცი	ა́-шѳарах-жы	104
ნადირობა	ა́-шѳарацара	104
ნადირობა ბეწვეულზე	а-ბнáзара	20
ნადირობის ღვთაება	а-жѳѳиѳы́шьяа	67
ნავი	а-нѳы́шь	64
ნავსადგური	а-ბაѳѳáза	18
ნაზუქი	а-чáхаа	107
ნათება	ა́-лашара	50

ნათელი	á-лаша	50
ნათესავი	á-уа	78
ნათესაობა	á-уара	79
ნათლვა	а-на́тра	60
ნათლვა	а-на́ахра	119
ნათლია	á-хə́п̄ха	137
ნათლიობა	á-хə́п̄хара	137
ნათლისღება	п̄ка́ркут̄х̄и́а	123
ნათლობა	а-на́тра	61
ნათლობა	а-на́ахра	119
ნათლობის სახელი	а-на́тра-х̄ьз	61
ნათლული	а-на́ахымта	119
ნათქვამის გადაცემა	áи́тахə́ара	5
ნათხოვარი	а-уаа́ра	78
ნაიარევი	а-шə́ахыста	104
ნაკადული	á-рəა́ш	76
ნაკადული	аз̄ь́рəა́ш	120
ნაკეთობა	а-л̄ьх	53
ნაკელი	а-рцə́რა	74
ნაკერი	á-за́х	119
ნაკერი	á-за́хырста	119
ნაკვალევი	á-шьта́мта	100
ნაკვალევი	á-шьта́-мышьта	100
ნაკვერჩხალი	а-п̄ы́რ̄ьы́	89
ნაკლი	а-г̄ра́	23
ნაკლი	а-мал̄ь́р	54
ნაკრული	áи́лахə́ára	6
ნაკუწი	а-ц̄ь́жə́ха	114
ნალი	а-е́émaа	109
ნალია	а-ца́	112
ნამგალი	а-мага́на	54
ნამდვილი სიმართლე	а-ца́быргцə́к̄ьа	121
ნამვა	á-рцəა́akra	73
ნამვა	а-хəა́ра:	148
ნამი	а-на́за	119
ნამსხვრევი	а-п̄ьə́ха	86
ნამუსის ახდა	áмш а́лагара	58
ნამუსის დაკარგვა	á-гамысда́хара	61
ნამცეცი	а-хə́ა́ша	136
ნამცხვარი	а-д̄ь́რ̄ь́жəа	29
ნამწვი	а-цə́ьб̄был̄х̄ь	116
ნამწვი	а-хла́ахы	133
ნანა	а-га́ра-шьəа	22
ნანინა	а-га́ра-шьəа	22
ნაოჭი	а-кы́ц̄ьრა	46
ნაოხარი	á-цы́хтə́ь	114
ნაპირი	а-ф̄ы́кə	129
ნაპოვნი	а-кашəა́ра́х	43
ნარანდი	á-цə́цə	116
ნარევი ფხვიერი და მარცვლოვანი	áи́лап̄ьса	6

რამ		
ნარეცხი	á-цнрჟჟჟახ	114
ნარმა	a-маркán	55
ნარმა	a-цнқә	127
ნარწყევი	a-блаám	19
ნასახლარი	a-къамтá	93
ნასუფრალი	a-цнфáха	114
ნასუფრალი	a-хәыцхá	137
ნატეხი	a-пүехá	86
ნატეხი	a-цыпүтәахá	114
ნატიფი	á-хазына	131
ნატყვიარი	a-хтнпү	134
ნაფოტი	a-тәáкья	125
ნაფშენი	a-хәáша	136
ნაფხენი	a-хәáша	136
ნაქაფი; ქაფი	a-қát	89
ნაქი	á-бзчыда	19
ნაქურდალი	a-мазарáх	56
ნაქურდალი	a-ңычарáх	95
ნაქურთენი	a-цәáмыжыма	115
ნაქუჩი	á-пүшпунтә	86
ნალდი	a-напынтá	61
ნალეხი	a-хчáт	139
ნალველი	a-блаám	19
ნალველი	a-з	33
ნალვერდალი	a-пүырңы	89
ნალვლიანობა	á-лахь ейқәцара	51
ნაყვავილარი	a-цәырпүшзатнпү	117
ნაყოფიერების, მოსავლიანობის ღმერთქალი	цацá	146
ნაშვადღევი	á-шыбжышьтахь	102
ნაშუადღევი	шыбжышьтахь	102
ნაჩნევი	a-днрга	30
ნაჩქარევად	иаáрласны	41
ნაცარი	á-хәа	135
ნაცვალსახელი	a-хызыцынхәrá	145
ნაცვალსახელი харá-ს შეკვეცილი ფორმა	ха	147
ნაცვალსახელის შეკვეცილი ფორმა	х-харá	147
ნაცნობი	a-днр	30
ნაცრისფერი	á-хәапүштәала	136
ნაძირალი	a-цмыхәхәár	123
ნაწიბურის ამოხვევა	a-хнрчара	141
ნაწილი	a-хә	135
ნაწილ-ნაწილად	еытәытла	110
ნაწლავი	a-кватéи	48
ნაწნავი	a-хцән	139
ნაჭამ-ნასვამი	кнрфá-кнржә	44
ნაჭერი	a-сá	76
ნაჭრილობევი	a-шәáхыста	104

ნახაზი	á-цəəḡəаста	125
ნახარში	а-тəán	78
ნახევარ ადგილას	бжацəрá	21
ნახევარზე მეტი	а-бжеиxáра	21
ნახევარზე ნაკლები	а-бжеицəრა	21
ნახევარი	á-бжа	21
ნახევარი საათი	а-саáт-бжа	76
ნახევარფასი	á-хəбжа	136
ნახევი	а-цыḡжəаxá	114
ნახევრად	á-бжараḡынза	21
ნახვა	а-ბარá	18
ნახვა	á-лḡშრა	53
ნახვამდის!	бзйáла!	19
ნახმარი	а-ḡáза	151
ნახნავი	á-ḡяра	95
ნახნავი	а-цəəḡəáрста	115
ნახორხალი	а-цыḡфаха	114
ნახრახნი	а-цхаáра	124
ნახშირი	а-рáцəа	69
ნდობა	а-ḡыраḡарá	26
ნდომა	[а-тəхрá]	38
ნდომა	а-тəххарá	38
ნებადაურთველად	зйнда	33
ნების დართვა, ნების მიცემა	á-кəйттəра	90
ნედლი	á-за	118
ნეზვი	а-ḡსláхə	83
ნეკერჩხალი	á-нча	64
ნეკი	а-нацəкьыс	62
ნეკნი	а-вацыс	32
ნელა	ḡшьáла	85
ნელა	а-шьшьыxəа	101
ნელთბილი	а-цəḡəыáнда	116
ნელ-ნელა	а-шьшь ашьшьыxəа	101
ნელ-ნელა აფრენა	á-цḡრაара	123
ნემსი	а-ḡыр	26
ნერბვა	а-ттəрá	38
ნერგი	áйтəхатə	5
ნერწყვი	а-ḡაჯы	128
ნესვი	а-мḡýбыр	58
ნესტვი	а-ბыкь	21
ნესტიანი	á-цəаак	114
ნეტავ	шьыри	102
ნეტარება	а-кьáфура	94
ნეხვი, ფუნა	а-жəркəы	68
ნეხვის ჭია	абжы	21
ნიგვზის ზეთი	а-рашы	69
ნიგვზის ზეთი	а-рашыx	69
ნივთების ერთმანეთზე გადაცვლა	áйтныḡсахра	5
ნივნივი	а-хəхəцəáхə	133
ნიკაპი	а-цламḡá	112

ნიკაპი	a-цлымхá	112
ნიორი	a-цыш	147
ნიჟარა	a-мындаҕыцаа	60
ნისიად	уáлла	78
ნისკარტი	a-ц	112
ნისლა	a-еы́хэа	111
ნისლი	á-накэа	62
ნიფხავი	цакaтэй айкуа	122
ნილაბი	a-сабрáд, асабы́рад	76
ნიჩაბი	a-бáха	18
ნიჩაბი, ხოფი	á-жэаа	68
ნორჩი მუხის ტყე	á-цыыссара	146
ნოლა, ახალი მურყნის, თხმელას ხე	á-лҕыс	53
ნოღნარი	á-лтарра	52
ნოხი	a-уархáу	79
ნოხი	a-уорхáл	80
ნუშა	a-флй́ка	150
ობი	a-ҕáкэа	81
ობი	a-хэаҕá	136
ობობა	a-бызкаҕáха	21
ობოლი	áиба	3
ოდა	a-кэáска	47
ოდენა	áкара	15
ოდესმე	мшкы́ зны	58
ოდესლაც	á-нкыа	63
ოდესლაც	á-нкызны	63
ოდნავ გამოლება	á-вцраара	32
ოთახი	a-уáда	78
ოთახი	a-уатáх	78
ოთხ ადგილას	ҕшы́ңыара	85
ოთხ ბოძზე მოწყობილი სადარაჯო ყანაში	a-хэ́ншэ	150
ოთხ ხის ბოძზე აღმართული სადარაჯო	a-хэ́ншэт	150
ოთხასი	ҕшы́ышэ	85
ოთხასი	ҕшы́ншы́эды	85
ოთხი	ҕшы́ба	85
ოთხი	ҕшы́ды	85
ოთხი	ҕшы́дык	85
ოთხით სიარული	ҕшы́ннаҕуа	85
ოთხიოდე	ҕшы́бака́	85
ოთხიოდე	ҕшы́дыкка	85
ოთხმოცდაათი	ҕшы́нᄁажэеи жэаба	85
ოთხმოცდაათი	ҕшы́нᄁажэеи жэады	85
ოთხმოცი	ҕшы́нᄁажэа	85
ოთხმოცი	ҕшы́нᄁажэады	85
ოთხ-ოთხად	ҕшы́ба-ҕшы́ბáла	85
ოთხ-ოთხი	ҕшы́ба-ҕшы́ба́	85
ოთხ-ოთხი	ҕшы́ды-ҕшы́дыла	85
ოთხმაბათი	a-хаша	132

ოთხჯერ	რ̄шь̄н̄т̄	85
ომი	áиашьра	4
ომობა	áбашьра	2
ორ ადგილას	ынцара	153
ორ რამეს შორის გამალებით, სწრაფად გავლა	а-бжькьарá	20
ორ საგანს შუა სიკვდილი	а-бжьагьсрá	20
ორაგული	а-óлагыр	65
ორაგული	а-уалагыр	78
ორად	обаны	151
ორად გაყოფა	а-еéишара	109
ორად გაჭრა	áиотцара	13
ორასი	ыншэ	153
ორასი	ыншэды	153
ორატორი	á-кадакьды	89
ორატორობა	á-кадакьра	89
ორბი	а-уáрба	79
ორთა შუა გაჩხერა	а-бжьахарá	20
ორთითი	а-цкарапáт	126
ორთქლი	а-хьлэ-гьсьлэ	140
ორთქლი	а-фáкь	150
ორი	оба	151
ორი	ынца	153
ორი რისამე, ვისიმე შორის ჩატევა	а-бжьарзарá	20
ორი წლის კვიცი	а-мархэáц	55
ორივე კაცი	а-ынцагьы	153
ორიოდე	обаká	151
ორიოდე	ынцака	153
ორკაპი	а-цкарапáт	126
ორმოცდაათი	ыннѳажьэеи жьэабá	152
ორმოცდაათი	ыннѳажьэеи жэадын	152
ორმოცი	ыннѳажьэа	152
ორმოცი დღე	а-мшыннѳажьэа	58
ორნახადი	ыннтэыршыра	152
ორნი	ынца	153
ორ-ორად	оба-обáла	151
ორ-ორად	ынца-ынцала	153
ორ-ორი	оба-обá	151
ორ-ორი	ынца-ынца	153
ორ-ორი	ынца-ынцала	153
ორსული	éимгэаду	31
ორსული	á-хемта	143
ორსული	á-хентá	143
ორსულობა	á-баотэымра	18
ორსულობა	а-мгэадурá	56
ორშაბათი	а-шэахьá	104
ორჩოფეხები	а-дыргуын	30
ორჩხუში	а-хагьшьáзэжэага	148
ორჯერ	ыннтэ	152
ოსტატი	а-káза	95

ოსტატობა	a-уастара	79
ოსტატობა	a-kázara	95
ოფლი	a-п̄хз̄ы	87
ოფლით	п̄хз̄áшала	87
ოფოფი	a-бжoубжик	20
ოქოქა	á-цəматəа	116
ოქრო	a-хьы	143
ოქრომჭედელი	a-хьыи	143
ოქრომჭედლობა	a-хьыира	143
ოქროს ზოდი	a-хьыршьəы	145
ოქროს ზოდი	áхьыхамплаць	145
ოქროსი	á-хьтəы	143
ოქროსფერი	a-зардáгь	33
ოღონდ	ámала	13
ოყა	á-капан	43
ოჩნობა	á-уарчанра	79
ოჩოფები	a-kap̄káp̄	96
ოცი	əажəá	151
ოცი	əажəəəы	151
ოხვრა	a-кьрá	94
ოხშივარი	á-лəацə	54
ოჯახი	a-таацəá	35
ოჯახი	a-таацəарá	35
ოჯახი	a-əнртá	152
ოჯახის ქვეშაგები ერთად	a-кəыəრáматəа	45
ოჯახში დაბრუნება	a-хьыларა	140
პალვანდი	a-хьышьəхага	134
პალო	ацəыгəыгəы	125
პაპა	áбду	2
პაპანება	a-шоуара	103
პაპიროსის ქაღალდი	a-цигáр	112
პარასკევი	á-хəашабга	136
პარვა	a-п̄ы́чра	95
პარიკმახერი	a-п̄ацасəəы	82
პარკი	a-макəán	54
პარკი ლობიო	a-kəýд калíа	97
პარსვა	a-сарá	76
პარტახი	a-кьамтá	93
პასუხი	a-тáк	36
პასუხის მიცემა	á-такра	36
პასუხისმგებლობა	a-тáкп̄ыцкəрə	36
პატარა	a-пáф	65
პატარა	a-хáмухəы	131
პატარა	a-хəычы	138
პატარა ან მსუბუქი რამის ნახვრეტიდან გადმოვარდნა	a-кы́лшəара	46
პატარა ან მსუბუქი რისამე: ჩაგდება	a-тáршəра	36
პატარა ან მსუბუქი რისამე: ხელიდან გავარდნა	a-мпытшəара	57
პატარა ბუჩქი	a-кукúмдра	44

პატარა გობი	a-гəабалáа	23
პატარა ვაშლი	a-бнатцá	20
პატარა კალათი	a-калачкúр	42
პატარა კუნძი	a-хпáფ	134
პატარა მსუბუქი რისამე მოწყდომა, მოვარდნა	a-ფშəარá	129
პატარა ნაჭერი (ქსოვილისა)	a-ццахá	113
პატარა რისამე ამოვარდნა	á-тшəара	123
პატარა რისამე ტყეში, ბუჩქებში, კარში ყანაში, ბალახში შეგდება	á-ларшəра	50
პატარა რისამე ქანაობა	á-кəалкəалара	46
პატარა რისამე ქვევით ჩამოვარდნა	á-лашəара	53
პატარა რისამე: ამოვარდნა	a-тышəшəарá	40
პატარა ტბა	a-змы́жь	119
პატარა უბრალო საქმე არ გეგონოს	мачсáч:	56
პატარა ფიცარი	a-тəнцəмакьá	95
პატარა ჩიტი	a-чынча	126
პატარა ჯამი	a-сынды́кəра	77
პატარა, დაბალი მაგიდა	áишьəахча	10
პატარა, თხელი წყალი, მდინარე	a-зычча	120
პატარა, მსუბუქი რამის სითხეში, თვალში ჩავარდნა	a-хшəáлара	139
პატარად მოსვლა	a-цəхəычхарá	116
პატარძალი	a-тáца	37
პატარძალ-სიძის საცხოვრებელი სახლი	a-мхарá	60
პატარძლის მისალოცი საჩუქარი	a-хáршə	132
პატარძლის მისალოცი ქმრის ახლო ნათესაეებისაგან	á-нхьахь	64
პატიება	a-тáмпара	36
პატიება	á-нажра	61
პატივი	á-патыу	65
პატივი	a-рцəы́ра	74
პატივი	á-хатыр	147
პატივის ცემა	á-хатыркəтцара	147
პატივისცემა	á-патукəтцара	65
პატიმარი	a-баандааы́	17
პატიოსანი	á-кíа	94
პატიოსნება	a-кíара	94
პატრუქი	a-сагəрéи	76
პაწაწა	a-кьанчаá	48
პაწაწა	a-хəч́инцхара	138
პაჭანაგი	a-шькы́л	101
პეპელა	a-тəрпəлы́к	82
პეპელა	a-цəы́бзы́	125
პერანგი	a-хáрп	131
პერანგის ამხანაგი	цакатəй áикуа	122
პერი	a-шəáх	104
პეშვი	a-уапсцəы	79
პილპილი	a-пырпы́л	66

პირადად	хатáла	131
პირას ტყისა, ყანისა	аáндан	1
პირდაპირ	пýа	82
პირველად	рáмпýхýаჟა	69
პირველად	пýхýа	89
პირველადვე	а-ханýтá	131
პირველი თოხი	á-знашáа	34
პირი	а-сáса	76
პირი	а-ყý	129
პირი	а-хкýа	138
პირიდან გამოღება	а-ყýпчхრა	130
პირის გაპარსვა	а-пýащасарá	82
პირის დაბანა	а-ყýწჟჟáра	129
პირის დაღება	а-ყýихыхра	128
პირის ნახევი	а-ყýркýара	129
პირის სანახავი	а-хáршá	132
პირის ღებინება	а-ჟáрá	121
პირისახე	а-ყасáхýа	127
პირისახე	а-хаყасáхýа	133
პირისახე	а-хаყý	133
პირისახეში ცქერა	а-ყáпшрá	127
პირისპირ დაყენება	áиყаргылара	11
პირმოღრეცილი	а-кýншáеицакýа	94
პირნასი	а-цáыршááга	117
პირსაბანი	аყýрჟჟáага	129
პირსახოცი	а-ყახýшьý	128
პირუბანელი	а-ყýмწჟჟá	129
პირუტყვი	áурыхá	15
პირუტყვი	á-хаиуан	147
პირუტყვის დედა	áин	8
პირფერობა	а-ყáგáабзыңра	127
პირქვე	ყýнча	129
პირქვე დამხობა	а-хýршáтра	141
პირქვე დამხობა	а-хýшáтра	142
პირღია	а-ყрáха	129
პირში არაფერი ჩაგსვლოდეს!	ყáшáá	128
პირში დატევა	а-ყýнцáгჟара	129
პირში დაჭერა	а-ყáкрá	127
პირში მიხლა	а-ყáрхýрá	127
პირში მოხვედრა	а-ყáшáарá	128
პირში შეფუროთხება	а-ყáжýцáара	127
პირში შეფუროთხება	а-ყáнжýжýцáара	128
პირში ჩადება	а-ყýнцáakra	129
პირწავარდნილი	а-хатáпсатá	131
პირჯვრის გადაწერა	а-лахý-цýымшьéჟáтáра	51
პიტნა	а-кáалмýта	96
პიტნა	а-шьýнхá	102
პობა	а-ршьáрá	72
პოპოქი	а-ბáмбáтцáá	18
პორტი	а-ბáңááза	18

პოჩი	a-кѣмашѣшѣ	47
პოჭოჭივი	a-пѣылгыды	88
პრესა	a-кѣнѣхъ	48
პროფესია	a-занааѣ	33
პროშტი	a-цѣах	125
პუდრი	a-саѣу	77
პურადმვირი	a-уаѣкы	80
პური	a-ча	106
პურის კაკალი მარცვალი	a-какал	42
პურის ფქვილი	a-чашыла	107
პურის ფქვილის ცომი	a-чаѣуаха	106
პურის ყანა	a-чарта	106
პურის ჩალა	ა-ჩა	81
პურის ცხობა	a-чързра	106
პურ-მარილი	ачѣи-ѣыка	107
პურობა	a-чара	106
პუტვა	a-цѣрхѣრა	117
ქალტამი	a-жѣнѣрт	68
ქალტამი	a-хѣачარა	136
ქამი	აამტა	1
ქანგვა	a-жѣაკцара	66
ქანგი	a-жѣакца	66
ქოლო	a-шьхараѣ	101
ქუქუნა	тшаша	39
ქდალი	აჩშ	15
ქღარუნი	ა-რხარხარა	75
ქღარუნი	ა-ხარხარა	143
ქღურტული	a-кыжра	96
რა თქმა უნდა	хѣარас иатахѣзи	149
რადგან	избѣнзар	41
რაზა	a-зарза	33
რაზედმე გულის აცრუება	a-гѣаѣцарა	24
რაიმე	აკыр	13
რაიმე ამბის, ცნობის, ხმის გავრცელება	ა-ლაფრა	52
რაიმე გარემოცვიდან, წრიდან გავარდნა	ა-ლყარა	53
რაიმე ნაგებობის შიგნით კუთხე	a-кѣაгыта	46
რაიმე ნახვრეტიდან ამოღება, გამოდრობა	a-кылхра	46
რაიმე სიბრტყეზე მიყრა	a-кыдыпсалара	45
რაიმე სიღრმიდან ან წყლიდან ამოსვლა	a-тыцра	40
რაიმე შენობიდან გარეთ გაგდება	a-дѣнлырყара	31
რაიმე შენობიდან, ოთახიდან გამოფრენა	a-ѣнѣყырра	152
რამდენად	шака хѣа	102
რამდენი	закá	33
რამდენი	шака	102
რამდენი	шакаѣн	102

რამდენიმე დღის წინ	жәахаенáк	67
რამდენიმე დღის წინ ღამეს	жәахауахык	67
რამდენიც	егьá	31
რამდენჯერ?	закáнтә?	33
რამდენჯერ?	закáраан	33
რამეზე დადგომა	á-қәыгылара	90
რამეზე დატრიალება	á-қәыргежьра	91
რამეზე კვერცხის დება	а-хыхщáлара	142
რამეზე უფლების ქონა	á-кәйтра	90
რამეზე: ტრიალი	а-хагежьра	130
რამეთი ჭერა	á-лакра	49
რამეთი, რაღაცათი წერა	á-лаѠра	52
რამეში მიცემა, გადახდა ფულისა	а-хшәаарá	139
რამეში, მაგალითად, ტყეში, ყანაში: შეყვანა	á-лагалара	48
რანდვა	а-цәхәыпъсарá	118
რაოდენობა	а-хыпъхьаžáра	142
რასაკვირველია	хәара-тахýма	149
რასხი	аѠыž	110
რატომ?	избан?	41
რაში	а-рáшь	69
რაჭველი	а-рáч	69
რბილად	итáтаны	42
რბილი	а-тáта	77
რბილობი	а-тáтара	77
რგება	á-қәынагара	91
რგება	á-žара	119
რგოლი	а-гәргýл	26
რეგვენი	а-тәмбéл	38
რეკა	а-кацарá	43
რემა	а-уахьáд	80
რეცხვა	а-шәарá	104
რეჰანი	а-рахáна	69
რვა	аабá	1
რთვა	а-хáхара	133
რთველი	á-жьтаара	66
რთული სიტყვა	á-жәеилаца	67
რიგიანად	қәынагáла	91
რიგიანი	а-шьáхә	100
რითაც ხარშავენ	á-жәга	67
რიკი	а-рыпъцәа	75
რიკული	а-калáм	42
რიჟრაჟი	а-цәылашамта	117
რიჟრაჟი	а-цәылашара	117
რისამე გვერდით: მიგდება	а-важьра	32
რისამე ნაპირზე დადგომა	а-зыңқәыгылара	142
რისამე ნაპირზე დგომა	а-хыңқәыгылара	142
რისამე ქვეშ დაღობა	а-цәыщабара	118
რისამე ქვეშ დაღობა	á-щабара	121
რისამე ქვეშ შემწყვდევა	á-щакра	121

რისამე ქვეშ შერევა	á-цацалара	123
რისამე ქვეშ შესვლა	á-цалара	121
რისამე ქვეშ წოლა	á-цаиара	121
რისამე ქვეშ ჯდომა	á-цатәара	122
რისამე ქვეშიდან, ქვემოდან გამოსვლა	á-ццра	124
რისამე შორის შერევა	а-бжьацáлара	20
რისამე წინ	а-фáтхьа	128
რისიმე შიგნიდან ელვარება	а-тыцьцъааарá	40
რისიმე, ვისიმე გვერდით დგომა	[áдгылара]	28
რიყე	а-кәарá	96
რიცხვითი სახელი жәанá-ს შეკვეცილი ფორმა	жәа-	67
რიცხვითი სახელი жәанá-ს შეკვეცილი ფორმა	жә-	67
რიცხვითი სახელი დნá-ს შეკვეცილი ფორმა	д-	151
რიცხვითი სახელი ფნá-ს შეკვეცილი ფორმა	ф-	150
რიცხვითი სახელის ყ-ს შეკვეცილი ფორმა	-к, -кы	42
რიცხვითი სახელის შეკვეცილი ფორმა	х-хтá	130
რიცხვითი სახელის შეკვეცილი ფორმა	хә-хәыбá	134
რკინა	аихá	12
რკინიგზა	аихáмџа	12
რკინის ბორკილი	а-тáдán	82
რკინის კილო	а-халқá	147
რკინის მჭრელი სამუშაო იარაღი	аихатáсýхә	12
რკინის შამფური	аихацáн	12
რკო	á-цъафъ	145
რკო	á-църыц	146
რკოს ბუდე	а-цъмацәаз	146
რკოს ბუდე	а-цъуфә	146
როგორც მთავარი	ахтáс	17
როდისმე	зныкыр	34
როდის-ღა?	нас енбá?	62
როსკიპი	а-кахтáн	44
როყიო ტყვია	а-хымџас	140
რუხი	á-хәафъштәала	136
რუხი შაშვი	áрхьына	15
რქა	а-тәнџа	78
რქა	á-хтәыр	139
რქენა	á-кшара	45
რყევა	а-ртысрá	74
რყევა	а-тысрá	124
რჩევა	á-бжьара	20
რჩენა	а-нынкәгара	64
რჩოლა	á-кшара	45

რცხვენა	á-ᄡхашьара	87
რცხილა	á-хьаца	143
რძალი	а-ᄡаца	37
რძალი ამ სიტყვით მიმართავს მამამთილსა და მის უფროს ძმას	дадáх	28
რძე	а-хш	138
რძეულობა	а-хьáржэтə	143
რძით გაკეთებული თხელი ფაფა წვრილად დაფქვილი ფეტვის ფქვილისაგან	а-ᄡышьəᄡᄡыкь	89
რძლეზი	áицалацə	10
რძლისთვის ქმრის ძმა მაზლი	áбхəында	3
რწმენა	а-хатцарá	133
რწყილი	а-ჟ	118
რხევა	а-ᄡысрá	124
საავადმყოფო	а-балинйца	17
საათი	а-саát	76
საალერსო ზანჯგვლიანი	а-қамсхəншь	89
საარჩევნო	а-лхратə	53
საბაზი	а-еытгá	111
საბანაო	а-еыкəабартá	110
საბანი	а-хыза	140
საბარკული	а-шьамхтарᄡá	98
საბატე	а-кызтра	96
საბელი	а-шá	102
საბელი	а-шáха	102
საბერველი სამჭედლოში	áᄡа	15
საბნის ზეწარი	а-хызаткьá	140
საბრალო	а-гутшьаáга	25
საბრალო	á-хəашá	136
საბრძანებელი	а-хəынткáрра	149
საბუდარი ქათმისა	а-кəтцáрта	47
საბუდარიდან გაფრენა	а-хᄡრაарá	138
საბძელი	а-наньíра	61
საგამომცემლო	а-ᄡыжьратə	39
საგველა	а-ххəáᄡə	140
საგზალი	а-мəаныфа	60
სადალაქო	а-ᄡацасáрта	82
სადაო	éимакыроу	31
სადაფი	а-мыркылд	60
სადაც არ უნდა იყოს	иахьáкузаалакь	41
სადგისი	а-ჟáჟá	119
სადგმელი	а-кəнршьə	91
სადგომი თიკნებისა, ბატკნებისა და ცხვრისათვის	а-шьшьы́га	101
სადილი	а-шьы́бжьхьá	102
სადილობა	а-шьы́бжьхьáфара	102
სადმე	ᄡьарáкыр	145
სადმე	ᄡьарáмзар-ᄡьара	145

სადრევი	a-ბაახატჿრა	18
სადრევი	a-კჿართჿრა	96
სადღეგრძელო	a-ნხჿააჩა	65
სადღეები იარაღი	a-ანგა	152
საერთო სახელია მგლისა, ტურისა, მელიასი	ა-ბგა	18
საერთოდ ადამიანი	a-უაანტჿყადა	80
საერთოდ ჩაცმა	a-შჿძარა	105
სავატი	a-შჿაჿყაჿაჿჿ	99
სავარცხელი	a-ხჿაა	139
სავსე	ა-зна	34
სავსე	a-ტჿნ	40
სავსე მთვარე	a-მჿა-ტჿნ	57
საზამთრო	a-კარჿყჿ	43
საზამთრო	a-ჿაბჿყჿჿჿ	147
საზარდული	a-ჿბჿჿჿ	78
საზედაო	a-ჿშჿა	127
საზიზღარი	ა-гмыг	23
საზომი	a-შჿაჿჿშჿარა	100
საზრიანი	აилкѣа	6
საზრიანობა	აилцара	6
საზრიანობა	a-გჿეილგარა	25
საზღვარგარეთელი	a-ჿაანხჿჿჿჿ	148
საზღვარგარეთი	a-ჿაანხჿჿ	148
საზღვარი	a-ჿაა	148
სათაგური	a-ჿაჿნაჿჿჿგა	149
სათამაშო	ა-хѣмѣрѣа	137
სათამაშო ადგილი	ა-хѣмѣრѣა	137
სათვალე	ა-блѣсаркѣа	20
სათიბი ადგილი	ა-тѣархѣста	40
სათიბი იარაღი	a-ტჿარხჿგა	40
სათიბი მდელო	a-ტჿარტა	40
სათითე	a-ნაჿაჿ	62
სათითე	a-ჿყგმაჿაჿ	120
სათუთუნე	a-ტჿყტჿნტრა	39
სათქმელი	a-ჿაჿტჿნ	149
სათხეზო	ა-цѣмѣტრა	146
საიდანმე გაგდება	ა-кѣყჿცარა	92
საიდანღაც	იაჿხჿაკუ	41
საიდუმლო	ა-маჿჿა	56
საიდუმლოდ	მაჿჿალა	56
საინი, თეფში	a-საან	76
საირმე	a-ეაგჿლარა	108
საიქიო	ა-ნარჿჿ, ნარჿჿნ	61
საკასრო	a-უალჿყკაჿარტა	79
საკაცე	ა-საკაჿა	76
საკბეჩი კბილი	ა-бѣარჿჿჿჿ	3
საკერებელი	a-კჿჿრშჿჿ	91
საკეტი	a-ჿჿრჿტჿ	68
საკვალთი	a-ჿჿრჿტჿ	68

საკვეთი გუთნისა	ა-цѣпѣза	116
საკვირველება	ა-цѣшьаху	146
საკვლავი დაკოდილი ბოტი	ა-бшьтѣа	21
საკითხი	ა-зѣаатѣн	34
საკლავი	ა-шьтѣა	101
საკლავი დაკოდილი ბოტი	ა-бшьтѣа	3
საკლიტე	ა-бзчыда	19
საკმაოდ ბევრი, საკმაოდ ბევრნი	ა-зѣырѣн	16
საკმარისი	ა-зхарá	34
საკმეველი	ა-сакумáл	76
საკოჭური	ა-шькыл	101
სალამი	ა-салам	76
სალამური	ა-ყარпáн, აყарпын	127
სალესავი ჩარხი	ა-чáрхь	106
სალოკი თითი	ა-хыс-нацѣа	141
სალოცავი	ა-ныхѣагáтѣ	65
სამ ადგილას	хыцьара	143
სამაგიერო	ა-цкы	112
სამაგიერო, მაგიერი	ა-цынхурá	114
სამამულო	ა-цѣынцѣтѣылатѣи	146
სამარილე	ა-цѣыкатра	146
სამარის კარამდე	ყ-срá-енынзá	84
სამარხვო	ა-чгахьá	107
სამასი	ა-хышѣ	142
სამასი	хышѣáы	142
სამასი	хышьѣѣык	142
სამაჯური	ა-напхáз	61
სამდურავი,	ა-гѣáла	24
სამეგრელო	ა-гыртѣыла	23
სამეურნეო სახელოსნო	ა-хагъшьáрзра	148
სამეფო	ა-хѣынткáрра	149
სამზარეულო სახლი	ა-мацърта	56
სამთავრო	áхра	17
სამი	хгъá	138
სამი	хѣн	143
სამი	хѣнк	143
სამიზნე	ა-цѣкьáра	116
სამიოდე	хгъáкá	138
სამიოდე	хѣнкка	143
სამკაული	ა-мацѣáз	56
სამკერდული	ა-шпырхá	103
სამკერდული	ა-епырхы	109
სამკვირცხლე	áилкьара	6
სამკითხველო	á-гъхьарта	87
სამკურნალო	ა-хѣშѣтѣырта	137
სამკურნალო თბილი წყალი	ა-зыргъхá	120
სამოთხე	ა-цѣანат	145
სამოსი	ა-შѣцáтѣн	105
სამოცდაათი	хынѣაჟѣéи ჟѣáბá	141
სამოცდაათი	хынѣაჟѣéи ჟѣáბы	141

სამოცი	хынѡажѡá	141
სამოცი	хынѡажѡაѡын	141
სამოცი	хынѡажѡაѡынк	141
სამოწყალო	а-садакы	76
სამსალა	а-шьы́нгахушѡ	102
სამსალა	á-шхам	103
სამ-სამი	хҭа-хҭá	138
სამ-სამი	хҭа-хҭáла	138
სამ-სამი	хѡык-хѡынк	143
სამ-სამი	хѡы-хѡыла	143
სამსახური	а-мацурá	56
სამსახური	а-мацурá	56
სამურველი	а-еыхѡѡáга	111
სამუშაო	а-ýсуратѡ	81
სამუშაო	а-ýсутѡ	81
სამუშაო ადგილი	а-ýсурта	81
სამუხველი	а-ларта́шьа	49
სამუხლე	а-шьамхтарѡá	98
სამფეხა	хшьапы́к	138
სამფეხი	а-саца́к	77
სამყარო	а-дунéи	29
სამშაბათი	а-ѡáша	151
სამშობლო	а-ҭсáдгы́л	83
სამშობლო	а-цы́нцы́тѡыла	146
სამძიმრის თქმა	á-дашшы́лара	28
სამჭედლო	а-жьй́ира	66
სამხედრო	áiбашы́га	4
სამჯერ	хы́нтѡ	140
სანახევროდ	бжалá	21
სანგარი, თხრილი	а-та́биа	35
სანგი	а-жьáхѡა	66
სანდო პირი	а-гѡырага́	26
სანთელი	а-цѡéмза	117
სანძალი	а-лыкѡ	53
საოცარი	а-цыашы́атѡын	145
საოცრება	а-ла́кѡ	49
საპალნე	аиáра	3
საპალნე	а-иá	41
საპალნე	аиáра	41
საპარიკმახერო	а-ҭацасáрта	82
საპატიმრო	а-ბáхта	18
საპენტელი	а-лацкьáга	51
საპირისწამლე	а-чҭы́хѡшьѡтра	107
საპირფარეშო	а-чачма́	107
საპნიანი წყალი	а-цы́рҭჟѡჟაха	114
საპნის ბუმტი	а-қѡáқѡა	90
საპნის ხარშვა, საპნის კეთება	а-сапы́ношра	76
საპონი	а-сапы́н	76
საპოხი	а-шшá	103
საპურობილე	а-ბáхта	18

საყენი	a-сáьáн	77
სარაჯი	a-кәадыркәтәады	46
სარბიკი	a-чышьа	127
სარგო	a-кәынагаáа	91
სარეკელი	a-фыкә	129
სარეცელი	a-каруát	43
სარეცხი	a-ჯეჰათә	121
სარეცხის რეცხვა	á-матәაჯეჰәара	54
სარი	a-тәәáн	126
სარი განაპობი	a-масár	55
სარის, პალოსა და მისთანების წაწვეტება	a-фкьарá	129
სარკმელი	a-түэнцьеыр	82
სარკმელი	a-хышә	142
სარმა	a-шьапфәршә	98
სარქვანი	a-түшьырхá	85
სარქველი	a-хá	143
სარჩენი	a-ны́кәгатә	64
სარჩული	á-ткьа	123
სარცხი	a-хагүшьа́ჯეჰәага	148
სარწმუნოება	a-дй́н	29
სარწყილე	á-зтра	119
სასადილო	a-кры́птарта	44
სასაპნე	a-сапы́нтра	76
სასაცილო	á-ччархә́н	107
სასაცილოდ	ччáрхусәы	107
სასახლე	ахтны́	16
სასახლე	a-хөн	131
სასესხებელი	á-түсахырта	83
სასიკეთოდ დაგირჩეს!	a-хырхáга	141
სასიკვდილოდ	a-түсразы́	84
სასიმინდე	a-ца́	112
სასის ფარდა	á-бзчыда	19
სასიხარულო	a-гәы́рнъаху	26
სასმელი	a-ры́жьәтә	75
სასმელი წყალი	a-зы́ржәтә	120
სასმელის, საჭმელის საამოდ გახდომა, შერგება	á-халалхара	147
სასმისი	á-жәга	67
სასმლის, ჩაის: დაყენება	áитарпүхьара	11
სასმლის, ჩაის: დაყენება	áიტაпүхьара	11
სასოფლო გზა	a-кы́та-мәа	93
სასოფლო გზა	á-цубжара	113
სასტენი	a-шәыршә́нр	105
სასტენი	á-шәыр-шәырга	105
სასტუმრო	a-сасаáирта	76
სასულე	a-кы́ркчы́да	96
სასუნთქი მილი	a-хәламшә́н	136
სასუფეველი	a-түса́тá	83
სასუფეველი	á-храта	134

სასუფეველი	ა-цъанат	145
სასუქი	ა-рцѣира	74
სასწავლებელი	ა-рцѣрта	73
სასწავლო	ა-рцѣга	73
სასწორი	á-кабанга	43
სასწრაფო	á-цакыра	113
სატანა	á-цъныш	146
სატევარი	ა-бѹа́къамыса	94
სატევარი	ა-бѹაკíа	95
სატევარი	ა-кáма	95
სატეხი	ა-кы́га	98
სატეხი	ა-цѹымкá	125
სატირალი	ა-цѣ́уатѹ	126
სატკბილე	á-хата	147
სატკბური	á-пъшьра	85
სატუსაღო	ა-ბáхта	18
საუბარი	áицѹажѹара	10
საუზმე	ა-какáл	42
საუზმე	шы́жхъá	100
საუზმობა	ა-какáлкრა	42
საუკეთესო	зеи́пъш-ды́кам,	33
	зеи́пъшы́кам	
საუცხოვო	зеи́пъштáм	33
საფანტი	ა-шьа́цмá	99
საფართლო	ა-ბáტიирта	17
საფასურის მიცემა	ა-хты́нцарá	133
საფალარათო	ა-რáтга	69
საფენი	ა-цатцѹ	123
საფერფლე	á-ццышѹтра	113
საფეტვე	ა-шыртá	103
საფეხურებიანი კიბე	ა-кы́ыба	48
საფლავი	ა-ны́шѹынтра	65
საფლობი	ა-ბáарра	17
საფრთხოვლა	ა-мамыршѹáг	55
საფულე	ა-пѹáратра	82
საფურთხი	ა-тажыѹѹарта	36
საფუტკრე	ა-шьхагѹáра	101
საფუძველი	á-шьа́та	98
საფუძვლის ჩაყრა	ა-шьа́пы акрá	99
საქათმე	ა-кѹтцáра	47
საქანელა	ა-уáргъала	79
საქართველო	кырттѹáლა	93
საქმე	ა-ýс	81
საქონელი	á-рахѹ	69
საქონელი	á-хаиуан	147
საქონლის ბინაზე, სადგომზე მორეკა	ა-гѹáращара	24
საქონლის ბინაზე, სადგომზე მოსვლა	ა-гѹáрлара	24
საქონლის გულმკერდი	ა-хѹцѣы	149

საქონლის დასაცავად საძოვრებზე მწყემსების მიერ გაჩაღებული კოცონი	a-xымца	140
საქონლის საძოვრად გარეკვა	a-гəáрцра	24
საქონლის საძოვრად გასვლა	a-гəарцра	24
საქონლის ხანში შესვლა	a-макахарá	55
საქორწინო გვირგვინი	a-гəыргьын	26
საქორე	a-хыщəкүкүн	142
საქსუალად გამოყენებული ძაფი	á-хашхатəын	148
საქსუალის აწევ-დაწევა მატოთი მისაქსუალის გასაყრელად	áихырцхьара	12
საქსუალის გაბმა	a-харá	147
საქსუალის დამზადება	a-хашхатəрá	148
საქუსალი	a-хá	147
სალამო	á-хəлбыеха	136
სალამობით	хəлбыехáла	136
სალამობით	хəлцəзыла	136
სალამოს	á-хəлцəзы	136
სალამოსი	á-хулцəзтəи	136
საღებავი	a-шəынга	105
საღორე	a-хəатрá	148
საყანე	a-мхұста	59
საყასბო	a-касáбырта	96
საყვარელი	a-цəыбзá	117
საყვედური	a-гəыбңán	25
საყვედური	a-еңнынхəа	109
საყვედურის გამოცხადება	á-лахь áтара	51
საყვედურის თქმა	a-еңныхəара	109
საყვირი	a-бынь	21
საყიდელი	aáхəатə	2
საყმაწვილო	á-цəшьра	85
საყოვლადწმინდო	хəзтəу	147
საყურე	a-лымхарéə	53
საშალი	a-хмырхəынга	134
საშაქრე	a-шьакáртра	99
საშემოდგომო	əаəратагáлантəи	109
საშემოდგომო	a-əаəратагáларатəи	109
საშველი	цəсынхуа	85
საშველი	хəартá	135
საშიშად გახდომა	a-шəáртахара	104
საშიშროება	a-шəáра	104
საშულოვე	a-лартáшьа	49
საჩაიე	a-чái-жəырта	106
საჩერელი	a-ласкúгə	50
საჩივარი	á-шыщыцхыц	103
საჩუქარი	áхамта, áхаматá	16
საჩუქარი	a-мта	57
საცერი	a-лын°та	54
საცეხველი	a-лахəара	51
საცვალი	a-еынцəсахга	111

საცვეთი	áимсы	7
საცვლები	á-ᄃсахга	83
საცობი	а-хацьгá	133
საცობი ტიზი	ахцацá	139
საცოდავად	рыцхарыла	75
საცოდავი	á-хəша	136
საცოდაობა	а-рыцхара	75
საცხოვრებელი ადგილიდან აყრა	а-хцəрá	139
საძაგელი	á-гмыг	23
საძაგელი	а-цəыршəáга	117
საძაგელი	á-хəмга	137
საძაგლობა	а-цəыршəáгара	117
საძაგრავი	а-сахəрəи	77
საძინებელი ადგილი	á-цəарта	115
საძირე კბილი	áахапыц	2
საძირკველი	а-уасхыр	79
საძოვარი	а-хəырта	149
საძუე	а-цыхəыцáд	125
საწამლავი	а-шы́нгахушə	102
საწებელი	а-саჯბáл	77
საწერელი	а-нацəхкуршá	62
საწერი იარაღი	а-ᄆыга	152
საწველი	а-ны́га	64
საწველი ფური	á-жəхьа	68
საწვივე	а-шьамхтарᄃá	98
საწნახელი	á-ехəа	32
საწოვარა	á-цəымха	117
საწოლი	а-каруáт	43
საწური	а-раჯáга	69
საწური	а-храჯáга	134
საწყავი	а-зáга	33
საწყავი	á-капан	43
საწყალი	á-хəаша	136
საწყენი	а-гəáლა	24
საწყენი	а-гəáлс	24
საჭე	а-ᄃскы	84
საჭედარი	а-еéимаа	109
საჭიროება	а-згəáкра	33
საჭმელი	á-фатə	150
საჭმელ-სასმელი	á-фатə áжəтə	150
საჭმლის შენელება	á-чаᄃара	106
საჭმლისა და ჭურჭლის კარადა	а-дулаᄃ	29
საჭრეთელი	а-кы́га	98
საჭრეტელი	а-цəымкá	125
სახაბაზო	а-чáрзра	106
სახაბაზო	а-чáзырта	107
სახანო	а-хáнра	131
სახარშავი ჭურჭელი	а-жəы́га	68
სახბორე	а-хəáртра	149
სახბორე	а-хəы́стра	150

სახე	a-сáхьа	77
სახე	a-ყасáхьа	127
სახე	a-хаყ́ы	133
სახედარი	a-eadáბაყ́	108
სახელდობრ	хьыꝛхэ́ала	145
სახელი	a-хьꝛ	143
სახელი	á-хьꝛ-аꝛша́	143
სახელის დარქმევა	á-хьꝛцара	143
სახელმწიფო	a-хэынткáꝛꝛა	149
სახელო	a-маყ́ра	55
სახელური	á-маа	54
სახელური	á-маꝛა	54
სახელური	á-мꝛა	57
სახელური	a-хə	135
სახერხი ხე-ტყისა	a-ყəыххы́га	95
სახეში გარტყმა	a-ყáсꝛა	127
სახვევი	a-шəꝛꝛꝛꝛꝛꝛ	104
სახვნელი კბილი	a-цəшьхəы́á	116
სახიფათო	a-шəꝛꝛꝛ	104
სახლი	a-ᄁны́	152
სახლიკაცობა	á-уаешьара, áуаишьара	78
სახლის კუთხე	a-кəყ́ᄁꝛá	45
სახლის წინ	á-мꝛა	59
სახლის წინაკარი	a-хы́шə	142
სახლკარი	ахꝛны́	16
სახლში, ოთახში შეფერენა	a-ᄁна́ꝛꝛꝛა	152
სახნისი	a-цəеиха	115
სახრახნისი	a-хмыꝛхəы́га	134
სახსარი	a-баᄁхáꝛə	18
სახსარი	a-кəꝛꝛꝛə	96
სახსენე	a-шəéи	104
სახსნილო	a-хаатə́ы	130
სახუმარო	a-лáꝛ	52
სახუმარო	á-самарꝛꝛꝛ	76
სახურავი	a-хы́ᄁ	140
საჯინიბო	a-еꝛá	109
სეირი	á-ссир	77
სელი	a-куны́	91
სელის ქსოვილი	a-кəатə́á	90
სელშავი	a-жыынтəꝛы	66
სენი	a-чы́мазара	108
სერი	a-хꝛáꝛá	139
სესხება	á-ꝛꝛꝛсахра	71
სესხება	a-ꝛꝛꝛсахара	83
სვანეთი	шəаны́	104
სვანი	á-шəаныуа	104
სვე	a-ꝛəꝛꝛ	82
სველი	a-бааꝛა	17
სველი	á-цəаак	114
სველი	á-хыꝛ	140

სვენებ-სვენებით	хрѣжь-хрѣжь	134
სვია	a-карма	95
სვრელი	a-цѣруа	124
სვრელიი	á-мата	54
სთველი	á-жьтаара	66
სთვლა, მოსთვალა	á-таара	35
სიადვილე	á-мариара	55
სიარული	a-ныкѣашьѣá	64
სიარული თავმომწონედ	á-кѣáымáра	90
სიბერე	áжѣра	14
სიბერე	áжѣмта	14
სიბერის დროინდელი	áжѣра	14
უკანასკნელი ვაჟიშვილი		
სიბერის დროინდელი	áжѣрха	14
უკანასკნელი ქალიშვილი		
სიბერის ჟამი	áжѣмташха	14
სიბნელე, წყვდიადი	á-лашьцара	50
სიბრიყვე	áбзамыѣура	19
სიბრიყვე	a-газарá	22
სიბრმავე	á-лашѣра	51
სიბრძნის კბილი	аачыц	2
სიგანე	á-тбаара	38
სიგოჟე	a-хáгара	130
სიგლახაკე	á-ччархѣыра	107
სიგრილე	á-хьшѣашѣара	143
სიგრძე	áура	15
სიგრძით	аурьла	15
სიგრძის საზომი	a-шѣáга	103
სიდედრი	áнхѣа	14
სიდიდე	a-дýра	29
სივილი	á-ршѣаа	73
სივრცე	a-тып	40
სიზმარი	a-пѣхыц	87
სიზმარში	пѣхыцрыла	87
სიზმრად ჩვენება	аипѣхыцра	8
სითბო	a-пѣхáра	86
სითბო	a-пѣхáрра	87
სითეთრე	á-шкѣაკѣара	103
სითხე	a-кѣандашьшььыра	96
სითხეების ერთმანეთში არევა	áилазѣара	6
სითხელე	a-пѣáра	94
სითხეში, თვალში შეყრა	a-хыпѣсáлара	142
სითხეში, თვალში: ცვენა	a-цыпѣсáлара	142
სითხით ძალზე გავსება	a-хыхѣхѣარá	142
სითხის ერთი ჭურჭლიდან	áитакра	5
მეორეში გადასხმა		
სითხის ზედაპირზე	a-хыпѣшьыლара	142
სითხის, ჰაერის გათბობა	a-ркѣáндара	72
სიკეთე	a-бзйара	19
სიკეთე	a-еи	109

სისხლანკლებობა	a-шьамáцра	98
სისხლი	a-шьá	98
სისხლის აღება	a-шьაурá	99
სისხლის დენა	a-шьაцарá	99
სისხლის სამართლის საქმე	a-шьაу́с	99
სისხლის ფასი	a-шьაп́сá	99
სისხლის ღვრა	a-шьაკатáарá	98
სისხლისმსმელი	a-шьáжáады	99
სიტკბო	á-хаара	130
სიტურფე	á-п́шзара	86
სიტუტუცი	áбзамы́кура	19
სიტყვა	á-жáа	67
სიტყვა!	кыт!	96
სიფრთხილე	a-гáыeanы́зара	27
სიფრიფანა	a-цаᄁá	122
სიფხიზლე	a-гáыeanы́зара	27
სიღარიბე	a-ᄁáppa	94
სიღრმე	a-цау́лара	122
სიყვარული, შეყვარება	a-ბáйáбара	19
სიყვითლე	a-áа́жýра	151
სიყმაწვილე	a-цкáынра	126
სიყმაწვილე	a-ᄁáра	127
სიყრუე	a-дáгáара	28
სიშავე	áиқáащáара	9
სიშორე	á-харара	131
სიჩქარე	á-ласра	50
სიჩქარე	á-щакра	113
სიცივე	á-хýта	143
სიცილი	á-ччара	107
სიცოცხლე	a-ბзарá	19
სიცოცხლე	a-п́стáзаара	83
სიცოცხლის შეწირვა	a-п́сáхтынцара	83
სიცხე	ámца-шоура	59
სიცხე	a-шоуара	103
სიძე	a-махá	56
სიძეობა	á-махáра	56
სიძვა	a-кахп́рá	44
სიძის მიერ თავისი მშობლების და ნათესავების გამასპინძლება და დასაჩუქრება	a-п́хашýáраху	87
სიძის საჩუქარი სიძარ- სიდედრისადმი საცოლის მიზნად	á-чма	107
სიძულვილი	a-цáымᄁра	117
სიძუნწე	a-качбейра	44
სიწითლე	á-кáп́шýра	96
სიწმინდე	á-цкýара	113
სიჭრელე	á-ᄁрара	94
სიხარბე	a-п́сýнцáгýара	85
სიხარბე	á-цашýыцра	122

სიხარული	áигурѣара	4
სკა	а-шьхымза	101
სკამი	а-кәárdə	96
სკამლოგინი	а-рымз	75
სკივრი	а-шәындыкәра	105
სლოკინი	аицәкысра	10
სმა, დალევა	á-жәра	68
სმევა	á-ржәра	71
სმენა	ахарá	16
სმენა	а-гарá	22
სმენა	а-зырәра	35
სმენა	а-зырәра	120
სნეულება	а-чымазара	108
სოვდაგარი	а-туцьár	38
სოკო	а-күкәбаá	44
სოლი	а-сáл	76
სორო	а-ты́әра	40
სორო	á-әара	151
სოფელი	а-кы́та	93
სოფლელი	а-кы́та-уады	90
სოფლის მეურნეობა	а-кы́та-нхашәа	90
სოფლის უბანი	а-лабкьара	48
სოფლის უბნის უფროსი	а-лабкьаәын	48
სოჭი	á-п̄са	83
სოჭი	а-п̄сá-тла	83
სპა	а-р	68
სპარსი	а-цьám	145
სპილენძი	а-ბәá	22
სპილენძის მჭედელი	а-бәажьи	22
სპილენძის ქვაბი	а-тә́нцыр	38
სპილენძისა	а-ბәатә́ын	22
სრიალი	а-кәытәраара	92
სროლა	а-гү́дцара	25
სროლა	а-тыркьарá	39
სროლა	а-хы́сра	141
სროლის ხმა, სროლა	а-хы́сыбжь	141
სრულად	инажань	41
სრულებით	зынзá	34
სრულებით	зынзáк, зынзáск	34
სრულიად	зынзá	34
სრულიად	зынзáк, зынзáск	34
სტავრა	атлаз	15
სტავრა	а-қәамáшь	90
სტვენა	а-шәыр-шәыრა	105
სტვენა	а-шәышәра	106
სტომაქი	а-кьамсá	93
სტუმარი	á-сac	76
სტუმარი ჰყავს	[а-тарá]	36
სტუმრად	а-п̄шьә́ымара	86
სტუმრის მიერ დატოვებული	á-сап̄гышь	77

კერძის ნაწილი		
სტუმრის მისაღები სახლი	a-xa44ásh	148
სტუმრის შემოსასვლელი ალაყაფის კარები	a-sacgásh	76
სტუმრობა	á-sacpa	76
სუთი, დუმა	a-kbápa	48
სულ	зынзá	34
სულ ადვილი	ймариазоу	41
სულ ადვილი	á-мариаза	55
სულ ბავშვი	a-xá44zá	138
სულ ბოლოს	a-цыхáытáанзá	125
სულ მთლად დაღობა	áикáыбаара	9
სულ მთლად რბილად	итатазаны	42
სულ მთლად შესობა	á-лашьшьра	50
სულ ყველა	зегы-зегы	33
სულგუნი	áшáеилаца	16
სულელი	áга	3
სულელი	á-бзамыкá	19
სულელი	a-газá	22
სულელი	a-лyгу	52
სულელი	a-лыг	53
სულელურად	газатáс	23
სული	a-псý	84
სულის განაზვა	a-псзарá	84
სულის მოთქმა	á-псéиáгара	83
სულის ჩადგმა	a-псстáзарá	83
სულწასულობა	[a-псý ацара]	84
სუნი	a-фáы	151
სუნის ამოსვლა	a-тышáшáарá	40
სუნის ამოსვლა	a-фýнцышáшáара	130
სუნის აღება	a-фáыкрá	151
სურა	a-тестý	38
სურა	a-káмаán	44
სურათის გადაღება	a-sáxáтыхра	77
სურაია	a-калáм	42
სურდო	a-пýнцειхачра	88
სურო	á-шáч	105
სურსათ-სანოვაგე	á-фатá áжáтá	150
სუსტად	áиргý, áиргý хáа	8
სუსტი	a-гымтý	23
სუსტი	a-káадá	46
სუსხვა	áдарра	28
სუფთა	á-цкáа	113
სუფრის მარლი	a-цыкаxýш	146
სუქება	a-рпсýлара	72
სქელი	á-жáпа	68
სქელი საჭმელი	a-бáфá	18
სქელკანიანი	a-гýжáпа	26
სწავლა	a-царá	121
სწავლება	a-рцарá	73

სწორად	иáшаны	41
სწორედ ისე	убы́сцə́кьа	80
სწორი	аиáша	3
სწორუპოვანი	зеиᄁш-ды́кам, зеиᄁшы́кам	33
სხეული	а-цəеижы́н	115
სხვა	аеá	16
სხვა	аеак аеакы́	16
სხვა	даеá	28
სხვა	даеáк, даеакы́	28
სხვა	даеаᄁн	28
სხვა	егы́рт	31
სხვა დროს	аеазны́	16
სხვა დროს	даеазны́	28
სხვაგან	даеáцара	28
სხვანაირად	даеакáლა	28
სხვანაირი	даеá	28
სხვები	егы́рт	31
სხვენი	а-лыᄁурá	53
სხვის გამო დაღუპვა	áкəыᄁра	92
სხვის მაგიერ გადახდა	а-хшəаарá	139
სხვისი რამის დაკარგვა	а-цəнᄁრა	117
სხვისი რისამე მითვისების მიზნით, შიგ გარევა	á-лакრა	49
ტაბაკა თევზი	а-шəиáк	104
ტაბასტა	а-шьацарá	99
ტაბიკი	а-ᄁьатáма	95
ტაბუ	а-шьарá	99
ტალახი	а-хəынцəá	149
ტალახიანი ადგილი	а-хəынцəарá	149
ტალი	а-шьáнцá	98
ტალღა	а-далгá	28
ტალღა	а-цəыурᄁá	116
ტანადობა	áиᄁартəра	11
ტანადობა	á-чаᄁашьá	107
ტანდაბალი	а-уаᄁ-áса	80
ტანზე შემოცვეთა	а-шəхахарá	105
ტანთ გახდა	а-еéи́лыхра	109
ტანთ ჩაცმა	áилахəара	6
ტანი	а-гы́лара	23
ტანი	а-хəámц	135
ტანი ადამიანისა	á-шəагаа	103
ტანისამოსი	á-цəámатəа	115
ტანისამოსი	á-цəы́ча	118
ტანისამოსი, ფეხსამოსი, ავეჯეულობა, ჭურჭლეულობა	á-матəа	54
ტანისამოსის გამოცვლა	а-еы́псахра	111
ტანს გახდა	áи́лыхра	7
ტანსაცმელი	а-шəцатəн	105
ტანსაცმელი	а-цəашəцатə	115

ტანსაცმელი	ა-цаашәцатәы	115
ტანჯვა	ა-гәа́кრა	24
ტანჯული	ა-гәა́к	24
ტარაბუა	ა-ларт́ашьа	49
ტარანი	ა-тарán	77
ტარი	ა-хә	135
ტარსიკონი	ა-сахт́ан	77
ტაფა	ა-дыргán	30
ტაფამწვარი	ა-кәт́аҕь-цьы	47
ტაშის დაკვრა	ა-напéинкьара	61
ტამარი	ა-уахуáма	80
ტახი	ა-бынхәá	22
ტახი	ა-хәáҕа	149
ტახტა	á-маха	56
ტახტი	ა-цәардаҕу́	115
ტახტის საფარი	ა-хархá	132
ტბა	ა-ҕтачы́	119
ტბა	ა-ҕиá	119
ტევრი	ა-бнаршәы́რა	20
ტევრი	ა-бнатóура	20
ტენიანი	á-цәаак	114
ტენიანობა	á-цәаакыра	114
ტეხა	ა-ҕьeрá	86
ტვინი	ა-хбаәлашәá	133
ტვინი	ა-хбыәлашá	133
ტვინი	ა-хшы́бааы	139
ტვირთი	აиáра	3
ტვირთი	áидара	4
ტვირთი	ა-иá	41
ტვირთი	აиáра	41
ტვირთქვეშ: ხვნეშა	á-цакьра	122
ტივტივი	ა-хрá	134
ტიკი	á-хатá	147
ტიკინა	ა-кьанца	48
ტილი, მკბენარი	ა-т	121
ტილო	ა-ш	102
ტირილი	ა-цәы́уара	126
ტირიფი	á-ҕьслыш	83
ტიტინი	á-пат́калеира	65
ტიხარი	á-бжаандá	20
ტკბილეულობა	á-хаа-мы́хаа	130
ტკბილეულობა	á-хаатәқәа	130
ტკბილი	á-хаа	130
ტკბილი ღვინისა, ამზობი	ა-әы́з	152
ტკბილი ძილი	á-цәамт	115
ტკბილიკვერი	ა-халуá	147
ტკბილკვერი	ა-цхаршәы́, ацхаршәы́რა	113
ტკენა	ა-рхьра	75
ტკეპნა	ა-ра́пара	69
ტკეჩი	ა-ткьáц	78

ტკივილი	a-xb́aa	143
ტკივილი	á-xb́pa	143
ტკიპა	a-paფა	65
ტლანქად	á-шьxxәpa	101
ტლანქი ბაკაბუკები, ორროფეხები	a-karmúgә	96
ტლაპო	a-pылxát	66
ტოლი	ákәла	91
ტოლნი	áикәлацаә	9
ტოლობა	á-kәлаpa	91
ტოლჩა	a-xмачыр	134
ტომარა	aaтәá	2
ტოტებშეკვეცილი ბარჯი	á-xa	130
ტოტებშეკვეცილი ჭიგო	á-xa	130
ტოტებშემოკვეცილი ზომი	á-xa	130
ტოტი	á-маху, áмахута	56
ტრაბახა	a-exәә	110
ტრაბახა	a-хыpexәәын	141
ტრედანა ცხენი	a-еыxәә	111
ტრიალი	á-гежpa	23
ტრიალი მინდორი	a-dәkьáшpa	30
ტრიალი მინდორი	á-сазан	76
ტრუსის სუნი	á-былфын	22
ტრუშული	á-шш	103
ტურა	a-бгахәчы	18
ტურფა	á-пшза	86
ტურფა	á-xазына	131
ტუტუცი	a-tәмбәл	38
ტუქსვა	á-kәыхәацәpa	93
ტური	a-kьышә	94
ტყავეულობის დარბილება	a-кyатахарá	97
ტყავეულობის მოქნილობა	a-kәатарá	97
ტყავი	a-цаá	114
ტყავის მოსაქნელი იარაღი	a-талкы	36
ტყავის ძრობა	a-цаатцарá	114
ტყავის ჭიქა იკეცება	a-матápa	54
ტყავში გაძრომა	a-цаатыцpa	114
ტყაპანი	aгәáп	3
ტყაპუჭი	á-жәцәеимаа	68
ტყდომა	a-пшәpá	86
ტყე	á-бна	20
ტყედ გაჭრა	a-бна́лаpa	20
ტყემლის საწებელი	a-кyáxa	47
ტყეში ბალახში, ყანაში შესვლა	á-лашьшьpa	50
ტყვია	a-тсá	78
ტყვია	á-пста	83
ტყვია	a-цызатә	140
ტყვია და წამალი	a-цапшханá	145
ტყვიების ჩასაწყობი კოლოფი	a-цәхьa	116
ტყიანი ადგილი	á-бнаpa	20
ტყიდან, ტალახიდან გამოყვანა,	á-лpa	52

გამოტანა		
ტყიდან, ტალახიდან: გამოსვლა	á-лцра	53
ტყირპი	a-ваныза	32
ტყის კაცი	a-бнауады	20
ტყუილი	á-мц	59
ტყუილის თქმა	á-мцхәара	59
უ, გარდა გარეშე	á-да	27
უამინდობა	ámшцәгъа	58
უამრავი	áрымжаа	15
უარესი	аицәá	10
უარესი	иреицәәзóу	42
უარყოფა	ма́ккра	55
უახლესი	a-ფы́цза	129
უბადლო	зеи́цш-ды́кам, зеи́цшы́кам	33
უბე	á-кәа	44
უბედო	á-насы́цда	62
უბედობა	á-насы́цдара	62
უბედური	á-мы́жда	60
უბედური	a-ры́цха	75
უბელო	a-еыкәбáл	110
უბის ჯიბე	a-кәáн-цы́ба	47
უბრალო	a-баша-ма́ша	18
უბრალო	егизхáрам	31
უბრალოდ	егихáрамкәа	31
უგზობა	á-мәа́дара	60
უგრძნობელი	a-гү́жәпа	26
უდანაშაულო	егизхáрам	31
უდანაშაულოდ	егихáрамкәа	31
უდანოდ, უიარალოდ მოკვდომა	a-цсха́цсра	84
უდანოდ, უიარალოდ	a-цсха́цс-жы́ы	84
ჩალრძობილის ხორცი		
უდანოდ, უიარალოდ, – სისხლგამოუშვებლად, – მკვდარი ჩამღრძვალი საქონელი, ფრინველი	a-цсха́цсы́	84
უდიდესზე უდიდესი	a-дү́ჯаза	29
უდიდესი	a-дү́ჯа	29
უდროოდ	ианаамтáмыз	41
უვარგისი მორი	a-кды́жә	90
უვნებლად	еибгáла	31
უზანგი	a-еышы́кы́л	111
უთავბოლოდ	x-áма́мкәа ты́хә-áма́мкәа	131
უთაოდ	хы́да	140
უთენებლივ	ша́анжа	102
უთენია	имша́цкуан	41
უთო	a-уантá	79
უთუოდ	и́цсáхымкәа	42
უიღბლო	á-разкы́да	69
უკალთო ჩოხა	a-зара́тáრшә	119

უკან	ухә-шьтахькӧ	81
უკან	ӧ-шьтахь	100
უკან	ӧ-шьтахька	100
უკან მიბმა	а-црахӕара	112
უკან მიდევნება	ӧ-шьтәнеира	100
უკან მიდევნება	ӧ-шьтаныкӕара	100
უკან მოხედვა 144	а-хьагъшра	143
უკანა ტანი	а-шӕи	104
უკანალი	а-уӕ	81
უკანასკნელი	а-цыхӕытӕантӕй	125
უკანით	ухӕлӧ	81
უკან-უკან მიიწევს	шьтахьлӧ	100
უკეთ	ӕиҕьны	31
უკეთესი	ӕиҕьу	31
უკეთესობა	ӧиҕьრა	9
უკვე	уажӕшьтӧ	79
უკმეხი ადამიანი	а-уаӕхжӕӧ	80
უკუქცევა	а-гъхацара	87
ულამაზესი	ӧ-гъшжаза	86
ულაყი	а-кьӧкӕ	93
ულვაში	а-гъатӧ	82
ულმობელად	рыцхашьарӧда	75
ულუფა	а-хӕ	135
უმადლესი	ӧ-харакжа	147
უმდაბლესი	ӧ-лакӕжа	50
უმემკვიდრეოდ დარჩენა	а-цӧнхара	126
უმემკვიდრეოდ დარჩენილი	ӧ-цӧн	126
ქონება		
უმეცარი	ӧ-мдыр	56
უმეცრება	ӧ-мдырра	56
უმოკლესი	а-кьӧყжа	48
უმრავლესობა	аихараӕык	13
უმსუბუქესი	ӧ-ласкуандража	50
უმცირესი	ирейцазоу	42
უმცირესი ნაწილი	аитӧара	11
უმცირესი ნაწილი	аитӧыრა	11
უმცირესობა	аитӧарак	11
უმცირესობა	аитӧараӕык	11
უმცროსი	аитӧбы	11
უმცროსი	аитӧбы	42
უმცროსის წილი	аитыбшахӕ	11
უმცროსობა	аитӧыრა	11
უმწეო	а-хьымхӕ	140
უმწეობა	а-хьымхуара	140
უმწიფარი	ӧ-мшьа	58
უნაგირი	а-кӕადыр	46
უნაგირის დადგმა	а-кӕადыр ӧკӕцара	46
უნაგირის დადგმა	а-кӕადырра	46
უნამუსო	ӧ-ламысда	49
უნამუსობა	ӧламысдара	49

უნამუსობა	á-намысдара	61
უპატოსნო	á-намысда	61
უპატრონო	a-тынхада	39
უპატრონობა	a-тынхадара	39
უპირატესობა	a-тѣхѣара	88
ურა	a-ýра	81
ურა ცხენი	a-eýра	109
ურდული	a-лыкә	53
ურდული	a-жәрýтә	68
ურემი	a-уардын	79
ურვათი	á-чма	107
ურთიერთ გულის ტკივილი	a-гәýиизыблара	25
ურთხელი	áа	1
ურთხლის ტყე	áара	1
ურმის ხელნა	a-чарт	106
ურო	a-жьахәа	66
ურო	a-ýра	81
ურქო	a-гды	23
ურწყული	a-рашы	69
ურწყული	a-рашых	69
ურწყულიანი ღომი	a-шьларкәýнда	103
უსარგებლო-უმადურად	хымха-цымшьа	140
უსაქმურობა	á-мшгара	58
უსაქმურობა	a-ýсдара	81
უსაქუსრო წაღა	a-папыч	65
უსირხვილო	á-тхамшьа	86
უსურვაზი	a-тысзахәа	124
უტვინო	a-хшыда	139
უუფლებობა	a-зиндара	33
უფასოდ	хәýда	136
უფასოდ	хúда-түсáда	136
უფლება ნება	a-зын	33
უფლების მიცემა	a-зын áтара	33
უფრო	eхá	32
უფრო	иахá	41
უფრო და უფრო	иахá-иаха	41
უფრო დიდი	арихазóу	42
უფრო ცოტა	еитá	31
უფრო ცუდი	аицәá	10
უფროსი	аихабы	13
უფროსი	аихабы	42
უფროსობა	аихабыра	13
უფსკრული	a-тыша	78
უფულობა	a-тѣрадара	82
უქეიფოდ გახდომა	a-гәýмáчхара	26
უღელი	a-ýбу	81
უღელი	a-кәýкәýá	97
უღლად	ýбула	81
უღონო	a-гымты	23
უღონობა	á-мчыдара	59

ულრანი ტყე	a-ბნარшәыра	20
უშალი	a-дәа́за	30
უშვილობა	a-хшә́радара	138
უშიშრობა	á-мшә́ара	58
უშნო გრძელი	a-тә́ызын	125
უშნო მაღალი	a-хáа́аала	133
უშნო ჭამა	á-ғамкы́ара	127
უშნოდ გრძელი	a-мы́зын	152
უჩუმრად	ғымткә́а	129
უცბად	ерáзнак, еразнакы́	31
უცებ	иара́знак	41
უცეცხლო თაფლი	a-цхарпá	113
უცხენობა	a-е́ыдара	110
უცხო ადგილი	a-тә́ымцара	78
უცხო, გარემე	a-тә́ым	78
უძილობა	á-мцә́ара	59
უძილობა	a-цә́ымзымкრá	117
უწვიმობა	a-кә́ádара	90
უწვრილესი	á-сса́за	77
უწიგნური	a-ора-тү́хьяра ззы́мдыруа	152
უწიგნურობა	a-ора́-тү́хьяра áмды́рра	152
უწინ	тү́áса	82
უწმინდურობა	á-мцкы́ара	59
უჭკუობა	a-хшы́адара	139
უჭმელ უსმელი ვიყავი	фо: фо-сы́мамызт, жьә́ыу сы́мамызт	150
უჭმელობა	á-мфа́дара	60
უჭმელ-უსმელი	крым́фа-крым́жи	44
უჭმელ-უსმელი ვიყავი	жьә́ыу	68
უხანო	a-тү́сынтыр-кы́áფ	84
უხერხულია	иманшә́áлам	41
უხვად მოპკურება	á-кә́ырпкара	91
ფალავანი	a-тү́елуан	82
ფალიის ბუდე	a-лартá	49
ფალმანდი	a-хны́шьахага	134
ფამფალი	a-катката́ра	43
ფანარი	a-финáр	150
ფანდი	a-маанá	54
ფანჯარა	a-тү́енцье́ыр	82
ფანჯრიდან, ხვრელიდან, ნახვრეტიდან: გადმოხტომა	акылтү́ара	46
ფარა	á-уаса-гуáрта	79
ფარანდა	á-пка	65
ფარდა	a-тү́ардá	82
ფარდული	a-наны́რა	61
ფართალი	a-ბá	17
ფართლის ვაჭარი	a-ბáтти́аы	17
ფართო	á-тбаа	38
ფართხალი	á-тү́артхале́ира	82
ფარფლი	a-хзы́	139

ფარჩა	a-қәамашь	90
ფასი	aᄁcá	15
ფასი	a-ᄁcá	83
ფასი	á-xə	134
ფასის აღება	a-тнѣхра	38
ფაფა	a-қáшь	89
ფაფარ შეკრეჭილი ერთი წლის კვიცი	a-рқәдтән	72
ფაფარი	a-ᄁыңрцәкәә	89
ფაფახი	a-хыңлᄁарч	140
ფაფუცი	a-кәмшәншә	97
ფალარათება	a-рáтра	69
ფაშა	á-ᄁашья	82
ფაშატი	a-eán	108
ფაშატი ვირი	a-eадáᄁc	108
ფაშვი	a-ᄁхыңнᄁарáх	88
ფაცერი	á-куна	45
ფახრაჯა	a-хрáџа	134
ფაჰლავა	a-бакалуá	17
ფეიქარა	a-бызкатáха	21
ფელამუში	a-қламышь	90
ფერად-ფერადი	á-ᄁра	94
ფერდელა	a-ч	106
ფერდი	a-ýбжарᄁ	78
ფერდის ქარი	a-ч	106
ფერდობი	á-марда	55
ფერდობი	á-наара	60
ფერი	a-ᄁштиын	86
ფერი	a-ᄁштән	86
ფერია	a-ᄁыңлан	120
ფერისმჭამელა	a-мырхын	60
ფერუმარილი	a-цәáᄁшь	125
ფერფლად ქცევა	á-ццышәхара	113
ფერფლი	á-ццышә	113
ფესვი	a-дáц	28
ფესვი	a-ᄁáшә	82
ფესი	a-фэска	150
ფეტვი	a-шын	103
ფეტვის ბელელი	a-штрá	103
ფეტვის ყანა	a-шыртá	103
ფეხბურთელი	a-шьапынпыласы	99
ფეხბურთი	a-шьапынпыл	99
ფეხების თითებზე, ცერებზე დადგომა	a-цыркыáкьара	124
ფეხებისა ჩაჩხვა	a-рᄁáᄁáра	72
ფეხზე ჩამოწდომა	aшьахара	100
ფეხი	a-шьапын	98
ფეხის გადადგმა	áихгара	12
ფეხის გადადგმა	a-шьап-éиxгара	98
ფეხის დაცურება	á-қәыщәырра	93

ფეხის თითები	ა-шьацэкьáрақәа	99
ფეხის თითი	ა-шьацәá	99
ფეხის ნეკი	ა-шьацэкьы́с	99
ფეხის ფეხზე გადადება	ა-шьап-éикәыршәра	98
ფეხის ცერი	ა-шьацәхь́ბ	99
ფეხის ხმა	á-шьтабжь	100
ფეხისგული	ა-шьაпсыргь́ца	98
ფეხმძიმე	á-хемта	143
ფეხმძიმე	á-хента	143
ფეხმძიმობა	á-бәәтәымра	18
ფეხსამოსი	ა-шьაпы́მატәა	99
ფეხსაცმელი	ა-шьацá	99
ფეხსაცმელი	ა-шьацатә́ხ	99
ფილტვების ანთება	ა-гәәцәкыра	24
ფილტვი	а-ры́пхá	75
ფინდიხი	а-салқым	76
ფინია ძაღლის ყეფა	á-чыңьчыңьра	127
ფისო	тис	123
ფისტო	á-кьарахә	48
ფიტი	а-сарáнць, а-сарáць	76
ფიშტო	á-кьарахә	48
ფიჩხი	а-фáрхь	150
ფიცარი	а-ңы́	94
ფიცი	а-тоубá	38
ფიცის დადებინება	á-ркура	72
ფიცხი	а-махәалáхьа	56
ფიჭა	а-цәабáжә	114
ფიჭვი	а-мзá	57
ფიჭვნარი	á-мхара	57
ფიჭის უჯრედი	а-ларта	49
ფლეტა	áимыжьра	7
ფოთლების ცვენის დრო	быликапъсáн	22
ფოთოლი	а-ბңь́ხ	21
ფოლადი	а-цы́р	147
ფოლადისა	а-цы́ртә	147
ფოლადისაგან გაკეთებული	а-цы́рлых	147
ფონი	а-пъáн	82
ფორთხვა	а-пъакьпъакьра	82
ფორი	а-хәапá	136
ფოსო ღერძისა	а-ларта	49
ფოჩი	а-чы́ху	108
ფოცხვი	á-чныш	126
ფოცხი	а-хәхәáга	149
ფრენა	а-пъырра	89
ფრთა	а-мцә́хьжәа	59
ფრიალი	а-шәыр-шәырра	106
ფრიალო თეფში	а-чанáх-кьапъс	106
ფრინველთ კუჭი	а-цәынпәláңь	125
ფრინველი	а-пъсаá	83
ფრინველი	а-пъсаáтә	83

ფრინველის დაჯდომა ღამის გასათევად	á-п̄хьарыларა	87
ფრინველის ღამის გასათევი დასაჯდომი ადგილი	а-п̄хьарыларта	88
ფრჩხილი	а-нап̄хыц	61
ფრჩხილი	а-шьап̄хыц	98
ფსკერი	а-ца	121
ფუ!	фи!	150
ფუთა	áилаҳәара	6
ფუთი	а-п̄у́т	85
ფუთობით	п̄у́т-п̄у́тла	85
ფუთხიანი	а-хáбжь	130
ფუთხიერობა	а-хáбжьхара	130
ფული	а-п̄áра	82
ფული ან სხვა რაიმე, რასაც აძლევდნენ კაცს დახმარების მიზნით	а-тажьәкәцá	36
ფურთხი	а-жьцәá	66
ფური	а-фшá	129
ფურიერეში	а-еá	108
ფურ-ირეში	а-бынчá	21
ფურკამეჩი	á-жәкамбашь	68
ფურნე	а-чáрцра	106
ფურჩალი	а-шьанзáф	98
ფურცელი წიგნისა	а-шәкәынџьыц	105
ფუტკარი	á-шьха	101
ფუტკარის სალოცავი	шьха-ны́хәа	101
ფუტურო	а-гәáаа	25
ფუფხი	á-нџажә	21
ფუქსი	áჟა	15
ფულურო	а-гәáаа	25
ფქვა	á-лагара	49
ფქვილი	а-шы́ла	103
ფქვილის ცომი თაფლით შეზავებული	á-цахамажәа	113
ფშალა	а-карма́	95
ფცქვნა	а-цәып̄ссарá	118
ფხაჭნა	а-цәып̄ტრá	118
ფხაჭნა	а-цәып̄ტრá	118
ფხვიერი	áизыхәхәара	5
ფხვიერი და მარცვლოვანი რამის ერთმანეთში არევა	áилап̄сара	6
ფხვიერი რამის: მოყრა	á-кәырхәхәара	91
ფხვიერის მარცვლეულის პატარა საგნების შიგ ყოფნა, ყრა	а-тап̄сарá	37
ფხიზლად ყოფნა	а-гә́нғанрá	27
ფხრეწა	áимыжьра	7
ქადაგება	а-уáз	78
ქადაგი	á-қадақьы	89
ქავილი	а-цә́нхара	118

ქათამი	a-кәтәм	47
ქათანი	a-ш	102
ქათმის ერთგვარი სენი	мырза	60
ქათმის ხორცი	a-кәтәмжь	47
ქალა	a-хьнаа	140
ქალამანი	á-жәцәеимаа	68
ქალამნის თასმა	a-шьащхәá	100
ქალაქი	á-қалакь	89
ქალაჩუნა	a-шәаргәында	104
ქალბატონი	áхкәажә	17
ქალები	á-хәса	149
ქალი	a-пъхәыс	88
ქალის სამკუთხიანი თავსაფარი	a-касныцаркья	43
ქალის სამკუთხიანი თავსაფარი	a-кас-éицарса	43
ქალის ცოლის გარიგება	a-зхәарá	34
ქალის ძუძუ	a-гәыхәпъы	27
ქალიშვილები	á-хәсахәцқәа	149
ქალიშვილი	a-тыпъá	40
ქალიშვილი	a-пъхәысба	88
ქამანდი, საგდებელი	a-кәараб	96
ქამარი, სარტყელი	a-макá	55
ქამბალა	a-шәиáк	104
ქანაობა	á-гьалара	23
ქანაობა	á-ргьалара	70
ქანაობა	a-цысрá	124
ქანჩი	a-әáза	151
ქარაფშუტა	a-хыткья	140
ქარბუქი	a-сытәхәа	77
ქარბუქი	a-ýрт	81
ქარგვა	a-кәцарá	92
ქარგვა	a-қәыщара	92
ქარვა	a-кáруа	89
ქართველი	a-кыртуа	93
ქართული ენა	a-кыртбызшәа	93
ქარი	a-пъшá	85
ქარის სივილი	a-пъшáршәаа	85
ქარიშხალი	a-пъшáтлаку	86
ქარიშხალი	a-фартым	150
ქარიშხალი	a-фыртым	150
ქატო	a-хьрхә	141
ქაფარი	a-ңьәы	95
ქაფი	a-шәáх	104
ქალალდი	a-кьяáд	93
ქაშანი თოვლზე გატკეპნილი გზა	á-грапара	23
ქაჯი	a-бнауаәы	20
ქაჯი	á-қачаа	90
ქაჯობა	á-өыстаара	153
ქება	a-рехуарá	73
ქება	á-реуапъхыыз	73
ქედი მთებისა	a-кәыкәыá	97

ქედმაღალი	а-пáгъа	81
ქედმაღალი	а-ехáрззала	109
ქედმაღლობა	а-ехарззалара	110
ქეიფი	а-кьáф	93
ქელუხი	а-пъсхурá	84
ქერი	а-рпá	71
ქერტლი, თებო	а-чхáы	107
ქექვა	áимырттаара	7
ქერა	а-уапцá	79
ქერა	а-цъупа	123
ქერო	а-хэдапáра	136
ქერხო	а-кэáхьча	47
ქეცი	а-пъхтра	87
ქეცი	а-цáыхара	118
ქეციანი	á-пъхт, áпъхты	87
ქვა	а-хáхэ	133
ქვაბი	а-чуáн	107
ქვაბი სპილენძისა	а-кэáб	90
ქვაბის საკიდელი	а-рхнъшьна	74
ქვაბის ჩამოსაკიდებელი	а-чхъынч	107
ქვადაყრილი ადგილი	а-хамáм	147
ქვაენარი	а-хáхэра	133
ქვანახშირი	а-хáхэрацаа	133
ქვედა	цакáтáй	122
ქვედა დოლაბი	á-цáа	125
ქვედა ტანი, ჩიხორა	айпъка	8
ქვევიდან	цакáла	122
ქვევიდან მიჭედება	á-цачапъара	123
ქვევრი	а-хапъшьá	148
ქვეითად	шьапъла	99
ქვეითი	á-шьáкаады	99
ქვემოთ	а-ладахьы	49
ქვესადები	á-цкъа	123
ქვეტყე	áас	1
ქვეყანა	а-тáыла	78
ქვეყნიერება	а-дунéи	29
ქვეშ	á-цака	122
ქვეშ ამოდება	á-цацара	123
ქვეშ მოყოლა	á-цахара	123
ქვეშ მოყოლება	á-цархара	122
ქვეშ შესმა	á-цакра	121
ქვეშ შეყრა	á-цапъсара	122
ქვეშაგები	аиáрта	3
ქვეშაგები	а-цэартá	115
ქვეშაგებში ჩაწოლა	á-лаиара	49
ქვეშიდან გამოღება	á-цхра	124
ქვითინი	á-кыызккыызра	94
ქვითკირისა	а-хáхэтэ	133
ქვირითი	а-кúрт	45
ქვირითი	а-пáртá	82

ქვის კეცი	а-пѣлакь	82
ქვისა	а-хѣхѣтѣ	133
ქვისლი	а-махѣыла	56
ქვიშა	á-пѣслымъ	83
ქვიშიანი ადგილი	á-пѣслымъра	83
ქვიშრობი	á-пѣслымъра	83
ქილა	а-дыргьлѣ	30
ქინაქინი	а-хйна	143
ქინქლა	á-щ	113
ქინძი	á-хѣнсхѣа	137
ქირა	а-кьыра	94
ქირა	а-цѣагьсѣ	145
ქირით	кьырала	94
ქისა	а-кьасѣ	93
ქიშმირი	а-кьышьмыр	94
ქიშმიში	а-кьышьмышь	94
ქლიავი	а-ბхѣá	21
ქმარი	а-хѣтѣ	132
ქმნა	а-ურá	81
ქმრისთვის ცოლის მშობლები	áбхѣараа	3
ქნევა	а-кьарá	98
ქოთაო	а-мчарáბა	58
ქოლგა	а-хარгь	147
ქოლიკი	а-гды	23
ქონა	[á-маза(а)ра]	54
ქონდარი	а-тѣბრა	124
ქონდრის ხალხი	á-тан	121
ქონება	а-мáзара	54
ქონი	а-шшá	103
ქონიანი	а-пѣыла	84
ქორაკი	а-нѣхѣтѣ	63
ქორი	а-кѣтрыхьшь	47
ქორი	á-хьшь	143
ქორფა	а-гарантѣá	22
ქორფა	á-ჟкы	120
ქოსმენი	а-хѣაგѣა	149
ქოჩორი	а-пѣчачár	86
ქოჩორი	а-хчкуртул	139
ქოჩორი	а-хымбабьл	140
ქოცო	а-кѣბár	97
ქრთამი	а-цартѣша	122
ქრისტიანი	а-кьырсиán	94
ქრისტიანობა	а-кьырсиánრა	94
ქრობა	а-кьატара	47
ქრობა	а-кьáტара	71
ქრობა	а-რგьсрá	71
ქრობა	а-გьсрá	83
ქროლა	а-სრá	77
ქსელი	а-хá	147
ქსი!	скьа-скьá!	77

ქსოვა	a-срá	77
ქსოვილი ატლასი	атлаз	15
ქუდი	a-хýлпá	140
ქუთუთო	á-лацаа	51
ქულა	a-кәатáла	47
ქურა	a-хәыштаарá	137
ქურა	a-хәетаарá	137
ქურანი	адыз	110
ქურდი	a-ңы́ч	95
ქურქი	a-хамы́	131
ქუსლი	a-шьхәа	101
ქუსტარი	á-қәышь	92
ქუქუნება	a-цәтәрá	116
ქცევა	a-уартáл	79
ღადარი	a-хәшпырңы́	137
ღამე	á-тх	124
ღამით	уахынла	80
ღამის გათევა	a-ңхьарá	87
ღამის სათევი ადგილი	a-ңхьарта	87
ღამურა	a-хәылпүты́с	136
ღარი	a-зымта́р	120
ღარიბი	a-ңáр	94
ღარისებური ეჩო	a-гәымжьáтә	26
ღაწვი	a-ჯámәа	119
ღაწვი	a-ჯын́	120
ღებვა	a-шәრá	105
ღელე	a-кәáра	47
ღერდილი	a-хы́рң	141
ღერძი	a-лы́ра	53
ღეჭვა	á-ка́кара	96
ღვარი	a-әáр	151
ღვარის, ნიაღვარის კალაპოტი	a-әáршьтра	151
ღვედი	áа	1
ღვედი	a-гарзгáн	22
ღვეზელი	a-дыргáнырша	30
ღვენთი	a-цәыкубáр	117
ღვია	a-жәыржын́	68
ღვინით თრობა	a-әы́ ашьрá	151
ღვინის დასალევი ხის სასმისი	a-кы́нты́з	94
ღვინის მწდე	a-әы́наха	152
ღვინო	a-әы́	152
ღვინოში ჩაიხორჩო	a-еаргарá	108
ღვიძლი	a-гәáкцәа	24
ღვიძლი	a-гәатәá	24
ღვიძლი ბიძა	ánшьа́зара	14
ღვიძლი ბიძა	á-би́ашьа́зара	19
ღვიძლი ბიძა	аншьа́зара	63
ღვიძლი და	á-еҳәшьа́зара	32
ღვიძლი დეიდა	á-нлаҳәшьá́зара	63
ღვიძლი დისწული ვაჟი	á-еҳәшьа́рáзара	32

ღვიძლი დისწული ქალი	á-ეხაშაფუჯაჟარა	32
ღვიძლი მამიდა	á-ბიახაშაჟარა	19
ღვიძლი ქალიშვილი	ა-ფუჯაჟარა	88
ღვიძლი შვილი (ვაჟი)	ა-ფაჟარა	82
ღვიძლი ძმა	á-ეშაჟარა	32
ღვლერჭი	ა-ჯარტაი	119
ღვლერჭისაგან გაკეთებული რგოლი	ა-ხურგაგა	141
ღია ლურჯი	ა-ხაჩაფუშტაღლა	150
ღილი	ა-ხაინტარა	149
ღილისა, კილოსი და მისთანების შებნევა	აიბარკრა	3
ღირებულება	ა-ფუჯარა	83
ღლაგი	ა-ფლაგ	94
ღმერთი	ა-ნცა	63
ღმერთმანი	ა-ნცა-ინის	63
ღობე	ანდა	1
ღობე	ა-გაღარა	24
ღომი	ა-ნისტა	22
ღომი	á-ხაჟ	137
ღომის ჩასაზელი მოკლე და მომსხო ჯობი	ა-მსტუაგ	57
ღომის წყალი	ა-ხურჟის	143
ღონიერი	á-ნაგა	95
ღონივრად	იწაგანის	42
ღონის მიხდა	á-მჩ ალჯარა	58
ღორი	ა-ხა	148
ღორის დრუხუნი	ა-ნაჩრბჟის	95
ღორის ქონი	ა-კალამარა	42
ღორის ხორცი	ა-ხაჟის	148
ღორლი	ა-ნანც	21
ღრანტე	ა-ტაკატაფარა	37
ღრანტე	ა-ტაკა-ტასრა	37
ღრაჟა-ღრუჭი	ფაგ-ფაგ	128
ღრენა	ა-ნაგრა	94
ღრმად ჩასობა	á-ტაცალარა	123
ღრუბელი	á-ტა	82
ღრუბელი	á-ტსტა	83
ღრუბელი (ზღვისა)	ა-შაჟმგარ	105
ღრძობა	ა-ტარა	38
ღრძობა	ა-ტარარა	39
ღუზა	ახა	16
ღუნვა	á-რჟარა	74
ღულუნი	á-კაჩრკაჟრა	97
ყაბალახი	ა-ხტარა	133
ყაბზობა	აიწარკრა	9
ყავა	ა-კაჟა	44
ყავარი	ა-კაჟარ	96
ყავახანა	ა-კაჟაჟჟარტა	44
ყავისფერი	ა-კაჟაფუშტის	44

ყაითანი	a-kaitán	95
ყალათმა	a-xədatagýla	136
ყალამქარი	a-кьяфýна	94
ყალიონი	a-тытынжəга	39
ყალყი	a-кышыьмéи	94
ყამა	a-буáкьямыса	94
ყამა	a-káма	95
ყამირი	a-dəáჟა	30
ყამირი	a-ýжəра	81
ყანა	a-мхы́	59
ყანაში მომუშავე	a-мхны́за	59
ყანაში, სათიბში, დასახლებულ პუნქტში: გავლა	á-лсра	52
ყანიდან, სათიბიდან, დასახლებული პუნქტიდან: გამოყვანა	á-лгара	52
ყანყრატო	a-кыркы́	96
ყანჩა	a-зыцəа	120
ყანწი	a-п̄áтхь	81
ყანწი	a-к̄ánтц	95
ყანწი	á-цəхьа	116
ყაურმა	a-курма́	45
ყაუხი	a-сарақья	76
ყაჩალი, ავაზაკი, ფირალი	áбрагь	2
ყაჩალობა	áбрагьра	2
ყაჩაღურად, ავაზაკურად	абра́гьтас	2
ყაჯარი	a-сахəрéи	77
ყბა	a-цлымхá	112
ყბა	a-зáməа	119
ყბაყურა	a-xəдарчы́	136
ყბედობა	á-барбарра	18
ყელამდე მამლარი ვარ	хəдарцəы́	136
ყელი	á-дгылбжында	29
ყელი	a-xə	135
ყელიანი გოგრა	a-мк̄ýба	58
ყელჭრელა	á-xəдатыц̄сраа	136
ყეფა	a-шрá	103
ყეფა	á-шышыбжь	103
ყეფება	a-ршрá	73
ყეყერი	a-фрáха	129
ყვავი	a-kəараán	96
ყვავილი	á-какац	42
ყვავილი	á-шəт	104
ყვავილი (ავადმყოფობა)	a-цəырп̄шзá	117
ყვავილის აცრა	a-лацá áлацара	51
ყვავილნარი	á-шəттра	104
ყველა	зегьы́	33
ყველა	á-кəызаара	90
ყველაზე პატარა	a-xəыц̄зəзá	138
ყველაზე უმცროსი	аитыб̄зá	11

ყველგან	зегьнцъара	33
ყველი	ашә	16
ყველი	ашәырхә́н	16
ყველიერი	а-хәажәкь́ра	135
ყველით გატენილი თაფლიანი ღვეზელა პური	а-чә́ць	107
ყველითა და რძით გაკეთებული ღომი	а́-чамыкәа	106
ყველიპარია	а́шә́ньыч	16
ყველის კვერეული	а́шәха	16
ყველშეხელილი ღომი	а́илаць	6
ყვერული	а-кәарь́л	97
ყვიბარი	а-кәბ́არ	97
ყვითელი	а-сә́ж	151
ყვინჩილა	а́рба́ньчышь, а́рба́нь ху́чы	14
ყვირილი	а́-кәа́ра	95
ყვირილის ხმა	а-кәა́бжьы	95
ყვირილის ხმა	а́-хә́хә́ბжь	149
ყვრილი	а-хә́хә́რა	149
ყვრიმალი	а-ჯა́მәა	119
ყიდვა	аа́хә́რა	2
ყივანახველა	аимхә́ა́რшә́აа	7
ყინვა	а-цა́ара	121
ყინული	а-цა́ა	121
ყინული	а-цა́არшә́ыრა	121
ყიყინი	а́-сә́ფ-сә́ფრა	151
ყლაპვა	а́-лба́адара	52
ყლაპი	а-ფა́მәა	127
ყლორტი	а-шьа́кь́არ	99
ყმაწვილი	ар́цьыс	72
ყმაწვილი	а́-са́ბи	76
ყმაწვილი	а-цкә́ын	126
ყმაწვილი კაცი	а́რцьыс	15
ყნოსვა	а-ფә́რა	150
ყოველ კვირა დღეს	есыме́ньша	32
ყოველ ცისმარე დღეს	есааша́цгь́хә́ჯა	32
ყოველ წელს	есы́шыку́са	32
ყოველდღე	есены́	32
ყოველდღე	есымш́ა	32
ყოველთვე	есымз́ა	32
ყოველი კვირა დღის	есыме́ньшатә́и	32
ყოველღამ	есуа́ха	32
ყოველღამ	есы́уаха	32
ყოველწლიური	есы́шыку́сатә́и	32
ყომარბაზი	а-ма́цасә́ы	55
ყორანი	а́-ლა́хә́ა	51
ყოფილი	и́кәла́хьоу	42
ყოფნა	а-зха́რა	34
ყოფნა	[ა́-кә́за́ара]	95
ყოფყიფი	а-кы́ура	44

ყოყობა	a-ᄡᄃᄃᄃ	81
ყოყობი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	109
ყოყობობა	a-ᄃᄃᄃᄃ	33
ყოყობა!	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ!	150
ყოყობადა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	150
ყოყობაი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	150
ყოყი	a-ᄃᄃᄃᄃ	40
ყოყუ	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	28
ყოყუ-მუნჯი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ-ᄃᄃᄃᄃᄃ	128
ყოყუმუნჯობა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	128
ყოყა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	78
ყოყაფიცარი	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	1
ყოყნწი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	138
ყოყნწი (ნემსისა)	a-ᄃᄃᄃ	121
ყოყრბალიში	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	53
ყოყრბი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	55
ყოყრება	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	53
ყოყრება	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	86
ყოყრებიწება	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	72
ყოყრი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	53
ყოყრძენი	a-ᄃᄃᄃ	66
ყოყრძნის კრეფა	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	66
ყოყრძნის მარცვალი	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	66
ყოყრძნის მკრეფავი	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	66
ყოყრძნის მტევანი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	66
ყოყრძნის შეთვალვა	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	94
ყოყრძნის ჯიშია ერთგვარი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	126
შაბათი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	76
შავგვრემანი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃ	9
შავი	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	9
შავი ცხენი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	109
შავრა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	109
შავწითელია	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	143
შაკიკი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	98
შალაშინი	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	92
შალაშინი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	98
შალი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	98
შალითა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	138
შამბი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	68
შამბი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	136
შამბი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	149
შამბნარი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	68
შამბნარი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	136
შამფური	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	66
შანთი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	12
შანი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	98
შარა	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	60
შარაგზა	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	71
შარავანდედი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	24
შარავანდედი	a-ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	110

შარავანდი	a-გაér	24
შარავანდი	a-ყáкəаха	110
შარდზე გასვლა	a-ჩхəыrá	107
შარდის ბუშტი	á-нкьапыштá	63
შარვალი	áикəа	9
შარვალი	a-ჟíкəа	119
შარშან	тшыпх	124
შარშანდელი	тшыпхтəí	124
შარშანწინ	тшыпхцəá	124
შარშანწინდელი	тшыпхцəათəí	124
შარშანწინის წინა წელი	აჟы́тшыпхцəа	15
შარშანწინის წინა წლისა	აჟы́тшыпхцəათəи	15
შაური	a-кəыры́шь	97
შაურიანი	a-кəыры́шь-тҭса	97
შაქარი	a-шьакар	99
შაშვი	áрдəына	14
შაშხი	a-жьтáа	66
შდრ. áьцыкəрəи	a-чыкəрəи	108
შდრ. аҭаṭá	a-тҭы́	86
შდრ. ашьапсыргə́нтá	a-шьаргə́нтá	99
შებინდება	áиლашəшəра	6
შებმა	a-тáкრა	121
შებმულის გამოშვება	a-тыртларá	124
შებორკვა	á-шьахара	100
შებრალება	a-ры́щхашьара	75
შეგდება	á-кəыршəра	91
შეგდება	á-кəыцалара	92
შეგროვება	áизгара	5
შედარება	a-ყарҭшრა	127
შედარებით	áастá	1
შედარებით დიდ სიმალლიდან: ჩამოვარდნა	á-лкьара	53
შედგმა	á-тáргыларá	122
შედედებული სისხლი	a-шьашə́	99
შეერთება	á-цларá	112
შეექცევა	á-ерхара	31
შევარდენი	á-кьá	47
შევარდენი	a-шьáуардын	99
შევსება	a-хартəаара	131
შევსება	a-хыртəаарá	141
შეზავება	á-ჟəარá	120
შეზნექილი	a-тáრə́ыла	36
შეთავსება	áилагзარá	5
შეთანხმება	áизыразхара	5
შეთანხმება	áикəшахатхара	9
შეთვლა	a-зы́щхარá	35
შეთვლა	á-нацхარá	62
შეთვლა	á-цхаруá	113
შეიარაღება	áბцьарматəá	3
შეიძლება	и́калáп	42

შიძლება	a-лшáра	53
შეკავება	a-нкýлара	63
შეკეთება (ცეცხლის)	á-тхара	124
შეკეცვა	a-пýхýршера	87
შეკვეცილი ფორმა шьәара-ს	шәа	103
შეკვრა	a-ғахәарá	128
შეკითხვა	аз-зтаарá	34
შეკითხვა	a-зтаатә́н	34
შეკრება	áизара	5
შეკრებილი ხალხი	a-цáр	145
შეკრეჭა	a-тыркәыдаарá	124
შეკრთომა	a-гачамкра	22
შელაღვა	a-тáцалара	37
შელესილი ლობიო	a-кә́ндыршьшьы́н	97
შელოცვა	á-тәхәа	40
შემდეგ	áамышьтахь	1
შემდეგ	á-шьтахь	100
შემდეგ	a-шьтахьы́н	101
შემთხვევა	a-ныриарá	64
შემკობა	a-ычара	153
შემოზუქვა	a-цанахәалара	121
შემოდგომა	быликапýсáн	22
შემოდგომა	тагáлан	35
შემოდგომა	a-еаәратагáлара	109
შემოდგომაზე	еаәратагáлан	109
შემოდგომისა	тагáлантәи	35
შემოვლა	áакыдгылара	1
შემოვლა	á-кәшара	47
შემოვლა	a-хýкәшара	140
შემოკავებულ ადგილში შეშვება	a-тáжълара	36
შემოკავებულში შესვლა	a-тáлара	36
შემოკვდომა	á-мхапýсра	59
შემოკვდომა	á-мхашýра	59
შემოკლება	a-ркýáфара	71
შემომქმედი	a-шацәá	102
შემოსავალი	a-хашәалахә́н	132
შემოღამება	á-кәыхуларა	93
შემოღება	á-пýшьгара	85
შემოღობვა	a-хкаарá	134
შემოღობილი ადგილი	a-хкаáра	134
შემოყრა	á-дыхәхәалара	30
შემოყრა	a-цанахәалара	121
შემოწვა	a-цәы́нбылрá	116
შემოწვნა	a-тáшшра	37
შემოჭმევა	á-мхафара	59
შემოხარჯვა	á-мханыхра	59
შემოხვავება	á-дыхәхәалара	30
შემტვრევა	a-кýлжәара	45
შემქმნელი	a-шацәá	102
შემღვრევა	a-цә́нхәашýра	118

შემწნევა	a-გაátara	24
შემცირება	áიტатəra	11
შემცირება	აიტахарá	11
შემცირება	a-რმáчpa	71
შემწვარი ხორცი	a-кəáц-ჟყ	47
შენ	yарá	79
შენ დედაკაცი ხარ	ბóуп	20
შენ იყავი	ბáкун	17
შენ იყავი	yáкун	78
შენ მამაკაცი ხარ	yóуп	80
შენაკადი	a-ჟყmmaxə	120
შენახვა	á-цəaxpa	125
შენახული	цəaxы	125
შენთან ყოფნა კეთილი ყოფილიყოს, შენი ქონება გაიზარდოს!	a-тáзаара	35
შენობაში შემოშვება	áаəнажьлара	2
შენობაში, ოთახში შეთრევა	a-əнархəазара	152
შენობაში, ოთახში შენათება	a-əнарц̣харá	152
შენობაში, ოთახში შეყვანა	a-əнагáлара	151
შენობაში, ოთახში: შესვლა	a-əნáлара	151
შენობაში, ოთახში: შეშვება	a-əნáжьлара	152
შენობაში: შეცოცება	a-əნaxəазарá	152
შენობიდან გარეთ გაგდება	a-дəылцара	31
შენობიდან გარეთ გამოშვება	a-дəылжьра	30
შენობიდან, სუნის დენა	a-əнышəшəарá	152
შენობის, ერთიმეორეზე დაწყობილი რამის: გვერდზე დახრა	a-хбыкьрá	133
შერგება	a-зы́халалхара	35
შერგება	a-хaxарá	133
შერეკვა	a-тáцалара	37
შერეკვა	á-лацалара	51
შერიგება	áинраалара	8
შერიგება	áиныршəара	8
შერიგება	áинышəара	8
შერიგება	a-наáлара	60
შერიგება	a-нраáлара	63
შერიგება	a-нышьəара	65
შერჩენა	á-нахара	63
შერცხვენა	á-рц̣хашьара	72
შერცხვენა	á-ц̣хашьара	87
შერჭობა	áლალара	49
შესაბრალისი	a-ры́цхашьатə	75
შესაკერავი	á-зaxтə, áзaxтəы	119
შესაკრავი	á-ყaxəatə	128
შესანახი	á-цəaxтə, á-цəaxтəы	125
შესანიშნავი	зеиц̣штáм	33
შესასვლელი	a-əნáларта	151
შესასწავლი	a-цатəы	122

შესაწირავი	a-курб́ан	45
შესახედაობა	a-п̄шра	86
შესახედაობა	a-ფ̄ш̄ы́лара	129
შესობა	á-лак̄ыақыара	49
შესობა	áლალара	49
შესრულება	a-х̄ы́цра	142
შესწრება	a-ниарá	63
შეტანა	á-лагалара	48
შეტანა გამოქვაბულში	a-ц̄ы́цагалара	118
შეტყობინება	a-д̄ы́რა áтара	30
შეუდარებელი	зеӣп̄ш-д̄ы́кам, зеӣп̄ш̄ы́кам	33
შეუძლებელი რამ	й̄камлаша	42
შეფეთება	a-ფ̄áхარá	128
შეფერება	[á-т̄эара]	40
შეფერხება	áiт̄цақыара	11
შექმნა	a-шарá	102
შეყვირება	a-к̄ы́хэхэара	93
შეყვირება	á-т̄ахэхэара	123
შეშა	a-მფ̄ы	59
შეშვენება	a-наáლара	60
შეშინება	a-ршэარá	73
შეშის ჭრა	a-მფ̄ы̄ყარá	59
შეშლა	a-ц̄э́илагара	115
შეშლა	a-х̄éилагара	133
შეშრობა	a-еы̄рбара	110
შეშურება	a-ш̄ы́цра	102
შერერება	áагылара	1
შერვევა	á-р̄ш̄ы́цылара	72
შერვენებული	á-ш̄э̄ი̄ი̄гк	104
შეცილება	á-мак̄რა	54
შეძვრომა	a-т̄áсра	37
შეძვრომა გამოქვაბულში	a-ц̄э́ы́цалара	118
შეძულება	a-ц̄э́ы́მ̄ხ̄არა	117
შეწუხება	a-рг̄áм̄цра	70
შეწუხება	a-рг̄ááკრა	70
შეწყალება	a-з̄ы́лы̄ყარა	34
შეწყვეტა	a-к̄э́ы́цრა	97
შეჭამადი	a-ц̄ы́фа	114
შეჭვრეტა	a-к̄ы́л̄ყრა	46
შეჭმუხვნა	áимарщра	7
შეხება	a-к̄ы́სრა	48
შეხედვა	a-нах̄აა̄ყრა	63
შეხვედრა	áიკ̄э̄შ̄ე̄არა	9
შეხვედრა	a-ყ̄ы́ლარა	88
შეხმობა	á-д̄ეალარა	30
შეხმობა	á-მაფარა	56
შეხსნა	a-ყ̄ы́რ̄ტლარá	89
შეხსნა	a-ყ̄ы́ტლარá	89
შეხტომა	a-н̄ы́კ̄ა̄ყარა	64

შებტუნება	а-нѣкѣрѣалара	64
შეჯიბრება	á-цлабра	112
შველა	á-цхраара	113
შველი	а-шьáбьста	98
შვეულად	хагáыхá	130
შვიდი	бжьба	20
შვიდი	бжьáбь	21
შვიდი ადამიანი	бжьáбьк	21
შვილი	а-хшáра	138
შვილიშვილი	а-мóта	57
შვილიშვილი (ვაჟი ვაჟიშვილისა)	а-ჲეიჲá	82
შვილიშვილი (ვაჟი ქალი შვილის მხრივ)	а-ჲхалჲá	88
შვილიშვილი (ქალი ვაჟიშვილისა)	а-ჲეიჲá	82
შვილიშვილი (ქალი ქალი შვილის მხრივ)	а-ჲхалჲá	88
შვინდა	аáыჴ	110
შთამომავლობა	á-шьтра	101
ში	а-кнѣ	96
შიგ შეკეცვა	а-царѣыларა	122
შიგ წოლა	[а-таиарá]	35
შიგნიდან	а-áныуцкала	152
შიგნიდან გამოღება	а-гáылхра	25
შილები	áицалаáа	10
შილი	áцала	16
შილი	ацала	112
შიმშილი	á-мла	57
შიმშილობა	á-млашьра	57
შინ	а-áныка	152
შინაარსეულობა	а-гáыра	26
შინაგანი სამყარო	а-гáыра	26
შინაურულად	тааáашьáала	35
შინაყმა	ахтнѣуаáы	16
შინდი	а-ბгѣჴარ	18
შინდნარი	а-ბгѣჴарра	18
შირა	á-цла	123
შირათი წებვა	á-цлара	123
შიშველება	а-тჲáარá	38
შიში	а-шáарá	104
შლამი	а-лоáкь	53
შმორიანი	а-кáыкнѣ	97
შობა	аирá	8
შობა	а-რიирá	70
შობა	кьáрса	94
შობა	а-хшарá	138
შოვნა	á-ура	81
შოლტი	а-камáбь	95
შორი	á-харатáи	131
შორი გზა	á-мáа-хара	60
შორიდან	харáнтá	131

შორიდან	харáтə	131
შორის	а-бжáра	20
შორი-შორს	хара-харá	131
შორს	харá	131
შოშია	ажəáрдəына	14
შრატო	á-хыз	140
შრიალი	á-шькьырра	101
შრობა	а-барá	18
შრობა	а-тбарá	38
შრობა	а-рбарá	70
შრომადღე	а-цьáмш	145
შრომაში გამონადენი ოფლი	а-п̄х̄ჯáша	87
შრომით, მუშაობით, ვაჭრობით და მისთ: შექენა	а-рхарá	75
შტერი	а-тəмбэл	38
შტერი	а-ფрáха	129
შუა	а-ბжáра	20
შუა	а-гəтáцə	25
შუა	а-гəытáны	25
შუა	а-гəытáтəй	25
შუა თითო	а-гəбжьíнацəа	25
შუა ხნის კაცობა	á-уəбджара	80
შუაგზა	а-мəбджарá	60
შუადღე	á-шьыбжь	102
შუადღე	шьыбжьóн	102
შუადღეობით	шьыбжьóнла	102
შუადღეს, შუადღისას	á-шьыбжьон	102
შუაზე	éиəыр̄т̄оу	31
შუათანა	а-гəбжьáнытə	25
შუაღამე	á-цхəбжон	113
შუაღამე	á-цхəбжон	124
შუბი	á-п̄са	82
შუბლი	á-лахь	51
შუნი	áб̄н̄áцма	21
შურთხი	а-кап̄кáп̄	43
შური	а-хəáшьха	149
შურიანი	а-шьыцəы	102
შურიანი	á-цəшьыцəы	123
შურიანობა	á-цəшьыцра	122
შურისმამიებელი	а-шьəуəы	99
შუქმონავანი მთვარე	а-мза-тəы	57
შუქურა	á-кра	44
შფოთვა	á-гəəтeира	24
შფოთი	áилаəынтра	6
შქერი	á-хəəжə	135
შქერნარი	á-хəəжəра	135
შხამი	а-шьы́гəхушə	102
შხამი	á-шхам	103
შხაპუნი	а-хəəჩə-хəəчá	136
შხეფი	а-цып̄хь	114

ჩაბლახი	a-хтырџá	133
ჩაბერებული ქალი	a-тáцха	38
ჩაბერებული ქალი	a-тыџха-тəахьá	40
ჩაბერებული ქალი	a-тыцьхá	40
ჩადება	a-тацарá	37
ჩადება	a-ჯáацара	119
ჩავარდნა	a-таҳара	38
ჩავარდნილი ადგილი	a-гəáаара	25
ჩაზნექილობა	a-таєыларá	37
ჩათეთრებული	a-пáшə	65
ჩაი	a-чáи	106
ჩაკერება	a-гəылажахра	25
ჩაკერვა	a-тáжахра	37
ჩაკეცვა	á-леизкəџə	52
ჩალა	á-џхə	88
ჩალანგარი	a-хахəтəáхə	133
ჩალის ზვინი	á-џхəакуá	88
ჩალის ღერო	a-кəы́нць	97
ჩალისფერი	a-зардáгь	33
ჩალმა	a-сарáкьá	76
ჩალპობა	a-табҳаарá	35
ჩამიჩი	a-кьышьмьышь	94
ჩამობნელება	a-цəы́лашьцара	117
ჩამოგდება	á-лбаашьтра	52
ჩამოთრევა	á-лбаахəара	52
ჩამოკიდება	a-кнáхара	44
ჩამოპობა	á-мыршьшьяара	60
ჩამორეკვა	á-лбаацара	52
ჩამორთმევა	á-цəгарá	115
ჩამორთმევა	a-ფы́хра	130
ჩამოსაკიდებელი ხელიანი	a-хəартá	135
ხელკალათა		
ჩამოსვლა	á-лбаара	52
ჩამოქცევა	a-фы́нгарá	129
ჩამოღება	á-лбаагара	52
ჩამოშორება	a-џы́рцра	89
ჩამოცმა	a-харџარá	131
ჩამოცურვა	a-хьхəазарá	143
ჩამოწოლა	á-хчы́лара	139
ჩამოხობება	á-лбаахəазара	52
ჩამოხსნა	a-кны́хра	44
ჩამოხტომა	á-лбаაџара	52
ჩამოხტომა	a-ы́џара	64
ჩამოჯდომა	a-ны́кəтəара	64
ჩამტვრევა	a-табгарá	35
ჩამტვრევა	a-таџцəარá	37
ჩამური	a-лахəара	51
ჩამურის ჩიტი	a-лахəარá-ты́с	52
ჩამშლელი	áилагады	5
ჩამჩა	a-чамскýл	106

ჩამჩვა	a-тарá	77
ჩანგრევა	a-табгарá	35
ჩანგრევა	a-тарбгарá	36
ჩანგრევა	á-табгара	121
ჩარგვა	á-лаитаҳара	49
ჩარგვა	á-леитаҳара	52
ჩარიცხვა	á-лаҗхиазара	50
ჩარტყმა	a-тáсра	37
ჩარტყმა	á-тасра	122
ჩარჩენა	a-тахарá	38
ჩარჭობა	á-лацара	51
ჩასადები ადგილი	a-таҗарта	37
ჩასასვლელი	á-лабарта	52
ჩასაფრება	a-зкылатәара	34
ჩასაჯდომი	a-татәáрта	37
ჩასკვნილი, ჯმუხი	a-шьтаҗáча	100
ჩასმა	a-жáртәалара	119
ჩასობა	á-ларшьшьра	50
ჩასხმა	a-таҗәарá	35
ჩატევა	a-тарзарá	37
ჩატევა	a-тазарá	37
ჩატევა	a-ркрá	71
ჩატენა	áицарпапара	11
ჩატყდომა	a-табгарá	35
ჩატყდომა	a-таҗәра	37
ჩაფლვა	a-цә́иҗажра	118
ჩაფურთხება	a-тáжыцәара	36
ჩაფხუტი	a-маны́за	55
ჩაქრობა	á-рцәара	73
ჩაქრობა	á-цәара	115
ჩაქუჩი	a-кәркоу	45
ჩაქჩაქი	a-хыҗхыҗра	142
ჩაქცევა	a-табгарá	35
ჩალიმება	a-җышьәырччара	89
ჩალობვა	á-лашшра	50
ჩალრმავებულ რამეში გავლა	a-ты́сра	39
ჩალრმავებულ რამეში ჩაფრენა	a-җáҗыრა	37
ჩალრმავებულ რამიდან ამოფრენა	á-ты́рра	39
ჩაყენება	a-жáаргылара	118
ჩაყრა	a-таҗсарá	37
ჩაშლა	áицакыара	11
ჩაშრობა	a-тарбарá	36
ჩაცვენა	a-таҗсарá	37
ჩაცვენა	a-жáаҗсалара	119
ჩაცმა	a-е́илаҳәара	109
ჩაცუცქება	áихәткәыкәылара	13
ჩაძახება	a-тáкаара	37
ჩაძვრომა	a-тáсра	37
ჩაძირვა	a-жáаркурлара	119
ჩაძირვა	a-жáакурлара	119

ჩაწება	a-тшьра	39
ჩაწერა	a-нълара	64
ჩაწოლა	a-таиარა	35
ჩაჭყლეტა	a-таркъацра	36
ჩახარშვა	a-тарттарა	36
ჩახარშვა	a-таттарა	37
ჩახმახი	a-самгъл	76
ჩახმახი	á-тәәа	78
ჩახტომა	a-тагълара	37
ჩელტი	a-чълт	106
ჩემი აზრით	гәанála	24
ჩემი ფიქრით	гәанála	24
ჩემიანი	áииуа	8
ჩერო	a-шәшьыра	105
ჩერჩეტი	a-тәмбэл	38
ჩერჩეტი	a-ғраха	129
ჩექმა	амáгу	54
ჩვენ	харá	147
ჩვენ ვართ	хáуп	148
ჩვენ ვიყავით	хáкун	147
ჩვენება	a-рбарá	70
ჩვენება	a-чанáба	106
ჩვენი	хара хтәы́	147
ჩვეულება	a-шьы́лара	101
ჩვეულება	a-цáс	122
ჩვეულებრივ აყიროსაგან	a-гарацáхәá	22
გაკეთებული საშარდე აკვნის ნახვრეტქვეშ დაკიდებული		
ჩვიდმეტი	жәибжъ	68
ჩვიდმეტი	жәйхжы́	68
ჩვიდმეტი	жәйбжъдык	68
ჩვილი	áшәрхуа	16
ჩვილი	a-гаранцá	22
ჩვილი	á-жы́	120
ჩვილი ყველი	áшәәжa	16
ჩვილი ყველი	á-шәыртата	105
ჩია	a-ჩáча	94
ჩია და გამხდარი კაცი	áса	15
ჩიბე	á-әара	151
ჩიბუხი	a-тытýнжәга	39
ჩივილი	á-шшра	103
ჩივილი	a-хáшшаара	132
ჩინებული	зеигъштáм	33
ჩინჩახვი	a-чы́кә	108
ჩირგვი	a-чы́к	108
ჩირგენარი	a-чы́кыра	108
ჩირი	a-რәá:	76
ჩირქი	a-тәá	40
ჩიტი	a-чы́с	124
ჩიტის ბუდე	a-чы́с	124

ჩიტის ბუდე	a-цыстыѳра	124
ჩიჩქნა	a-ბწყატარა	21
ჩიჩქნა	a-ტყხარა	40
ჩიჩქნა	a-кылхара	46
ჩიჩქნა	a-ртытра	71
ჩიხრიხი	a-чычыга	127
ჩლიფინა	á-ბзеилакыцѳ	19
ჩლუნგი	a-цаგѳ	112
ჩოგანი	a-мхáбыста	59
ჩონგური	a-чамгѳыр	106
ჩონჩორიკი	a-ѳкы́н	109
ჩორთით სიარული	a-хытхытრა	142
ჩოფურა	a-цѳырпшжатыт	117
ჩოჩორი	a-ѳадхѳыс	108
ჩოხა	a-кѳмжѳын	45
ჩოხის მასრა	a-хазыр	147
ჩოხის მასრის ჩასაგები ჯიბეები	a-хазыртра	147
ჩრდილი	a-шѳшьы́რა	105
ჩრდილოეთ კავკასიაში აფხაზი ტომებით დასახლებული მხარე	a-шѳын	105
ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აბაზები	áшѳуаа	16
ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აფხაზი	á-шѳуа	
ჩრდილოეთის ქარი	a-ѳáѳაпшა	128
ჩრჩილი	á-ѳ	151
ჩული	a-сахѳრѳи	77
ჩული	a-цѳყ́па	123
ჩუმი	ѳы́мт	129
ჩურთვა	á-жѳагуара	67
ჩურჩული	á-хѳтхѳынтра	136
ჩურჩულით	хѳтхѳынтра	136
ჩურჩხელა, ჯანჯუბა	a-цъанцъы́хѳа	145
ჩუხჩუხი	áи́лашра	6
ჩუხჩუხი	a-хххѳá	143
ჩქარა	ласы́, лассы́	50
ჩქარმავალი მდინარე	a-зъы́н	120
ჩქარ-ჩქარა	ласы́-ласы́, лассы́-лассы́	50
ჩქმეტა	á-ბწყчра	21
ჩხარუნები	a-хьархьáркѳа	143
ჩხვლეტა	á-ларкьякья́ра	49
ჩხიკვი	á-хьяж	143
ჩხირი	a-лаб́ытѳა	48
ჩხირი	a-тѳын	125
ჩხრეკა	áимыртта́ара	7
ჩხუბი	áи́сра	8
ცა	á-жѳѳан	68
ცა მოწმენდილია	тѳѳоуп	125
ცალთვალთეთრი	a-мáრწყ	55
ცალი	a-з	33

ცალი	a-цýра	114
ცალკე	хазы́	131
ცალრქა	a-тэ́нџазацџ	78
ცალ-ცალკე	хаз-хазы́	131
ცალ-ცალკე	хата-хата́ла	131
ცამეტი	жэ́аха	67
ცამეტი	жэ́ахаџы	67
ცამეტი	жэ́ахаџык	67
ცანდი	a-рхны́шьна	74
ცარვა	a-хэ́რა	149
ცარიელი	a-тацџы́	37
ცაცია	ары́ма	15
ცაცხვი	a-тэ́ა	40
ცახე	a-ბы́нц	21
ცახცახი	á-кыцкы́цра	93
ცდა	a-зы́пшы́რა	35
ცდა	a-пы́шьшэ́ара	89
ცდა	a-eanы́шэ́ара	108
ცდა	a-eы́шэ́ара	111
ცეკვა	á-кэ́ашара	47
ცელვა	a-тэ́архრა́	40
ცელი	a-eбы́га	109
ცელქი, ანცი	á-цэ́иигк	115
ცელქობა	á-цэ́иигкრა	116
ცემა	á-сра	77
ცერი	a-нацџ-ка́გэа	62
ცერი	a-нацџы́нб	62
ცერცვი	a-гэ́ркýд	26
ცეცხლი	á-мца	59
ცეცხლის მოკიდება	a-црацара́	112
ცეცხლის პირას მიდგმა	a-ეხэ́არгы́лара	110
ცეცხლის პირას ჯდომა	a-ეხэ́ათэ́არა	110
ცეცხლის პირას ჯდომა	a-ეხэ́ათэ́ара	110
ცეცხლის პირი	á-ეხэ́ა	110
ცეცხლისპირას დადგომა	á-ეხэ́აгы́ლара	110
ცვარი	a-цэ́ыкубáр	117
ცვარი	a-ჟáჟა	119
ცვენა	a-ка́псарá	43
ცვილი	a-цэ́ა	114
ცვილის მოხდის შემდეგ	á-цэ́აჟы́	115
დარჩენილი წყალი		
ცვილულა	á-цэ́აшьáршь	115
ციდა	пы́сы́ჟა	85
ციება	a-ры́хы́тшы́რა	76
ციება	a-шы́ჟ	103
ცივი	á-хы́შэ́აშэ́ა	143
ცივი ქარი	a-пы́шáхь	86
ცივი წყალი	აჟы́ хы́შэ́აშэ́ა	120
ციკანი	a-ჟыс	120
ცილა	a-цы́л	112

ცილა	a-xჟნ	139
ციმციმი	á-кәеицеира	44
ცინდალი	a-цгѣпшк	112
ცირკი	a-цирк	112
ცის იკანკლელი	a-сáр	76
ცის იკანკლელი	á-уасарымѡа	79
ცისარტყელა	a-цәакәа	115
ცისკარი	a-цәнлашамта	117
ცისფერი	a-хәнхәпштәála	150
ციყვი	á-еш	32
ციყვი	a-пшзá	86
ციცაბო	a-кацѣн	44
ციცაბო ადგილი	a-кацѣнра	44
ციცაბო გვერდობი	a-қәкьастá	128
ციცაბო კლდე	á-хра	134
ციცაბო კლდიდან გადმოვარდნა	a-қәкьарá	129
ციცაბო ნაპირი	aпáѡ	82
ციცაბო ფერდი	a-қәкьá	128
ციცაბო ფერდობიანი	a-қәкьáра	128
ციცინათელა	a-бгарымз	18
ციცინათელა	a-зыркѣи	120
ციცხვი	a-чамскѣл	106
ციხე	a-кáла	95
ციხესიმაგრე	a-ბაá	17
ციხე-სიმაგრე	a-ბაá	17
ციხე-სიმაგრე	a-кáла	95
ცნობა	a-рдѣрра	70
ცობოლა	a-хацѣгәá	133
ცოდვა	á-гәнаха	26
ცოდნა	a-дѣрра	30
ცოდნა	a-дѣрра	30
ცოლის თხოვა	a-пшхәнсхәара	88
ცოლის თხოვა	a-хәარá:	148
ცოლის შერთვა	a-пшхәнс азхәარá	88
ცოლ-ქმარი	хацеи-пшхәнси	133
ცოლ-ქმრის დედები	á-хла	134
ერთმანეთისათვის		
ცოლქმრობა	хацеи-пшхәнсреи	133
ცომი	á-мажәа	55
ცოტა	a-мáч	56
ცოტა	мачк	56
ცოტა	пѣтк	88
ცოტა რამ	пѣт-чѣтк	88
ცოტა ხანს	пѣтраамтáк	88
ცოტა ხანს	пѣтрак	88
ცოტა ხანს	хáмтак, хамтакѣ	147
ცოტა ხანს	хамтакѣ	147
ცოტა ხნის შემდეგ	дук ахмыкәа	29
ცოტა ხნის შემდეგ	дѣк мыртѣнкуа	29
ცოტა ხნის შემდეგ	ушьтáншәа	81

ცოტანი	пѣтѣнк	88
ცოტ-ცოტა	хѣыџ-хѣыџн	138
ცოტ-ცოტა	хѣыџн-хѣыџла	138
ცოცვა	а-хѣазарá	148
ცოცხალი	ა-ბzá	19
ცოცხი	ა-ფымсáг	152
ცოხნა	á-жаҳѣара	66
ცრა	ა-хѣრá	137
ცრა-ცხრა	жѣბа-жѣბá	67
ცრემლი	á-лабжыш	48
ცრემლი	á-лаფырჟ	50
ცრუ	á-мцхѣაფы	59
ცრუმორწ აკრძალული დღის დაცვა	á-мш ашьарá	58
ცრუმორწ ფეხი	á-мшьта	58
ცუდი	ა-ბაააფსн	17
ცუდი	á-цѣгъа	115
ცუდი ბედისწერის ადამიანი	а-лахъынтáцѣгъа	51
ცუდი განზრახვით	цѣгъáшақѣ	115
ცულის ტარი	аиха-хѣы	12
ცურვა	á-рџсара	73
ცურვა	á-ჟсара	120
ცური	á-чта	107
ცური	á-чыргѣы	108
ცქერა	ა-пџშრá	86
ცქერა	á-хѣაფშара	136
ცქვიტი	ა-царн	122
ცხადად	лабѣабá	48
ცხავი	ა-ბгалáц	18
ცხარე	ა-цá	112
ცხარე შეჭამადი	ა-цаáра	121
ცხელი	ა-цá	112
ცხენების მისაბმელი	а-ехарџарта	110
ცხენზე შესმა	а-ѣнжѣцара	110
ცხენზე შეჯდომა	а-ѣнжѣлара	110
ცხენი	ა-ѣн	110
ცხენი ლოხი	á-нади	61
ცხენიდან გადმოსმა	а-ѣнжѣхра	110
ცხენიდან ჩამოხტომა	а-ѣнжѣჟара	110
ცხენიდან ჩამოხტომა	а-ѣнжѣцра	110
ცხენით მკერდაობა	а-ѣახѣпѣн	109
ცხენის ქურდი	а-ѣннч	109
ცხენის ქურდობა	а-ѣннчра	109
ცხენის შეკაზმვა	а-кѣადнрра	46
ცხენის ჭენება	а-ѣнрѣра	111
ცხენოსნები	ა-ѣцѣá	109
ცხენოსნობა	а-ѣнқѣтѣара	111
ცხვარი	ა-уасá	79
ცხვარი და თხა	уасѣн-цмѣн	79
ცხვირი	ა-пџнџа	88
ცხვირის დაცემინება	áимсара	7

ცხვირის მოხოცვა	а-пѣнѣаѣссара	88
ცხვირსახოცი	а-чавра	106
ცხვირის დუმის ბოლო	а-къамашѣншѣ	47
ცხვირის პირველი გაპარსვის მატყლი	á-пѣта	82
ცხვირის ტყავი	а-уасцра	79
ცხიმი	а-шшá	103
ცხოზა	а-ჟრა	119
ცხოველთა გულმკერდი	а-гѣншѣ	27
ცხოველი	а-пѣстѣн	84
ცხოვრება	а-пѣстáзаара	83
ცხონებული	пѣсатáბზíа	83
ცხონებული	пѣсатáшқуақуа	83
ცხრა	жѣба	67
ცხრა ადგილას	жѣцьара	68
ცხრაოდე	жѣбака	67
ცხრაფურცელა ნამცხვარი	а-бакалуá	17
ცხრა-ცხრად	жѣба-жѣბáла	67
ცხრაჯერ	жѣнѣтѣн	68
ძაბრი	а-матра	55
ძაბრი	а-хѣнла	136
ძალა	á-мч	58
ძალად	мчнла	59
ძალზე დაწვრილება	а-ссажахара	77
ძალზე თხელი	а-къатармагѣ	98
ძალზე თხელი	а-цаѣáпѣс	122
ძალიან	дáара	28
ძალიან	дáаража	28
ძალიან	дáра	28
ძალიან	дáража	28
ძალიან მსუბუქი	á-ласкѣандра	50
ძალიან შორს	хаража	131
ძალიან ცოტა	хѣычзáк	138
ძარღვი	а-дá	27
ძარცვა	а-рхѣра	75
ძაფი	а-рахúц	69
ძაფი	а-рахѣнц	69
ძაფისა	а-рахúцтѣ	69
ძალღებით ნადირობა	а-лáцгара	51
ძალღი	а-лá	48
ძალღის მწერი	а-лáмц	49
ძალღის ხორცი	а-лажнѣн	49
ძალღის ხუხულა	а-латра	49
ძალღის, მგლის ღმუილი, დაღმუილება	а-ýура	81
ძაძა	а-шѣн	105
ძახვა	а-рхѣара	75
ძახილის ხმა	а-ѣтыбжнѣн	128
ძგიდე	á-бжаандá	20
ძებნა	áимдара	7

ბებნა	á-пшаара	85
ბეგლი	a-бaкá	18
ბელი	a-кьарста	93
ბელი ან ფიცარი	a-цалáкьa	112
ბელური	a-цьаргeál	145
ბერა	a-мамьрцагу	55
ბერა	a-уáрбажe	79
ბერა	a-უნш	120
ბებვა	a-жeарá	67
ბებვი	a-тeбáр	38
ბვალი	a-баe	18
ბველ დროს	áжeытe	14
ბველად	áжeытeан	14
ბველად მწყემსად გაცემული ბავშვი	á-гeага	24
ბველებურად	áжeытeтцac	14
ბველთაგან	áжeынтe-натe аахьс	14
ბველი	иáжeу	41
ბველი დრო	áжeытeра	14
ბველი, ბველებური	áжeытeтeи	14
ბველმანი	áжeмыжe	14
ბველმანი	á-жeмыжe	68
ბვირად აფასებს	á-хeра	137
ბვლის ტვინი	a-бaeлашá	18
ბვლის ტვინი	a-шьазхeá	100
ბვლისა	á-баeтe	18
ბილი	á-цeа	114
ბილის გუდა	a-цeалахá	115
ბირდიდა	a-хeшьхá	149
ბირი	a-пáшe	82
ბირი	á-шьaтa	98
ბირი	a-царшьeы	122
ბირის გამოთხრა	á-тжаара	123
ბირკვი	a-хцeыцeи	139
ბირფესვიანად	шьaтaнкьeла	98
ბირში მიჭრა	a-фaxeарá	128
ბირში მოჭრა	á-цапькара	122
ბიძა	áназзeи	13
ბიძა	áназзeи	63
ბიძა	a-ззeи	120
ბიძის ასული	a-бзьцeахeшьa	19
ბიძის ქმარი	áбаззeи	2
ბიძის ძე	a-бзьцeაшьa	19
ბლივს	аáрла, аáрла хeа	1
ბლივს	áиpгь, áиpгь хeа	8
ბლივბლივობით	áиpгь-áиpгь хeа	8
ბლივბლივობით	á-фeргь, афeргь хeа	150
ბლოკვი	a-зырлашe	120
ბმა	áиeшьa	4
ბმა	აшьá	16

ძმა	á-ешья	32
ძმარი	a-бжéи	20
ძმები ერთმანეთისათვის	áишьцаа	10
ძმერხლი	á-цəლაა	116
ძმისწული	á-ешьяაჟა	32
ძმობა	á-ешьяრა	32
ძმურად	ешьяაцáс	32
ძნელი	á-уадаა, áуадаაа	78
ძოვა	a-хəრá	149
ძოვება	a-рхəრá	75
ძრახვა	a-რцарá	75
ძრობა	a-хы́тра	142
ძროხა	a-жə	67
ძროხა ნაჩვევ ადგილას წავიდა	a-хы́шьтра	145
ძროხის ბაკი	á-жəгəара	67
ძროხის მწყემსი	á-жəхьча	68
ძრწოლა	a-ჟყ̄ჯარა	120
ძუ დათვი	á-мшə-აჟს	58
ძუ ლომი	á-лым-აჟს	53
ძუნძული	á-кəаскуасრა	90
ძუნწი	a-уააყ̄ყ̄	80
ძუძუ	a-кы́ка	45
ძუძუმწოვარა ბავშვი	á-ჟყ̄ყ̄	120
ძუძუს თავი	a-кы́кмацə	45
ძუძუს რძე ქალისა	a-кы́кахш	45
წაბლი	á-хья	143
წაბლის ფერი	a-з	33
წაბლისა	á-хьатə	143
წაბლისფერი	a-хьяაჟშტəáლა	143
წაბლისფერი ცხენი	ааы́ჟ	110
წაბლნარი	á-хьяრა	143
წაბორძიკება	a-шьацəхны́слара	99
წაგებინება	á-цархара	122
წავი	a-ჟსлы́	83
წათელვა	a-царჟáლარა	122
წათხი	a-цы́кызы́რჟ	146
წაკლვა	á-цшრა	113
წალდი	игу́шьə	4
წალკატი	a-царкánt	122
წალკოტი	a-ბáხча	18
წამალი	á-хəшə	137
წამებული	a-гəáк	24
წამლობა	a-ყ̄ყ̄хəшəтəრა	111
წამლობა	a-хəшəтəრá	137
წამოგება	a-тарჟარá	36
წამოგება	a-хáхара	133
წამოდგომა	á-аагыларა	151
წამოსასხამი	a-кəы́патəყ̄	92
წამოსხმა	á-шəхарჟარა	105
წამოცდენა	a-ყ̄ყ̄ყ̄кьяра	129

წამოცმა	a-xápšəra	132
წამოხტომა	a-ᄁátc̣ḳəra	151
წამოხურვა	á-kəy̆ršəra	91
წამწამი	á-ლaxუც	51
წამხდარი	a-ბჯьыс	21
წანწალი	á-шакь-шакьара	102
წაპოტინება	a-xьынг̣ашáлара	143
წარბი	á-цымшь	146
წართმევა	á-мхра	59
წასვლა	a-царá	112
წასწრება	a-цьысра	89
წასწრება	á-қәкра	90
წატირება	a-xьцəыуара	143
წატრაბახება	a-наəхуарá	62
წაქა	á-хыз	140
წაქცევა	a-кáжра	43
წაქცევა ფეხებმოსხლეტიტ	á-қəыкьара	92
წაღა	амáгу	54
წაღება	a-гарá	22
წაღებინება	a-р̣əარá	73
წაყინვა	a-xšəaará	139
წაყრუება	a-əырдагəара	110
წაშლა	a-ньхра	65
წაცხება	a-xьшьрá	143
წაწერა	á-kəy̆əრა	93
წახდენა	a-ц̣хастатəრá	87
წახემსება	a-нáц̣хара	62
წებვა	a-цáბრა	126
წევა	á-хара	131
წევინება	á-р̣хара	74
წელ-გამოშვებით	шықəысы-бжьáх шықусык	103
წელზე შემორტყმა	á-м̣əацара	58
წელთადრიცხვა	á-шықəс̣ц̣хьəзара	103
წელი	a-ბ̣əა̣зáრა	21
წელი	a-мак̣əахəáრა	55
წელი	a-зáრა	119
წელიდან: შემოხსნა, შეხსნა	á-м̣əыхра	58
წელიწადი	á-шықус	103
წელს ზევით ტანისამოსის გახდა	a-шəы́хра	106
წელს ზევით ტანსაცმლის ჩაცმევა	a-шəац̣არá	105
წელს ქვევით ფეხებზე ჩაცმა	á-шьəацара	99
წელში გაწყდომა	a-xəжəარá	137
წენგო	a-რáბ̣რა	69
წერა	a-əრá	152
წერაქვი	a-царкáнт	122
წერილი	á-салам-шьыкəы	76
წერილი	a-шəкəы	105
წერო	á-п̣ка	65
წერტილი	a-кəáბ̣	47

წესი	a-ᄡᄋᄆᄆᄆ	85
წესი	a-ᄆᄆ	122
წესის აგება	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	132
წვა	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆ	21
წვა	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆ	21
წვეთი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆ	47
წვეთი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	117
წველა	a-ᄆᄆᄆᄆ	143
წვერი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆ	66
წვერის წათლა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	125
წვერის, კატრის ამოღება	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	139
წვეტიანი რისამე მსუბუქად დარჭობა	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	124
წვივი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	99
წვიმა	a-ᄆᄆᄆᄆ	90
წვინტლი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	88
წვნა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆ	82
წვრილად	ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	42
წვრილად მოტეხა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	60
წვრილად მოტყდომა	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	60
წვრილი	a-ᄆᄆᄆᄆ	65
წვრილი	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆ	77
წვრილი გაფუჭებული რკინეულობა	ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	12
წვრილი და თეთრი ჯიშის მსხალი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	148
წვრილი ფული	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	88
წვრილი ფული	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	129
წვრილი ღვედი, თასმა	ᄆᄆᄆᄆᄆ	2
წვრილიანი ტყე	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	20
წვრილმანი	a-ᄆᄆᄆᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	77
წვრილმანი რამ	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	138
წვრილფეხა საქონელი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	83
წიგნი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	105
წივილი	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ, ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ ᄆᄆᄆ	74
წივილი	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	125
წივილ-კივილი	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	74
წითელა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	21
წითელი	ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	15
წითელი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	96
წილი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	48
წილი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	124
წილი	a-ᄆᄆᄆᄆ	135
წილი	a-ᄆᄆᄆᄆᄆ	136
წინ	ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	15
წინ და უკან სიარული	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	63
წინ დაგდება	ᄆ-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	59
წინ ჩამოფარება	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	88
წინ!	ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ!	88
წინაგრძნობა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	114
წინამძღოლობა	a-ᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆᄆ	88

წინანდელი	რასათაი	82
წინასიტყვაობა	აჲხაჲა	15
წინასწარ	აა	33
წინასწარმეტყველი	ა-ჲააიმბარ	81
წინასწარმეტყველი	ა-ჲეხამბარ	82
წინდა	ა-კლაჲად	90
წინიდან	აჲხაჲალა	15
წინსაფარი	ა-ჲხრაჲა	88
წირპლი	ა-ლაჲკაბ	51
წირპლი	ა-ჩკამჲბარ	107
წირპლი	ა-ჲკუმჲბარ	116
წისქვილი	ა-ჲლაგარა	119
წისქვილის ქვა	ა-ლუ	52
წიფელი	ა-შა	103
წიფლნარი	ა-შარა	105
წიწკა	ა-ჲჲრჲჲ	66
წიწბო	ა-შაჲჲ	104
წიწილა	ა-კაჲწყჲ	47
წიწკანა	ა-შაჲჲწყ	103
წიხლვა	ა-ჲწყრა	124
წკეპარი	ა-გაჲჲჲჲჲჲ	26
წკირი	ა-ჲჲ	125
წკნავილი	ა-ჲარა	122
წკრიალა	ა-ჲარ	121
წკრიალა	ჲარჲჲ	122
წლიური	ჲჲჲჲჲჲჲჲ	103
წლოვანება	ა-კურა	91
წმენდა	ა-ჲწყჲარა	75
წმენდა	ა-ჲჲჲჲარა	113
წმინდა	ა-ჲჲჲ	113
წმინდა სული	ა-ჲჲჲჲჲჲ	84
წმინდა ფქვილი	ა-გაჲჲ აჲჲჲ	27
წმინდანი	ა-ჲჲჲ	113
წნელი	ა-ჲჲჲჲჲჲ	150
წნელით ღობვა	ა-შჲრა	103
წნელის მოჭრა	ა-ჲარა	127
წნელღობე	ა-შჲ	103
წნილი	ა-რჲჲ-მჲრჲჲჲ	74
წნილი	ა-რჲჲჲ	74
წოდება	ა-ჲჲარა	139
წოვა	ა-ჲარა	115
წოვება	ა-ჲაჲარა	128
წონა	ა-კაჲჲ	43
წრთობა	ა-ჲჲჲჲჲ	119
წრთობა	ა-ჲჲჲჲჲ	120
წრიაპი	ა-კაჲარაჲ	47
წრიპინი	ა-ჲჲჲჲჲრა	124
წრუწუნი	ა-ჲჲჲჲჲრა	124
წუთისოფელი	ა-დუნეი	29
წუმპე	ა-ჲჲჲჲ	66

წუმწუმა	a-цәыш	126
წურბელა	a-цырбәл	124
წურვა	á-рәзара	69
წურვა	a-xәарá	135
წუწნა	á-цәцәара	116
წუწუნი	á-кыуцәыуура	96
წუწურაქი	a-уаәкы	80
წუხანდელი	иахатәй	41
წუხელ	иахá	41
წუხილი	á-гәәтеира	24
წყავი	a-шы́мха	103
წყავის ბურახი	a-шы́мхаჯы	103
წყალდიდობა	a-ჯхы́цра	120
წყალზე გასვლა	á-рра	71
წყალი	a-ჯы	120
წყალკურთხევა	ц́каркутх́иа	123
წყალმანკი	a-цы́ш	147
წყალ-მაჭარა	a-жьы́рჯы	66
წყალობა	a-зы́лып́хара	34
წყალობა	á-лы́п́ха	53
წყალობა	a-цшарá	146
წყალში ან საერთოდ სითხეში ჭერა	a-ჯáakra	118
წყალში ნაყარი შეშა	a-kәарá-м́ყы	96
წყალჩასაშვები	a-ჯы́шьтырта	120
წყალჩიტა	a-ჯтáс	119
წყარო	აჯы́хь	120
წყევლა	á-шәи́რა	105
წყევლა	á-шәи́რა	105
წყევლა სამიწე	a-ны́шьәახә	65
წყენა	a-гәáлсра	24
წყენინება	a-гәы́нырхарá	26
წყეული	á-шәи́нгк	104
წყეული	шәи́ი́п́хьაჯ	105
წყვა	a-зარá	33
წყვილად	ýбула	81
წყვილ-წყვილად	әба-әбáла	151
წყლის გაღმა	a-ჯны́რцә	119
წყლის მიდამო	a-ჯхá	120
წყლის ნაპირი	a-хы́кә	142
წყლის, კვამლის დაგუბება	a-тачрá	37
წყნარად	тынч	39
წყნარად	a-шьшьы́хәа	101
წყრთა დამუშტული თითებით	a-рáгд	69
წყრთა ზომა	a-რá	68
წყრომა	a-гәáара	23
წყრომა	a-гәы́шრა	27
წყრომა	a-згәáара	33
წყრომა	á-цәгәы́шрá	115
წყურვილი	a-ჯბá	119
წყურვილი	a-ჯბa-крá	119

წყურვილი	a-ჟნშ	120
წყურვილი	a-ჟნშარა	120
ჭაბუკი	აჩუბუკა	15
ჭაბუკი	აჩუბუკ	72
ჭადარი	ა-ტლაშ	123
ჭადარი	a-ჩანდარ	126
ჭადრის ხე	ა-ტლაშ	123
ჭაკი	a-ეან	108
ჭაკი ვირი	a-ეადარუც	108
ჭამა	a-კრუჩარა	44
ჭამა	a-ჩარა	106
ჭამა	a-ფარა	150
ჭამადი პური	a-განუხა	27
ჭანი	a-ლან	49
ჭანური	a-ლან ბუზუა	49
ჭაობი	a-ბარა	17
ჭაობი	a-ჟმან	119
ჭაობიანი ადგილი	a-ჟმანრა	119
ჭარლი	a-ჟან	119
ჭარო	ა-ჩნუშ	126
ჭარხალი	a-ჩარხალ	126
ჭალარა	ა-შლა	103
ჭალვი	ა-ჩალაა	106
ჭაშნიკი	a-ხუ	134
ჭაჭა	ა-ჯანუ	66
ჭაჭა	a-ჩაჩა	126
ჭაჭის გასაწერი	a-ჯანუბრანა	66
ჭდე	a-ქანარა	128
ჭდე	a-ქანარა	128
ჭედვა	ა-ჩაჩარა	106
ჭეო	a-მატი	55
ჭერა	a-კრა	44
ჭერა	[a-კრა]	44
ჭერამი	a-ჩარამ	126
ჭერი	a-ტან	38
ჭექა-ქუხილის დმერთი	a-ფან	150
ჭემმარიტება	აიანა	3
ჭვარტლი	ა-ლან	54
ჭია	ა-ხან	136
ჭიანი	ა-ხანა	136
ჭიანურის მსგავსი ორსიმინი	a-ტუხარა	87
საკრავი		
ჭიანჭველა	a-შანჭამსა	103
ჭიანჭველა	აბან	21
ჭიანჭველა	a-შანჭამსა	98
ჭიანჭველა	a-ჭამან	145
ჭია-ღუა	a-ხანა-მანა	136
ჭიანჭველა	a-ტანრა	74
ჭიანჭველა	a-ტანრა	95
ჭიანჭველა	ა-ტანრა	91

ჰიდაობა	á-кәыпәра	91
ჰივჰავი	a-ბაფრეი	18
ჰივჰავი	a-лахәарá-тыс	52
ჰიკჰიკი	á-чырчырра	127
ჰიმი	a-ბარტკალ	18
ჰინჰარი	á-хәац	136
ჰინჰარი	á-хәацра	136
ჰინჰარის მხალი	a-мкәандыр	57
ჰინჰრობი	a-ბაარა	17
ჰიპი	a-чапан	126
ჰირვეული	a-ңьңы	95
ჰირი	a-зәá	35
ჰირისუფლობა	a-тынхарá	39
ჰირნახული	a-урá	81
ჰირნახულის აღება	тага́лара	35
ჰიქა	á-тәаца	125
ჰიშკარი	a-гәáшә	24
ჰიჭლა	a-шьúшьа	101
ჰკვიანად	кәышырла	97
ჰკვიანი	a-кәыш	97
ჰკნობა	á-канзара	43
ჰკუა	a-кәышра	97
ჰკუა	a-хшың	139
ჰკუამოკლე	a-хшыңкыаф	139
ჰლაკვი ხახვი	a-кабарцык	42
ჰლექი	a-чахәátка	107
ჰმევა	a-кырфәтцара	46
ჰმევა	a-ფაцარá	128
ჰმეული, გასუქებული	a-чáх	107
ჰმუჰნა	a-ркәычрá	72
ჰმუჰნა	a-кәычрá	98
ჰოლოკი	a-лапкыа	49
ჰორი	ухәан-схáн	81
ჰორფლი	a-кáн	43
ჰოტი	a-тыәарәар	78
ჰრა	a-пкәარá	85
ჰრა	a-хыссарá	141
ჰრაქი	a-кәაцáბ	47
ჰრელი	á-ңра	94
ჰრილობა	á-хәра	137
ჰური	a-кәბáр	97
ჰური	a-хапшыá	148
ჰურჰელი	a-чы́смаҭәа	108
ჰუყჰუყი	á-кәыркәырра	97
ჰუჰრუტანა	a-кы́лаара	45
ჰუჰრუტანაში ჩავარდნა	a-кы́лашәара	45
ჰუჰყი	a-лы́мт	53
ჰყინტი სიმინდი	á-пшыажа	86
ჰყლეტა	a-ркы́ыцрá	72
ხაბაზი	a-чáрҭы	106

ხაზაზობა	a-чáрჟრა	106
ხაზარდა!	унт!	80
ხავერდი	a-кадифá	42
ხავსი	a-шыцламшə	103
ხაზვა	á-тəəფəара	125
ხაზი	á-рҕаз	72
ხაზინა	á-хазына	131
ხათაბალა	a-белá	19
ხალა	a-рыҕхь, арыҕхья	75
ხალათი	a-кьáф	48
ხალათის მაგვარი სამოსელი	a-чьáа	108
ხალასი სიმართლე	a-тáбыргтəкья	121
ხალვა	a-чычрá	127
ხალვა	a-халуá	147
ხალვათობა	a-тбаатыцəра	38
ხალთა	a-хьатрá	143
ხალთა	a-хатхужə	147
ხალი	á-ншьан	63
ხალიჩა	a-уархáу	79
ხალიჩა	a-уорхáл	80
ხალხი	á-жəлар	68
ხალხი	a-уаá	78
ხალხში, ტყეში, ტალახში: გავლა	á-лсра	52
ხამხამი	á-лацəкусра	51
ხამხამი	a-кəысра	97
ხამხამი	á-кəыскəысра	97
ხან ხან	зны зны	34
ხანდისხან	знызынла	34
ხანი	áамта	1
ხანში შესული კაცი	a-бырг	22
ხანძარი	a-былрá	21
ხანჯალი	a-буáкьямыса	94
ხანჯალი	a-фəакíа	95
ხანჯალი	a-кáма	95
ხარაბუზა	абжы́	21
ხარაზი	аимаáзахы	7
ხარაზი	a-мáгəзахы	54
ხარაზობა	аимаáзахра	7
ხარაზობა	a-мáгəзахра	54
ხარბად ჭამა	á-хəхара	148
ხარბი	a-тсы́цəгья	85
ხარბი	a-шьы́цы	102
ხარბი	á-ташы́цы	123
ხარები	ýбу-ýбула	81
ხარი	a-цə	114
ხარიპარია	шарҕы́етəа	102
ხარიპარია	хəлҕы́етəа	137
ხარირემი	a-бнáцə	20
ხარირემი	a-бнəáцə	20
ხარირემი	a-əáцə	109

ხარის ნავალი	a-cáp	76
ხარის ნავალი	á-уасарымѡа	79
ხარისძირა	a-цакyá	145
ხარკამეჩი	á-цакамбашь	116
ხარკი	a-шѡáхтѡ	104
ხარჯვა	a-нѣхра	65
ხარ-ჯიხვი	a-ბნáბ	21
ხასიათი	á-казшьа	95
ხატი	a-нѣха	65
ხაფანგი	a-шьацхѡá	99
ხაჭაპური	a-чашѡ	107
ხაჭაპური	a-хачапыр	133
ხახვი	a-цьымшьѣн	146
ხბო	a-хѡѣс, хѡѣс-хѡѣс	137
ხბო	a-хѡѣс	149
ხბოს მოგება	a-хьарá	143
ხდა	a-ршьшьарá	72
ხე	a-цла	123
ხევა	a-п̄жѡარá	82
ხეზი	a-цаბн̄рхѡა	126
ხეზი	a-цапырхѡა	126
ხეირი	a-кьár	93
ხეირი!	хаир	134
ხეკაკუნა	a-цларкyкy	123
ხეკოდალა	a-цларкyкy	123
ხელა	á-цѡмаа	116
ხელახლა	ѣыц	129
ხელ-გობა	a-гѡабалáа	23
ხელდახელ	нап̄н̄шашѡала	61
ხელების, თითების გაფარჩხვა	a-рхáхара	74
ხელი	a-нап̄н̄	61
ხელიდან გავარდნა	a-мкyт̄кьара	58
ხელიდან გამოგლეჯა	a-мп̄н̄т̄жѡара	57
ხელიდან გამოტაცება	a-мп̄н̄т̄აара	57
ხელიდან გამოცლა	a-мкyт̄ышшара	58
ხელიდან გაშვება	a-мп̄н̄т̄жьრა	57
ხელიდან წასული	a-ბжьѣс	21
ხელიდან ხელში გადაცემა	á-неимдáаимдара	63
ხელიდან, თითიდან: მოძვრომა, წამვრომა	á-м̄ыцра	58
ხელით გასროლა	a-наршѡ	61
ხელით მარგვლა, გამარგვლა	áилап̄ტ̄რა	6
ხელით საფქვავი დოლაბი	a-нап̄н̄ла-лыу	61
ხელით, ბაწრით და მისთანებით: დახრჩობა	á-хѡарра	135
ხელის გადასმა	a-шьшьрá	101
ხელის გაწვდენა	a-рхарá	74
ხელის გულის სიფართე	a-маѣá	56
ხელის კვრა	a-гѡыт̄áсра	25
ხელის მიყოფა	a-напаркрá	61

ხელის მომწერი	a-напанцаѿы	61
ხელის მოწერა	a-напанцара	61
ხელის საპონი	a-мыскъ сапын	60
ხელის ტაცება	á-мцасра	59
ხელის შეშლა	a-пырхáгахара	89
ხელის შეწყობა	á-рманшьәалара	71
ხელის ჩამორთმევა	a-напы́мхра	61
ხელისგული	a-напсыргәыца	61
ხელისგული	á-наргүц, анаргүца	61
ხელიხელ ჩაკიდება	a-напéибаркра	61
ხელმეორედ	адырѿáгь	3
ხელმოკლე	a-на́намга	61
ხელმოჭერილი	a-уаѿкы	80
ხელმძღვანელი	a-напхгаѿы	61
ხელმძღვანელობა	a-напхгара	61
ხელმწიფე	a-хәынткáр	149
ხელნაწერი	a-напѿыра	61
ხელობა	a-занаáт	33
ხელოსანი	a-напкáза	61
ხელოსნობა	a-напкáзара	61
ხელსაფქვავე წისქვილის შედა დოლაბის საბრუნებელი ტარი	a-лукьянтá	52
ხელსახოცი	a-мпахишьы	57
ხელუხლებელი	кыыс	48
ხელფასი	a-цаѿса	145
ხელში ჩავარდნა	a-мпы́хьяшәара	57
ხელცული	áикәáѿа	5
ხელწამკვრელობა	a-напхы	61
ხემსი	a-чáѿа	107
ხენდრო	a-бáхча-пыщы́ндра	18
ხეობა	a-пыста	83
ხერხვა	a-хра	134
ხერხვა	a-хәáрхьра	135
ხერხი	a-маанá	54
ხერხი	a-хәáрхь	135
ხეჭრელი	a-лакүмха	49
ხეხვით ნაყვა	a-хра	134
ხვადი კატა	a-цгәáбаѿь	112
ხვადი ძაღლი	a-лáба	48
ხვავე	a-чáкәа	107
ხვალ	уацәы	79
ხვალ ღამეს	уацәýха	79
ხვალამდე	уацәы́нза	79
ხვალამდე	уоцәы́нза	80
ხვალზევით	уоцәáшьтахь	80
ხვალინდელი	уацәтә́й	79
ხვალისათვის	уоцәазы́	80
ხვანჩი	a-кыркмы́ць	96
ხვანჯარი	a-хәмчы́არ	137
ხვედა	a-хәáсаг	149

ხვეზა	а-цаабáжә	114
ხველა	аимхәá	7
ხველება	áиимхәара	7
ხვეწნა	á-шьапкრა	98
ხვია	а-шәиáк	104
ხვიმირი	а-хә́мла	136
ხვიტი	а-хә́мл	136
ხვიხვინი	á-кыркы́рра	48
ხვლიკი	áинцәыш	8
ხვნა	á-цаәҭәара	115
ხვნა	á-цаәҭәара	115
ხვნეშა	а-ҭызра́	94
ხვნის სიმღერა	á-цәрашәа	116
ხვრა	а-хыргәыдрá	141
ხვრელში მომტვრევა	а-кы́лаҭцәара	45
ხვრეტა	а-кы́лцәара	46
ხვრინვა	á-хырхы́რა	141
ხვრინვით	á-хырхыр хәа	141
ხიდი	á-цха	113
ხითხითი	а-цә́мҭыччара	118
ხილაბანდი	а-касы́	43
ხილინდარი	аихы́мцаҭრა	12
ხილნარი	а-шә́мрбахча	105
ხინდა	а-чыхуча	108
ხინკალი	а-чаха́ржә	107
ხის თასი	а-хра́ҭә	134
ხის კანი	а-цәха́р	116
ხის მოზრდილი ხელიანი ტოლჩა	а-чака́ә	107
ხის ნაწარმი	а-мҭлы́х	59
ხის ნიჩაბი	а-тәы́რҭу́	41
ხის ნორჩი და პატარა შტო	á-матә	56
ხის ორჩოფეხებზე, ბაკაბუკებზე გადაჭირებული ტყავი, მატერია	а-хы́маа	140
ხის ტლანქი ბაკაბუკები	а-ды́ргуы́н	30
ხის ტყავქვეშა კანი	а-ка́т	89
ხის ქერქი	а-зацәá	119
ხის ძირას	á-мца	59
ხისა	а-мҭә́მ	59
ხიფხიფი	а-кы́ура	44
ხიჩინი	á-рчыхучы́хура	73
ხმა	а-бжы́	20
ხმა	ҭы́умтын!	129
ხმა ჩაიკმდე!	усты́хә!	81
ხმა!	кы́т!	96
ხმალი	áхәа	17
ხმარებიდან გამოსული ქალის ტანისამოსი	а-каза́кы́на	42
ხმელი	а-әá	151
ხმელი სულუგუნის კვერეული	áшәхаәа	16

ხმის ამოღება	a-бжытгарá	20
ხმის მოღწევა	ааѳра	2
ხმის: მიღწევა	a-нáѳра	63
ხმოზა	a-рѳара	76
ხმოზა	a-ѳарá	151
ხნიერი	á-тахмада	38
ხნიერი საქონელი	á-мака	55
ხნიერი საქონლის ხორცი	á-мак(а)-жыы	55
ხნოვანება	á-кура	91
ხოკერი	a-шáѳра	105
ხოლერა	á-талау	36
ხომალდი	á-ѳба	94
ხომი	a-шьахáѳрзыу	100
ხონთქარა	гнѳаѳшь	23
ხონთქარი	a-хáынткáр	149
ხორბალი	a-чáрау	106
ხორბალი	a-чáѳшь	107
ხორომი	a-тááкуа	40
ხორცი	a-кááц	47
ხორცით გაკეთებული ლობიო	a-кáындыршáшá	97
ხორცის მატლი	á-хáа	135
ხორცის მოწყურება	a-жыншара	66
ხორცმეტი	a-жынмдыр	66
ხორხი	a-кыркчýнда	96
ხორხოშელა თოვლი	a-сырхáн	77
ხოხოზი	a-дынкáтýн	21
ხოხოზიკი	a-чычхá	108
ხოხოზიკი	a-чýншьа	108
ხრაკვა	a-цýрá	146
ხრალი	a-цáхáр	116
ხრახნი	á-ѳрыу	21
ხრდალი	a-еáдáѳс	108
ხრილი	a-сáку	77
ხრტილი	a-хáдыра	136
ხრჩობა	á-хáаѳра	136
ხსენი	a-хѳаѳá	139
ხტომა	a-ѳара	82
ხუზარა	a-дý	29
ხუზარა	á-жáзáа	68
ხუთ ადგილას	хáнцýара	138
ხუთასი	хáшá	137
ხუთასი	хáшáады, хáншáадык	137
ხუთდღიური	a-хáнмшра	137
ხუთი	ахáыѳá	136
ხუთი	хáаын	138
ხუთი	хáаынк	138
ხუთიოდე	хáбáка	136
ხუთიოდე	хáаынкка	138
ხუთშაბათი	a-ѳшьáш	85
ხუთწლიანი	a-хáншыкáсáтáи	137

ხუთ-ხუთად	хәба-хәбáла	136
ხუთ-ხუთი	хәба-хәбá	136
ხუთ-ხუთი	хәдык-хәдык	138
ხუთ-ხუთი	хәды-хәдык	138
ხუთჯერ	хәынтә	137
ხუნაგი	а-хәдaтaгýла	136
ხუნდი	а-шьaмтлáхә	98
ხურვა	а-хýбрa	140
ხურმა	а-хәýрma	137
ხურო	á-мaзaды	56
ხურო	а-уастá	79
ხუროობა	á-мaзapa	56
ხურჯინი	а-хәýрцýьн	137
ხუფი	а-хәá	143
ხუცესი	а-пап	65
ხშირ-ხშირად	уьажә-уажәы	79
ჯაბანი	а-шәаргәында	104
ჯაგარი	а-цýнрцәқәa	89
ჯაგი	а-кýц	92
ჯაგლაგი	а-еáбаa, аеáбаажә	108
ჯაგნარი	а-кәýцра	92
ჯაგრისი	а-шьчотка	101
ჯავრი	а-гәырәá	27
ჯავშანი	а-кәáлз, акәалзý	46
ჯალღუზა	а-мхыркýл	57
ჯამაგირი	а-уалафахәýн	78
ჯამე	ацýаамá	145
ჯამი	а-цýám	145
ჯანდაბა	цýаханýм	146
ჯანმრთელი	а-бзабады	19
ჯარა	а-лартáшьa	49
ჯარი	а-р	68
ჯარი	á-цýстыр	83
ჯაფა	а-цýабáа	145
ჯაფარა	á-хьяж	143
ჯაყვა	а-чакýн	107
ჯაყვა	а-цýақуá	145
ჯაჭვი	а-кәáлз, акәалзý	46
ჯაჭვი	а-хәагýж	148
ჯახაჯუხი	á-кәареарра	96
ჯდომა	атәара	78
ჯდომა	а-тәарá	78
ჯებირი	а-дáмба	28
ჯერ	макýана	54
ჯერ არ ყოფილი, უმაგალითო	зеицýшкaмлáц	33
ჯერება	á-лазapa	51
ჯერჯერობით	макýаназы	54
ჯვარი	а-цýár	145
ჯვარის სახე	а-цýарсáхья	145
ჯვარის შეცვლა	а-гәыргýьн ахýхра	26

ჯვრის დაწერა	a-гәыргын ахатара	26
ჯიბე	a-цынба	146
ჯიგარი	a-гәи агәатәи	25
ჯიგარი	a-рхәарах	75
ჯილავდარი	a-еышкылкәы	111
ჯილები	a-дү	29
ჯილები	á-жәзәә	68
ჯილღაო	á-шәуабга	105
ჯირითობა	a-еырхумарра	111
ჯირითობა	a-еыкәтәара	111
ჯირიმი	a-еңырхын	109
ჯირკვალი	a-уатала	79
ჯირკვი	a-кды	90
ჯიქანი	á-чыргәы	108
ჯიქი	á-захәә	33
ჯიქი	a-сәз	77
ჯიშნარევი	a-нашпә	62
ჯიხვი	a-ბნაბ	21
ჯმუხი	a-цых	147
ჯოგი	a-уахәад	80
ჯორი	a-гүж	26
ჯოხი	á-лабә	48
ჯოჯოხეთი	цәаханым	146
ჯუჯა	a-ნაჩა	94
ჯღიბა	a-паға	65
ჰაერი	a-кәандашьшьыра	96
ჰაერი	a-хайр	147
ჰაერის ტალღა	a-хыпшә	142
ჰავა	a-хауә	148
ჰაი-ჰარად	хыма-псыма	140
ჰარამხანის ქალი	a-хемта	143
ჰარამხანის ქალი	á-хента	143
ჰო	áаи	1
ჰო	აәи	3
ჰო	აиәи	3
ჰო	აиәи	4

ბ. მაჭავარიანი

ო ნ ო მ ა ს ტ ი კ ა

აფсны – აფხაზეთი

აფсуа – აფხაზი (მრ. აფсуаа, აფсацәа, აфсақәа)

აфсáдгыл – სამშობლო

აшәуаа – ჩრდ. კავკასიაში მოსახლე აზაზები (მხ. აшәуа)

ашәы – აზაზებით დასახლებული მხარე ჩრდ. კავკასიაში

ахра – სამთავრო; **афсны ахра** – აფხაზეთის სამთავრო

а-гуры – გურული (მრ. агураа)

а-гыртәыла – სამეგრელო

а-гыруа – მეგრელი (მრ. агырцәа, агыркәа)

а-едыгә – ადიღელი

а-зербайцан – აზერბაიჯანელი

а-зеобайцантәыла – აზერბაიჯანი

а-тыркәа – თურქი (მრ. атыркәцәа)

тыркәтәыла – თურქეთი

а-китай – ჩინელი

латвия – ლატვია

а-латвиец – ლატვიელი

литва – ლიტვა

а-литовец – ლიტველი

а-мсылман – მუსლიმანი, მაჰმადიანი

а-узбек – უზბეკი

узбектәыла – უზბეკეთი

кыртәыла – საქართველო

а-кыртуа – ქართველი (მრ. акырткәа, акыртцәа)

а-киргиз – ყირგიზი

киргитәыла – ყირგიზეთი

шәаны – სვანეთი

а-шәаныуа – სვანი (მრ. ашәан, ашәанцәа, ашәанкәа)

á-шәуа – ჩრდ. კავკასიაში მოსახლე აფხაზი (მრ. áшәуаа)

á-шәы – ჩრდ. კავკასიაში აფხაზი ტომებით დასახლებული მხარე.

а-ѿагылара – საირმე (ის ადგილი, სადაც ირემი ცხოვრობს)

á-пан – (ზღაპრ.) ჯუჯა ხალხი, ქონდრის ხალხი

а-урыс – რუსი

урыстәыла – რუსეთი

а-цáм – სპარსი, ირანელი

а-цыңцтәыла – მამული, სამშობლო

а-хәынткáрра – სახელმწიფო, სამეფო, საბრძანებელი.

აფხაზური ენის მოკლე გრამატიკული მიმოხილვა ფონეტიკა

აფხაზური ენა ფონემათა სიუხვით გამოირჩევა. აფხაზურ სალიტერატურო ენაში 64 ფონემაა, ბზიფურ დიალექტში 9 დამატებითი ფონემა დასტურდება. აბჟურ დიალექტი აფხაზური სალიტერატურო ენის საფუძველია. ამ დიალექტში დღემდე (უფროსი თაობის მეტყველებაში) შეინიშნება კბილბაგისმიერი მკვეთრი სპირანტი, რომელიც ამჟამად გაქრობის გზაზეა და გადასულია მკვეთრ ხშულში.

ხმოვნები

აფხაზურ სალიტერატურო ენაში 5 ხმოვანია: a, , , o, , დამატებით "ირაციონალური, ანუ ნეიტრალური" ხმოვანი. ამათგან ძირითადია და ხმოვნები, დანარჩენები დიფთონგური წარმომავლობისაა: მიიღება и ან კომპლექსებისაგან: < "გუშინ" მიიღება ან კომპლექსებისაგან < "ისინი წავიდნენ", მიიღება და კომპლექსებისაგან: < < "ამალამ", ხოლო მიიღება ან კომპლექსებისაგან: < "პატივისცემა".

აფხაზური a ხმოვანი დაბალი აწეულობის ვიწრო ხმოვანია. გვხვდება სიტყვის თავში, შუაში, ბოლოში: "დედა", "ხელი", "აივანი"...

ასევე სიტყვის ყველა პოზიციაში შეიძლება შეგვხვდეს ორი ხმოვანი, რომლის ამოსავლად მ მარცვალი ივარაუდება: ნ "ბალდამი".

ზოგ შემთხვევაში მოსალოდნელი სამი ან ოთხი ხმოვნის ნაცვლად მუდამ ორი a ხმოვანი დასტურდება: < * - < * - მ "ლოზე".

e ხმოვანი წინა წარმოების საშუალო აწეულობის ფონემაა, გვხვდება სიტყვის ნებისმიერ პოზიციაში. აფხაზურ საკუთარ ლექსიკურ ფონდში მეორეული წარმომობისაა. ნასესხებ სიტყვებში e ხმოვანი ხმოვნითაა შეცვლილი: წესი > , ჩელტი > .

თუ e ხმოვნის წინ გამსესხებელ ენაში , , , , , თანხმოვნები დგას, მაშინ აფხაზურში e ხმოვნის პალატალიზაცია გადაეცემა თანხმოვანს და ვიღებთ , , , , , თანხმოვნებს, რომელთაც ხმოვანი მოსდევს: სარკე > ა, გემო > ...

ხმოვანი ი წინა წარმოების ზედა აწეულობის ფონემაა. მარტივი სახით თითქმის არ გვხვდება, დიფთონგური ბუნებისაა.

თუ გამსესხებელ ენაში , , , , , თანხმოვნებს მოსდევს, აფხაზურში ხდება ამ თანხმოვანთა პალატალიზაცია. , , , , , მათ შემდეგ კი თავს იჩენს ნეიტრალური ხმოვანი ადგილი > , კიბე > ...

ხმოვანი საშუალო აწეულობის უკანა წარმოების ფონემაა. იგი გვხვდება სიტყვის ნებისმიერ პოზიციაში: oxa "ამაღამ", "შე მას (ად.) ვხედავ", "ისინი მიდიან რა..."

ნასესხებ სიტყვებში ხმოვანი დაიშლება კომპლექსად, თუ მის წინ დგას ლაბიალიზაციისაკენ მიდრეკილების მქონე თანხმოვანი იქცევა წინა თანხმოვნის ლაბიალიზაციის მიზეზად, ხმოვანი კი ხშირად შენარჩუნდება: მეგრ.: ოხვამე > "ეკლესია"... დამატებითი ლაბიალიზაციისაკენ მიდრეკილების უქონელ თანხმოვანთა შემდეგ კი ხმოვანი ხმოვნით იცვლება: ფონი > ...

ხმოვანი უკანა წარმოების ზედა აწეულობის ფონემაა. ხმოვნის მსგავსად უფროსი თაობის მეტყველებაში ისიც იშვიათად დასტურდება, რაკი დიფთონგური ბუნება აქვს. ნასესხებ სიტყვათა მახვილიანი y ხმოვანი აფხაზურში ზოგჯერ უცვლელი რჩება მეგრ. უღუ > აფხაზ. || "უღელი".

ნასესხებ სიტყვებში ხმოვანი იწვევს ლაბიალიზაციის მიდრეკილების მქონე თანხმოვანთა ლაბიალიზებას და შემდეგ ხმოვნის გაჩენას: დუქანი > <*

ხმოვანი უფრო ვიწროა ვიდრე . იგი თითქმის არ გვხვდება სიტყვის თავში, ხშირია სიტყვის შუა და ბოლო პოზიციაში: "საბანი",

ენაკბილისმიერი ხშულები ხმოვანთა ორი სამეულის რიგით არის წარმოდგენილი: 1. სადა ენაკბილისმიერი ეს ბგერები არის სიტყვებში "მარღვი", "პატარძალი", "ბუ"... 2. ლაბიალიზებული ენაკბილისმიერი სამეული რთული ბუნების ბგერებია. ეს ფონემები გვხვდება სიტყვებში: "მინდორი", "თივა", "მონა". ამ ორი რიგის თანხმოვანთა მქლერებია: , ; ფშვინვიერები: , ; მკვეთრები , ...

უკანაენისმიერ ხშულთა სამეულები სამ რიგს ქმნიან: 1. სადა უკანაენისმიერი , , . ეს ფონემები არის სიტყვებში "აკვანი", "სოფელი", "კაკანი".

2. ლაბიალიზებული უკანაენისმიერი ფონემებია , , . ეს ფონემები არის სიტყვებში: "გული", "წვიმა", "უბე".

3. პალატალიზებული უკანაენისმიერი , , . ისინი დასტურდება სიტყვებში: "ცუდი", "კარავი", "მაგარი".

მქლერებია: , , ; ფშვინვიერები: , ; მკვეთრები , , ...

ფარინგალურ ხშულთა სისტემა ნაკლოვანია. ამ სისტემაში ამჟამად შედის მხოლოდ სადა ფარინგალური მკვეთრი , ლაბიალიზებული მკვეთრი და პალატალიზებული მკვეთრი . ამ სამეულებს აკლია ფშვინვიერი და მქლერი სახეობები. დასახელებული ბგერები არის სიტყვებში: "წითელი", "სოხუმი", "ქნევა".

სისინა აფრიკატები აფხაზურ სალიტერატურო ენაში სამეულთა ორი რიგის სახით არის წარმოდგენილი: 1. სადა სისინა აფრიკატები , , . ისინი არის სიტყვებში: "ნედლი", "ნისკარტი", "ფსკერი".

2. ლაბიალიზებული სისინა აფრიკატები , , სპეციფიკური რთული ფონემებია. ეს ფონემები არის სიტყვებში: "ერთი ვიღაც", "ხარი", "ვაშლი". დასახელებულთაგან , მქლერია, , ფშვინვიერი, , – მკვეთრი.

შიშინა აფრიკატებიც ორი სამეულის სახით არის წარმოდგენილი. 1. სადა შიშინა აფრიკატები ჩხ , ყ , . ისინი არის სიტყვებში აჩხ "მუხა", აყა "პური", ა ჩხ "ზიჭი". 2. მაგარი ანუ ინტენსიური შიშინა აფრიკატები ჩ , , სპეციფიკური ფონემებია. ეს სამეული არის სიტყვებში. "ფოლადი" "ცხენი", "პირი". დასახელებულ ორ სამეულში მქლერებია , ა ; ფშვინვიერები – , ; მკვეთრები – , .

კბილბაგისმიერ სპირანტთაგან აფხაზურს მოეპოვება მქლერი და ფონემათაგან შემდგარი წყვილელი. ეს ფონემები არის სიტყვებში: "გვერდი", "ჭექა-ქუხილი".

წინაენისმიერი სადა სისინა და წყვილელიდან მქლერია, _ ყრუ. ეს ფონემები არის სიტყვებში: "მთვარე, თვე", "სტუმარი".

წინაენისმიერი შიშინა სპირანტები აფხაზურში სამი წყვილელით არის წარმოდგენილი: 1. სადა შიშინა ჩ , , . ეს ფონემები დასტურდება სიტყვებში ჩ "ყურძენი", ჩ "სისხლი". 2. ინტენსიური, შიშინა ჩ , არის სიტყვებში "თხრილი", "მწარე"... 3. ლაბიალიზებული შიშინა , დასტურდება სიტყვებში "ძროხა", "ყველი". დასახელებულ სამ წვილელში მქლერებია: _ , , , ყრუებია: _ , , ფონემები.

უკანაენისმიერი სპირანტებიც სამი წყვილელით არის წარმოდგენილი
1. სადა , თანხმოვნები. ისინი გვხვდება სიტყვებში "მტერი", "თავი". 2. ლაბიალიზებული , . ისინი დასტურდება სიტყვებში: "ფიცარი", "კისერი". 3. პალატალიზებულ , სპირანტები გამოითქმის როგორც ერთ ფონემად შერწყმული , კომპლექსები ეს ფონემები არის სიტყვებში "ფოთოლი", "ოქრო"... დასახელებული ბგერებიდან მქლერებია , , , ხოლო , , ყრუ ფონემებია.

ლარინგალური სპირანტებიდან აფხაზურს სამი ფონემა მოეპოვება: ყრუები

ქართულიდან ნასესხებ სიტყვებში.

მახვილის ძლიერი ზემოქმედების შედეგად ფუძე შეიძლება ძალზე შეიცვალოს და მივიღოთ რამდენიმე თანხმონიანი კომპლექსიც:

"ღრუბელი", "გამოსავალი", სადაც ხშირად არის სპირანტი ან სონორი თანხმოვანი.

მახვილი აფხაზურში ინტენსიური და მოძრავია, იგი შეიძლება სიტყვას მოუდიოდეს ნებისმიერ პოზიციაში. მრავალი ომონიმური სიტყვა დღესდღეობით თითქოს მახვილის მიხედვით განსხვავდება. მაგ. ა ა "თვალი", ა "ძალი", ა "საბერველი" და ა "მტერი", მაგრამ ისტორიულად ეს სხვადასხვა ფუძეებია. ანუ აფხაზურში მახვილი სიტყვათგანმასხვავებელი ფუნქციით არ არის აღჭურვილი.

ფონეტიკური პროცესები

ფონეტიკურ პროცესთაგან აფხაზურში გავრცელებულია ასიმილაცია, დისიმილაცია, მეტათეზისი, სუბსტიტუცია და რედუქცია. ყველაზე ხშირია ასიმილაციის პროცესი ხმოვნებსა და დიფთონგებში; როგორც პროგრესული, ისე რეგრესული; სრული და არასრული, კონტაქტური ან დისტანციური.

პროგრესული კონტაქტური ასიმილაციის დროს წინამავალი ბგერის გავლენით იცვლება მომდევნო და მთლიანად (იშვიათად), ან ნაწილობრივ ემსგავსება მას. მაგ.:

ია > ი	> :	ი	> ი	>	"დღეს"
>	> :	>	>	>	"ხვალ"
>	:	>			? "როგორ ხარ შენ (მკ.)?"
>	:	>			"სკამლოგინი"

რეგრესული კონტაქტური ასიმილაციის დროს წინამავალი ბგერა მომდევნო ბგერის ზეგავლენით ემსგავსება მას.

ი >	>	"წავედი"
>	>	"ქალიშვილი"

კონტაქტური დისიმილაციის შედეგად კაუზატივის მაწარმოებელი - თავსართის გავლენით ზმნის III პირის მრავლობითი რიცხვის ნიშანი - იცვლება **ძ-** ნიშნით (განემსგავსება კაუზატივის ნიშანს): > "მათ მას (მკ.) რაღაც გააკეთებინეს"...

დისტანციური დისიმილაციის შედეგად უარყოფით ბრძანებითში უარყოფის პრეფიქსი **მ-** განიმსგავსებს უარყოფისავე - სუფიქსს: ! > ! "შენ (მკ.) ის არ წაიღო!"...

მეტათეზისის დროს ბგერები ადგილს უცვლიან ერთმანეთს. მაგ.: > "წინდა"...

სუბსტიტუციის დროს ერთ ბგერას ჩაენაცვლება მეორე. მაგ. > "ქოლგა"...

რედუქცია ძალზე გავრცელებულია. მაგ.: > "ზღვა". ხმოვნები უჩინარდებიან მახვილის ზემოქმედებით (გვანცელაძე, 2003, 25-36).

არსებითი სახელი

აფხაზურ ენაში სახელები, შედარებით ზმნასთან, კატეგორიათა სიმცირით გამოირჩევა. მაგალითად ამ ენაში არ არის ბრუნვათა სისტემა. არსებით სახელს არ გააჩნია ბრუნვა, მაგრამ, სამაგიეროდ ამ კატეგორიის უქონლობა შევსებულია ენაში მოქმედი სხვადასხვა მორფოლოგიური საშუალებებით და ამით ხდება ბრუნვათა სისტემის უქონლობის კომპენსაცია.

ის, რაც სხვა ენებში სახელთა დერივაციით გადმოიცემა, აფხაზურში თავმოყრილია ზმნაში. ამით ხდება ენაში გარკვეული ბალანსირება კატეგორიებით ღარიბ სახელსა და კატეგორიებით მდიდარ ზმნას შორის; რის მორფოლოგიურ გამოხატვასაც სახელი ვერ ახერხებს, ის ზმნური კატეგორიებით გადმოიცემა.

აფხაზური ენის არსებითი სახელი განარჩევს 1. ზოგადობის 2. განსაზღვრულობა-განუსახლვრელობის, 3. გრამატიკული კლასის, 4. რიცხვის, 5. კუთვნილების, 6. გარდაქცევითობის, 7. ინსტრუმენტალისის, უქონლობის მორფოლოგიურ კატეგორიებს.

1. ზოგადობის კატეგორია, სალექსიკონო ფორმა

განსხვავებით სხვა იბერიულ-კავკასიურ ენათაგან აფხაზურისათვის სპეციფიკურია არსებითი სახელის **ზოგადი** სალექსიკონო ფორმის არსებობა, რომელსაც a-პრეფიქსი აწარმოებს. ასეთი ზოგადი ფორმები არსებითის გარდა აქვთ აგრეთვე ზედსართავ სახელებს, მასდარს, ერთი ტიპის მიმღეობებს, ზმნისართთა გარკვეულ ნაწილს.

ზოგადი ფორმის -პრეფიქსი დაერთვის როგორც ძირეულ, ისე ნასესხებ სიტყვებს. თუ სიტყვის ფუძე იწყება , , o , ხმოვნებით, და y ნახევარხმოვნებითა და თანხმოვნებით, მაშინ a-პრეფიქსი მუდამ უცვლელად იქნება წარმოდგენილი:

- "კაცი", - "სახლი", - "მუქთახორა".

თუ სიტყვა ფუძისეული - ხმოვნით იწყება, მაშინ ზოგად ფორმაში ხდება ფუძისეული ხმოვნისა და პრეფიქსის შერწყმა ერთ ხმოვნად: "* - - >* - > "მამა", * - >* - > "დედა" და სხვ.

ორი ხმოვნის შემთხვევაშიც ფუძის თავში ზოგადი ფორმის -პრეფიქსი შეერწყმის წინ მდგომს და სამი -ს ნაცვლად მაინც ორი - ხმოვანი დარჩება:

"ღობე", "დრო", "აზნაური".

2. განსაზღვრულობა-განუსაზღვრულობის კატეგორია.

ზოგადი ფორმის -პრეფიქსიანი სახელები ითავსებენ **განსაზღვრულობის** გადმოცემის ფუნქციასაც და აღნიშნავენ განსაზღვრულ, ცნობილ საგანსა თუ მოვლენას: "ცხენი", "ვაშლი", "კაბა"...

-პრეფიქსი გვხვდება აფხაზურ გვარსახელებშიც: "მარშანიას გვარის (ეს) ადამიანი", - "ბლაჟ ბას გვარის (ეს) ადამიანი".

განუსაზღვრელობით კატეგორიაში ზოგად სახელს ჩამომორდება ხსენებული -თავსართი, თუ იგი ფუძის კუთვნილებას არ წარმოადგენს, ან: ბოლოს დაერთვის -განუსაზღვრელობითი სუფიქსი, რომელიც "ერთი" რიცხვითი სახელის ძირიდან უნდა მომდინარეობდეს (ლომთათიძე, 1974-1975).

"რომელიღაც ცხენი", "რომელიღაც ვაშლი" "რომელიღაც კაბა", მაგრამ "დედა"- "რომელიღაც დედა", "მამა" _ "რომელიღაც მამა", რად-

გან - ამ სიტყვებში ფუძისეულია.

3. გრამატიკული კლასის კატეგორია

სხვა იბერიულ-კავკასიურ ენათა მსგავსად აფხაზურშიც არის **გრამატიკული კლასის** მორფოლოგიური კატეგორია, რომელსაც არსებითი სახელების გარდა განარჩევს რიცხვითი სახელი, ნაცვალსახელი და ზმნა (აბსოლუტივი, მიმღეობა).

არსებითი სახელი განარჩევს **გონიერთა** (ადამიანისა) და **არაგონიერთა** (ნივთის) მორფოლოგიურ კლასებს.

გონიერთა (ადამიანის) კლასში შედის: 1. ადამიანის აღმნიშვნელი საზოგადო არსებითი სახელები: a "ადამიანი", "კაცი", "მეზობელი"... 2. საკუთარი სახელები: , , ... 3. ეთნონიმები: "აფხაზი", "ქართველი", "რუსი"... 4. ნათესაობის ტერმინები: "დედა", "მამა", "ვაჟიშვილი"... 5. ხელობის სახელები: "მჭედელი", "მწყემსი", "მასწავლებელი"... 6. ანთროპომორფულ არსებათა სახელები: "ღმერთი", "ემმაკი", "ალი"... ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ სახელს დაესმის კითხვა ? "ვინ? რომელი?".

არაგონიერთა (ნივთთა) კლასში შედის: ყველა დანარჩენი სახელი, მიუხედავად იმისა, სულიერს აღნიშნავს თუ უსულოს: "ცხენი", "ვირი", "მთვარე"...

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ სახელს დაესმის კითხვა ? "რა? რომელი?"

ისევე როგორც სხვა იბერიულ-კავკასიური ენები, არც აფხაზური, განსხვავებით ინდოევროპულ ენათაგან, არ განარჩევს სახელთა გრამატიკულ სქესს.

არ აღინიშნება არსებით სახელებში არც კლასის მორფოლოგიური კატეგორია, იგი აქ მხოლოდ სემასიოლოგიურია.

სახელთა სემასიოლოგიური გრამატიკული კლასი მორფოლოგიურად განირჩევა მრავლობითობის, კუთვნილების კატეგორიებში, აგრეთვე ზმნათა პირ-კლასის აღმნიშვნელი აფიქსებით.

4. რიცხვის კატეგორია.

მრავლობითის წარმოება აფხაზურში ნაირ-ნაირია. განსხვავებას ქმნიან ნივთისა და ადამიანის კლასებში გაერთიანებული სახელები.

ნივთის კლასის სახელის მრავლობითობის აღსანიშნავად გამოყენებულია - სუფიქსი: "თვალი", "თვალეზი". თუ სიტყვას ბოლოში მოუდის მახვილი, მას მრავლობითობის სუფიქსი გადაიზიდავს. თუ სიტყვა მთავრდება ნეიტრალური - ნახევარხმოვნით, მრავლობითობის სუფიქსის დართვისას ეს ჩავარდება, რადგან მახვილს დაკარგავს: "ხელი", "ხელეზი", "თავი", "თავეზი".

ადამიანის კლასის სახელების მრავლობითობა გამოიხატება - სუფიქსით. ამ შემთხვევაშიც: თუ სიტყვის ბოლო მარცვალ მახვილიანია, ეს მახვილი სუფიქსზე გადაინაცვლებს: a "შვილი" "შვილეზი", "ბიჭი", "ბიჭეზი", "გოგო", "გოგოეზი"...

მაგრამ ან "მამა", "მამეზი", "დედა", "დედეზი"... ფუძისეული - ხმოვანი აღდება მრავლობით რიცხვში.

განუსაზღვრელ ფორმაში სახელს მრავლობით რიცხვშიც ჩამოსცილდება განსაზღვრულობა-ზოგადობის - ნიშანი, ხოლო განუსაზღვრელობითი - სუფიქსი კი დაერთვის მრავლობითობის აღმნიშვნელი სუფიქსის შემდეგ: "ცხენეზი" (ზოგადი ფორმა), "რომელიღაც ცხენეზი (განუსაზღვრელი ფორმა).

განუსაზღვრელობით კატეგორიაში გარკვეულ თავისებურებას ამჟღავნებენ ადამიანთა კატეგორიის სახელები. აქ სახელი დაირთავს - ადამიანთა კლასის მრავლობითობის აღსანიშნავ სუფიქსს და კიდევ - ნივთთა კლასის მრავლობითობის აღმნიშვნელ სუფიქსს: - "სტუდენტეზი" (ზოგადი ფორმა), "რომელიღაც სტუდენტეზი" (განუსაზღვრელი ფორმა), "გოგოეზი", "რომელიღაც გოგოეზი", "შვილეზი", "რომელიღაც შვილეზი".

გონიერთა კლასში შემავალი ზოგი არსებითი სახელი დაირთავს მხოლოდ არაგონიერთა კლასის - სუფიქსს: - a - "ქალები", - "ბავშვეზი".

წარმომავლობის სახელთა მრავლობითი რიცხვის წარმოებისას ხშირია ოდენ
- სუფიქსის გამოყენება - -ს პარალელურად: || "რუსები",
|| "ქართველები".

არსებით სახელთა კრებითობა გადმოიცემა - სუფიქსის მეშვეობით, რომე-
ლიც ძირითადად გამოიყენება გვარსახელის, ტომის წარმომადგენელთა ან წარმო-
მავლობის სახელთა კრებითი ფორმის საწარმოებლად: -aa "აბჟუელები", -
"სოხუმელები", - "აფხაზები"...

ზოგ სიტყვას მრავლობითი თავისებურად აქვს ნაწარმოები: ay "ადამიანი"
"ადამიანები".

-კრებითი მრავლობითის მაწარმოებელი გვხვდება აფხაზური წარმოშობის
გვარებში სიმრავლის, კრებითობის გამოსახატავად. - , - , - ... <
"შვილი" ფუძისაგან; ახლავს სახელს მხოლოდით რიცხვში. ზოგჯერ -ს ადგილას
გვხვდება - ან - : - "პატი-შვილი". მრავლობითობის წარმოებისას ხსე-
ნებული - , - სუფიქსი ჩამოშორდება გვარს და მის ადგილს დაიჭერს - სუფიქ-
სი: - , - , - , - .

კრებითობის მაწარმოებელია აგრეთვე რთული - - > - > სუფიქსი:
e - "ბესიკი და მისიანები" - "პაპა" (მიმართვისას, გადმონაშთია გვა-
როვნული თემური წყობილებისა).

ცხოველ-ფრინველთა ნაშიერების ან მცირე ზომის საგანთა - სუფიქსიან სახე-
ლებს მრავლობითში - ჩამოსცილდება და მის ადგილას დაერთვის - ( ) სუფიქსი:
"ჭაბუკი", "ჭაბუკები", "ბატკანი", "ბატკნები", ხბო",
"ხბორები".

- დემინუტივის სუფიქსი, ე. ლომთათიძის აზრით, მომდინარეობს "ჩი-
ტი" სიტყვისაგან (ლომთათიძე).

ამრიგად, აფხაზურში მრავლობითობის მაწარმოებელი სუფიქსებია: - , -
, - , - , - < + < +a .

5. კუთვნილების კატეგორია

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, აფხაზურს არ მოეპოვება ბრუნვათა სისტემა, მათ შორის ნათესაობითი ბრუნვა. ის, რაც სხვა ენებში გამოიხატება ნათესაობით ბრუნვაში დასმული სახელით, (ე. ი. **კუთვნილება**) აფხაზურში გამოიხატება კუთვნილებითი ნაცვალსახელებიდან, ანუ პირ-კლასის ნაცვალსახელებიდან მომდინარე პრეფიქსებით.

სახელთა კუთვნილების კატეგორია აფხაზურში სახელის ფუძეზე ნაცვალსახელური წარმოშობის პრეფიქსთა დართვით იწარმოება. კუთვნილების გამომხატველი ნაცვალსახელური პრეფიქსებია:

მხ. რ.

- I პ.   – მე   –   ( ) "მე"
- II პ.   – შენ (მკ.)   –   ( ) "შენ" (მკ.)
                  – შენ   –   ( ) "შენ" (ქ.)
- III პ.   – ის (მკ.)   –   ( ) "ის" (მკ.)
                  – ის (ქ.)   –   ( ) "ის" (ქ.)
                  – ის (ნ., არაგ.) –   "ის (ნ., არაგ.)"

მრ. რ.

- I პ.   –   ( ) "ჩვენ"
- II პ.   –   ( ) "თქვენ"
- III პ.   –   ( ) "ისინი"

ამ პრეფიქსთაგან მხოლოდითი რიცხვის მეორე და მესამე პირთა პრეფიქსები განარჩევენ მფლობელის გრამატიკულ კლასს. მეორე პირში ერთმანეთს უპირის-პირდება მამაკაცისა და ქალის ქვეკლასები, ხოლო მესამე პირში _ მამაკაცის, ქალისა და არაგონიერთა (ნივთის) ქვეკლასები. მეორე პირში ( ) პრეფიქსი აღნიშნავს მხოლოდ მდებარეობითი სქესის ადამიანებს. უფრო კონკრეტულია დანაწილება მესამე პირში: ( )- პრეფიქსით აღნიშნება მამაკაცი და მამრობითი სქესისად გაგებული ანთროპომორფული არსებანი (დმერთი, ანგელოზი, წინასწარმეტყველი, ეშ-

მაკი, ქაჯი, ტყის კაცი), ( )- პრეფიქსით აღნიშნება ქალი და მდედრობითი სქესისად მიჩნეული ანთროპომორფული არსებანი (ღვთისმშობელი, ალი, ტყის ქალი...), ხოლო - პრეფიქსი აღნიშნავს ყველა არაგონიერ არსებასა და მოვლენას, მიუხედავად იმისა, სულიერია მფლობელი, თუ უსულო:

ნათესაობითი ბრუნვის (კუთვნილების გამომხატველი) პრეფიქსი მიერთვის არა მსაზღვრელს, არამედ საზღვრულს პრეფიქსად: - "გოგოს ხელი".

თუ სიტყვას მახვილი მოუდის ზოგადობის - პრეფიქსზე, მაშინ კუთვნილებითი პრეფიქსები - ნახევარხმოვნითაა წარმოდგენილი: "თვალი" "ჩემი თვალი", მაგრამ "ძალა", "ჩემი ძალა".

	მხ. რ.		მრ. რ.
I პირი	( )-	"ჩემი წიგნი"	I პირი - "ჩვენი წიგნი"
	( )-	"შენი (მკ.) წიგნი"	II პირი - "თქვენი წიგნი"
II პირი			
	( )-	"შენი (ქ.) წიგნი"	
	( )-	"მისი (მკ.) წიგნი"	III პირი - "მათი წიგნი"
III პირი	( )-	"მისი (ქ.) წიგნი"	
	-	"მისი (არაგ./ნივთ.) წიგნი"	

6. გარდაქცევითობის კატეგორია

არსებით სახელთა გარდაქცევითობის ფორმები ასრულებს ქართული ენის ვითარებითი ბრუნვის ფუნქციას, თუმცა ბრუნვა არ არის. იგი იწარმოება ზოგადობის - პრეფიქსის გარეშე წარმოდგენილ ფუძეზე -c სუფიქსის დართვით: - "მამაკაი", - "მამაკაცად", - "იარალი", - "იარალად", "ვალი", - "ვალად".

7. ინსტრუმენტალისის კატეგორია

ინსტრუმენტალისი იწარმოება სახელის ზოგადობის - პრეფიქსჩამოცილებით

ბულ ფორმაზე - სუფიქსის დართვით. ეს ფორმა ქართულად ვითარებითი ბრუნვით გადმოიცემა: -н "ხელი", - "ხელით", "ფეხი", - "ფეხით", - "ცხენი", - "ცხენით".

მრავლობით რიცხვში მდგარ სახელებთან - "დამოუკიდებელ ფუძედ" იქცევა და დაირთავს მრავლობითი რიცხვის კუთვნილებით - პრეფიქსს, ხოლო არსებითი სახელი წარმოდგენილია მრავლობითი რიცხვის ფორმით: - " - "ხელებით", - - "ფეხებით", - - "ცხენებით".

ასევე ფორმდება -на ელემენტი ნაცვალსახელებთან და საკუთარ სახელებთან ერთად ხმარებისას: - "ჩემით", - "შენით" (მკ.), - "ალიასის მეშვეობით".

8. უქონლობის კატეგორია

უქონლობას გამოხატავს - სუფიქსი, რომელიც სახელის ფუძეს დაერთვის: "თავი", - "უთავო", "ცხენი" "უცხენო", "სახლი", - "უსახლო".

უქონლობის კატეგორიის წარმოებისას, ისევე როგორც ინსტრუმენტალისის კატეგორიაში, სახელს ზოგადობა/განსაზღვრულობის - პრეფიქსი ჩამოსცილდება და მხოლოდ ამის შემდეგ ფორმდება - უქონლობის სუფიქსით. ამგვარ ფორმებს აფხაზურში ზმნისართული მნიშვნელობაც აქვს.

9. არსებით სახელთა სიტყვათწარმოება

აფხაზურში გვხვდება **ოდენფუძიანი, კომპოზიციით მიღებული და აფიქსაციით ნაწარმოები** არსებითი სახელები.

ოდენფუძიანია: "წყალი", "თავი", "ვაშლი" და სხვ.

კომპოზიციით (ფუძეთა შეერთებით) მიღებული არსებითი სახელები აფხაზურში მრავლადაა. გვხვდება ორ, სამ და მეტკომპონენტის კომპოზიტები.

1) ორკომპონენტის კომპოზიტებია: "ხოხობი" "ტყე", "ქათამი", "კრაზანა", "ხარი", "ბუზი", "ალი", "ცეცხლი", "ენა".

ეს სახელები შედგება ორი არსებითი სახელისაგან, ამასთან წინამავალი არსებითი სახელი მიმართებითი ზედსართავის ფუნქციით გვევლინება, ამიტომაც წინ უძღვის საზღვრულს, გამოდის მსაზღვრელად.

2) ორკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება არსებითი და ზედსართავი სახელების ფუძეებისაგან: аya "წითური კაცი", "კაცი", < "წითური", "შავი ცხენი", "ცხენი", "შავი", "სიბერე ცუდი", "სიბერე", "ცუდი".

3) ორკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება ორი არსებითი სახელისაგან და დაკავშირებულია ერთიმეორესთან - კავშირით: "პურ-მარილი", "პური", "მარილი", "სხეული", "კანი", "ხორცი".

4) ორკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება რიცხვითი სახელის ფუძისა და არსებითი სახელისაგან: - - "არფა" "ორი", "ხელი".

5) სამკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება სახელური და ზმნური ფუძეებისაგან: "ობობას ქსელი", "ენა", "ბადე", "ქსოვა", "უბედური". "შუბლი", - - "დაწერა", "ცუდი".

6) ორკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება სახელური ძირისა და ზმნური ძირისაგან. "ანდაზა", "სიტყვა", - "გაჭრა", "აღმოსავლეთი", "მზე", "ადგომა".

7) ოთხკომპონენტური კომპოზიტები, რომლებიც შედგება სახელური და ზმნური ფუძეებისაგან. "იდაყვი", - - || - - "ხელი", - - "ფეხი", "მოდუნული", - - "გამოდრომა", "საოფლე, თოქალთო", а е ы "ცხენი", - "ნაბადი", "ქვეშ", - - - "ქვეშ დაგება".

კომპოზიციის (თხზვის) დროს ზოგადობის - პრეფიქსი დაერთვის მხოლოდ ახალი, რთული სიტყვის (კომპოზიტის) პირველ რთულ წევრ ფუძეს.

აფიქსაცია აფხაზურში პროდუქტიულია. აფიქსთა ერთი ნაწილის მნიშვნელობა გამჭვირვალეა, ისინი პრაქტიკულად ნახევარაფიქსებს წარმოადგენენ, ზოგი აფიქსის წარმომავლობა კი საგანგებოდაა საკვლევი:

ა) განყენებულ ცნებათა (აბსტრაქტული სახელების) მაწარმოებელი - სუფიქსი: - "ვაჟკაცობა", "აფხაზობა"

ბ) პროფესიის, მოქმედის აღმნიშვნელი - სუფიქსი, რომელიც ადამიანის აღმნიშვნელ ძირს ემთხვევა: - "მასწავლებელი", "მოსწავლე", - "მოცურავე"...

გ) თვისების, ჩვევის, მანერის ან ხერხის აღმნიშვნელი - სუფიქსი: - "ადამიანობა", - "თვისება, ხასიათი", - "ცურვის ხერხი"...

დ) სამოქმედო საგნის ან დანიშნულების - სუფიქსი, რომელიც ემთხვევა - "საკუთრება" სიტყვის ძირს: - "სამუშაო, გასაკეთებელი რამ", - "საჭმელი", - "სათარგმნი"

ე) მოქმედების იარაღის აღმნიშვნელი - სუფიქსი: - "სასროლი (იარაღი)", - "ბარი", - "სახელმძღვანელო"

ვ) კნინობით-ალერსობითი სახელების - სუფიქსი, რომელიც უკავშირდება "ზეზერი, ძვალი" სიტყვის ფუძეს: - "დედაბერი", - "ბერიკაცი", - "ბრიყვი, სულელი"

ზ) ფამილარული მიმართვის - სუფიქსი, რომელიც მხოლოდ ადამიანის საკუთარ სახელებს დაერთვის: - "ჩემო მანჩა"

თ) ნაშიერთა ან მცირე ზომის საგანთა მაწარმოებელი (დემინუტივის) - სუფიქსი: - "ბატკანი", - "თიკანი", - "ზო"

ი) ერთეულის, ცალის აღმნიშვნელი - სუფიქსი, რომელიც განუსაზღვრელობასაც გამოხატავს: - "ერთი ცხენი", - "ერთი წიგნი" - "ერთი ქვა"

ერთეულის ცალის აღმნიშვნელი - სუფიქსი: - "ცალი კბილი", - "ცალი ფოთოლი", - "ერთი ფუტკარი".

კ) სიმცირის აღმნიშვნელი - სუფიქსი, რომელიც სიმცირისავე აღმნიშვნელ - ||> სუფიქსს მოსდევს: - - "ლეკვი", - - "ჭაბუკი", - - "ქალიშვილი"...

ლ) ეთნონიმთა, ტომის სახელთა ან სადაურობის მაწარმოებელი - , სუფიქსი, რომელიც ემთხვევა ადამიანის სადაურობის აღმნიშვნელ - ძირს: - "აფხაზი", - "ქართველი", - "მეგრელი"...

მ) გვარსახელთა მაწარმოებლად თავდაპირველად - "ვაჟი, ძე" სიტყვის კუთვნილების პრეფიქსიანი - "მისი (მკ.) ძე" ფორმა დაერთვოდა ძირითად სა-

ხელს. ეს წარმოება რამდენიმე გვარსახელს დღესაც აქვს: - "ინალის ძე",
- "დადალის ძე" შემდგომში ელემენტი შეერწყა წინამავალ საკუთარ
სახელებს, დაიკარგა კუთვნილების - პრეფიქსი, ხოლო - თანხმომავანი გამჟღერ-
და. ამ გზით მივიღეთ - სუფიქსი, რომელიც აფხაზურ გვარსახელთა უმრავლე-
სობას აწარმოებს. - , ძე ხი - , - ... თუ - სუფიქსიან გვარს მოსდევს
ამ გვარის მამაკაცის სახელი, მაშინ - სუფიქსი უჩინარდება:

ქალის აღნიშვნისას - სუფიქსის ნაცვლად - "ასული" ფუძე ემატება გვარ-
სახელის ძირითად ნაწილს: - , - ...

აფხაზური წარმოშობის რამდენიმე გვარს აწარმოებს კრებითობის - სუფიქ-
სიც: - , - , - ... სხვა შემთხვევაში ორი ხმოვნით გადმოიცემა
ქართველური წარმოშობის გვარსახელები, რომლებიც ქართულ სალიტერატურო
ენაში - დაბოლოებით გვხვდება: ჭითანაა < ჭითანავა, სიჭინაა < სიჭინავა...

ნ) ადგილის აღმნიშვნელი - სუფიქსი: - "შუა ადგილი, შუაგული",
- "ქართა, საქონლის სადგომი", - "ზზიფის ხეობა".

ადგილის აღმნიშვნელია აგრეთვე რთული - - , - - , - სუფიქსები: აუსუ-
რთა "სამუშაო ადგილი", "საწოლი" - "სამკითხველო"

ო) ტოპონიმთა მაწარმოებელი - სუფიქსი, რომლის - თანხმომავანი შე-
საძლოა კუთვნილების პრეფიქსი იყოს, ხოლო - ელემენტის წარმოშობა გაურ-
კვეველია: - "დურიფში", - "ცანდრიფში"... ტოპონიმებს აწარმოებს
აგრეთვე რთული - - "მათი გორა, მათი ბორცვი" ნახევარსუფიქსი: -
"ჯირხვა", - "ზლაზურხვა"... ორიოდე ტოპონიმში დასტურდება აგრეთვე -
ხი ||- სუფიქსი: - "აფხაზეთი", - ხი "სამეგრელო", - "ზზიფის
აფხაზეთი".

პ) ნაშრომის, ნაკეთობის აღმნიშვნელი - სუფიქსი: - "ნაწერი, თხზუ-
ლება", - "ნაშრომი", - "ნაკეთობა"

ჟ) მამრობითი სქესის ცხოველ-ფრინველთა აღმნიშვნელი - ნახევარსუფიქსი:
- "მამალი", - "კვერცხი" სიტყვაშიც.

რ) სნეულების აღმნიშვნელი - ხ ნახევარსუფიქსი, რომელიც "ტკივილი"
სიტყვის ძირს უკავშირდება: ხი- "თავის ტკივილი, შაკიკი", - "მუცლის

ტკივილი", - "გულის ტკივილი"

ს) ვაზის აღმნიშვნელი ნახევარსუფიქსი - , რომელიც "ყურძენი" სიტყვას უკავშირდება, - "მტრედყურძენა" - "ზამთრის ყურძენი", - "წყალყურძენი".

ნაცვალსახელი

ნაცვალსახელს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება აფხაზურ ენაში. ნაცვალსახელის მეშვეობით გამოიხატება აფხაზურში ე. წ. სახელთა კუთვნილებითი კატეგორია.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, აფხაზურში არ არის ნათესაობითი ბრუნვა და საერთოდ ბრუნვები. ის, რაც სხვა ენებში გამოიხატება ნათესაობით ბრუნვაში დასმული სახელით (ე. ი. კუთვნილება) აფხაზურში გამოიხატება კუთვნილებითი შინაარსის მქონე პრეფიქსებით, ანუ პირის ნაცვალსახელებიდან მომდინარე ფორმანტებით.

კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელი და კუთვნილებითი ნაცვალსახელის შინაარსის გამოხატვა

მხ. რ.

I პ.	- მე	-)	"მე"
II პ. {	- შენ (მკ.)	- ( )	"შენ" (მკ.)
	- შენ	- ( )	"შენ" (ქ.)
III პ.	- ის (მკ.)	- и( )	"ის" (მკ.)
	- ის (ქ.)	- ( )	"ის" (ქ.)
и	-ის (ნ., არაგ.)	- а	"ის (ნ., არაგ.)"

მრ. რ.

I პ. - ( ) "ჩვენ"

II პ. – ( ) "თქვენ"

III პ. – ( ) "ისინი"

ყველა კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელი შეიძლება გამოყენებული იყოს უფრო მარტივი ფორმითაც, -ს გარეშე "მე", "შენ" (მკ.), "შენ" (ქ.), "ის" (მკ. და არაგ.) "ის" (ქ.), "ჩვენ", "თქვენ", და "ისინი"... და სახეობა იშვიათია.

მრავლობითი რიცხვის "ჩვენ" და III "თქვენ" ნაცვალსახელების გვერდით გამოიყენება "ჩვენ" და "თქვენ".

"აფხაზური ენის გრამატიკაში" (ნაწილი დამუშავებულია ხ. ზღაპრას მიერ) მითითებულია, რომ -ს აქვს ინკლუზიური მნიშვნელობა: მოსაუბრე რთავს "ჩვენ"-ში მსმენელსაც, ხოლო ექსკლუზიური მნიშვნელობა, რომელიც მსმენელს გამორიცხავს, მიიღება პირის "ჩვენ" ნაცვალსახელზე - (-) სუფიქსის დართვით (შდრ. აბაზ. "ჩვენ შენ გარეშე". ანალოგიურად იწარმოება მეორე პირის ფორმა "თქვენ", - (შდრ. აბაზ. "თქვენ ჩემ გარეშე" (გვ. 35).

ქართული "სტუდენტის ხელი" აფხაზურში იქნება студент - ... ქართულის ნათესაობითი ბრუნვის შესაბამისი სუფიქსი მიერთვის არა მსაზღვრელს, არამედ საზღვრულს პრეფიქსად:

ქართ. ქალიშვილ-ის ხელი აფხაზური: -

თუ სიტყვაში მახვილი მოდის ზოგადობის - პრეფიქსზე, მაშინ კუთვნილებითი პრეფიქსები -თია წარმოდგენილი:

- "ჩემი თვალი"

- "ჩემი ძალი"

მაგ. - - "მამაჩემის ხელი"

- - "დედაჩემის ფეხი"

- - "შენი (მკ.) ამხანაგის თავი"

ასე მიიღება კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელთაგან კუთვნილების შინაარსის მქონე ნაცვალსახელური პრეფიქსები აფხაზურში.

აფხაზურში დამოუკიდებელი მნიშვნელობის კუთვნილებითი ნაცვალსახელების უქონლობა ჩანაცვლებულია პირ-კლასის ნაცვალსახელთაგან

მომდინარე ე. წ. " -ს რიგის პრეფიქსებით (იხ. ზემოთ).

ნაცვალსახელური კუთვნილებითი პრეფიქსები ემთხვევა შესაბამის კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელთა თავკიდურ ელემენტებს, გარდა ორი შემთხვევისა:

მესამე პირის მხოლოდითი რიცხვის კუთვნილებითი - პრეფიქსი განსხვავდება ნივთთა (არაგონიერთა) კლასის მესამე პირის *и а р а* "ის" კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელის *и* - ძირისაგან. ეს - პრეფიქსი იკარგება სინტაგმიდან, თუ საზღვრული სიტყვის წინ უშუალოდ დგას ამ ნიშნით გადმოსაცემი მსაზღვრელი.

მრავლობითი რიცხვის III პირის კუთვნილებით - ნიშანიც, რომელიც არ ემთხვევა შესაბამისი "ისინი" ნაცვალსახელის თავკიდურ ელემენტ -ს.

გამოთქმულია მოსაზრება, რომ "ისინი" უნდა მომდინარეობდეს "papa"-დან და დისიმილაციის საფუძველზეა - მიღებული. ამის საილუსტრაციოდ მოყვანილია *и* - // *и* - "ისინი მარგლავენ".

ამრიგად პირველადი უნდა ყოფილიყო არა , არამედ (აფხ. ენის გრამატიკა, გვ. 34).

ქ. ლომთათიძე კი ფიქრობს, რომ III პ.-ის მრ.-ის ნიშანი - უნდა ყოფილიყო ისტორიულად და არა - იგი - უნდა მომდინარეობდეს ნაცვალსახელისაგან (ლომთათიძე).

ამრიგად, სახელურ სინტაგმაში აფხაზურში ასეთ შემთხვევებში დამატებით კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელიც ან მკუთვნიელის აღმნიშვნელი სიტყვაც უნდა იყოს გამოყენებული: ( ) // " მისი ქალის კაბა წითელია"... ამ დროს ნაცვალსახელი შეიძლება წარმოდგენილი იყოს როგორც სრული, ისე მარტივი სახითაც (გვანცელაძე, 2003, 60).

აფხაზურში კუთვნილებითი ნაცვალსახელის როლში ხშირად გვევლინება კუთვნილებითი ნაცვალსახელური პრეფიქსებით გაფორმებული - "კუთვნილება, საკუთრება" ან - "თავისი, პირადი" ფუძეები, რომელთა ამოსავალი მნიშვნელობა დაჩრდილულია.

( )- "ჩემი კუთვნილი"

( ) - ხი "შენი (მკ.) კუთვნილი" და ა. შ.

( ) - „ჩვენი კუთვნილი“

( ) - „თქვენი კუთვნილი“

ჩვენებითი ნაცვალსახელი

ჩვენებითი ნაცვალსახელი აღნიშნავს მოსაუბრესთან ახლოს ან შორს მყოფობას. ჩვენებითი ნაცვალსახელიც შეიძლება შეგვხვდეს სრული ან შემოკლებული სახით:

მოსაუბრესთან ახლოს მყოფი: // “ეს”, // .

მოსაუბრესთან მოშორებით მყოფი, ხილული: "ეგ, ის",
"ეგენი, ისინი".

მოსაუბრესთან შორს მყოფი და უკვე ნაცნობი: ... // "ის, იგი",
"ისინი".

ჩამოთვლილი ნაცვალსახელები ხშირად ენაცვლება III პირის კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელებს. შესიტყვებაში ყველა ჩვენებითი ნაცვალსახელი მსაზღვრელია და წინ უძღვის საზღვრულს. მაგ.: // "ეს სახლი",
// "ეგ სახლი", "ის სახლი", // "ეს სახლები",
// "ეგ სახლები", // "ის სახლები" (გვანცელაძე, 2003, 59).

კითხვითი ნაცვალსახელის

შინაარსის გამოხატვა

დამოუკიდებელი კითხვითი ნაცვალსახელი აფხაზურს არ გააჩნია. ამ მნშვნელობით აფხაზური იყენებს ძირს, "ჟ"-ს რიგის კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელური წარმოშობის პრეფიქსებით გაფორმებულს:

? "მე ვინ, რომელი ვარ?"

y ? "შენ (მკ.) ვინ, რომელი ხარ?"

"შენ (ქ.) ვინ, რომელი ხარ?"

ყ ( )ი? "შენ (მკ.) ვინ, რა ხარ?"
( )ი? "შენ (ქ.) ვინ, რა ხარ?" და ა. შ.

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელი

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელებია: - "თვით, თვითონ", რომელიც იცვლება კლასებისა და პირის მიხედვით

- "მე თვითონ"
  - "შენ (მკ.) თვითონ"
  - "შენ (ქ.) თვითონ" და ა. შ.
- / ხ "ყოველი", "ყველა", "ყველა", / "სხვა",
"სხვა, მეორე"...

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელებია: "რაც, რამე" (არაგონიერთა კლასის რიცხვით სახელთაგან "ერთი" მომდინარე), "ვიღაც, ვინმე (გონიერთა კლასის "ერთი" რიცხვითი სახელისაგან მომდინარე), "რამე; რამდენიმე", "ვინმე, ვიღაც, "რამდენიმე" (არაგ.) "რამდენიმე" (აღამ.), / "ზოგი, ვინმე" (გვანცელაძე, 2003, 61-63).

ზედსართავი სახელი

აფხაზურ ენაში ზედსართავი სახელი მეტყველების ნაწილთა შორის გამოყოფილია როგორც სემანტიკურ-გრამატიკული კატეგორია, რომელსაც არსებითი სახელის დამახასიათებელი ნიშნებიც აქვს. ესენია ზოგადობის პრეფიქსი -, განუსაზღვრელობის - სუფიქსი, მრავლობითობის - სუფიქსი, გარდაქცევითობის სუფიქსი...

- მაგ.: - "წითელი" (ზოგადი ფორმა)
 - "რომელიღაც წითელი (განუსაზღვრელი ფორმა)
 - "წითლები"
 - "წითლ(ად)"...

ზედსართავი სახელი არის ვითარებითი და მიმართებითი. ატრიბუტულ სინტაგმაში ვითარებითი ზედსართავით გამოხატული მსაზღვრელი მოსდევს საზღვრულს: "თოვლი თეთრი", ... "ცხენი დიდი" და სხვ.

მრავლობით რიცხვში ნივთთა (არაგონიერთა) კატეგორიაში მრავლობითობის - სუფიქსით ფორმდება მსაზღვრელი: "დიდი ცხენი", "დიდი ცხენები".

ადამიანის კლასში (გონიერთა კატეგორიაში) კი ადგილი აქვს სხვაობას: ადამიანთა კატეგორიის სახელს მრავლობითში ექნება თავისი - სუფიქსი, ან რომელიმე სხვა სუფიქსი, მაგ.: კრებითობის - , - ... ხოლო ვითარებითი ზედსართავით გამოხატულ მსაზღვრელს, რომელიც აგრეთვე მოსდევს საზღვრულს, თავისი, ნივთთა (არაგონიერთა) კატეგორიის - სუფიქსი:

"დიდი კაცები", ზედმიწ.: "კაცები დიდები"... "ამხანაგები კარგები" "ბიჭები პატარები"...

ვითარებითი ზედსართავი სახელის ხარისხის ფორმები

ვითარებით ზედსართავ სახელთა შედარებითი ხარისხის ფორმა იწარმოება აღწერით - и "მეტად", "უფრო, ვიდრე" დამოუკიდებელ სიტყვათა კუთვნილებითი ფორმის დამატებით. ასეთ შემთხვევაში ზედსართავი სტატიკური ზმნის დაბოლოებას იღებს "ის კაცი უფრო დიდია",

"ეს ბიჭი იმაზე უფრო კარგია"...

ვითარებით ზედსართავ სახელთა აღმატებითი ხარისხის ფორმა იწარმოება ინტენსივობის - , - სუფიქსებით: "დიდი", - "უდიდესი"...

აღმატებითი ხარისხი აღწერითადაც გამოიხატება, ამისათვის გამოყენებულია даара- "ძალიან", "ბევრად" სიტყვები, რომლებიც დაერთვის სტატიკური

ზმნის ფორმის მქონე ვითარებით ზედსართავს: - "ძალზე მშვენიერია"
- "ძალიან კარგია".

თვისების ინტენსიურობის გამომხატველია აგრეთვე ვითარებით ზედსართავ სახელებს დართული ხმაბაძვითი, ფუძეგაორკეცებული სიტყვა-სუფიქსები: -
, - , - , - ..., რომლებიც შესაძლოა - სუფიქსითაც იყოს წარმოდგენილი: - "ძალიან ლამაზი", - - "ძალზე წითელი"...

ვითარებითი ზედსართავის ოდნაობით ხარისხს აწარმოებს - პრეფიქსი. -
- "მოწითალო", - - "მონაცრისფრო"...

მიმართებითი ზედსართავით გამოხატული მსაზღვრელი წინ უსწრებს საზღვრულს. ასეთი მსაზღვრელ-საზღვრული სუბსტანტიური სინტაგმაა.

მიმართებითი ზედსართავები აფხაზურში სხვა სახელთა ფუძისგანაც შეიძლება იყოს ნაწარმოები. კუთვნილებითობის - სუფიქსით, რომელიც -
"საკუთრება" სიტყვიდან მომდინარეობს: - "ქვის სახლი",
"ხის ღობე", "შემოდგომის ფოთოლი"...

რიცხვითი სახელი

აფხაზურში რიცხვითი სახელი არის რაოდენობითი, რიგობითი, კრებითი, მიახლოებითი, ჯერობის, ჯუფთობის...

რაოდენობითი რიცხვითი სახელი განასხვავებს კლას-კატეგორიას. ნივთის (არაგონიერთა) კლასის რაოდენობითი რიცხვითი სახელის ფუძეს, ორიდან მოყოლებული, ერთვის - ან მისგან მომდინარე -ფა სუფიქსი, ადამიანის კლასში კი -ს ნაცვლად გვაქვს - , სამიდან მოყოლებული, რომელიც "ადამიანი" სიტყვიდან მომდინარედ მიაჩნია ქ. ლომთათიძეს. ამასთან ზოგადობის - პრეფიქსი რიცხვით სახელს ჩამოშორდება. - სუფიქსს შესაძლოა - განუსაზღვრელობის აფიქსიც დაერთოს - ( ) "სამი რომელიღაც ადამიანი"...და სხვ.

ა კ ყ "ერთი"	А з ә ы
ღ -ბ ა "ორი"	ღ ы -ყ ა (-к)
ხ -რ ა "სამი"	х -ღ ы (-к)
ჯ თ -ბ ა "ცხრა"	რ უ შ -ღ ы (-к)
ა ა -ბ ა "რვა"	х თ -ღ ы (-к) (გონიერი ნივთი)
ბ ჯ -ბ ა "შვიდი"	ფ -ღ ы ადამიანი
ფ -ბ ა "ექვსი"	ბ ჯ -ღ ы
ხ თ -ბ ა "ხუთი"(არაგონიერი,	ა ა -ღ ы
რ უ შ -ბ ა "ოთხი"	ჯ თ -ღ ы
ჯ თ ა -ბ ა "ათი"	ჯ თ ა -ღ ы

განსხვავებას ქმნის: "ერთი" რიცხვითი სახელი არაგონიერთა კლასში - , ადამიანთა კლასში .

"ორი" არაგონიერთა კლასში - , ადამიანთა კლასში - ; რიცხვი ორსავე შემთხვევაში არის "ორი", - არაგონიერთა (ნივთის), ხოლო ადამიანთა კლასის ნიშანია.

- - მიღებულია -საგან -ს -დ დაყრუების შედეგად -ს მომდევნო პოზიციაში.

თერთმეტიდან მოყოლებული რაოდენობითი რიცხვითი სახელები იხმარება ნივთის (არაგონიერთა) კატეგორიის - სუფიქსების გარეშე, ადამიანის (გონიერთა) კლასისათვის კი - შენარჩუნებულია.

თერთმეტიდან რიცხვითი სახელი მიიღება ასე: "ათი", რომელსაც ერთვის ან კავშირით - и, ან უკავშიროდ ერთეულისავე (ათამდე) რიცხვითი სახელის ძირი - -ს გარეშე.

არაგონიერთა ნივთთა კლასი

жә а -из а	> "თერთმეტი"
жә е и з а	
жә а -ғ а	"თორმეტი"
жә а -х а	"ცამეტი"
жә -и -пш	"თოთხმეტი"
жә о -х ә	"თხუთმეტი"
жә а -ф	"თექვსმეტი"
жә -и -б ж	"ჩვიდმეტი"
жә -а а	"თვრამეტი"
з е -и-жә	"ცხრამეტი"

გონიერთა, ადამიანის კლასი

Жә е -з а -ғ ы (-к)
жә а -ғ а (-к)
жә а -х а -ғ ы (-к)
жә -и -пш ь -ғ ы (-к)
жә о -х ә -ғ ы (-к)
жә а -ф -ғ ы (-к)
жә -и -б ж ь -ғ ы (-к)
жә -а а -ғ ы (-к)
з е -и-жә -ғ ы (-к)

ოცის შემდგომ "ოცდაცხრამეტის" ჩათვლით რიცხვითი სახელები იწარმოება შემდეგნაირად: აღებულია "ოცის" აღმნიშვნელი ფუძე და ემატება რიცხვითი სახელები "ერთიდან" "ცხრამეტამდე". შუაში ჩაერთვის ი კავშირი, რომელიც იწვევს > ცვლილებას ნაწილობრივი ასიმინაციით და მიიღება:

არაგონიერთა, ნივთთა კლასი

ғ а жә (е)и а к ы	"ოცდაერთი"
ғ а жә (е)и ғ б а	"ოცდაორი"
ғ а жә (е)и х п а	"ოცდასამი"
ғ а жә (е)и пш ь б а	"ოცდაოთხი"
ғ а жә (е)и х ә б а	"ოცდახუთი"
ғ а жә (е)и ф б а	"ოცდექვსი"
ғ а жә (е)и б ж ь б а	"ოცდაშვიდი"
ғ а жә (е)и а а б а	"ოცდარვა"
ғ а жә (е)и ж ә б а	"ოცდაცხრა"

ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ა ბ ა	"ოცდაათი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ე ვ ა	"ოცდათერთმეტი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ა ა ა	"ოცდათორმეტი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ა ა ხ ა	"ოცდაცამეტი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ე ი რ ა	"ოცდათოთხმეტი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ჯ ე ო ხ ე	"ოცდათხუთმეტი" და ა. შ.

გონიერთა, ადამიანის კლასი

ა ა ჯ ე (ე) ი ა ვ ე ი	"ოცდაერთი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ა ე ჯ ე (ე)	"ოცდაორი"
ა ე ი ა	
ა ა ჯ ე (ე) ი ა ე ი (-კ)	"ოცდასამი"
ა ა ჯ ე (ე) ი რ ა ა ე ი (-კ)	"ოცდაოთხი"
ა ა ჯ ე (ე) ი ა ე ა ე ი (-კ)	"ოცდახუთი"

ოცეულთა სახელების წარმოება შემდეგნაირია: "ორმოცს" აღნიშნავს - -
 რიცხვითი სახელი (არაგონიერთა, ნივთთა კლასი) ან - - - ( )
 (გონიერთა, ადამიანთა კლასი), "სამოცს" აღნიშნავს - - , "ოთხმოცს" - -
 ... და ა. შ. ანუ სიტყვასიტყვით: "ორჯერ ოცი", "ოთხჯერ ოცი" და სხვ. -
 თანხმოვანი აღნიშნავს ჯერობას.

ასეულებს აფხაზურში ასეთი წარმოება აქვს: "100" ი "ასერთი",
 "ორასი", "სამასი", "ცხრაასი" და მისთ.

"ათასი", ( ) "ათასი ადამიანი" (გონიერთა, ადამიანთა კლასი)

ათასეულებს შორის თვლა ისევე გრძელდება, როგორც ასეულებს შორის.

რიგობითი რიცხვითი სახელი რაოდენობით რიცხვით სახელზე - პრეფიქსის
 და დანიშნულების - სუფიქსის დართვით მიიღება. - - "მეორე", - -
 "მესამე" და ა.შ.

რიგობით რიცხვით სახელებში გამოიყენება - სუფიქსიანი რაოდენობითი რიცხითი სახელი.

პირველისათვის გამოიყენება "წინ, წინა" ზმნისართი, რომელსაც დანიშნულების - სუფიქსი დაერთვის: - "პირველი", ან - - "მათგან უპირველესი", სადაც - III პირის მრავლობითობის ნიშანია. ზედმიწევნით: "მათგან უპირველესი"...

წილობითი რიცხვითი სახელი აღწერთად გადმოიცემა: "ერთი მეორედი", ზედმიწ.: "ორგან გაყოფილი ერთი ნაწილი" და სხვ.

თუ წილადის მრიცხველი "ერთია", მაშინ მნიშვნელის როლში მყოფ რაოდენობით რიცხვით სახელს ერთვის - "მათგან ერთი, ერთი მათგანი" - - "ერთი მესამედი", - - "ერთი მეოთხედი"... "ნახევარს" აღნიშნავს სიტყვა : "ვაშლის ნახევარი"

კრებითი რიცხვითი სახელი იწარმოება რაოდენობით სახელზე - პრეფიქსის დართვით - "ხუთივე", - "ათივე". ასევე - პრეფიქსისა და - "ც" ნაწილაკის დართვით: - - "ხუთივე", - - "ათივე"...

მიახლოებითი რიცხვითი სახელი მიიღება რაოდენობით რიცხვით სახელზე აყარა "ტოლი, ოდენი" სიტყვისაგან მომდინარე - სუფიქსის დართვით: - "ორიოდე რამ", - "ორიოდე ვინმე"; ან ჩამოთვლით: - "ორი-სამი რამე", - "ორი-სამი ვინმე".

ჯერობის რიცხვითი სახელი რაოდენობით რიცხვით სახელზე რთული - - სუფიქსის დართვით იწარმოება, რომელშიც -H ჯერობის სუფიქსია, - კი დანიშნულების: - - "ორჟერ", - - "სამჯერ" და ა. შ.

"ერთი" რიცხვითი სახელისაგან ჯერობის რიცხვითის მისაღებად "ერთი რიცხვითი სახელის ელემენტს ერთვის - - სუფიქსები და ვიღებთ - - "ერთხელ" შინაარსს.

ჯუფთობის სახელები იწარმოება ფუძის გაორკეცვით: - "თითო-თითო რამე", - "ორ-ორი რამე", - "ორ-ორი ვინმე", "თითო-თითოდ" (არაგონ, ნივთის შესახებ) "თითო-თითოდ" (გონიერის, ადამიანის შესახებ) - სუფიქსი ინსტრუმენტალისის მაწარმოებელია.

ზმნა

აფხაზური ზმნა მორფოლოგიურ კატეგორიათა სიუხვით გამოირჩევა. ამ ენას არ გააჩნია ბრუნების სისტემა, ამიტომ ის, რაც სხვა ენებში სახელის ბრუნვათა მეშვეობით აისახება, აფხაზურში ზმნის საშუალებით გადმოიცემა.

მასდარი

მასდარი აფხაზურში ზმნის საწყისი ფორმაა, რომელსაც ა- თავსართი და -რა ბოლოსართი აწარმოებს.

ერთმანეთისაგან განსხვავდება დინამიკური და სტატიკური ზმნის მასდარი.

დინამიკური ზმნის მასდარი ზემოთ აღნიშნული - პრეფიქსისა და -pa სუფიქსის მეშვეობით იწარმოება - - "კეთება", - -pa "მიცემა", - -ap-a "სწავლა"...

სტატიკური ზმნის მასდარს დაერთვის - ე. წ. მდგომარეობის ხანგრძლივობის აღმნიშვნელი სუფიქსი.

-ma-aaa-pa "ქონა, ყოლა", a- -aaa-pa "ყოფნა_არსებობა".

ზოგჯერ მასდარი წარმოდგენილია ზოგადობის -პრეფიქსის გარეშე და ასრულებს მიზნის გარემოების როლს. მაგ.: ХЪЫ "სახელის მოსახვეჭად წავიდა" (გვანცელაძე, 2003, 64).

სტატიკურობა-დინამიკურობა

ზმნები აფხაზურში ორ რიგად იყოფა: სტატიკური და დინამიკური.

სტატიკურობა-დინამიკურობას აფხაზური ზმნის უღლებისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს.

სტატიკური ზმნები

სტატიკურ ზმნებს თავისებური ფუძე აქვთ და ისინი დროთა წარმოების მიხედვით ძალზე შეზღუდულია, აქვთ აწმყო დრო -...и სუფიქსით ნაწარმოები და ნამყო განუსაზღვრელი დრო -и სუფიქსით ნაწარმოები.

სტატიკური ზმნის ფუძედ შეიძლება გამოყენებული იყოს არსებითი და ზედსართავი სახელის ფუძე (ა-პრეფიქსამოშორებული და დრო-კილოთა, პირ-კლასისა და სხვა კატეგორიათა ნიშნებდართული: сара сыбзиоуп>сыбзиуп "მე კარგი ვარ", сара сыдыуп "მე დიდი ვარ".

-аа სუფიქსიანი მასდარისაგან სტატიკური ზმნის წარმოებისას ეს სუფიქსი ძირს ჩამოსცილდება: а- -аа-ра "ყოფნა, არსებობა", сы- -уп "მე ვარ", а-ма-аа-ра "ქონა, ყოლა", исы-мо-уп "ის მე მაქვს, მყავს".

ზოგჯერ სტატიკური ზმნა დინამიკური ზმნის ფუძისაგანაც იწარმოება, მას შედეგობითი შინაარსი ექნება:

и- -с- -ит "მე რაღაცას ვაკეთებ"

и- - -уп "იგი გაკეთებულია"

ამგვარი წარმოებისას დინამიკური გარდამავალი ზმნა სტატიკურ გარდაუვლად იქცევა. სტატიკური ზმნა ყოველთვის გარდაუვალია.

ზოგი ზმნური ფუძე დინამიკურ და სტატიკურ ზმნას ერთდროულად აწარმოებს. მაგ.: а-т -ра "ჯდომა", а-гыла-ра "დგომა", а-ц -ра "დაძინება", сыт "ვზივარ" сыт "ვჯდები", дц "სძინავს მას", дц "იძინებს იგი"...

დინამიკური ზმნები

დინამიკური ზმნები იწარმოება საკუთრივ დინამიკურ ზმნათა ფუძეებიდან: а-на-ра "ხედვა", а- -ра "წასვლა", а-ныл-ра "წვა"...

გარდა ამისა ნასახელარი სტატიკური ზმნური ფუძეებისაგანაც:

ა) ნასახელარ სტატიკურ ზმნას ერთვის გარდაქცევითობის მაღინამიკურებელი -ха სუფიქსი:

а- "ჭკვიანი", სტატიკური: д-ы- "იგი ჭკვიანია" დინამიკ. д-ы- -хе-ит "იგი დაჭკვიანდა".

ბ) გარდამავალი ნასახელარი დინამიკური ზმნის მისაღებად გამოიყენება a-т "მონა, საკუთრება" სიტყვისაგან მომდინარე -т აფიქსი, რომლის წინ ფუძეში ჩნდება სუბიექტის კლასოვან-პიროვანი პრეფიქსები: ანза "ცოცხალი" – სტატ. и-нзиу-уп "იგი (არაგ.) ცოცხალია", დინამიკ. и-нза-с-т -ит "მე იგი (არაგ.)გავაცოცხლე".

გ) დინამიკური ზმნის საწარმოებლად გამოიყენება p- კაუზატივის პრეფიქსი: а-иаша "მართალი", – სტატ. и-ашо-уп "იგი (არაგ.). მართალია", – დინამიკ. исы-р-иаше-ит "მე იგი (არაგ.) გავმართლე".

დ) გარდამავალი და გარდაუვალი ზმნების ერთი ჯგუფი იყენებს გასადინამიკურებლად დამოუკიდებელ სახელთა ფუძეებისაგან მომდინარე ფუძე-წინდებულეებზე დართულ ძირ-სუფიქსებს: - , -х, -ла, - ... а- - -ра "რამეზე დადება", а -х-ра "ზედაპირიდან ადება", а- -ла-ра "რამეზე ასვლა", а- - -ра "რაიმედან გამოსვლა".

- х- სუფიქსები გარდამავალ, ხოლო ла- - სუფიქსები გარდაუვალ ზმნებს ახასიათებს.

პირის, კლასისა და რიცხვის, გარდამავლობისა და ინვერსიის

კატეგორია აფხაზურში.

ქვემოთ წარმოდგენილი მსჯელობა ძირითადად **ქ. ლომთათიძის** დებულებებს ემყარება:

აფხაზური ენის ზმნას პიროვან-კლასოვანი უღვლილება ახასიათებს, რაც კლასოვანი უღვლილების განვითარების შედეგია. ([101], გვ. 51-63; [1], გვ. 131; 181).

ისევე, როგორც ქართველურ ენებში, აფხაზურშიც ზმნა პოლიპერსონალურია; იგი ასახავს სუბიექტისა და ორივე ობიექტის პირს. თუ ქართველურ ენებში ზმნას შეუძლია მხოლოდ ორი პირის და მესამის რიცხვის (ძვ. ქართულში) მორფოლოგიური ნიშნის შეგუება, აფხაზურ ზმნას ერთსა და იმავე დროს სამი და მეტი მორფო-

ლოგიური პირის აფიქსის ასახვა ძალუმს.

პირის, კლასისა და რიცხვის ნიშნები აფხაზურ ზმნაში პრეფიქსებია. ერთადერთი გამონაკლისია ნივთთა კლასის მრავლობითობის _ სუფიქსის გამოვლენა ზმნაში, გარკვეულ შემთხვევებში.

აფხაზური ზმნის ერთ-ერთი უმთავრესი კატეგორიაა ადამიანისა და ნივთთა კლასის კატეგორია.

გრამატიკულ კლასებს ზმნა განარჩევს მხოლობითი რიცხვის II და III პირში; მხოლობითი რიცხვის II პირში ზმნა ასხვავებს მამაკაცისა და ქალის ქვეკლასებს: მკ. ქვეკლასის ნიშანი y-, ხოლო ქ. ქვეკლასის ნიშანი არის n-; y-ით "შენ (მკ.) მიდიხარ", n-ით "შენ (ქ.) მიდიხარ"...

მხოლობითი რიცხვის III პირში ზმნა განარჩევს ადამიანთა კლასს (მკ.-ისა და ქ.-ისას ერთად), მკ-ის ქვეკლასს, ქ.-ის ქვეკლასს, ნივთთა კლასს. ადამიანთა (გაუდიფერენცირებლად) კლასის ფორმანტია n-, მკ-ის ქვეკლასს აღნიშნავს პრეფიქსი n-, ქ-ის ქვეკლასს კი n-; ნივთის კლასის მაჩვენებლებია n-, a-, na- პრეფიქსები...

აღნიშნული აფიქსები კლასის ჩვენების გარდა, გამოხატავენ აგრეთვე, სუბიექტისა და ობიექტების პირსა და რიცხვს.

აფხაზურში გამოყოფენ პირისა და კლასის ნიშანთა ორ წყებას:

პირის ნიშანთა ის წყება, რომელიც III პირში განარჩევს მკ.-ისა და ქ.-ის კლასებსა (ცალ-ცალკე) და ნივთთა კლასს, პირობითად წოდებულია "ლ"-ს რიგად (ქ.-ის ქვეკლასის აფიქსის ლ-ს მიხედვით), ხოლო მეორე რიგი აფიქსებისა, რომელიც III პირში განარჩევს მკ.-ის (გაუდიფერენცირებლად) კლასს, ადამიანს (პიროვნებას) და ნივთს (საგანს) სახელდება "დ"-ს რიგად. ადამიანის (გონიერის) კლასის აფიქს "დ"-ს მიხედვით ([156], გვ. 389-392; [138], გვ. 76, 77; [151]; [180]; [175]; [137]).

პირის, კლასისა და რიცხვის ნიშანთა სქემა:

"ლ"			"დ"	
	მხ. რ	მრ. რ.	მხ. რ.	მრ. რ.
Iპ.	ც/ვ	ჯ (ა)- /აა	ც-	ჯ ა
IIპ.	ყ- (მა- მაკ. კლ.) ნ- (ქა- ლის კლ.)	-შჲ	ყ- (მა- მაკ. კლ.) ნ- (ქა- ლის კლ.)	-შჲ
IIIპ.	ი - (მამაკ. კლ.) ლ- (ქა- ლის კლ.) ა -/ნა- (არაგონ. კლ.)	რ /-დ	დ- (ადამ. კლ) ი- (არაგონ კლ.)	-ი

იმისდა მიხედვით, თუ რომელი პირის ნიშანი დგას ზმნის ძირის წინ და რომელი იცვლება პირისა და კლასის მიხედვით, სუბიექტისა თუ ობიექტისა, პირის ნიშანთა წყობა იქნება სუბიექტური ან ობიექტური.

წყობა სუბიექტურია, თუ ზმნის ძირის წინ რეალური და გრამატიკული სუბიექტის ნიშანი დგას და ეს ნიშანი პირისა და კლასის მიხედვით იცვლება. სუბიექტური წყობა გარდამავალ ზმნებში გვხვდება.

წყობა ობიექტურია, თუ ზმნის ფუძის წინ ობიექტის ნიშანი დგას და ეს ნიშ-

ნი პირისა და კლასის მიხედვით იცვლება. ობიექტური წყობა გარდაუვალ და ინვერსიულ ზმნებს ახასიათებს.

აფხაზური ზმნის ფორმებში გამოჰყოფენ ე. წ. მიმართებით ნაცვალსახელებს, მიმართებით პრეფიქსებს. ეს პრეფიქსები განარჩევს "დ"-სა და "ლ"-ს რიგს; იხმარება მიმღებობურ წარმოებაში პირ-კლასის აფიქსთა ნაცვლად: "დ"-ს რიგის აფიქსთა ნაცვლად იხმარება ი- სამიმართებო პრეფიქსი, "ლ"-ს რიგის აფიქსთა ნაცვლად ჰ- სამიმართებო პრეფიქსი: ი-ი-ნი "რასაც ხედავს", ი- -ჰ- "ვინც აკეთებს"...

პირის ნიშანთაგან განსხვავებით, ი- და ჰ- პრეფიქსები პირს, კლასსა და რიცხვს არ განარჩევს... სახელური მრავლობითობის ნიშანი ამ წარმოებებშიც დაერთვის ზმნას და რიცხვს გამოხატავს. ასეთივე წარმოება დადასტურებულია ადიღურშიც. ეს ფორმები სიტყვა-წინადადებებს წარმოადგენენ მიმღებობის ფუნქციით ([156]; [124]).

აფხაზურში არ არის ქართველურ ენათა მსგავსი პირის ნიშანთა დიფერენცია-ცია სუბიექტურ და ობიექტურ ნიშნებად, მაგრამ ჩანასახის სახით ასეთი დაპირის-პირება მაინც გვაქვს: (შდრ. ია- პრეფიქსი, რომელიც მხოლოდ გარდამავალი ზმნის სუბიექტს აღნიშნავს).

პირისა და კლასის ნიშნები აფხაზურში სუბიექტის აღსანიშნავადაც გამოიყენება და ობიექტის აღსანიშნავადაც.

მათი სხვადასხვა როლში გამოსვლა დამოკიდებულია ზმნის გარდამავლობა-ზე.

სინტაქსური ფუნქციის მიხედვით "დ"-ს რიგის პირის ნიშნები გამოიყენებულა: ა) გარდაუვალ ზმნათა სუბიექტისა და ბ) გარდამავალ ზმნათა პირდაპირი ობიექტის გამოსახატავად. ხოლო "ლ"-ს რიგის პირის ნიშნები: ა) გარდამავალ ზმნათა სუბიექტისა, ბ) ირიბი ობიექტისა და გ) გარკვეული ნაწილაკის დართვით ინსტრუმენტალობის გამოსახატავად.

აფხაზურ ზმნას პირ-კლასის ნიშნები თავში მოუდის. მათი ადგილი მკაცრად განსაზღვრულია:

ზმნის მთლიან ფორმაში პირველ ადგილას ყოველთვის "დ"-ს რიგის აფიქსები გამოდის, მათ მოსდევს "ლ"-ს რიგის აფიქსები.

გარდაუვალ ზმნაში პირველ ადგილას არის სუბიექტის ნიშანი "დ"-ს რიგისა, II ადგილას ირიბი ობიექტის ნიშანი "ლ"-ს რიგისა: д-н-ш "იგი (გონ.) შენ (დკ.) მოგსდევს".

გარდამავალ ორპირიან ზმნაში პირველ ადგილას არის უახლოესი (პირდაპირი) ობიექტის ნიშანი "დ"-ს რიგისა, ხოლო II ადგილას სუბიექტის ნიშანი "ლ"-ს რიგისა.

გარდამავალ სამპირიან ზმნაში პირველ ადგილას დგას უახლოესი (პირდაპირი) ობიექტის ნიშანი "დ"-ს რიგისა, მას მოსდევს ირიბი ობიექტის და სუბიექტის ნიშნები "ლ"-ს რიგისა: н-у-с- "მე შენ (მკ.) გაძლევ მას (ნ)".

ზოგ ზმნას პირის ნიშნების ინვერსიული წყობა ახასიათებს. ინვერსიულია გრძნობა-აღქმის, კუთვნილების გამომხატველი და ზოგი სხვა ზმნა.

ინვერსიულ ზმნაში გრამატიკული სუბიექტის პირის ნიშანი აღნიშნავს რეალურ ობიექტს, ხოლო გრამატიკული ირიბი ობიექტის ნიშნით რეალური სუბიექტია გამოხატული. ინვერსიული ზმნები გარდაუვალაა, ისინი სტატიკურიც შეიძლება იყოს და დინამიკურიც. ინვერსიულ ზმნებში გარდამავალ ზმნათა მსგავსად, რეალური სუბიექტი "ლ"-ს რიგის აფიქსებით გამოიხატება, მაგრამ "ლ"-ს რიგის აფიქსებით სინამდვილეში ირიბი ობიექტია გადმოცემული.

ყველა გარდამავალი ზმნა ზოგ ზმნურ კატეგორიაში (პოტენციალისი, უნებურობა) ინვერსიული, ე. ი. გარდაუვალი ხდება ([32]; [154]; [138], გვ. 100, 102; [151]).

აფხაზურში, როგორც აღვნიშნეთ, პირისა და კლასის ნიშნები პრეფიქსებია ორსავე რიცხვში. რთულფუძიან გარდამავალ ზმნაში სუბიექტის პირის ნიშანი განკვეთს ფუძეს და ძირის წინ აღმოჩნდება: н- -с- "მე ის გავაკეთე", а "კეთება".

ეს მოვლენა იმდენად სისტემატური ხასიათისაა, რომ აფხაზური ზმნის გარდამავლობის ერთ-ერთ ნიშნადაა მიჩნეული.

ნივთის კლასის სუბიექტის პირის ნიშნად გარდამავალ განკვეთილ ზმნებში გვხვდება $\text{на-ფორმანტი: ацма и- -на-}$ _ "თხამ გააკეთა"... ([32], გვ. 1-27).

სათანადო ფონეტიკურ გარემოში პირისა და რიცხვის ნიშნებს ცვლილება მოსდით:

I სუბიექტური პირის ნიშანს მხოლოდითა და მრავლობითში და II სუბიექტური პირისა და რიცხვის ნიშანს: c-, -, III - გარდამავალ ზმნაში მჟღერი თანხმოვნით დაწყებულ ფუძეთა წინ მოსდის ასიმილაცია: c>з, >aa, III >ж ...

როგორც ქ. ლომთათიძემ გაარკვია, პირის ნიშანთა გამჟღერება ხდება მხოლოდ გარდამავალ ზმნებთან. აბაზურ დიალექტებში აღნიშნულ მოვლენას (იგულისხმება პირის ნიშანთა გამჟღერება) ადგილი აქვს მკვეთრი თანხმოვნით დაწყებულ ზმნაშიც. აფხაზურში გამჟღერებული პირის ნიშანი ზოგჯერ მაშინაც გვხვდება, როდესაც საამისო პირობა არ არსებობს: дзымнеит<дсымнеит "იგი ვერ (არ) ვნახე", ეს ფაქტები (უკანასკნელს ავტორი დადებით ფორმათა ანალოგიით ხსნის) ქ. ლომთათიძეს ამ მოვლენის (პირის ნიშანთა გამჟღერების) უნიფიკაციის მომასწავლებლად მიაჩნია ([32]; [30], [35]; [155]; [66], გვ. 161-165; [29], გვ. 232, 233, 142-143, 146; [150]).

"ლ"-ს რიგის III პირის მრავლობითობის ნიშანი p-, კაუზატივის კატეგორიის მაწარმოებელ p- ფორმანთან შეხვედრისას განიცდის დისიმილაციას: p>д... ქ. ლომთათიძის აზრით, ამ ფონეტიკურ მოვლენას აქვს გარკვეული მორფოლოგიური საფუძველი: – "ეს აფიქსები წარმოშობით ერთნი ჩანს, შემდგომ ფუნქციურად განსხვავებული... კაუზატივის აფიქსიც იგივე მრავლობითობის აფიქსი უნდა ყოფილიყო... შესაძლოა, დისიმილაციის ამ ფაქტით შემოგვენახა პირის ნიშნის მოსალოდნელი სახეობა ([34], გვ. 91).

ცალკე აღნიშვნის ღირსია აფხაზურში მრავლობითობის ასახვა ზმნაში – ნივთთა კლასის მრავლობითობის მაწარმოებელი ფორმანტით: и "მე ის გავაკეთე", и "მე ისინი გავაკეთე". ამ საკითხს სპეციალური გამოკვლევა მიუძღვნა **რ. ჯანაშიამ** ([130]).

-kaa სუფიქსი იხმარება აფხაზურში ყველანაირ ზმნასთან. მისი ხმარება ფაკულტატურია, იგი დაერთვის ზმნის ფუძეს დროის მაწარმოებელთა წინ და აღნიშნავს: 1) პირდაპირი ობიექტის სიმრავლეს, 2) გარდაუვალი ზმნის სუბიექტის სიმრავლეს, 3) გარდამავალი ზმნის სუბიექტის სიმრავლეს, 4) ირიბი ობიექტის სიმრავლეს, 5) მოქმედების მრავალგზისობას.

ამ შემთხვევებიდან აფხაზურისათვის ყველაზე ნიშანდობლივია პირდაპირი

ობიექტისა და გარდაუვალი ზმნის სუბიექტის სიმრავლის აღნიშვნა - სუფიქსით; ე. ი. "დ"-ს რიგის აფიქსებით გამოხატულ პირთა მრავლობითობა. შდრ.: ძველი ქართულის ვითარება: -ენ სუფიქსით პირდაპირი ობიექტისა და ზოგჯერ გარდაუვალი ზმნის სუბიექტის მრავლობითობის ასახვა ზმნაში.

რ. ჯანაშიას აზრით, III პირში -kaa სუფიქსის დართვა იმითაა გამოწვეული, რომ "დ"-ს რიგის III პირის მრავლობითობა გამოიხატება ერთი ი - ფორმანტით, როცა მხოლოდობით რიცხვში იმავე რიგში ორი: დ- და ი- ფორმანტი გვაქვს - ერთი ადამიანისა და მეორე ნივთისათვის.

"ლ"-ს რიგის აფიქსებით გადმოცემულ პირთა სიმრავლის აღსანიშნავად - სუფიქსის გამოყენება აფხაზურისათვის ნაკლებ დამახასიათებელი, მეორეული მოვლენაა ([130], გვ. 247-251).

აფხაზური ზმნისათვის დამახასიათებელია აგრეთვე ისეთი შემთხვევები (განპირობებული სხვადასხვა მიზეზებით), როდესაც ზმნაში სუბიექტისა ან რომელიმე ობიექტის პირი არ აისახება:

სუბიექტის პირი არ ჩანს გარდამავალ ზმნაში:

ა) აბსოლუტივში,

ბ) დადებით ბრძანებითში.

ა) აბსოლუტივში ზმნის სუბიექტის ნიშანი არ ჩანს, მომდევნო ზმნის საშუალებით ირკვევა, რომელი პირია მოქმედი: ი- -c- - "მე გავაკეთე" - პირიანი ფორმაა, ი- c-aaит - "კეთებით მოვედი" - აბსოლუტივია.

აბსოლუტივში სუბიექტის პირის ნიშნის უქონლობა გარდამავალ ზმნაში ქ. ლომთათიძეს იმ უძველეს მოვლენად მიაჩნია, როდესაც გარდამავალ ზმნაში მხოლოდ პირდაპირი ობიექტის პირი აღინიშნებოდა ([28], გვ. 4-13).

... ცალკე უნდა აღინიშნოს, რომ ლოკალური პრევერბები ირიბ ობიექტს შეიწყობენ კონკრეტული (განსაზღვრული) შინაარსით გამოყენებისას, ხოლო უობიექტოდ წარმოგვიდგებიან, როცა ისინი განზოგადებულად (განუსაზღვრელი შინაარსით) იხმარება: შდრ.: аш амаа а- -и-цеит - "კარის სახელური მოჰგლიჯა", алем -ицеит "ყურები ააგლიჯა".

შეიძლება ზოგჯერ ირიბი ობიექტის პირის ნიშანი მორფემისეულ ხმოვანთა

შერწყმის საფუძველზე იყოს გაუჩინარებული; ამის ნიადაგზე წარმოქმნილ რთულ, შერწყმულ მორფემაში იგი უთუოდ დაცულად უნდა ჩაითვალოს ([35], გვ. 60, 61).

პირის ნიშნები აფხაზურში პირის ნაცვალსახელთაგან მომდინარეობს. ეს ფაქტი ჯერ კიდევ უსლარმა აღნიშნა. სამეცნიერო ლიტერატურაში ეს დებულება გაზიარებულია ([170], გვ. 15).

პირის ნაცვალსახელებში კი თავკიდურა თანხმოდანთა სახით კლას-კატეგორიის ზოგი ფორმანტი შემოგვენახა ([99]).

აფხაზურში, როგორც აღვნიშნეთ, წარმოდგენილია უღვლილების კლასოვან-პიროვანი ტიპი. აფხაზურ ენაში პოლიპერსონალური ზმნის წარმოქმნა ხდებოდა კლასოვანი უღვლილების თანდათანობითი მოშლისა და პიროვანი უღვლილების თანდათანობითი ჩამოყალიბების პროცესში ([59], გვ. 443).

აფხაზურმა ენამ კლასოვანი უღვლილებიდან კლასოვან-პიროვან უღვლილებზე გადასასვლელად გამოიყენა პრეფიქსული გზა. "ლ"-ს რიგის აფიქსები "დ"-ს რიგის აფიქსთა ფონეტიკურ სახესხვაობას წარმოადგენს; შემდეგ მოხდა მათი გამოყენება უკვე პირის ნიშნებად ([20], გვ. 55).

აფხაზურ ზმნაში მონოპერსონალიზმის დროისაა "დ"-ს რიგის აფიქსები, რომლებიც ახლა ადამიანის კლასს აღნიშნავს ([1], 149). ისტორიულად "ჟ" აფიქსი ნივთის კლასის აღმნიშვნელი უნდა ყოფილიყო ([164], გვ. 9-12; [59], გვ. 443, 447; [7], გვ. 66).

აფხაზურში კლასებად დაყოფას საფუძველად ედო დაყოფა პიროვნებისა და საგნის კლასებად ([139], გვ. 91-102).

ნივთთა კლასის აფიქსით ჯერ ქალის, ხოლო შემდეგ საერთოდ ადამიანის კლასის აღნიშვნა იბერიულ-კავკასიურ ენათათვის დამახასიათებელია. აფხაზურში ნივთთა კლასის ჟ- ნიშანი ადამიანთა კატეგორიის აღსანიშნავადაა გამოყენებული; ჟ- ნიშნის ნივთთა კლასის ნიშნიდან მომდინარეობას ადასტურებს მისი (დ- ფორმანტის) გამოვლენა III პირის მრავლობითობის ნიშნად კაუზატივის კატეგორიის წარმოებაში ([34]). ხოლო საერთო წესის მიხედვით, იბერიულ-კავკასიურ ენებში მრავლობითობის ნიშანი ადამიანთა კატეგორიის ნიშნიდან არ მიიღება, ე. ი. ჟ- ნივთისა იყო ([1], გვ. 151).

ნივთთა კლასიდან μ - ნიშანი ადამიანთა კატეგორიაში გადმოვიდა ჯერ ქალის კლასის აღსანიშნავად და შემდეგ განზოგადდა ადამიანის კატეგორიის ნიშნად.

ნ- ნიშანი აფხაზურში უნდა ყოფილიყო ქალის კატეგორიის საერთო ნიშანი პირების გარჩევამდე. ადილ. ფ-ბ° > ბ-ბ° _ "ქალი", შდრ.: ბ° _ "მამაკაცი", აფხაზურში ქალის კლასი II პირში გამოიხატება - ნიშნით, II პირის მამაკაცის γ - ნიშანი გენე-ტურად უკავშირდება საერთო იბერიულ-კავკასიურ "ვ"- ნიშანს: ხუნძ. ვუგო – "ვარ", ქართვ. ვარ. ზან. ვორექ – "ვარ", სვან. ხვარი – "ვარ" ([164], გვ. 10).

ქ. ლომთათიძის აზრით, აბსოლუტივის კატეგორია წინ უსწრებს დროის კატეგორიას. დროის ჩამოყალიბებასთან ერთად, თავი იჩინა სუბიექტის პირმაც ზმნაში. ამ ნიადაგზე ერთმანეთს დაუპირისპირდა:

აბსოლუტივი – - - - "იგი (ად.) ნახვით"...

ნამყო განუსაზღვრელი – - - - "მე ვნახე იგი"

ბ) აფხაზური გარდამავალი ზმნის დადებითი ბრძანებითის ფორმაში არ აისახება სუბიექტის პირი:

- - - - "შენ (მკ.) გააკეთე ის (ნ.)"

- - - ! – "გაკეთე ის (ნ)"...

ქ. ლომთათიძე უშვებს, რომ ბრძანებითისა და აბსოლუტივის წარმოების პრინციპს შორის გარკვეული კავშირი უნდა იყოს სუბიექტის გამოუხატველობის მხრივ; ... სუბიექტის პირის გაჩენა გარდამავალ ზმნაში მეორეული მოვლენაა. თავდაპირველად გარდაუვალ ზმნაში გამოიხატებოდა სუბიექტის პირი, გარდამავალში პირდაპირი ობიექტისა, ისევე, როგორც სხვა კავკასიურ ენებში. ე. ი. აფხაზური გარდამავალი ზმნაც ნეიტრალურია გვართა მიხედვით ([28], გვ. 12; [150]).

შესაძლოა, აფხაზურ ზმნაში გაუჩინარდეს ნივთის კლასის III პირის უახლოესი ობიექტის ნიშანი, თუ ზმნის ფორმას წინ უძღვის ნაცვალსახელი, ან არსებითი სახელი:

( )- - - "მე შენ (მკ.) პურს გაძღვევ" შებრუნებულ წყობაში უახლოესი (პირდ.) ობიექტის ნიშანი აღდგება: - - - - "გაძღვევ პურს".

ირიბი ობიექტის ნიშანი შეიძლება არ ახლდეს ზოგ პრევერბიან ზმნას. ეს იმაზეა დამოკიდებული, თუ როგორი შინაარსით არის პრევერბი გამოყენებული

ზმნაში: კონკრეტულითა თუ განზოგადებულით.

ვ. კონჯარას აზრით, პირველად აფხაზურში ...yapa ნაცვალსახელით აღინიშნებოდა როგორც ქალი, ისე კაცი (ვ- ადამიანს ნიშნავდა საერთოდ) თანდათან ... ფორმანტმა დაიწყო მკ. კლასის II პირის ნიშნის ფუნქციის შესრულება ([182], გვ. 391, 392).

, რომელიც I გრამატიკულ კლასს, ნივთთა კლასს და აქედან მრავლობით რიცხვს გამოხატავს, ერთი და იგივე ოდენობა უნდა იყოს ისტორიულად და ნივთთა კლასის -ს უნდა უკავშირდებოდეს... საფიქრებელია, ნივთთა კლასის > უკავშირდებოდეს იმავე -ს. -ს ნივთთა კლასის ფუნქცია -ს დაკარგვის შემდეგ უნდა ჰქონდეს მიღებული, თავდაპირველად იგი კლასის ნიშნის თანმდევი თანხმოვანი უნდა ყყოფილიყო (შდრ. ...ა, და, ლა...)" ([1], გვ. 151).

აფხაზურისათვის ნავარაუდევია ოთხკლასიანი ამოსავალი სისტემა:

- I > ...
- II >
- III ( ) >
- IV ° °

პირისა და კლასის ნიშანთა წარმოშობის თაობაზე, როგორც ვხედავთ, ძირითადად, ერთი აზრისანი არიან მკვლევრები: პირისა და კლასის ნიშნები კლასის ნიშანთაგან და პირის ნაცვალსახელთაგან მომდინარეობს.

ტაპანთურში პირისა და კლასის ნიშნები იგივეა, რაც აფხაზურში, აქაც ორი რიგი გამოიყოფა პირისა და კლასის ნიშნებისა (იმავე პრინციპით): "დ"-ს რიგი, "ლ"-ს რიგი.

გარდამავალ მჟღერი თანხმოვნით დაწყებულ ზმნასთან, აფხაზურის მსგავსად, ტაპანთურშიც I სუბიექტური პირის ნიშანი მხოლოდობითში და I და II სუბიექტური პირის ნიშნები მრავლობითში მჟღერდება. ტაპანთურში გამჟღერებას იწვევს მკვეთრი თანხმოვნით დაწყებული ერთი _ "ზანა" ზმნაც ([27]; [150]; [183]).

ტაპანთურში დაცულია ის მჟღერი _ ზ სპირანტი, რომლისგანაც მომდინარეობს აფხაზური > (I პირის ნიშანი მრავლობით რიცხვში): -ჰ- – "მას (ნ) შიგ ჩავაგდებთ" ([27], \$40).

აფხაზურში III პირის სუბიექტის ნიშნად ნივთთა კლასში (თუ ზმნა გარდამავალი სამპირიანია, ან ორპირიანი რთულფუძიანი) გვევლინება - პრეფიქსი. დანარჩენ შემთხვევებში არის -. ტაპანთურშიც ასეა, მაგრამ აქ ზმნებს უფრო ახასიათებთ წინდებულებიანი ფორმები. პირის ნიშანიც ასეთ შემთხვევაში ექცევა წინდებულის შემდეგ და რთული ფუძის მქონე ზმნათა მსგავსად, ნივთთა კლასის სუბიექტის პირის ნიშანი წარმოგვიდგება -ს და არა -ს სახით: დანაბა _ "ის (ად.) ცხენმა როცა დაინახა".

- ფორმანტი **ა. გენკოს** - ფორმანტისაგან მიღებულად მიაჩნია სინტაგმის არასწორი დაყოფის პირობებში ([135], გვ. 191; [168], გვ. 109).

ტაპანთურში წარმოდგენილი პირის, კლასისა და რიცხვის გამოხატვის სისტემა ზმნურ ფორმაში მატერიალურადაც და აგებულების პრინციპითაც სავსებით ემთხვევა აფხაზურისას.

თითქმის ასეთივე ვითარებაა აშხარულშიც:

1. ზოგჯერ აშხარულში - კლასის ნიშნის მაგიერ - იხმარება, რაც შემთხვევითი ფაქტის შთაბეჭდილებას ახდენს: - "იგი (ნ) კართან მოვიდა". ეს შეიძლება ადილურის გავლენით აიხსნას.

2. "სხვა" _ სიტყვა ყველა დიალექტში ხან -ს სახითაა, ხან -ს სახით. აშხარულში დასტურდება , რაც "დ"-ს გრამატიკული კლასის ნიშნად კვალიფიკაციას უეჭველს ხდის.

3. აშხარულში I პირის ნიშნის გაუმჟღერებელი სახეობაც დასტურდება მრავლობით რიცხვში: _ "დავლევთ"...

4. ზმნის უარყოფით ფორმაში, სადაც გამჟღერების პირობა მოხსნილია, ხშირად გვხვდება პირის ნიშნის გამჟღერებული სახეობა ([30], [35]).

ტაპანთური და აშხარული დიალექტები უმნიშვნელო გადახრათა მიუხედავად, მიჰყვება აფხაზურ ენას პირის, კლასისა და რიცხვის კატეგორიათა წარმოების საკითხში.

წარმოქმნის კატეგორიები

პირთა რაოდენობის ზრდასთან ერთად, აფხაზურ-ადილურ ენათათვის დამახასიათებელ პოლიპერსონალურ ზმნას საშუალება ეძლევა გამოხატოს ნაირგვარი მიმართება სუბიექტურ და ობიექტურ, ან ობიექტურ პირებს შორის. ზმნაში მორფოლოგიური ნიშნით გამოხატული, პირებს შორის არსებული ურთიერთმიმართება ქმნის იბერიულ-კავკასიურ ენათა ზმნის მორფოლოგიურ და სიტყვაწარმოებით კატეგორიათა მრავალფეროვნებას.

აფხაზურ-ადილური ენების რელატიურ (და ზოგჯერ აბსოლუტურ ზმნასაც) უღლების კატეგორიათა – პირის, კლასის, რიცხვის) გარდა მოეპოვება წარმოქმნის კატეგორიები: ქცევის, პოტენციალისის, უნებურობის, კაუზატივისა და საურთიერთო-სათანაო.

ქცევის კატეგორია

აფხაზური ენის ზმნას ახასიათებს ქცევის კატეგორია.

აფხაზურში ქცევის კატეგორია რამდენადმე განსხვავდება ქართველურ ენათა ქცევის კატეგორიისაგან.

ქ. ლომთათიძე აფხაზურ-აბაზურში გამოყოფს ორ ქცევას: სათავისო (სასუბიექტო) და სასხვისო (საობიექტო) ქცევებს ([40], გვ. 411-419; [153]; [152]; [151]).

აფხაზური ენის გრამატიკაში გამოყოფილია აგრეთვე ქცევის მესამე სახეობაც, ნეიტრალური ქცევა. ცალკეა გამოყოფილი უკუქცევითობის კატეგორია ([138], გვ. 136-143).

ქ. ლომთათიძის ნაშრომებში აფხაზურში ნეიტრალური ქცევის გამოყოფის შემთხვევას ვერ ვხვდებით; უკუქცევითობის კატეგორიას ქ. ლომთათიძე სათავისო ქცევად მიიჩნევს ([153]).

1. სათავისო (სასუბიექტო) ქცევა იწარმოება ზმნურ ფორმაში – რეფლექსურობის ელემენტის მონაწილეობით. ეს ელემენტი მოსდევს "ლ"-ს რიგის აფიქსებს და აღნიშნავს გარდამავალი ზმნის სუბიექტის მხოლოდ თავისავე თავზე მოქმედებას.

აფხ.: ი - - - _ "მან თავი დაიმალა".

- რეფლექსურობის ელემენტს ქ. ლომთათიძე ადასტურებს ტაპანთურშიც. თუ აფხაზურში რეფლექსურობის ელემენტს კუთვნილებითი აფიქსი მუდამ წინ ახლავს, და პირის ორ ნიშანს წარმოგვიდგენს: აფხ. - - - _ "თავს ვიკლავ", ტაპანთურში რეფლექსური ფორმების - ელემენტს კუთვნილების გამომხატველი პირის ნიშნები აღარ ერთვის და აფხაზური - - - -ის ნაცვლად ტაპანთურში ფორმას ვხვდებით.

ტაპანთურში ზმნა საკუთარი თავისაკენ მიმართულ მოქმედებას კაუზატივის ფორმითაც გამოხატავს: _ "ცოტა ქარს მოვიქროლებ"... ([27], [44; 152]).

რეფლექსურობის ელემენტი აშხარულში თითქოს ფუძესაა შეზრდილი; ეს ნათელი ხდება საგარემოებო აფიქსთა წარმოებისას: - -, - -..., რომლებიც რიგით პირველი პირის აფიქსის შემდეგ დაისმის აფხაზურში: - - - - _ "მე თავს როცა ვიკლავ"... აშხარულში კი - ელემენტი საგარემოებო აფიქსების შემდეგ მოხვედრილა: - - - -p- _ "მათ მე როგორც თავი გავაცნო"...

აღნიშნულ ფორმათა წარმოებისას აშხარულში დასტურდება სამი საფეხური: 1) ე ელემენტს ახლავს კუთვნილებითი აფიქსი: "გაიხადე", 2) კუთვნილებითი აფიქსი ჩამოშორებულია: "თავი მოიკლა", 3) კუთვნილებითი აფიქსი ჩამოშორებულია და ზმნას უჩნდება ობიექტის ნიშანი.

აშხარულში, აფხაზურისაგან განსხვავებით, ტაპანთურის მსგავსად, უკუქცევითი მოქმედება შეიძლება პირის ნიშნის გაორკეცვითაც მოხდეს: "მე ჩემს თავს გავაგებინებ" ([30], [38]).

2. სათავისო ქცევა გამოხატავს სუბიექტის მოქმედებას, მიმართულს თავისსავე სხეულის ნაწილზე, რომელიც კონკრეტულ ასახვას პოულობს ზმნის ფუძეში. მაგ., "ტანი, სხეული" _ აფხ.-აბაზ.შ°, უბიხ. ჟა-; "ფეხი" აფხ.-აბაზ. -, უბიხ. ლა _ და ა. შ. აფხაზ.: - - - - , უბიხ. ა-ს-ლა-ს-დან "მას მე ჩემ ფეხთ ვიცვამ"... ([153], გვ. 98; [151]; [138], გვ. 136-143).

აფხაზური ზმნის სასხვისო ქცევას ახლავს მიმართულების აღნიშვნა და წარმოდგენილია ორი ქვესახეობით:

ა) ირიბი ობიექტისკენ მიმართული მოქმედება, რომელიც აღინიშნება აფხა-

ზური -, (ზზიფური ზ-) აფიქსით ([133]): ე. წ. ირიბი ობიექტისათვის სასარგებლო ქცევა:

- აფიქსი გამოხატავს პირდაპირი ობიექტის განკუთვნებას ირიბი ობიექტისადმი (გარდამავალ, სამპირიან ზმნებში), ან სუბიექტისა და მისი მოქმედების განკუთვნებას ირიბი ობიექტისადმი (გარდაუვალ ზმნებში).

- ელემენტის მონაწილეობით ზმნურ ფორმაში პირთა რაოდენობა იზრდება ერთით: _ "მივდივარ", _ "მისთვის მივდივარ", _ "მე მას ვაკეთებ", _ "მე მას მისთვის (ქ) ვაკეთებ"...

ბ) ირიბი ობიექტიდან მიმართული მოქმედება, რომელიც აღინიშნება - აფიქსით.

იპ- აფიქსი გამოხატავს ირიბი ობიექტისათვის ე. წ. საზიანო, მისგან აქეთ მართულ მოქმედებას.

იპ- ელემენტის მონაწილეობით ზმნურ ფორმაში პირთა რაოდენობა იზრდება ერთით, როგორც ეს -ს შემთხვევაში იყო: - "ვჯდები", - "მისი სურვილის საწინააღმდეგოდ ვჯდები", - "მე ის მომაქვს", - "მე ის მისი (ქ) სურვილის საწინააღმდეგოდ მომაქვს (ვართმევ)".

-, - ელემენტი ქ. ლომთათიძის აზრით, იგივეა, რაც სახელებში გამოყენებული ( ) - "თვის" თანდებული. თუ ეს ელემენტი სახელს დაერთო, ზმნაში აღარ იქნება წარმოდგენილი და მასაც ერთი, ირიბი ობიექტური პირი დააკლდება: ( ) , - "ზავშვისთვის ვაკეთებ", - "ზავშვს ვუკეთებ"... ორპირიანი გარდამავალი ზმნაა, - სამპირიანია. სასხვისო ქცევაში ზმნას ემატება ერთი - ირიბ ობიექტური პირი ([40], გვ. 415; [153]).

სასხვისო ქცევის - და - პრეფიქსები მასდარშიც ჩანს. ზოგჯერ ისინი ზმნის ფუძესაა შეზრდილი: - "ზრდა, თვის მატება", - "კლება, თვის მცირება"...

- და - პრეფიქსები ყოველთვის ირიბი ობიექტის აფიქსის შემდეგ დგას.

აფხაზურის - და - პრეფიქსებით ნაწარმოები სასხვისო ქცევა, ქართულის "ვუკლავ" სასხვისო ქცევის ფორმას, რომელიც იმასაც ნიშნავს, რომ "მისთვის

ვკლავ" და იმასაც, რომ "მისას ვკლავ", ორი განსხვავებული აფიქსით წარმოგვიდგენს ([40], გვ. 418).

პოტენციალისის კატეგორია

აფხაზურ-ადიღურ ენებში ზმნის კატეგორიათა შორის გამოიყოფა შესაძლებლობის (პოტენციალისის) კატეგორია ([107], გვ. 163).

პოტენციალისის ეწოდება გრამატიკულ კატეგორიას, რომელიც ამა თუ იმ მოქმედების შესაძლებლობას გამოხატავს.

პოტენციალისის კატეგორია დაკავშირებულია რეალურ სუბიექტთან ([138], გვ. 132)

პოტენციალისის კატეგორია მორფოლოგიურად აისახება ზმნაში.

აფხაზურ ზმნას პოტენციალისის კატეგორია ეწარმოება - (ზზიფ. -) პრეფიქსით.

აფხაზურ-აბაზურში პოტენციალისის ნიშნის ადგილი მკაცრად ლოკალიზებულია: კერძოდ, ის ყოველთვის დგას რეალური სუბიექტის პირის ნიშნის შემდეგ: - - - - "მე მას (ნ) ვერ წავიღებ"... - - - - "ის ვერ მიდის"...

პოტენციალისის ნიშანი რთულ ზმნებში იწვევს სუბიექტის ნიშნის რთული ფუძიდან გადმოსმას: - - - - ი - "მე მას (ნ) ვაკეთებ"... - - - - "მე მას (ნ) ვერ ვაკეთებ".

სამპირიან გარდამავალ ზმნაში პოტენციალისის წარმოებისას ირღვევა კუთვნილებით აფიქსთა ჩვეულებრივი თანმიმდევრობა ([37], გვ. 249-255).

როგორც ცნობილია, სამპირიან გარდამავალ ზმნებში I ადგილას დგას პირდაპირი (უახლოესი) ობიექტის ნიშანი, II ადგილი ირიბი ობიექტური პირის ნიშანს უკავია, ხოლო III ადგილას გვხვდება სუბიექტური პირის აფიქსი: - - - - "მე შენ (მკ.) მას (ნ.) არ მოგცემ". ი- - - - - "მე შენ (მკ.) მას (ნ.) არ გეტყვი".

პოტენციალისის ფორმაში იმავე სამპირიან ზმნაში რეალური სუბიექტის ნიშანს უკავია II ადგილი: ი- - - - - "მე შენ (მკ.) მას (ნ.) ვერ მოგცემ", ი-

- - - - "მე შენ (მკ.) მას (ნ.) ვერ გეტყვი"...

პოტენციალისის აფიქსი ყოველთვის სუბიექტს უკავშირდება, ამიტომ გარდამავალ და გარდაუვალ ზმნებში ეს კატეგორია ერთნაირად იწარმოება.

პოტენციალისის აფიქსის დართვა იწვევს გარდამავალი ზმნის პირის ნიშანთა ინვერსიას (რომელიც მორფოლოგიურ გამოხატულებას პოულობს რთულფუძიან და სამპირიან ზმნებში: გრამატიკული სუბიექტი იქცევა ირიბ ობიექტად და გადმოინაცვლებს მეორე, ირიბი ობიექტური პირის ადგილას:

- - - - "მე მას (ნ) ვაკეთებ"

- - - - "მე მას (ნ) არ ვაკეთებ"

- - - - "მე მას (ნ) ვერ ვაკეთებ"...

სუბიექტის ნიშანი გადმოსმულია რთული ფუძიდან:

- - - - "მე მას (ნ) შენ (მკ.) გაძლევ"...

- - - - "მე მას (ნ) შენ (მკ.) არ მოგცემ"...

- - - - "მე მას (ნ) შენ (მკ.) ვერ მოგცემ"...

სუბიექტის ნიშანი გადმოსმულია ირიბი ობიექტის პირის აფიქსის ადგილას, ხდება ინვერსია, გარდამავალი ზმნა იქცევა გარდაუვლად.

აფხაზურში პოტენციალისის კატეგორია ზმნის უარყოფით ფორმებს უფრო ახასიათებს, დადებით წარმოებაში კი იშვიათად გვხვდება ([37], [154]).

აფხაზურში პოტენციალისის კატეგორია ეწარმოება ზმნას ყველა დროსა და კილოში (ბრძანებითის გარდა), კაუზატიურ წარმოებასა და სათანაო კატეგორიაში ([138], გვ. 132).

უარყოფით წარმოებათა გვერდით, პოტენციალისი გვხვდება ზმნის დადებით – ფინიტურ ფორმებში: - და - სუფიქსიანებში, - ნაწილაკთან ერთად, ოღონდ, უნდა აღინიშნოს, რომ მომდევნო ზმნა ყოველთვის უარყოფითშია: - -

- - - - "მე არ მეგონა, თუ შევჭამდი"... II- - - - - - -

"მე არ მეგონა, შევჭამ-მეთქი"... ასეთი წარმოება პირობით შინაარსს შეიცავს.

დადებით წარმოებაში პოტენციალისი გვხვდება:

1. კითხვით ფორმებში: ? "შეუძლია ისროლოს?", პირობით კი-

ლოში: "შენ (მკ.) თუ შეგიძლია უშველო"... 2. ნატვრით კილოში: -
"ნეტავ შევიძლო წასვლა".

აფხაზურში პოტენციალისი აღწერითადაც გადმოიცემა: "შექლება"
ზმნის საშუალებით. "ვერ შევიძელ გამეგო"... შდრ.: პოტენცია-
ლისის ფორმა: H- - - - - ... "ის მე (ჩემთვის) ვერ გავიგე" ([37]; [154]).

აფხაზურში _ "ცოდნა, გაგება" ზმნის უარყოფითი ფორმები პოტენცია-
ლისის აფიქსის გარეშე არ იწარმოება. იგი მუდამ ქართული "ვერ" ნაწილაკის შინა-
არსს ატარებს, აზნარულში კი "არ ვიცი" ფორმის გვერდით ჩვეულებ-
რივია _ "არ ვიცი".

უნებურობის კატეგორია

აფხაზურ-ადილურ ენებში ზმნის მორფოლოგიურ კატეგორიათა შორის
გამოიყოფა უნებურობის კატეგორია, რომელიც გამოხატავს რეალური სუბიექტის
მიერ ჩადენილ მოქმედებას.

აფხაზურში ეს კატეგორია იწარმოება / პრეფიქსით. ეს პრეფიქსი შე-
დგება ორი ( ) და ნაწილისაგან. - ელემენტი "ხელის" აღმნიშვნელ ძირად
მიაჩნია **ქ. ლომთათიძეს** ([37]; [154]; [138], გვ. [135, 136]).

იგივე - ელემენტს გამოყოფს ქ. ლომთათიძე ე. წ. მიჩნევის (მოჩვენების) კა-
ტეგორიაშიც ([36], გვ. [157]). აზნარული ამ კატეგორიის საწარმოებლად იყენებს -
პრეფიქსს.

> პრეფიქსის დამოკიდებულება ზმნის ფორმასთან ისეთივეა, როგო-
რიც პოტენციალისის წარმოებისას: _ "მან (ად.) დაიძინა", და _ "მას
(ად.) უნებურად ჩაეძინა"...

სამპირიან გარდამავალ ზმნებსა და რთულფუძიან ზმნებში უნებურობის კა-
ტეგორიის პრეფიქსი ისეთსავე ცვლილებას იწვევს, როგორსაც პოტენციალისის
პრეფიქსი: აქაც სუბიექტური პირის ნიშანი ზმნის ფუძის გარეთ გამოდის და დაის-
მის პრევერბის წინ. სამპირიან გარდამავალ ზმნებში კი სუბიექტის ნიშანს უჭირავს

მეორე ადგილი (ე. ი. ირიბი ობიექტის ადგილი), ხდება ინვერსია.

ქ. ლომთათიძის აზრით, პოტენციალისის კატეგორია უნებურობის კატეგორიასთან ისეთ მიმართებაში უნდა იყოს, როგორ მიმართებაშიც არის ე. წ. სასარგებლო -, - და ე. წ. საზიანო - პრეფიქსებით ნაწარმოები ქცევის კატეგორიები ერთიმეორესთან. - პრეფიქსი გამოხატავს მიმართულებას ირიბ ობიექტური პირისაკენ, ხოლო II - პრეფიქსი კი მიმართულებას ირიბ ობიექტური პირიდან: - "მომიტანა მე მან", - "წაიღო ის ჩემგან მან".

IIა- საზიანო ქცევის და - უნებურობის პრეფიქსები დასტურდება კონტამინირებულ ფორმებშიც: ( ) φειт _ ის (ნ.) ჩემგან (მე) უნებურად შემომეჭამა... - "ის მე ვერ გავაკეთე", - "ის მე შენ ვერ გითხარი"... ასეთი ფორმები უმთავრესად უარყოფითი წარმოებებისათვის არის დამახასიათებელი, ხოლო - "ის მე უნებურად გავაკეთე", - "ის მე შენ უნებურად გითხარი" - ფორმები კი დადებითისათვის.

პოტენციალისისა და უნებურობის კატეგორიები კავშირშია ზმნის რეალურ სუბიექტთან.

კაუზატივის კატეგორია

აფხაზურ-ადილურ ენებში ზმნის კატეგორიათა შორის გამოიყოფა კაუზატივის კატეგორია.

კაუზატივის კატეგორია აფხაზურ ენაში - პრეფიქსით იწარმოება.

კაუზატიურ წარმოებაში ზმნას ემატება ერთი, პირდ.ობიექტის პირი, გარდაუვალი ზმნა გარდამავალი ხდება. გარდამავალ ზმნებში - პრეფიქსს შეაქვს შუალობის შინაარსი: ზმნას უჩნდება ახალი, სხვისი საშუალებით მოქმედების შემსრულებელი

პირი:

არაკაუზატიური ფორმა	კაუზატიური ფორმა გარდამ. ზმნა
გარდაუვ. ზმნა	- - - "მან
- "ის (აღ.) და-	(აღ.) ის (აღ.) დააყენა"
დგა"	- - - "დააწე-
	რინა მან (კ.) ის (ნ.) მას (ქ.)
- - "დაწერა	
მან" (ქ.)"	

სამპირიანი ზმნებიდან კაუზატიურ შინაარსს აფხაზური ენა აღწერთად გამოხატავს: - - - "შენ (კ.) იგი (ქ.) მათ რომ მოგცენ ვიქმ".

სამპირიან ზმნათა ფუძეში ნაწილაკებისა და ქცევის აფიქსთა მონაწილეობითა და კაუზატივის აფიქსით იწარმოება კაუზატივის კატეგორია: - - - - - "მას (ნ) შენთვის (კ.) მე მას (ქ) ვაკერინებ", - - - - - "მას (ნ) შენთვის (კ.) მე დავდგამ კერასთან".

კაუზატივის მნიშვნელობა შეიძლება გადმოიცემოდეს - დანიშნულების აფიქსით ([34], გვ. 89; [138], გვ. 131, 132).

კაუზატივის - პრეფიქსი მარტივფუძიან ზმნებში ძირის წინ დგას, რთულ-ფუძიან ზმნებში კი ხან ფუძის წინ დგას, ხან ჩართულია ფუძეში ([34], გვ. 89; [138], გვ. 128).

ზმნა კაუზატივის ფორმით, ყოველთვის გარდამავალია; თუ კაუზატივის ნიშანი განკვეთილ ფუძეშია, სუბიექტის ნიშანი მის წინ დგას, თუ კაუზატივის ნიშანი ფუძის გარეთ გამოდის, სუბიექტის ნიშანიც მას გადმოჰყვება.

კაუზატივის კატეგორიაში ცვლილებები ხდება სუბიექტის მესამე პირის მრავლობითობის ნიშნისა და ირიბი ობიექტის ნიშნის შეხვედრისას კაუზატივის კატეგორიის ფორმანტთან:

III პირის მრავლობითი რიცხვის ნიშანია აფხაზურში - პრეფიქსი; იგივე - პრეფიქსი გამოიყენება ირიბი ობიექტის ნიშნადაც იმავე პირსა და რიცხვში... კაუზატივის - პრეფიქსის გამოვლენასთან ერთად, ზმნაში III პირის მრავლობითის ნიშანი და იმავე პირის ირიბი ობიექტის - ნიშანი გადაკეთდება - :

"შე მათ დამსვეს", * ... "ისინი მათ მას ანახვებენ", * ...

კაუზატივის ნიშანთან შეხვედრისას III პირის მრავლობითი რიცხვის p- ნიშნის d-დ ქცევა დისიმილაციურ მოვლენადაა ცნობილი.

ქ. ლომთათიძე თვლის, რომ აღნიშნულ ფონეტიკურ მოვლენას (>) მოეპოვება თავისი მორფოლოგიური საფუძველი, იმდენად, რამდენადაც აფხაზური ენა ორი -ს თავმოყრას კარგად იგუებს: "შეშინება", ეს აფიქსები წარმოშობით ერთნი ჩანს, შემდგომ ფუნქციურად განსხვავებული, ე. ი. კაუზატივის აფიქსიც იგივე მრავლობითის აფიქსი უნდა ყოფილიყო. ორი ერთნაირი აფიქსის თავმოყრამ განაპირობა ერთ-ერთის (პირის ნიშნის) დისიმილაცია.

დისიმილაციის ამ ფაქტში ქ. ლომთათიძე ხედავს პირის ნიშნის მოსალოდნელი სახეობის შემონახვის შემთხვევას: სწორედ იმიტომ უნდა განსხვავებულიყო ეს ორი აფიქსი ერთმანეთისაგან, რომ მათ ერთი წარმოშობა ჰქონდათ; (შდრ. ადიდ. ირ. ობიექტისა და სუბიექტის პირინიშანი -... ერთ-ერთი - დ გადადის, როცა ისინი ერთმანეთს ხვდებიან).

ქ. ლომთათიძის აზრით, ზმნის კაუზატივის ფორმაში III პირის ნიშნად გამოვლენილი d - შეიძლება უკავშირდებოდეს სათანადო "დარა" ნაცვალსახელს, რაც თავისთავად იმას არ გამორიცხავს, რომ მასთან კავშირი ჰქონდეს ადამიანის კლასის d- ნიშანსაც: ეს მოვლენა აფხაზურისათვის არაა უცხო: შდრ. ...yapa-y, capa-c... კავკასიური ენებიდან ცნობილია მრავლობითის აფიქსით ჯერ ქალის, ხოლო შემდეგ საერთოდ ადამიანის კლას-კატეგორიის გაფორმებაც ([34], გვ. 93; [164], გვ. 9-12).

ტაპანთურშიც კაუზატივის აფიქსი იწვევს III პირის მრავლობითი რიცხვის ნიშნის d-დ ცვლას. აფხაზურში ეს მოვლენა სისტემატურია, როდესაც p - აფიქსით III პირის სუბიექტის მრავლობითობაა გადმოცემული, ხოლო რო-

დესაც - ირიბ ობიექტს გამოხატავს, შესაძლოა -ს გვერდით -ც გვექონდეს: -
- - , - "ისინი მათ მას უყენებენ".

ტაპანთურში კი - აფიქსი ირიბი ობიექტის როლშიაც სისტემებში -თია წარმოდგენილი: "მათ მათ ის შეაკერინეს"...

ტაპანთურს (ადილურის გავლენით) ერთი თავისებურება ახასიათებს:

თუ ერთპირიანი გარდაუვალი ზმნა კაუზატივში სამპირიანი გახდება, ორმა-
გად იქნება მასში გამოხატული კაუზატივის შინაარსი, აფხაზურისაგან განსხვავე-
ბით, ზმნაში იქნება ორი კაუზატივის აფიქსი: "ის მას მათგან შეემი-
ნებინა", дыдыирырцат "მათ იგი მან გააგზავნინა" ([27], გვ. 130).

კაუზატივის კატეგორია აშხარულშიც სხვა დიალექტთა მსგავსად იწარმოება, ოღონდ აქ უფრო ხშირად გამოიყენება. რთულფუძიან ზმნებში კაუზატივის - აფიქსის ფუძეში, ძირის წინ წარმოდგენა (და არა მის წინ, როგორც ეს აფხაზურშია) სისტემატურადაა გატარებული აშხარულში. აფხაზურის მონაცემი მეორეული ჩანს.

აშხარულისათვის უცხოა კაუზატივის ნიშნის ორმაგი ხმარება, რაც ტაპან-
თურში ჩვეულებრივი მოვლენაა (ადილურის გავლენით) ([30], [36]).

ამრიგად, აფხაზურ-აბაზურში კაუზატივის კატეგორიის წარმოება პრეფიქსუ-
ლია, მცირეოდენ გადახრათა გათვალისწინებით, კაუზატივის წარმოების თვალ-
საზრისით აფხაზური და აბაზური ენების დიალექტთა შორის თანხვედრაა.

აფხაზურში გამოიყოფა აღწერითი და სიტყვაწარმოებითი სუფიქსით ნაწარ-
მოები კაუზატივიც.

აფხაზურსა და აბაზურში კაუზატივის - პრეფიქსი გენეტურ კავშირშია ამავე
ენაში არსებული მრავლობითი რიცხვის აღმნიშვნელ - ფორმანტთან.

საურთიერთო კატეგორია

აფხაზურ-ადილურ ენებში ზმნის კატეგორიათა შორის გამოიყოფა საურთიერ-
თო კატეგორია.

საურთიერთო კატეგორია გულისხმობს ზმნით აღნიშნულ მოქმედებაში ორი ან მეტი პირის (ინდივიდის) მონაწილეობას.

ზმნის საურთიერთო კატეგორიას აფხაზურ-ადიღურ ენებში განიხილავს ქ. ლომთათიძე ([37]).

საურთიერთო კატეგორიას აწარმოებს პრეფიქსები: აფხაზურ-აბაზურში ( ), ( )- , ( )- .

აფხაზურში ქ. ლომთათიძე გამოკვეთს - პრეფიქსის - და - ელემენტებთან დაკავშირების შემთხვევებს, რის საფუძველზეც საჭიროდ მიაჩნია, ზმნის საურთიერთო კატეგორიაში გამოიყოს საურთიერთო-სათანაო (-a/ениц-) და საურთიერთო-საორმხრივო (/ -) ქვეკატეგორიები.

- სათანაოს ფუნქციით დამოუკიდებლადაც გვხვდება: –
"მე მას ვახლავარ", – "ის (ად.) მასთან (კ.) ცეკვავს"...

სათანაო კატეგორიით გამოხატული გარდამავალი ზმნის ფორმა სამპირიანია: – "მას (ნ) მასთან (ქ.) ერთად ვჭამ", საურთიერთო-სათანაო - პრეფიქსით გამოხატულ კატეგორიაში გარდამავალი სამპირიანი ზმნა გარდამავალ ორპირიან ზმნად იქცევა: > – "ჩვენ მას ერთად ვჭამთ", ე. ი. ირიბი ობიექტისა და სუბიექტის ორი განსხვავებული პირის ნაცვლად მივიღებთ მრავლობით რიცხვში დასმულ სუბიექტის პირს ([38], გვ. 279).

საურთიერთო კატეგორიის წარმოების პრინციპი აფხაზურში, ადიღურსა და უბიხურში ერთნაირია.

აღნიშნულ კატეგორიაში ზმნის პირთა რაოდენობა მცირდება ერთით;

ზმნის გარდამავლობა იცვლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საურთიერთო-საორმხრივო პრეფიქსში თავმოყრილი აღმოჩნდება პირდაპირი ობიექტისა და სუბიექტის პირები.

აფხაზურში საურთიერთო-საორმხრივო ქვეკატეგორიის მაწარმოებელი - პრეფიქსი რთული შედგენილობისაა: - საურთიერთო კატეგორიას აწარმოებს დამოუკიდებლად, - პრეფიქსი კი ზმნებში ცალკე არ გვხვდება.

-/ - პრეფიქსი, განსხვავებით -/ - და -/ - პრეფიქსებისაგან,

მხოლოდ გარდამავალ ზმნებს ახასიათებს.

-/ - პრეფიქსი ზმნის მარტივ ფუძეს უშუალოდ არ ერთვის. მისი დართვა ზმნურ ფორმაზე ქცევის აფიქსთა, ან წინდებულთა დართვას იწვევს; - პრეფიქსი თავისუფლად ერთვის რთული და მარტივი ფუძის მქონე ზმნებს. მარტივ მზნებში თითქოს - ელემენტს აქვს დაკისრებული ფუძის გამართულების ფუნქცია. ეს ფაქტი, შესაძლოა, - ელემენტის ზმნისართულ წარმოშობაზე მიუთითებდეს.

რთულ - პრეფიქსს გარკვეულ შემთხვევაში (თუკი მასში გაერთიანებული იქნება სუბიექტისა და პირდაპირი ობიექტის პირები) შეუძლია ზმნა გარდაუვლად აქციოს.

საურთიერთო-საორმხრივო ქვეკატეგორიის წარმოებისას ორპირიან გარდამავალ ზმნათაგან მიიღება ერთპირიანი ზმნები. სუბიექტისა და პირდაპირი ობიექტის პირები ერთიანდება მრავლობითი რიცხვით წარმოდგენილ სუბიექტის პირში:

"ისინი მას იცნობენ", "ისინი ერთმანეთს იცნობენ"...

სამპირიან ზმნათაგან მიიღება ორპირიანი გარდამავალი ზმნა, როდესაც:

ა) ერთიანდება სუბიექტისა და ირიბი ობიექტის პირები მრავლობითი რიცხვით წარმოდგენილ სუბიექტის პირში: - "მე მას (ქ) ის ვუთხარი", - "მათ ის ერთმანეთს უთხრეს"...

ბ) თავს იყრის ირიბი და პირდაპირი ობიექტები მრავლობითი რიცხვით წარმოდგენილ პირდაპირი ობიექტის პირში:

- "ის (ქ) მას (ად.) ხედავს", - "ისინი ერთმანეთს ხედავენ"...

საურთიერთო კატეგორიის -/ - და საურთიერთო სათანაო ქვეკატეგორიის -/ - პრეფიქსები დამოუკიდებლად იმისაგან, ზმნის ფუძე რთულია თუ მარტივი, ფუძის წინ დაისმის. ეს იმით არის გამოწვეული, რომ ისინი დაკავშირებულია გარდაუვალი ზმნის სუბიექტთან ან ირიბ ობიექტთან, რომლებიც აფხაზურში მუდამ ფუძის წინ გვხვდება.

- პრეფიქსი რთულფუძიან ზმნებში ფუძეშია ჩასმული აფხაზურში, ხოლო ტაპანთურში *აბა* * *აბა* პრეფიქსი ასეთ შემთხვევებშიც ფუძის წინ დაისმის:

ათაგარა _ "წაჯიკავება", აბათაგარა ურთიერთწაჯიკავება ([27], გვ. 191).

ფუძეში - პრეფიქსი გვხვდება სახეცვლილი სახით: > > >

...

უღლების კატეგორიები

ზმნა აფხაზურ ენაში გამოირჩევა თავისი რთული აგებულებით. ერთსა და იმავე ზმნურ ფორმაში თავი შეიძლება მოიყაროს ათზე მეტმა მორფემამ, რომლებიც წარმოქმნისა და უღლების კატეგორიებს მიეკუთვნება.

ცნობილია, რომ იბერიულ-კავკასიური ენების ზმნა რთული მორფოლოგიით ხასიათდება. ამ მხრივ აფხაზური ზმნა ზერთულად შეიძლება დახასიათდეს.

აფხაზური ზმნით შეიძლება სხვა ენათა მთელი წინადადებით გამოხატული აზრის გადმოცემა. განსაკუთრებით ეს ეხება ფინიტურ-ინფინიტურ წარმოებას ზმნისა (რომელსაც ქვემოთ განვიხილავთ). ეს უკანასკნელი სხვა ენათა მთავარი და დამოკიდებული წინადადებების ფუნქციებს ითავსებს.

ზმნის ფინიტური და ინფინიტური ფორმები

აფხაზურს არ მოეპოვება დამოკიდებული და მთავარი წინადადებები, როგორც დამოუკიდებელი სინტაქსური კატეგორია, არა აქვს აგრეთვე დამოკიდებული წინადადების კავშირები. ის, რაც სხვა ენებში სინტაქსის სფეროს განეკუთვნება და წარმოდგენილია მთავარი და დამოკიდებული წინადადებების სახით, აფხაზურში თავისებურადაა ასახული ზმნის დრო-კილოთა ფორმებში.

ამის მიხედვით აფხაზურში გვაქვს დროთა წარმოების ორი ფორმა. მთავარი წინადადების შესაბამისი დროთა ფინიტური წარმოება და ფინიტური წარმოების ზმნური დაბოლოებები. ეს დაახლოებით, მთავარი წინადადების როლში გამოდის სხვა ენებში მაგ.: "მე წავედი".

დროთა ისეთ წარმოებას კი, რომელიც სხვა ენების დამოკიდებულ წინადადებას შეესაბამება, ქეთევან ლომთათიძე უწოდებს ინფინიტურ წარმოებას.

საგარემოებო ელემენტებიან ზმნათა ინფინიტური წარმოება

ინფინიტური წარმოების ზმნა ფინიტური წარმოების ზმნისაგან იმით განსხვავდება, რომ მას პრეფიქსად უჩნდება სხვადასხვა საგარემოებო ელემენტი: ადგილის, დროის, ვითარების, მიზეზის...

დროის – "როცა", ადგილის - "სადაც", ვითარების - "როგორც" მიზეზის - "იმიტომ, ვის, რის გამო".

ეს საგარემოებო ელემენტები ზმნაში დაისმის "დ"-ს რიგის აფიქსთა შემდეგ. საგარემოებო პრეფიქსის დართვა იწვევს ზმნის სუფიქსის შეცვლასაც: ფინიტობის - სუფიქსი ინფინიტური წარმოებაში - სუფიქსით შეიცვლება:

- - -И "მე წავედი"
- - - "როცა წავედი"
- - - "სადაც წავედი"
- - - "როგორც წავედი"

იმისათვის, რომ წინადადებას დასრულებული სახე ჰქონდეს, აფხაზურში აუცილებელია წინადადებაში ერთი ფინიტური წარმოების ზმნა მაინც იყოს (გამონაკლისია კითხვითი წინადადება)

- - - - И- - - - "არ გეტყვი სად მივდივარ", ზედმიწევნით: "სადაც მივდივარ (იმას) შენ (მკ.) მე არ გეტყვი".

ზმნის ფინიტურობა ანუ დასრულებულობა საგანგებო მორფემებით გამოიხატება, ამათგან ზოგი მხოლოდ ფინიტობის გამომხატველია, ზოგი კი ერთდროულად გადმოგვცემს ფინიტობასაც და დროსაც:

ოდენ ფინიტობისაა დინამიკურ ზმნათა -ИТ> , ფინიტობასთან ერთად დროსაც აღნიშნავს - და სტატ. ზმნათა - სუფიქსები.

სტატიკურ ზმნებსაც, ისევე, როგორც დინამიკურს, აქვთ დროთა ინფინიტური წარმოებაც. ფინიტობის -y სუფიქსი აწმყო დროისა, რთული მონაცემია. ინფინიტურ წარმოებაში - ჩამოშორდება და დარჩება მხოლოდ -y. მაგ.:

- - ... "როცა არის", - - -koy... "სადაც არის", -шы-koцy "როგორც არის".

სამიმართებო პრეფიქსიანი ინფინიტური წარმოება

აფხაზურს არ მოეპოვება მიმართებითი ნაცვალსახელები და მიმართებითი ზმნიზედები: ვინც, რაც, რომელიც, როგორიც, რანაირიც... სხვა ენების რთულ წინადადებათა წევრ-კავშირები აფხაზურში მოქცეულია ინფინიტური წარმოების ზმნაში და გამოხატავს სასუბიექტო და საობიექტო მიმართებებს: "წამსვლელი – ის ვინც მიდის", "ის რაც მიდის", ოღონდ:

დროთა ინფინიტურ წარმოებაში გამოიყენება მიმართებითი - პრეფიქსი ადამიანისათვის (გონიერთა კლასი) და – ნივთისათვის (არგონიერთა კლასი). მაგ.: - - "ვინც ჭამს, მჭამელი", - "რასაც ჭამს, შესაჭმელი".

ზმნის ფორმაში მხოლოდ ერთი პირი შეიძლება იყოს მიმართებითი ზფა "ვინც შეჭამა", "რაც შეჭამა", "რომელიც მე შენ (მკ.) მოგეცი", "ვინც შენ (მკ.) ის (ად.) მოგცა"...

ამრიგად:

(ი) ენაცვლება "დ"-ს რიგის პირი-კლასის აფიქსებს, მუდამ პირველ ადგილას დგას ზმნაში და გამოხატავს: ერთპირიანი გარდაუვალი ზმნის სუბიექტს, ორპირიანი გარდაუვალი ზმნის ირიბ ობიექტსა და გარდამავალი ზმნის პირდაპირ ობიექტს:

ერთპირიანი გარდაუვალი სტატიკური ზმნა	
ფინიტური წარმოება	ინფინიტური წარმოება
- "შე ვარ"	(ი) - ... "ვინც, რაც არის"
ერთპირიანი გარდაუვალი დინამიკური ზმნა	
"შე მივდივარ"	ი- "ვინც, რაც მიდის"
ორპირიანი გარდაუვალი სტატიკური ზმნა	
- -	- - ...
"მე მყავს მეგობარი"	"მეგობარი, რომელიც მე მყავს"
ორპირიანი გარდამავალი დინამიკური ზმნა	

ფინიტური წარმოება	ინფინიტური წარმოება
"მე ვხედავ ლამაზ ბავშვს"	"ბავშვი, რომელსაც მე ვხედავ, ლამაზია"

მსგავსივე ვითარებაა სამპირიან გარდამავალ ზმნებშიც: ი- - - - "რაც მე შენ გითხარი ის"...

- გამოიყენება მხოლოდ ორპირიან და სამპირიან ზმნებში და არ იხმარება ერთპირიანებში, რადგან იგი ენაცვლება "ლ"-ს რიგის პირ-კლასის პრეფიქსებს, ეს უკანასკნელნი კი არ გამოიყენებიან ერთპირიან ზმნებში.

სამიმართებო - პრეფიქსი ენაცვლება ორპირიანი გარდამავალი ზმნისა და ყველა გარდამავალი ზმნის სუბიექტის, აგრეთვე გარდამავალი ზმნის ირიბი ობიექტის ნიშნებს:

ორპირიანი გარდამავალი ზმნა	
ფინიტური წარმოება	ინფინიტური წარმოება
"მე მას ვხედავ"	"ვინც, რაც მე მხედავს, ჩემი დამნახავი"
ორპირიანი გარდაუვალი ზმნა	
"მე იგი(ნ) მაქვს"	... "ვისაც, რასაც მე ვყავარ"

შდრ. აგრეთვე სამპირიანი გარდამავალი ზმნის ფორმები. ერთი მხრივ: ი- - - "ვინც, რაც მათ რაღაცას აძლევს" და მეორე მხრივ: ი- - - "ვისაც, რასაც ისინი მას (ნ) აძლევენ".

იგივე - პრეფიქსი გამოიყენება სახელთა კუთვნილებით-სამიმართებო ფორმებშიც და "ლ"-ს რიგის პრეფიქსებს ენაცვლება:

- "ჩემი სახლი"; "ვისი, რისი სახლიც"

ამ ტიპის ფორმებთან აუცილებელია:

ჯერ ინფინიტური და შემდეგ ფინიტური წარმოების ზმნათა ერთდროული

ხმარება:

(-) - -3-

ინფ.

ფინ.

ზედმიწ: "სახლი ვისაც აუშენეს, კაცი მოვიდა"

ზმნის დრო-კილოთა სისტემა

აფხაზურს აქვს სამი გრამატიკულად გამოხატული დრო: ახლანდელი, წარსული, მომავალი. თითოეულ დროს რამდენიმე ნაკვთი, მწკრივი შეესაბამება.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ზმნები აფხაზურში ორ რიგად იყოფა: სტატიკურ და დინამიკურ ზმნებად. ნაკვთთა წარმოება სტატიკურ და დინამიკურ ზმნებს სხვადასხვაგვარი აქვთ.

სტატიკურ ზმნებს თავისებური ფუძე აქვთ და ისინი დროთა წარმოების თვალსაზრისით ძალზე შეზღუდულია, დინამიკური ზმნა კი უფრო მდიდარია ნაკვთებით.

სტატიკური და დინამიკური ზმნების ყველა ნაკვთის ფორმა განარჩევს ფინიტურ და ინფინიტურ წარმოებას.

სტატიკური ზმნის ნაკვთები

სტატიკურ ზმნას აქვს ფინიტური აწმყო - სუფიქსით ნაწარმოები და ფინიტური ნამყო განუსაზღვრელი - სუფიქსით ნაწარმოები.

რთული ...- სუფიქსი დროსა და ფინიტობას ერთდროულად გამოხატავს. ...-y დროისაა, - ფინიტობის მაგ.: "ვარ", "კარგია", "ტკბილია"...

აწმყოს ინფინიტურ ფორმას ოდენ - სუფიქსი აწარმოებს. მაგ.: ... "სადაც ვარ", ... "ის რომ კარგია", ... "რაც ტკბილია"...

ნამყო განუსაზღვრელის ფინიტურ ფორმას აწარმოებს -ნ სუფიქსი. მაგ.: сн "ვიყავი", инзиан "კარგი იყო"... ინფინიტურ ფორმაში კი - სუფიქსის ადგილას -

სუფიქსი ჩნდება, ფონეტიკური ცვლილება არ ხდება; მაგ.: "სადაც ვიყავი",
"კარგი რომ იყო"...

ზოგ სტატიკურ ზმნას ერთვის განგრძობითობის (დიურატიულობის) -ზაა სუფიქსი, რითაც ემსგავსება დინამიკურ ზმნას.

დინამიკური ზმნის ნაკვთები

1. აწმყო, 2. მყოფადი I, 3. მყოფადი II, 4. ნამყო უსრული 5. ნამყო განუსაზღვრელი 6. ნამყო სრული ანუ აორისტი, 7. ნამყო უკვეობითი 8. ნამყო წინარე წარსული.

1. აწმყო

- - > - - , სადაც - დროისაა, - კი ფინიტობისა...

თუ ზმნის ფუძე - ხმოვნით ბოლოვდება, მაშინ - სუფიქსი წინა ხმოვანთან შერწყმით - სახეობას იძლევა: - - - > - - - > - "მივდივარ", из- - - > - - - > и- - "ვხედავ".

თუ ზმნის ფუძე ბოლოვდება ნებისმიერი თანხმოვნით, и , у... ნახევარხმოვნებით, ხმოვნებით ან მარცვლით, მაშინ - სუფ. არ განიცდის ცვლილებას: - - - - - "მე მას (ნ) ვხატავ", - - - "მივდივარ", -y- -иТ "ყმუის", -лы- - - "მესმის, ვიგებ", - - - "ვბარავ"...

აწმყოს ინფინიტურ ფორმაში ზმნის ფუძეს ოდენ დროის აღმნიშვნელი -...ya სუფიქსი დაერთვის, რომელიც ერწყმის ფუძის - ბოლო ხმოვანს და იძლევა -ს (- ... >): - - - > - - - "სადაც მივდივარ", и- - - > - - - "რასაც ვხედავ", სხვა შემთხვევებში - უცვლელი რჩება: и- - - - "რასაც ვხატავ", - - - "სადაც მივდივარ", и-y- "რაც ყმუის", и- - - - "რაც მესმის, ვიგებ", - - - "როცა ბარავ"...

ზოგჯერ აწმყოს ფორმას მყოფადის შინაარსიც აქვს, ქართულის მსგავსად: ... "ზვალ სოხუმში მივდივარ, წავალ".

2. მყოფადი I

გამოხატავს იმ მოქმედებას, რომელიც მომავალში აუცილებლად უნდა მოხდეს. ფინიტური ფორმა იწარმოება ზმნის ფუძეზე - სუფ.-ის დართვით. ამ დროს ფონეტიკური ცვლილებები არ ხდება. - - "წავალ", - - - - "მას (ად.) ვნახავ", II- - - - "დავხატავ", - - - - "გავიგებ"

ინფინიტურ ფორმაში - - სუფიქსს ენაცვლება - ან - // //-
სუფიქსები: - - // - - - // - - - // - - - "როცა წავალ"...

3. მყოფადი II

ახასიათებს მომავლის უფრო განუსაზღვრელი შინაარსი. ფინიტ. ფორმას აწარმოებს რთული - - <- - , რომელშიც - >- მომავალი დროის აღმნიშვნელია, ხოლო - > ფინიტობისა. ამ რთული სუფიქსის დართვისას ფონეტიკური ცვლილებანი არ ხდება: - - "წავალ", - - - - "გავიგებ", მყოფ. II-ის ინფინიტური ფორმა მიიღება ოდენ მომავალი დროის აღმნიშვნელი - სუფიქსის დართვით ზმნის ფუძეზე. ფონეტიკური პროცესები არ ხდება. c - -
- "როცა უნდა წავიდე", - "რაც უნდა გავიგო".

4. ნამყო უსრული

აწარმოებს - - სუფიქსი, რომელიც ემყარება აწმყოს ნაკვთის - სუფიქსიან ინფინიტურ ფუძეს, რომელიც გართულებულია დროისა და ფინიტობის ერთდროულად გამოხატველი - სუფიქსით. (მდრ. სტატიკურზმნათა ნამყო განუსაზღვრელის - სუფიქსი).

-... სუფიქსი ფუძისეულ - ხმოვანთან შერწყმისას იძლევა - დაბოლოებას: - - - > - - "მივდიოდი", - - - -y - > "მას (ად.) ვხედავდი"...

აქაც: თანხმოვნებით, , ... ნახევარხმოვნებით, - და - მარცვლებით დამთავრებულ ფუძეებში უცვლელია - - დაბოლოება: II- - - - - "ვხატავდი", - - - - "მივდიოდი", - - - - - "მესმოდა, ვიგებდი", - - - - "ვბარავდი".

ინფინიტიური წარმოებისას - სუფიქსს - სუფიქსის ნაცვლად ინფინიტიურობის - სუფ. ერთვის: ფონეტიკური პროცესები კი იგივეა, რაც ფინიტიურ ფორმათა წარმოებისას: - - - - > - - - - "სადაც მივდიოდი", - - - - > - - - - "როცა მას (ად.) ვხედავდი", - - - - -ya- "რასაც ვისაც ვხატავდი", - - - - "სადაც მივდიოდი", - - - - "რასაც ვიგებდი, რაც მესმოდა", - - - - "როცა ვბარავდი"...

5. ნამყო განუსაზღვრელი

- სუფ.-ით იწარმოება. ეს სუფიქსი დროსა და ფინიტობას ერთდროულად გამოხატავს. ფონეტიკური ცვლილება არ ხდება, მხოლოდ თანხმოვანთა შორის - - ნეიტრალური ხმოვანი გაჩნდება.

- - "წავედი (და)"..., - - - - "იგი (ად.) დავინახე (და)"..., и- - - - "დავხატე (და)..." - - - - "მივედი (და)..." - - - - "გავიგე (და)..." сьт-на -и "დავბარე (და)..." ინფინტიურ ფორმაში - სუფიქსს ინფინიტივის - სუფიქსი ენაცვლება: - - - - "როცა წავედი", - - - - - "როცა იგი (ად.) დავინახე", - - - - "რაც ვინც დავხატე", - - - - "სადაც მივედი", - - - - "რაც გავიგე", - - - - "როცა დავბარე".

6. ნამყო სრული, აორისტი

- ფინიტობის სუფიქსის დართვით იწარმოება, ეს სუფიქსი ზოგ თანხმოვანზე დაბოლოებულ ფუძეებთან მარტო -ს სახით შეიძლება შეგვხვდეს:

- - - - "გავიგე", - - - - "ავედი" ცალი - ხმოვნით დამთავრებულ ფუძეებში - სუფიქსის -ს გავლენით ხმოვანი იცვლება -ე ხმოვნით: - - - - > - - - - "წავედი", - - - - > - - - - "იგი (ად.) ვნახე".

ხოლო თანხმოვნებით, ...y ფონემით, , მარცვლებით დასრულებულ ფუძეებში ფონეტიკური ცვლილებები არ ხდება: и- - - - "დავხატე", - - - - ит "გავაკეთე, ვქენი" и-еи- - - - "გავიგე", - - - - "დავბარე", - ფონემით დამთავრებულ ფუძეებში ზოგჯერ ერთი - - იკარგება: - - - - > - - - - "მივედი", - - - - > - - - - "მოვედი".

ინფინ. ფორმა აღარ დაირთავს დროისა და ინფინიტურობის სუფიქსს, არ ხდება ფონეტიკური ცვლილებები: - - "როცა წავედი", - - - - "როცა იგი (ადამ.) ვნახე", ი- - - ( ) "რაც დავხატე", - - "სადაც მივედი", - - "რაც გავიგე", - - - - "როცა დავბარე".

ზოგჯერ, ქართულის მსგავსად, ამ ფორმას აწმყო მყოფადის მნიშვნელობაც აქვს: - "წავალ (წავედი) _ აწი შინ (სახლში)"...

7. ნამყო უკვეობითი

- - > - სუფიქსი აწარმოებს, - უკვეობითობის აღმნიშვნელია, - კი ფინიტობის - - "უკვე წავედი", - - - "უკვე ვნახე", - - - - "უკვე დავხატე", - - "უკვე მივედი" - - - - "უკვე გავიგე".

ინფინიტურ ფორმაში გამოიყენება ორი სუფიქსი: უფრო გავრცელებულია რთული - -... > - -, სადაც - უკვეობითობას აღნიშნავს, ხოლო -y... იგივეა, რაც დასტურდება სტატიკურ ზმნათა აწმყოში.

მეორე უფრო იშვიათი ხმარებისაა - სუფიქსი რომელიც უკვეობითობის აღმნიშვნელია: ი- - - - // - - - - "რაც უკვე გამიკეთებია", ი- - - // - - - "რაც, ვინც უკვე მინახავს", ი- - - //...ი- - - - "რაც, ვინც უკვე დამიხატავს"...

გავრცელებულია ამგვარ გამოთქმებში: "იმასვე ვაკეთებ, რაც მიკეთებია", ! "შენ (მკ.) ვისთვისაც მიგიცია, (კვლავ) მიეცი!"

8. ნამყო წინარე წარსული

- - სუფიქსი აწარმოებს, რომელშიც - უკვეობითობას აღნიშნავს, ხოლო - ნამყო დროსა და ფინიტობას ერთდროულად: - - "უკვე წასული ვიყავი", - - - "უკვე მენახა, ნანახი მყავდა", - - - - "უკვე დახატული მყავდა", - - "უკვე მისული ვიყავი", - - - - "უკვე გაგებული მქონდა"...

ინფინიტურ ფორმაში ორი რთული სუფიქსია: - - და - - . - და - უკვეობითობას აღნიშნავენ, ხოლო - ნამყო დროის აღმნიშვნელია. აქედან - -

უფრო უარყოფით ფორმებში დასტურდება: - - - "როცა უკვე წასული ვიყავი", ი- - - - "რაც, ვინც უკვე ნანახი მქონდა, მყავდა", ი- - - - "რაც, ვინც დახატული მქონდა, მყავდა", - - - - "როცა უკვე მისული ვიყავი", - - - - "რაც უკვე გაგებული მქონდა"... შდრ. უარყოფითი. ფორმები: - - - - "როცა ჯერ კიდევ არ ვიყავი წასული", - - - - "ვინც, რაც ჯერ კიდევ არ მენახა", - - - - - "ვინც, რაც ჯერ კიდევ არ დამეხატა", - - - - - "როცა ჯერ კიდევ არ ვიყავი მისული", ი- - - - - - "რაც ჯერ კიდევ არ (ვერ) გამეგო"...

კატეგორიული მყოფადი

იწარმოება აღწერით, - "არის" მეშველი ზმნის დახმარებით (გამოყოფს ზოგი მკვლევარი).

ამ დროს ზმნა წარმოდგენილია აწმყოს ინფინიტურ -ya სუფიქსიან, ან აორისტის ინფინიტურ უსუფიქსო ფორმაზე დამყარებული პირობითი კილოს - მაწარმოებლიანი ფორმით: - - - - "უნდა გავაკეთო" (რათა, რომ გავაკეთო არის) - - - - "უნდა გამეკეთებინა" ("რათა რომ გამეკეთებინა, იყო").

ზოგჯერ ძირითადი ზმნის პირობითი - სუფიქსის წინ ჩნდება - სუფიქსი, რომელიც დიურატიულობის, განგრძობითობისაა: ი- - - - "მან (მკ.) უნდა იცოდეს"...

ნაკვთისა და კილოს ფორმას შორის გარდამავალია:

თურმეობითი I

- -

თურმეობითი II

- - -

იწარმოება როგორც სტატიკურ ისე დინამიკურ ზმნათაგან, იყენებს საყრდენად ზმნათა წმინდა ფუძეს; აწმყოს -... > დაბოლოებიან ან უკვეობითის - სუფიქსიან ფუძეებს: - - - "თურმე ვყოფილვარ", - - - "თურმე მიდის", - - - - "თურმე ვყოფილვარ", - - - - "წასულა", - - - -

"თურმე უკვე წასულა", - - - - - "თურმე უკვე წასულიყო"

ცხრილი

1.	აწმყო	ფ.	-yаи- > -	( )
		ინფ.	-ya >	( )
2.	მე. I	ფ.	-	( )
		ინფ.	- , - , - , -	( )
3.	მე. II	ფ.	-ша- > - '-	)
		ინფ.	-ша	( )
4.	ნამე. უსრ.	ფ.	-...ya- >	( )
		ინფ.	-...	( )
5.	ნამე. განუს.	ფ.	-	( )
		ინფ.	-	( )
6.	ნამე. სრ., აორისტი	ფ.	- >	( )
		ინფ.	-0	( )
7.	ნამე. უკვ.	ფ.	- - > - -	( )
		ინფ.	-хъа-... > - -...	(- ...)
		ინფ.	-	(-)
8.	ნამე. წინარ. წარს.	ფ.	- ½ -	( )
		ინფ.	- ½ -	( )
		ინფ.	- -	
9	კატეგორიული მყოფ.		- -	и
10	თურმ. I	ფ.	- -	сы - -п
11	თურმ. II	ფ.	- - -	сы - -ры-н

იფნ. ფორმები არ აქვს!

11. კილოს კატეგორია

აფხაზურს მოეპოვება: 1. ბრძანებითი, 2. დაშვებითი, კონიუნქტივი, 3. პირობითი, 4. მიზან-პირობითი, 5.6. კავშირებითი (I, II), 7. ნატვრითი და 8. მოჩვენებითი კილოები, 9. თხრობით კილოს სპეციალური მაწარმოებელი არ გააჩნია, ზემოთ განხილული ნაკვთები თხრობითი კილოსათვისაა დამახასიათებელი.

1. ბრძანებითი კილო

ძირითადად ეწარმოება დინამიკურ ზმნებს II პირის ორსავე რიცხვში. თუ ზმნა გარდაუვალია დაირთავს უკლებლივ ყველა პირისა და კლასის ნიშანს: y- ! "შენ (მკ.). წადი!", - ! "შენ (ქ.) წადი", - ! "წადით!" y- -ц ! ("შენ (მკ.) მას (მკ.) დაეხმარე!")

თუ ზმნა გარდამავალია, მაშინ მხოლოდ რიცხვში სუბიექტის კლასოვან-პიროვანი პრეფიქსები არ გამოჩნდება: თხრობითი კილო: и- -y- "შენ (მკ.) რაღაცას აკეთებ" и- - ! "გააკეთე!" თხრ. კ.: - - - "შენ (მკ.) ის (გონ.) მიგყავს", ბრძ. კ.: - - ! "მოიყვანე! იგი" მრ. რ.-ში სუბიექტის პირის ნიშანი იქნება წარმოდგენილი. ეს იმიტომ, რომ მრ. რ.-ის პირ-კლასის ნიშნები პირისა და რიცხვს ერთდროულად აღნიშნავს და რიცხვის "ხათრით" შენარჩუნებულია! (ქ. ლ.).

- ! "წადით!" - - - ! "გააკეთეთ!" - - - ! "მოიყვანეთ!" (გარდაუვალშიც და გარდამავალშიც).

ბრძანებითის ფორმას ხშირად დაერთვის კატეგორიულობის, მოთხოვნის აღმნიშვნელი - ( ) სუფ.: ...y- -( )! "აბა, წადი!" ...y- - ( )! "აბა, ერთი ადექი!", - - - ( )! "აბა, გააკეთე!"

სტატიკური ზმნის ბრძანებითს ჩვეულებრივ - სუფ. აწარმოებს: - - ! "იყავი!" ...y- - ! "იჯექი!"

2. კონიუქტივი, დაშვებითი კილო

ეწარმოება ორსავე რიცხვსა და სამსავე პირს მაწარმოებელია - (დინამიკურ ზმნებში) და - - (სტატიკურ ზმნებში) თუ ფუძე -თი მთავრდება მოსალოდნელი სამი -ს ნაცვლად ორი იქნება წარმოდგენილი: * - - > -

"დაე, წავიდეს!" თუ ფუძე ორი -თი მთავრდება, მოსალოდნელი 4-დან 2 იქნება წარმოდგენილი: * - - > "დე, მან ის გაიგოს!"

ამგვარი რამ არ ხდება სტატიკურ ზმნებში - სუფიქსის დართვისას: -
- "დაე, იდგეს!" ი- - ! "დაე, დალპეს"

3. პირობითი კილო

- , - - , - - - - სუფიქსები, აქედან - სუფ. არ გამოიყენება სტატიკურ ზმნებში, ხოლო დინამიკური ზმნის პირობითი კილოს - სუფიქსი საყრდენად იყენებს სხვადასხვა ნაკვეთის მზა ფორმებს: - - "თუ წავა", - - "თუ ვარ", -
- - - "თუ მოვა", - - "თუ არის კიდევაც."

4. მიზან-პირობითი კილო

გამოიყენება პირობითი კილოს - სუფიქსიანი ფორმა, რომელსაც დამატებით დაერთვის გარდაქცევითობის - , - ან - სუფიქსები. ზოგჯერ ( ) ვარიანტის სახითაცაა წარმოდგენილი. (ეს უფრო ძველია!) მაგ.: - "რათა მოვიდე", ი-
- - - ი- - - - "რათა გავაკეთო"...

ამავე კილოს საწარმოებლად გამოიყენება აგრეთვე - სუფიქსიანი ფორმაზე დართული "თვის" თანდებული: - - - - "რათა წავიყვანო, მის წასაყვანად"...

5.6. კავშირებითი კილო

აქვს ორი ფორმა: კავშ. I იყენებს - სუფიქსიანი პირველი მყოფადის ფორმას, რომელსაც ეკვეცება სუფიქსის a ხმოვანი და დაერთვის - სუფიქსი (ფინიტ. წ.) ანდა სუფ. (ინფ. წ.-ში) - - "წავიდოდი", - - - "როცა წავიდოდი" ი- -

- - "რასაც გავაკეთებდი" კავშ. II ემყარება - სუფიქსიან II მყოფადის ფორმას და დაირთავს იმავე - სუფიქსს (ფინ. წ.-ში) ანდა - სუფიქსს (ინფ. წ.-ში):
- "წავიდოდი", - - - "როცა წავიდოდი", - - - - "გავაკეთებდი",
- ი- - - - "რასაც გავაკეთებდი".

7. ნატვრითი კილო

აწარმოებს: - - სუფიქსი. გამოთქმულია ვარაუდი, რომ ეს აფიქსი მომდინარეობს ქართული "ნეტა" ნაწილაკიდან - კი ნამყო დროის ინფინიტური სუფიქსია: - - ( ) "ნეტავი მამყოფა!", - - ( ) "ნეტავი წავსულიყავი!", ი- - - - ( ) "ნეტავი გამეკეთებინა!" და ა. შ.

8. მოჩვენებითობის კილო

იწარმოება - ნაწილაკის დართვით:

- ი- - - "თითქოს ვხედავ",
- - - "თითქოს წავიდა",
- - - "თითქოს ვარ"...

1. თხრობითი -----
2. ბრძანებითი (კატეგ. -III!) (სტატ. -3)
3. კონიუქტივი (დაშვ.) - , - -
4. პირობითი - . დინ, - - , - - -
5. მიზან-პირობ. - + , - , - **ხ ხ** "თვის"
6. კავშირებითი I - (I მყ.-ის) + (ფინ.) < 3 (ინფინ)
7. კავშირებითი II. - (II მყ.-ს) + (ფინ.) < 3 (ინფინ)
8. ნატვრითი - -
9. მოჩვენებითი -

აბსოლუტივი

გადმოსცემს დამატებით მოქმედებას ან მდგომარეობას, რომელიც წინ უსწრებს ძირითადი ზმნით გამოხატულ მოქმედებას.

ინფინიტური ფორმაა გარკვეულწილად:

I ზმნის დრო-კილოთა სუფიქსის არმქონე იშვიათი ფორმა: - - - > -

:

- "მეგობრებთან ერთად მოვედი"

II უფრო გავრცელებულია აწმყოს ინფინიტურ დაბოლოებიანი ფორმა: - >

- (< - -) "იგი გახარებული მოვიდა"

III გარდაქცევითობის - სუფიქსიანი:

"გაკვეთილები მოვამზადე (და, რა) სათამაშოდ წავედი"

IV მხოლოდ უარყოფითი ფორმის აბსოლუტივისათვის დამახასიათებელი, სუფიქსიანი წარმოება: "ვაშლი შეუჭმელად გადააგდო"...

გარდამავალი ზმნის ფუძისაგან ნაწარმოებ აბსოლუტივებში სუბიექტის პირი, კლასი და რიცხვი ჩვეულებრივ არ აღინიშნება.

კითხვითი ფორმა

აფხაზური ზმნა კითხვით ფორმათა სიუხვით გამოირჩევა. გვხვდება შემდეგი სახის კითხვითი ფორმები:

1. ინტონაციური: ?

2. ალტერნატიული: ... თავსა და ბოლოში გაფორმებული:

- ...- - ...?

"წავიდა თუ არ წასულა?"

3. ჩაკითხვისას: - ნაწილაკიანი: ? "წავიდაო?"

4. საგანგებო კითხვითია ფიქსები გამოიყენება ყველა ნაკვთის ფორმაში:

განარჩევს ადამიანისა და არაგონიერთა კლასებს. ადამიანი " ?"

არაგონიერი, ნივთი " ?"

> - სუფიქსი დაერთვის ნაკვთის ინფინიტურ ფორმას:

ицо дарбан? "ვინც მიდის ვინ არის?" > ицо - ? "ვინ მიდის?", ? "ვინ არის?", и -казпа- ? "ვინ გააკეთა? ? "ვინ დაინახა?"

5. არაგონიერთა კლასის კითხვითი ფორმები იწარმოება ნებისმიერი ნაკვთის ინფინიტურ ფორმაზე კითხვითი: - , - , - სუფიქსების დართვით: и? "რა წაიღე?", - "რა მიგაქვს?", - ? "რა წაიღე?"

- სუფიქსიანი კითხვითი ფორმებით ირკვევა სუბიექტის ვინაობა, ხოლო

-и, - , - სუფიქსიანი კითხვითი ფორმებით ირკვევა ობიექტის ვინაობა ან რაობა.

6. ზმნით გამოხატული მოქმედების ან მდგომარეობის რაობა ირკვევა – სუფიქსიანი კითხვითი ფორმებით, ითხოვენ პირდაპირ პასუხს: ? "მიდის?", ? "არის?", ? "გაკეთა?"

7. სპეციფიკურ საგარემოებო ელემენტებზე: (დროის), (ადგილის), ш (ვითარების) პრეფიქსებს ერთვის – ელემენტი, ვიღებთ "როდის?" >

> აბა "სად?", * > "როგორ?" ...ესენი დაერთვის ნაკვთთა ინფინიტურ ფუძეებს:

? "როდის მიდის?"

? "სად მიდის?"

? "როგორ მიდის?"

8. ზოგჯერ პრეფიქსს და სუფიქსს ზმნა ერთდროულად დაირთავს:

? "როდის წავიდა?"

9. მიზეზის აღმნიშვნელი з - პრეფიქსიანი კითხვითი ფორმები ჩვეულებრივ -и, - , - კითხვითობის სუფიქსებს დაირთავენ: ...y- - ? "რისთვის, რატომ წახვედი?"

ზმნის უარყოფითი ფორმები

აწარმოებს - აფიქსი, რომელიც ხან პრეფიქსია, ხან სუფიქსი....

სტატიკურ ზმნებში, დინამიკურ ფინიტურ აწმყოში,

მყოფად I, მყოფად II, ნამყო უსრულში დგას ძირის შემდეგ (სუფიქსია!)

სტატიკური ფინიტური		დინამიკური ფინიტური
აწმყო	- - "არ ვარ"	- - "არ მივდივარ"
ნამყო. უსრ.	- - - - "არ ვყოფილვარ"	"არ მივდიოდი".
მყოფადი I	-	- - - "არ წავალ"
მყოფადი II	-	- - "არ წავალ".

ზმნის ძირის წინ დგას დინამიკურ ფინიტურ ნამყო განუსაზღვრელში, აორისტიში, ნამყო უკვეობითში, ნამყო წინარე წარსულის ფორმებსა და იმავე დინამიკურ ზმნათა ყველა ნაკვთის ინფინიტურ ფორმებში (პრეფიქსია!)

დინამიკური ზმნის ფინიტური წარმოება

ნამყო განუსაზღვრელი - - - - "არ წავედი და"

აორისტი: - - - "არ წავედი"

ნამყო უკვეობითი: - - - - "არ წავსულვარ"

ნამყო წინარე წარსული **сы-м-ца-цы-з-т** "არ ვიყავი წასული"

დინამიკური ზმნის ინფინიტური წარმოება

აწმყო:	- - -	"სადაც არ მივდივარ"
მყოფ. I:	- - -	"სადაც არ წავალ"
მყოფ. II:	- - - -	"სადაც არ წავალ"
ნამყო. უსრ.:	- - - -	"სადაც არ მივდიოდი"
ნამყო. განუს.:	- - - -	"სადაც არ წავედი და"
აორისტი:	- - - -	"სადაც არ წავედი"

	ცა	
ნამყ. უკვ:	- - - -	"სადაც არ წავსულვარ"
ნამყ. უკ. წინ. წარს.	- - - - -	"სადაც არ წავსულიყავი"

უარყოფის - ასევე პრეფიქსია დინამიკურ ზმნათა უარყოფით-კითხვით ფორმებში, თხრობითის გარდა ყველა კილოსა და სიტყვაწარმოებით კატეგორიაში.

აწმყო: и "ის არ მიდის?"

თავისებურია უარყოფითი ბრძანებითის წარმოება, რომელშიც დინამიკური ზმნის ძირის წინ დგას უარყოფის პრეფიქსი, ხოლო ზმნის ძირის შემდეგ - სუფიქსი, რომელიც მიღებულია უარყოფის - ნაწილაგისაგან დისტანციური დისიმილაციით: и-у- - - > -у- - - ! "არ წაიღო!"

у- - - > у- - - ! "არ წახვიდე!"

განსხვავებით დადებითი ბრძანებითისაგან უარყოფით ბრძანებითში ყველა კლას-პირის აფიქსია უკლებლივ წარმოდგენილი!

მიმღეობა

მიმღეობის გამოსახატავად აფხაზურში ყველაზე პროდუქტიულია სამიმართებო პრეფიქსიანი и- და з-პრეფიქსიანი ზმნის ინფინიტური წარმოება.

არის ზმნის ფუძის სახით წარმოდგენილი მიმღეობები: - "ირაო, საქონელი" (შდრ. - - - "რამეში შესვლა"), - - "უვიცი" (შდრ. ა-დგრ-რა "ცოდნა") - "პასუხი" (ათარა "მიცემა) - - - "მუქთახორთა" (შდრ. ა-უ-რა "ქმნა", - - "ჭამა, პურობა", აფხაზური მიმღეობას აწარმოებს აგრეთვე ზმნის ფუძეზე მოქმედი პირის აღმნიშვნელი -~~და~~ ან სამოქმედო საგნის აღმნიშვნელი - სუფიქსის დართვით: - - - "სწავლება" > - - -~~და~~ "მასწავლებელი", - - "სწავლა" > - - - "მოსწავლე", - - "ბრძოლა" ზედმიწ. „ურთიერთკვლა, ომი“ > - - - "მეომარი", - - - "გასაკეთებელი (შდრ. - - - "კეთება"), - - - "სამუშაო" (შდრ. а-уc "საქმე", а-у-ра "ქმნა")...

ამჟამად არაპროდუქტიული - , - , - სუფიქსებით ნაწარმოები მიმღობები: -ფა- - "ალთქმა", (შდრ. - "პირი", - - "მიცემა") - - "ნათქვამი" (შდრ. - "თქმა") - - "ბუთხუზა ბავშვი" (შდრ. - - "ალზრდა"), - - - - "ნამწვი" (შდრ. - - "წვა"), - - "კვებული" (შდრ. - - "პურობა") - - - "მონაჭერი", (- - - "მოყრა, წაკვეთა") - - "ნაგლეჯი" (შდრ. - - - "მოწყვეტა, მოგლეჯა") - - - - "ამორჩეული, შერჩეული" (შდრ. - - - - "ამორჩევა") - - - - "მიგდებული ბავშვი" (შდრ. - - - - "გადაგდება"), - - - - "ნადირი" (შდრ. - - - "ნადირობა")...

სინტაქსი

I სახელური შესიტყვების (ატრიბუტული სინტაგმის) ანალიზი

ზემოთ აღინიშნა, რომ აფხაზურს ბრუნების სისტემა არ გააჩნია; შესაბამისად, სახელური შესიტყვების (ატრიბუტული სინტაგმის) კონსტრუქციაც თავისებურადაა ასახული ამ ენაში.

კონკრეტული საკითხის განხილვისათვის აუცილებლად მიგვაჩნია ნაცვალსახელის, რიცხვითი სახელისა და ზედსართავი სახელის ცალ-ცალკე განხილვა და მათი ასე ვთქვათ, "საქციელის" გათვალისწინება არსებით სახელთან კომბინაციაში: შესიტყვებაში შემავალ კომპონენტთა ადგილი, შეთანხმება რიცხვისა და კლასის მიხედვით და სხვ.

ნაცვალსახელი

ნაცვალსახელს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება აფხაზურ ენაში. ნაცვალსახელის მეშვეობით გამოიხატება აფხაზურში ე. წ. სახელთა კუთვნილებითი კატეგორია.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, აფხაზურში არ არის ნათესაობითი ბრუნვა და

საერთოდ ბრუნვები. ის, რაც ქართულში გამოიხატება ნათესაობით ბრუნვაში დასმული სახელით (ე. ი. კუთვნილება) აფხაზურში გამოიხატება კუთვნილებითი შინაარსის მქონე პრეფიქსებით, ანუ პირის ნაცვალსახელებიდან მომდინარე ფორმანტებით.

**კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელი და
კუთვნილებითი ნაცვალსახელის შინაარსის გამოხატვა**

მხ. რ.

I პ.	– მე	–	( )	"მე"
II პ.	– შენ (მკ.)	–	( )	"შენ" (მკ.)
	– შენ	–	( )	"შენ" (ქ.)
III პ.	– ის (მკ.)	–	( )	"ის" (მკ.)
	– ის (ქ.)	–	( )	"ის" (ქ.)
	– ის (ნ., არაგ.)	–	a	"ის (ნ., არაგ.)"

მრ. რ.

I პ.	–	( )	"ჩვენ"
II პ.	–	( )	"თქვენ"
III პ.	–	( )	"ისინი"

ყველა კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელი შეიძლება გამოყენებული იყოს უფრო მარტივი ფორმითაც, -ს გარეშე "მე", "შენ" (მკ.), "შენ" (ქ.), "ის" (მკ. და არაგ.) "ის" (ქ.), "ჩვენ", "თქვენ", და "ისინი"... და სახეობა იშვიათია.

მრავლობითი რიცხვის "ჩვენ" და III "თქვენ" ნაცვალსახელების გვერდით გამოიყენება "ჩვენ" და "თქვენ".

"აფხაზური ენის გრამატიკაში" (ნაწილი დამუშავებულია ხ. ზღაპბას მიერ) მითითებულია, რომ -ს აქვს ინკლუზიური მნიშვნელობა: მოსაუბრე რთავს

"ჩვენ"-ში მსმენელსაც, ხოლო ექსკლუზიური მნიშვნელობა, რომელიც მსმენელს გამორიცხავს, მიიღება პირის "ჩვენ" ნაცვალსახელზე - (-) სუფიქსის დართვით (შდრ. აბაზ. "ჩვენ შენ გარეშე". ანალოგიურად იწარმოება მეორე პირის ფორმა "თქვენ", - (შდრ. აბაზ. "თქვენ ჩემ გარეშე" (გვ. 35).

ქართული "სტუდენტის ხელი" აფხაზურში იქნება **астудент** ... ქართულის ნათესაობითი ბრუნვის შესაბამისი სუფიქსი მიერთვის არა მსაზღვრელს, არამედ საზღვრულს პრეფიქსად:

ქართ. ქალიშვილის ხელი აფხაზური: -
 თუ სიტყვაში მახვილი მოდის ზოგადობის - პრეფიქსზე, მაშინ კუთვნილებითი პრეფიქსები -თია წარმოდგენილი:

ала	–	"ჩემი თვალი"
	–	"ჩემი ძალი"
მაგ.	-	"მამაჩემის ხელი"
	- -	"დედაჩემის ფეხი"
	- и-	"შენი (მკ.) ამხანაგის თავი"

ასე მიიღება კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელთაგან კუთვნილების შინაარსის მქონე ნაცვალსახელური პრეფიქსები აფხაზურში.

აფხაზურში დამოუკიდებელი მნიშვნელობის კუთვნილებითი ნაცვალსახელების უქონლობა ჩანაცვლებულია პირ-კლასის ნაცვალსახელთაგან მომდინარე ე. წ. " -ს რიგის პრეფიქსებით (იხ. ზემოთ).

ნაცვალსახელური კუთვნილებითი პრეფიქსები ემთხვევა შესაბამის კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელთა თავკიდურ ელემენტებს, გარდა ორი შემთხვევისა:

მესამე პირის მხოლოდითი რიცხვის კუთვნილებითი - პრეფიქსი განსხვავდება ნივთთა (არაგონიერთა) კლასის მესამე პირის **и** არა "ის" კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელის ძირისაგან. ეს - პრეფიქსი იკარგება სინტაგმიდან, თუ

საზღვრული სიტყვის წინ უშუალოდ დგას ამ ნიშნით გადმოსაცემი მსაზღვრელი.

ყურდღებაა გამახვილებული "აფხაზური ენის გრამატიკაში" (გვ. 34) აგრეთვე მრავლობითი რიცხვის III პირის კუთვნილებით - ნიშანზე, რომელიც არ ემთხვევა შესაბამისი "ისინი" ნაცვალსახელის თავკიდურა ელემენტ -ს.

გამოთქმულია მოსაზრება, რომ "ისინი" უნდა მომდინარეობდეს "papa"-დან და დისიმილაციის საფუძველზეა - მიღებული. ამის საილუსტრაციოდ მოყვანილია - - //и- - "ისინი მარგლავენ".

ამრიგად, პირველადი უნდა ყოფილიყო არა , არამედ (აფხ. ენის გრამატიკა, გვ. 34).

ქ. ლომთათიძე კი ფიქრობს, რომ III პ.-ის მრ.-ის ნიშანი - უნდა ყოფილიყო ისტორიულად და არა -. იგი - უნდა მომდინარეობდესო ნაცვალსახელისაგან (ლომთათიძე, გვ.34).

ამრიგად, სახელურ სინტაგმაში აფხაზურში ასეთ შემთხვევებში დამატებით კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელიც ან მკუთვნილის აღმნიშვნელი სიტყვაც უნდა იყოს გამოყენებული: ( ) "მისი ქალის კაბა წითელია"... ამ დროს ნაცვალსახელი შეიძლება წარმოდგენილი იყოს როგორც სრული, ისე მარტივი სახითაც (გვანცელაძე, 2003, 60).

აფხაზურში კუთვნილებითი ნაცვალსახელის როლში ხშირად გვევლინება კუთვნილებითი ნაცვალსახელური პრეფიქსებით გაფორმებული - "კუთვნილება, საკუთრება" ან - "თავისი, პირადი" ფუძეები, რომელთა ამოსავალი მნიშვნელობა დაჩრდილულია.

ca (pa) c-т "ჩემი კუთვნილი"

( ) y "შენი (მკ.) კუთვნილი" და ა. შ.

ჩვენებითი ნაცვალსახელი

ჩვენებითი ნაცვალსახელი აღნიშნავს მოსაუბრესთან ახლოს ან შორს მყოფობას. ჩვენებითი ნაცვალსახელი შეიძლება შეგვხვდეს სრული ან შემოკლებული სახით:

მოსაუბრესთან ახლოს მყოფი: **აბრი/არი** "ეს", **აბარ / არ** "ესენი".

მოსაუბრესთან მოშორებით მყოფი, ხილული: **აბნი//ანი** "ეგ, ის", **აბან //ან** "ეგენი, ისინი".

მოსაუბრესთან შორს მყოფი და უკვე ნაცნობი: **უბრი//უი** "ის, იგი", **უბარ //ურ** "ისინი".

ჩამოთვლილი ნაცვალსახელები ხშირად ენაცვლება III პირის კლასოვან-პიროვან ნაცვალსახელებს. შესიტყვებაში ყველა ჩვენებითი ნაცვალსახელი მსაზღვრელია დ წინ უძღვის საზღვრულს. მაგ.: **აბრი // არი ა** "ეს სახლი",

"ეგ სახლი", **ი** "ის სახლი", "ეს სახლები",

"ეგ სახლები", // (გვანცელაძე, 2003, 59).

კითხვითი ნაცვალსახელის

შინაარსის გამოხატვა

დამოუკიდებელი კითხვითი ნაცვალსახელი აფხაზურს არ გააჩნია. ამ მნშვნელობით აფხაზური იყენებს ნა ძირს, "დ"-ს რიგის კლასოვან-პიროვანი ნაცვალსახელური წარმოშობის პრეფიქსებით გაფორმებულს:

сарбан сара? "მე ვინ, რომელი ვარ?"

уарбан ...ара? "შენ (მკ.) ვინ, რომელი ხარ?"

барбан бара "შენ (ქ.) ვინ, რომელი ხარ?"

дарбан { ара?
"ის (ადამ.) ვინ, რომელია?"
лара?

"ის (ნ., არაგ.) რა, რომელია?"

арбан ара "ჩვენ ვინ, რომელი ვართ?"

ш "თქვენ ვინ, რომელი ხართ?"

"ისინი ვინ, რომელი არიან?"

იგივე **-ნა** ძირია კითხვით სიტყვაში **и** ? "რატომ", "რისთვის", ეს ძირი ნაწილაკად ჩართვის დროსაც გვხვდება.

კითხვით ნაცვალსახელებში დიფერენცირებულია ადამიანისა და ნივთის (არაგონიერთა) კატეგორიები, **дарбан** "ვინ?" (ადამიანი) და "რა?" (ნივთი, არაგონ.).

"ვინ" ნაცვალსახელის მნიშვნელობის გადმოსაცემად გამოიყენება ადამიანის კლასის კითხვითი -**да<дарбан** "იგი (ადამ.) რომელი, ვინ (არის)?" სუფიქსით ნაწარმოები ფორმები:

- сара сы და? "მე ვინ ვარ?"
- уара узыс( )да? "შენ (მკ.) ვინ ხარ?"
- бара бзыс( )да? "შენ (ქ.) ვინ ხარ? და ა. შ.

კითხვით-კუთვნილებითი "ვისი?" ნაცვალსახელის მნიშვნელობა აფხაზურში გადმოიცემა საკუთრების ღმნიშვნელ ძირზე ადამიანის კლასის კითხვითი - სუფიქსის დართვით:

- ( ) ? "მე ვისი ვარ?"
- ( ) ? "შენ (მკ.) ვისი ხარ?"
- (т) ? "შენ (ქ.) ვისი ხარ?" და ა. შ.

"ვინ?" და "რა?" ნაცვალსახელთა მნიშვნელობით იხმარება აგრეთვე დამხმარე "ყოფნა" ზმნის კითხვითი კილოს ფორმები:

- ( )и? "მე ვინ, რა ვარ?"
- у ( )и? "შენ (მკ.) ვინ, რა ხარ?"
- ( )и? "შენ (ქ.) ვინ, რა ხარ?" და ა. შ.

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელი

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელებია: - "თვით, თვითონ", რომელიც იცვლება კლასებისა და პირის მიხედვით

- "მე თვითონ"
- "შენ (მკ.) თვითონ"
- "შენ (ქ.) თვითონ" და ა. შ.

/ ы "ყოველი", "ყველა", "ყველა", / "სხვა",

"სხვა, მეორე"...

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელებია: "რაც, რამე" (არაგონიერთა კლასის რიცხვით სახელთაგან "ერთი" მომდინარე), "ვიღაც, ვინმე (გონიერთა კლასის "ერთი" რიცხვითი სახელისაგან მომდინარე), "რამე; რამდენიმე", "ვინმე, ვიღაც, "რამდენიმე" (არაგ.) "რამდენიმე" (ადამ.), / "ზოგი, ვინმე" (გვანცელაძე, 2003, 61-63).

ზედსართავი სახელი

აფხაზურ ენაში ზედსართავი სახელი მეტყველების ნაწილთა შორის გამოყოფილია როგორც სემანტიკურ-გრამატიკული კატეგორია, რომელსაც არსებითი სახელის დამახასიათებელი ნიშნებიც აქვს. ესენია ზოგადობის პრეფიქსი -, განუსაზღვრელობის - სუფიქსი, მრავლობითობის - სუფიქსი, გარდაქცევითობის სუფიქსი...

- მაგ.: - "წითელი" (ზოგადი ფორმა)
- "რომელიღაც წითელი (განუსაზღვრელი ფორმა)
- "წითლები"
- "წითლ(ად)"...

ზედსართავი სახელი არის ვითარებითი და მიმართებითი. ატრიბუტულ სინტაგმაში ვითარებითი ზედსართავით გამოხატული მსაზღვრელი მოსდევს საზღვრულს: "თოვლი თეთრი", ... "ცხენი დიდი" და სხვ.

მრავლობით რიცხვში ნივთთა (არაგონიერთა) კატეგორიაში მრავლობითობის - სუფიქსით ფორმდება მსაზღვრელი: "დიდი ცხენი", "დიდი ცხენები".

ადამიანის კლასში (გონიერთა კატეგორიაში) კი ადგილი აქვს სხვაობას: ადამიანთა კატეგორიის სახელს მრავლობითში ექნება თავისი - სუფიქსი, ან

რომელიმე სხვა სუფიქსი, მაგ.: კრებითობის - , - ... ხოლო ვითარებითი ზედსართავით გამოხატულ მსაზღვრელს, რომელიც აგრეთვე მოსდევს საზღვრულს, თავისი, ნივთთა (არაგონიერთა) კატეგორიის - სუფიქსი:

"დიდი კაცები", ზედმიწევნით: "კაცები დიდები"... "ამხანაგები კარგები" "ბიჭები პატარები"...

აფხაზურში ვითარებით ზედსართავს აქვს ხარისხის ფორმებიც

ვითარებით ზედსართავ სახელთა შედარებითი ხარისხის ფორმა იწარმოება აღწერით - и "მეტად", "უფრო, ვიდრე" დამოუკიდებელ სიტყვათა კუთვნილებითი ფორმის დამატებით. ასეთ შემთხვევაში ზედსართავი სტატიკური ზმნის დაბოლოებას იღებს "ის კაცი უფრო დიდია",

"ეს ბიჭი იმაზე უფრო კარგია"...

ვითარებით ზედსართავ სახელთა აღმატებითი ხარისხის ფორმა იწარმოება ინტენსივობის - , - სუფიქსებით: "დიდი", - "უდიდესი"...

აღმატებითი ხარისხი აღწერითადაც გამოიხატება, ამისათვის გამოყენებულია даара- "ძალიან", "ბევრად" სიტყვები, რომლებიც დაერთვის სტატიკური ზმნის ფორმის მქონე ვითარებით ზედსართავს: - "ძალზე მშვენიერია"

- "ძალიან კარგია".

თვისების ინტენსიურობის გამომხატველია აგრეთვე ვითარებით ზედსართავ სახელებს დართული ხმაბადვითი, ფუძეგაორკვეებული სიტყვა-სუფიქსები: -

, - , - , - ..., რომლებიც შესაძლოა - სუფიქსითაც იყოს წარმოდგენილი: - "ძალიან ლამაზი", - "ძალზე წითელი"...

ვითარებითი ზედსართავის ოდნაობით ხარისხს აწარმოებს - პრეფიქსი. - "მოწითალო", - "მონაცრისფრო"...

მიმართებითი ზედსართავით გამოხატული მსაზღვრელი წინ უსწრებს საზღვრულს. ასეთი მსაზღვრელ-საზღვრული სუბსტანტიური სინტაგმაა.

მიმართებითი ზედსართავები აფხაზურში სხვა სახელთა ფუძიდანაც

შეიძლება იყოს ნაწარმოები. კუთვნილებითობის - სუფიქსით, რომელიც -
 "საკუთრება" სიტყვიდან მომდინარეობს: - "ქვის სახლი",
 "ხის ღობე", "შემოდგომის ფოთოლი"...

რიცხვითი სახელი

აფხაზურში რიცხვითი სახელი არის რაოდენობითი, რიგობითი, კრებითი, მიახლოებითი, ჯერობის, ჯუფთობის...

რაოდენობითი რიცხვითი სახელი განასხვავებს კლას-კატეგორიას. ნივთის (არაგონიერთა) კლასის რაოდენობითი რიცხვითი სახელის ფუძეს, ორიდან მოყოლებული, ერთვის - ან მისგან მომდინარე -ფა სუფიქსი, ადამიანის კლასში კი -ს ნაცვლად გვაქვს - , სამიდან მოყოლებული, რომელიც "ადამიანი" სიტყვიდან მომდინარედ მიაჩნია ქ. ლომთათიძეს. ამასთან ზოგადობის - პრეფიქსი რიცხვით სახელს ჩამოშორდება. - სუფიქსს შესაძლოა - განუსაზღვრელობის აფიქსიც დაერთოს - ( ) "სამი რომელიღაც ადამიანი"...და სხვ.

"ერთი"	
- "ორი"	- (-)
- "სამი"	- (-)
- "ცხრა"	- (-)
- "რვა"	- (-) (გონიერი ნივთი)
- "შვიდი"	- ადამიანი)
- "ექვსი"	-
- "ხუთი"(არაგონიერი,	-
- "ოთხი"	-
- "ათი"	-

განსხვავებას ქმნის: "ერთი" რიცხვითი სახელი არაგონიერთა კლასში - , ადამიანთა კლასში .

"ორი" არაგონიერთა კლასში - , ადამიანთა კლასში - ; რიცხვი ორსავე შემთხვევაში არის "ორი", - არაგონიერთა (ნივთის), ხოლო ადამიანთა კლასის ნიშანია.

- - მიღებულია -საგან -ს -დ დაყრუების შედეგად -ს მომდევნო პოზიციაში.

თერთმეტიდან მოყოლებული რაოდენობითი რიცხვითი სახელები იხმარება ნივთის (არაგონიერთა) კატეგორიის - სუფიქსების გარეშე, ადამიანის (გონიერთა) კლასისათვის კი - შენარჩუნებულია.

თერთმეტიდან რიცხვითი სახელი მიიღება ასე: "ათი", რომელსაც ერთვის ან კავშირით - , ან უკავშიროდ ერთეულისავე (ათამდე) რიცხვითი სახელის ძირი - -ს გარეშე.

არაგონიერთა ნივთთა კლასი

გონიერთა, ადამიანის კლასი

- >	"თერთმეტი"	- - (-)
-	"თორმეტი"	- (-)
-	"ცამეტი"	- - (-)
- -	"თოთხმეტი"	- - - (-)
-	"თხუთმეტი"	- - (-)
-	"თექვსმეტი"	- - (-)
- -	"ჩვიდმეტი"	- - - (-)
-	"თვრამეტი"	- - (-)
- -	"ცხრამეტი"	- - - (-)

ოცის შემდგომ "ოცდაცხრამეტის" ჩათვლით რიცხვითი სახელები იწარმოება შემდეგნაირად: აღებულია "ოცის" აღმნიშვნელი ფუძე და ემატება რიცხვითი სახელები "ერთიდან" "ცხრამეტამდე". შუაში ჩაერთვის კავშირი, რომელიც იწვევს > ცვლილებას ნაწილობრივი ასიმილაციით და მიიღება:

არაგონიერთა, ნივთთა კლასი

- ( ) "ოცდაერთი"
- ( ) "ოცდაორი"
- ( ) "ოცდასამი"
- ( ) "ოცდაოთხი"
- ( ) "ოცდახუთი"
- ( ) "ოცდექვსი"
- ( ) "ოცდაშვიდი"
- ( ) "ოცდარვა"
- ( ) "ოცდაცხრა"
- ( ) "ოცდაათი"
- ( ) "ოცდათერთმეტი"
- ( ) "ოცდათორმეტი"
- ( ) "ოცდაცამეტი"
- ( ) "ოცდათოთხმეტი"
- ( ) "ოცდათხუთმეტი" და ა. შ.

გონიერთა, ადამიანის კლასი

- ( ) "ოცდაერთი"
- ( ) ( ) "ოცდაორი"
- ( ) (-) "ოცდასამი"
- ( ) (-) "ოცდაოთხი"
- ( ) (-) "ოცდახუთი"

ოცეულთა სახელების წარმოება შემდეგნაირია: "ორმოცს" აღნიშნავს - -
რიცხვითი სახელი (არაგონიერთა, ნივთთა კლასი) ან - - - ( )
(გონიერთა, ადამიანთა კლასი), "სამოცს" აღნიშნავს - - , "ოთხმოცს" - -
... და ა. შ. ანუ სიტყვასიტყვით: "ორჯერ ოცი", "ოთხჯერ ოცი" და სხვ. -
თანხმოვანი აღნიშნავს ჟერობას.

ასეულებს აფხაზურში ასეთი წარმოება აქვს: "100" "ასერთი",

"ორასი", "სამასი", "ცხრაასი" და მისთ.

"ათასი", ( ) "ათასი ადამიანი" (გონიერთა, ადამიანთა კლასი)
ათასეულებს შორის თვლა ისევე გრძელდება, როგორც ასეულებს შორის.

რიგობითი რიცხვითი სახელი რაოდენობით რიცხვით სახელზე - პრეფიქსის და დანიშნულების - სუფიქსის დართვით მიიღება. - - "მეორე", - - "მესამე" და ა.შ.

რიგობით რიცხვით სახელებში გამოიყენება - სუფიქსიანი რაოდენობითი რიცხითი სახელი.

პირველისათვის გამოიყენება "წინ, წინა" ზმნისართი, რომელსაც დანიშნულების - სუფიქსი დაერთვის: - "პირველი", ან - - "მათგან უპირველესი", სადაც - III პირის მრავლობითობის ნიშანია. ზედმიწევნით: "მათგან უპირველესი"...

წილობითი რიცხვითი სახელი აღწერთად გადმოიცემა:

"ერთი მეორედი", ზედმიწ.: "ორგან გაყოფილი ერთი ნაწილი" და სხვ.

თუ წილადის მრიცხველი "ერთია", მაშინ მნიშვნელის როლში მყოფ რაოდენობით რიცხვით სახელს ერთვის - "მათგან ერთი, ერთი მათგანი" - - "ერთი მესამედი", - - "ერთი მეოთხედი"... "ნახევარს" აღნიშნავს სიტყვა : "ვაშლის ნახევარი"

კრებითი რიცხვითი სახელი იწარმოება რაოდენობით სახელზე - პრეფიქსის დართვით - "ხუთივე", - "ათივე". ასევე - პრეფიქსისა და - "ჩ" ნაწილაკის დართვით: - - "ხუთივე", - - "ათივე"...

მიახლოებითი რიცხვითი სახელი მიიღება რაოდენობით რიცხვით სახელზე აყარია "ტოლი, ოდენი" სიტყვისაგან მომდინარე - სუფიქსის დართვით: - "ორიოდე რამ", - "ორიოდე ვინმე"; ან ჩამოთვლით: - "ორი-სამი რამე", - "ორი-სამი ვინმე".

ჯერობის რიცხვითი სახელი რაოდენობით რიცხვით სახელზე რთული - - სუფიქსის დართვით იწარმოება, რომელშიც -ნ ჯერობის სუფიქსია, - კი დანიშნულების: - - "ორჟერ", - - "სამჟერ" და ა. შ.

"ერთი" რიცხვითი სახელისაგან ჟერობის რიცხვითის მისაღებად "ერთი

რიცხვითი სახელის ელემენტს ერთვის - - სუფიქსები და ვიღებთ - - "ერთხელ" შინაარსს.

ჯუფთობის სახელები იწარმოება ფუძის გაორკეცვით: - "თითო-თითო რამე", - "ორ-ორი რამ", - "ორ-ორი ვინმე", "თითო-თითოდ" (არაგონ, ნივთის შესახებ) "თითო-თითოდ" (გონიერის, ადამიანის შესახებ) - სუფიქსი ინსტრუმენტალისის მაწარმოებელია.

რიცხვითი სახელი სინტაგმაში

ნივთის კატეგორიის რიცხვითი სახელი ჩვეულებრივ წინ უძღვის საზღვრულს. "ერთი" რიცხვითი სახელი გამონაკლისია. იგი, როგორც ზემოთ ითქვა, განუსაზღვრელობის ნიშნად -**κ** სუფიქსის სახით ერთვის სახელს.

რიცხვითი სახელი მსაზღვრელის როლში ადამიანის, ღონიერთა და ნივთის, არაგონიერთა კლასს არ განარჩევს.

ორიდან მოყოლებული, არსებით სახელს ნივთთა კატეგორიაში მსაზღვრელად წინ მიერთვის რიცხვითი სახელის ძირი:

a "ორი რომელიღაც ცხენი"

x "ხუთი რომელიღაც ცხენი"...

ქეთევან ლომთათიძე ვარაუდობს, რომ ადამიანის (გონიერთა) კლასშიც იგივე ვითარება უნდა ყოფილიყო ისტორიულად, მაგრამ ამჟამად შეცვლილი ჩანსო. ორიდან მოყოლებული სახელი თავისი ფუძით წინ უძღვის საზღვრულს და ადამიანთა, ღონიერთაყლასის სუფიქსსაც ინარჩუნებს:

"ორი კაც(ებ)ი"

რიცხვით სახელთა მსაზღვრელად გამოყენებისას შესაძლებელია შებრუნებული (პოსტპოზიციური) წყობაც: საზღვრულს მოსდევს მსაზღვრელად რიცხვითი სახელი. ასეთ შემთხვევაში ადამიანთა (ღონიერთა) და ნივთთა (არაღონიერთა) რიცხვით სახელთან ერთად საზღვრული არსებითი სახელი სინტაგმაში ზოგადი ფორმითაა წარმოდგენილი, ხოლო მსაზღვრელი რიცხვითი სახელი, მთლიანად, ფუძის სახით.

მალ.: axa "კაცები სამი"

a "ცხენები სამი"

შებრუნებული წყობა უფრო გავრცელებულია ადამიანთა (გონიერთა) კლასში.

მალ.: capa сы "ჩემი ამხანაღები ორი(ად)"

აღსანიშნავია, რომ (ნივთთა, არაღონიერთა)ყატელორიის რიცხვით სახელს პოსტპოზიციურ წყობაში მიახლოებითი შინაარსიც ახლავს.

მალ.: არ 'ქ ა ,ბა "ცხენები ორიოდე"

პრედიკატული სინტაგმის ანალიზი

აფხაზურ ენაში წინადადების წევრები ერთმანეთს უკავშირდებიან გარკვეული წესით და იქმნება შესიტყვებანი ანუ წყვილები, რომელთა შორის ერთი მთავარია, მეორე მასზე დამოკიდებული.

აფხაზური შესიტყვების წევრთა შორის არის სინტაქსური ურთიერთობის შემდეგი სახეობები: **შეთანხმება, მირთვა, სიტყვათა რიგი.** აფხაზურისათვის მართვა და კოორდინაცია არაა დამახასიათებელი.

შეთანხმება ხდება სახელებს შორის, ან სახელსა და ზმნას შორის კლასში, პირსა და რიცხვში. შესაბამისად არის შეთანხმების ორი სახეობა: 1. სახელი ითანხმებს ზმნას კლასში და აჩენს მასში სათანადო გრამატიკული კლასის ნიშანს: " - "შენ (მ.) თამაშობ", - "შენ (ქ.) თამაშობ" და ა. შ.

2. სახელი ითანხმებს ზმნას რიცხვში, თუ სახელი სუბიექტია ან ობიექტი:

"მე მოვდივარ", "ჩვენ მივდივართ" და ა. შ.

მირთვა აფხაზურისათვის მეტად გავრცელებული სინტაქსური ურთიერთობის სახეობაა. მისი პროდუქტიულობა გამოწვეულია ბრუნების სისტემის უქონლობით ამ ენაში.

მირთვისას სინტაგმის წევრებს მორფოლოგიურად გამოხატული გრამატიკული კატეგორიები არ ახასიათებს.

ერთმანეთს მიერთვის: ა) ზმნა და აფიქსიანი სახელი: Шап- "ფეხით

მოვიდა"

ბ) ზმნა და უაფიქსო სიტყვა: "გაგრამი წავიდა"

გ) ნასახელარი ინფინიტური სტატიკური ზმნა და უაფიქსო სიტყვა
"მალთან პატარაა"...

სიტყვათა რიგი აფხაზურ შესიტყვებაში ამ ენის გრამატიკული სტრუქტურის თავისებურების გამო ხშირად მორფოლოგიურ-სინტაქსურ ფუნქციას ასრულებს. სიტყვათა რიგი მყარია, იშვიათად – შედარებით თავისუფალი. სიტყვათა რიგის საკითხი ატრიბუტულ სინტაგმაში განხილული გვაქვს ზემოთ, აქ მხოლოდ პრედიკატული სინტაგმის სიტყვათა რიგს შევხებით.

წინადადებაში რეალური სუბიექტის აღმნიშვნელი სიტყვა ჩვეულებრივ პირველ ადგილას დგას, მას მოსდევს ირიბი და პირდაპირი ობიექტის აღმნიშვნელი სიტყვები, მაშინ როდესაც ზმნაში შეიძლება სათანადო კლასოვან-პიროვანი პრეფიქსები იმავე ან შებრუნებული წყობით იყოს წარმოდგენილი:

ერთპირიან ზმნასთან:	S	S	
	↓	↓	
	ахәы	д-цәыуит	"ბავშვი ტირის"
	ფы		
ორპირიან ზმნასთან:	S	O	O _{ორ} S
	↓	↓	↓ ↓
	Кама	апәкәы	и-лы-моуп
			"კამას წიგნი აქვს"
სამპირიან ზმნასთან	S	O _{ორ}	O ₃ O ₃ O _{ორ} S
	↓	↓	↓ ↓ ↓ ↓
	анду	адгәыр	ацәа и-и л-тәит
			"ბებიამ ადგურს ვაშლი მისცა"

(გვანცელაძე 2003: 118-122).

თუ წინადადებაში არის გარდაუვალი ზმნა, მაშინ ქვემდებარისა და დამატების განლაგება ემთხვევა ზმნაში სათანადო აფიქსთა განაწილებას, ე. ი. ჯერ დგას სუბიექტი (ქვემდებარე), შემდეგ კი ირიბი ობიექტი (ირიბი დამატება).

მაგალითად: - - - **«ბიჭი მე მახლავს»**

გარდამავალი ზმნის შემცველ წინადადებაში პირველ ადგილას სუბიექტის (ქვემდებარის) აღმნიშვნელი სახელი დგას, ხოლო შემდეგ ობიექტებისა (სამპირიან ზმნასთან ჯერ პირდაპირი ობიექტის სახელი დგას, შემდეგ ირიბი ობიექტისა, ხოლო ზმნის წინ – სუბიექტისა), ე. ი. სახელთა განლაგება საპირისპიროა ზმნურ ფორმათა სათანადო აფიქსების განაწილებისა.

მაგალითად:

ორპირიანი – "ალხასმა ცოლი მოიყვანა"

სამპირიანი – "მე ჩემს ასულს რაღაც ვუთხარი"

თუ ზმნაში პირველ ადგილას დგას მხოლოდითი რიცხვის III პირის დ-ს რიგის არაგონიერთა კლასის ( ) – პრეფიქსი ან მრავლობითი რიცხვის III პირის ი-ს პრეფიქსი და შესაბამისი სახელიც უშუალოდ წინ უძღვის ზმნას, მაშინ ზმნურ ფორმას ( ) ნიშანი ჩამოშორდება.

გარდაუვალი: ( ) "ბავშვები თამაშობენ"

გარდამავალი: ( )-ფ- "მე ვაშლი შევჭამე" (გვანცელაძე 2003: 73).

ლექსიკა/სემანტიკა

აფხაზური ენის ლექსკური ფონდი ისევე მოიცავს საკუთარი და ნასესხებ ლექსიკურ ერთეულებს, როგორც ყველა ენა.

აფხაზური ენის ძირითად ლექსიკურ ფონდს განეკუთვნება **ნაცვალსახელები**:

("მე", , "შენ", , "ის, იგი", "ჩვენ", "თქვენ", "ისინი", "ეს", "ის"...),

სხეულის ნაწილების აღმნიშვნელი, ანუ სომატური ლექსიკა: ("თავი", "გული", "ხელი", "ფეხი", "კისერი". ნათესაობის ტერმინები: "დედა", "მამა", "მე, ვაჟიშვილი", "მე, ასული", "მმა".

რიხვითი სახელები: , "ერთი", , "ორი", x "სამი", "ათი".

ცხოველთა და ფრინველთა სახელები: "ხარი", "ძროხა", "თხა",

"ღორი", "ხბო", "ჩიტი", "მამალი", "დედალი",
"მგელი, ტურა", "კატა"..

ბუნების მოვლენათა სახელები: ბუნების მოვლენათა სახელები ("წვიმა",
"თოვლი", "ყინვა", "ელვა"...),

ლანდშაფტის ლექსიკა: "მთა", "ველი", "ზღვა",
"ხეობა", "ჭაობი", "კლდე", "უფსკრული",

ზმნები: "ხედვა, დანახვა", "ფიქრი", "მიცემა", "ჭერა",
"ცემა"... ძირითადი ლექსიკური ფონდი აფხაზურს საზიარო აქვს
აბაზურთან, სხვაობა ფონეტიკურ ვარიანტებშია.

აფხაზური წარმოშობის სიტყვები კანონზომიერ შესატყვისობას ავლენს
ადილეურ-ჩერქეზულ და უბიხურ ენათა შესაბამის მასალასთან. ასევე
ქართველურ, ნახურ და დაღესტნურ ენებთან. მაგ: - "მე" (შდრ. აბაზ. სა-რა "მე",
ადილ.-ყაბ. სა "მე", უბიხ. ს-ღ ა "მე"), აფხაზური - "ენა" (აბაზ. ბზგ, ადილეურ-
ყაბარდოული ბზჳ, უბიხური ბზჳ- "ენა"), - - "ფეხი" (აბაზ. შა-პგ, ადილ.-
ყაბარდ. "ლჳ"-, უბიხ. "ლჳ" - "ფეხი"), - "სისხლი" (აბაზ. შა, ადილ.-ყაბარდ. «ლჳგ,
უბიხ. ლჳგ" - "სისხლი").

აფხაზურ ენაში, სხვადასხვა ეპოქაში მეზობელ ენათაგან, რომლებთანაც
აფხაზებს უშუალო კლტურულ-ეკონომიკური და პოლიტიკური ურთიერთობა
ჰქონდათ, მკვიდრდებოდა ნასესხები ლექსიკა. ქართული, ჩერქეზული, თურქული,
რუსული და ზოგი სხვა ენებიდან საკმაოდ ბევრი სიტყვაა შესული აფხაზურში.
სესხების დროს ხდება ნასესხები სიტყვების ფონეტიკური ადაპტაცია.
მნიშვნელობის ცვლა, გაფართოება, დავიწროება, გადატანა და სხვა. მაგ: ადილეურ-
ყაბარდოული წარმოშობის ლექსემები - "წინდა", - "ადათი,
ჩვეულება", - "ულაყი",

არაბულ-სპარსული წარმოშობისაა: II "ბედისწერა", - "თამბაქო", -
"ქეიფი", II "ხოჯა", II "სამოთხე", II "ჯოჯოხეთი, ჯანდაბა".

რუსულიდან ნასესხებია: - "კანონი", - "მეცნიერება",
"ოფიცერი", - "მაგიდა", -ი "ოლქი".

ქართულიდან ნასესხებია: -ჟ "ჯვარი", - "გალობა", -
"ზიარება", "გიორგობა", "ივნისი, კვირიკობისთვე", -
"ეკლესია".

აფხაზური ენის ლექსიკური ფონდი გამდიდრება ხდება ახალი სიტყვების, ნეოლოგიზმების ჩამოყალიბების გზითაც. ნეოლოგიზმები მიიღება კომპოზიციითა და აფიქსაციით, ზოგჯერ ორივე ერთდროულად სიტყვათმაწარმოებელი აფიქსებისაგან ყველაზე ხშირად - , -ფ , - , - ღ |ღ , - ღ , - , - მ , - სუფიქსები. ამ აფიქსებით ნაწარმოებია:

"შეპირაპირება", "შედულება", "გამოფენა",
"მიძღვნა"...; , "მძლოლი" და სხვ.

კომპოზიტიური წარმოების მეტ-ნაკლები სიხშირით იხმარება ფუძეები. -
"ადამიანი", - "რადაცის წინ", - "ელექტროდენი", - "თავისი, პირადი", - "ზოგადი, საერთო, საზოგადო", - "ნახევარი",
"საყოველთაო", და სხვ.. მაგალითად: "მეზღვაური" ("ზღვა+ადამიანი"),
"მეცნიერი" ("სწავლა+ადამიანი"), "მოსამსახურე"
("სამსახური+ადამიანი"), - "ელექტროგანათება"
("ელდენი+სინათლე"),
"ნებაყოფლობითი" ("პირადი+მოწონებისა"),

ხატოვანი სიტყვა-თქმები

აფხაზურ ლექსიკაში ხატოვანი სიტყვა-თქმა ყოველი მეორე თუ არა, მესამე სიტყვა. ამ ენის მსოფლხედვა, თუ შეიძლება ასე ითქვას თითქმის ყოველი მესამე სიტყვა მხატვრული აზროვნების ნიმუსს მოგვაგონებს.

"ზაზუა, პაპა" ("მამა+დიდი"), "ზეზია, დიდება" ("დედა+დიდი"),
x "მამიდა" ("დიდი და"), "სიმამრი, მამამთილი" ("ირიბი მამა")... მყარ გამონათქვამებად ქცეული სინტაგმებია გადატანითი მნიშვნელობით.

"სიყვარული" ("კარგად დანახვა"), "ჯანმრთელობა"
("გულის სიკარგე"), "გულშემატკივრობა" ("მასზე გულის წვა"),
"მოწონება" ("გულის სიტბო"), ახს „მოლოდინი“ (კენ ყურება)...
საინტერესოა მცენარეთა და ცხოველთა ზოგიერთი სახელი: "ანწლი"
("ბუზების ფოთოლი"), "ბულბული" ("ღმერთების ჩიტი"), асгарым
"ციცინათელა" (მგლების ბუზი).

ნამდვილ ფრაზეოლოგიზმებს განეკუთვნება გამონათქვამები: L
"მალზე ძვირი დააფასა" ("მამამისის ფასი დაადო"), "თავს გაუვიდა,
აიშვა, ლაგამი წაიყარა" ("აღვირი პირიდან გამოუვარდა"),
"ცოდვას ჩადის, ცუდად იქცევა" ("ემშაკს ახარებს"), "სუსტია,
უძლურია, უნდილია" ("ციხეს ვერ დაანგრევს"), "გაუმართლა, კოჭი
აღჩუზე დაუჯდა, ბედმა გაუღიმა" ("მგელი შეხვდა"), x
"გულსგარეთ ესალმება, ზრდილობის გამო ესალმება" ("მინდვრის აფხაზურს
ეუბნება"),
"არ გაუმართლა, კოვზი ნაცარში ჩაუვარდა" ("თეთრი
კურდღელი შეხვდა"), "არ იცის, რა ქნას; დაბნეულია;
საცოდავად დგას" ("ისე დგას, თითქოს ძროხა ხრამში ჩაუვარდა"),
"სანაქებო ქალიშვილი ან ქალი" ("მასზე მათრახის ტარით ანიშნებენ
ერთმანეთს"),

"გულწრფელად არ ლაპარაკობს" და მრავალი სხვა.